

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Uden Midtpunkt - Smaafolk. - 1904

Citation: Schandorph, Sophus: "Uden Midtpunkt - Smaafolk. - 1904", i Schandorph, Sophus: *Uden Midtpunkt - Smaafolk. - 1904*, 1904-05, s. a. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-schandorph03ret1-shoot-idm140146209112320.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Uden Midtpunkt - Smaafolk. - 1904

b
c

S. SCHANDORPH

**ROMANER
FOLKEUDGAVE
FØRSTE BIND
UDEN MIDTPUNKT - SMAAFOLK**

**GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1904**

d

Fr. Bagges Bogtrykkeri. - København.

**UDEN MIDTPUNKT
(1878)**

2
3

I.

Det gjaldt for Cand. phil. Albrecht at komme om et stormpisket Hjørne saadan en rigtig københavnsk Foraarsdag i de første Dage af April. Med stille Energi knyttede han begge Hænderne om Paraplystokken, satte halvt i Knæ og tog lange Skridt; ikke at tale om, at han bed Fortænderne sammen og rynkede Brynene. Regn blandet med Hagl føg om bemeldte Hjørne - hu hej! - Paraplyen slog ned om Hr. Albrechts sorte Cylinderhat; hans højre Haand sled og slæbte i Fiskebensstativet; han troede nogenlunde at have bragt Rede i den spegede Sammenfiltring - hu hej! - nu gik Overtrækket den anden Vej, krummede sig op ad, snoede sig sammen i en Sjask - et nyt Forsøg paa at faa noget fornuftigt ud af Paraplyen viste, at den solgte Aal paa alle sine otte Ben.

- Saa gid ogsaa . . . sagde Hr. Albrecht, men kom ikke videre i sin Hjerteudgydelse. Resigneret samlede han den uformelige Masse sammen under den højre Arm og gik stoisk, med ubedækket Ansigt, imod Stormen, Regnen og Hagelen, der piskede Overfrakken ind mellem hans Ben og meddelte hans Knæ en isnende Fugtighed.

Hr. Albrecht kom fra Restaurationen, hvortil han havde tyet efter seks Timers Undervisning i Træk; han havde faaet kold, tynd Suppe, en Skindlap af en Kotelet, en halv Bajer med Smuld i af Proppen; nu styrede han Kursen hjemad til sit Logis paa Hjørnet af Aabenraa og Rosenborggade. Stakittet foran Reformert Kirke drev af Vand, Urskiven glinsede fedtet, de bladløse Trægrene klappede, en Pige kom op fra Urteboden paa Hjørnet; hendes nedtraadte Slæber sjappede paa den mudrede Dørtærskel; 4 hun vendte sig om i Døren og

fnisede fjollet ad en Vittighed, som Svenden sendte hende til Afsked - den lød:

- Idag er den gal, Jomfru, men imorgen bliver den værre.

Hr. Albrecht havde en indvendig Lyst til at kyle sin ruinerede Paraply ned mellem Brokkerne af Gruyère-Ost og lybsk Pølse paa Disken lige i Hovedet paa Svenden, der fløjtede en Polka mellem Tænderne; men han betvang atter sin Pathos, spyttede og gik ind ad sin Gadedør, op ad den grimme Trappe med Dyndkager paa Trinene, til han naaede tredje Sal; der kunde han dog, mente han, lægge sig lidt paa sin Sofa; Værtinden maatte jo have lagt i Kakkelovnen.

Jo pyt! Værelset var iskoldt og fuldt af Kulrøg. Værtinden havde ganske rigtig efterkommet hans Bud og lagt i Kakkelovnen, men saa mente hun at have efterkommet sin Skyldighed; det øvrige maatte være Kakkelovnens egen Sag: men Kakkelovnen var ikke ved Vejr; der laa Fyrrebrændet og sivede og hvislede op mellem Kulklumperne, der havde sendt en giftig Røg ud i Stuen med det graa Tapet, paa hvilket fedtede Nakker havde aftegnet sig, og med det af slige Kakkelovnsfænomener og Tobaksrøg sværtede Loft, der syntes at haane Stuens Besidder ved en sort Jernkrog, hvorpaa der kunde have hængt en Lysekrone.

- Uf, sagde Albrecht ud i den tætte Røg, gik hen og slog et Vindue op, som han efter nogen Kamp med Vinden, der piskede det til begge Sider, endelig fik fæstet Stormkrogen paa. Saa spaserede han frem og tilbage i Stuen med Hatten paa Hovedet og med Hænderne stukne op i Ærmerne paa Vinterfrakken som i en Muffe. Røgen væltede sig langsomt i tætte Hvirvler hen mod det aabne Vindue, ud af det, tog saa Fart og forsvandt i Luften. Nu var Værelset for saa vidt beboeligt, som et Menneske kunde drage Aande i det, nu gjaldt det om at sørge for den finere Komfort. Ved Hjælp af et Par gamle Nummere af "Dagstelegrafen" og ved ihærdig Brug af sine Lunger fik han det til at brænde i Kakkelovnen; men med Varmen havde det endnu lange Udsigter. Hr. Albrecht trak sin Vinterfrakke af, tog sin Slaabrok oven paa sin underste Frakke, tændte sig en Pibe og satte sig hen i den lille, møbelsirtsbetrukne Sofa, hvis Fjere ringlede og ranglede, da han kom til Sæde. Der laa to forseglede Breve foran paa Bordet ovenpaa en opslagen Bog; det ene med et Fodpostfrimærke, det andet med et Firskillings dito. Paa Udskriften af det første kendte han en af sine Skolebestyreres Haandskrift. Han brød det og læste: 5 Hr. Cand. phil. K. Albrecht.

Den pædagogiske Idealisme, der har været min mangeaarige Virksomheds ufravigelige Ledestjerne, har ingenlunde gjort mig saa ensidig, at jeg jo, indtil et vist Punkt, kan arbejde sammen med Individualiteter med et mere realistisk Syn paa denne alvorfulde Livsgerning; især naar disse Individualiteter repræsenterer Videnskabsgrene, der, ifølge deres Natur, maa lede ind paa en saadan Livsopfattelse. Derfor har jeg aldrig skredet ind, naar De i Deres Undervisning i Fysik har akcentueret Gravitationsloven paa en saadan Maade, at den let kunde kollidere med Dogmer, som Religionsundervisningen indtil videre maa gaa ud fra som fastslaaede Resultater; det maatte blive de modnere Disciples egen Sag at løse den uundgaaelige Antinomi. Men i Disciplinen, denne Pædagogikens fineste Livsnerve, træder efterhaanden Modsætningen mellem Deres og min Livsbetragtning tydeligere frem og umuliggør en fortsat Samvirken. For en Idealist som mig maa Kærlighed og Overbærenhed være Disciplinens Rødder; de korporlige Straffe har jeg kun turdet anvende i saare ringe Maal; de have altid forekommet mig at stride mod Menneskets gudsbilledlige Værdighed; i al Fald har jeg forbeholdt mig personlig at udøve dem. De tildelte i forrige Uge den lille Susmilch en haard legemlig Tugtelse, fordi han først skulde have besudlet sin Formands Trøjekrave med Spyt, og derpaa have sagt, da De foreholdt ham dette: Jeg har, Satan æde mig, ikke gjort det. Denne Sag var af saa alvorlig Betydning, at jeg gjorde den til Genstand for den grundigste og samvittighedsfuldste Undersøgelse. Det over Klassen optagne Forhør gav intet sikkert Resultat; den ene Discipels Beretning modsagde den andens; fra Susmilchs Moder kom en meget alvorlig Klage, hun, saa vel som hendes to voksne Døtre, erklærede under Eds Tilbud, at ovennævnte Frase laa aldeles uden for Barnets Bevidsthed, idet han hverken havde Begreb om, hvem Satan egentlig var, eller kendte Udtrykket at æde, da de i deres Hus, selv naar der var Tale om Dyr, altid anvendte Verbet at spise, og med Hensyn til den forud for Eden gaaende Handling forsikrede de, at de havde opfordret Barnet til at spytte saa langt, han kunde, men at det viste sig, at hans Saliva aldrig kunde række i en saa lang Afstand, som der er mellem Skolebordene i min Skole. Denne Sag har nu antaget saadanne Dimensioner, at jeg tror at træffe Deres eget Ønske ved at afskedige Dem fra Skolens Tjeneste fra 6 den 1ste i næste Maaned, idet jeg tillige vedlægger en anbefaling. Deres højagtelsesfuldt ærbødige
Dr. V. Pelt.

- Det var 16 Daler mindre om Maaneden, brummede Hr. Albrecht. Naa jeg faar jo vel i næste Maaned den Grossererdreng, der skal piskes op til Præliminæreksamen. Fanden i Vold med det hele.

Dermed skød han Brevet fra sig med den glimrende, i begejstret Tone holdte anbefaling, og rev Konvolutten op paa det andet. Det var fra en Skolekammerat, der nu var Kapellan paa Landet. Det lød:

Udløse, den 21. April 185 ...

Gamle Ven og Skolekammerat!

Det er nu Aar siden, vi have udvekslet Tanker med hinanden, men jeg mindes disse Timer med stor Interesse. Vistnok disputerede vi som oftest, og Du skyede ikke at anvende Satirens Vaaben imod mig; men naar jeg tænker paa, hvorledes vore Disputer altid drejede sig om de højeste og dybeste Problemer, samt hvorledes din Logik og Dialektik indirekte kom mig til Gode, saa føler jeg, at jeg paa en vis Maade skylder Dig Tak, fordi Du vakte mig til Eftertanke; jeg tror egenlig, at Du var Skyld i, at jeg fik admodum *Laudabilis* for min apologetiske Afhandling til theologisk Embedseksamen. Dertil kommer, at jeg er i en Feststemning, en saadan gør Sjælen blød, og Barndommens og Ungdommens Minder fremstige i Friskhedens Glans, forskønnede ved Erindringens idealiserende Magt.

Du véd ikke, hvor jeg føler det velsignelsesrige ved min Stilling. Da jeg kom her til Egnen, var der liden kirkelig Sans; der var endnu en Del mormonske Tilbøjeligheder, som kun de grundtvigianske Præster, hvis Retning Du véd jeg er en bestemt Modstander af, turde tage det op med. Nu har jeg drevet al Mormonisme ud baade af Hoved- og Annekssoget, mine Kirker er altid fulde; desuden holder jeg Søndag Eftermiddag vekselvis Bibellæsning i Pastoratets forskellige Skoler; jeg har vakt Interesse for Missionens Sag, som jeg har forebragt paa forskellige Møder, som jeg har sammenkaldt; ogsaa vi Præster kunne lære noget af Tidens Associationsaand og anvende den i Guds Riges Tjeneste. Heller ikke savner jeg Menneskenes Anerkendelse.

7

Idag, Aarsdagen efter min Kaldelse til Kapellan pro loco her paa Stedet, overraskede min brave, gamle Sognepræst, i sin Tid en fortræffelig Præst, men i mange Aar svækket af en Blødhed i Hjernen, mig om Morgenen med et Toddyglas af kostbart slebent Krystal, en Kasse med fine L'hombrejetons samt en bibliografisk Sjældenhed: Peder Plades danske Bibel. Om Middagen var der en tarvelig, men smagfuld Middag anrettet for mig i Kroen, naturligvis ikke i det almindelige Lokale, men i Kroejerens private Havestue, hvor Formanden for Sogneraadet, Kammerraad og Proprietær Knap, i jævne, men fra Hjertet kommende Ord udbragte min Skaal og takkede mig for min "Driftighed" som han sagde i sit ukunstlede Sprog, men Meningen var god.

Nu sidder jeg i mit hyggelige lille Studereværelse i en glad, taknemmelig Stemning, der, efter at have ydet sin Tak til alle gode Gavers Giver, breder sig ud til alle de Mennesker, der have været noget for mig i mit Liv. At Du hører til dem, véd Du, haaber jeg. Allerede i Skolen var Du den, der bragte Liv og Aand i Klassen ved dine vel i Formen umodne, men om Talent vidnende satiriske Opsatser i Vers og Prosa; hvad Du har været saa vel for Studenterlivet i Almindelighed som for vor snævrere Vennekreds, kan jeg aldrig glemme. Hvor kan det være, at alle disse Gaver siden have faaet saa sparsom Anvendelse i Livet? Var Du bestemt til at slide Dig op i Informationer? Idet jeg for mig selv opkaster dette Spørgsmaal, tilbyder sig intet andet Svar, end dette: Fordi Du er bleven ført bort fra Livets faste Midtpunkt, Troen. Tro ikke, kære Ven, at jeg vil prædike for Dig; jeg har altid anerkendt og anerkender endnu din Overlegenhed i en dialektisk Drøftelse; jeg udtaler kun min uforgribelige Mening og overlader Den, der virker i det dulgte, at gøre sin Gerning med Dig; og visselig, det er jeg overtydet om, Du vil en Gang naa til samme Klarhed, som jeg, med ringere Evner, men jeg tror med større Ydmyghed, alt fra den første Ungdom naaede til.

Foreløbig synes jeg, at Du skulde rive Dig ud fra det aandsfortærende Liv, hvori dine Dage gaa hen. Tag i saa Henseende mod min venlig udstrakte Broderhaand. Herregaarden Lungelse, Hovedsædet for Lensgrevskabet af samme Navn, ligger i vort Pastorat. Grev Egerskjold, Besidderen, søger en Opdrager for Stamherren, sin sekstenaarige Søn, og har overladt mig Valget. Lige saa lidt som Faderen kan den unge Grev Wilhelm kaldes begavet; der tilsigtes derfor ingen klassisk, men en ordentlig 8 Realdannelse, og det er jo de derhen hørende Fag, som Du har undervist i i de større københavnske Skoler. Der tilbydes 800 Daler og alt frit i Huset; Du vil kun blive beskæftiget med den unge Greves Undervisning i tre Formiddagstimer, som Du kan lægge efter dit Behag; Resten af Dagen er Du fri. Hvilket Otium for Studier! Du vil kunne arbejde saa meget, at Du kan forberede Dig til en Magisterkonferens i Fysik eller Matematik og derved berede Dig en lysere og sikrere Fremtid og en hæderlig Stilling i Samfundet. Du vil faa to elegante Værelser, Ridehest, naar Du ønsker det; Du spiser ved Herskabets Bord - tre Retter Mad med Dessert, Rødvind og Sherry, stundom Rhinskvind eller Sauterne, til daglig Forplejning; Gaarden ligger i en dejlig, skovrig Egn; der vil blive Lejlighed til Meditationer og indre Livsudvikling paa ensomme, romantiske Spasereture. Jeg har paa saadanne udarbejdet mine bedste Prædikener. Husets Damer, Grevinden og hendes Datter Komtesse Alvilda have megen Sans for det aandelige; jeg glæder mig allerede til et aandeligt Dystløb med Dig, naar vi efter Middagsbordet samles om Kaffen i Havestuen; jeg frygter ikke, at Du skal drage Damerne over paa dit Parti; jeg er aldeles sikker paa deres religiøse Standpunkts Urokkelighed; jeg ønsker endog, at de skulle høre modsatte Anskuelser fremsatte med Humanitet og Dygtighed, thi Grevinden er hildet i den Tro, at Fritænkere ikke kunne være moralske, og jeg har haft megen Vanskelighed ved at forklare hende Forholdet mellem en ren rationel og en kristelig Ethik; Du véd, at jeg, uagtet jeg hylder hvert eneste Dogme i den kristelige Lærebygning, er fjern fra al Fanatisme; ja jeg anser end ikke en Omvendelse hinsides Graven for aldeles umulig.

Pladsen kan tiltrædes fra 1ste Maj, men hvis Du behøver længere Tid til at ordne dine Sager, kan det ordnes ganske efter din Bekvemmelighed. Vær nu ikke sær, og sig Ja; i hvert Fald vil Du af disse Linier kunne skønne, at jeg er
Din uforanderlig trofaste Ven

August Jespersen.

Bavl! sagde Albrecht, skød Brevet samme Vej som det forrige, hyllede sig tættere i sin Slaabrok, kastede et Blik hen til Kakkelovnen, hvori Ilden nu brændte godt, lagde sig om paa Siden i Sofaen og beredte sig til en Middagslur.

9

II.

Karl Albrecht var Søn af en underordnet Embedsmand i et af Ministerierne. Faderen var tidlig bleven Enkemand og havde kun den eneste Søn. Han havde slidt og slæbt den hele Dag med alskens Udenomsarbejde for at holde Sønnen til Studeringerne, men han overlevede kun kort den Glæde at se ham som Student med Udmærkelse; nogle mente endog, at Indtrykket var saa stærkt, at det slog den svagelige Mand ihjel. Han døde i den Tro, at Sønnen vilde ende som Professor ved Universitetet, og efterlod ham en to tre tusind Daler, sine surt erhvervede Sparepenge.

Karl Albrecht var en smuk Typus paa en dansk Yngling: blond-krølhaaret, med store aabne Øjne, der saa frejdigt og forventningsfuldt ud i Verden; han var pigeagtig hvid og rød, havde, hvad man kalder mange Interesser, sang og spillede ret kønt, skrev vel tournerede Viser, kom i fyrig Begejstring, naar der var Tale om "Ideen" eller "Idealet", skønt han af og til i stille Timer forgæves søgte at give disse Forestillinger Form i Tanke eller Billede. Med sit lette Hoved havde han lært saa meget af de evropæiske Hovedsprog, at han forstod dem ved Læsning; dette imponerede hans samtidige, der ikke læste stort andet end vor egen Literatur (mange knap den) og Aviserne. "Han læser Calderon i Grundsproget", ytrede hans Ven, Stud. theol. Jespersen en Gang om ham i Studenterforeningen, og siden den Tid begloede en Del Russer ham med en mystisk Beundring, thi det at kunne læse Calderon stod siden Holbergs Tid som Toppunktet af literær Lærdom. Naar Karl Albrecht holdt en Tale, blev han altid applauderet; for de gamle i "Foreningen" blev han et "*enfant gâté*", som de kælede for næsten som for en smuk Pige; naar han ved Fastelavnsløj er eller deslige klædte sig i antikmiddelalderlig eller Rokoko-Kvindedragt, var han altid Ballets Dronning; nogle gamle skimlede Kontormennesker, der i Foreningen søgte at stænke deres Ungdom op ved Opkog af gamle Minder og daarlig Arrakspunsch, gjorde endog Kur til ham paa en Maade, der fjernt mindede om en Satyr over for en, Nymfe, men han gjorde Nar ad dem, saa morsomt og saa godmodigt, at Publikum glædede sig derover, og Kontormenneskerne lo med. Der var en uskadelig trodsende Kaadhed ved ham som ved et forkælet, men af Naturen godt Barn; han var altid i Opposition, men kun saaledes, at han efter Generalforsamlingen drak Dus 10 med sine Modstandere; hans Festviser var altid republikanske; en enkelt Gang forargede en af dem et Højesteretsadvokatemne i Senioratet, saa at han forlangte den kasseret, men den gik alligevel igennem. Han var Fritænker, men han var maaske ikke bleven det, hvis han ikke havde moret sig over den bornertarrige Form, som nogle Theologers Zionsvægteriver antog; og da han var en begejstret Skandinav, hvad der i de Aar betragtedes som den fornemste Kvalifikation til at være en Student, som det sig hør og bør, brød man sig kun lidet om hans religiøse Standpunkt, lige over for hvilket man den Gang i det hele forholdt sig temmelig indifferent.

Man gjorde sig allehaande Forventninger om Karl Albrechts Fremtid. En midaldrende Digter, der havde forset sig paa hans feminine Modtagelighed for alle Indtryk, forudsagde ham en rig poetisk Fremtid; den filosofiske Docent, der paa Eksaminatorierne glædede sig ved hans raske og klare Opfattelse, troede at opdage en speciel spekulativ Begavelse hos ham; en matematisk Doktor erklærede ham som født til Matematiken; det Talent, hvormed han paa Studenterkomedier spillede Elskerroller, og navnlig hans stemningsfulde romantiske Foredrag af de erotiske Kupletpartier gjorde, at mange antog, han vilde gaa til Theatret Selv boltrede han sig som en Fisk i Vandet imellem alle sine Interesser og Impulser; han læste Poesi, Filosofi, Matematik, Naturvidenskaber, sang, disputerede, holdt Taler, spillede Komedie, soldede i al Skikkelighed, var Medlem af allehaande Studenterkomiteer for politiske og andre Festarrangements, og i en Række Aar slog hans Fædreneerf, som han stadig tog op af, godt til, saa han kunde føre et behageligt og sorgfrit Liv.

Men Aarene gik, og Generationerne i Studenterlivet afløste hverandre, Efterhaanden forsvandt hans ældre Beundrere fra dets Sfære! saa spredtes hans samtidige ud i det praktiske Embedsliv eller opslugtes paa Grund af Forlovelser eller deslige af Familielivet; han blev staaende som en Rest fra tidligere Tider, han havde ikke mere Ungdommens Fortryllelse over sig og havde ikke erhvervet sig den respektindgydende Værdighed, som en Embeds- eller anden fast social Stilling omgav hans samtidige med, naar de en enkelt Gang viste sig i Studenternes Kreds. Disse samtidige tabte ogsaa efterhaanden Interessen for ham, de maalte nu denne flagrende Sommerfuglebegavelse med Alvorsmænds nøgterne Maalestok. Og en skøn Dag

5 af 177 sider

gik det tydelig op for Karl Albrecht, der nu havde opbrugt sin lille Formue, at han 11 var tilovers i sin gamle Kreds. Han havde mange spredte, løse Kundskaber, men intet Studium; hans aandelige Livlighed, der trængte til at pirres ved Samtale og applauderende Sympathi, skrumpede ind; han gentog sine egne Vittigheder, hans Methode i Disput og Diskussion var bleven stereotyp; alle kunde ham udenad. Hvad gjorde saa Karl Albrecht? Han trak sig tilbage fra Studentertilværet, søgte Undervisningstimer i Fysik og Mathematik og sled ihærdig for Føden. Der kom efterhaanden en sløv Bitterhed over ham; for saa vidt han stræbte efter noget, var det efter en nøgtern-ironisk Livsbetragtning, der gjorde kort Proces med alle Illusioner, og som var tilbøjelig til at hylde Sætninger, som at hele Livet er Humbug, at den bedste Gøgler gør de bedste Forretninger, men han kom imidlertid til det Resultat, at han ikke gad være med i Legen, og derfor trak han sig ud af den. Saaledes var han, som vi nu finde ham, i sit 32te Aar, praktiserende som Fysik- og Matematiklærer ved en tre fire højere Privatskoler i Hovedstaden; men som vi saa, havde han nys faaet Afsked fra den ene.

Idag gik det Albrecht som Borgmesteren i Kallundborg i Baggesens Digt; han higede efter Middagsluren, men han havde ingen Fikke til at læse for sig og ingen Stadskrone til at falde i Søvn over. Mod hans Vilje havde Pastor Jespersens Brev sat Uro i hans Sind. Naar han af og til aabnede Øjnene, som Søvnens ikke vilde husvale, og saa sig om i sit uhyggelige, halvmørke Værelse, der efterhaanden fra koldt blev steghedt og fyldt med Kakkelovnsos, hørte Regnen piske paa Vinduerne, hvis Utæthed gav Vinden Lejlighed til at bringe de gule, tilrøgede, sjuskede Gardiner til at svulme som slappe Sejl for en svag Kuling, frem. manede hans Fantasi ham uvilkaarlig Herregaardens høje og lyse Stuer med den bløde Fylde af Kanapéer, Lænestole og Portierer, Damernes raslende Silkeslæb, den frie og overlegne Tone, som den med det fine Selskabs Liv ukendte borgerlige gerne forudsætter i de aristokratiske Kredse, et rask Liv i den frie Natur, Rideture saa livsvækkende og befriende som dem, han i gamle Dage foretog langs Strandvejen, da han havde Raad til at tage Ridetimer og leje Heste, da hver Villa, han passerede, afgav Kulisser til en hurtig digtet og hurtig glemt Elskovsscene i Maaneskin i Jasminlysthuset; han tænkte sig, hvorledes han atter kunde nære sin medfødte Aandslivlighed ved Læsning og aandrig Samtale og lade sin Improvisatorevne spille. Han stod op, saa sig i Spejlet og kom, efter nogen Tid at have mønstret sig selv, 12 til den Erkendelse, at naar han ragede det struttende Skæg af paa Knebelbart og Fipskæg nær, kunde han endnu faa et ret ungdommeligt Udseende med et vist poetisk Chic. Han følte noget faa Liv i sig, som han længe havde troet var dødt; et Stød ude fra havde vækket det; Bjerget var kommet til Profeten.

Han svarede straks Pastor Jespersen, at han gik ind paa Tilbudet, men med den ham egne Tilbøjelighed til at opsætte et afgørende Skridt og i paakommende Tilfælde holde sig en Udvej aaben, forlangte han først at tiltræde sin Post i Midten eller helst i Slutningen af Maj Maaned.

III.

Da Pastor Jespersen skrev, havde han virkelig været i en lyrisk bevæget Stemning, som Menneskene komme i efter en god, med Maade nydt Middag, naar man er langt fra at være beruset, men heller ikke kan kaldes aldeles ædru. Da han vaagnede næste. Morgen med en ganske lille Antydning af Tyngde i Hovedet, var det en af hans første Tanker, om han ikke skulde skynde sig ned til Kroen, inden Postkassen, hvori hans Bud allerede havde lagt Brevet ganske tidlig, blev tømt, og tage det tilbage. Han havde en Fornemmelse af, at han havde været lovlig kry paa det ved selv at opfordre en mulig Rival til Indflydelse hos Grevens og Sognets dannede Familier til at møde ham paa Arenaen. Noget, der var i Stil med Per Degns Monolog: "Jeg skøtter, sandt at sige, ikke meget om, at Rasmus Berg kommer hjem," brummede inden i ham. Men Jespersen var vant til at holde sig selv i Ave. Hans undersætsige, stærke og lodne Krop trængte til megen Føde; han havde en stærk Appetit, megen Lyst til Mad og Drikke og andre kødelige Nydelser, og hvis han ikke havde studeret Theologi, var han rimeligvis bleven noget kynisk i sit Liv paa flere Maader. Men paa den anden Side var der en samvittighedsfuld Soliditet i hans Natur, der hyldede Sætningen "*Age qvod agis*"; da han derfor havde taget fat paa Theologien som Brødstudium, klemte han alvorlig paa, lærte sine Kollegier paa Fingrene, mødte flittig paa 13 Eksaminatorier og skriftlige Øvelser, reflekterede ogsaa over, hvad han læste, og søgte at læmpe sit Liv derefter i visse Maader. Den kristelige Moral blev en Slags Politi for ham; naar en Fristelse overfaldt ham og vilde trække ham hen til en eller anden Udskejelser, kaldte han Moralbudet til som en Betjent, der skulde befri ham for den paatrængende Gæst; og hændte det sig end ikke sjældent, at denne Gæst fik Magt over hans blodrige og nydelseslystne Natur, saa fandt han gerne paa en eller anden Pønintense som f. Eks. at lære et Kapitel af et af Pauli Breve udenad paa Græsk. Hvad man kalder Anger og Ruelse var hans Gemyt ikke modtageligt for; ligesom han respekterede det bestaaende og var imod alle voldsomme Reformatorer og Oppositionsmænd, saaledes gjorde en Overtrædelse, der nu en Gang faktisk var sket, ham egenlig ingen generende Skrupler, men som moralsk Ordensmand fandt han, at der skulde gives noget for noget, og at det skulde gøres ordentligt. Da han som Student en Gang havde været saa uheldig at blive

døddrukken ved et Sold, gav han af sine saare fattige Midler Dagen efter en Daler til den første Tigger, han mødte paa Volden. Efter fire Aars Studium blev han theologisk Kandidat med bedste Karakter, underviste i faa Aar i København, i hvilken Tid han supplerede hvad hans Embedslæsning ikke havde tilladt ham at erhverve af æsthetisk Dannelse; han hersede tidt ærlig for at faa Poesi til at glide ned, da den i Grunden kedede ham; kun naar han havde været ved et godt Bord, gjorde navnlig den Art Lyrik, der svælgede i overstrømmende bredt udmaalede Følelser, et sympathetisk Indtryk paa ham; han fik ved en saadan Lejlighed endog let Taarer i Øjnene. Hans stadige Ekscerpter af hans Læsning satte ham i Stand til paa passende Steder at anbringe Frugterne af sin poetiske Læsning som Blomster i sine Prædikener.

Han tog straks et Ryk i sin første Bevægelse af misundelig Ængstelse over Muligheden af, at Albrechts Komme kunde stille ham selv i Skygge, og han satte et Punktum for alle slige Anfægtelser ved at slaa i Bordet og sige højt til sig selv: Du har handlet som en brav Karl, August! Da han derpaa ved en marineret Sild, en Snaps Genever, et Glas Sodavand og en Kop stærk Kaffe havde forjaget sin Upasselighed, gjorde han sin daglige Rundvandring, hvilken han havde indrettet saaledes, at han til hver Dag bestemte et Antal Sygebesøg, der vekslede efter de syges Antal, saaledes at alle Sognets syge kunde faa hver sin Visit om Ugen, Han optegnede i sin Lommebog, hvad han 14 skulde sige af Trøstensord til enhver af dem; kun i en snæver Vending anvendte han det, han den forrige Uge havde sagt til En, paa en Anden i den næste Uge. Paa Egnen nød han almindelig Agtelse som en sjælden samvittighedsfuld Præst; og om end de mere kritiske ikke fandt, at han var nogen særdeles veltalende Prædikant, ydede de ham dog Anerkendelse for Klarhed og Orden i Prædikenenens Anlæg.

To Dage efter havde han Albrechts Brev, og samme Dags Eftermiddag trak han i sort Frakke og hvidt Halstørklæde for at bringe Grevens Familie Efterretningen om Udfaldet af hans Bestræbelser. Ikke uden en stille indre Tilfredshed med sig selv gik han op ad den lange endnu nøgne Lindeallé, igennem hvis bladløse Grene der faldt et blændende stærkt Sollys, hvori de klæbrige Knopper glinsede, over Broen, der førte over en bred Kanal, hvori Svanerne skød lange trekantede Furer, op ad den brede Stentrappe midt for den hvide Rokokofaçade med de med graa Oliefarve malede doriske Pilastre, der lod, som de bar et Galleri over første Sal med plumpe, ligeledes graamalede Vaser ovenpaa Balustraden. Den i Vestibulen staaende Tjeners forretningsbekymrede Mine gav Plads for et imødekommende Smil, da han saa, det var Præsten, der kom; denne nikkede til ham og spurgte:

- Deres Familie lever vel, Gottliebsen?

- Takker, Deres Velærværdighed, særdeles vel.

- Er Herskabet hjemme, Gottliebsen?

- Jo, Deres Velærværdighed, Hr. Greven og Hr. Generalen er paa Billardsalen; Grevinden, Komtessen og Kammerherreinden er i Havestuen.

- Vil De melde mig hos Hendes Naade.

- Jo, Deres Velærværdighed.

Et Øjeblik efter kom Gottliebsen tilbage, bukkede, gik foran Præsten og aabnede Dørene for ham, indtil han naaede Døren, der førte ind til Havestuen; da han havde aabnet den, trak han sig bukkende tilbage med et Par Baglændstrin.

I den rummelige Stue, i hvis Midte der hang en stor Glaslysekroner ned fra det med snørklet Stukkaturarbejde besatte Loft, hvor Vægpanelerne i de forgyldte Listerammer afvekslende dannedes af Spejlglas og hvidt lakeret Træ, hvor en munter Ild af store Favnestykker knitrede i Kaminen, gennem hvis Glasdøre man saa ud over den dybe blaa, i muntre Krusninger hoppende Sø, omgivet af de brunrøde Skove, sad tre Damer, hver i sin 15 Lænestol om et rundt Bord midt paa Gulvet. Den ældste var i Stil med Havestuen. Under den store Kniplingskappe stak paa hver Side af Hovedet to skraatliggende kridhvide Krøller frem, der godt kunde gælde for pudrede; midt i det smalle med smaa Furer tæt gennemtrukne Ansigt sad en lille krum Næse, hvis Tip dirrede, naar hun talte; paa den sorte Silkekjole bar hun en omfangsrig Kniplingsbesætning; de rynkede Hænder med tykke blaa Aarer paa hvidgul Grund blinkede af Ringe. Det var Kammerherreinde von Grünow, en Moster til Greven. Lige over for hende sad Husets Frue, Grevinde Egerskjold, en syv og trediveaarig mørkeblond Dame, noget tilbøjelig til Embonpoint, med en endnu frisk, rød og hvid Teint, snehvide buttede Hænder og brune Øjne, der syntes oprindeligt at have kunnet spille livligt og muntert, men hvis nuværende Udtryk sædvanlig var mat Kedsommelighed; man saa hende hvert Øjeblik behændig skjule en Gaben, lægge et Strikketøj fra sig, tage fat paa det igen og saa atter lægge det. Lige over for Glasdøren sad hendes nittenaarige Datter. Hun havde Moderens mørke Øjne og et endnu mørkere Haar, men hendes Figur var smidig og slank, næsten spinkel. Den gjorde Indtryk af at kunne bøje sig i helt vanskelige Stillinger uden at tabe sin Skønhed, men kun de lange smalle Fingre morede sig med at stemme mod Randen af Bordet og krumme sig helt bagud; hendes øvrige Skikkelse bevarede en fuldkommen konventionel Holdning; skulde noget tyde paa Lyst til at gaa uden om Konviniensen, maatte det være

hendes sky, gazelleagtige Blik, der pludselig med Nysgerrighed kunde fæste sig paa en Genstand og derpaa lige saa pludselig gemme sig i en tilsløret Udtryksløshed.

Hvis nogen Samtale overhovedet havde været i Gang, var den i hvert Tilfælde ganske gaaet istaa ved Pastor Jespersens Indtræden. Der fløj et livligt Glimt over de to sidstnævnte Damer Ansigter, der tydelig viste, at det var dem særdeles behageligt, at et eller andet viste sig i den fuldkommen tomme Synskreds. Grevinden rakte Pastoren hele Haanden, af Kammerherreinden fik han Pegefingeren og Langfingeren af den tørre og kolde højre Haand; Ringenes Plader duggedes af den fede og varme Fugtighed af hans kødfulde dito; Komtessen bøjede let Overkroppen og smilede ganske fint.

- Noget nyt, Hr. Pastor? spurgte Grevinden og kvalte igen en Gaben.

- Godt nyt, Deres Naade! sagde Jespersen med et bredt 16 Smil, idet han purrede sig ind i sit tykke Haar. Kan nu Deres Naade gætte?

- Er Hun - Favoriten - Danner - bleven renvoyeret? spurgte Kammerherreinden.

Komtessen Alvilda røbede en tydelig Lyst til at le, men et Blik fra Moderen kaldte hende til Orden. Hun krummede Pegefingeren stærkt tilbage og stirrede nær ned paa Bordpladen.

- Nej, min Nyhed angaar kun denne snævrere Kreds, sagde Jespersen. Behag nu at gætte, Deres Naade.

Grevinden gjorde et mat Tilløb til at anspænde sin Gætteevne, kneb Øjnene lidt sammen og stirrede hen i Luften, men lod sig straks efter falde ned mod Lænestolens Ryg og hviskede kælent:

- Jeg kan ikke.

Jespersen smilede igen, kastede sig lidt bagover, foldede Hænderne over Knæet og lod sit Blik glide om paa Damerne.

- Er det blevet til Alvor med Prinsen af Anhalt-Bernburgs Mariage med Prinsessen af Hohenlohe-Siegmaringen? snøvlende Kammerherreinden. Neppe troligt!

- Grandtante hører jo, at det kun angaar os, sagde Komtessen.

- Ja vel, *mon ange*, men en Prins af Anhalt-Bernburg har i forrige Aarhundrede været gift med en von Grünau fra Mecklenburg.

- Kan Komtessen ikke gætte? spurgte Præsten, trak Hovedet ned mellem Skuldrene og søgte at gøre sit Ansigt uendelig skælmsk, hvorved det fortrak sig til en stor Grimace. Udtrykket i Komtessens Øjne blev isnende, hun sagde tørt:

- Nej.

Jespersen vidste godt, hvor ofte Damerne kedede sig og greb alt, der kunde spænde Opmærksomheden en Smule. Han følte dog straks, at han havde set for familiær ud, da han sagde den sidste Replik; hans naturlige Kluntethed havde gennembrudt den Snuhed, som Omgang med mange Mennesker havde vakt i ham. Han opgav da alle Forsøg i Retning af det spændende og sagde resolut:

- Jeg har skaffet en Lærer til Grev Vilhelm.

- Nej virkelig, lød det i en livlig Trio - hvem?

- En Kandidat Albrecht, en Skolekammerat og Ungdomsven af mig.

17

- Det sidste er en god anbefaling, gode Pastor, sagde Grevinden venlig. Saa vil han kun lære Vilhelm, hvad godt er.

Jespersen bukkede sig dybt i Sædet; derpaa trak han sine store Øjenbryn op i Panden, støttede Hagen i sin Haand og sagde:

- Jeg maa vel tale aldeles frit, Deres Naade!

- Bedste Pastor, intet er os kærere, sagde Grevinden.

Hun og Datteren indtog en interessefuld, lyttende Stilling; Kammerherreinden gjorde kun en Bevægelse med Næsetippen i Retning af Præsten.

- Grev Vilhelm maa lære noget, Deres Naade; det er aldeles nødvendigt Der er farlige Kræfter i Gære i

vor Tid; Samfundet bæver i sine Fuger. Med Guds Hjælp, den, vi Mennesker altid maa haabe paa, kommer der vel en Gang noget godt ud af det hele; men hvorledes og naar det sker, staar det ikke i et Menneskes Magt at forudsige; vi maa handle efter vor bedste Overbevisning og stille alt i Guds Haand.

- *Parfaitement*, sagde Kammerherreinden, det er, som jeg selv kunde have sagt det!

Hun sendte et anerkendende Nik til Jespersen, som fortsatte:

- Der er Kræfter oppe, som vil bryde den historiske Overlevering paa alle Omraader, paa Kirkens som paa det borgerlige Samfunds. Jeg miskender ikke, at deres Repræsentanter paa enkelte Punkter kan have en relativ Ret. Men Mennesket kan ikke leve uden faste Former, uden noget at tro paa. Riv de gamle ærværdige Kirker ned, som have skænket mange bedende Slægter Ly, hvor skal da den vejvilde Mængde finde Herren, som ganske vist ikke bor i Templer, der ere byggede af Menneskehænder, men hvis Aand er der som allevegne? I disse Haller tvinger alt Sjælen til at samle sig i Tanken om Herren ved de hellige Billeder og Tegne, ved Salmens Toner og ved Prædikantens Ord, der bevæge sig om et Thema af den hellige Skrift. Kirken hviler paa Troen, paa en Autoritet, noget fast og urokkeligt; derfor har den en naturlig Forbundsfaelle i Samfundets Autoritetstro, i Agtelsen for dets overleverede Trinfølge, der samler sig i Tronen; men nærmest den staar Adelen. Jeg er ikke Aristokrat, jeg er født i ringe Stand; jeg er ikke blind for de Overgreb Adelen i sin Tid kan have begaaet, men et latinsk Ordsprog siger med den fyndige Kraft, som er ejendommeligt for dette ærværdige Oldtidssprog: Misbrugen hæver ikke Brugen, 18 eller som det hedder i selve Sproget: *Abusus non tollit usum*. Jeg tror, at endnu i lange Tider vil Adelen være en nødvendig tilbageholdende Kraft mod Tidens iltre Reformiver; men for at den skal kunne udfylde sin Plads, maa den kende, hvad der rører sig i Tiden. Deres Naade maa undskylde . . . men jeg tror, den i de sidste Tider har . . . ja . . . jeg tør vel sige, forsømt noget i saa Henseende.

- Jo, det véd Gud, sagde Grevinden med en stille Overbevisning, men greb sig i maaske at være gaaet for vidt og rettede det til: Ja maaske.

Kammerherreinden nikkede i en let Slummer. En betænkelig optrækkende Lattersky paa Komtesse Alvilda spredtes atter ved Moderens advarende Øjekast.

- Jeg tror, jeg tør paastaa det - vedblev Jespersen - at der gives flere særdeles hæderlige Undtagelser (her kom et temmelig kluntet Buk til hver af Damerne), forstaar sig af sig selv. Og navnlig er det min Mening, at de unge Adelsmænd, der ikke egne sig for den klassiske Dannelse, bør lære dels de levende Sprog, dels de matematisk-naturvidenskabelige Fag. Afsét fra den rent umiddelbare Nytte, som denne Kundskab vil bringe dem f. Eks. i deres agronomiske og administrative Virksomhed, vil den sætte dem i Stand til at følge med Tiden, som jo navnlig har kastet sig over den Retning og ved Hjælp af den har gjort de store, for Samfundet saa betydningsfulde Opdagelser. Rigtignok have disse Videnskaber ofte hovmodig vendt sig mod Troens Resultater og Aabenbarings Sandhed, men det er sikkert kun en Art kaad Ungdomstrods, som vil gaa over; jeg forudser en almindelig Omvendelse af Matematikerne i Stil med den berømte tyske Digter Heines Har Damerne læst hans Romancero? Naa, ikke?

Jespersen rømmede sig lidt forlegen. Han vilde gerne gælde for meget æsthetisk belæst; Sandheden var, at han kun kendte det i Clausens Dogmatik oversatte Citat af Fortalen til Romancero. Han raabte sin Tugtemester an, der ogsaa gav Møde.

- Ja, jeg kender kun paa anden Haand den Bekendelse, han aflagde paa sit smertelige Dødsleje: han, Spotteren, Nihilisten, vendte sig fra Tvivlens Afgrunde til Troens Klippe; han kom tilbage som den forlorne Søn, efter at have, som han siger . . . forrettet en smudsig Dont, Svinehyrdedonten hos Hegelianerne. Jeg skal ved denne Lejlighed give Damerne et kort Begreb om 19 den hegelske Filosofi, men maa som Indledning begynde med Kant. Ser De, Immanuel Kant

Grevinden og Komtessen havde lænet sig fremad for ret at lytte til med Opmærksomhed, da Døren aabnedes paa vidt Gab, og to Herrer traadte ind. Den første fyldte næsten Døraabningen med sin høje, korpulente, statelige Figur, og skred frem med højt løftet Bryst og i Parademarschkridt. Det store, ret regelmæssigt formede Ansigt med Ørnenæsen over den vældige graa Knebelsbart vilde have været smukt, hvis ikke de lyseblaa, frøagtig fremstaaende Øjne havde skæmmet det; de buskede Øjenbryn trak sig tæt sammen til et Udtryk, der skulde gengive en barsk, Overlegenhed over de fleste Verdensfænomener som liggende under Besidderens Horizont; vist er det, at der laa saare lidt inden for den. Det var Grevens Faders Fætter, General Bilbach. Det var ikke paa nogen blodig Valplads, han havde tjent sine Generalsdistinktioner. Oprindelig Løjtnant i Hestgarden, var han gaaet ind i Staldetaten, var saa bleven Kammerherre og Hofchef hos en Prinsesse. Der skulde afsluttes en japanesisk Handelstraktat, hvis Realitet maatte overlades til en handelskyndig, borgerlig født Embedsmand, men da denne var lille, hjulbenet og skeløjet, maatte Regeringen for Honnørens Skyld have en Repræsentant, der kunde fylde og tage sig ud, og valgte Kammerherre Bilbach, der ved denne Lejlighed blev udnævnt til General. Han skal ved sin barske Mine og sin fuldkomne Ligegyldighed for alt, hvad der foregik, som han udtrykte ved aldeles ikke at se paa nogen af de tilstedeværende, holde sin venstre Haand paa 'Sabelgrebet og med den højre sno sin Knebelsbart, i høj Grad

have imponeret Japaneserne og bibragt dem en høj Forestilling om sit Fødelands Krigsmagt. Ved sin Hjemkomst blev han Storkors af Dannebrog, gik af med en betydelig Pension fra sine forskellige Charger og tilbragte Tiden med at rejse fra den ene Herregaard til den anden; han kunde nemlig udregne sit Slægtskab med Landets fleste adelige Familier.

Efter ham fulgte, gemt bag hans vældige Ryg, næsten som et Appendiks til hans sorte Kjoles Skøder, Husets Herre, Lensgreve Egerskjold. Det var en lille spinkel to og fyrretyveaarig Mand med et magert, blegt Ansigt, som dog de store blaa, af Naturen milde Øjne vilde have gjort ret elskværdigt, hvis han ikke havde sat sig som Opgave at se lige saa barsk ud som sin Halvonkel, Generalen. For dog at komme til at ligne ham noget, bar han en stor guldblond Knebelsbart og et dito Fipskæg, der 20 hang ned som et Stykke Pelsværk og skjulte hans Skjortekrave. Det var dog kun i Onkelens Nærværelse, at han udarbejdede denne Maske; naar Generalen ikke var tilstede, var han mild og stille og satte kun Pris paa at være i Fred med alle Mennesker.

Som ved en frygtet Skolemesters Indtrædelse i en Skolestue, blev alt stille. Pastor Jespersen stansede brat i sin begyndte Udvikling; Grevinden og Komtessen tog fat paa deres Haandarbejde, som de havde lagt fra sig foran paa Bordet; Kammerherreinden vaagnede med et "Och-ja!" og gav sig til at dreje paa sine Ringe, idet hun brægende nynnede:

O Richard, ô mon roi,
L'univers t'abandonne.

Generalen kastede et flygtigt mønstrende Blik paa de tre Damer og syntes ikke at finde noget at udsætte paa dem; længere dvælede han ved Jespersen, hvis høflige Hilsen han gengældte med et lille Udslag med den venstre Haand. Greven efterlignede Bevægelsen, men tilføjede i Smug et smilende Nik og en venskabelig Pliren med det ene Øje.

- Hvad drejede Konversationen sig om, Charlot? spurgte Generalen Grevinden.

- Pastoren vilde til at udvikle den tyske Filosofi for os, svarede denne.

- Hm, saa! Den skal have bouleværseret Hovedet paa mange unge Mennesker i sin Tid og bragt dem i Kachotten. Heldigvis er den nok i betydelig Dekadence. Ikke, Hr. Pastor?

- Den har gjort mærkelige Svingninger - den . . .

- Er bleven mere loyal; meget glædeligt! Jeg har hørt noget derom . . . forleden Aar i Rumpenheim . . . Du maa ikke mere skænke den Rüdesheimer for mig ved Diner'en, Magnus, (her henvendte han sig til Greven), man smager den efter Kaffen, den vil ikke gaa af Tungen.

- Det skulde dog være . . . jeg mener . . . jeg . . . har dog forskrevet . . . hm, sagde Greven og tog sig om Fipskæget.

- Den er ikke god, Magnus, den er herb. I Egerskjolder har alle en brillant Tunge for Bordeauxvin, men Rhinskvind ligger nu en Gang ikke for Jer; I kan ikke gøre for det. Hold Du Dig til din Sauterne, den er magnifique.

- Hm - ja men, jeg mener . . . der er saa mange 21 Mennesker, der . . . saadan . . . synes jeg . . . holder mere af Rhinskvind . . . jeg mener . . . for Eksempel til Karper.

- Du giver for meget efter for Tiden, Magnus, det har jeg sagt Dig saa tidt, min Ven . . . Du har faaet et lille Stænk af Liberalismus, uden at Du selv véd af det.

- Nej . . . jeg mener . . . jeg skulde tro . . . nej hør, jeg modstaar, Fanden brække mig, Tidens . . . saadan . . . Bevægelser.

Med disse Ord opdrev Greven den barskeste Mine, han raadede over, knipsede med Fingrene ad Tiden ud i Luften, stak derpaa begge sine smaa fine Tommelfingre i Vestelommen og gav sig til at maale Gulvet med lange Skridt.

- Ja, ja, Du har en god Vilje, Magnus, men Du maa vogte paa Dig selv, saa gaar det nok, sagde Generalen med beskyttende Anerkendelse, hvorpaa han rykkede en Stol hen til Bordet og satte sig. Der opstod en lille Tavshed, som Generalen afbrød ved at henkaste til Jespersen:

- Noget nyt, gode Pastor? Hm?

Pastor Jespersen saa spørgende paa Grevinden. Denne saa igen paa ham, betragtede derpaa frygtsom Generalen og sagde:

- Vi har faaet . . . Pastor Jespersen har skaffet os en Hovmester til Vilhelm.

- Har han ikke havt Hovmestre nok? Nu er han jo seksten Aar. Ja havde salig lille Iver levet, som var din førstefødte Søn, saa maatte man jo have opdraget Vilhelm til en Gang at blive Stiftamtmand eller sligt, men Vilhelm er jo nu Stamherre . . .

- Pastoren mente dog, han burde lære noget mere, vovede Grevinden at indvende.

- Saa? Hvad skulde det saa være? Det begriber jeg virkelig ikke.

- Noget Matematik og Fysik.

- Matematik? Behøves aldeles ikke. Jeg lærte i sin Tid Matematik som Kadet, men jeg har, paa Ære, glemt hvert Ord, og jeg forsikrer Dig, Charlot, jeg har aldrig savnet det, skønt jeg tør sige, jeg har beklædt ret eminente Stillinger. Fysik har jeg for Resten intet imod. Det er ret ingeniøst. Jeg erindrer, at naar vor Lærer toucherede med en Bue nogle . . . nogle Glasplader, . . . ordinært Vinduesglas . . . saa lød det, som En spillede Violin, og saa var der noget Sand, der dannede ret kuriøse Figurer paa Pladerne. Aa jo . . . det er ganske vakkert og instruktivt. Naar arriverer saa den Informator?

22

- Vist midt i Maj, svarede Grevinden. Han hedder - hvad hed han nu, Hr. Pastor?

- Kandidat Albrecht, svarede Jespersen Grevinden og undgik at se paa Generalen.

- Jeg har engang havt en Skræder af det Navn, sagde Generalen med en eftertænksom Mine; men jeg véd virkelig ikke, om han havde Sønner.

- Kand. Albrechts Fader var Embedsmand i Indenrigsministeriet, sagde Jespersen.

- Naa, det var maaske en Broder til Skræderen, sagde Generalen distræt ud i Luften.

Jespersen rejste sig brat og tog Afsked. Generalen gjorde altid et frastødende Indtryk paa ham, og han havde den inderligste Lyst til at angribe ham og sige ham imod, men Ulykken var, at han aldrig kunde faa fat paa noget Sted, hvor han kunde saares. Han forstod aldeles ikke denne Species af Menneskeslægten; Generalen stod ligesom i en anden Plan end den, hvori Menneskene ellers bevægede sig. Naar Præsten vilde nærme sig til et Angreb, saa svarede Generalen ham med en affejende Indrømmelse, eller ogsaa svarede han slet intet, eller endelig henvendte han en Replik, der rent forlod Themaet, til en anden af de tilstedeværende og talte ud over Hovedet paa Præsten. Naar Jespersen havde været sammen med ham, gik han altid hjem, vred paa sig selv og ham. Ofte spurgte han sig selv, hvorfor de to elskværdige Damer, Moder og Datter, der begge havde Generalens Dannelse og Forstand mange Gange, lod sig saadan tyrannisere af ham. Han begreb ikke, at Mennesker, hvis hele Opdragelse er gaaet ud paa at tage Hensyn til tusinde Sider - hvad der, med en Del Indskrænkning, gjaldt om Jespersen selv - kan lade sig imponere af fuldstændig Egoisme og Hensynsløshed, der endda hos Generalen kom frem i en saa naiv Form, som var det den mest berettigede Ting af Verden. Desuden savnede Jespersen Hurtighed i Repliken; skulde han have svaret Generalen, vilde han være bleven grov og have tabt Spillet, medens denne aldrig var i Forlegenhed for en Replik, og, selv om den var nok saa dum, var aldeles overbevist om, at det var det eneste, der burde og kunde siges. - Jeg har, om jeg selv skal sige det, Talang til at afslutte en hvilken som helst Kvæstion, der tournerer hen mod det genante, sagde han tidt med Selvtilfredshed til sine Omgivelser. Han var altfor ophøjet over en saa ubetydelig Ting, som en Kapellan pro 23 loco var i hans Øjne, til at han skulde bryde sig det mindste om, ja lægge Mærke til, hvad en saadan mente om ham; han var paa sin Vis velvillig stemt mod Præsten og sagde en Gang til Grevinden:

Den lille Pastor - he - er det ikke Jokumsen han hedder - er en flink Mand med meget gode Prængciper. Jeg har ikke noget imod af og til at tale med ham.

IV.

Albrecht var bleven rystet ud af sin fleraarige Dvaletilstand ved den forestaaende Forandring i hans Skæbne. Det viste sig i den Omhu, han anvendte paa sit Ydre; han havde taget elegante Klæder paa Kredit hos sin Skræder, mødte med Handsker paa Skolerne og trak dem af, naar han kom ind i Klassen, og i det Par Uger, han endnu fungerede, drillede han ved flotte Paradokser nogle gamle, duknakkede Lærere ved en af Skolerne, som f. Eks. ved at sige, at hver Gang han maatte skænde paa en Dreng, gjorde han det med Overvindelse, thi i sit inderste Hjerter sympatiserede han med Barnenaturens Oprør mod den usle Formalisme, som man bød den som aandelig Næring; han polemiserede i sine Timer direkte mod, hvad

Religionslæreren havde doceret, men da en jødisk Discipel ytrede Bifald, lo han ad denne og sagde, at den kristne Religion dog havde haft en Evne til at assimilere sig med Kulturen, medens Jødedommen i et Par Aartusinder havde været en gammel, vindtør Mumie. Det var den Skole, hvis Bestyrer havde skrevet ham det før anførte Brev til, og som han nu fandt Lejlighed til at sige Tak for sidst. Man saa ham da som Elegant færdes paa Promenaderne og Kaféerne, og det morede ham at fiksere Bekendte, der indlod sig i Samtale med ham for om mulig at faa noget at vide om Grunden til hans pludselige Dukken frem paa ny, ved mystisk at slaa paa, at han havde arvet en stor Sum Penge efter en Nabob i Vestindien, en Slægtning af ham. Han forhørte sig i det Par Breve, han vekslede med Jespersen, slet ikke om Forholdene og Personerne i den Kreds, han nu skulde leve i; han havde en naiv Fortrøstning til sin egen Behændighed i 24 enhver given Situation, naar han gad været over at benytte den; heller ikke følte Jespersen Trang til at udtale sig; psykologisk Blik for Mennesker og Evne til at skildre dem, havde han ikke; i det enkelte Moment havde han vel nok en vis Snuhed til at faa ud af dem, hvad han vilde; men hans Totalindtryk af dem var kun, at han kunde lide eller ikke lide dem, at det var rare eller ikke rare Folk.

Det blev tidlig Sommer det Aar, og om Morgenen midt i Maj, da Albrecht med Jernbanen kørte til Stationen, hvor Grevens Vogn skulde hente ham for at bringe ham til Lungelse, skinnede Solen varmt over Markerne, hvor den blaagrønne Vintersæd allerede var skudt godt i Vejret, medens Foraarssædens tynde Straa endnu dirrede vegt for Vindpustene, der fejede let hen over Agrene. Skovene vare lige udsprungne, Lyset skinnede gennem de gennemsigtige, silkeagtige Bøgeblade med de fine Dun om Randene, de tætte, hvide Anemoner blinkede ved Stammernes Fod i Skovbunden; han havde ondt ved at dy sig fra at stemme i en Sang, ligesom i de unge Studenteraar, naar han med glade Kammerater gjorde sin aarlige Pinsefodtur gennem Nordsjællands Skove, men den gamle fede Dame, der sad lige over for ham og med en fornærmet Sænken af Underlæben saa paa alt, som om hun personlig havde noget imod det, og den gamle afskedigede Oberst med det et Kvarter høje Halsbind, der sad ved Siden af ham og anstrængte sig for at holde den graa Tip af Skæg under sin Næse fri for Snuen, som plagede ham, vilde visselig have antaget ham for bindegale, hvis han havde givet sin Lyrik Udbrud. Albrecht havde nemlig for første Gang i sit Liv taget Billet til første Klasse paa Jernbanen, nærmest for at Herskabskusken, der hentede ham, ikke skulde faa et for ringe Indtryk af ham. Han blev noget skuffet ved, at han ikke saa et saadant Individ paa Perronen, da Toget holdt ved vedkommende Station; han kunde da have spurgt, om det var Grev Egerskjolds Kusk, kastet sin Haandbagage ud til ham og tavs leveret ham sin Garantiseddel til videre Besørgelse; dels vilde det have moret ham, dels vilde han gerne have imponeret den fornærmede Dame og den gamle Oberst. Som saa mange Skuespillere, der aldrig have færdedes i aristokratiske Kredse, tro, at de, naar de spille en Marquis eller en anden fornem Herre, nødvendigvis maa lægge sig et braskende, udfordrende Væsen til, vidste Albrecht ikke, at netop et saadant anses som Bevis paa slet Tone hos disse Folk, der som oftest behandle deres Tjenere paa en 25 stiltfærdig, venlig Maade, lige langt fra Familiaritet og Hovenhed; men at den sidste Egenskab navnlig udfoldes over for Bourgeoisiet, naar det vil trænge sig ind i deres "Rækker og agere Kammerat med dem. Endvidere vidste Albrecht ikke, at adelige Herskabers Kuske og Tjenere betragte de Bourgeois, der spiser ved deres Herrers Bord, med den aristokratiske Ringeagt, og det kunde aldrig have faldet Grev Egerskjolds gamle Kusk Povl, der nu udøvede sin Funktion hos den anden Generation paa Gaarden, ind at vise en "Informator" saa megen Opmærksomhed. Albrecht maatte kønt spasere gennem Ventesalen med Vadsæk og Taske i Haanden, og da han kom ud paa den anden Side af Stationsbygningen, saa han hverken Liberikusk eller herskabelig Ekvipage.

- Er Grev Egerskjolds Vogn fra Lungelse her ikke? - spurgte han den enlige Drager, der kom rullende med hans Kuffert ind i Rejsegodsekspeditionen.

- Jo-o - jeg synes, jeg saa Povl Kusk ovre i Kroen før.

Paa den anden Side af Landevejen, der bredte sig til en Holdeplads uden for Stationsbygningen, laa en Kro med Rejsestald. Albrecht saa ind gennem Staldens aabne Port og opdagede en Jagtvogn med nedslaaet Kaleche, som vistnok maatte være det Køretøj, han ventede paa; men Kusk var der ikke at opdage. Der var ikke andet for; han maatte ind i Krostuen. Han følte sig tilmode som en Dreng, der har drømt, at man gav ham et prægtigt og morsomt Legetøj, og som vaagner med tomme Hænder.

I den lange, smalle Stue sad ved et Bord tre Bønder og spillede Firkort med en stor tyk Mand i bare Skjorteærmer, hørjød Vest med Sølvknapper, en Hat med Sølvsnor om og hanekamformet sort Kokarde paa den ene Side. Hans store, ildrøde Næse lyste som en Lampe i en Taage gennem de Tobaksskyer, som han sendte op fra en kort Pibe, der hang i den ene Mundvig og tvang Underlæben skævt ud igennem det store, graasprængte Skæg. Spillernes varme Punsch røg foran dem paa Bordet.

- Ja, spille Firkort med jer vil jeg, naar og hvor det skal være, sagde han i Skjorteærmerne, idet han hug en Trumf i Bordet med et vældigt Rabalder, men regeres af jer. Bønder vil jeg s'gu ikke. Jeg holder, Dæ'len spille mig, paa Arrestokratiet, saa længe jeg kan sla' et Knald med en Pisk paa en Buk. De 26 Folk forstaar at regere; det er de født til; med jer bliver det aldrig andet end Vrævl og Sludder.

- Nej, det er s'gu Folket, der skal have Magten; det er Folkeviljen, der skal bestemme Ministeriet, og vi skal vise jer Herskabsfolk, at det er Bunden, der er Folket, og ikke jer, sagde en ung Gaardmand, der sad lige

over for ham.

- Aa, det er jere Degne, der sætter det i jer. Saa vil jeg s'gu hellere lade mig kungenere af saadan en Karl som General Bilbach end af en forsulten Degn, der ingen Manerer har paa sig. Jeg holder nu for, at de gør dem meget for gemene oppe hos Grevens og beder alskens Rak til Middag sammen med de fornemste Folk, men Gud ske Lov og Tak, Degne og Skolelærere har dog endnu aldrig spist ved Grevens Bord. Ja enten skal man være fornem og holde paa Etiketten lige som paa sine Øjneste, eller ogsaa skal man - . . . saa skal man den Onde . . . ja jeg mener, enten Skidt eller Kanel; det er nu min Anskuelse. Se det er nu ikke noget af Grevnen at lade lægge ud med Jagtvognen og lade sin egen Kusk køre ud i Liberi efter saadan en Smule Informator, som jeg skal hente idag. Materialvognen var s'gu god nok til det Brug. Nej, stop, Per Jørgen, vil Du bekende Kulør, Du gamle Kantøffel. -

- Er Grev Egerskjolds Kusk her? spurgte Albrecht saa rolig, som han formaaede det.

Povl vendte sig om mod ham, lettede lidt paa Hatten og sagde:

- Naa det er Herr Informatoren? Nu skal jeg spænde for - vi skal bare have ét Slag færdigt . . . naa, om Forladelse, sagde han, da han saa Albrechts rynkede Bryn og elegante Udseende, hvilket sidste navnlig syntes at gøre noget Indtryk paa ham, thi han smed straks Kortene, tog Piben ud af Munden, trak Liberifrakken paa, som han havde hængt paa et Søm, og skyndte sig ud.

Da Albrecht alene i Kalechevognen kørte den Milsvej, som der var fra Stationen til Lungelse, var han noget benovet. Povl Kusks Uforskammethed syntes ham at varsle truende om den Modtagelse, hans Herskab vilde give ham; den Studenterflothed, hvormed han havde tænkt at omgive sin Entré i Grevefamilien, havde han en Anelse om, ikke vilde slaa til over for disse Mennesker og vilde alt andet end imponere dem. Han sad og studerede paa den Holdning, han skulde indtage for straks at vinde et fast Stade. Under alt dette fløj de frodige Skove, hvorigennem 27 Vejen gik, som i Taage forbi hans Øjne; den friske Kryderduft fra de unge Blade, det fine Lysrefleks paa de let krusede Mosekærs mørke Vand sansede han kun som halvt i Drømme; d. et var ikke Feststemningen fra Jernbaneturen.

Endelig rullede Vognen op gennem Alleen, forbi de store, lange Ladebygninger, svingede ind i Borggaarden hen for den store Trappe; oven fra, oppe over Døren saa det grevekronede Vaabenskjold, med de to Egern i Grenene, fornemt ned paa den ny Huslærer. En Tjener kom ud og slog Vogntrinnet ned, men med en nonchalant Ilfærdighed. Albrecht steg hurtig ned, saa aldeles ikke paa Tjeneren, men rakte Povl Kusk en Daler bag ud, næsten over sin Skulder. Povl lettede paa Hatten og gjorde en undselig, forbavset-forlegen Bøjning, men da Albrecht gik op ad Trappen med Ryggen til ham, holdt han Daleren op i Vejret, viste Tjeneren den og rakte Tungen ud med et spørgende Blik; denne besvarede hans Gestus ved ligeledes at række Tungen ud, sætte et forbavset Ansigt op og se efter den opadstigende.

Vestibulen var tom; Albrecht havde vistnok haft den Forestilling, at Værten vilde komme ud og modtage ham, som i borgerlige Huse, hvor han havde været. Han saa sig vejvild omkring . . . skulde han trække i en Klokkestræng, der hang ned ad en Dørkarm? Efter nogen Betænkning gjorde han det; Gottliebsen viste sig i sin sorte Spidskjole og sit hvide Halstørklæde; han spurgte om, hvem han skulde melde; nu var altsaa det overstaet, og Albrecht blev kort efter ledsaget ind i Havestuen, hvor han blev helt let om Hjertet, da han saa Jespersen sidde ved Bordet med de tre Damer, hvis Bekendtskab vi have gjort.

Kammerherrerrinden sænkede knap Øjnene til en Hilsen, Komtessen bøjede sig ceremonielt, men kastede dog straks efter et ret tilfredsstillt Blik paa den smukke og smagfuldt klædte Mand, Grevinden rakte ham siddende Haanden med et høfligt: Velkommen, Hr. Kandidat Albrecht. Jespersen trykkede hans Haand, lukkede Øjnene og nikkede smilende.

- De skulde dog se Deres Elev, sagde Grevinden. Hvor mon Vilhelm er?

- Skal jeg? sagde Jespersen, halvt rejsende sig i Sædet.

- Aa, tusind Tak, Hr. Pastor. Min Mand er ude paa en lille Køretur, men kommer hjem til Middag. Ja, Hr. Albrecht, vi har ventet Dem med Længsel; min Søn trænger til at have noget at bestille; jeg haaber, at De skal faa Fornøjelse og skaffe os Glæde af ham.

28

- Hr. Albrecht vil nok faa Satisfaktion af vor kære Grev Vilhelm, bemærkede Kammerherreinden ud i Stuen uden at nedlade sig til at skænke den, til hvem Repliken dog syntes henvendt, et Øjekast.

Albrecht var forlegen; han vidste ikke, hvad han skulde svare, men bukkede stift. Disse ubevægelige Ansigter og Stillinger, denne ganske let parfumerede Atmosfære i Stuen, der selv gav Luften, han indaandede, en fremmed Karakter, denne Afdæmpen af alle Lyde, som frembragtes ved den Masse af Fløjl paa Møbler og i Portierer, denne, om end ikke kunstnerisk skønne, saa dog stilfulde Dekoration af Loft og Vægge, bedøvede eller imponerede ham. I de enkelte Grosserersaloner, hvortil han, medens han florerede i

Studentereforeningen, var indbudt for at synge Romancer eller Koupletter, havde han vidst at optræde med Aplomb, som han endog ustraffet gav en lille Tilsætning af det flabede, men her var alt ham fremmed, uhyggeligt, skønt han maatte indrømme i sit stille Sind, at Plutokratiets Omgivelser saa ud som *Cafés chantants* ved Siden af denne grundmurede, gennem Generationer vedligeholdte Elegance. Konversationen døde hen; Grevinden søgte at faa Gang i den ved at spørge:

- Bringer Hr. Kandidaten noget nyt" med fra København?

- Ne-j - jeg tror ikke . . . at der er noget. Atter Stilhed, hvori man hørte Naalenes Prikken paa Haandarbejdet.

- Er hun - Favoriten Danner - *en vogue* hos den københavnske Pøbel? spurgte Kammerherreinden.

Dette Spørgsmaal var paa en Maade til Lettelse for Albrecht, for saa vidt han kom til at le; han kunde ikke tvinge sig. Det smittede Komtessen, og trods Kammerherreindens stupide Udtryk af forbavset Værdighed, trods Grevindens advarende Øjekast til sin Datter, maatte denne le med, men da hun ikke turde gøre det højt, tvang Anstrængelsen Blodet op i hendes Kinder og Vandet ud af hendes Øjne; selv Grevinden maatte adskillige Gange vride Munden, inden hun fik Magt over den. De havde hørt den Slags Spørgsmaal saa mange Gange fra Kammerherreindens Mund uden at le, men nu gjorde den forlegne Situation, Trangen til at faa den fyldt med noget, den fremmedes pludselige Bristen ud i Latter, at de ogsaa bleve rykkede ud over den sædvanlige Grænse. Men det varede ikke længe. Samvittigheden slog dem begge, de stræbte efter at se dobbelt stive og kolde ud; Albrecht sad som paa Pinebænken og længtes efter, 29 at Jespersen skulde komme tilbage. Men det varede noget endnu, og Albrecht ønskede sig i denne uendelig lange Mellemtid tilbage til det grimme Kammer paa Hjørnet af Aabenraa og Tornebuskegade i København.

V.

Jespersen for omkring og raabte paa Grev Vilhelm, men Grev Vilhelm var uden for Præstens Raabs Rækkevidde. Han vidste, at hans ny Lærer skulde komme, men Grev Vilhelm skøttede ikke om den ny Lærer, ligesaa lidt som han havde skøttet om sine forrige Lærere. Han var tyet ned til Povl Kusk i Seletøjskammeret bag Herskabsstalden.

Der var en fedtet Lugt af Smørelse, men denne Lugt repræsenterede for Povl Kusk det samme usigelige aristokratiske som den søde Essensduft oppe i Hovedbygningens Værelser for Herskabet og dets Omgivelser. Povl havde atter trukket ud i Skjorteærmer, havde faaet Ild paa sin korte Pibe med det uhyre Træhoved, sad overskrævs paa en hvidmalet Buk, der havde adskillige Kammerater, hvorover der hængte Seler og Hovedtøj til Hestene. Povl havde følt en ubeskrivelig Trang til straks at omsætte den Daler, han havde faaet af Albrecht, i vaade Varer og havde sagt til Staldkarlen:

Hør Du, Rasmus, vi to kan vel drikke et Par halve Pægle sammen idag, uden at Du gør dig krakilsk imorgen mod din Overmand?

Og Rasmus havde svaret:

Det kan Du bande Dig ind i det sorte Helvede paa, Povl, at det kan jeg gøre med den største Magelighed.

Men der skal være Orden i al Ting, bemærkede Povl med myndig Alvor.

- Ja Gu' skal der være Orden i Tingene, svarede Rasmus, for ellers var'et nok skidt. Kom Du bare med de to halve Pægle, saa klarer det øvrige sig ganske af sig selv. For naar man vil Orden, saa bliver det til Orden, ja det gør s'gu, Povl.

- Kan Du saa holde Kæven tæt i, Rasmus, og ikke sige det til nogen?

30

- Ja paa de Dele skal det ikke mangle. Aa, den Tid, der gaar med Glæde, gaar ikke med Sorg, fortsatte Rasmus sukkende, idet han nippede til Snapseglasset med samme Vellyst som en Gourmand til sin Pousse-café, satte sig overskrævs lige over for Povl paa en lignende Buk og nynnede:

Jeg véd en dejlig Kvinde
alt udi Frankrigs Land,
og hende vil jeg vinde,

hvis jeg det ellers kan.

- Det er vel Marie Kokkepige Du mener, Rasmus? sagde Povl. Men saa er det jo noget Sludder; hun har aldrig været i Frankrig.

- Nej, det er bare saadan noget Smørdyppelse til Kantøflen, Povl; det maa ogsaa til.

- Det har jeg ikke noget imod, bemærkede Povl med en human Anerkendelse af Poesiens betingede Ret. Men Du gør da vel ikke noget større ud af det, før Du har set hendes Sparekassebog?

- Nej, det er da noget siden, jeg var helt taab'lig, svarede Rasmus med et stille Nik.

Der lød Trin ude i Stalden; Povl lyttede og gjorde en Bevægelse til at skjule Trepægleflasken bag en gammel Sadel, der laa paa Gulvet, men sagde straks efter:

Det er ikke andre end Grev Vilhelm, det er hans Fodskifte.

Den unge Knøs, der traadte ind, var lille af sin Alder og lignede Faderen. Han saa melankolsk og blaseret ud. Alvorsfuld og tavs nikkede han til Povl, saa paa Rasmus uden at hilse ham, sukkede og gik hen og betragtede i lang Tid det ophængte Seletøjs forskellige Stykker, medens han ganske sagte og i meget langsom Takt fløjtede: Ach, Du lieber Augustin. Medens han stod og vendte Ryggen til de to Karle, vandrede Brændevinsflasken flittigt mellem de to Seletøjsbukke.

Efter at have betænkt sig længe, tog den unge Greve en af de ophængte Kørepiske ned, besaa den, vrikkede ved Snærtens Forbindelse med Skaftet, tog dernæst fat i dette og gjorde Bevægelsen til at slaa et Knald, men lod straks efter, mat og mismodig, Snærten feje hen ad Gulvet, idet han drog et dybt Suk. Saa tog han en ny Kørepisk, foretog akkurat den samme Operation med den, akkurat med det samme Resultat.

31

Povl Kusk betragtede den unge Stamherre med deltagende Opmærksomhed.

- Der er nok ikke Beg paa Springgaasen idag, Grev Vilhelm?

- Hvad for en Springgaas, Povl? spurgte Stamherren distræt.

Povl følte sig ude af Stand til at omsætte sit Billedsprog i en mere forstandsmæssig Form, gik bort fra Sagen og sagde:

- Jeg ved'et s'gu'tte.

- Hør, Povl, tog Vilhelm igen til Orde, hvad skal jeg gøre? Der er kommet en ny Lærer til mig idag.

- Ja det er der jo.

- Det er rædsomt kedeligt, Povl.

- Ja der er vel ingen større Fornøjelse ved'et.

- Synes Du, jeg behøver at lære mere, Povl? Povl syntes i Forlegenhed for Svaret, steg ned fra sin ridende Stilling og bemærkede:

- Man faar ligegodt ondt i Skrævet tilsidst. - Hvad Fanden er det for en Flaske der?

Og som han aldrig havde kendt det mindste til den brune Genstand, løftede han den op fra Gulvet, tog Tolden af den, lugtede til den, rakte den til Rasmus og spurgte:

- Er det Brændevin, Rasmus?

Rasmus lod, som om han undersøgte Lugten meget nøje og derpaa paa Grund af et usikkert Resultat vilde appellere til Smagen, thi han satte Flasken for Munden, tog en forsvarlig Slurk og sagde alvorlig:

- Jo . . . jeg tror s'gu næsten, at det er Brændevin.

- Lad mig smage, din gamle Krybbebider . . . ja Gu' er det Brændevin.

Og Povl tog en endnu større Slurk end Rasmus, tørrede sig om Munden med Skjorteærmet og satte Flasken hen i en Krog.

- Hvad tror Du, han vil lære mig, Povl? spurgte Stamherren klynkende.

- Aa det bliver vel saadan noget Prokuratorlærdom, mente Povl.

Grev Vilhelm tog en Hovedstol ned fra Knagen og begyndte at pille ved Spænderne, hængte den saa op igen, saa' først paa Kusken, saa paa Staldkarlen, som han maalte op og ned, Povl sagde med stor Værdighed: 32 - Grev Vilhelm vil snakke med mig i Enrum, det er bedst, du gaar til dit Arbejde, Rasmus.

Denne slog langsomt det ene Ben over Bukken, kastede et halvt vemodigt Blik hen til den Kant af Kammeret, hvor Brændevinsflasken stod, og gik ud i Stalden.

- Vil Du have en Cigar, Povl? spurgte Grev Vilhelm og tog sit Futteral op.

- Jeg siger Tak, svarede Kusken, greb den fremrakte Cigar og slikkede den helt over med Tungen, førend han tændte den ved Ilden i sit Pibehoved.

Grev Vilhelm spurgte nu grædefærdig:

- Sagde Du Prokuratorlærdom, Povl? Hvorfor skal jeg lære det? Hvad?

Povl strøg sit store skimlede Skæg med en vigtig og grundig Mine; hans Tone blev nu formanende og docerende.

- Jo ser De, Grev Vilhelm, det kan s'gu ikke være saa helt taab'ligt i disse herre Tider, ser De. Hvorfor er Bonden kalkunsk og obstenasig? Bare fordi Degnene og Skolelærerne fylder ham med Prokuratorvræv!

- Ja, men Povl; det maa jo Godsforvalteren have lært. Hvorfor holder man Godsforvalter? Han er jo juris.

- Ja vel er han Ekstatus juris, eller hvad de kalder det, men det har nok ingen rigtig . . . saadan . . . Auctoritet ved sig i vore Dage. Nej Degnene skal have nogen foran sig, der kan flæske op med alle Slags Tungemaal. Se, Prokuratoren oppe fra Købstaden, han kunde sætte Degnen fra Stenløse ved den sidste Valgbevæertning. Degnen blev saa hvid i Ansigtet som et Handklæde af bare Arrigskab, den Gang Prokuratoren kørte op med noget latinsk. Jeg forstod det ikke, men jeg kunde se, at det straks gav Prokuratoren Overtaget. Nej, vi ordenlige Folk fra Herregaarden, vi skal Satan - om Forladelse - men vi skal sla' Degnene i Smadder. Og, se han, den ny Informator, det lader til at være en fus Karl, og hvis han kan lære Grev Vilhelm saadant noget udspekuleret noget til at kyse Degnene og Bønderne med, saa synes jeg dog, at Grev Vilhelm skulde tage efter det. Ja det er nu bare mit Begreb om Delene.

- Det er noget kedeligt noget, Povl, men hvis Du tror, at jeg skal lære det, saa . . .

- . . . Er Grev Vilhelm her? lød Pastor Jespersens Stemme ind gennem Hestestaldens Gang.

33

Stamherren gyste og vilde til at skjule sig i den første den bedste Krog, men Povl Kusk gjorde en advarende Bevægelse og sagde:

Nej - nej - nej, det kan aldrig skikke sig. I Deres Stilling kryber man hverken i Skjul for Præster eller Degne. Næsen i Vejret, Grev Vilhelm, storsnudet! Saadan skal det være! Ellers faar saagu' Rakket Overmagten.

Paa Kuskens bydende Opfordring satte Stamherren sig i Positur og raabte:

- Vil Pastoren tale med mig?

- Deres Moder søger efter Dem. - Er De virkelig her nede . . . i Stalden?

- Nej det er i Seletøjskammeret, bemærkede Povl Kusk med fornem Ro just i samme Øjeblik, som Præsten traadte ind. Jespersen lod, som han ikke saa Povl, og sagde:

- Kom nu, lille Grev Vilhelm, kom nu.

- Nu kommer jeg, sagde Stamherren, skred rask Præsten imøde og fulgte ud med ham.

- Hæ, sagde Povl Kusk, da de begge vare gaaede, det er farligt, saa den Præst gaber op her paa Gaarden. - Det bliver værre og værre med Tiderne. Hans Fader var dog kun en Bondeskræder. Ja jeg holder med Kristian Gottliebsen, som har faaet Greven til at hjælpe hans Søn til at studere. Det giver et farligt Mod til alt det, som er kommet af simple Folk. Det kan ærkre En, men sandt er det.

Dermed tog han endnu en Slurk af Brændevinsflasken, rystede den, saa paa, hvor meget der var tilbage, stod et Øjeblik tvivlrådigt om, hvorvidt han skulde fortære det straks eller gemme det til siden, men tog en rask Beslutning, satte Flasken for Munden og tømte den. Derpaa lagde han sig ovenpaa Sengen i sit

Kammer, og snart hørte man i den store Herskabsstald hans vældige Snorken blande sig med Hestenes Snøften og Sparken mod Brostenene.

34

VI.

Jespersen kom trækkende med Stamherren op i Havestuen. Albrecht morede sig over den sikre, faderlige Værdighed, hvormed han lagde Haanden paa den unge Greves Hoved og sagde, idet han med en stor Haandbevægelse slog ud mod Albrecht:

- Kære Grev Vilhelm, det er Deres ny Lærer i alt, hvad der angaar denne Verdens Viden. Jeg skal som hidtil være Deres Vejleder til Tilegnelsen af Aabenbarings Sandheder.

Dermed satte han sig ned, slog Benene over Kors og foldede Hænderne over Knæet. Det kogte inden i Albrecht efter at gøre et vældigt Udfald mod Theologen ligesom i gamle Dage, men det var, som om Stuens Luft snørede Struben sammen paa ham. Jespersen saa paa ham, som han ventede paa en Dyst, men da Albrecht blot tavs rakte Grev Vilhelm Haanden, knejsede han og sagde:

- Deres Naader, Grevinden, Komtessen og Kammerherreinden ere mine ihærdigste Kirkegængere. Og ikke nok med, at de ikke forsømme nogen Søndag. Jeg forelægger dem hver Onsdag Eftermiddag Dispositionen til min Prædiken, og mangen Gang har disse ærede Damers fine Takt og dybe instinktmæssige Forstaaelse af den hellige Tekst givet mig særdeles frugtbare Vink.

Albrecht saa omkring sig, om han dog ikke paa noget af de tilstedeværendes Ansigter kunde opdage et ironisk Træk. Hans Blik mødte hurtig Komtesse Alvildas, der saa spørgende paa ham. Han havde da Haab om mulig at finde om end kun et ganske lille Publikum; med virkeligt Skuespillertalent efterlignede han Præstens selvglade Mine, lagde som han de foldede Hænder over Knæet og saa op i Loftet. Men det hele stumme Spil varede kun et Par Sekunder. Komtessen saa nu halv forfærdet, halv nysgerrig paa ham; men Jespersen var saa fordybet i det Indtryk, han mente at have gjort, at han glemte sin gamle Mistanke lige over for sin Skolekammerat og hvilede sig magelig paa sine Lavrbær.

Saadan skal han ikke slippe næste Gang, sagde Albrecht ved sig selv. Det Incitament, han havde faaet, bragte Liv i hans Nerver, og da Grevinden spurgte, om han ønskede en Samtale med sin Elev, sagde han rolig:

- Vi begynder vel Undervisningen imorgen, Deres Naade; 35 lad Grev Vilhelm have Lejlighed til at se lidt paa mig idag i al Rolighed.

- Det har De fuldkommen Ret i, svarede Grevinden bifaldende. Vi overlade alt til Dem i fuld Tillid til Deres anerkendte Dygtighed.

Grev Vilhelm havde indtaget en Attitude med Haanden støttet paa en Vindueskarm og havde haft Held med at bekæmpe sin indre Spænding. Da Sagen havde faaet et for ham saa forønsket Udfald, benyttede han Lejligheden til atter at liste sig ned i Stalden til Povl Kusk og betro ham, at den ny Lærer saa farlig stræng ud.

- Nu er det vist bedst, kære Albrecht, at Du indretter Dig oppe paa dine Værelser, sagde Jespersen beskyttende,

- Diner'en er Klokken fem, sagde Grevinden, vil Pastor Jespersen tage til Takke hos os idag?

- Tusind Tak, svarede Præsten, jeg skulde idag gøre et Par Sygebesøg efter Middag, saa Deres Naade undskylder mig vel.

Grevinden besvarede hans Buk, og Jespersen saa paa Albrecht, som om han ventede en beundrende Mine for den Selvbeherskelse, han viste ved at afslaa et Middagsmaaltid i et greveligt Hus. Men nu mødte han det ironiske Smil om Munden, som han kendte fra gamle Dage. Imidlertid passede det ham ikke nu at faa en Disput i Gang, ja han ønskede vel ikke en Gang at tale med Albrecht, hvorfor han fjernede sig saa hurtigt som muligt.

Albrechts to Værelser laa paa anden Sals Kvistetage i en af Hovedbygningens Gavle. Øjet strejfede over den smukke, lille Sø, over de svulmende, bløde Skovkamme; nærmest inde laa Parken, hvor Foraarsfloraen

badede sine rene Farver i Lyset. Det storblomstrede Tapet, der efterlignede Fløj, Møblernes tykke mørkerøde Reppsbebræk, Gardinerne af samme Tøj med de hvide foran sig, Skrivebordet med det sirlige Skrivetøj, selv Messingstativet om Kakkellovnen, hvis Glans skar ham i Øjnene som en Gasflamme, muntrede ham i Sindet og indgød ham Følelsen af Velvære og Hygge. Han kastede sig paa Sofaen, tændte en Cigar og nød i nogle Øjeblikke Livet uden at tænke paa idag eller imorgen. Saa fik han Lyst til at se sit Sovekammer. Der var en høj Himmelseng med Damaskes Gardiner, Vaskebord med Marmorplade, overalt fejede Møblernes Draperi flot henad Gulvet. Albrecht gik med kækt opløftet Hoved op og ned og så sine Omgivelser med en ny Ejendomsbesidders Stolthed. Han vilde ønske, at han i dette Øjeblik kunde se Dr. Pelt og modtage ham som en underordnet med venlig Nedladdenhed, behandle det københavnske Skolevæsen *du haut en bas* som noget smaaligt Styverfænger.

Han hørte Vognrullen udenfor. Sovekammerets eneste store Vindue vendte ud til Borggaarden. Han saa nu en lille tospændig, aaben Vogn komme kørende. To Herrer sad i den; den ene lille blev næsten borte for hans Øjne ved Siden af den anden, den store og tykke. Den sidstes Kropmasse og brede Bringe bragte Albrecht til at tro, at det maatte være Greven; den lille var vel hans Godsforvalter eller Skovrider.

Midt for Indkørselen til Borggaarden, der adskiltes fra det profanere Terræn ved en Række Sandstenspæle med Jernlænker imellem, laa en Dam, rundt om hvilken Vejen løb, saa man maatte køre halvt rundt om den til en af Siderne for at naa Indkørselen. Ude i Dammen gik et Par Mænd, barbenede og med Benklæderne opsmøgede til midt paa Laarene. De arbejdede paa et Andehus, der skulde have sin Plads i den runde Dams Centrum. Vognen med de to Herrer i svingede om paa den Side af Dammen, som var nærmest ved Albrechts Sovekammervindue.

- Holdt her et Øjeblik, raabte den tykke Herre til Kusken i den underlige gammeldags Hofakcent med det lette Anstrøg af tysk Dialekt.

Det er altsaa Greven, tænkte Albrecht.

- Holdt her et Øjeblik, sagde den lille Herre, uden Hofakcent, men med forceret Røst og stræbte at sætte et bistert Ansigt op.

Hvad mon det er for En? tænkte Albrecht.

Vognen holdt stille. Den store tykke Herre mælede:

- Er det ikke, som jeg siger, min gode Magnus; Du er for liberal og haandhæver ikke Subordination nok her paa Gaarden. Her gaar de og trænerer Tiden ud paa tredie Dag for at bygge det Andehus, som jeg gav dem Ordre paa.

Den lille Herre tog sig om Fipskægget, rynkede Brynene og spurgte vredt ud til Folkene:

- Kan det Andehus blive færdigt idag?

Den ene af Mændene, (begge havde vendt sig om og stod med Huerne i Haanden), sagde meget underdanig, men med kyndig Bestemthed: 37 - Nej Hr. Greve, for man kan ikke staa her flere Timer i Træk, saa længe Vandet ikke er noget kuldslaet.

- He! sagde den tykke, hvad er det for noget Passiar?

- Man faar Krampe i Benene, Hr. General, lige nu begynder den igen at drage igennem mig.

- Saa er Du jo en Pjalt. Den anden af Mændene sagde:

- Ja da er Hans Larsen ellers den stærkeste Mand her paa Gaarden.

- Saa? Hej Du - hvad var det nu han sagde, Du hedte?

- Jeg hedder Hans Larsen, Hr. General.

- Kom lidt op, Du.

Generalen stod ned af Vognen, Greven fulgte ham. Hans Larsen nærmede sig langsomt, bestandig med Huen i Haanden. Pludselig greb Generalen ham om Livet, væltede ham med et rask Tag over Ende, saa at han med et Klask faldt om i den bløde Græs jord.

- Kan Du se, Du er ikke den stærkeste Mand her paa Gaarden. Imidlertid jeg har kastet Dig ned, saa dine Bukser ere blevne noget snavsede . . . der har Du en Daler.

Og Generalen børstede sin ene hvide Vaskeskinds Handske med den anden og skred stolt op ad

Trappen, fulgt af Greven, hvilken sidste, inden han gik ind ad Døren, vendte sig om paa Trappen, kastede et Kommandoblik ud over Omgivelserne i al Almindelighed og fulgte derpaa ind med.

Albrechts Studenterliberalisme fik et Opkog ved denne Scene, der ikke gav ham synderlig Lyst til at hilse paa sin ny Principal og end mindre paa den tykke Herre. Han var gaaet fra Vinduet og hørte ikke de Ord, som veksledes neden for af de to andre medspillende.

- Den Daler tjente Du Fandens let, Hans Larsen.

- Ja saa Gu' gjorde jeg det. Det er en farlig flink Mand, den gamle General.

Noget efter kom en Liberitjener og meldte Albrecht, at Hr. Greven ønskede at tale med ham. Han kom ind i Grevens Værelse, der var møbleret à la Kristian IV, med Svineskinds Tapeter, hvori der var indsat Blomsterbuketter, med stivryggede Lænestole, svære Egeborde med tykke, drejede Ben, en vældig bred Kanapé, hvori Generalen laa udstrakt med en Cigar i Munden, medens den lille Greve druknede i en stor Lænestol.

Albrecht strammede sig op og gik rask frem i Stuen, Greven 38 var lige ved at rejse sig, men paa et Blik af Generalen blev han siddende og tog den mod Albrecht halvt fremrakte Haand tilbage. Generalen rejste sig til en siddende Stilling, i hvilken han bukkede meget stift og meget lidt.

- Formodentlig Hr. Kandidat Albek? sagde Greven og skød Øjenbrynene op i Panden.

- . . . Albrecht, svarede Huslæreren.

- . . . Rigtig, Hr. Kandidat Albrecht. Grevens første Replik havde været fornem og overlegen, men pludselig begyndte han at se forlegen ud og at sno sit Skæg.

- Jeg . . . ønsker Dem velkommen . . . Det er en overmaade . . . saadan . . . Stilling. Min eneste Søn - hm -

- Stamherren til Lensgrevskabet Lungelse, sagde Generalen. Han skal naturligvis have en Edukation, der passer til hans Rang og Stand, forstaar De.

Albrecht svarede ham ikke, men vendte sig til Greven og sagde:

- Pastor Jespersen skrev, at han skulde nærmest have Undervisning i Fysik, Mathematik og levende Sprog.

- Ja . . vel . . det om Kønsforskellen . . . om Cirkler . . og . . ja, jo.

- Du vil erindre, Magnus, at jeg talte om Fysik, og ikke om Mathematik, som jeg har komplet glemt, bemærkede Generalen.

- Hm - ja - det . . . Mathematik . . . er det ogsaa nødvendigt? spurgte Greven.

- Aldeles nødvendigt, Hr. Greve, svarede Albrecht, der følte sig strammet op til Modstand og satte Haanden i Siden.

- Ja, men jeg sagde, at det aldrig kan blive nødvendigt, hører Du Magnus? raabte Generalen.

Albrecht vendte sig for første Gang til Generalen og sagde:

- De, Hr. General, som er naaet til Hærens højeste Stilling, maa dog vist erkende, at Mathematiken har spillet en, om end ubevidst Rolle for Dem, hver Gang De som General har ført en større Hærafdeling ud i Terrænet.

Generalen smed sin Cigarstump ud i den Spyttebakke, der stod ham aller fjernest i Værelset, for op af Sofaen og ud af Døren.

Greven saa efter ham, spyttede ud efter den samme Spyttebakke, uden at kunne naa den, og kløede sig i Nakken, men da Generalen havde lukket Døren efter sig, antog hans hele 39 Fysiognomi et yderst godmodigt og venligt Udtryk; han rejste sig fra Stolen, lagde hver af sine Hænder paa Albrechts Skuldre og sagde:

- . . . Hm, Fanden brække mig, det forstaar De bedst, hvordan De skal tage Deres Ting, min gode Hr. Albek . . . om Forladelse . . . Albretsen . . . De gør nok min Søn til en rigtig god Dreng. Hør . . . nu skal vi . . . hør . . . kan De lide Falernervin ?

- Jo, udmærket godt, Hr. Greve, sagde Albrecht af sit ganske Hjerte, uagtet han aldrig havde smagt den.

- Hør - saa skal vi - saa skal vi se, om Generalen ikke ved Middagsbordet drikker den for Haut-Sauterne. Hi - hi hi, brød Greven ud og gned sig i Hænderne over sit Indfald, som han fandt saa overmande sindrigt.

Det bankede paa Døren, en ældre Herre traadte ind; Greven præsenterede ham for Albrecht; det var Grevskabets Godsinspektør, Kamreraad Bock; da Albrecht gjorde Mine til at rejse sig, gjorde Greven en indbydende Gestus til at blive siddende.

- Den Pavillon, Generalen har givet Ordre til at lave ved Udkanten af Skoven, vil efter min Mening tage sig stygt ud paa det Sted, og vi kan ikke godt undvære Folk til det, sagde Kammerraaen.

- Hm - tror De ikke Bock . . . at . . . ? Ja, hvad skal vi gøre? Generalen har nu sat sig i Hovedet, at der skal laves en Pavillon der, og De véd jo, at naar han har sat sig en Ting i Hovedet, saa . . . hm - ja saa har han sat sig den i Hovedet. Men hør, véd De hvad, Bock? Sæt et Par gamle Staadere til at gaa og nørke over det i en otte Dages Tid, saa rejser Generalen over til Fyn eller Lolland, og saa . . . river vi den Kasse ned igen.

- Vel, Hr. Greve.

Inspektøren bukkede og gik. Greven spaserede et Par Gange op og ned ad Gulvet, løftede Næsen og sagde til Albrecht :

- En Ting kan De være overbevist om, Hr. Albretsen, jeg, er s'gu Herre selv her paa Gaarden.

Middagstiden nærmede sig; Herrerne gjorde Toilette: sort Kjole og lyse Benklæder. Falernerer blev skænket til Fisken: Generalen roste den som en udmærket Haut-Sauterne; Greven stjal sig til at gøre et Minespil til Albrecht som en Skoledreng, der ganske hemmelig gør Nar ad sin Lærer.

40

Oppe i Billardstuen, hvor Kaffen blev serveret til Cigarerne, var Generalen muggen, og da Greven foreslog en *à la guerre*, sagde han:

- Magnus, jeg er syg; jeg er ilde disponert.

- Aa, hvad . . . det . . . gaar over, naar Du har faaet et Par Partier.

- Kan Informationen spille *à la guerre*?

- Nogenlunde, Hr. General.

En *à la guerre* kom i Stand. Generalen var en god Spiller paa sin Vis; han doublerede den ene Ball efter den anden, men med langsom, tankefuld Beregning. Da Albrecht kom i Stødet, viste han sig derimod som Generalens Overmand. Han havde i flere Aar været en flittig Gæst paa Billardkaféer. Hans Maade at bøje sig paa over Billardet med Ryggen vendt til dette og med Queuen under Armen at doublere og triplere flot, saa Ballerne kom i den vildeste Dans, var noget hidtil uset paa Herregaarden Lungelses adstadige, store, tykbenede Billard. Albrecht blev ved at være i Stødet; han spillede overlegent og virtuosmæssigt, saa Greven blev aldeles imponeret og først saa paa det med naiv, opspilet Forbavselse, men da han bemærkede Generalens fornærmede Barskhed, satte han det samme Ansigt op. Da Partiet var forbi, kastede Albrecht Queuen over Billardet, bukkede for sine medspillende og forlod Billardstuen med en Sejrherrers Sortie. Da han gik ned ad Trappen, sagde han til sig selv:

- Aristokratiets Herrer - dem kan jeg magte - men Damerne Og han følte sig benovet, da han skulde stedes til det næste Møde med dem.

Generalens og Grevens Blikke mødtes. Greven tog først til Orde:

- Han . . . han . . . jeg mener Albretsen . . . jeg mener , . . egentlig spiller han s'gu godt Billard.

- Han spiller, om jeg maa sige, nederdrægtig revolutionært, svarede Generalen, egentlig aldeles respektstridigt. Det er dog vist ikke passende, at jeg og Du spiller med ham, Magnus.

- Tror Du ikke? -

- Ja jeg skal overveje det nøjere, og saa skal jeg sige Dig min Mening, Magnus. Man maa passe vel paa sig selv lige over for den Slags Domestiker. I vore Tider bliver de let altfor familiære. Husk bestandig paa Din Stilling, Magnus, og bliv ikke for liberal.

41

- Jeg - nej - jeg skal - hæ . . . sagde Greven og satte sin Queue ind i Stativet, saa det rystede og klirrede ved det. Generalen og Greven tog nu fat paa et nyt Parti, der gik i adstadig Menuettakt.

VII.

Havestuens tungt duftende Atmosfære gjorde Albrecht tam. Timerne slæbte sig hen, til Thetiden kom. Damerne saa af og til paa ham, om han dog ikke vilde præstere noget; ja han vilde gerne, især da han saa, de ventede, men det blev ikke til noget. Man drak The i al Stilhed. Generalen fortalte nogle Historier om Frederik den Sjettes Revuer og om Frederik den Syvendes Ungdomsunoder; Kammerherreinden akkompagnerede dem med behørig Beundring og Forargelse; hun kunde nemlig ikke, som de to andre Damer, huske, at Generalen havde fortalt disse Historier et halvt hundrede Gange før. Saaledes hengik flere Eftermiddage. Albrecht var med i Billardspillet, thi Generalen syntes efter moden Drøftelse at være kommen til det Resultat, at Informatoren nok kunde optages som Trediemand. *Peu en peu*, sagde han, vil han komme til at tænke paa, hvor han er og abandonnere sin knejpeagtige Maade at spille paa; man maa ikke forlange for meget paa én Gang.

En Dag kørte Greven og Generalen ud lige efter Middagsbordet, saa der blev intet Billardparti. Albrecht havde betænkt at gaa op paa sit Værelse og i al Stilhed ryge en Cigar ved en Bog, men Grevinden sagde til ham, da han rejste sig:

- Maaske Hr. Albrecht vil tage til Takke med vort Selskab i Eftermiddag.

Der var ikke andet for at gøre; Albrecht maatte ned i Havestuens for ham saa trykkende Atmosfære. Da han kom derned, opdagede han først, at Kammerherreinden ikke var tilstede. Med de Ord:

- Min Tante har ikke været vel hele Dagen og har ladet servere paa sit Værelse, besvarede Grevinden det Øjekast, som Albrecht sendte den gamle Dames tomme Lænestol.

Der var ligesom noget mere oprømt, noget mere 42 meddelelseslystent udbredt over Grevinden og Komtessen. Den første betragtede i nogen Tid venlig Albrecht, derpaa sagde hun:

- Jeg maa virkelig takke Dem, Hr. Albrecht, for hvad De er for min Vilhelm. Vi havde den forfærdeligste Møje med at holde ham til at bestille noget under hans forrige Lærere; men De forstaar at fængsle ham, saa han om Aftenen længes efter den næste Morgen, naar hans Undervisning skal begynde.

Albrecht havde snart opdaget, at den unge Greve, skønt han i ingen Maade var begavet, dog ingenlunde var blottet for sund Menneskeforstand. Han saa, hvorledes hans Forgængere, et Par theologiske Kandidater, methodisk havde villet dressere ham som en Latinskoledreng, men at det ikke havde passet for hans Natur. Albrecht forsøgte da paa at gaa praktisk tilværks; hvad han med et ringe improviseret Apparat kunde gøre af fysiske Forsøg, hvad han kunde illustrere gennem Tegning, forstod Vilhelm, om end noget langsomt; ligeledes kunde han lære Matematik, naar man gav ham Tid. Albrecht havde taget ham ud i Markerne i Undervisningstiden, lært ham at foretage elementære Landmaalinge og tegne Kort over et Terræn med Gærder og Damme, Alléer og Bygninger; det morede den unge Greve, og han gav sig hen til Albrecht i fuld Tillid og Beundring. Han havde endog indladt sig i en ivrig Disput med Povl Kusk, da denne udelod sig med, at det var dog en løjerlig Maade at gaa i Skole paa, at rende om paa Møddinger og Gærder med noget Papir og noget Rødkridt i Haanden; en Greve skulde jo dog ikke være "Landespetør".

Albrecht svarede Grevinden:

- Naar man blot vilde lade ethvert Menneske udvikle sin Natur og ikke tvinge ham ind paa Gebeter, som er ham aldeles fremmede, saa fik man ikke saa mange aandelige Krøblinger. Man skal tvinge Naturen til at vokse rankt op, ikke til at krumme sig ud til Siden i allehaande Snirkler, som man i forrige Aarhundrede gjorde ved Træerne i Alléer.

- Men er der da ikke en Dannelse, som alle Mennesker . . . i en vis Stilling bør have? bemærkede Grevinden. For Eksempel levende Sprog?

- Alle Mennesker i en hvilken som helst Stilling burde og kunde lære at læse, skrive og regne godt, Deres Naade, og det kan alle lære, som ikke er halve Idioter. Men Sprog! Ja det kan være meget behageligt at kunne dem, enten for at kunne nyde vedkommende Literaturer eller for i paakommende Tilfælde at kunne anvende dem i Praxis, men har man ikke Trang eller Oplagthed til det første, saa bliver Sprogundervisningen kun Tidsspilde og aandeligt Sejgpineri, undtagen for de ganske faa, der ere anlagte rent filologisk. Der drives her i Landet og vel ogsaa andetsteds et Afgudereri med Grammatiken, i hvis golde Favntag mange flinke Drengene forkrøbles og klemmes flade.

- Men giver dog ikke den klassiske Dannelse Aanden et højere Sving? spurgte Grevinden.

- Det gør enhver grundig Dannelse. Men vore Studenter er virkelig ikke klassisk dannede, fordi de ere

proppede med nogen halv fordøjet systematisk Grammatik, mens de kun med Møje forstaar at hutle sig gennem en latinsk Tekst og har glemt hvert Ord Græsk en tre fire Aar efter deres Studentereksamen.

- Hm! Pastor Jespersen sætter den klassiske Dannelse saa uhyre højt.

- Det gør han vistnok, fordi han ikke har Begreb om den. Han hylder netop Kristendommen af samme Grund.

Begge Damerne drejede paa én Gang Hovedet om imod ham; dette satte Albrecht i Stemning. Han følte Mod til at være flot.

- Er Pastor Jespersen ikke Hr. Albrechts gode Ven? spurgte Grevinden.

- Jo vist saa, Deres Naade. Jespersen er et skikkeligt Menneske, som ingen for Alvor kan have noget imod. Vi har gaaet i Skole sammen, er Studenter sammen, har omgaaedes en Del, og jeg har aldrig haft noget imod min trivelige Ven.

- Han har omtalt Dem med stor Enthusiasme, Hr. Albrecht.

- Virkelig? Ja han har jo anbefalet mig til den Post, jeg har den Ære at beklæde. Med Enthusiasme? Hm! Gottliebsen kom ind og meldte:

- Hr. Pastor Jespersen! -

Nu skal han faa Tak for sidst, tænkte Albrecht.

Jespersen kom glad og bred sejlene ind i Stuen; han bemærkede ikke, hvor Albrechts Øje fikserede ham, ej heller, at Komtesse Alvilda saa ud som en Dame, der venter en blodig Lansekamp mellem tapre Riddersmænd, der lave sig til en Tournering. Alle, undtagen netop den skikkelige Præstemand, følte noget krigerisk i Luften.

- Jeg kommer lige fra den gamle Niels Svinemand, sagde Præsten. Han ligger paa det yderste. Denne underlige gamle Mand, der gik som et Produkt af Rationalismen i Begyndelsen 44 af dette Aarhundrede, og som, naar man spurgte ham om, hvad han troede paa, svarede: Jeg tror paa, at 2 og 2 er fire, denne samme Mand, siger jeg, har nu efter mange Lidelser faaet Øjet op og har for mig aflagt en aldeles troende Bekendelse. Det er dog det bedste Bevis for Aabenbaringens Sandhed, at Lidelserne bøje Menneskene til at bøje sig for den. Hvad siger Du til det, min gamle Ven? - her henvendte han sig gemytlig til Albrecht, begejstret ved Grevindens opmuntrende Øjekast - jeg tror virkelig jeg kunde omvende Dig, Du gamle forhærdede Fritænkter, hvis jeg kunde tale et Alvorsord til Dig paa dit Dødsleje.

- Det er saamænd meget muligt, sagde Albrecht; jeg har stor Respekt for legemlige Lidelser, og man kunde sagtens presse mig til at indrømme hvad som helst, naar man spændte mig paa Pinebænken. Men løste man mig igen, og kom jeg nogenlunde til Kræfter, vilde jeg sige som Galilei: *Eppure si muove*.

- Det bryder jeg mig ikke om, sagde Jespersen; jeg vilde holde mig til din første Bekendelse. Hvad der er sagt, er sagt.

- Ja Bordet fanger, siger I Præster jo . . .

- Nu bliver Du jo grov, Albrecht; det er dog virkelig ikke passende her . . . paa dette Sted.

Der gik en Trækning over Grevindens Ansigt, som om noget havde skurret og gjort et nervøst, ubehageligt Indtryk paa hende. Men det misbilligende Blik traf - ikke Albrecht, men Jespersen.

- Du skejer ud fra Diskussionen, min Ven, sagde Albrecht iskoldt.

- Bliv ikke hidsig, Hr. Pastor, sagde Grevinden; en saadan Disput om aandelige Sager er særdeles interessant.

Jespersen hvilede sin Hage i sine store Hænder, lænede sine Albuer til Knæet og tog mod Irettesættelsen med bøjet Hoved og et ulykkeligt Ansigt. Komtesse Alvilddas Pupiller udvidede sig; hun havde gerne pudset de kæmpende paa hinanden; hendes højre Haands Pegefinger og Langfinger slog Knald mod de tilsvarende Mellemlum mellem Knoerne paa den venstre Haand.

- Jeg mener kun, sagde Albrecht, at man skal holde sig til, hvad et Menneske har sagt, medens han staar i sin fulde aandelige og legemlige Kraft, ikke til, hvad han siger, naar han er bleven halv idiotisk af Smerte og Sygdom. Kør Du kun op med, at Voltaire tog den sidste Olje, og at Heine omvendte sig til . . . en forresten meget ubestemt Trosbekendelse; jeg holder mig til, hvad de har sagt, mens de stod paa deres Krafts Højdepunkt.

- Deres Krafts Højdepunkt? gentog Jespersen, grundende.

45

Fra hvem havde de, hvad Du kalder deres Kraft? Visselig ikke fra Gud.

- Bravo! De havde den altsaa fra Djævelen? Det glæder mig, at Du er bleven konsekvent i Retning af det absurde og ligefrem proklamerer Dualismen. Verdenshistorien er altsaa Kampen mellem en personlig Gud og en personlig Djævel, ført med gensidig personlig Lidenskabelighed.

- Det siger jeg ikke. Troen paa Djævelens Personlighed er et aabent Spørgsmaal.

- Ja saa? I Theologer er dog saa gode hvert andet Aarhundrede at indrømme Tidens Tænkning en Haandsbred Jord. Men det kedelige er, at inden I har besluttet Jer til at afstaa denne Haandsbred, har Tanken erobret hele Kvadratmile af Jeres Terræn. Jeg vilde respektere Dig mere, hvis Du troede paa Djævelen og forsøgte paa ved eksorcistiske Formularer at mane ham ud af mig og mine Lige. Men I er bange for at blive komiske, derfor holder I Jer den Slags Bagdøre aabne. Nej, vær blot konsekvent. Sig, at Du har drevet Djævelen fra Niels Svinemand ind i hans Svin, som jo fra gammel Tid har Privilegium paa at indlogere den Herre, skønt det vilde blive Greven en dyr Historie, hvis hele hans flæskeproducerende Besætning styrtede sig ud i Søen en skønne Dag.

Damerne lo begge. Jespersen saa ulykkelig og bønlig paa dem. Han havde ventet sig, at de skulde være blevne forargede, men dette frivole, burschikose Sprog, som Albrecht førte, var dem noget aldeles nyt; og de sukkede netop efter noget nyt. Grevinden tog sig dog snart i det, fik Ansigtet lagt i alvorlige Folder og sagde:

- Det er meget morsomt, hvad De siger, Hr. Albrecht, men det er dog vist . . .

- Det er dog vist . . . hvad vilde Deres Naade sige?

- Det er dog vist kun morsomt, svarede Grevinden.

- Maa jeg takke Deres Naade, 'sagde Jespersen, det er netop Svaret herpaa. Jeg vil ikke inklade mig paa den rette Eksegese af det Mirakel, som Albrecht saa hensynsløst spotter. Han drejer uden om Sagen . . . han har en særegen Gave til at køre Folk om i en Ring, saa de kommer bort fra Udgangspunktet.

- Det var nok Dig, der drejede af, gode Præstemand. Du kneb ud fra Djævelen. Han generede Dig.

- Nej - nu véd jeg, hvad jeg vilde sige, sagde Jespersen, hvis Hjerne havde arbejdet, saa hans Tindinger bankede. - Du 46 talte om Mennesker paa deres Krafts Højdepunkt. Ja det var deres naturlige Krafts højeste Maal, men Naadens Kraft viser sig ofte, naar den naturlige Kraft svækkes.

- Godt. Du mener altsaa, at Naaden har berørt Voltaire og Heine paa deres Dødsleje? -

Jespersen stirrede stift paa Albrecht, som vilde han lure ham en mistænkt ny strategisk Position af og sikre sig mod Overrumpling. Albrecht gentog Spørgsmaalet med drillende Rolighed. Jespersen svarede langsomt:

- Ja-a-, hvorfor ikke?

- Hvad er da Naaden?

- Det er den ny Natur, der ved Genfødselen indgydes i Mennesket, svarede Præsten, denne Gang sikker.

- Som naturligvis er skabt af Gud?

- Ja naturligvis.

- Men har han ikke skabt den oprindelige Natur?

- Jo-o.

- Naa. Altsaa gør han sit Værk om i ethvert enkelt Individ, naar det, som Du kalder det, genfødes.

- Om Du vil, ja. Den oprindelige Natur er jo fordærvet en Gang ved Synden: den arver vi fra vor Fødsel; men ved en ny Skabelsesakt, for hvilken Troen er Betingelsen, indtræder den ny Natur i det ny Menneske.

- Troen er Betingelsen, siger Du. Frembringes denne Betingelse af os selv, eller gives den os?

- Den gives os af Naade.

- Troen gives af Naade, og Naaden igen i Kraft af Troen. En skøn logisk Cirkel af den elementæreste Art.

Men lad os blive ved dine historiske Eksempler. Jeg spørger nu, om Du for Alvor vil paastaa, at denne vanskelige Proces, som Du nys har søgt at skizzere, virkelig er foregaaet hos den 84aarige Voltaire i den korte Tid, han laa syg i Paris?

- For Gud er alt muligt; jeg paastaar intet og nægter intet.

- Naar Du antager det absurdeste, saa véd jeg ikke, hvorfor Du ikke fornægter, at 2 og 2 er 4, eller paastaar, at Heksene paa Kasteskaft farer op gennem Skorstenene hver Sankt Hans Nat. Det er en nem Methode at slippe fra enhver Slutning, der generer Dig, at appelere til det ubegribelige. Naar I Theologer endda levede Eders hele Liv efter andre Love end vi andre; men Eders daglige Tankegang bevæger sig i samme Kategorier som vor; Eders moralske Vandel hæver sig ikke i mærkelig Grad 47 over andre skikkelige Menneskers; vi kan ikke ret tro paa Eders Søndagshyldning af det overnaturlige, naar I til daglig Brug lever saa overordenlig naturligt, uden at man mærker, at I er gennemtrængte af noget mirakuløst.

- Det mærker den ikke, hvis Øje er lukket derfor, ligesom den, der intet Gehør har, ikke hører Musikken.

Jespersens Ansigt straaede, da han efter denne Replik fik et opmuntrende og bifaldende Øjekast af Grevinden.

- Den Subreption er dog vel stærk, bedste Jespersen. Den, der mangler Gehør, hører Musikken, men der mangler en vis Forbindelse mellem hans ydre Øre, Hørenerven, og Hjernen, som findes hos den musikalske. Selv om jeg nu vilde indrømme Dig, at en saadan Forbindelse manglede mellem det, jeg opfatter gennem min Betragtning af Dig og dine Meningsfæller, og min Hjernes Religionsnerve, eller hvad Du nu vil kalde det, saa maa jeg dog kunne opfatte et eller andet mærkeligt hos Eder, ligesom den umusikalske opfatter Musikken i al Fald som Larm. Men jeg forsikrer dig paa Æresord, jeg ser ikke det mindste hos Eder, som forbavser mig, intet, som jeg ikke forstaar; jeg forstaar selv udmærket det ulogiske i Eders Tankegang og Uoverensstemmelsen mellem Eders Lære og Eders Liv. Fornægter man det mest evidente, som I gør, idet I sætter en Natur, der hvert Øjeblik ophæver sig selv, saa kan I komme til at lære allehaande Absurditeter; saa er den ene af den Slags lige saa god som den anden; det er ligegyldigt, enten man siger: Cajus er et Menneske; alle Mennesker er Hankatte, ergo er Cajus en Hankat, eller man siger: Cajus er et Menneske, alle Mennesker er Træsko, ergo er Cajus en Træsko.

Denne Burschvittighed var atter noget nyt for Damerne; de lo hjerteligt ad den. Albrecht fortsatte:

- Og da Eders reale Liv som alle andre Eksistensers har sin Grund i Eders Natur, følger det ganske gemytlig dennes almindelige Love, om Eders Lære end er nok saa overnaturlig. Men, om Forladelse; denne Disput bliver for langtrukken for Grevinden og Komtessen, og den synes ogsaa at anstrænge Dig, min Ven.

Jespersen tørrede sin Pande, men kastede sig flot tilbage i Stolen og sagde :

- Ingenlunde, den giver mig, hvad jeg vil kalde aandelig Spændkraft. - Men Pastor Jespersen saa alt andet end spændig ud. Over for de dystende Kæmper hang et stort Pillespejl, der 48 gik fra Gulvets Sokkel op til Stukkaturkarnissen med de krumme og hyppig afbrudte Linier, der snoede sig langs Væggene under Loftet, med fede vingede Genier i Relief paa de mange Medailloner. Albrecht mønstrede i Spejlet sig selv og Præsten og fandt, at han saa let, oprømt, fin og aandfuld ud med det lokkede blonde Haar, sit kraftige Skæg, sit ovale, smukt formede Ansigt; i Sammenligning dermed fandt han, at Jespersen med det barberede Ansigt med de ru Skægstubber, den flade Profil og sin purrede Haarmanke saa hel plebejisk og ringe ud. Fra Spejlet gled hans Øje over paa den unge Dame, mødte et Øjeblik hendes tankefulde, forskende Blik; Grevinden havde bøjet sig ned over sit Hækletøj, hendes stærke Bryst var kommet i Bevægelse; Pausen fyldtes ikke en Gang af Prikken med Naalen, som arbejdede aldeles lydløst.

Albrecht saa ud ad Havestuens Glasdøre gennem den høje Veranda. Det var blæst op; Søens Vand krusede sig op til spidse, skummende Toppe; Grenene paa Træerne vuggedes langsomt frem og tilbage; det blanke, tynde Bøgeløv blinkede, saa det skar i Øjnene; store svulmende Skyer vare i rask Fart paa Himlen over Skovkammen paa den anden Side af den mørkeblaa, hvidplettede Sø. Komtesse Alvilda rejste sig op, gik hen til Døren og saa ud over Landskabet. Trækvinden legede i de fine faa, fra Frisuren emanciperede Haar; Albrecht saa hende en profil med den svagt bøjede Næse, de kraftig skaarne Øjne, Underlæbens lidt trodsige Fremtræden, og det let sammentrukne Bryn over Øjet, der saa skarpt ud i Rummet.

Albrecht havde rejst sig og nærmet sig et aabent Flygel, der stod ud i Værelset med Spidsen ind mod Væggen. Som i Distraktion slog hans højre Haand nogle Akkorder an, medens han vendte Siden til Klaviaturen.

- Hvis Deres Naade ønsker det, brød Jespersens skarpe Mæle ind, saa kan jeg nu møde Dig med nogle nye Argumenter.

Grevinden saa op, som En, der vækkes, betragtede Jespersen distræt uden at svare, derpaa vendte hun sig pludselig mod Albrecht, der havde sluppet Tangenterne, og spurgte:

- Spiller De, Hr. Albrecht?
- Aa nej . . . jeg kan i det højeste akkompagnere til en Sang.
- Ah, De synger?

49

- Ja han synger fortræffelig . . . saadan . . . Smaating, Vaudevillesange, bemærkede Jespersen.
- De kunde ikke have Lyst til at faa Klaveret til at tale? Det har nu tiet snart i Aar og Dag.
- Hverken Deres Naade eller Komtessen spiller?

- Jeg har spillet lidt i sin Tid, men har næsten glemt det, og min Datter holder ikke af at spille. Men vi holder begge saa meget af Musik. Vi kan ikke godt spille, naar min Onkel, Generalen er her; hans Nerver taaler ikke Musik i de senere Aar. Men nu kunde De glæde os . . . hvis De vilde synge. Sang hører vi aldrig her i Huset.

Albrecht saa efter Komtesse Alvilda; hun stod endnu ubevægelig i samme Stilling ved Døren ud til Havetrappens Veranda.

- Som Pastor Jespersen meget rigtig sagde, synger jeg kun Smaating, svarede Albrecht, skottede igen til Komtessens Side, men uden Resultat. Efter nogen Nølen med at sætte Klavertabouretten paa en bekvemmere Plads, med at krumme og strække Fingrene paa sine smukke, nu soignerede Hænder, slog han et Forspil stærkt an, skottede atter hen til Døren. - Statuen rørte sig ikke. Da sang han med en køn høj Baryton:

Vindens fulde Orkester
nys spilled op til en Dans.
Skoven om Lokkerne fæster
Disens violdunkle, bølgede Krans.
Skyer i tæt Galopade
suse med brusende Skørter afsted;
Græsstraa og Blade
nejer i Takten og hviske: Maa vi komme med?

Alt er lystigt derude:
Søen den løfter sit Bryst.
Her kun i Salen bag Rude
dæmpes og kues den fribaarne Røst.
Hør, hvor paa Glasset det trommer;
rusker i Hængsler og stryger om Karm;
Trækvinden krummer
Fløjeisgardinet til Fald som en bølgede Barm.

Toner, skynd Jer at bryde
tvingende Gitter og Bur!
klingende ud skal I lyde
med i den festlig brusende Dur.
50 Husk dog, at Menneskebrystet,
huser i Dybet en Længsel til Sang,
bliver kun trøstet,
naar det i sejrige Toner kan drukne sin Trang.

- Bravo, sagde Jespersen, endnu inden Efterspillet var færdigt, og alt imens han kvalte en ubelejlig Trang til at gabe, - der er virkelig, hvad man kalder Stemning i den Sang.

- Grevinden, som havde lyttet opmærksomt efter, rejste sig op fra sin Stol og sagde flygtig:
- Tak, Hr. Albrecht, vendte sig straks til Jespersen og spurgte:
- Er den Sang fra den sidste Studenterkomedie?
- Ne-j, det kan jeg neppe tro, svarede Jespersen langsomt; de Sange plejer at have en lettere Karakter . . . en -
- Naa. Undskyld, mine Herrer, jeg maa se til Kammerherreinden. Følg med op til hende, Alvilda.

Men inden Grevinden havde faaet vendt sig mod sin Datter, havde denne lukket Havedøren op og var let

som en Raa ilet ned ad Trappen og ud i Haven. Vinden vred Nederdelen af hendes Kjole om de slanke Lemmer; Baandet om hendes Haar stod ud som en kækt vajende Vimpel; hun stred sig tappert gennem Vinden og styrede ned ad mod Søen, Grevinden aabnede Døren og kaldte; men enten hørte Komtesse Alvilda ikke hendes Kalden, eller ogsaa vilde hun ikke høre den. Jespersen brølte af sine Lungers hele Kraft ud ad Døren:

- Kom - tes - se - Al - vil - da! Grevinden kalder paa Dem! men Vindens Susen i Træerne overdøvede hans Stemme. Komtesse naaede Søen, gik ud paa en Baadebro og blev staaende der. Skarpt stod den lyse, høje Skikkelse mod det dunkelblaa Vand, den store blanke, grønne Plæne mellem Søen og Hovedbygningen og det mildere grønne i de susende Træer. Endnu stærkere drev Vinden Kjølens Folder og de flagrende Haar om til den ene Side, længere og længere vovede hun sig ud paa Broen, hvor Vandet slog op og besprøjtede hendes Fødder og det nederste af Kjolen. Albrecht skyggede med Haanden for Solen og saa efter hende ud ad det ene Vindue, fortabt i Beskuelsen, indtil han saa Jespersen i Luntetrav ile over Plænen ned mod hende; han lignede, syntes han, en lille sort Gris, der har stukket i Løb. Grevinden var gaaet ud under Verandaen paa det øverste Trappetrin med et Shawl om Hovedet; hun vinkede og kaldte. Endelig naaede Jespersen Broen, tog et solidt Tag i hvert Laarstykke af sine sorte Klædes Bukser, skrævede og hoppede for at undgaa de afsatte Pytter og det opsprøjtende Vand, indtil han kom paa Siden af Komtesse, gjorde en Kompliment og sagde nogle Ord. Den unge Dame syntes ikke at svare; hun samlede sin Kjole om sig, tog Broen i et Par lette Spring og svævede hen over Plænen; bag efter løb Jespersen, tog uhyre Skridt og naaede op ad Trappen et Minut efter Komtesse, hvæsende, pustende og dampende. Inden han kom ind, havde Grevinden og hendes Datter forladt Værelset.

VIII.

Med Sveddraaber, der sagte rislede ned ad Kartoffelnæsen, der glinsede fedtet i Solskinnet, kastede Kapellanen sig i en Lænestol.

- Det var en drøj Tur, sagde han.

- Hvad gik der af den unge Dame? spurgte Albrecht.

- Ja, kan Du begribe det? svarede Jespersen og saa sig spejdende om i Stuen. Men - fortsatte han hviskende - det er et lunefuldt Pigebarn.

- Saa? hvordan?

- Jeg fandt det nu uhøfligt, at hun ikke hørte paa din Sang, som hendes Moder jo havde bedt Dig synge. Det er ligesom, naar jeg udvikler Et og Andet for Damerne, saa kan hun begynde med at høre meget opmærksomt efter, men pludselig kan hun rejse sig og give sig til at se ud af Vinduet. Hun er forresten et godt Hoved, læser en Del og taler baade Fransk, Tysk og Engelsk. - Naa, hun er jo ung endnu! Jeg maa ellers komplimentere Dig for din Sang. Din Stemme har holdt sig rigtig godt. Ordene var heller ikke ilde; der var virkelig saadan en vis umadeholden Aandsfrihed i dem, som jeg nok lider. De er jo af - bi lidt - af . . .

- Naa Du har læst dem før?

- He - ja, man læser saa mange lyriske Digte, at man let blander det ene sammen med det andet. Jeg har jo ikke havt Tid til at læse belletristiske Sager, mens jeg studerede til 52 Eksamen, men i de senere Aar har jeg læst en myrderlig Masse, kan Du tro. Det er saadan en rar Hvile fra alvorligere Sysler.

- Ja vel. Men Du kan vel kende, hvem der har digtet den Sang?

- Ja den bærer, lad mig se - den bærer Christian Winthers Præg.

- Brillant! raabte Albrecht; den staar netop i hans sidste Digtsamling.

- Naa, gør den? sagde Jespersen og gned sig fornøjet i Hænderne. Ja, det er denne uskyldige Naturligglæde, som jeg holder saa meget af. Naturen er, saa at sige, Forgaarden til Religionens Tempel . . . ja Du er jo ikke af den Mening . . .

- Aa jo, hvorfor ikke? svarede Albrecht, det kan man jo godt sige. Han tog sit Lommetørklæde op og lod, som han snød sin Næse, for at skjule sin Latter. Jespersen saa sig paa ny om i Stuen, og da intet truende viste sig, slog han et Gab op som en stor Hunds, der rungede gennem Stuen, og, betvungen af aandelig og

legemlig Anstrængelse, faldt han i Søvn. Hans Snorken bragte Ruderne til at klirre. Albrecht listede sig ud af Stuen. Han følte, at han, egentlig uden at have haft en bevidst Hensigt, havde bragt noget, der lignede en Situation, til Veje ud af det stagnerende Liv i Grevens Havestue. Medens han gik op ad Trappen til sit Værelse, nynnede han:

Gazelle, Du lette,
som flygter med Hen,
en Jæger har Pilen
lagt lønlig til Rette,
han sigter derop
mod Fjeldkeglens Top;
maaske kan han fælde
den lette Gazelle.

Det var et af de mange ufuldendte Digte, som hans Skuffer vare fulde af. Det var uvilkaarlig rundet ham i Hu. Da han hørte Ordene lydelig sungne af ham selv, lo han, trak paa Skuldrene og sagde:

- Der bliver vel det samme ud af det hele som af Digtet; det gaar midt over.

Resultatet af det Pust, der havde viftet hen over det stillestaaende Vand, viste sig i samme Etage af Hovedbygningen, som Albrechts Værelse laa i, men i den modsatte Fløj: Grevinden havde fulgt sin Datter ind paa hendes Værelse; hun var kommen 53 i stærk Bevægelse; hun fandt, at hun burde sige noget alvorligt til sin Datter, men da det kom til Stykket, vidste hun ikke, hvordan hun skulde gribe det an. Hun havde igennem en lang Aarrække uddannet sig til Virtuositet i Retning af at dølge og beherske sig; nu skulde hun give sig hen; hun ha'vde glemt, hvorledes man bar sig ad med det, naar det dog skulde have en Form. At tale frit ud, uden at tænke paa, hvad hun sagde, turde hun ikke. Den moderlige Myndighed, som hun kunde give sig Udseende af, naar der var flere til Stede, besad hun i Virkeligheden ikke lige over for sin Datter, som hun kun plejede at bevidne sin Kærlighed indirekte eller gennem tavse Kærtegn. Der var aldrig faldet et alvorligt Ord mellem dem, siden Komtessen blev voksen. Grevinden følte sig med ét myg og forkyst, da hun skulde til at tale.

- Et Du ikke vel, Alvilda? spurgte hun.

- Jo Moder, hvorfor spørger Du om det?

- Hvorfor løb Du ned til Søen?

- Fordi - det véd jeg ikke . . .

- Alvilda!

- Ja, Moder.

- Jeg er bange for, at den ny Huslærer er et farligt Menneske.

- Farlig? For hvem?

- For os alle. Han taler til det i os, som vil gøre Oprør mod alt det, som vort Liv hviler paa. Jeg tror ogsaa, Pastor Jespersen er bange for ham.

- Pastor Jespersen? Tror Du det, Moder? Ja, men jeg synes ogsaa, at Hr. Albrecht er klogere og interessantere end han.

- Men han har jo ingen Tro, - og naar man ikke har den . . .

- Hvad saa? Hvorfor skal man tro, før man selv har tænkt?

- Barn, hvor har Du lært saadant noget? Hvis man ikke tror paa, at alt saaledes som det nu en Gang er indrettet for En, er skabt og ordnet af en højere Haand, under hvis Magt man maa bøje sig, saa faar man aldrig Fred.

- Ja, men hvem siger, at man skal have Fred? Er der Fred uden om os? mellem Menneskene og i Menneskene og i Naturen? Og er den Fred, vi vinder ved at lyde og bøje os, saa meget værdt?

54

- Gud hjælpe mig, hvis jeg ikke havde gjort det mit hele Liv, sagde Grevinden med et mat Suk . . . Alvilda, jeg siger Dig, at jeg er bange for det Menneske. Tænk Dig, hvor vi lige til den sidste Tid har været glade ved Pastor Jespersens stille og rolige Betragtninger, hvor de passede til vort ensomme og rolige daglige Liv, forsonede os med vor Stilling . . . aa det var dog egenlig saa hyggeligt, Alvilda.

- Det var noget bedre end alt, hvad vi ellers hører, det er sandt.

- Hvad vi ellers hører?

- Ja, naar vi har Middagsselskab, eller naar Tante Grünow eller Onkel Bilbach fortæller gamle Historier for fem og tyvende Gang. Ja, bliv ikke vred, Moder; men jeg trænger til at tænke paa noget andet. Hvad Hr. Albrecht sagde, er maaske galt altsammen, men det er noget nyt; det, vækker mig op af Dvale; jeg bliver tvungen til at tænke selv Hør Moder, jeg

føler en frygtelig Lyst til at svinge Dig rundt og danse med Dig.

- Men ih, Gud Barn! sagde Grevinden og lo.

- Jo for at se Dig faa Rødme og Liv i dit Ansigt, som dog vist egenlig har været saa muntert og straalende.

Hun tog med begge sine Hænder om Grevindens trivelige Ansigt, saa hende ind i hendes store venlige Øjne og kyssede hende.

Nu fik Grevinden Taarer i Øjnene og gengældte Datterens Kærtegn; Komtessen tog hende om Livet, snurrede hende rundt; saa lo Grevinden, medens hun samtidig smaaskændte og sagde:

- Tænk, oin Onkel Bilbach saa os, Barn!

- Jeg tror, jeg en skøn Dag tager ham om Livet og snurrer ham rundt som en Top.

- Nej, det gør Du ikke, det vover Du ikke, Alvilda. Vær nu ikke saa overgiven.

- Hvordan var det nu, han sang? Var det ikke saadan:

Husk dog, at Menneskebrystet
huser i Dybet en Længsel til Sang.

- Man siger saa meget paa Vers, Alvilda. Det er dejligt at lytte derefter og glæde sig derved; man man maa blot ikke ville leve derefter. Det gaar aldrig an, mindst i vor Stilling.

- Du er jo ligesom Pastor Jespersen. Han taler om at afdø 55 fra Verden, og saa spiser han saa rædsomt. Hvad skal vi med smukke Tanker, naar vi ikke har Brug for dem i vort Liv?

- Du er for meget Raisonneuse, lille Alvilda. Det har Du lært af din Gudmoder ovre i Holsten. Hun var et godt Menneske, men alle kaldte hende ekstravagant.

- Fordi hun lo ad meget, som andre krøb i Skjul for.

- Ak ja; hun lo ad alt mellem Himmel og Jord, og hun smittede andre med sin Latter. Men saa fortrød de andre, at de havde let, og saa gik det ud over hende. Hun var af en af vore bedste Familier, var smuk og begavet, men gjorde dog intet Parti og endte som Stiftsdame i det skrækelige Uetersen.

- Det var da ingen Ulykke, at hun ikke blev gift, hvis hun ikke holdt af nogen. Vilde Du have giftet Dig med Fader, hvis Du ikke havde holdt af ham?

- Nej, naturligvis, svarede Grevinden og blev purpurrød. Men for at komme tilbage til Hr. Albrecht . . . vi maa tage os i Agt for ham. Vi maa holde med Pastor Jespersen, naar de disputerer. Vil Du love mig det, Alvilda?

- Der er jo ingen, der véd, hvem jeg holder med. Jeg tier jo ganske stille, naar de taler.

- Men vi kommer til at stræbe efter ogsaa at holde med Pastor Jespersen i vort Indre. Ellers drives vi ud paa det vilde Hav.

Komtessen Alvilda tav og saa tankefuld hen for sig. Moderen kyssede hendes hvide Pande og sagde:

- Ja, ja, lille Alvilda, Du er et forstandigt Barn og finder nok selv det rette . . . Tys . . . der er Vognen med Fader og Onkel Bilbach. Det var en Guds Lykke, at de ikke hørte den Disput nede i Havestuen. Onkel var bleven frygtelig vred. Lad os nu gaa ned, Alvilda.

- Lad mig sidde lidt i Ro, Moder. Lad mig tænke over, hvad Du sagde, og hvad de andre sagde. Ikke sandt, det maa jeg nok? Jo vist maa jeg, Moder. Saa lover jeg Dig til Gengæld, at jeg aldrig skal fare ud i Haven og ned til Søen, naar Hr. Albrecht synger.

Komtessen lo og fik Grevinden til at le med. Den sidste gik; Alvilda blev siddende ved sit aabne Vindue og saa drømmende vidt ud over Landskabet; hun syntes, at Skoven og Søen sang Albrechts Melodi. Da rejste hun sig op og slog halv fortrydelig Vinduet i; hendes Underlæbe krummede sig foragtelig, mens hun sagde: 56 - Huslæreren! Hr. Albrecht! Forhenværende Timelærer i København! Ha, ha, ha, en stolt Fangst!

IX.

Som sædvanlig slog Generalen Døren til Havestuen op med Knald og Brag. Jespersen vaagnede brat! det gav et Ryk i ham, saa Lænestolens Fjere sang og klang ved det. Generalen holdt sin Mønstring i Stuen, men syntes utilfreds med Revuens Resultat. Greven gjorde det efter ham, saa ogsaa vred ud og fyldte sin hule Haand med sin Skægduk:

- Hvor er Damerne? spurgte Generalen ud i Luften, thi han fandt det under sin Værdighed direkte at henvende sig til Jespersen, der paa sin Side lod, som han overhørte Spørgsmaalet.

- Ja, hvor er Damerne? spurgte Greven.

- De gik vist op, Hr. Greve, svarede Jespersen.

- Hvor er Huslæreren? lød atter Generalens Røst.

- Ja, hvor er Huslæreren? spurgte Greven.

- Han gik vist ogsaa op, Hr. Greve.

- De plejer jo altid at være her i Havestuen efter Diner'en, naar vi andre er færdige med vort Arbejde, sagde Generalen. Jeg ønsker at se dem her nede som sædvanlig; jeg holder ikke af nye Skikke, Magnus; eller rettere sagt, jeg detesterer alle nye Skikke. Hvormed skal jeg nu passere Tiden i Eftermiddag? Jeg kan ikke spille Billard, naar jeg har været saa længe i Luften.

- Ja det er galt nok, mumlede Greven betænkelig. Det er da ogsaa højst forunderligt. Hvordan skal man faa fat i dem? Hvordan kan det være, Hr. Pastor? Naar gik de op -

Præsten blev forlegen og kunde ikke svare tydelig:

- Det - ja, de gik op -

- Har De siddet længe alene, Hr. Pastor?

Jespersen blev rød. Han var lige ved at sige, at han havde siddet i Tanker og lagt Dispositionen til sin næste Prædiken, men med et myndigt *Apogee Satan*s manede han Djævlen i 57 Konveniensløgnens Skikkelse bort. Han samlede sig til en heltetmodig Kraftanstrængelse og sagde:

- Oprigtig talt, jeg tror, jeg faldt i Søvn . . . Jeg havde lige været i stærk Bevægelse . . . og

- Faldt i Søvn? Her i Grevens Salon? Højst forunderligt! udbrød Generalen med Indignation.

- Ja, det er s'gu forunderligt, sagde Greven med et sky Sideblik til Generalen, som derpaa afløstes af en hurtig, gemytlig Missen til Præsten, som om han vilde sige: Det skal De ikke bryde Dem det ringeste om, gode Ven.

- Du skulde ringe paa Gottliebsen, Magnus! sagde Generalen.

Greven ringede. Gottliebsen kom i den evindelige sorte Kjole og det hvide Halstørklæde med smaa opstaaende Flipper.

- Hvor er Grevinden, Kammerherreinden og Komtessen? spurgte Generalen.

- Kald paa dem, sagde Greven.

Gottliebsen lavede sig til at gaa; men paa et "Vent lidt" af Generalens Mund, gjorde han kort omkring og bukkede.

- Giv mig først et Glas Dry Madera af de Flasker med den røde Lak; jeg føler mig ennuyeret, sagde Generalen og kastede sig paa en Kanapé. -

Gottliebsen bragte det forlangte paa en Sølvsbakke. Generalen drak Glasset ud, medens Gottliebsen stod stiv som en Jernlygtepæl med Bakken i Haanden.

- Den har faaet Prop, sagde Generalen og smaskede misfornøjet med Tungen. - Tag og træk en anden Flaske op og giv mig af den.

Det samme stumme Spil gentog sig. Denne Gang fandt Generalen sig, efter moden Undersøgelse og Overvejelse, tilfreds med Resultatet, kastede sig tilbage i Sædet, foldede de store, hvide Hænder, hvis højre Pegefinger bar en mægtig Signetring med en rød Plade, hvori hans Vaaben var graveret, over sin trivelige Mave og stirrede op i Loftet.

Gottliebsen kom tilbage og aflagde bukkende Rapporten:

- Kammerherreinden ligger til Sengs; Grevinden og Komtessen er upasselige.

Paa et bortvisende Vink af Generalen, som efterfulgtes af et endnu mere energisk dito af Greven, forføjede Kammertjeneren sig ud af Stuen med sine trippende, dæmpede Skridt.

58

Generalen saa forbavset paa Greven; Greven saa pligtskyldigst forbavset paa ham igen.

- Hør lille Hr. Pastor, spurgte Generalen med sin mest nedladende Venlighed; trak Grevinden og Komtessen sig tilbage straks efter Diner'en?

- Nej, vi havde en Konversation om aandelige Sager.

- Det glæder mig; det er en meget uskyldig Tidsfordriv. Naa, og saa gode Ven?

- Saa sang Kandidat Albrecht for os.

- Sang han? Huslæreren? sagde Generalen og for op fra Sædet.

Greven rejste sig ogsaa og gav sig til at spadsere frem og tilbage med begge Tommelfingrene i Vestelommerne.

- Han sang, Magnus, sagde Generalen og standsede foran Greven. Det er saagu' det, de er blevne syge af.

- Ja - det er muligt, svarede Greven, og standsede ogsaa.

Hm! sagde Generalen yderst betænkelig, lagde Hænderne bag paa Kjolens Kammerherreknapper og gav sig til at spadsere grundende frem og tilbage langs Væggen ud mod Haven; Greven gav sig til at maale den modsatte Væg i modsat Retning, og hver Gang de kom lige ud for hinanden, henvendte Generalen det samme bekymrede Hm til sin Nevø, og denne svarede med at løfte Skuldrene og sige Hæ! -

Jespersen blev siddende: han var sejt i at holde paa de Planer, han havde lagt. Han havde nu bestemt at holde Ferie den Dag og tilbringe Aftenen til The hos Grevens, men han følte sig ikke hyggelig tilmode og havde efterhaanden lugtet, at der var Uvejrlighed i Luften. Hjem vilde han imidlertid nødig gaa; da faldt det ham ind, at han kunde gaa op til Albrecht og tilbringe Tiden, til der skulde drikkes The, som først var Klokken ti. Han rejste sig op, hilste, modtog Grevens fremrakte Haand og Generalens tre Fingre og forlod Havestuen.

Nu gjorde Generalen brat Holdt i sin Marsch og gjorde Front mod Greven; denne gjorde instinktmæssig samme Bevægelse, som om han var trukken i en Snor.

- Han sang! Magnus; udbrød Generalen. Hvad mener Du?

- Ja, hvad Pokker . . . svarede Greven . . . sang han?

- Og ved det Klaver, som din Datter spiller paa. Nu skal hun røre ved det efter ham. Forstaar Du, Magnus?

- Ja . . . det er . . . ja det er sandt . . . ja det skal hun s'gu.

59

- Den Person vil gøre Revolution her i Huset. Der bliver aldrig sunget, mens jeg er din Gæst. Du, din Kone og Datter finder, at I skylder mig det Hensyn, fordi jeg ikke kan lide Sang, men Huslæreren! Han forhører sig ikke en Gang, om jeg kan lide sligt. Taaler Du noget revolutionært i dit Hus, Magnus?

- Nej. Kommer En med Revolution her, saa skal jeg . . . , og Greven knyttede begge Hænder med en Bevægelse, som om han ruskede En i Kraven.

- Jeg har Menneskekundskab, Magnus. Den Karl spillede Billard paa en aldeles respektstridig Maade; han sagde mig imod og tog Mathematiken i Forsvar; skønt jeg erklærede den aldeles unødvendig for Vilhelm. Og saa sidder han her i din Salon og synger og kvinkelerer, som var han i Studenterklubben. Kanske oven i Købet en skandinavisk Punschsang! Den kære Charlot og Alvilda har naturligvis faaet Migraine af det og maattet retirere sig; det var kun Kammerherreinden, der havde Migraine fra imorges af, og naar Migraine kommer af sig selv, begynder den altid om Morgenen. Saadan var det med min salig Moder, og saadan er det med alle Damer af Familie. Salig Enkedronningen fik altid sin Migraine Klokken 9 om Morgenen.

- Det er s'gu . . . det er s'gu meget betænkeligt, mumlede Greven.

- Magnus! Du er jo en myndig Mand.

- Ja, Onkel Hellmuth, er jeg noget, saa er jeg netop det. -

- Ja, jeg tror, jeg har oplært Dig til at være det, Magnus. Du maa, i Kraft af denne Myndighed, give Informatoren en meget alvorlig Reprimande.

- Ja, det vil jeg s'gu gerne. Men Charlot siger ellers, at Vilhelm gør ypperlige Fremskridt, siden han har faaet den Lærer.

- Fremskridt? Men Vilhelm skal ikke gøre Fremskridt paa den Fagon. Det er aldeles uanstændigt, at Huslæreren lader ham rende om med Landmaalerkæde paa Markerne. Bønderne i Ulstrup har set det, og de finder ogsaa, at det er upassende for Stamherren til Lensgrevskabet Lungelse.

- Ja véd Du hvad, Onkel Hellmuth, det er forbandet, naar man slet ingen Ting véd.

- Ja, naar man skal være Funktionær og ikke har noget, saa er det galt nok, især i vore revolutionære Tider! Ser Du, Magnus, hvis min Familie havde haft Besiddelser, tror Du saa, jeg vilde have lært alt det, som jeg har maattet pine ind i mit Hoved i sin Tid paa Kadetakademiet og tilsidst i Diplomarien?

60

Och, jeg bliver tosset ved at tænke paa det. Det er uhyre vanskeligt at holde sine Kundskaber samlede. Jeg kan det ikke mere; jeg har slidt altfor meget i min Tid. Och - ja, och ja, Magnus, Livet er en Kamp. Med disse Ord gabede Generalen, kastede sig ned i en Lænestol og sov den flittige, men trætte Arbejders Søvn.

Da Greven saa, at Generalen sov, satte han sig i en lige over for staaende Lænestol og faldt snart i en lige saa tryk Søvn som den, hans Onkel glædede sig ved. For anden Gang denne Eftermiddag rungede Snorken op under Rokosalens ærværdige Loft. Ude suste Vinden; Træerne vred sig under dens Tag; Søens Bølger væltede sig over" Hovedet paa hverandre; fra Frugttræernes Toppe fløj de hvide Blomsterblade som Snefnugge om i Luften, faldt ned og overdryssede de grønne Plæner. Af og til ruskede det i Glasdørene; den ene eller den anden af de slumrende vakttes stundom derved og saa vredt hen mod Dørene, men snart faldt han hen igen i Slummerens Arme.

Oppe paa første Sal i Albrechts Værelse i Sidefløjen var Stemningen livligere. Straks da dets Beboer var kommen derop, havde han tændt en Cigar, kastet sig paa den hoppende Fjersofa, og med Røgens runde blaa Ringe tumlede hans Drømme sig om i Luften. Han mærkede, at han havde gjort Indtryk, at han var noget, og det var nu en Del Aar siden, at han havde følt sig som værende noget; et nyt Rusaar oprandt for ham paa denne fornemme Herregaard. Han omdigtede sig fra Huslærer til Menestrel paa Borgen, til en Folmer Sanger, der slog Luthen for Fruerstuens Beboere, smeltede deres Hu og lokkede sære Længsler op i deres Sind, medens Borgherren og hans Fæller drev Ridderlyst - oppe paa Billardet eller med Kørehestene foran Jagtvognen. Det var svært at bestemme, baade for andre og for ham selv, hvor Naiveteten hørte op, og Selvironien begyndte. Han kostumerede sig selv med Baand om Hatten, i Jakke med Puf om Hofterne og lange Trikots Silkehoser, og Frøken Alvilda med Kniplingskrave, udskaarne Ærmer og hermelinsbræmmede Slæb; de gik sammen i Rosenslund ved Søens Bred; han slog Harpen, saa alle Fiske smaa legede med Finne og Hale; saa spillede han Guldtærningen paa Højenloftsvalen, og sidste Gang Guldtærningen paa Tavlebordet randt, den Jomfru hun tabte, den Huslærer vandt, og han sang højt Omkvædet: Fordi de spillede, fordi de spillede Guldtærning!

61

- God Aften, lød Jespersens Stemme, skærende en lang Flænge i Drømmesløret. Albrecht saa distræt paa ham.

- Holder Du Piber? Det var dejligt. Maa jeg stoppe en? Jeg er svær tobakstidig.

- Værs'go. -

Jespersen stoppede, fast og langsomt, prøvede grundig om der var Luft i Piben - nej den var stoppet for fast - Tobakken maatte kradses ud igen, og Operationen gøres om. Albrecht saa paa ham med en indvendig Irritation; han havde Lyst til at kyle ham den Vandkaraffel, der stod paa Bordet foran Sofaen, lige i Hovedet. Da Præsten havde faaet Piben tændt, følte han sig hyggelig, studentikost til Mode. Han lod sin Middagsmad ugenert repetere ved flere Opstød, satte sig paa en Stol og lagde Benene op paa en anden, strakte sig som en stor Hund og sagde:

- Hvor føler man sig ugenert og behageligt i gamle Studenterkammeraters Selskab.

- *Où peut-on être mieux qu'au sein de sa famille?* sagde Albrecht.

- Ja, Intelligensen har skarn sin store Betydning, sagde Præsten og knappede Vesten op for Maven. Jeg nægter ikke, at Aristokratiet ogsaa har sin, men véd Du hvad, Albrecht? det trætter i Længden, altid at skulle holde paa sin Værdighed.

- Ja, det maa være forbandet, sagde Albrecht og gabede.

- Ja, men det maa skam til, mest i min Stilling, men dog ogsaa noget i din. Kære, gamle Ven, jeg er mere vant til at færdes i disse Kredse end Du, saa Du maa finde Dig i at høre paa et godt Raad, jeg vil give Dig.

- Tak for din Omhu.

- Ja det siger Du nu saadan ironisk, men véd Du hvad? Du bar Dig galt ad idag nede i Havestuen. Det faldt mig ikke straks ind, men ved grundigere Overvejelse har jeg fundet, at baade din Konversation og din Sang var, hvad man kalder, *mal à propos*.

_ Saa? -

- Ja, oprigtig talt, og jeg skal udvikle Dig hvorfor, min gamle Ven. Ser Du, hvad nu for det første Samtalen angaar, saa generede den ikke mig. Jeg kender jo dine, og Du mine Anskuelse; og om ogsaa Du er hurtigere og taler bedre improviseret end jeg, saa kan jeg altid ved længere Eftertanke stille Argumenter op mod dine; det hele er kun et Tidsspørgsmaal.

62

Men det gaar ikke saadan med Damer. Du har bragt Uro ind i deres Sind, uden at de dog har formaaet at følge med Dig; og naar jeg saa f. Eks. imorgen rykker frem med mine Modbeviser, saa kan de ikke knytte Traaden mere. Ja, Du trækker paa Skuldrene, men Du kan tro, min Øvelse i den personlige Sjælesorg har efterhaanden gjort mig til et Stykke af en Psykolog.

- Naa? Og Du har anvendt din Theori i Praksis ved at eksperimentere med Damerne her paa Gaarden?

- Nej, nej, nej, kære Ven. Jeg er ingen Søren Kierkegaard, der kan bringe over mit Hjerte at dissekere levende Mennesker. Nej jeg holder mig til saadant . . . noget alment, gaar ud fra saadan - hvad jeg vil kalde en Totalopfattelse . . . fra det grundvæsenlige . . .

- Vil Du have en Toddy? Jespersen?

- Nej . . . vi skal jo have The siden.

- Nu er Du ulogisk. Udelukker den senere The en Toddy nu?

- Ne-e-ej. Men hvor vil Du faa den Toddy fra?

- Intet er lettere. Her har jeg en Flaske Kognak, som hans Højvelbaarenhed Greven i et fortroligt Øjeblik har bedet mig at sige min Mening om, fordi Generalen havde lastet den. Her har jeg min Spirituslampe fra København, og Vand er der i Karaffelen.

- Er den Kognak fra Grevens Kælder?

- Ja, min Sæl er den saa.

- Du behøver jo ikke at bande, Albrecht. Herre Gud, det er længe siden jeg smagte en ærlig Toddy. Aa, Herre Gud, der er jo ikke noget syndigt i at glæde sig ved al god og al fuldkommen Gave, sagde Jespersen og foldede Hænderne. - Du maa ikke tro, at jeg er et Heldøre; den absolut gennemførte Askese betragter jeg som en forkastelig Ensidighed. -

- Bravo! Jeg vidste nok, at Du var en fuldblodig Protestant.

- Aa, Du er en rigtig Rad med din Satire, sagde Kapellanen og truede med Pegefingern; men egenlig

mener Du intet ondt med det Aa . . . en lille Toddy! Det minder mig om Ungdomsdagene, Albrecht!

Albrecht havde imidlertid stukket Ild i Spiritussen; Vandet kogte, og han gav sig til at lave Toddy. Han skænkede en betydelig Kvantitet Kognak i sin Skolekammerats Glas trods 63 dennes svage, snart hendørende Protest. Vennerne smagte flittig paa Toddyen.

- Det er en dejlig Drik, sagde Præsten.

- Det skal være Komtesse Alvildas Skaal, raabte Albrecht, idet han fikserede sin Gæst med Øjnene.

- Du er jo bindegal, hæ, hæ - Raab dog ikke saadan, Menneske, sæt, nogen hørte Dig!

- Og hvad saa?

- Hvad saa? Du kunde risikere at faa din Afsked paa Øjeblikket. Aristokrater er ikke Studenter og forstaar slet ikke den Slags Gemytlighed. De vilde tage saadant noget for Alvor.

- Det er s'gu ogsaa mit Alvor med at drikke dette dejlige Pigebarns Skaal. Du har jo selv et godt Øje til hende; hvad Jespersen?

- Jeg? er Du rent forrykt, Albrecht?

- Tror Du ikke, jeg har gennemskuet Dig, din Filur? Tror Du, at Du kan bilde mig ind, at det er for den gamle Kammerherreindes eller for den smægtende Grevindes Skyld, at Du har plejet at tilbringe saa megen Tid mellem Damerne i den søvndyssende Havestue? Du, som sætter Pris paa en god Cigar efter Middagen!

- Albrecht, jeg har talt med dem om alvorlige, om aandelige Ting.

- Ja det tror jeg nok. Du har vidst, hvordan de skal tages. -

- Hør, Albrecht - jeg kan ikke lide, at Du tager frivolt paa mig, naar jeg arbejder i min Gerning. Jeg har aldrig tænkt paa . . .

- Aa Snak.

Drick ur dit glas! Se döden på dig väntar,
slipar sit svärd och vid din tröskel står!
Blif ej förskräckt; han blott på grafdörnn gläntar,
slår den igen - kanske än på ett år.

- Aa, Herre Gud, Bellman! ja det er prægtigt! Men han var en Hedning.

- Vi er alle Hedninger fra Fødselen af.

- Ja desværre, men -

- Nu ingen melankolske Tanker . . . Saa, det kan jeg lide. Ud med Glasset! Er Toddyen god?

64

- Dejlig! mageløs! Men, Du er en Forfører, Albrecht. Saa, lad vær at skænke mere i.

- Ja, dersom Du vil tilstaa, at Du har en Faible for Komtessen.

- He, he . . . ja, køn er hun, men . . . uh ja, hun er i Grunden dejlig.

- Leve den skønne Jord med al dens Glæde og Herlighed, dens Vin, dens Kvinder . . .

- Nej, nej; Forførelse, Frafald . . .

- Visvas. Ser Du, her er Klaver; nu skal jeg spille. Naa, naa, hold Balancen paa Stolen og fald ikke bag over.

Og Albrecht slog det gamle Klaver an og sang med de mest smeltende Toner, han ejede:

Jeg har set, hvor Du søger og følger
med Øjne blanke og graa,
Barmens urolige Bølger,
som dumpt mod Korsettet slaa.
Jeg har set, hvor i Tanker Du fanger,
mens dine Kinder gløde,

Fingrenes hvide Slanger
med Hoveder rosenrøde.

Jeg har hørt, hvor dit Ord faar Vinge,
hver Gang den søde er nær,
Stemmen hører jeg klinge
af Attraa og hed Begær.
Et Ekko af Elskovs Kalden
er Blodets Syden og Banken,
oprørsk som Saft bag Skallen
i modne Druer paa Ranken.

Fra Øjet klart som en Stjerne
straaler beaadende Kraft,
ud af dets dybe Cisterne
Du drikker berusende Saft
Og Maalet: Et Favntags Møde,
et Øjeblik Liv i Flammen;
saa at falde som døde
til glødende Aske sammen.

Jespersen stirrede med opspilede Øjne paa Albrecht; han opfattede neppe Ordene aldeles klart; des stærkere virkede Melodien, den udtryksfulde Stemme og Diktion, og endelig Visens almindelige Grundstemning paa hans ved Toddyen vakte Fantasi.

65

Hans Øjne blev ligesom mørkere og glinsede af en usædvanlig Lidenskab, hans tykke Læber aabnede sig til et graadigt Smil, Næseboerne udvidede sig, han bredte Armene ud og nynnede saa sentimentalt, som han formaadede det:

Lokkerne bløde og Væksten den slanke,
Klang i sin Stemme og Snildhed i Blik,
Ild i sit Hjerte og Renhed i Tanke,
det hun i Arv efter Moderen fik.

Nu randt Taarerne ned ad hans Kinder, og han hulkede højt.

- Hvad er der i Vejen med Dig, gamle Ven? spurgte Albrecht.

- Det er Henrykkelse, det er Fryd - aa jeg er saa bespændt . . . jeg tror, det er Kærlighed, sagde Kapellanen hikkende af Graad. Ja, Albrecht, jeg tror . . . jeg tror, jeg elsker hende.

- Kurage, min gamle Grenader! Tag Dig endnu et Glas

og gaa straks ned og fri.

Jespersen snød sin Næse og tørrede sine Øjne, søgte at samle sine Bevidsthedsstumper sammen - en Mistanke havde lynet hen over dem! Med stive Øjne saa han paa Albrecht, der sad rolig i Sofahjørnet og røg sin Cigar. Om han opdagede eller anede noget i hans Øjne, der forklarede ham noget, er ikke let at sige; men pludselig forandrede hans rørte Henrykkelse sig til Raseri; han greb med sin store Haand om Kognaksflasken, der stod paa Bordet, og raabte:

- Du er en falsk Ven . . . Du er en underfundig Skurk

- Du vil benytte Dig af dit hurtige Hoved . . . Din - uh - din Hukommelse til at skubbe mig til Siden . . . Du er en Forfører - Vig fra mig, Satan!

Og Kapellanen kylede af al Magt Flasken hen efter Albrecht, men dels sigtede han ikke godt, dels dukkede Albrecht i en Fart Hovedet ned under Bordet, saa Flasken røg mod den modstaaende Væg, splintrede Spejlet og gik i tusinde Stykker, udgydende sit duftende Indhold over Sofa og Bord. Men straks efter syntes Jespersen at være bleven bange for sin egen Bedrift, thi han faldt ned paa en Stol, holdt begge Hænderne op for sit Ansigt, og en indre Hulken brød i alle hans Lemmer.

Det havde nu ingenlunde været Albrechts Mening at fremkalde dette Resultat. Hele hans Færd var blot fremgaaet af Lyst til at lege Kispuds med sin gamle Skolekammerat, der i hele 66 deres Barndom og Ungdom havde været lidt til Grin blandt behændigere og lettere Omgangsfæller; han syntes ogsaa, at det kunde være Løjer at drikke en Pastor paa Pelsen. Stak der bag ved det hele en Lyst til at prostituere ham blandt Gaardens Befolkning? Denne Selvmistanke kom et Øjeblik til Orde i Albrechts Sind; han indrømmede, at det

vilde være sjofelt, om han gjorde denne Mand Fortræd, der aldrig havde gjort ham nogen Fortræd, men paa sin Vis havde ment ham det godt. Han lod ham da sidde i Ro og gjorde de mest energiske Bestræbelser for at udlette Sporene af hans Hærværk i Værelset; og da han havde udrettet dette saa godt, som det var muligt, sagde han saa rolig, som om intet var sket:

- Vi er for overkørte til at vise os til The i Aften. Det er nu allerede mørkt. Kom med, saa lister vi os ned ad en af de smaa Fløjtrapper og ud gennem Haven, saa følger jeg Dig hjem ad Landevejen.

Jespersen nikkede, uden at tage Hænderne fra Øjnene, og da han ved Albrechts Arm var kommen op fra Stolen, kneb han Øjnene fast i, indtil han var kommen ud paa den mørke Gang. Hans Hæle hakkede Kaal mod Trappetrinene; møjsommelig stivede han Overkroppen af, men Nedstigningen lykkedes uden Uheld. Det var nu mørkt; Stormen var stillet af, og en stille, tæt, solid Regn faldt. Ad en Omvej gik de uden om Gaarden og atter ad en Marksti ind i den tætte Lindeallé, der udmundede i en Skov, hinsides hvilken Præstegaarden laa. De mødte vel enkelte Karle og Piger; men dels kunde de næppe kendes i den mørke Allé, dels vare disse Folk saa fri for al Mistanke om, at Præsten skulde være usikker i Benene, at der ikke var nogen rimelig Grund til Frygt for kompromitterende Opdagelser.

Med tungt forover ludende Hoved, hængende paa Albrechts Arm, tumlede Jespersen afsted ned ad Alléen, ind gennem Skoven, uden at sige noget. Da det blev lysere, efterat de vare komne ud paa den bare Landevej, løftede Patienten Hovedet:

- Er der ingen Stjerner? spurgte han; jeg synes, jeg ser saa mange, og saa synes jeg ogsaa, det regner, men det er vist ikke sandt? Hør Du, regner det vel?

- Nej, sagde Albrecht.

Jespersen rykkede voldsomt Armen ud fra Albrechts, idet han raabte:

- Nu gør Du Nar ad mig igen, jeg skal . . .

Men idet han løftede den knyttede Haand som til et Slag, 67 dinglede han til Siden, greb efter Støtte og fik fat i et tyndt, ungt Poppeltræ, der stod ved Grøftekanten. Han holdt det fast omklamret med begge Arme, og mens han smægtende skuede op ad, raabte han:

- Her holder jeg Dig, min Elskede - o - jeg mærker, hvordan Dit Hjerte slaar mod mit . . . jeg kan ikke holde det ud. Elsk mig, favn mig, tryk mig . . . han, Albrecht er en Atheist, en Rævepels, der bare lapser sig med Christian Winthers Digte . . . han vilde drikke mig fuld, men han ligger selv døddrukken der hjemme, det Svin! Det kan gjerne være, at han er et bedre Lærehoved end jeg . . . men - o Alvilda . . . mit Hjerte - uh - Du kan tro det er trofast og ærligt, og hvis Albrecht siger, at jeg er fuld, saa siger han den sorteste Løgn, for jeg er begejstret, forelsket - aa! aa!

Albrecht stod tavs og lod Paroxysmen have sit frie Løb, Da Mathedens Reaktion var fulgt paa, fik han temmelig let viklet Kapellanens Arme løs fra Træstammen og fik ham uden Forhindringer ledsaget til den nærliggende Præstegaard, tog hans Nøgle ud af Lommen, og da Jespersens to Værelser laa i en anden Længe end den, den gamle Præst beboede, gik alt af uden Forstyrrelse; Albrecht fik sin Skolekammerat afklædt og bragt i Seng og lukkede sig selv ud. Den lange Vandring havde gjort ham ganske klarhovedet; han gik ind til Herskabet, der var færdigt med Theen, og undskyldte sin Udeblivelse med, at Pastor Jespersen oppe paa hans Værelse pludselig var bleven upasselig og at han havde ledsaget ham hjem paa hans eget Ønske, men at han nu var fuldstændig rask. Kun Generalen saa fornærmet ud.

X.

Albrecht sov ikke den Nat. Noget rullede om i ham, som han ikke kunde komme til Klarhed over; han vidste ikke, om han havde gjort noget stygt; og naar den Frygt kom frem for ham, søgte han at jage den bort med et: Aa, hvad, jeg har drukket ham fuld; det har jeg gjort før. Saa dukkede det Spørgsmaal op, om han selv var forelsket i den unge Komtesse. Han svarede: 68 Forelsket? i min Alder! I Grev Egernskjolds Datter! Han vendte og drejede sig i Sengen, men fandt ingen Ro; der var bestandig noget i hans Tanker, der tirrede, ængstede eller ærgrede ham. Han forsøgte at opstille matematiske Opgaver for sig selv, for at komme til at tænke paa noget neutralt, men Tanken vilde ikke blive ved dem; Jespersen i sin snart bersærkeragtige, snart fjollede Situation, Komtesse Alvilda, der flygtede ud i Haven og stod ved Søen, Ordene og Melodierne til de Sange, han havde sunget, gennembrød hans Beregninger paa den chikanøseste Maade. Hvad er der i

Vejen? Hvad er der dog sket? For Fanden, det er jo rene hverdagsagtige Ting! Og da han endelig faldt i Søvn henad Morgenstunden, spandt Traadene sig videre og spegede sig mere og mere i hans Drømme. Han drømte, at han red ad Skovvejen, i lang Frastand foran sig saa han Komtessen i fuld Karriere paa en vælig Hest; Støvet føg op om hende; han satte Sporerne i, han syntes, han maatte kunne naa hende; da snublede hans Hest over en lille Træstamme, der laa tværs over Vejen; han saa Jespersen ligge, omklamrende den; et Skrig vakte ham; han for op og saa sig om i det lyse Værelse, tog sit Uhr - Klokken var over otte.

Det var det samme tykke Regnvejr som Aftenen forud. Med en Følelse af Lede stod han op og klædte sig paa, blot ønskende, at det var Tid, at han atter skulde i Seng. Med dyb Modbydelighed gik han til sin Undervisning, chikanerede Grev Vilhelm ved tirrende at hænge sig i hans Svars mangelfulde eller uklare Form, saa den stakkels Fyr var nær ved at græde, og straks efter at Tiden var forløben, løb ned i Stalden til Povl Kusk, der stod med opsmøgede Ærmer, med en Strigle i den ene og en Børste i den anden Haand, uden for Stalddøren.

- Povl, skal jeg taale, at Huslæreren gjør Nar ad mig? spurgte han.

Povl havde just den foregaaende Aften taget sig en længere Snaps end sædvanlig og var ikke i den blideste Formiddagsstemning. Han svarede med en vrissende Grynten.

- Hvad siger Du, Povl? spurgte Stamherren.

- Hver skal passe sit, svarede Povl.

- Hvad mener Du med det, Povl?

- Jeg mener, hvad jeg siger.

- Men hvad er det da egenlig, Du siger?

- Jeg siger det, jeg mener. Se, staar han og griner, det visne Skidt!

69

- Hvem griner?

- Bæstet natyrligvis. Det er Tider, hvor baade Mennesker og Kre'tur er krakilske. Jo, Fanden danse mig, skal Du strigles, Du røde Stiftsfysikus. Naa - Du Galtegris, vil Du holde det fjermer Bagben stille, ellers skal jeg . . .

- Jeg synes ikke, den røde gjør noget, Povl?

- Nej det kan nok hænd's.

- Men synes Du, at jeg skal taale det af Læreren?

- Jeg passer mit, lad bare enhver passe sit. Skænd's man, saa er det bedst at slaas, saa kommer det an paa, hvem der faar Overtaget.

Stamherren drog et Suk; han saa, at Povl ikke var oplagt til at være hans trøstende Skriftefader. Inde i Stalden opdagede han Rasmus, der sang, idet han lagde Foder i Krybberne:

Min Kæreste, hun hedder Josefine,
og i Stockholm der er hun saa født,
Josefine, Albertine,
Albertine, Josefine,
Josefine det er hendes Navn.

Naar min Pige er syg, og hun er daarlig,
og græder, men véd ej hvorfor,
skal hun græde? Ja hun skal;
skal hun græde? Ja 'hun skal;
men hun skal holde op igen.

Stamherren overvejede et Øjeblik, om han skulde tage til Takke med Staldkarlen som fortrolig, men kom dog til det Resultat, at saa langt ned passede det sig ikke at gaa. Han strakte sig, gabede og slentrede langsomt op paa Hovedbygningen, fik fat i en Bøsse og drog med mørk Alvor ud i Skoven og plaffede efter Fugle.

Der var ogsaa trist oppe paa Hovedbygningen. Generalen saa fornærmet ud ved Frokostbordet, skar Ansigt af Vinen og sagde:

- Jeg befinder mig ikke vel. Jeg maa adspredes med noget. Tænk paa, Magnus, hvad Du vil more mig med mellem Déjeûner'en og Dîner'en.

Man kunde se paa Grevens Mine, at han grublede saa dybt over dette Problem, at det næsten betog ham Appetiten. Grevinden var tavs; baade hun og hendes Datter undgik at se paa Albrecht, der blev revet ud af sin Apathi ved følgende Tiltale af Kammerherreinden: 70 - Aa, lille Hr. Alibert, ræk mig den Sukkerskaal.

Albrecht blev vred, thi den stod Generalen langt nærmere; han lod, som han ikke hørte det; og da Kammerherreinden gentog Anmodningen, pegede han paa Tjeneren, der bød Kaffe om paa Bordets anden Side. Grevinden gjorde hurtig Tegn til den samme Tjener, der da rakte Kammerherreinden Skaalen, men Stemningen blev tungere og tungere; Generalen saa ud som Jupiter, der er lige ved at lyne; Albrecht mødte hans Blik med et fuldt saa vredt; de sad saaledes og saa paa hinanden, saa længe man sad ved Bordet, og efter endt Taffel gik enhver til sit.

Generalen og Greven gik op paa Billardstuen. Greven lagde for til en Blanche, men Generalen tog ingen Queue og blev siddende ubevægelig, med et tankefuldt Aasyn. Greven stod længe med Queuen i Haanden og saa spørgende paa ham. Generalen rørte sig ikke.

- Vil Du ikke spille, Onkel Hellmuth?

- Hm? Spille Billard mellem Déjeûner og Diner - det plejer jeg jo aldrig at gøre. Jeg kan ikke lide nye Indretninger, Magnus.

- Hæ - Men Du bad mig om at finde paa noget at more Dig med mellem Déjeûner'en og Dîner'en - og da vi netop aldrig spiller Billard før efter Diner'en, saa tænkte jeg - og da vi ellers aldrig spiller Blanche - saa mente jeg . . .

- Jeg har noget meget alvorligt at tænke paa, Magnus, og det maa overvejes meget grundig. Jeg kan ikke have mine Tanker ved Spillet. Har Du en meget stærk Cigar?

Greven hentede en fire fem Kasser med forskellige Sorter. Generalen tog en Cigar, én efter én, af dem alle fem, lugtede til dem, gned Dæksbladet, holdt dem op mod Lyset, for at se, om Aarerne i Bladet vare blevne blanke og mørke, men kastede dem alle ned i Kasserne igen, sukkede og gav sig til at spadsere op og ned i Stuen langs med Billardets ene Langside. Efter i nogen Tid at have skruet Queuen mod Loftet med sammentrukne Øjenbryn og tyggende paa sit Skæg, satte Greven sukkende Queuen op i Stativet, som han betragtede paa alle Ledde en god Stund, derpaa gav han sig til at spadsere op og ned paa den modsatte Side af Billardet, i samme Takt, men i omvendt Retning af Generalen. Naar de paa hver sin Side vare komne til det midterste Hul, saa Greven over paa Generalen, der bestandig rystede paa Hovedet, uden at møde hans Blik. Denne interessante Beskæftigelse havde vel varet en Times Tid, 71 da Generalen pludselig standsede foran det midterste Hul paa sin Side; instinktmæssig gjorde Greven ogsaa Holdt

- Nu har jeg nøje overvejet Sagen, Magnus, meget nøje, og nu er jeg kommen til det Resultat, at Charlot maa give Informatoren Reprimanden. Det er ikke passende, at Du gør det, for det er Husets Frues Sag paa et Sted som dette at arrangere alt, hvad der angaar Børnene, saa længe de er *mineurs*; Informatoren hører under hendes Ressort. Jeg finder, at Du bør lade som ingen Ting. -

Der faldt en Sten fra Grevens Hjerter; intet Orakelsprog kunde være ham kærere. Han svarede alvorlig:

- Jeg er aldeles enig . . . jeg mener s'gu akkurat det selv samme . . . det er mærkelig jeg gik netop og tænkte paa det.

- Glæder mig. Saa instruerer jeg vor gode Charlot. Den kære Kammerherreinde maa have Satisfaktion. Skal vi saa køre en Tur ud i Østerskoven? det kunde interessere mig at se, om der er Karudser i den Dam, de renser foran Skovfogedhuset.

Glad og hurtig gik Greven for at give Ordre til at spænde for. De Tanker, der rørte sig i ham, medens han helt oprømt gned sine smukke smaa Hænder, vare omtrent følgende:

- Lad bare Fruentimmerne klare den Historie, saa kan jeg være i Fred. Det er en forbandet svær Verden at leve i.

Om den gamle Kammerherreinde erkendte, at hun havde handlet ubetænksomt, eller om hun af Sløvhed havde glemt det hele - er ikke let at sige. Vist er det, at der mellem Damerne ikke blev mælet et Ord om denne betydningsfulde Sag, hvis Ordning havde kostet den gamle Diplomat og Hofmand saa meget Hovedbrud.

Tværtimod foregik der et bestemt gunstigt Udslag i Damernes Stemning mod Huslæreren. Grevinden henvendte en direkte Anmodning til ham om som før at tilbringe Tiden efter Kaffen i Salonen. Da hun

frygtsomt udtalte denne Indbydelse ved Bordet, saa Generalen med et triumferende Blik over til Greven, vis paa, at "den kære Charlot" vilde tage "Informatoren" ordenlig i Skole, og Greven besvarede Generalens Øjekast med en Pliren, der skulde betyde, at han med kløgtig List havde gættet hans Tanke. Men Moder og Datter vekslede ogsaa Miner; hvad der egenlig laa i dem, vidste de vel knap selv, men de fremgik af en lønlig Oprørsspire, som Albrechts Personlighed havde bragt ind i hans Omgivelser, thi dette elektriske, som han i sin Ungdom evnede at bringe med sig og fylde Luften med ved sin 72 blotte Indtrædelse, syntes han nu at have generhærværet. Det tunge og sejge, som Aar og Skuffelser havde bragt ind i hans Sind, tog mere og mere Flugt; nu syntes den sidste Skytrevl af det at lette sig og forsvinde. Han følte sig saa let, saa munter, fuld af "den glade Overgivenhed og Fryd for ingen Ting", at han følte Trang til at sætte begge Hænder paa den Damaskes Dug og slaa Volte tilhøjre tværs over alt Bordservicet af saksisk Porcelæn og Sølv og falde graciøst ned over Skrævs paa Generalens brede Ryg. Da de to ældre Herrer vare ved det uundgaaelige Billard, forlod Grevinden sin noget bøjede Stilling, rejste sig i Sædet og saa livlig op paa Albrecht, som atter saa koketforskende paa hende. Grevinden brød Tavsheden:

- De er nok en ivrig Frihedsmand, Kandidat Albrecht?

- Det kommer an paa, hvad Deres Naade forstaar derved.

- Saadan . . . jeg . . . mener liberal, eller nationalliberal. Albrecht trak paa Skuldrene og svarede:

- Jeg maa rent ud tilstaa, Deres Naade, at Politik aldrig har interesseret mig stærkt. Saa vidt som jeg har haft nogen Politik, har jeg fulgt den Retning, som den dannede og intelligente Del af Nationen i sin Tid slog ind paa; nu da den tidligere Opposition glædes ved Himlens Dugg og Jordens Fedme, har den tabt sin Interesse for mig.

- De er da vel ikke Bondeven? tog Grevinden til Orde og blev næsten forskrækket over sit eget Spørgsmaal. Hun beroligedes, da hun hørte Albrecht slaa i at le og sige:

- Nei, Deres Naade; jeg mangler Sans for den vadmelmklædte Idealitet.

- Hvem vil De da stille paa den højeste Plads i Samfundet? Albrecht gjorde et Buk, som han ledsagede med et Smil:

- Dem, der er i Besiddelse af Aand, Kundskab, (og her blev Bukket og Smilet gentagne og forstærkede) eller af den Skønhed og Gratie, som jeg ikke kan nægte, at Nedstamningen fra Slægter, der i Aarhundreder har været fjernet fra det grove, materielle Arbejde for Dag og Vej, ere fortrinlige Betingelser til at frembringe navnlig hos Damer.

Grevinden satte et fornemt, men ingenlunde utilfredst Ansigt op. Komtessen saa ud over sit franske Broderi op paa Albrecht, der, inspireret ved den Interesse, der røbede sig hos hende, vedblev:

- Efter min Mening har vore intelligente Fremskridtsmænd begaaet en Fejl ved ikke at søge at vinde Damerne, der navnlig 73 repræsenterer Aanden og Begavelsen i disse Kredse. De har holdt sig til det rige Bourgeoisi. Det er og bliver en Race uden Idealitet. Der skal mange Generationer til, før Fingrene, der er blevne krogede og smudsige ved at tælle de opstablede To- og Enestekillinger, retter sig og faar ædle Former. De Folk har fra deres tidligste Tid hørt altfor meget tale om Penge og maattet slide altfor trælsomt til, at de ikke nu, de de har lært, at Aand og Talent er Ting, der dels maa regnes med som med reale Faktorer, dels kan forskønne og more deres, eller navnlig deres Dammers ledige Timer, skulde forsøge paa at prutte paa Købet af disse Artikler og egenlig i Stilhed ærgre sig over, at der skal gives Penge ud til saadant noget, som Moden desværre fører med sig.

Grevinden og hendes Datter lo; Albrecht havde i Kraft af et rigtigt Instinkt spillet paa en sympathetisk Stræng. Havde han glemt, hvor han i sin første Ungdom i Grossersalonerne havde raset mod Aristokratiet og talt om de Dagdrivere, der svælgede i Forfædrenes Rigdomme, og prist Arbejdets Mænd? Eller havde Aarene forandret hans Overbevisning? Hvis han virkelig havde vundet en saadan, blev den i al Fald ham først bevidst nu, da han for første Gang udtalte den. Opmuntret ved sit Publikums stille Applaus, vedblev han:

- I Renæssancetiden i Italien, i det 17de og 18de Aarhundrede i Frankrig, var det Aristokratiet eller Fyrsterne, der holdt til med Geniet og Talentet. Og de forstod at gøre deres Valg; det beviser en Navneliste lige fra Ariost og Rafael til Voltaire og Rousseau. Nu laver vore Pengefyrster Diner'er for halvstuderede Røvere af Literater og Journalister, fremmede musikalske Virtuoser af den ringest mulige almindelige Dannelse, indfødte Operister og daarlige Skuespillere med det størst mulige Minimum af Viden og Forstand. Kulissesladder og Redaktionskontorernes Hemmeligheder giver en behagelig Afveksling i den Samtale, der drejer sig om den sidste Fagon paa Damehatte, eller om hvad den eller den Grossererfrues brocherede Silkekjole har kostet pr. Alen.

Komtesse Alvilda havde helt lagt sit Arbejde fra sig og saa ufravendt paa den talende. Pludselig udbrød hun uvilkaarlig:

- Men hvad taler vi da om, naar Onkel Hellmuth sidder her nede? Aa - det er saa utaaleligt - det er ikke til at holde ud!

- *Tu t'oublies, mon ange*, sagde Grevinden.

74

- Nej, Mama, det er sandt. Der er dog saa meget smukt og stort at læse og tale om; hvorfor skal Munden bindes paa os? Hvorfor maa jeg ikke læse den og den Bog for Onkel Hellmuth? Jeg er dog vis paa, han aldrig har læst den.

- Men Barn . . . vi har jo tidt talt om aandelige Ting med Pastor Jespersen. Det er længe siden, vi har set Pastoren . . . mon han ikke er vel? Véd De noget om det, Hr. Kandidat Albrecht?

- Ne-j, Deres Naade.

Komtessen var fuld af oprørsk Mod. Hun lod sig ikke lede ind paa den Sidevej, som Moderen stræbte at føre Samtalen, ind paa,

- Ja - man kan maaske nok kalde det aandelige Ting . . . men, især i den sidste Tid, synes jeg . . . ja jeg synes, det er kedeligt.

Albrecht lo højt og sagde:

- Ja min brave Ven lider just ikke af at være morsom med Bevidsthed.

Det var første Gang, at Albrecht i Damernes Nærværelse havde udtalt sig direkte om Jespersen. Præstens en Gang saa høje Aktier havde længe været i umærkelig Dalen - nu faldt de langt under Pari. Grevinden følte ikke Mod til at sige et Forsvarsord; Jespersen var som blæst ud fra sin tidligere Plads. Grevinden sad tavs og tankefuld, medens Datteren, lettet ved sit Udbrud, lod sine Øjne modig spille om i Stuen. Kammerherreinden, der længe havde blundet, beviste kun ved sin Nikken, at hun var i Live.

Uagtet Grevinden fandt, at hun i Formens Interesse maatte vise Datteren til Rette for hendes Oprigtighed, havde dog denne befriet ogsaa hende selv for en generende Skranke, saa hun gav efter for den Lyst, hun følte til at indlade sig med Albrecht. Resolut saa hun paa ham, medens hun lagde begge Armene i en Cirkel paa Bordet rundt om sit Haandarbejde:

- Jeg kan ikke ret forstaa, hvor De finder Trøst i Livet, Hr. Albrecht.

- Hvorfor, Deres Naade?

- De erklærede jo selv for nogen Tid siden, at de ikke havde nogen Tro.

- Saa maa Deres Naade have misforstaaet mig. Jeg tror paa Aanden, paa Naturen, paa Livet og dets Skønhed.

- Men ikke paa nogen, der har skabt alt dette -?

75

- At gruble derover er et ørkesløst Arbejde.

- Ja, men derfor oplyser vel Aabenbaringen os derom.

- Hvilken Aabenbaring?

- Naturligvis den kristelige.

- Gennem Bibelen eller gennem Kirken?

Grevinden var saa lidet vant til at tænke over det, som hun lige fra sin Barndom havde taget som noget urokkeligt, at hun først efter nogen Betænkning og med Ængstelse for et følgende Spørgsmaalsindhug fra Albrechts Side svarede:

- Gennem - jo gennem dem begge.

- Men de maa holdes skarpt uden for hinanden, svarede Albrecht. Bibelen er et Produkt af Kristendommens unge, livsfrode Genialitet, der idealistisk-revolutionært gør kort Proces med det bestaaende, som efter dens Forfatteres Forestilling kun skulde vare en kort Tid; om i det højeste et halvt hundrede Aar maatte jo Verden gaa under, og Frelseren komme triumferende i Glans og Herlighed for at dele den med sine trofaste. Da Spaadommen ikke slog til, fremkom Kirken, der endelig paa Konstantin den Stores Tid gik paa Akkord med det verdslige Samfund, hvortil den allerede havde beredt sig ved at lave et

Embedshiearki med Rangfølge og ved at bruge den Tids Filosofi til sin Dogmedannelse. Kender Deres Naade Bibelen nøje?

- Aa jo, svarede Grevinden med en lille Rødmen. Det var just ikke den strengeste Sandhed.

- Kan De finde disse Dogmer om Treenigheden, om Barnedaabens absolute Nødvendighed nogen Steds i det ny Testamente? Det første Dogme er fremgaaet af en nyplatonisk Spekulation og er født i det filosofiske Alexandria, det sidste er fremgaaet af Hiearkiets Politik, for at det kunde beherske Familielivet Vil man gjøre Kur til Husets Frue, der i Reglen er Herre paa dette Gebet, er Børnene det Udenværk, der maa bestormes for at vinde Moderens Hjerte.

Og et galant Smil løftede Albrechts soignerede Knebelsbart, saa de røde Læber og de hvide Tænder kom til Syne.

- Hr. Albrecht, sagde Grevinden med et Forsøg paa at imponere; jeg kan ikke tale saa frivolt om hellige Ting. - Men hun var ægget til Interesse; den forbudne Frugt skar hende allerede i Øjnene med sin blinkende Glans bag Løvet.

- Jeg beder om Forladelse, Deres Naade, svarede Albrecht med et halv ironisk Buk; De opfordrede mig selv ved Deres Spørgsmaal til at udtale mig.

76

- Jeg kan ikke følge Deres lærde Tanker . . . de er mig for høje. -

- Jeg forstaar Dem meget godt, sagde Komtessen.

Atter et misbilligende Blik fra Grevinden, medens Albrecht tilsendte hende et sejrstraalende. Han var ret i sit Element. Han kunde docere i rhapsodisk Form lige over for et Auditorium, der var lidet kritisk og ude af Stand til at skælné, om han fremsatte noget, hans Tanke eller Erfaring selv havde erhvervet, eller om han kun leverede, hvad der i visse Maader var Almenejendom.

- Fra min Barndom af, sagde Grevinden, har Troen paa Aabenbaringen, som den er overleveret os, været det eneste, hvori min Tanke har fundet Hvile.

- Men vor Tanke skal ikke hvile, den skal arbejde, svarede Albrecht med et let Slag af Pegefingerens Kno mod Bordets Marmorplade.

- Altid? spurgte Grevinden med et næsten bedende Suk.

- Ja, altid. De siger, at De har hvilet i det fra Barndommen gennem Traditionen overleverede. Ja vel, det gør vi. Vi sidder som i en Stue, i hvis Baggrund der er en stor Dør. Men den har man dækket med et Tæppe. Det er broderet paa Kryds og paa Tværs med Figurer, ærværdige ved deres Ælde, kære for os ved Vanen; vi har hørt tale om dem, hørt dem blive fortolkede, priste og besungne; de indeholder en smuk Symbolik af vore bedste og reneste Følelser, omtrent som der i et Børneeventyr kan ligge en dyb Tanke i en til den barnlige Fatteevne passende Form, hvad enten den nu skyldes genial Intuition eller bevidst Kunst. Men vi skal vokse fra Symbolet og Eventyret. Et dristigt Ryk i det gamle Tæppe! Lyset drager triumferende ind i vor Stue i brede glimtende Bølger; de gamle Figurers Guldtraad blegner mat ud og sluges i den dunkle Grund, men foran den brede Lysaabning ruller Havet, mægtigt og sejrstolt; dets Grænser ser vi ikke, men Tanken flyver saa langt, den evner, og tumler sig i muntre Kredse som Maagen. Den ser solbestraalte, skovdækte Kyster, den ser mægtige, forrevne Klippeblokke, den ser snart Smaabølger, der ruller, snart Kæmpebølger, der brydes vildt; saa veksler Sollys, Maaneskær og Stjerneglans, og i alle de vekslende Fænomener møder Mennesket en Genspejling af sine egne Stemninger i deres hele Omfang, i alle deres Schatteringer; det føler, at Naturen er dets Grund, og det er stolt af sin Herkomst; det indser, at Menneskeaaanden er fremstegen af Tilværelsens mægtige Urhav som en Afrodite 77 Anadyomene af det marmorhvide Skum, og langt fra at ræddes ved Tilintetgørelses-Tanken, fryder det sig ved, at naar det har opfyldt den Plads, dets Aand gav det Krav paa, skal det synke tilbage i den store Favn, hvor ud af det fødtes.

Denne Improvisation gjorde sin Virkning. Der undslap Grevinden følgende Ytring:

- De er en meget begavet Mand, Hr. Albrecht, . . . men De . . . er en farlig Mand . . . især (og her saa hun paa Datteren) for unge og ubefæstede Gemytter.

- Jeg tror det ikke, Deres Naade. Unge Gemytter har godt af at faa Tilførsel af friske Strømme. Et isoleret Liv kunde jo muligvis bringe dem i Stagnation.

- Men det er farligt at rokke ved deres Tro paa det bedste i Livet.

- Det har De Ret i. Jeg vilde ogsaa helst befæste den, hvis jeg kunde. Kender De Heines Digt, der er m i n Trosbekendelse? Han tog Heines Digte ud af et lille Bogskab og læste:

Ach, mein Kindchen, schon als Knabe,
als ich sasz auf Mutters Schosz,
glaubte ich an Gott den Vater,
Der da waltet gut und grosz!

Der die schöne Erd' erschaffen,
und die schönen Menschen drauf,
der den Sonnen, Monden, Sternen
vorgezeichnet ihren Lauf.

Als ich gröszer wurde, Kindchen,
noch viel mehr begriff ich schon,
ich begriff und ward verfmnftig,
und ich glaubf auch an den Sohn.

An den lieben Sohn, der liebend
ns die Liebe offenbart,
und zum Lohne, wie gebräuchlich,
von dem Volk gekreuzigt ward.

Jetzo, da ich ausgewachsen,
viel gelesen, viel gereist,
schwillt rmein Herz, und ganz von Herzen
glaub' ich an den heipgen Geist.

Dieser that die gröszten Wunder,
und viel gröszre thut er noch;
er zerbrach die Zwingherrnburgen,
und zerbrach des Knechtes Joch.

78

Alte Todeswunden heilt er,
und erneut das alte Recht;
alle Menschen, gleich geboren,
sind ein adliches Geschlecht.

Er verscheucht die bösen Nebel
und das dunkle Hirngespinst,
das uns Lieb' und Lust verleidet,
Tag und Nacht uns angegrinst.

Tausend Ritter, wohlgewappnet,
hat der heil'ge Geist erwählt,
seinen Willen zu erfüllen;
und er hat sie muthbeseelt.

Ihre theuren Schwerter blitzen,
ihre guten Banner wehn;
Ei, du möchtest doch, mein Kindchen,
solche stolze Ritter sehn?

Nun, so schau mich an, mein Kindchen,
küsse mich, und schaue dreist;
denn ich selber bin ein solener
Ritter von dem heil'gen Geist.

Albrecht havde læst Digtet op med Begejstring, med velklingende, hævet Stemme; lyttende og stirrende havde Moder og Datter fulgt ham; da han var færdig, lød et uvilkaarligt Bifaldsudbrud. Kammerherreinden, der var vaagnet under Oplæsningen af de sidste Vers, fandt, at ogsaa hun burde sige noget, og mælede:

- Ja, Schiller er et smukt Talang; han kan baade kalmere og entusiastmere En. Och-ja; det er mange Aar siden, han er død. Skridt lød gennem Værelset ved Siden af.

- Onkel Hellmuth og Papa! sagde Grevinden hurtig og greb det foran hende liggende Haandarbejde; men Datteren lod, som hun ikke hørte det, og blev siddende i sin tilbagebøjede Stilling med et drømmende, glad Udtryk i de smukke Øjne.

Albrecht gik hen og saa gennem Glasdøren ud i Haven. Generalen traadte ind med Greven i Følge, holdt den sædvanlige Mønstring, skænkede Albrechts Ryg et Sideblik og sagde ved sig selv;

Fyren har faaet sin Reprimande, derfor tør han ikke se paa mig. Alvilda ser helt glad ud ved det, men den kære Charlot har fatigueret sig, hun ser meget echaufferet ud.

79

XI.

Nu var der ikke Spor tilbage i Albrecht af den forpiskede, halvgamle Timelærer, der sloges med sin Ulyst til at forlade sin lune Seng for det daglige, ensformige Slid, og som, naar han endelig havde besejret denne Lede, havde en ny Fjende at bekæmpe i en fordummende, pinagtig, gnaven Forknythed, forøget ved Efterveerne af daarlige Drikkevarer; nu da han den næste Morgen saa Trætoppene glide sagte i det varme klare Sommerlys, lige saa snart han slog Øjnene op, vaagnede han med Trang til at synge straks, ligesom i sine første Studenteraar, og medens han klædte sig paa, nynnede han:

Herud at svømme
i Lysets Strømme;
de blanke Perler paa Haanden ruller,
og snar som Pilen
med klangfuld Ilen
i Bølgen glider den stærke Skulder.

I fjerne Zone
se Kysten tone
orangeifarvet paa Azurgrunden;
i Glansen glitrer
hver Gren og sitrer
hinsides, ovre i Palmelunden.

Og Blomsterbæltet
sig snor om Teltet,
der glimter hvidt mellem dunkle Stammer:
jeg véd, derinde
to Øjne skinne i kølig Dæmring som Stjerneflammer.

Klokken var kun seks; der var endnu længe, til han skulde have fat i sin daglige Gerning. Han tændte sig en Cigar og gik ned i Haven.

Lyspletter i millionvis gnistrede paa Søen; det var som han hørte Knitren af Gnisterne. Luften var næsten stille; kun de øverste og blødeste Kviste i Trætoppene vare i sagte Svingning. Fra de rige Blomsterbede, fra de mange fine, aromatiske Buske udgik en mangfoldig, blandet Duft, paa en Gang bedøvende Tanken og æggende Trangen til at nyde, fremløkkende Længselen efter at stige ned i "Vignen, hvor Rankerne gro". Med velbehagelig Langsomhed skød de mælkehvide Svaner gennem de dunkle Kanaler, der fra Søen skar sig ind i Parken; de Fjer, som de afsatte paa deres Fart, bleve liggende paa den blanke, glatte Vandflade, ligesom krummende sig i Vellyst, i magelig dvælende Trang til at forlænge Nydelsesmomentet.

Albrecht gik ogsaa ganske langsomt om, paa Kryds og Kvær, tænkende paa alt og paa ingen Ting, eller rettere: slet ikke tænkende, men ladende sig drive fra den ene Idéassociation til den anden; glidende fra Erindringer til ubestemte Fremtidsdrømme og genvakte Forhaabninger om et nyt Liv i Glæde, Nydelse, Glans og Herlighed; naturligvis stod Hun i Baggrunden af disse Drømme, men han turde dog ikke egenlig løfte Teltets Forhæng; han lod hendes Billede blive i det indres "dunkle Dæmring", manede ikke hendes Skikkelse frem, men nøjedes med at stirre mod de "tindrende Stjerneflammer" fra hendes Øjne inde i Teltets Baggrund.

Vilde Albrecht møde hende nu, tale med hende, hvis han kunde? Han viste Spørgsmaalet fra sig, turde eller gad ikke besvare det. Som alle Mennesker, hvori Fantasi- og Stemningslivet er udviklet paa Viljens og Energiens Bekostning, var det hans Skik at luske omkring Genstanden for sin Attraa, vistnok dragende Kredsen bestandig snævrere og snævrere, men dog uden Mod til det resolute Spring. Han haabede eller forlangte i sit stille Sind, at Genstanden selv skulde tage Initiativet, gribe ham ved Haanden og egenlig

tvinge ham til at bemægtige sig den, I lang Frastand fra Genstanden, eller saa længe denne endnu kun eksisterede i Fantasiens, var han dristig nok; i den Tid, han omgikkes med mange Kammerater, imponerede han dem tidt ved at tale som en Mester i den erotiske Kunst, men i Virkeligheden havde han aldrig kunnet opvise andre Erobringelser end nogle af den flygtigste, løseste og mest let erhvervelige Art; han manglede ganske Mod, Hensynsløshed, maaske ogsaa Samvittighedsløshed til at blive noget, der lignede en Don Juan.

Nu gik han og drev om i Parken, glad hvilende i den halve Lethargi og halve Ekstase, han var i, der ikke var ulig en let, endnu ikke bestialiserende Vinrus. Han gik og fantaserede om et heldigt Tilfælde, en Appelsin i Hattepullen; han fandt ganske naivt, at Tilværelsen skyldte ham noget saadant. Han var paa sin Omflakken kommen ned paa en lav, fugtig Sti, tæt ved Søen, næsten i Niveau med dens Vandflade. Et tæt, højt Sivkrat laa 81 ud for den; histog her stod nogle Ellebuske. Gennem de hverandre nær staaende ranke Rør, kronede af de let viftende Duske, saas noget mørkt, der ganske sagte gyngede op og ned. Albrecht gik lige ud imellem Sivene, opdagede en meget primitiv Bro, bestaaende af et Par Brædder paa Pæle, der ligesom fjerede under Fodtrinene, som han, uden at vide hvorfor, gjorde forsigtige og listende, medens han paa samme Tid ganske sagte skød de Rør til Side, der spærrede Passagen. Broen udvidede sig, inden Sivkrattets Ende endnu var naaet, med to eller tre Brædder, der vare lagte paa tværs lodret paa de to, paa langs anbragte, der dannede Broens første Del. Til en Pæl laa en Baad fortøjet; henstrakt paa dens Sidetoft sad eller laa en rank, fin Kvindeskikkelse i en hvid Lærreds Morgenkjole med et højrodt Bælte om det smækre Liv og . . . røg en Cigaret. Det var Komtesse Alvilda.

Hun slog Øjnene i Vejret og opdagede Albrecht, der stod paa Broen. Hun rødmede en lille Smule; det saa ud, som om hun gjorde en Bevægelse for at kaste Cigaretten ud over Baadens Ræling, men Haanden blev ved at holde om den; dens blaa Røgsky snoede sig vævert hen mellem Sivene.

Albrecht tog Hatten af og bukkede. Hun rettede sig og hilste ceremonielt Saa blev der et Øjeblik Tavshed, under hvilken hun betragtede Albrecht fast, som om hun ventede, at han skulde sige noget. Det varede ikke mange Sekunder, før han fandt, at han ogsaa maatte gøre det for at redde sin Honnør og ikke komme til at spille en flov, tjeneragtig Rolle.

- Komtessen har sejlet paa Morgenstunden? spurgte han.

- Nej, jeg har siddet her og tænkt. - Hun akcentuerede det sidste Ord med en vis højtidelig Alvor, der ikke var fri for et Anstrøg af det komiske.

- Over Verdensproblemerne? spurgte Albrecht.

Hun saa paa ham, som hun vilde spørge: Gør De Nar ad mig eller ikke? Han følte Spørgsnaalet og dets Antydning af Bebrejdelse. Situationen var for interessant, til at han kunde forsvare at lade den slippe sig ud af Hænderne ved ikke at hjælpe hende paa Gled.

- Maaske over, hvad vi talte om igaar? spurgte han.

- Ja over det og andre lignende Ting.

Der var en løjerlig Kontrast mellem den fornemme, distinkte, kolde, resolute Maade, hvorpaa hun udtalte Ordene, og den urolige Interesse i hendes Miner. Efter kort Betænkning gik Albrecht 82 ned i Baaden og satte sig lige over for hende. Hun sad i samme Stilling, med den nu slukkede Cigaret i Haanden.

- Siden det paa en Maade er mig, der har bragt Komtessens Tanker i Bevægelse, er det maaske mindre indiskret, end det ellers vilde være, om jeg spurgte om, i hvad Retning Deres Tanker gik i dette Øjeblik.

Hun betragtede ham igen, og han mødte et mildt, aabent, lokkende Blik. Hun slog det dog straks ned og rullede sit røde Livbaand flere Gange om den hvide Pegefinger. Sagte, ligesom kæmpende med en indre Modstand, som dog noget stærkere tvang hende til at faa Bugt med, spurgte hun:

- Hvad kan De give for det, De tager fra En?

- Dem selv, svarede Albrecht.

- Det forstaar jeg ikke.

- Jo, Dem selv, Deres eget fri Jeg, lettet for alle de Hensyn, som meningsløs Konveniens, gammel Slendrian, udenad lærte, fra Barndommen af indeksercerede Fraser har indspundet Dem i.

- Og hvad bliver der saa tilbage?

- Komtessen er altfor beskeden, sagde Albrecht smilende. Jeg har ikke den Ære at kende Dem nøjere, men jeg er vis paa, at der vil blive en Personlighed tilbage, dygtig og aandslivlig, som den er fremgaaet af Naturens Skød, og i Stand til at udvikles ved ædle Tanker og skønne Indtryk. Naturen, Poesien og Historien

er de naturlige Dannelsesmidler for en begavet Kvinde, som vort nuværende Samfund sætter alle mulige Hindringer i Vejen for.

- Forklar mig tydelig, hvad De savner i det, De kalder det nuværende Samfund.

- Hvad jeg savner er Anerkendelse af den enkelte Individualitets Ret. Det gælder baade om Mænd og Kvinder, dog navnlig om de sidste. Man vil gøre enhver Kvinde til et blot Eksemplar af Arten; viser hun en Smule Originalitet, kalder man hende ukvindelig. Modstanden rører sig tidt i Løndom hos unge Kvinder, men uklart og frygtsomt. Der er her i Landet et Overmaal af Resignation. Naturen med dygtige Muligheder skrumpe hen i usle Forhold og kan ikke rive sig ud af dem. Man lærer Kvinden at dølgge sig, altid at gaa aandelig besløret. Men naar man altid gaar med Slør for Ansigtet, mister man snart den friske Farve. Ethvert Udbrud af hendes Personlighed i Lidenskab, i Protest banlyses med Navnet Ukvindelighed. Og alt dette 83 Tyranni udøves i Moralens, i Religionens Navn. Maa ikke enhver fribaaren Kvindenatur føle sig opfordret til Kamp mod alt dette officielle Hykleri, navnlig af Mænd, der er alt andet end Helgene i deres Liv og intet mindre end overlegne i Forhold til de Kvinder, der omgiver dem? Lad os se paa de Mænd, der kalder sig fornemme, som vi Plebejere tidt saa taabelig ser op til, eller i det højeste slaar Knips i Lommen ad, naar vi er uden for deres Rækkevidde. Rører der sig dygtige Tanker i deres Hjerne, eller slaar der et rigt Hjerte i deres Bryst? Nej. Men vi lader os imponere ved den Routine, de udfolder i tækkelig at behandle Livets Trivialiteter, deres Sikkerhed i det smaa, der er udviklet ved en Tradition, som de fra Barndommen grundigt oplæres i, og som man maa være usædvanlig dum for ikke at kunne tilegne sig, naar den indbankes En paa den Maade. Saa lader vi os hundse af rige Plebejere, vore ærede Stammefrænder; og om end de fornemme foragter dem i deres Hjerte, fraterniserer de dog officielt med dem, thi Guldkalven er en mægtig Gud; den tør man ikke erklære sig som Atheist lige over for. Vi hører paa Præster, prosaiske Levebrødsjægere eller hallucinerede Fantaster, tager deres Firskillingsmoral eller poetisk præparede Mystik for gode Varer; og ved en kompakt, ubevidst Interessernes Alliance, der giver disse Elementer Magt i vort Samfund, tillaves den offentlige Moral, der raser mod enhver begavet Mand eller Kvinde og tvinger enhver Sandhedens, Lidenskabens og Naturens Protest ned.

- Men saa maa de begavede Mænd og Kvinder slutte en Alliance mod disse Tyranner, sagde Komtessen med livlig funklende Øjne. Var De ikke Mand for at bringe en saadan Alliance i Stand?

Albrecht blev flov; den Selvironi, som hans mange spildte Aar havde ladet saa rigelig vokse frem i ham, brød atter igennem den Naivitet, som et Par mere solbeskinne Maaneder havde kastet ham tilbage i. Men han følte straks, at han maatte holde paa det vundne Terræn. Han trak paa Skuldrene og sagde:

- Dertil benøves et Geni af første Rang.

- Er De ikke det? spurgte Alvilda troskyldig. Albrecht lo. - Saa er det i hvert Fald et af de miskendte. *Candidatus philosophiæ!* Huslærer!

Komtessen gjorde en utaalmodig Hovedbevægelse:

- Det kan jo være det samme. Men De bør dog virkelig, synes jeg, gøre noget alvorligt for en Sag, De er saa begejstret for. - 84 En ny Forlegenhed og et pinligt Stik igennem Brystet. En ny Position maatte søges. Det var Albrechts Stolthed altid at kunne klare sig i en Samtale, altid i en vidtsvævende Diskussion at staa som den palmesmykte Sejrherr. Og her kom jo en ny Interesse til, der ikke tillod ham at nedlægge Vaabnene. Men alt sligt var ham egenlig ikke bevidst; han beregnede ikke, han førtes af noget i sin Natur, noget skuespilleragtigt, som tidt findes hos Folk af hans Slags, der beherskes af Erindringen om Indtryk af Læsning eller fra, hvad de har set paa Theatret, og naa en vis Sikkerhed i Fornemmelse af, hvad de nu burde føle, og hvorledes denne Følelse burde udtrykkes, og under denne Erindrings Magt tro de virkelig, at de føle, hvad de synes, det kunde være passende eller plausibelt at føle. Den franske Roué, der paa Bunden af sit Hjerte har bevaret noget blødt, følelsesfuldt, der klinger frem i Frieriets eller andre bevægede Øjeblikke, saaledes som Michael Wiehe havde fremstillet ham, stod i denne Situation som Albrechts Forbillede. Han saa melankolsk hen i Luften, frembragte en lille vemodig Rynke mellem sine Øjenbryn og sagde med en dyb, dæmpet Røst, der ellers ikke var ham ejendommelig:

- Komtesse Egerskjold - der gives Skuffelser og Savn, der koldt bedugger Sjælen og sætter Rustpletter paa Begejstringen. - Saa fulgte en rask afvisende Gestus og følgende Ord udtalte i hurtigt Tempo: Lad os ikke tale mere derom.

Albrecht støttede sin Kind paa Haanden, Albuen hvilede paa Baadens Bænk. Han sendte et mat Længselsblik til Komtesse Alvilda, der sad med rank Overkrop lige over for ham. Hun saa ikke paa ham, men lod Øjet tankefuldt vanke omkring. Hun havde faaet Interesse for den Gaade, som hun forudsatte var skjult i Albrechts Ord, men var altfor vel optugtet i Former og Hensyn, til at hun, som han havde ønsket, vilde spørge ham. Han havde gjort fejlt Bestik; han var vant til borgerlige unge Piger, der mere aabenlyst og ved Spørgsmaal vilde have bidt paa den tilsyneladende hensigtsløs udkastede romantiske Madding. Men Komtessen blev ved at tie. Hvor længtes Albrecht efter en Opfordring gennem et Ord for at spille videre paa

de følelsesfulde Strænge, hvorpaa han havde anslaaet en Prøveakkord. Han kunde ikke faa ud, om hun havde Gehør for den eller ikke.

Varmen steg mere og mere op i Luften; Søen laa i en saa tæt Dis, at man knap kunde se den gennem Sivenes Aabninger. Der hørtes kun sagte Susen og dump Piasken. Begge sad ubevægelige i Baaden. Uvilkaarlig sang Albrecht med halv Stemme:

85

Hør Luftninger sno sig
om Ellenes Buske,
som Silketøj rasler
Sivblomsternes Duske.

Om Rørene sagte
Smaabølgerne sukke,
for oven som Teltet
sig Toppene lukke.

Og Vandliljer drømme
paa Lejet det bløde,
og Bladene kyskes
i gyngende Møde.

Det dysser og tysser
fra Søen, som bruser,
det dufter saa krydret,
og Duften beruser.

Blandt drømmende Planteliv
blundende nyde!
og sagte som Liljen
paa Vandene flyde!

Og spærre sig ude
fra Livet og Larmen,
kun lytte til Hjertets
Pulseren i Barmen!

I Sivteltets Dæmring
for evig at bænkes,
i salige Favntag
saa lydløst at sænkes.

Ak, kaldte ej Minder
fra Verden derude,
for vist jeg sov ind
paa den blødeste Pude.

Komtessen havde under Sangen vendt sig om, næsten med Ryggen til Albrecht, men dog saaledes, at han saa noget af hendes Profil. Hendes venstre Haand holdt fast paa Bænkens Rand, den højre sænkede hun ned i Vandet. I denne Stilling holdt hun sig ubevægelig, til Sangen var endt; da rejste hun sig langsomt i Sædet, holdt den hvide og smalle Haand med det sig i Underarmens friske Fyldighed fortonende Haandled 86 horisontalt i Vejret og lod Vanddraaberne dryppe ned. Hun saa nu flygtig, spodske paa Albrecht og spurgte:

- Naa - og saa græder Barnet, naar det bliver vækket?

Altsaa atter et forkert Anslag! Men Albrecht havde Ressourcer, især nu, da han blev drillet og følte sig fortørnet. Han havde virkelig været nær ved rørt at græde; nu slog han Hovedet tilbage, rystede sine Lokker og sang med Stemmens fulde Kraft:

Ja, det kalder, og raaber med Vrede mit Navn,
som om Flaget jeg sveg,
som fra Slaget jeg veg; Vel - saa hejser jeg Kludene! Ud fra min Havn!
ud paa Livstumlens Hav
i det fraadende Trav!

Som Korsar jeg igen paa den gyngende Mark
lader atter slaa til

i det lystigste Spil.
Jeg vil kuldsejle Jobberkonsortiets Bark,
gøre Mandskabet frit,
Rhederiet fallit.

For mit Fartøj med Vimpelens pilspidse Flig,
Høkerskuder med Skræk
skulle liste sig væk.
Jeg vil føre, saa længe jeg evner, min Krig
baade hellig og søgn
mod den stemplede Løgn.

Først naar Flaaden jeg skuer i Fylking staa ud,
og dens Kongeflag slaa
med sin Dug i det blaa, skal jeg vise, jeg lystrer Kommando og Bud;
jeg skal styre saa glad
ind i Slaglinjens Rad.

Og min lette Kanon i det dundrende Kor
fra sit malmklare Bryst
skal da løfte sin Røst, Admiralen skal mærke, Korsaren, som for
uden Maal, uden Med
slaas helt godt i Geled.

Det var fuld Stemme, Komtessen vilde have; hun holdt ikke af *mezza voce*. Den forrige Vise havde hun fundet kælen; hun holdt ikke af de kælne Mandfolk. Nu var noget kommet, der lød kraftigt og frejdigt; for hende gik Sangeren i et med 87 Ordene og Melodien, som slog an hos hende. Hendes Øje hvilte stort og sympathetisk paa ham. Mens han sang den sidste Vise, havde hun holdt sig fremad bøjet med Hænderne om sit venstre Knæ; under Kjolen saas Foden i sagte pendulagtig Svingning; den tegnede sig tydelig, smidig og smal, som den var, i den fine Sko med de store Udskæringer i Overlæderet. Da Sangen var færdig, blev hun siddende, Albrecht følte sig lænket, tryllet ind som i en magisk Kreds af hendes Øje; noget i ham opfordrede til et Vovestykke, et *coup de main*. Han bøjede forsigtig og næsten umærkelig sit Hoved nærmere hen imod hende; det kom hende ganske nær, uden at hun havde sænket Blikket eller blinket. Han syntes, han følte den milde Varme, der udstraalede fra hende; en Duft fra hendes Lokker steg ham berusende til Hovedet. Turde han? Ja . . . nej . . . hvad skulde han gøre? Bestandig i Spænding, bestandig ifærd med sin sagte Frernrykken, naaede han saa vidt, at hans Haand kom til at strejfe Alvildas; det var som han havde strejft køligt Silketøj. Han blev halvt bange ved den Berøring, gjorde en lille, men hurtig Bevægelse tilbage; med et faldt Komtessens Øjelaag; hendes hele Ansigt antog et Udtryk, som var det besløret; hurtig gjorde hun en Bevægelse, og inden Albrecht ret kunde besinde sig, havde hun rejst sig, var i et Par Spring over Baadens Tofter kommen ud af den, og i et Nu skjultes hun halvt af de raslende og svajende Siv, gennem hvilke Slæbet paa hendes hvide Kjole snoede sig som en Slange.

Der sad han. Han søgte i sin Tanke efter noget at støtte sig ved; noget at binde sig til. Han fandt kun de Aarestrupske Vers, der hviskede ham med haanende Spot i Øret:

At ikke jeg forlængst har hængt mig
om hendes Hals, om hendes Knæ
og i mit Raseri har vovet -
ja, hun maa tro, jeg er af Træ.

Men det er jeg paa ingen Maade;
O, gid jeg bare var af Træ!
Men jeg er lidt moralsk, lidt dydig,
og derfor egenlig et Fæ.

Og Versene bleve ved at komme igen fra først til sidst som en Tryllesang, der manede ham fast til Pletten. Plask - der slog en stor Gedde ude i Vandet; som et nervøst Fruentimmer 88 for han forskrækket op, ud af Baaden, ind over Broen, saa op ad den lange Gang. Der var ingen, men han saa en fin, smal Fods Aftryk i den fugtige, bløde Jord. Han var tilmode som en rejiceret Eksamenskandidat.

XII.

Hverken Frokost- eller Middagsbordet var Komtessen tilstede. Det hed sig, hun havde Hovedpine. Grevinden var atter fornem mod Albrecht; straks efter Middag gik hun ovenpaa. Kammerherreinden havde spurgt ved Bordet - ingen enkelt, men ud blandt de tilstedeværende:

- Jeg synes det er længe siden, vi har set den gode Pastor Jespersen.

- Ja hvor Fanden bliver Præsten af? spurgte Greven.

- Han burde ganske vist af og til aflægge sin Reverens hos sit Herskab, bemærkede Generalen og tilføjede med et skraat Blik over paa Albrecht: Han skulde vel aldrig være sensibel for revolutionær Smitte; det kan jeg ikke tænke mig hos en rettroende Person. Det er dog det første Bud i Religionen, at man skal lystre dem, der er stillede over En i Fødsel og Rang.

Jespersen havde ikke vist sig siden hin ulykkelige Aften. Da han vaagnede Morgenen derefter, følte han sig meget syg og forfærdelig fortvivlet. Jo tydeligere Gaarsaftenens Begivenhed tvang sig frem for hans Tanke, desto mere hjerteangst og sønderknust blev han. Hvad havde han dog gjort? Og hvad havde han sagt? Det stod dunkelt for ham, at han havde følt en rasende Elskov stige sig til Hovedet samtidig med Rusen, at han havde raabt den højt ud, naturligvis til inderlig Skadefryd for Hedningen Albrecht, der i dette Øjeblik stod for ham som hans onde Dæmon. Havde han ikke manet en Djævel ind i ham? Han vendte og vendte sig i sin Seng, bestandig forfulgt af Ordene:

Og Maalet: Et Favntags Møde,
et Øjeblik Liv i Flammen,
saa: at falde som døde
i glødende Aske sammen.

89

Han søgte at fordrive dem ved at tænke paa Salmevers med tilhørende Melodier, men det andet skød sig ubarmhjertig ind imellem; tilsidst opgav han Kampen, rasende over, at det hellige bukkede under for det profane. Samtidig med denne indre fortvivlede Uro følte han en saadan Tyngde og Afmagt i alle Lemmer, at det var ham en skrækkelig, modbydelig Tanke at skulle rejse sig og staa ud af Sengen. Han gjorde ogsaa et Forsøg paa at lægge en Plan for, hvad han vilde gøre den forestaaende Dag, men enhver Gerning indgød ham Væmmelse; han turde ikke tænke paa at se Mennesker, han turde ikke tænke paa at være ene; han forudsaa, at de fire Verslinier og Sangens infame lokkende, berusende Melodi vilde pine Sjælen ud af Livet paa ham. Og Sangen drev hans Tanker hen mod dens Genstand; forgæves søgte han at vige tilbage fra den: han pressede Øjnene sammen og dukkede Hovedet ned i Puderne, men den stillede sig for ham i det fjerne: han skimtede den lyse Dragt, det lokkede Hoved, de fine ranke og ungdommelig friske Former, Halsens smidige Drejning, den fornemt henstrakte Stilling i Stolen foran det ovale Marmorbord i Havestuen; en hed feberglødende Attraa gennemrystede hans Lemmer. Ja - Djævelen maatte aabenbart have faaet Tag i ham.

Uden at banke paa slog den Bondepige, der plejede at bringe ham hans Støvler om Morgenen, Døren op.

- Kors, ligger Præsten endnu i Sengen? Er Præsten daarlig? udbrød hun.

- Ja, jeg er syg, tror jeg. Er det Maren?

- Ja, vel er det det.

Jespersen løftede Øjnene fra Pudene og saa hen paa hende. Til sin Skræk følte han et vist Velbehag ved at betragte hende, som hun stod der midt paa Gulvet, bred, sund og smilende, solidt støttet paa Fødderne med de sorte Uldhoser paa, med de stærkt røde Kinder og bag de svære, men kønt formede Læber visende to Rækker kraftige, elfenbenshvide Tænder, der skyldte tykt Rugbrød deres soignerede Udseende.

Trods hans Modstand trak hans Mund sig op til et Smil; skønt en Stemme i hans indre manede og varslede, strakte han Haanden ud mod hende og sagde:

- Lille Maren, jeg er syg, jeg er daarlig.

- Det skulde da aldrig være Utingen*), der drager i Præsten, * 90 sagde Maren. Præsten har saadan et fælt forviltret Øjesyn. Og saa sveder Præsten, saa det dog er noget mageløst. Men det gør Præsten ellers farlig tidt. Men det har jeg det ogsaa med; det er noget, man ikke kan gøre for. Men hvorfor ser Præsten saa forskrækkelig vist paa mig?

- Maren, lille Maren, sagde Jespersen med en klynkende øm Stemme, bestandig strækkende begge Hænder ud imod hende. Men hun forstod eller agtede ikke paa denne Gestus, thi hun gik hen og satte de børstede Støvler, som hun havde staaet med i Haanden, hen i den Krog, hvor hun ellers plejede at anbringe dem, og svarede:

- Jøsses dog, hvor Præsten gi'r sig. Skal jeg sige til Per om at hente Doktoren, at han skal skrive noget op til Præsten?

- Maren - Maren - tror Du, at Du kunde - at Du kunde . . .

- Hvilket noget?

- . . . At Du kunde . . . elske mig? De sidste to Ord brød frem med fortvivlet Voldsomhed.

- Den store Bondepige brast ud i en pludselig, voldsom Fnisen, der lød baade gennem Næse og Mund; hun tørrede dem med sin højre Underarm og sagde:

- Ja saadan til en Orden, men s'gu aldrig en Snus mere.

- Vig fra mig - bort . . . Satan! . . . Fristerinde! raabte Jespersen pludselig som rasende og slog sig med begge sine knyttede Næver for Panden.

- Saa! Skal man nu skældes ud til, ligesom det var mig, der havde begyndt paa Tossestreger, brummede Maren vredt, gik ud og slog Døren i efter sig.

Jespersen kastede sig med et Sæt tilbage i Sengen, skjulte sit Ansigt og hulkede højt:

- Aa, jeg elendige Synder!

Med en uhyre Kraftanstrængelse stod han op. Det var, som han gik paa et slingrende Skib og var underkuet af Søsyge. Halv paaklædt gik han ind i det andet Værelse, satte sig ved sit Skrivebord med Albuerne plantede i Bordpladen og Knoerne borede ind i sine Tindinger. Hans Tanker kogte i et forvirret Kaos, over hvis boblende Masse de fire Verslinier af Albrechts Sang fløj frem og tilbage som en Flagermus, hvis Vinger svirrede ham tæt forbi Øjnene. Efter at han havde siddet der nogen Tid, faldt hans Øjne paa Uhret, der hang over Skrivebordet paa Vægpillen, og han udbrød: 91 - Det er jo blevet Frokosttid. Det kan maaske hjælpe, at jeg faar lidt Mad.

I en Hast klædte han sig paa og gik over Gaarden ind i den gamle Sognepræsts Lejlighed. I den store Spisestue fandt han sin Principal siddende ved Bordet lige over for sin halvhundredaarige, stokdøve Datter med en Hob fede, solide Madvarer for sig: Spegesild, Skinke, Lammesteg, Kyllingesteg, Spejlæg, Ost, Øll, Brændevin og Kaffe. Præsten var henved firsindstve Aar, aldeles aandssløv, men det animalske Livs Kraft ytrede sig bestandig ved en glubende Appetit. Han knurrede som en Hund, der bliver forstyrret i sit Maaltid, da Døren gik op, og hans Kapellan traadte ind. I en saadan Tilstand havde han nu i en halv Snes Aar oppebaaret tre Fjerdedelen af det store Sognekalds Indtægter og lønnet successivt tre Kapellaner, der havde bestyret hele Embedet, med den ene Fjerdedel.

- Maren sagde, De var syg, sagde den gamle trivelige Frøken meget surt.

Jespersen svarede ikke, men satte sig ved Bordet. Der blev bragt en Kuvert ind til ham. Alle tre gjorde i dybeste Tavshed energiske Angreb paa de forskellige Sule- og andre Spisevarer. Da Jespersen mærkede, at han var kommen til Appetit, kom der foreløbig nogen Ro i ham; han nærrede det inderlige Ønske at kunne sidde der og spise hele Dagen som Odyssevs og hans Fæller, saa kunde han maaske faa Fred for Anfægtelserne, der havde pint ham.

Da han kom tilbage til sit Værelse, var han vel ingenlunde helt glad og fri i Sindet, men var dog i Stand til at faa sin Refleksions tunge Arbejdsvogn sat i Gang. Det gik op for ham, at han virkelig var bleven ramt af Elskov til den skønne Komtesse; men han grublede frem og tilbage over Grunden til, at han aldrig havde mærket det, før Albrecht havde paaduttet ham det. Albrecht havde altsaa mærket det før han selv. Var det dog ikke et Djævels Menneske? En Angst kom over Kapellanen for, at Albrecht skulde benytte sig af, hvad der dunkelt foresvævede ham, at han havde sagt i Drukkenskab, og gøre ham latterlig og umulig i Grevens Hus. Var mon Albrecht ogsaa forelsket i Komtesse? Af to gale Ting var et Parti med en Huslærer uden Embedseksamen dog endnu værre end et med en ordineret Mand med Laudabilis til Attestats. Sæt nu, at han - Jespersen - kunde tage sine Kræfter sammen, skrive en Afhandling, først for den theologiske Licentiatgrad, saa - hvem véd? - for 92 Doktorgraden, saa kunde han maaske med Tiden blive Biskop; det var vist omtrent lige saa højt i Rangforordningen som Kammerherre. Biskop! Hans Bryst løftede sig til et stort Suk ved denne Tanke, og Ordet "Biskop!" pressede sig lydeligt gennem Sukket. Men han blev angst og bange, da det lød ud i Stuen. Ruelsen faldt tungt som et Slag paa Hovedet ned over ham og slog de højtstræbende Fantasier ganske flade. Var han værdig til at være den ringeste Præst i Kirken, end sige til at stilles paa en fremragende Plads? Var han ikke en stor, en skrækkelig Synder? Havde han ikke endnu igaar Aftes gjort sig skyldig i Drukkenskab? og nu imorges? Bibelens strenge Ord om den, der betragter en Kvinde med uren Attraa, lød som en truende Torden for hans Øre. Og hvor kunde han, der elskede noget saa fjernt, noget saa fint, noget saa idealt som denne højbaarne, gaadefuldt tillukkede Borgfrøken, pludselig fatte Elskov til sin Tjenestepige? Det var en mærkelig psykologisk Gaade. Han havde endnu Sibberns Psykologi

staaende i sin Reol fra den Tid, han læste til anden Eksamen. Han tog den ned, læste omhyggelig Registeret igennem, slog op paa Kapitlet om "blandede Følelser", men fandt ikke det mindste, der kunde give ham Rede i hans Tankes spegede Garn. Mismodig skød han Bogen hen ad Bordet. Hans Øje faldt paa det ny Testamente, der stod lige foran ham i en lille Boghylde over Skrivebordet. Han rakte efter det, men hans Haand standsede i Luften; der var kommet noget mellem det og ham. Han lagde sin ene Kind ned paa Bordet og kom til at græde bitterlig.

- Der er en Djævel til, sukkede han; det føler jeg tydelig. Nu tvivler jeg ikke mere derom. Et af hans Sendebud er faret i mig. Men han maa kunne uddrives ved Bøn og Faste.

Faste! Ja det var det værste. Pastor Jespersen havde altid haft en glubende Appetit, og dens Tilfredsstillelse havde virkelig jaget mangen ængstende Tvivl paa Flugt i hans Liv. Han følte sig aldrig nogensinde saa beroliget, med saa frejdigt Mod til sin Gerning, saa fri for Skrupler, som netop lige efter et godt Bord, som han aldrig havde glemt at sige sin Takkebøn for, ganske stille for sig selv; endogsaa efter de flotteste Gilder hos Grevens, havde han bedet den indvendig mellem Middagen og Kaffen. Men det var klart, at nu maatte der gøres noget usædvanligt. Han slog Vinduet op og raabte med høj Stemme til en Karl, som tjærede en Arbejdsvogns Aksler ude i Gaarden:

- Sigovre hos Præstens, at de ikke skal vente mig til Middag; jeg er ikke rask.

93

En Tid trøstede Pastor Jespersen sig nu ved denne heroiske Beslutning. Han gav sig til ivrig at udarbejde sin Prædiken til næste Søndag, og det forekom ham, at Pennen løb adskillig lettere, end den ellers plejede.

Men da Tusmørket faldt paa, kom Uroen atter over ham. Flere Gange stod han op fra Stolen, bestandig dreves hans Skridt hen mod Krogen, hvor hans sorte Frakke og Hat hang paa en Knage; han syntes, han maatte ud. Han vendte atter om, satte sig foran Skrivebordet, strøg flere Svovlstikker af for at tænde Lys, men tvivlraadig blev han ved at holde dem i Haanden, til de brændte ud, og han maatte kaste dem paa Gulvet. Endelig for niende eller tiende Gang bevægede han sig hen mod Frakken, strakte Haanden ud og tog fat i Frakken med et Ryk, saa Stroppen brast; der stod han med Frakken i Haanden; der var intet andet for end at tage den paa; Stroppens Bristen gjorde Udslaget. Næsten i Løb ilede han gennem Døren, over Gaarden, ud paa Landevejen.

Gaarsaftenens fine, tætte Regn havde atter indfundet sig med Mørkningen, men Jespersen mærkede omtrent lige saa lidt til den som igaar. Han gik eller snarere løb med lange Skridt hen ad den vaade Landevej. Han naaede Skoven og stod stille et Øjeblik.

- Mennesket har Forstand og fri Vilje - de sidste Ord udraabte han højt, som om han vilde holde dette sit psykologiske Grunddogma, graveret i Lapidarstil, truende op mod dette "noget", dette diaboliske, eller hvad det var, der drev ham ud i den Retning, hvor Lungelse laa. Men Benene satte sig i Gang igen, og snart var han kommen paa den anden Side af Skoven. Atter lystrede Benene et myndigt Holdt fra Pastorens frie Viljes Side.

- Hvor vil jeg egentlig hen? spurgte han sig selv. Men han svarede ikke sig selv paa dette Spørgsmaal, som om en dunkel Følelse lærte ham, at det dog egentlig var paa Skrømt, at han fremsatte det; og at det bemeldte "noget" meget godt vidste, hvor det vilde hen. Han var for ærlig til at lyve for sig selv, men han havde ikke Jeppes rationelle Mod til at sige, hvad der i hans Situation vilde svare til dennes Replik: Maven og Benene vil til Kroen, men Ryggen vil til Byen.

Det gik langsommere op ad Lindealleen; men det gik. Jespersens Hjerter bankede. Han søgte at forhale Tiden og dulme sin indre Uro ved at tælle de tykke Lindestammer. Saa en tredje Standsning, da han efter at være gaaet uden om Gaarden naaede den Laage, ad hvilken Albrecht den foregaaende Aften havde ført 94 ham ud paa Markvejen. Og enhver af disse smaa Lokalteter, som han havde set hundrede Gange før, stode for ham som uhyggelige Milepæle fra den Vej, som han havde tilbagelagt den fordømte Gaarsaften.

Det gøs i ham, da Hængslerne gav en sagte Piben ved det Tag, hvormed han aabnede Laagen. Imellem Parkens Stammer kunde han skimte den høje, hvide Hovedbygning med spredte Lys med ulige Mellemlige lige fra den høje Kælderetage op til første Sal. Han nærmede sig lydløst og naaede endelig en kort bred Allé, Levning af Parkens tidligere Versaillesfagon, der munded ud i en bred Vej, som atter omkransede den store Plæne lige ud for Bygningens Hovedfacade. Her stillede han sig i Skjul bag en af Stammerne og saa ud for sig.

Lysskæret fra Havestuen, hvis Døre vare aabnede paa vid Gab, faldt bredt ud over Verandaen, dens Trappe og helt ud paa Plænen. Lyden af Stemmer klang helt hen til ham - hvem kunde tale saa højt i denne Sal, hvor hidtil alt havde været dæmpet og slugt i de svære Draperier, i Portierer og Tæpper? Ja det kunde jo kun være Albrecht; men hvad han sagde, kunde han ikke høre. Ud i det aabne Terræn turde Jespersen ikke vove sig. Efter at have rekognosceret en god Stund, valgte han at gaa tilbage op til en af Hovedbygningens Sidefløje, som der laa høje Træer tæt op til. Nu strøg han sig med stor Forsigtighed langs Murene, til han

naaede Hovedfagadens Midte, og i Ly af nogle store Lavrbær- og Takstræer, der, plantede i Ballier, flankerede den høje Trappes brede Trin, hvilke han med bankende Hjerter listende besteg, kunde han tydelig se, hvad der foregik i Havesalen, og nogenlunde høre, hvad der blev talt.

En Lampe brændte paa Bordet; det skarpe Skær fra den riflede Kuppel dæmpedes af en Skærm, der samlede Lyset om Hovederne af de tre siddende. Lige ud for Døren sad 'Albrecht og læste højt af en Bog; hans Kinder vare røde, og hans Øjne funkede af Begejstring. Lige over for hinanden sad Moder og Datter, saa opmærksomt lyttende, som Jespersen aldrig mindedes at have set dem, naar de havde siddet lige over for ham og med en fornem apathisk Anerkendelse havde lyttet til hans populærtheologiske Foredrag. Præsten kunde høre, at det var et fremmed Sprog, der blev læst; ved at lytte opdagede han efterhaanden, at det var tysk; det var Heines før omtalte Digt. Der blev saa sagt nogle Ord, som han ikke kunde opfatte; han saa Albrecht rejse sig, og med Fare for at brække et Ben, tog han den høje 95 Trappe i et Par Spring. Han skyndte sig tilbage til Tykningen ved Sidefløjen, og rasende, forbitret paa Albrecht, paa Grevinden, paa Komtessen, løb han om mellem Træstammer, snublede over Trærødder, gled paa slibrig Jord; stundom stod han stille et Øjeblik for at drage Vejret og - hulke. Denne stundesløse Fart blev ved, endelig saa han alle Lysene slukkes i Stueetagen; nu gik han atter langs Facaden om til den modstaaende Fløj, der saa han Lys i to Vinduer paa første Sal; han vidste, det var Komtesse Alvildas Værelse. Mon hun havde let, eller var bleven forfærdet, hvis hun havde set denne svære, lavbenede, brede Skikkelse staa dernede, drivvaad, stænket paa Frakken helt op ad Ryggen, med de opspilede Øjne fulde af Taarer, løftende Armene og de brede Hænder, ned ad hvilke Regndraaberne dryppede, tilbedende, bønfoldende op imod hendes Vindue? Det klirrede der oppe; Jespersen for forfærdet en halv Snes Skridt dybere ind i Buskadset - Vinduet aabnedes; i mystisk Halvdæmring stod den hvide Skikkelse lænet til Karmen paa Værelsets rødt lysende Baggrund. Jespersen hørte hende sige med høj Stemme:

Nun, so schau mich an, mein Kindchen,
küsse mich, und schaue dreist;
denn ich selber bin ein solcher
Ritter von dem heil'gen Geist

Vinduet lukkedes atter med en Lyd, der dirrede ud i Natten, saa blev alt tyst; han hørte kun Regnens sagte Trommen mod Træernes og Buskenes Blade. Kort efter slukkedes Lyset oppe paa første Sal; overvældet af en Tankerus, fuldt saa betagende som Alkoholrusen igaar Aftes, famlede han gennem den mørke Have; ubevidst fulgte han den samme Vej, ad hvilken han var kommen, og først da han stod uden for Præstegaardens Port, mærkede han paa sin Træthed i alle Lemmer, at han havde vandret længe, en lang Vej.

Og disse Vandringer gentog sig hver evige Aften; efterhaanden som Aftenerne bleve lyse, maatte den stakkels Kapellan udfolde en endnu mere storartet Forsigtighed for at faa Lejlighed til at nære sin Fortvivelse og Skinsyge. Han saa Albrecht spadserere med Damerne i Haven, hørte deres Tale lyde med en fri og fortrolig Klang, som han aldrig havde mærket noget til, medens han selv jævnlig underholdt dem og troede, at hans Sager stod saa udmærket; han hørte den ellers saa stille og tilbageholdne 96 Komtesse le højt med udæmpet Sølvklokkeklang, Grevinden gik stundom med Albrecht under Armen. Og han vilde, han maatte følge dem, men som et sky Vildt sno sig listende gennem det dunkleste Krat, angst for at røbes af sine Trins Raslen i Løvet. Hans Prædiken skiftede i den Periode Karakter. I Stedet for de omhyggelig, efter en Disposition udarbejdede Taler, paa hvis Stil han filede efter bedste Evne, blev den nu en stakkat, fragmentarisk og med en mørk pietistisk Kolorit. Han talte idelig om Djævelens Anfægtelser i Kødets, om Sjælens Pine under Angerens Svøbe, om Straf og Bod, men den private Sjælesorg, som han tidligere saa ivrig forsøgte sig i, forsømte han. Han følte sig lettet ved aldrig at se Grevinden og Komtessen i Kirken i det herskabelige Stolestade med det udskaarne Vaaben med de to springende Egern i, lige under Prædikestolen. Der sad kun den gamle Kammerherreinde, nikkende i en blid Slummer, der troned Generalens brede Skikkelse, som af og til under Salmesangen rejste sig op, vendte sig og mønstrede de tilstedeværende med et vredt Feltherreblik; som et forsvindende Punkt sad den lille Greve ved hans Side, vekselvis strygende sit Skæg eller dækkende for det med Haanden for at undertrykke sin Gaben. En Søndag, da de gik ud fra Kirkegaarden for at begive sig til Vognen, paa hvis Buk Povl Kusk knaldende troned uden for Porten, ytrede Generalen:

- Magnus! Véd Du, hvad jeg har tænkt paa? Greven svarede: Nej.

- Du maa give Kapellanden en foreløbig Reprimande. Jeg kan ikke lide, at han har begyndt at græde over sine egne Prækener. Det passer sig ikke at græde i vores Présence, og det skader hans egen Avtoritet hos Bønderne.

- Ja - men hvordan - jeg véd s'gu ikke - hvordan man skal sige det?

- Ganske rolig som en Supérieur taler til en Inférieur. Indskærp ham Subordinationens Betydning og sig ham, at han ikke maa kompromittere sin Stilling lige over for de Bondekøtere, der er revolutionære nok i Forvejen.

- Hm. Ja, men der er nu Jomfru Sten, hende Kammerjomfruen - hun siger, at Bønderne bedre forstaa - ser Du - saadan følger med Pastor Jespersen i den senere Tid, men hun hører jo rigtignok til de hellige.

- Ja, men Bønder skal slet ikke forstaa, Magnus; det er just Ulykken, naar de begynder at forstaa deres Præst; jo 97 mindre Bonden forstaa, jo mere føler han sig imponeret. Pas paa Dig selv Magnus, og gør ikke Liberalismen den mindste Koncession. Naar jeg engang imellem taler med Bønder, bruger jeg mange franske Ord; saa føler de bedst Afstanden mellem Racerne. - Nej - jeg skal - min S'æl - jeg skal nok give Præsten en Røffel, hvis han lægger sig efter at blive Bondeven; for det er da det værste, et Menneske kan blive i vor Tid, sagde Greven.

XIII.

Grevinde Egerskjold var ikke anlagt paa skarp lagttagelse. Hun var saa vant til at lade Livet og dets Skikkelser glide forbi sig og selv give sig et distræet, resigneret Drømmeri i Vold, at hun lod Menneskene gebærde sig, som de vilde; kun naar de kom til at overtræde de Former, hvori hun fra Ungdommen af var dresseret, kunde hun træde polemisk op med fornem Forargelse.

Hun havde aldrig kendt, hvad det var at leve sit eget Liv. Hendes Fader, der var af en Hofadelsfamilie, havde i sin Tid været Amtmand i Holsten; man sagde, at kun en speciel Beskyttelse fra allerhøjeste Sted havde frelst ham fra at blive tiltalt for en betydelig Kasseangel, som hans Tendens til at føre et halvt fyrsteligt Liv omkap med de store Lehnsnater i dette Hertugdømme, havde foraarsaget. Da han ingenlunde manglede administrativ Dygtighed og Forretningsrutine, kunde han uden Skandale beklæde en meget høj juridisk Stilling, som Hofgunsten skaffede ham i København. Det var paa den store Pengeforandrings Tid i Aarene omkring 1813; daværende Kammerherre Schenkendorf, der ifølge sin Stilling kendte Finansbestyrelsens Hemmeligheder, erhvervede sig ved snilde Transaktioner af Statspapirer paa faa Aar en betydelig Formue. I København, hvor der ikke var et flot Ridderskab at hamle op med, slog hans Indtægter nogenlunde til, især da de bleve forøgede ved indbringende Administratorstillinger for flere insolvente Stamgodser, hvoraf der paa den Tid ikke var saa faa. Paa den Maade fik han stor Anseelse hos det sjællandske Aristokrati; han blev en Del adelige Herremænds højt betroede Konsulent i Pengesager, og Kammerherren, der vilde have smidt Vedkommende ned ad Trappen, hvis 98 de havde budt ham en direkte Provision med ligefrem Udtalelse af Ordet, undslog sig ingenlunde for paa alle Slags indirekte Maader at modtage rigeligt Salær for sine Tjenester. Straks da han kom til Kongeriget fra Holsten, havde han giftet sig anden Gang med en rig holstensk Købmandsenke, som han nok ikke behandlede paa den hensynfuldeste Maade; da hun var død, giftede han sig med Datteren af en daværende Hofmarskal; efter Svigerfaderens Død, faa Aar efter, arvede han dennes Charge ved Hoffet og fik Storkorset i Tilgift. Hans to forrige Ægteskaber havde været barnløse, af det sidste havde han tre Døtre, hvoraf Grevinde Egerskjold var den næstældste; men Overkammerherren - til denne ansvarsfulde Stilling avancerede han efter nogle Aars Forløb - var trods sin modne Manddomsalder farlig saa vel for Kammerjomfruerne ved Hoffet som for Statist-, Koristog Figurantinder ved det kongelige Theater. Han blev tredje Gang Enkemand i sit halvtredsindstyvende Aar, da hans ældste Datter var femten Aar gammel; den gamle Grev Egerskjold til Lungelse, den nuværende Lehnsbesidders Fader, der mange Gange havde tabt betydelige Summer til Overkammerherren i Hasardspil og stadig havde brugt ham til Konsulent i sine den Gang noget derangede Pengeforhold, saa op til den kloge og elegante Mand som til en guddommelig Autoritet; og da han ikke formaaede at tilegne sig nogen anden af hans Egenskaber, søgte han at lægge en aristokratisk Fernis over sin Studepranger- og Landjunkernatur ved at tilegne sig sit Ideals halvtyske Mæle. Da Overkammerherrens Datter Charlot var sytten Aar, og Faderen foreslog Grev Egerskjold et Parti mellem hende og hans Søn Stamherren, var den Sag afgjort. Altsaa: efter en kort Ungdom, hvori Frøken v. Schenkendorf havde været en af Hofballernes Stjerner, flyttede hun ud paa en mindre Herregaard paa Lungelse Grevskab, som den unge Grev Magnus foreløbig fik som Stamherreapanage. Overkammerherren havde allerede forsørget sin ældste Datter med en Lehnsbaron, hvis Faders Gods han i sin Tid administrerede, men døde, inden han fik den yngste anbragt; hun maatte nøjes med en Stiftsdameplads i et adeligt Kloster. Inden Overkammerherre v. Sphenkendorf døde, var han Elefantridder; han gjaldt for et Mønster paa en Adelsmand og Hofmand; ved alle ceremonielle Lejligheder var hans ranke, middelhøje Skikkelse i den røde, af Guld blinkende Kjole, med Ben, der tegnede sig helt prægtigt i de hvide Kachemirs Knæbenklæder og Silkestrømper, en iøjnefaldende Prydelse; han var ikke 99 uden Mutterwitz i en snævrere Kreds af adelige Gourmands eller Basettespillere; hans Ansigt forandrede ikke Udtryk, hvad enten han vandt eller han tabte, men i sit Hus, lige over for sine Døtre, var han streng, ordknap og myndig, lod dem opdrage i stram Orthodoxy i Religion og Politik, vejede hvert Ord i deres Mund, naar han var sammen med dem, irettesatte dem ved et haardt Blik, naar de paa Baller eller ved andre festlige Sammenkomster gav sig for meget hen; naar de sagde god Morgen eller god Nat til ham, rakte han dem sin Haand, som de maatte

kysse. Man antog ham for en rig Mand, men da han døde, viste det sig, at hans Spillegæld og *petites-maisons*, hvoraf han havde adskillige lige til sin Alderdom, og hvori en talrig Ungdom var vokset op, havde slugt alt og frembragt en ikke ubetydelig Underbalance. Svigersønnerne maatte bløde ganske artig og fik kun den Trøst at kunne dele Overkammerherrens i alle fornemme Kredse vidt berømte Vinkælder samt at lytte til Biskoppens beandede Ord ved hans Baare: at han var en ædel Skikkelse, støbt som i Metal, sin Gud og sin Drot ubrødelig tro.

Den gamle Grev Egerskjold var død et Aarstid før Overkammerherren, og hans Søn havde sukkederet ham i Lehnsgevskabet. Havde nu hans Hustru havt Lyst til at virke eller herske, vilde hun have havt nok til at fylde sit Liv med, men hendes oprindelige muntre og lette, noget kæln Natur var bleven kuert under den strenge Opdragelse. Praktisk Sans besad hun slet ikke; Huset lod hun bestyre af Husholdersken; med Godsets Bønder forstod hun ikke at sætte sig i anden Berøring, end at hun godhjertet hjalp dem, der bad hende om Hjælp; hun gav den mildt, men forlegen. Hendes Mands Omgangsfæller,, de nærmest boende Herremænd, interesserede sig kun for at spise og jage, for Heste og Hunde, Kort- og Billardspil; mellem deres Damer og Grevinden kom det kun til en ren ydre Omgang; ingen havde noget imod hende: hun var mild, høflig-formfuld mod alle, men Damerne vare enige om, at hun ikke var god at blive klog paa, og at man aldrig var kommen hende et Skridt nærmere efter en halv Snes Aars Forløb end den første Dag, de vare i hendes Hus. Hun var meget ene, thi hendes Mand sagde aldrig nej til noget som helst Jagt- eller Spilleparti, mindre fordi Spil eller Jagt morede ham mere end alt andet, end fordi han overhovedet havde ondt ved at sige nej. Grevinden, som havde faaet en solid praktisk Sprogdannelse og var musikalsk, dyrkede da Bogen og Pianoet, men da ingen lyttede til det sidste, og da hun fik Børn, tav det 100 efterhaanden. Hun blev ved at læse, men uden Plan; Faldt en Bog hende I Hænde, hvis Tendens hun under Læsningen blev bange for, lagde hun den til Side og tog fat paa en ny. Hun gik i mange Aar ivrig i Kirke; der hørte hun dog, selv om Præsten ikke var af de mest beandede, Ord og Tanker fra en anden Sfære end den daglige, der blev hende mere og mere kedelig. Men Trang til at fordybe sig i Religionen og bringe et Sammenhængsforhold til Veje mellem den og sit Livs Førelse havde hun ikke; at Religionen var Indehaver af den absolute Sandhed, var hun overbevist om, men hun søgte den kun, som man søger en Pude at læne sig til, naar man er træt, ilde til Mode eller bedrøvet; naar saa Stemningen eller Situationen slog om, fik Tankerne lettere og flygtigere, mere verdslige Farver. Egenlig ulykkelig følte hun sig ikke, skønt det, efterhaanden som Aarene randt, tydelig gik op for hende, at den Elskov, af hvilken Skildringen i Romaner og Digte begejstrede hende, havde hun aldrig følt for sin Ægtemand. Hun kunde lege forsigtig med smaa erotiske Rørelser, naar en smuk adelig Husar-, Garde- eller Søofficer, der med en Skæppe Ærter kunde udregne sit Slægtskab med hende eller Greven, besøgte dem; hun kunde charmere sig i et aabent kækt Øje, en mandig Skabning, en vel dannet Haand; hun kunde udføre et lille koket, let opfordrende Thema i sit Væsen, men hun spillede det med forsigtig Brug af Sordinen og med yderst dæmpet Anslag; det forstodes halvt og besvaredes fjernt antydende, og derved blev det hele; disse Krigere vare kun øvede i erotiske Fægtninger, hvor Fjenden var særdeles let tilbøjelig til Overgivelse og var hvervet af en hel anden Samfundssfære. Da en ung Husarløjtnant, der havde Grevinden til Bords, gjort modig af Champagnen, vovede at trykke hendes Haand i Smug under Bordet, gjorde Grevinden vel ingen Modstand, men hun skyede ham siden og viste ham isnende Kulde.

Dette vel næsten uskyldige erotiske Legeværk hørte op, da Grevindens Datter voksede til og blev et usædvanlig smukt Barn. I hendes Opvækst var hun Midtpunktet i Moderens Interesser; der blev kælet for hende, og hun blev vist frem for og beundret af dem, der kom i Huset; snart maatte hun glimre ved med sin bøjelige Stemme og med korrekt Akcent at fremsige en Fabel af Lafontaine, hvori hendes franske Lærerinde havde instrueret hende, snart blev hendes lette og smidige Dans applauderet paa de Masser af Børnebatter, som Grevinden fik arrangeret alene i den Hensigt at lade Datteren glimre. Alt gik glat, til Alvilda 101 var omtrent 13 Aar gammel. I den Alder ere Pigebørn tidt pirrelige og halstarrige. Paa et Børnebal havde hun faaet en Rivalinde til en ganske ung Gardesekondløjtnants Gunst; Løjtnanten, der naturligvis var ivrig belejret af de halvvoksne Piger, gjorde med overlegen Rouéerfaring - det bildte han sig i det mindste ind - stormende Kur til en Datter af en mindre Proprietær, da han ikke gad være over at anvende Umage paa at overvinde den lille Komtesses Koketteri; det kom saa til Klammeri mellem de to Pigebørn; Alvilda vilde benytte sin Komtesserang til at tilintetgøre den borgerlig fødte Pige; denne sagde i ungdommelig Arrigskab:

- Aa jeg misunder, ved Gud, ingen den Fornemhed at blive vist frem for alle Folk som en Papegøje, der kan parlere fransk, eller som en Abekat, der kan danse.

Den lille Komtesse blev ligbleg og var i mange Dage tavs og ikke til at faa et Ord ud af; og da efter nogen Tids Forløb Moderen vilde "vise hende frem", sagde hun uden videre:

- Nej, Mama, jeg gør det ikke.

Stor Alarmering! Bag efter en heftig bevæget Scene; Moderen talte først om den overtraadte Lydighedspligt, græd og kært tegnede hende dernæst; Alvilda var stiv og kold; Greven blev kaldt til og satte den allerdrabeligste Mund op bag Knebelsbarterne, det hjalp ikke; hun svarede blot:

- Nej, Papa, jeg gør det aldrig.

- Ja, hvad Pokker skal vi saa gøre, Charlot? sagde Greven til sin Hustru og forlod Kamppladsen.

Der blev nu i lange Tider et forlegent og køligt Forhold mellem Grevinden og hendes Datter; der var kommet en Bitterhed ind i Sindet hos den sidste. Efterhaanden som hun blev saa gammel, at Konveniensen vilde have forbudt ethvert Forsøg paa at drive den Art Morskab med hende, blev det bedre, men Grevinden var bleven bange for noget hos Alvilda, som hun hverken forstod eller magtede; hun var forsigtig lige over for hende. Hun vidste ikke, hvad hun skulde gøre med hende; hun var for ung til at have en voksen Datter, mente hun, og imødesaa med en uhyggelig Følelse den Tid, da Alvilda skulde figurere som Dame. Hun spurgte en Gang kort før hendes Konfirmation Onkel Bilbach til Raads, om ikke Alvilda kunde have godt af at se sig om i Verden. Generalen svarede:

- Jo, hun skal til Holsten og besøge Familien der. De holstenske Familier har megen *savoir-vivre* og véd at sætte Pris paa 102 at være af Familie. Ikke Spor af Liberalisme. Alvilda bør ikke saa ung sendes til København, hvor der for Øjeblikket ikke er noget Hof, *comme il faut*, og hvor hun eksponeres for at blive præsenteret for en eller anden Madame til disse Gadeministre, som man nu serverer for os ved Fêteerne. De kunde let sige noget upassende til hende, for det er meget ordinære Personnager.

Komtessen blev da sendt til Holsten til en Grandtante, en Frøken v. Schenkendorf, der var Stiftsdame i Uetersen, Søster til hendes Bedstefader, Overkammerherren. Denne Dame havde Broderens gode Hoved og frivole Karakter; men da hun aldrig havde været nødt til ifølge sin Stilling at arbejde sig ind i noget som helst officielt Hykleri, gav hun sig hen, som hun var. Hun havde i hele sin Ungdom været fattig, og var som en Følge deraf bleven "siddende" som ugift, havde lidt en Del Tilsidesættelse blandt sine Standsfæller og af sin Broder, især da denne var avanceret op i høje Stillinger; den deraf fødte Bitterhed slog ud i en skarp Satire mod de vedtagne Formers Dogmatik. At faa sin unge Slægtning i sit Hus var for Frøken v. Schenkendorf en behagelig Afveksling i hendes ensformige Liv; og da hun mærkede, at Komtesse Egernskjold var opvakt og modtagelig for alle Indtryk, morede det hende at læse sammen med den unge Pige gode Ting især af tysk Literatur; ikke de romantiskmystiske Digtninger, som hendes kølige og kloge holstenske Natur ikke syntes om, men Goethes Lyrik og Prosa, Rückerts blankt-slebne Tankedigte med den sproglige Virtuositet, samt Heine. Om den sidste sagde hun:

- Ein kecker Judenbursch. Jeg holder af hans Næsvished, der giver ham Kurage til rigtig at afsløre Menneskenes Hykleri. Hans Indfald er som Snustobak, der kastes i Øjnene paa de forlorne Dydstrompetere, der regerer Verden. Han er næsten lige saa sød som Voltaire. Men ham maa du ikke læse, før Du er over 40 Aar.

Alvilda blev pirret ved denne Omgang; hun fik rokket ved meget, der fra Hjemmet stod for hende som muret paa Klippegrund; Tanten lod hende gerne komme til Orde for at sige hende imod og sagde:

- Ja, ja, min Engel. Tro, hvad Du vil, men tænk blot over, hvad Du tror.

Det gjorde nu det unge Pigebarn efter sin Evne og Udvikling. Den Retning, som Opdragelsen igennem alle 103 Barndomsaarene havde bøjet hende hen i, sejrede vel, men hun havde faaet at føle, at der var andre Opfattelser til af Livet og Verden end den, der officielt tillæmpedes paa forskellig Maade efter de modtagendes forskellige Behov, og at disse andre Opfattelser ikke, som hun af sin Undervisning havde faaet Indtrykket af, kun var onde eller taabelige Menneskers, oprørske Pøbels eller styverfængende Folkeforførreres. I hvert Fald var hun bleven revet ud fra den trodsige og sløve Stædighed, som havde været over hende i Overgangstiden fra Barn til ung Pige.

Da hun efter det halve Aars Forløb kom hjem, smukt udvokset og med et sundere Udseende, studsede Moderen over hende; det var øjensynligt, at hun var voksen, og at hun var smuk. Grevinde Egernskjold var vant til at resignere: hun opgav straks enhver Fordring paa at kunne tage sig ud som ung ved Siden af denne Datter. Der opstod snart et godt og venligt Forhold mellem dem; Alvilda var munter, om end kun lidet meddelsom; af og til havde de lette oppositionelle Lyster, som vi have set, bebudet deres Tilstedeværelse, naar det ensformige Livs Kedsommelighed faldt for tyngende paa Komtessen, eller naar Forskellen mellem den Intelligens' og Dannelse, som hun havde set blandt det holstenske Aristokrati, stak for stærkt af i hendes Øjne mod de forstenede Mumiefigurer eller de langstøvlede Landjunkereksistenser, som det sjællandske bød hende. Moderens sædvanlige Færd over for hende var en kærlig vaagende, men ængstelig famlende lagttagen.

Saaledes vare Stemninger og Tilstande hos den kvindelige Del af Grevesædet Lungelses Beboere, da en saa simpel Fremtoning som en ny Huslærers Ankomst medførte Bevægelse i de stille Vande.

General Bilbach havde i flere Dage lidt af et særdeles mørkt Humør, og Verden fremstillede sig i idelt sort for hans Øjne. Den stakkels Grev Egernskjold vred og vaandede sig under dette sit Huskors. Generalen følte ikke Kraft til at tage Initiativet til nogen Slags Tidsfordriv, og alle Grevens Forslag blev forkastede paa det ubarmhertigste. Det var saa meget desto pinligere for Greven, som et hemmeligt Samvittighedsnag sagde ham, at han muligvis ikke var uden Skyld i sin Onkels Tilstand. Han havde, lige siden han gjorde Albrecht til sin fortrolige i Drilleriet med at servere Falernervin for Generalen i Stedet for Sauterne, gentaget dette hver Dag og moret sig kostelig over, at Generalen drak det ene Glas efter det andet i god Tro paa, at det var en fin hvid Bordeaux. Men en Dag ytrede Generalen:

- Magnus, jeg føler, at min Mave er derangeret. Der var for megen Estragonedike i den Hummermayonnaise, der blev serveret ved Déjeuner'en.

Generalen havde spist med sædvanlig gammel Krigerappetit og drukket Falerner med tilsvarende Tørst, men Greven havde gjort den Erfaring paa sig selv, at det var Falernervinen, der virkede uregelmæssig paa Fordøjelsen. Han vovede paa ingen Maade at tilstaa sin List, thi Generalens Tro paa sin Dygtighed som Vinkender var et af hans allerømmeste Steder, og da Generalen ikke vilde holde Diæt, men uden videre rekvirerede samme Vin næste Dag til Frokost, da der kun stod Portvin og Sherry paa Bordet, turde Greven ikke nægte ham den. Den gamle Herres Upasselighed tiltog, og nu led Greven dobbelt under sin egen onde Samvittigheds og sin urimelige Onkels Plagerier. En Dag efter Middagsbordet sagde Generalen:

- Magnus, jeg er for fatigueret til at spille Billard. Kan Kaffen ikke blive serveret for os alle paa Verandaen? Jeg tror, at en let Havanacigar i frisk Luft vil retablere mig.

Kort efter sad Greven, Generalen, Damerne og Albrecht paa det betegnede Sted; men Generalen mærkede ingen heldbringende Virkning af den selvvalgte Kur.

- Jeg tror, at de sidste Nyheder fra København har virket for inciterende paa mig, sagde han; før det faar sat sig lidt, bliver det ikke bedre.

- Ja det er forbandet med den evige Skiften Ministre, sagde Greven og rystede bekymret paa Hovedet.

- Ja og hvilke Ministre! Naar man endda bestandig fik dem bedre, men bestandig kommer de fra lavere og lavere Steder. En af dem har været Timelærer, det ved jeg ganske bestemt.

Skønt Generalen var langt fra at tænke paa at sige Albrecht, hvis Eksistens i dette Øjeblik laa rent uden for hans Bevidsthed, en Ubehagelighed, gav det dog et Stød i de tilstedeværende. Generalens Ytring paafulgtes af en pinlig, forlegen Tavshed.

105

Situationen antog en saadan Karakter, at Albrecht indsaa Nødvendigheden af at begynde Krigen; han sagde da:

- Vedkommende ny Minister, som jeg for Resten ingen Interesse har for, har i al Fald den Skæbne tilfælles med en Del af vore første Mænd.

Generalen tillynede ham et Bulbiderøjekast:

- Jeg har aldrig havt den Ære at drive den Métier, sagde han; og dog har højsalig Kong Kristian den ottende givet mig Plads i anden Rangklasse.

- Vi misforstaar hinanden, Hr. General. Jeg mener vore mest begavede, intelligenteste Mænd, Mænd, som har paatrykt vort aandelige Liv dets Stempel, Mænd som Holberg, Heiberg, Henrik Hertz for Eksempel.

- De Herrer kan være meget respektable, meget vittige Personer i deres mer eller mindre inferieure Stilling. Jeg taler her om Mænd af Familie, forstaar De vel.

- Hm - ja saa? Men de to, jeg nævnede sidst, har Familie; Holberg var rigtignok ugift, sagde Albrecht ganske rolig.

- Jeg er ikke oplagt til at høre Modsigelse, Hr. Albrecht, sagde Generalen hidsig. Hm! maaske De tænker paa at blive Minister - Naa, ja, hvorfor ikke?

- Lad os sætte det vanvittige Tankeeksperiment, at en Ministerpost blev mig tilbudt - godt - jeg vilde ganske vist undslaa mig, undtagen i det ene Tilfælde, at min mulige Konkurrent hørte til Staldetaten.

Generalen var nogen Tid om at forstaa Repliken, men da det var lykkedes ham, blev han ildrød, hans Hænder dirrede i Trommestikketakt, men han samlede sig og sagde til Greven:

- Magnus, jeg paakalder Din Protektion mod Din Huslærers Insolence.

Greven kunde have givet sig til at græde; Grevindens Hjerter bankede, og hun sendte Albrecht et bedende Øjekast; men der for Glød op i Komtessens Kinder og Blikke; hun var den første, der brød Tavsheden, inden nogen anden havde kunnet samle sig dertil. Med en tiltvungen rolig Stemme, hvis lette Bæven kun hendes Moder bemærkede, spurgte hun:

- Onkel Hellmuth, var Griffenfeld ikke Danmarks største Statsmand?

Generalen saa paa hende som en Frø, der stikker Hovedet op af Kæret.

106

- He - sagde han, hvad . . . hvad mener Du? Jeg forstaar ikke . . .

Alles Øjne hvilede paa den unge Pige, der blev ved:

- Han var jo Søn af en Vintapper og beklædte som ung Student en Stilling hos Biskop Brokmand, der vist ikke var mere anselig end en Timelærers.

- Meget sandt, sagde Generalen med sikker Overlegenhed; nu erindrer jeg det, men han endte ogsaa i Kachotten, den gode Mand.

- Ja, vedblev Alvilda, men det var jo, fordi han blev styrtet af nogle daarlige Hofmænd, som var misundelige paa ham; men da de fik hans Plads besat med deres Folk, styrtede de Landet i Fortræd.

- Guds Død - Charlot! Hvem har lært Din Datter Fædrelandshistorie? spurgte Generalen forfærdet. Komtessen svarede:

- Jeg har lært den af en Skolebog, Allens Danmarks Historie.

- Hvad er det for en Alling?

- Han er Professor i Historie ved Universitetet i København.

- Det Etablissement er blevet en ren Oprørsrede, sagde Generalen. Magnus - Charlot! Ser I nu, hvor de revolutionære lister sig ind i de bedste Familier? Alvilda, Barn, véd Du, hvad Du siger? Du siger, at Vintapperdrengene skal skubbe Folk af Familie til Side i de højeste Poster i Landet.

- Det siger jeg ikke, Onkel Hellmuth. Jeg paastaar blot, at der er én Adel, som er den højeste, det er Geniets.

Hun slog Øjnene ned for det straalende Blik, som Albrecht sendte hende.

- Naa, Du vilde maaske gifte Dig med saadant et Geni - saadan en . . . Vinkyper eller en Timelærer? Hvad?

- Ja, hvis jeg holdt af ham,

- Magnus! Charlot! raabte Generalen med en Stemme, der var nær ved at bryde ud i Fortvivlelsens Graad - hører I, hvad Jeres Barn siger til mig - til sin Grandonkel, i begge sine Forældres Présence? Hun siger, hun vil slutte Mariage med en Timelærer eller med Gottliebsen, der tapper den ordinære Bordeauxvin af, nede i Kælderen!

- Nej, Alvilda - det maa Du s'gu ikke - det gaar, Fanden pine mig, aldrig an - det gaar ikke an, sagde Greven.

- Gottliebsen er desuden gift, sagde Albrecht tørt.

En Latter opløste paa en lindrende Maade de to Damers 107 forskelligartede Spænding. Uden at sige et Ord, rejste Generalen sig, løftede de foldede Hænder og Øjnene op mod Karmen til Havestuedøren, som han vilde kalde de to fede Stukengle, der holdt hinanden i Hænderne oven over den, til Vidner, og forlod Kamppladsen. Greven saa forfærdet fra den ene til den anden og sagde:

- Det er bandsat - han rejser s'gu lige den Dag imorgen. Naa - ja, nu har han da ogsaa været her i over et Fjerdingaar; nu kan de tage ham lidt ovre hos min Svoger paa Fyn. Men det er alligevel nogle forbandede Principer, Du har, Alvilda.

- Papa, men Onkel Hellmuth er virkelig ikke altid taktfuld i sine Ytringer.

- Nej . . . nej, det er s'gu vist nok . . . jeg mener . . . det kan der være noget i, men han er saadan en Pokkers klog Mand; han kan saadan sætte sig i Respekt. Det var bedre, om Din Moder havde sagt ham imod.

Grevinden sukkede dybt og saa ned i Haven efter Albrecht, der havde fundet det passende ved Begyndelsen af denne Familiekonference at trække sig tilbage. Som han gik der med Straahatten paa det blonde, krusede Haar i den mellemgraa, ensfarvede Sommerdragt, der lod hans vel proportionerede Bygning komme til sin Ret, syntes Grevinden, at han nok kunde gaa og gælde for en Adelsmand; halv frygtsomt stjal hun sig til at se op paa sin lille, uanselige Mand og i sit indre anstille en Sammenligning, som hun dog straks afbrød af Angst for Udfaldet.

- Hør - hvis nu Onkel Hellmuth vil rejse, spurgte Greven, skal jeg saa bede ham om at blive?

- Naturligvis, svarede Grevinden. Det følger af sig selv.

- Ja, hvorfor Mama? spurgte Komtessen. Jeg synes, at Onkel Hellmuth tidt er næsten uhøflig imod os. Og videre morsom er han da ikke.

Grevinden studsede.

- Hvor Du har Lyst til at sige imod, Alvilda, sagde hun. Hvor kan det være, mit Barn?

- Ja det er s'gu besynderligt, bemærkede Greven. Det er godt, at Onkel Hellmuth ikke hører det.

- Jo, vedblev Alvilda; han har flere Gange været uhøflig - mod - mod Hr. Albrecht. - Navnet udtalte hun sagte og hurtigt og blev rød.

- Ja, men det er da ikke mod os, sagde Greven.

- Jo, Papa. Naar vi har optaget en Mand i vort Hus og i 108 vort Selskab, kan vi forlange, at vore Gæster viser ham samme Hensyn, som vi viser ham. Og naar vi ikke lader vor Huslærer spise mellem Tjenerne og kammerjomfruene, saa er det, fordi han mindst har samme Dannelse som vi andre; og det udjævner den Forskel, der ellers kan være. Vi vilde jo ikke falde paa at byde Povl Kusk eller Gottliebsen ind til Middagsbordet. Ingen Stilling maa være rædsommere end en dannet og begavet Mands, naar han bliver behandlet uhøfligt, fordi han maa tjene for sit Brød.

- Men hør . . . véd Du hvad; jeg er s'gu aldrig uhøflig mod nogen, og Generalen er jo egentlig grov mod alle Mennesker, sagde Greven, saa det kan jo ikke gøre Huslæreren noget videre.

- Men hvorfor skal vi lade os underkue af Onkel Hellmuth? Naar vi er midt i en Samtale, som interesserer os - Mama, det maa Du da vide lige saa godt som jeg, - og naar saa Onkel Hellmuth kommer ind, saa tier vi lige som Tjenestefolk, naar de ser deres Herskab. Læser vi eller hører vi Musik, gaar det lige saadan. I skulde vide, hvad Grandtante Schenkendorf tænker om Generalen.

- Hende kan jeg s'gu ikke rigtig lide, afbrød Greven, hun gør Nar ad alle Folk, og saa gør hun ingen Forskel paa deres Stilling, og det gaar ikke an. Forskel maa der være paa Folk, ellers bliver det til Revolution.

- Ja - jeg har Lyst til at gøre Revolution for at faa Lov til at røre mig, for at kunne aande frit, for at kunne tænke frit og lytte frit til andres Tanker . . .

- Nej, nej, nej, Alvilda, Du maa s'gu ikke gøre Revolution, det er det værste, der er til - jeg vil ikke høre saadant noget; naar bare jeg hører det Ord, ærgrer jeg mig, og saa svarer jeg ikke for, hvad jeg kan gøre.

- Det er jo hendes Spøg, min Ven, sagde Grevinden og tilføjede, idet hun klappede sin Datter paa Kinden: Du er jo et *enfant terrible*, lille Alvilda; kom lad os gaa lidt ned i Haven, Du er saa varm.

- Nej, jeg vil hellere gaa lidt oven paa, svarede Komtessen og gik.

Da Ægteparret var blevet ene, gik der en rum Tid, uden at der blev mælet et Ord, men Greven saa meget bekymret og vred ud. Endelig kastede han sin udrøgede Cigar haardt mod Verandaens Glasvæg og gik. Efter en kort Betænkning tog Grevinden en Beslutning og gik ned i Haven.

Grevinden havde den Hensigt at søge Albrecht; hun syntes, 109 hun maatte have en Samtale med ham. Men jo længere hun tænkte derpaa, desto underligere blev hun ved Tanken. Hvad skulde hun egentlig sige ham? Hvis han havde bedet hende om en Samtale, vilde hun have mødt ham med afdæmpet Venlighed, sikker paa Holdbarheden af det konventionelle Draperi, som hun kunde lægge over sig i de Folder, hun vilde; men først at bryde Isen havde hun aldrig lært; her maatte Instruksen og Rutinen svigte. Hun var næsten glad ved, at hun ikke kunde faa Øje paa ham i Havepartiet ved den store Plæne foran Fagaden og de nærmeste Gange; saa havde hun dog i det mindste Tid til at lægge en Plan og udstudere en Holdning. Men det lykkedes ikke. Hun sagde til sig selv:

- Hvad er der dog i Vejen med det Menneske? Nu har vi havt tre Huslærere før ham; og dem har jeg kunnet sige alt til, hvad jeg har villet sige dem. Ja - men jeg tror rigtignok, at jeg aldrig har havt noget at

sige dem.

Der kom allehaande Tanker frem hos Grevinden, medens hun gik og tumlede med den forestaaende Situation i sin Fantasi. Hvad gik der dog af hendes Datter? Hvor havde hun, det unge Barn, som ellers talte saa lidt i fremmedes Nærværelse, faaet Mod til at træde saaledes op mod Generalen, som ellers alle paa Gaarden frygtede, som var han dens Enehersker? Anledningen var jo Generalens Fornærmelse mod Albrecht. Skulde Alvilda have en *Penchant* for denne? Grevinden blev aldeles forfærdet . . . vred . . . hun vidste det ikke selv . . . aldeles abnormt til Mode ved Tanken herom. Hvad er der dog i Vejen med dette Menneske? Dette Spørgsmaal gentog sig paatrængende for hende. Havde han ikke bragt en uvilkaarlig Forandring til Stede i den rolige, resignerede Stemning, hun og vist ogsaa Alvilda nu saa længe havde levet i? Længtes hun ikke efter Aftentimerne, efter at høre ham udvikle Anskuelse, som hun i Grunden ræddedes for, og som dog ogsaa vare højest skrækkelige? Hvorfor havde hun ikke et Øjeblik savnet Pastor Jespersen, der tidligere var den eneste, som havde talt med dem om "det højere" eller "det ideale", og som stod paa den faste Klippegrund? Det er en farlig Mand, en meget farlig Mand. Skulde hun undgaa ham og lade Sagerne gaa deres egen Gang, som hun var vant til? Det var dog vist det rigtigste. Men nu opdagede Grevinden, at hun trods den Beklemthed, hun følte, nok havde Lyst til at tale med Albrecht. Men hvorfor havde hun Lyst dertil? Ja, hvor kunde det være af anden Grund, end fordi det maatte være hendes 110 Pligt? Og Pligtens Bud burde hun jo følge. Det var altsaa afgjort; hun maatte have en Samtale med Albrecht under fire Øjne.

Men hvad vilde hun saa tale med ham om? Ih - naturligvis om . . . Generalen, om Alvilda, om Vilhelm. Ja Vilhelm! Det vilde være en passende Introduktion. Og der kunde jo ikke være det mindste mod Formen stridende i, at en Moder talte i Enrum med sin Søns Lærer om Sønnens Udvikling eller Fremgang . . . Og i hendes Alder! hun havde jo en voksen Datter. Men, Du store Gud! hvorfor kom der en vis Bitterhed op i hendes Sind ved denne sidste Betragtning?

Planløst styrede hun sine Skridt ned ad Søen til og fulgte den Gang, der løb langs dens Bred, hvor de høje Siv voksede ud i Vandet. Med et syntes hun, at hun lugtede Cigarrøg. Hun stod stille og saa, at hun var kommen ud for den lille Træbro, der halvt skjultes i Sivkrattet. Hvorfor faar hun pludselig Hjertebanken og tør ikke gaa videre? Hvad er der dog i Vejen med det Menneske?

Hun turde ikke røre sig. Da hører hun en dæmpet Sang lyde frem mellem Rørene; paa Grund af den dybe Stilhed kunde hun fange omtrent hvert Ord. Stemmen kendte hun særdeles vel.

Det Liv i Svanehalsens
smidige Vending,
i Læbens Purpurbues
trodsige Spænding;

i Øjet, naar det ud ad
higende sværmer,
mens Brynene hinanden
hurtig sig nærmer,

i Ordets faste Klang, der
Krigen bebuder
imod de ormstukne
malede Guder,

det Liv har vist min Stemme
syngende vækket
Maa for dets fulde Kraft den
tie forskrækket?

Grevinden tænkte:

Det er en underlig Sang. Hun syntes, at hun ikke forstod den; i hvert Tilfælde skyede hun at søge en Forstaaelse. Hun 111 vidste ikke, hvor Albrecht fik alle de Sange fra; naar hun havde spurgt ham, af hvem de var, svarede han gerne, at de var af en af hans Venner, der var død for en halv Snes Aar siden, og som havde foræret ham sine efterladte Manuskripter.

Da Sangen var ophørt, hostede Grevinden, først stærkere, saa svagere. Det raslede i Sivene, der lød Skridt paa Broen; Grevinden satte sig i Hast paa en Havebænk, der stod i Gangen, og da Albrechts Straahat og derpaa hans Hoved hævede sig mellem de nærmeste Siv, sad hun der, lænet lidt tilbage og seende til en Side.

Albrecht tog sin Hat af; Grevinden gjorde et høfligt og alvorligt Buk; Albrecht var ved at gaa videre; der var intet andet for Grevinden at gøre end at forsøge sin uklart lagte Felttogsplan.

- Turde jeg spørge Dem, Hr. Albrecht . . . hvordan gaar det egenlig Vilhelm? Gør han Fremskridt, og er han flittig?

- Det gaar an, Deres Naade,

- Ikke mere?

Albrecht trak paa Skuldrene.

- Er han aldeles uden Evner?

- Det tror jeg ikke. Han skal ikke plages med for meget Udenadslæring eller Hukommelsesværk. Gennem Praksis kan han lære at forstaa meget, som det vilde være unyttigt theoretisk at banke ind i ham. Han skal ikke lære en Hob Mathematik, men at tegne et Landmaalerkort; han skal ikke lære systematisk Zoologi og Botanik, men praktisk Dyre- og Plantekundskab.

- Men saadan - Poesi, Filosofi og det højere - tror De, at hans Sans for det aldrig vil vaagne?

- Grev Vilhelm er just ikke poetisk eller spekulativ anlagt, svarede Albrecht med et let Smil.

Grevinden sukkede. Efter et lille Ophold sagde hun:

- Nu skulde han jo konfirmeres til næste Aar. Jeg vilde gerne have, at han blev forberedt i to Halvaar. Tror De, Pastor Jespersen vilde komme her og læse med ham?

- Hm - jeg kan ikke antage andet.

- Det er meget længe siden, han har været her. Han skulde da vel ikke have ladet sig skræmme af Deres fri Anskuelse?

- Aa nej. Jespersen er ikke saa sensibel; han har stærke Nerver, sagde Albrecht og lo.

- Jeg er bange, at han mangler denne højere Beaandelse, Inspirationen; men der er jo ingen anden Præst her paa Egnen, der har mere.

112

- Nej, det har Deres Naade Ret i. Jespersen har aldrig lidt af en overdreven Inspiration.

- Men han er dog vist en oprigtig troende ?

- I det mindste tror han vist, at han er det. Han lever i Sansbedraget, som Kierkegaard kaldte det.

- Men Kierkegaard var jo selv en troende.

- Ja; han piskede sig under Frygt og Bæven til at blive det; han hidsede sig ind i en Idealisme, som fornægtede Naturen, og den beviste han var den sande Kristendom. Jeg tror, at han har Ret deri, men netop fordi jeg tror paa Naturen og ikke kan gaa ind paa en Livsanskuelse, der strider mod den, tager jeg Kierkegaards Kristendomsbetragtning til Indtægt og slutter: Naar vor største religiøse Tænkter er kommen til det Resultat, saa beviser han for mig, at Kristendommen er umulig.

- Jeg kan ikke kappes med Dem i Bevisførelse og sligt, men hvis jeg ikke troede paa et Liv efter dette, hvorfor skulde jeg saa ikke gøre, hvad jeg havde Lyst til i dette Liv, naar det var forbi med det samme?

- Jeg kunde svare Deres Naade med den gamle Frase: Det gode har sin Belønning i sig selv; men jeg vil ganske oprigtig sige Dem, at jeg tror, at vore religiøse Fordomme, der atter afføder en Masse sociale Fordomme, skræmmer os bort fra en sund og skøn Nydelse af mange Glæder i Livet, som den gavmilde Natur byder os. Naar man indprenter os den Tro, at en stor Masse Institutioner skyldes en umiddelbar guddommelig Anordning, saa synker vi hen i sløv Underkastelse. Tror vi, at Kongedømmet er af Guds Naade, saa bukker Folket sig evindeligt under Trældommen; vil man holde konsekvent paa Bibelautoriteten, bliver al astronomisk og geologisk Videnskab Kættereri og Frafald; paastaar man, at enhver Ægtepagt er sluttet i Himlen, saa vil ethvert uheldigt Ægteskab være ubrødeligt, og Parterne maa finde sig i at lade sig kede og pine ihjel.

- Skulde alt, hvad jeg er opdraget til Agtelse og Ærefrygt for, være Bedrag? sagde Grevinden tankefuldt rystende paa Hovedet Nej, Hr. Albrecht; det faar De mig ikke til at tro. Maa jeg saa beholde Sansbedraget, som De og Deres store Mænd kalder det. Min Fader lærte mig Agtelse for Kongedømmet, for Religionen, for Ægteskabets Ubrødelighed; Ægteskabet, sagde han til mig, netop lige modsat af det, De siger, er sluttet i Himlen.

- Jeg har ikke kendt Deres Hr. Faders ægteskabelige Liv, 113 sagde Albrecht; det er muligt, at hans begejstrede Kærlighed og deraf følgende ubrødelige Troskab mod sin Hustru . . . eller han var nok flere Gange gift - sine Hustruer . . . har bragt ham til i sværmerisk Begejstring at udtale hint Dogme, som De har antaget, først af barnlig Pietet og dernæst efter Deres egen Erfaring i et i alle Henseender lykkeligt Ægteskab.

Grevinden blev først ligbleg, dernæst blussende rød. Hun stirrede paa Albrecht for at se, om der mulig laa Satire i hans Ord, men han saa, som sædvanlig, blot oprømt og livlig ud. Hun følte en Masse bitre Minder og skuffede Haab stemme op imod hendes Hjerte; der kom et Udtryk af Lidenskab over hendes Træk, som gav dem en ungdommelig Glans. Brystet steg og sank under den lette Sommerkjole; de store, ellers noget apathiske Øjne bleve fugtige og fik ligesom en mørkere Farve; hendes hvide, fyldige Haand krummede sig om Bænkens Rygstød; Solen gav de enkelte graa Haar i hendes Tindinger en funklende Sølvglans. Albrechts Øjne hvilede med 'dvælende Velbehag paa hende. Endelig sagde hun med en Stemme, hvori der dirrede noget, som lignede Vrede:

- Hr. Albrecht, de Anskuelse, De før kom frem med, beder jeg Dem alvorlig om ikke at udtale i min Datters Nærværelse.

Albrecht vilde til at tale, men Grevinden rejste sig, hilste og gik.

Albrecht saa efter hende, helt forbavset, derpaa lo han og sagde ved sig selv:

- Ja saa? Slap det der ud? Hun er smuk endnu; hun maa have været brillant i sin Tid.

Det var den rette Maade at ægge Albrechts ellers magelige og uhandledygtige Natur til at tage sig sammen, at forbyde ham noget. Nu vilde han tale med Alvilda, aflure og opsnappe enhver Lejlighed dertil. Hvad Fremtiden kunde bringe, tænkte han ikke over; hans Planer gik aldrig ud over den næste Dag.

XV.

Vi forlod Generalen, da han vred forlod Verandaen. Pustende gik han op ad Trapperne, slog Døren op til de forreste af de tre Værelser, som altid stod ledige til ham, og som ingen anden 114 Gæst turde benytte, selv naar han ikke var paa Gaarden. Det forreste beboedes af hans gamle Tjener, Kristoffer, der havde været hos ham en Menneskealder. Han var Generalens Fortrolige og havde en betydelig Magt over ham, som han havde erhvervet ved en hundeaagtig Troskab, der lod ham gøre sig til Skive for alle sin Herres Luner. Han snakkede altid Generalen efter Munden og var ham desuden uvurderlig ved en snu Sporsans, som Generalen ganske manglede; men denne Egenskab hos Kristoffer gjorde ham i Stand til at sætte Generalen *au fait* med alle Detailler paa Gaarden og saaledes udstede sine myndige Raad eller Ordre til dens Herre. Kristoffer sad og læste i en Avis, da han hørte sin Herre komme. Han var saa lidt vant til at vente ham paa denne Tid, at han ikke fik Stunder til at afbryde sin Beskæftigelse, som han vidste Generalen ikke yndede:

- Det lærer Dig kun at ræsonnere, Kristoffer, og jeg vil ingen Ræsonnements høre, plejede han at sige.

Dog denne Gang lagde han ikke straks Mærke til Kristoffers Pligtovertrædelse, men sagde:

- Pak min Vadsæk øjeblikkelig og giv Ordre til Povl Kusk, at han straks kører mig til Jernbanen. Jeg rejser til Fyn.

- Det bliver en Natrejse, Hr. General -

- Saa! ræsonnerer han nu? He - der ligger jo en Avis. Har jeg ikke *exprès* forbudt . . .

- Det var kun en Morgenberliner, Hr. General . . .

- Naa, ja den er jo ikke videre eksciterende. Gaa saa og besørg det.

Kristoffer nærmede sig Døren og mumlede:

- Ja, det er saamænd ganske i sin Orden, at Generalen rejser, for det gaar ikke til her paa Gaarden, som det skal.

Som Kristoffer betraadte Dørtrinnet med denne Replik, lød Generalens Røst:

- Kristoffer! - he?

- Kaldte Generalen?

- Hvad er det, der er derangeret her paa Gaarden?

- Aa Hr. General, der er baade det ene og det andet.

- Fortæl, Din Slubbert! Naa kom ind og luk Døren og giv en detailleret Rapport. Kom ind med i min Salon.

Generalen kastede sig i Sofaen med Benene op i den; Kristoffer blev staaende for Sofaenden og fortalte, mens han drejede sine korte, tykke Tommelfingre med røde Kødposer ud over de brede, stumpede Negle, omkring hinanden: 115 - Se der er nu Pavillonen, som Generalen gav Godsforvalteren - ja det er sandt, han kaldes jo her Inspektør og Kammerraad - Ordre paa at sætte op - den rører de ikke ved. Og det var allerede i Forsommeren, at Generalen befalede det.

- Naa, de rører ikke ved min Pavillon? Det er en smuk Behandling. Jeg skal dog, inden jeg tager bort, give den Person, som ved min Protektion allernaadigst blev udnævnt til Kammerraad, en Lektion.

- Ja det er saamænd endda ikke det værste, Hr. General.

- Hvad for noget? Er der noget, der er værre endnu, end at man negligerer mine Ordre?

- Det er maaske aldrig rigtigt, at jeg siger noget om det?

- Jeg vil vide alting, forstaar Du?

- Ja, saa er jeg nødt til at sige det, Hr. General. Det er om ham, Informatoren eller Kandidaten, hvad han nu er.

- Den næsvise Slubbert!

- Ja, han véd kun daarligt, hvad der skikker sig for en Person, der konditionerer for sit Brød paa et fint Sted. Ja, nu beder jeg Generalen saa mindelig ikke at blive vred over, at jeg saadan fremsætter, hvad jeg tænker og mener i min Enfoldighed. Se det er nu - lad mig se - ja det er vel en fjorten Dages Tid siden, saa gaar jeg en Morgenstund nede i Parken, og der ser jeg Komtessen komme gaaende. Man faar jo saadan sine Tanker, naar man ser en fin Dame, som ingen vilde forbyde at blive i Fjerene til Klokken ni, løbe ud i den tidlige Morgenstund.

- Pas paa at vælge Dine Udtryk, Kristoffer.

- Ja vel, Hr. General, jeg skal sige alting saa pænt, jeg kan. Naa jeg lunter jo saa smaat ind mellem Træerne for at se, hvor Komtessen vil hen. Jo, hun gaar ned ad Gangen ved Søen og vips - saa smutter hun ind mellem Sivene, der ved den gamle Bro, hvor der ligger en Baad. Der maa være noget fordækt ved det, tænker jeg, og saa bliver jeg staaende for at se, hvad der kan komme ud af det. Det varede vel en halv Times Tid, saa ser jeg Informatoren; han gaar ned ad samme Vej, ogsaa ind mellem Sivene lige paa det samme Sted. Saa blev jeg jo rigtignok farlig videbegærlig, Hr. General; for man har dog sine egne Tanker, formedelst at man har nogen Livserfaring og véd, hvordan Menneskene er beskafne i Ungdommens Tid.

Generalen havde faaet det ene Ben fra Sofaen ned paa Gulvet og halvt rejst sig, men en Indskydelse sagde ham, at det var at vise sin Tjeners Fortælling en for øjensynlig smigrende 116 Opmærksomhed, hvorfor han straks igen indtog sin forrige nonchalante Stilling, Kristoffer vedblev:

- Jeg hørte Hvisken og Tisken, og saa hørte jeg Informatoren synge. Naa, hvad har jeg at gøre? Jeg vidste jo, at længere henne var der en Aabning i Sivene, der gaar jeg hen og trækker med Respekt at melde Støvler og Strømper af og vader ganske sagte langs Sivene, for der er ikke dybere, end at man nok kan soppe, naar man smøger Bukserne rigtig højt op. Ja, saa kom jeg til et Sted, hvor jeg baade kunde høre og se dem i Baaden; han sang, og de saa paa hinanden - uh - saadan rigtig begærlig, om jeg saa maa sige, og saa kom der nok end en Sang, men den Slags Stil forstaar jeg mig ikke paa; men det er jo tydeligt nok, Hr. General, hvad Udgangen vil blive, naar to unge Mennesker turer frem i deslige Sager.

- Det er meget rigtigt, Du har Øjnene med Dig, Kristoffer, sagde Generalen med tilkæmpet Fatning. Komtesse Egernskjold vil aldrig for Alvor glemme sin Stilling, men hun har været højst uforsigtig og ikke garderet Formen og Etiketten.

- Ja, naar det endda var det værste, Hr. General.

- He - er der mere?

- Jo, se, jeg var jo bleven noget mere videbegærlig, især ved det jeg ikke kan lide den Informator, der gaar klædt og ter sig, som han i det mindste kunde være Kammerjunker, og jeg er Gudskelov af den gamle Skole, Hr. General, der mener, at Herskab skal være Herskab, og Tyende skal være Tyende. Naa, det med den Informator, det ærkrede mig ganske forfærdelig, og jeg tænkte immer mit, Hr. General; rigtignok er jeg en meget underordnet Person, men paa Generalens og Generalens Families Ære skal jeg holde, saa længe jeg gaar paa mine levende to Ben, og naar jeg er død . . .

Nu græd Kristoffer af Rørelse over sin egen Ædelhed.

- Snyder Din Næse, hold op med at flæbe og fortæl videre, sagde Generalen.

- Jo, Hr. General. Ja, se saa dristede jeg mig jo til at give Agt paa den unge Komtesse, og jeg har da ogsaa set, at det er galt fat. Hver evigste, eneste Aften smækker hun sit Vindue op ud til Haven; somme Tider siger hun noget i samme Slags Stil som det, Informatoren synger; somme Tider er det paa Tysk, og saa staar der et Mandfolk nede mellem Træerne og breder Armene saadan ud, og lægger Hovedet saadan og klemmer Haanden ind mod Brystet.

117

Nu røg Generalen for Alvor op fra Sofaen, gik nogle Gange frem og tilbage i Stuen, derpaa standsede han, stillede sig lige foran sin Tjener og saa stift paa ham.

- Og den Person er? . . . spurgte han.

- Ja, det kan vel ikke være andre end som Informatoren.

- Jeg haaber Ikke, Du har rendt med Snak til Tyendet her paa Gaarden, Kristoffer.

- Nej, det véd vor Herre, Hr. General.

- Den Affære maa klares. Jeg tager ikke af Sted, før jeg er sikker paa, hvad der er paa Færde. Du gaar ned i Haven, naar det er mørkt.

- Jo vel, Hr. Generall

- Du raaber den Personage an, forvisser Dig om, hvem det er, og bringer mig straks Rapport -

- Ja . . . men Hr. General.

- Hvad behager? Ræsonnerer Du?

- Nej, Hr. General.

Kristoffer saa i dette Øjeblik saa betuttet ud, at Generalen spurgte:

- Hvad fejler Dig? Hvad var det for Observationer, Du vilde gøre. Jeg tillader Dig at gøre dem.

- Jeg er jo desværre til Aars, Hr. General, og hvis det nu er Informatoren, som er ung og stærk . . .

- Det er sandt, jeg kan ikke eksponere min Tjener for Overlast. Det er rigtigt. Du maa tage Gottliebsen med Dig.

- Ja, . . . men han dur heller ikke meget. Tillod Generalen ikke, at jeg tog Povl Kusk med.

- Povl Kusk? Jo. Den Fyr har meget fornuftige Prængciper af en bondefødt Person at være. Gaa saa. Den Ting attakerer mig i den Grad, at jeg straks gaar i Seng. Sig til Grevnen og Grevinden, at jeg ikke kommer ned til The. Sørg for, at jeg faar The op med tre Briocher, men de maa være gode, hører Du? Præparerede med Æg.

Med en betroet Diplomats hele Vigtighed tog Kristoffer Povl i Enrum og satte ham ind i Sagen. Povl hørte paa hans Beretning i dyb, tungsindig Alvor og sagde:

- Nej, før den Skam skal ske, at Komtesse bliver Kæreste med Informatoren, før vil jeg degraderes til Kvægrøgter her paa Gaarden. Klokken 11 mødes vi ved Gærdet med Nøddehækkene.

Kristoffer nikkede. De sammensvorne vare præcise. De havde begge taget Morgensko paa for at dæmpe Lyden af deres Skridt, 118 og da de mødtes, nikkede Povl til Kristoffer, lagde Fingeren paa Munden og rakte ham i dyb Tavshed og med en Alvorsmine en Pægleflaske, som han havde taget med i Lommen. Kristoffer vædede blot sine Læber, Povl tømte omtrent Resten i ét Drag. Snart hørte de en sagte Knirken af Laagen, der blev lukket op, saa en svag Raslen af Skridt, saa dukkede en Skikkelse frem, der tog Vejen ind mellem Træerne op mod Hovedbygningen. Nu gik de sammensvorne hver til sin Side for samtidig at udføre et

Flankeangreb paa deres Offer. Der var ganske rigtig Lys inden for Komtessens Vinduer paa første Sal; denne Aften blev Vinduet dog ikke aabnet. Men fra hver sin Side saa baade Kristoffer og Povl i den lyse Nat en Mand, der lænede sig til en Træstamme med Hovedet løftet i Retning af Vinduerne; nu bredte han Armene ud, nu lagde han Haanden paa Hjertet, nu knælede han med oprakte Hænder.

- Hedt har han det s'gu, tænkte Povl. Det er en Hanhund af samme Slags Beskaffenhed som Rasmus Staldkarl. Men jeg synes, at han baade er for lille og for tyk til at være Informatoren.

Manden var aabenbart saa fordybet, at han hverken hørte eller saa noget om sig, og de sammensvorne kom ham paa temmelig nært Hold uden at blive bemærkede. Povl følte Situationens Alvor og var modigere end Kristoffer, hvorfor han tog Initiativet og raabte med stræng, myndig Røst:

- Hvem gaar her og roder i Haven ved Nattetide? Skikkelsen for først sammen og faldt derpaa baglænds ned mellem Buskene med et brat og tungt Fald.

- Hid med en Svovlstik, Kristoffer! Lød atter Kuskens Røst.

De gik hen til Stedet, hvor de havde set Manden falde; Kristoffer var ikke videre modig og nærmede sig først rigtig, da han var sikker paa, at Povl straks kunde komme ham til Undsætning. Povl sagde:

- Han skvattede lige straks, da jeg raabte ham an, saa vi kan tage den Ting i al Rolighed. Der bliver ingen Brug for et Nævetag.

Derpaa tog han Æsken ud af Kristoffers ikke ganske sikre Haand, strøg en Svovlstik af mod Bagen af sine Benklæder og skærmede for Flammen med Haanden. Samtidig bøjede de sig ned og rev Busken til Side; den faldne rørte sig ikke.

- I Du Fredsens Gud . . . det er jo Præsten . . . det er jo hans sorte Bulehat der ligger, udbrød Povl.

119

To mere fjottet-forbavsede Fjæs har aldrig nogen Svovlstik oplyst end disse to sammensvornes i dette Øjeblik. De bleve ubevægelig liggende i den knælende Stilling; Kristoffers brede tandløse Mund gabede Povls skægbevoksede dito med de store, hvide Tænder, imøde.

Povl brød først Tavsheden:

- J,a, der ligger han s'gu.

- Ja det gør han, bekræftede Kristoffer.

- Hvad skal vi gøre ved ham?

- Ja, hvad synes Du?

- Hvad siger Du om at lade ham ligge?

- Ja - a - a. Det er maaske det rigtigste. Meget flove over dette Resultat gik de sammensvorne ud af Haven. Povl bemærkede:

- Hvad mon han egenlig stod der og skabede sig efter? For den bredbenede Grævling kan s'gu Komtesse Alvilda aldrig have forset sig paa; det tør jeg tage Rottekrudt paa.

Povls kategoriske Forsikring gjorde Kristoffer endnu mere ked af det. Hvad skulde han nu berette Generalen? Den hele interessante Situation var nu bleven til Vand. Præsten havde gaaet en Spadseretur, havde rimeligvis gaaet og gransket paa sine Prækener, og saa var han bleven bange, da han blev raabt an. Da Kristoffer kom op til sin Herre, saa han godt, hvor spændt denne var paa Udfaldet, trods den fornemme ligegyldige Mine, han præsterede. Han berettede da det ovenstaaende, og al den Belønning, han fik, var følgende Tiltale:

- Du er et Fæ.

Povl maatte fortælle Rasmus Staldkarl Historien. Denne kneb listig Øjnene sammen og sagde:

- Det kan altsammen have sin Rigtighed.

- Tror Du, at Præsten skulde være forlibt i Komtesse?

- Nej ikke paa de Maader. Men Folk, der laver saadant noget sammen i Hovedet som Romanbøger og Prækninger, de skal altid gaa og fedte om Kvindfolk, uden at de vil dem noget riælt. Se, inden jeg kom til at tjene Greven, saa tjente jeg jo som Avlskarl hos Forpagteren paa Søndergaard. Der kom hvert Aar saadan en

sær gammel Rad drevsende; han var for det meste fuld, men ellers gjorde han ikke noget. Han havde en Kasse paa Ryggen med Romanbøger, som han selv lavede sammen, og det var immervæk om højtravendes Kærlighed mellem Prinser og Hertuginde og saadan nogle. Dem sad han og læste 120 højt op i Borgestuen om Vinteren; jeg kan da huske, at jeg sov den meste Tid, for det var vel Løgn og Vrævl altsammen, men Pigerne - hille den rystende Syge - de græd og tudede, som det kunde være deres egne Kærestes, der slog op med dem; om det saa var den bøvede Bryggerpige Trine, saa græd hun, saa det hikkede i hende, og hun var dog over den Alder, at nogen Karl smidskede til hende. Men han - Romanmanden - han havde nok ellers været Skolelærer i sin Tid - han rendte altid ud sent om Aftenen og stod og gloede op efter Vinduerne i Mejeribygningen, der hvor Malkepigerne laa, og der stod han og fægtede med Armene, vendte Øjnene og vred Mund; det saa jeg en Aften, det var Maaneskin; og da jeg spurgte ham, hvad Morskab han kunde have af at faa saadan en Malkeso i bar Særk at se, naar han ellers ikke vilde hende noget, saa sagde han, at han maatte tænke paa Fruentimmer, naar Gejsten skulde komme over ham, og han skulde hitte paa saadan noget bevægeligt noget, saadan rigtig bævrende Kærlighedsvrævl, som kunde faa Vandet i Øjnene paa Tøsene, og derfor stod han nu og gabede op efter Vinduerne. Se nu er jo Præsten nok finere paa det, men det ene Menneske ligner dog lige godt noget det andet; og Præsten skal jo baade til hver Søndag og til Bryllupper, Begravelser og Barsler hitte paa noget nyt saadan ved Hjælp af Gejsten; han vil s'gu lige saa lidt vores Komtesse noget, som Romanmanden vilde Forpagterens Malkekotesser noget.

- Det er fælt, saa Du kan vrævle, Rasmus, naar der først gaar Hul paa Kæften af Dig, sagde Povl, men der er lige godt nogen Redelighed i det, Du siger.

Nogle Dage efter vidste man i Sognet, at Kapellanden, Pastor Jespersen var bleven heftig syg og laa i stærke Feberfantasier.

XVI.

Da Generalen vaagnede næste Morgen, var Rejselysten forgaaet ham. Ved at opfriske Kristoffers Historie i sin Hukommelse, faldt Mødet mellem Komtesse Alvilda og Albrecht ham ind; der maatte gøres noget baade derud af og af Historien med Pavillonen. Generalen sukkede i Følelsen af, at det vilde blive 121 en travl og anstrengende Dag, men han maatte bøje sig for Pligtens og Ærens Bud.

Først gik han til Godsinspektøren, der meget diplomatisk svarede ham, at han var bange for at have misforstaaet Generalens Byggeplan og ikke vilde gøre noget, der kunde støde hans anerkendte Smag; han havde imidlertid ikke dristet sig til at forstyrre ham med Spørgsmaal og havde villet oppebie et gunstigt Øjeblik, hvori Generalen var ubeskæftiget o. s. v.

- Jeg skal tænke over Sagen og give Dem en detailleret Plan, sagde Generalen nogenlunde trøstet.

Dernæst lod han sig melde hos Grevinden og begære en Samtale, saa snart hun var visibel. Med en dyb Indignation, blandet med bekymret Iver for Familiens Ære, fortalte han hende, at hendes Datter havde haft en "suspekt Rencontre" med Huslæreren og endte sin Tale saaledes:

- Tænk paa, hvor Din salig Fader, der var Adelsmand til Fingerspidserne, vilde have græmmet sig, hvis han havde vidst sligt om sin Datterdatter.

Grevinden havde skiftet Farve under Generalens Fortælling og vredet sit Lommetørklæde med Hænderne. Da han var færdig, sagde hun med fast Stemme:

- Jeg takker Dig, Onkel Hellmuth; jeg skal aldeles bestemt forhindre, at sligt sker.

- Skulde vi ikke renvoyere Huslæreren? spurgte Generalen.

- Det vilde være at lægge altfor megen Vægt paa Sagen og give Anledning til alle Slags Fortolkninger, sagde hun.

- Fuldkommen rigtig. Det er sandt. Og saa giver Magnus ham en Reprimande for hans Næsvished mod mig.

- Det skal jeg gøre, svarede hun hurtig.

Dermed var Generalen tilfreds og erklærede, at nu vilde han blive en otte Dages Tid endnu paa Lungelse.

Da Generalen var gaaet, kom Grevinden til at ryste over alle sine Lemmer, dernæst brød hun ud i Graad.

Hvad græder jeg for? sagde hun, da hun havde bekæmpet den.

Vilde en Mesalliance fra hendes Datters Side være hende en saa dyb Hjertesorg? Hun saa ganske vist helst for Ordens og Roligheds Skyld, at Datteren, naar hun skulde gøre et Parti, giftede sig med en Standsfælle, men maatte hun ikke i Kraft af "det Ideale", som hun dog saa ivrig klyngede sig til, kunne overvinde sig til at give sin Tilladelse dertil, naar hendes Datter fik en Kærlighed som Julies til Romeo? Konsekvenserne af det, hun 122 saadan i al Stilhed havde sværmet for, maatte bringe hende til at besvare dette Spørgsmaal bekræftende. Og dog følte hun, naar hun tænkte paa et Kærlighedsforhold mellem Albrecht og sin Datter, en saadan Harme, en saa stikkende Forbitrelse, at al rolig Overvejelse dreves tilbage. Maaske har de i dette Øjeblik en Sammenkomst! Denne Gisning meldte sig pludselig med forfærdende Magt, og fra Kabinettet, der vendte ud til Gaarden, i hvilket hun havde havt den nys nævnte Sammenkomst med Generalen, fløj hun med susende Klæder gennem Salonen og Havesalen og havde allerede med et heftigt Greb fat paa Haandtaget til Havedørens Laas, da hun saa Alvilda og Albrecht komme spadserende nede fra Søen. Hun følte sine Knæ mattes, det var som hendes Blod standsede i hende; hendes Haand slappedes og faldt ned fra Laasen; hun støttede den mod Dørens Karm og saa med stive Blikke ud mod Haven. Hun saa, hvor Albrecht talte ivrig gestikulerende, og hvorledes hendes Datter snart løftede Hovedet opmærksomt imod ham, snart sænkede det som i tankefuld Overvejelse. De vare gaaede rundt om Plænen og nærmede sig Trappen mere og mere. Albrecht saa hen imod den, blev Grevinden var og hilste dybt; hun troede at opdage et spodsk, triumferende Smil paa hans Ansigt. Hun vaklede tilbage, holdt Haanden for sit Hjerte og mere sank om end satte sig paa den nærmest staaende Stol. Da hun hørte Laasen paa Døren klirre, rettede hun sig stiv og rank.

Alvilda traadte ind, og Grevinden, som halvt vendte Ryggen til, saa i Spejlet lige over for, hvorledes en kraftig sund Rødme laa hen over Datterens Kinder, hvor Haaret krusede sig tæt under den lille Straahat, hvor hun traadte elastisk og frejdig ind, hvor Øjet lyste stort og tankefuldt, og - hun saa paa samme Tid sig selv i Spejlet, bleg, med forgrædte Øjne, graanende Tindinger og begyndende Korpulence. Hun var aldrig før faldet paa at anstille en saadan Sammenligning. Der kogte atter en Forbitrelse op i hendes Sind: hun var sig ikke klart bevidst, om dens Braad rettede sig mod Alvilda, mod Albrecht eller mod hende selv. Alt dette tumlede sig om hende i Løbet af faa Sekunder med hele den telegrafiske Hurtighed, hvori Følelser og Stemninger kunne gennemfare et Kvindehjerte paa Kryds og paa Tværs.

- Hvor har Du været, Alvilda? spurgte hun hurtig og stakaandet, bestandig med Ryggen halvt vendt mod Datteren.

- Du ser jo, jeg kommer nede fra Haven.

Grevinden drejede sig om paa Stolen og saa paa Alvilda, 123 som blev helt underlig til Mode ved hendes stirrende, haarde og forskende Blik bag Øjnenes rødkantede Rand.

- Du maa ikke spadserere ene med Huslæreren, det maa jeg forbyde Dig paa det bestemteste.

Alvilda kunde aldeles ikke kende sin Moder igen. Hun, som havde været Blødheden, Blidheden og Hensynsfuldheden selv, talte i Onkel Bilbachs Kommandotone. Blodet for op i Komtessens Kinder, Ordet forbyde genlød irriterende i hendes Sind. Hun gjorde et lille, trodsigt Kast med Hovedet tilbage og spurgte:

- Hvorfor?

- Hvorfor? Fordi jeg ikke ønsker det.

Disse Ord bleve sagte saa fornemt, som om Grevinden vilde afskære en Kammerjomfrus Antydning af Opposition. Komtessen tog det Parti at smile og svarede:

- Saadan taler man til smaa Børn, søde Mama.

Grevinden følte at Grunden under hende vaklede. Hun kunde ikke fuldføre den paatænkte Bygning i denne Stil. Hun lagde Armene over Kors, knugede dem tæt mod Brystet og kneb sig i Overarmen for at tvinge den stærkt opkogende Heftighed. Alvilda blev staaende med Hatten paa, med Albuen støttet mod Klaveret og saa forundret og alvorlig paa Moderen.

- Kom hen til mig, Alvilda, sagde Grevinden. Ordene var nær ved at smelte hen i Graad.

I Lynfart rev den unge Pige Hatten af Hovedet og Handskerne af Hænderne og stod i et Spring foran Grevinden, der greb begge hendes Hænder og saa hende ind i Øjnene; i hendes egne Øjenkroge piblede Taarerne frem som Vanddraaber, der tvinge sig frem gennem Isens smalle Sprækker.

- Du græder jo Moder, sagde Alvilda, og slog sine Arme om Grevindens Hals.

Nu græd de begge to en Stund. Da det var stillet af, spurgte Komtesse Alvilda:

- Mama, hvorfor var Du saa vred paa mig før? Hvorfor brugte Du det stygge Ord forbyde? Det er nær ved at gøre mig ond.

- Jeg maa tale alvorlig med Dig, Alvilda, sagde Grevinden. Sæt Dig hos mig!

Til Svar knælede Datteren ned paa Skamlen foran Moderens Stol og lagde Hænderne i hendes Skød. Grevinden greb dem igen og holdt dem fast mellem sine som for at støtte sig og vinde Ro til at tale.

124

- Alvilda, begyndte Grevinden med usikker Stemme, Hr. Albrecht taler med Dig om Ting, som Du er for ung til at forstaa. Han river alt ned, som Du har troet paa; han gør Dig urolig i Dit Sind. Vi havde det jo saa godt i vort stille Liv; hans Tale løsner Storme der hen over. Hvem véd, hvor de kan blæse os hen?

- Lad dem blæse os ud af det Liv, Moder. Jeg kan ikke begribe, at Du længes tilbage til det. Naar hørte vi et Ord, der glædede eller løftede os en Smule? Hvad beskæftigede vi os med uden de daarligste Smaaligheder? Skal de Herrer, der kommer her, være de bedste i Samfundet? Jeg synes ikke de staar over de Heste og Hunde, som de altid taler om. Vi var saa tørstige efter at faa en lille Smule Indhold, at vi tog til Takke med den stakkels Kapellan.

- Jeg skal sende Bud efter Pastor Jespersen; lad os holde os til det, han talte om, sagde Grevinden; om det ikke er saa aandrigt, saa er det dog sandt og rigtigt.

Alvilda rystede smilende paa Hovedet.

- Nu nytter det ikke, Moder. Jeg vilde nu falde i Søvn over ham. Jeg véd ikke, hvor det kan være, men siden jeg har hørt . . . den ny Huslærer (disse Ord bleve udtalte sagte, hurtig og ledsagedes af en Rødme) . . . siden jeg har hørt ham tale, læse og synge, har jeg ligesom faaet Lys og Udsigt til noget . . . ja det er saa vanskeligt at sige, hvad det er; jeg vil for Eksempel sige, at meget af det, jeg har læst, meget af det, jeg hørte hos Grandtante Schenkendorf, som jeg dengang blot lo ad og syntes var bare morsomt, det bliver nu til Alvor for mig. Moder, vedblev Alvilda og betragtede Grevinden med naiv Glædestraalen, véd Du, at han selv er Digter? De Sange, han synger, er af ham selv; Melodierne tager han ud af det han kan huske af de bedste Komponister, men arrangerer dem til sit Brug. Han fortalte mig det selv i Morges; han fortalte mig hele sit Liv, om alle de Skuffelser, han havde lidt, om hvordan hans prosaiske Studenterkammerater havde svunget sig til Vejrs, fordi de svigtede Idealet, men at han havde holdt dets Fane højt og derfor blev skubbet til Side og levede sin bedste Ungdom hen i Fattigdom; hvordan hans Talenter blev begravede, hvordan han saa drog ud i Verden som Folmer Sanger i Hjortens Flugt . . .

Pludselig standsede Komtesse, der havde ladet disse Ord strømme ud som halvt i Drømme, da hun bemærkede, at Grevinden bed Læberne sammen og saa, hun syntes næsten ondt ned 125 paa hende. I det samme klemte Grevinden om hendes Haand, saa det smertede, og efter at hun havde sluppet dem, sad der Mærker paa dem som blegrøde Koralbaand om Alabast. Hun næsten stødte til hende, da hun for op fra Stolen og udbrød:

- Du elsker ham. -

I et Nu var hun ude af Stuen.

Komtesse havde en Følelse som en, der drømmende er gledet sagte hen ad en rolig Strøm, hvori det ene skønne Spejlbillede afløses af det andet og pludselig støder paa Grund med et saa stærkt Ryk, at det gør ondt i alle Lemmer. Hun saa sig forvirret om i den tomme Stue; hun lyttede, det var dødsstille; hun hørte derpaa dæmpet Susen fra Haven, ja endog en Humlebis Summen om en af Blomsterne, der stod i Potte i Glasverandaen. Med ét sagde hun højt:

- Ja, jeg elsker ham.

Forfærdet ved Lyden af sin Stemme, lod hun Blikket spejle om som en skræmte Raa, stillede sig saa hen i et Vindue, stod der bøjet, med begge Albuerne støttede mod Karmen og saa ud i Haven, hvor det stærke Formiddagslys, der gnistrede paa Søen, strøg bredt hen over Plænen Fløj, dirrede om de brogede Blomster og afkølede sig i de dunkle Skygger i Trægrupperne, ligesom magnetiserede hende ind i en salig Rugen over Indtryk, der afløste hinanden stille, hurtigt, med dæmrende, bløde Omrids.

Ubevidst, søvngængeragtig adlød hun, da Tjeneren meldte Frokosten; og da hun opdagede, at hverken hendes Moder eller Albrecht var tilstede i Spisesalen, lod hun sig atter synke hen. Hun saa sin Fader, Generalen og den gamle Kammerherreinde, der nu var saa rask, at hun kunde forlade sine Værelser, som i en Taage; hun hørte dem tale som i en lang Afstand; Ordene suste og summede som uarticulerede Lyde. Hun saa distraet paa Generalen, hvis Blik sendte hende bistre Bud over Bordet. Hvad kom Generalen hende

ved? Det var, som alt, der hidtil havde været hende nær, var blæst ud i det fjerne, hvor det drejede sig i en kedelig Cirkelbevægelse. Hun vakttes ved, at hun hørte sin Broders drævende, tykke Overgangsstemme kalde paa hende:

- Du, Alvilda!

-Ja.

- Jeg tror, Din Ridehoppe faar Kospat.

- Hvad tror Du?

- At Din Ridehoppe faar Kospat.

- Hm - saa?

126

- Ja, det kan da ikke være af Overanstrengelse, for Du rører den jo aldrig.

- Ja . . . jeg vil ud at ride, sagde hun.

- Skal jeg ride med?

- Nej. Jeg vil have Rideknægten med. I det samme rejste man sig fra Bordet. Generalen strøg sin Knebelsbart, trak sine buskede Bryn i Vejret og sagde:

- Naar Din Broder vil ride med, er det da mest passende, at han rider ved Siden af Dig, og at I saa har Rideknægten bag ved i nogen Distance. Det er mit Ønske, Alvilda, hører Du.

- Det er mit Ønske kun at have Rideknægten med, svarede Komtessen.

Dermed gik hun ud. Generalen saa bestyrtet paa Greven, som purrede sig i Haaret og klædede sig i Skægget.

Stamherren havde Færten af, at der var noget paa Færde, og blev staaende i Forventning om at noget skulde ske.

- Gaa ud af Stuen, Vilhelm, kommanderede Generalen.

Grev Vilhelm turde ikke gøre nogen Indvending, men gik surmulende og smaamukkende ud, slæbende Benene dvask efter sig. Da de to ældre Herrer vare ene, sagde Generalen, mens han gentagne Gange nikkede betydningsfuldt med Hovedet.

- Vogt paa Dit Hus og Dine Børn, Magnus!

- Ja det . . . ja . . . Du siger s'gu noget, svarede Greven.

- Véd Du, at den kære Charlot er upasselig?

- Ja . . . hun har nok lagt sig?

- Véd Du hvorfor?

- Hm! Hun er nok bleven vaad om Fødderne i Morges i Duggen. De Satans forbandede . . . kære velsignede Damer skal ogsaa altid rende i den Have med tynde Sko.

Generalen grundede et Øjeblik dybt med sammentrukne Bryn. Skulde han sætte Greven ind i Sagerne og appellere til hans faderlige Myndighed? Han løste Problemet ved at sige til sig selv:

- General v. Bilbach! Husk paa, at Du er Diplomat. Altsaa indskrænkede han sig til følgende Orakelsprog:

- Bered Dig paa, Magnus, at Du gaar farlige Tider i Møde.

- Ja det har Du Ret i. Det er nogle djævleblændte Tider, man lever i. Man har det skam haardt.

Greven holdt Haanden for Munden for at skjule en stærk, misanthropisk Gaben.

- Der skal Myndighed til, Magnus, Autoritet, forstaar Du?

- Ja de skal have af Knaldepisken, de Lømler.

- Jeg har sagt til Inspektøren, at jeg vil give ham detaillerede Ordre paa den Pavillon, Du véd.

Greven rømmede sig forlegen og fik lidt Hoste.

- Pavillonen? - naa - ja - den -

- Vil jeg se færdig, inden jeg rejser. Nu vil jeg i Formiddag tænke paa, hvordan jeg vil have den, Du sørger nok for, Magnus, at ingen forstyrrer mig. Jeg er ikke visibel for nogen, mens 'jeg grunder over den Pavillon.

Da Generalen var gaaet, skyndte Greven sig ned til Godskontoret og bad Inspektøren endelig at føje Generalen, for ellers blev han "knusende gal; især i denne Tid, da hans Mave var i Uorden."

XVII.

Komtessens brune Ridehoppe stod opsadlet foran Hovedtrappen til Borggaarden; Rideknægten stod med Tøjlen til sin Hest om Armen og holdt Stigbøjlen paa Ridehoppen, foran hvis Forben Grev Vilhelm laa paa Knæ. Han undersøgte nøje og alvorlig Hasens udvendige og indvendige Side, alt imens han disputerede med Niels Rideknægt, der paastod, at Hoppen slet ikke hayde Spat, og fejlede den noget, var det ikke Kospat, men Aarespat. Endelig viste Komtessen sig i sort Klædes Amazonedragt med Fløjlsbesætning, en lav Silkehat med sorte Strudsfjer, bærende den lange Robe graciøst slængt over den venstre Arm; i den højre Haand svippede en let Ridepisk. En Liberitjener, der havde lukket Døren op for hende, blev, barhovedet og bukkende, staaende paa det øverste Trappetrin; Rideknægten hjalp hende i Stigbøjle og Sadel; en Jæger i den daglige graa, grønbesnored Kittel lukkede Borggaardens Gitterport op og stod ret med Kasketten knuget mod det højre Laar, og nu gik det i rask Trav ned ad Alleen. Grev Vilhelm løb et lille Stykke med, bøjede sig dybt ned og iagttog Hoppens Fodskifte, mens han hovedrystende sagde:

- Det kan ikke nytte, hvad Niels siger, Hoppen har Kospat, eller ogsaa faar den det.

Da den bløde Vej havde afløst Stenbroen, og Hovslagene lød dæmpet, satte Komtessen sin Hest i strygende Karrière, og i faa 128 Minuter havde hun naaet Skoven; Rideknægten var et godt Stykke bag ved hende. Paa Skovvejen sagtnede hun Farten, til den gik over til en sagte Gang Fod for Fod. Hun slappede Tøjlen, lod den ene Haand hvile paa Hestens Hals og gav sig sine Drømme i Vold.

Som hun hidtil havde levet, vilde hun ikke længere leve. Foraar, Sommer og Efteraar kedede hun sig ihjel paa Landet, og naar hun om Vinteren kom til København, havde det kun i de første Aar moret hende at komme paa de faa Baller i Aristokratiets Kreds, der paa Frederik VII's Tid holdt sig meget borte fra Hoffet og Hovedstaden; det var blot Landjunkere, der havde ombyttet de lange Jagtstøvler med lakerede Sko, eller frivole og tomme Kammer- og Ridejunkere med et uendeligt Lavmaal af Forstand og Dannelse, som dér omsværmede hende. Og saa de evige Visiter i Vinterlejligheden af gamle Kammerherrer, Hofjægermestre, Gardeofficerer af forskellig Alder, de yngre blandt de sidste snusende efter rige Partier, af gamle Damer . . . en hel Falanks af adelige Oldfukser eller Vartovslemmer! De gamle Damer kælede for hende som for en Skødehund eller beundrede hende som en magnifik Nipsgenstand. Og saa denne stumpe, sløve, alt berørende, intet opt'agende Konversation, disse Skandalhistorier fra Hoffet, som man dunkelt hentydede til, denne afmægtige politiske Forbitrelse, hvis Grund var hende uklar - nej Lys, Liv, Luft, Frihed! Ad hvilken Vej hun alene skulde naa dertil, vidste hun ikke; men ved hans Hjælp, Digterens, med de store Perspektiver, med den flammende Aand, maatte hun kunne naa ud i det store Rum med høj og ren Luft Hun tænkte sig rigtignok ikke at bo i en Hytte med hans Hjerte. Nej, det skulde være i høje Sale, hvor glimrende Fester fejredes under Kronernes Glans, hvor alt, hvad der ragede frem ved Aand og Begavelse, samledes, et italiensk Renæssancehof, der klang af Musik og Poesi, der straaled af ædle Statuer og Billeder, med skyggerige Haver, hvor krystalklare Fontæner styrtede sig ned ad Terrasserne, hvor de hvide Balustrader omsnoedes af pragtfulde Blomster. Da skulde hun vise, hvad en dansk Adelsdame duede til. Disse Drømme var Reproduktioner af hendes sidste Samtale med Albrecht, som hendes Moder var bleven saa vred over. Hun lukkede Øjnene, lod Billederne glide hen i en gylden Lystaage og Tonerne flyde ud i et sagte susende Piano.

. . . God Morgen, Alvilda! lød det tæt ved Siden af. Hun havde nær skreget Av og saa sig om med en forvirret Mine, 129 som en, der vækkes pludselig paa et fremmed Sted og forskrækket søger at orientere sig.

Hesten havde fulgt Komtessens sædvanlige Rideroute et Stykke langs ad Skovens Hovedvej og var derpaa slaaet ind paa en mindre Bivej til venstre, der løb forbi Godsets Skovridergaard langs med Skovens Udkant for efter denne store Kurve atter at udmunde paa Hovedvejen tæt foran Lungelse Herresædes Ladebygninger. Komtessen var endnu ikke naaet til Skovridergaarden, da Lyden af hendes Navn paa en saa ubehagelig Maade rev hende ud af den vellystige, paradisiske Somnambulisme.

Hun opdagede, at der paa en stor, af Rodskud overgroet Stub, søm stod ovre paa den hinsidige Rand af den lave, tørre Grøft, sad en høj, ung Mand med et smukt sort Skæg og en brunlig Hudfarve, med en graa Jægerhat paa Hovedet og en Bøsse mellem Knæerne. Deres Blikke mødtes; brat løb Komtessens Øjenbryn sammen i en lige Linie; Munden fortrak sig vredt og trodsig; med et Rap af Ridepisen satte hun sin Hest i Galop, og i et Par Sekunder skjulte Vejens Krumning og Træerne hende for den unge Mands Øjne.

- Velkomsthilsenen var ikke videre varm, sagde han med et halvt Smil. Skulde her være en ung Lehns greve i Farvandet?

Han rejste sig op fra Stubben, slængte Bøssen i en Rem over Nakken og tog Retning hen mod Skovriderboligen. Da han havde naaet det Trægitter, der skilte dens Gaardsrum fra Vejen, hørte han igen Hestetrav bag ved sig og saa Niels Rideknægts lyseblaa Liberi med Sølvknapperne, den sølvtræssede Krave og Hue.

Niels holdt Hesten an og saa søgende omkring sig.

- Komtessen er redet den Vej, sagde den unge Mand og slog ud med Haanden i Retningen.

- Tak, sagde Niels og satte ogsaa i Galop. Han vidste, at han kunde risikere at faa Skænd af Generalen, hvis denne ved hans Hjemkomst opdagede, at han ikke havde holdt den rette Distance mellem sig og Komtessen.

Den unge Mand stod et Øjeblik med Albuen støttet paa Tværstykket mellem to af Stakittets Stænger og saa tankefuld ned ad Vejen. Paa en Højning af Vejen, et Stykke uden for Skovkanten, saa han den sorte Amazonas kikkelse dukke frem i det fjerne; en Støvsy, hvid som sprøjtende Skum, hvirvlede op under Hestens Fødder og fejedes til Siden ud over Marken. Saa sænkede Terrænet sig atter, og hun blev borte.

Han rev rask Armen ud af sit Leje, og med det uvilkaarlige 130 Udraab: Børnestreger! gik han ad Gitterets Laageport ind i Skovridergaarden.

Niels havde faaet Distancen, da Komtessen red op ad den store Allé, og skottede op efter Hovedbygningens Vinduer, om han skulde kunne se Generalen nikke tilfredsstillet, men der var ingen. Som sædvanlig lukkede Tjeneren begge Hoveddørens Fløje op, trak sig bukkende ud paa Trappen til venstre for Indgangen og tog mod Komtessens Ridepisk, da Niels havde hjulpet hende af Hesten.

- Hvordan er han kommen her, hvad vil han her? spurgte Komtessen forbitret sig selv, imens hun løb op ad Trappen til sit Værelse for at skifte Dragt. Hun mødte sin Moders Kammerjomfru.

- Er Mama syg? spurgte hun.

- Ja. Grevinden har lagt sig; hun er nu falden i Ro; jeg tror, hun sover.

Komtessen klædte sig i en Fart om; hun vilde ned i Haven, ned til Søen; hvem vidste, om hun ikke kunde være saa heldig, naturligvis ved et rent. Tilfælde, at træffe en, der kunde bortvejre de Skyer, som Mødet i Skoven havde lagt over hendes Sind. Skønt hun skammede sig derved, følte hun en Glæde over, at hendes Moder foreløbig var gjort uskadelig.

Men da hun kom ind i Havestuen og vilde fare den hurtig igennem, saa hun sin Fader sidde ganske alene midt for Marmorbordet med en saa betænkelig bekymret Mine, som om en Fare truede hans Velfærd. Hænderne arbejdede vekselvis i Skægget og i Haaret bag Ørerne. Hun betragtede ham ingenlunde som en Hindring paa sin Ekspedition, thi det maatte man lade Greven, at han aldrig nogensinde havde blandet sig i sin Datters Opdragelse; han kendte hende ikke mere, end han kendte enhver som helst fremmed ung Dame, han havde set.

- Er det Dig, Charlot? spurgte Greven uden at løfte sit bekymrede Hoved.

- Nej.

- Naa, det er Alvilda. Hør Alvilda . . . , hør et Øjeblik, sagde Greven næsten hviskende. Kom lidt herhen. Hør Du - her lagde Greven Fingeren paa Næsen - véd Du noget om, at Onkel Hellmuth har sagt, at han ikke er visibel for nogen i Formiddag?

- Nej.

- Naa. Ja - for han har sagt det. Men Du kan jo lade, 131 som Du ikke véd noget af det, hvad? Gaa op, min Pige, og bank paa hans Dør og sig, at der er hændet noget rent forbandet - nej saadant noget - hvad Du nu kan sige - i Familien - at jeg har faaet et Brev - men Du skal ikke sige det fra mig af - Du kan nok finde paa, hvad Du skal sige.

Af Grevens fiffige Smil kunde Alvilda se, at det næppe var en hjertegribende Ulykke, der va.r hændet i Familien. For nogen Tid siden vilde hun have været angst for at gaa til den frygtede Bussemand, nu vilde hun derimod overbevise sig selv om, at hun var modig. Uden at skræmmes af Generalens forbitrede Brøl, da hun bankede paa Døren, bad hun ham tørt om at komme ned til sin Fader, men skyndte sig straks bort.

- Hvad siger Du om det, Onkel Hellmuth? udbrød Greven, ligesom Generalen tfaadte ind i Havestuen, og rakte ham et Brev. - Det er min Sæl . . . det er . . . hvad?

Den gamle Herre fik sin Guldlorgnet paa Næsen og læste Brevet.

- Otto Egernskjold rappeleret! raabte han. - Naturligvis en Kabale af den . . . (her fulgte en Betegnelse af Grevinde Danner, som ikke godt kan nedskrives). Fordi Otto havde den Takt ikke at møde hos hende i Uniform, da Kongen forlangte, at han skulde hilse paa hende, da han havde Congé forrige Gang, saa vil hun nu tage Revanche. Ja, nu ser den gode Otto, hvad han har for, at han har inviteret al Verden, Malere og Gøglere og Komedianter og Bladsmørere her hjemme fra til Diner i sit Ambassadehôtél. Men vi, Magnus, vi maa gøre en Demonstration, naar han kommer her til Lungelse, noget grandios!

- Bare det ikke vækker Opsigt . . . og der bliver Vrøvl i Bladene, det vilde jeg saa rædsomt nødig, klynkede Greven.

- Du kan jo nok tænke, Magnus, at jeg ikke vilde proposere Dig noget i den Genre. Nej, jeg mener, Du bør gøre en grandios Diner, rigtig udsøgt Diner, for Din Onkel Otto af Egnens første Familier og saa tage nogle af de højere Funktionærer her i Amtet med som Dekoration: Amtmanden, skønt han er en Bourgeois, Stiftsfysikus et cetera. Jeg skal nok komponere den Diner, men jeg maa bede Dig at opsætte den, til min Mave er retableret.

Jo, vel, ja . . . det har Du Ret i, sagde Greven og nikkede, helt beroliget ved, at han kunde slippe med en politisk Demonstration af en saa fredelig Natur.

132

XVIII.

Grev Otto Egernskjold, Farbroder til den nuværende Lehnsbesidder, var bleven afskediget fra sin Post som Gesandt ved et af Europas betydeligste Hoffer, enten det nu var fordi han ikke var vel set af visse indflydelsesrige Personer ved Hoffet, eller fordi Regeringen ansaa ham for en Modstander af sit politiske Program, thi han var en ivrig Fjende af Ejderdanismen.

Som yngre Søn af et den Gang forarmet Stamhus var han bleven sat til at studere, var bleven juridisk Kandidat, var som ganske ung kommen ind i overordnede administrative Embeder, derpaa var han bleven Diplomat og havde beklædt vigtige Ambassader. Han hørte til en Race adelige Embedsmænd, som nu vistnok er uddød, der vel vare Aristokrater i deres Livsopfattelse og politiske Sympathier, men som Livet i store Forhold og mangeartede Berøringer med alle Slags Mennesker havde opdraget til en fin Humanitet. Skønt han altid havde haft rigelige Embedsindtægter, havde hans Pengeforhold aldrig været storartede; men han havde altid kunnet leve uafhængig og havde aldrig villet tage mod at drage fra Herregaard til Herregaard hos sine godsbesiddende Standsfæller. Hans Vilkaar havde været saadan, at han godt forstod at sætte sig ind i de mindre heldig stilledes Situation, og medens han var i en overordnet Embedsstilling her hjemme, vare alle hans undergivne enige om at berømme hans imødekommende Venlighed og udsøgte Høflighed, hvorvel de maatte indrømme, at selv de, der arbejdede umiddelbart under ham, ikke kom til at staa ham nærmere end den første Dag, de saa ham. Hans Væsen var stille; selv naar han gav en Irettesættelse, fulgte han Devisen: *fortlier in re, svaviter in modo*. Naar han var Vidne til de borgerlige Bureaukraters Grovhed og hensynsløse Væsen, fortrak hans Ansigt sig som et musikalsk Menneskes, naar han hører en skrattende, falsk Trompet. I mange Aar havde han levet som barnløs Enkemand, men hans gammeldags Opfattelse af en Ambassadørs Stilling, ifølge hvilken han i stor Maalestok indbød tilrejsende danske i sit Hus, havde medført, at han efter denne Afsked var reduceret til at leve af sin Pension, da hans Smule Formue var opbrugt.

Man vil kunne slutte af det for alle Interesser blottede ensformige Liv, som den grevelige Familie førte, at denne Familiebegivenhed drøftedes vidt og bredt, og at Kongen og hans Hustru, Udenrigsministeren i Særdeleshed og Ministeriet i Almindelighed, 133 Rigsdagen, den konstitutionelle Regeringsform, det "forbandede" 1848 fik læst og paaskrevet af Generalen, der sekunderedes af Greven.

- Nu skal vel den Gadedreng, Orla Lehmann, sukcedere Otto, sagde Generalen blandt andet, og begaa ny Sottiser, og saa skal der rundt om ved Hofferne employeres Ambassadører, som hedder Jensen, Hansen og Nielsen. De har jo begyndt med Amtmændene; han i P- hedder jo Olsen ligesom Din Skovfoged ude i Vesterskoven, han, der skød Ræven ude i Kohaven i Foraaret, han, som havde dresseret min afdøde Hønsehund, Cartouche.

Selv Grevinden, der havde trukket sig tilbage i nogle Dage, blev reven med til at tage Del i Forargelsen over den Familien Egerskjold tilføjede Forhaanelse. Hun lod, som hun ikke ænsede Albrecht, ved hvis Indtrædelse Diskussionen standsede, men Komtessen, der dog holdt meget af sin Grandonkel, sagde ikke et Ord. Naar Albrecht og hun vare i Stue sammen, veg Grevindens Øjne ikke fra hendes Datter; enhver Sammenkomst i Haven i de tidlige Morgentimer havde hun vidst at forpurre ved selv at gennemvandre den paa alle Kanter paa en Tid, hun ellers holdt meget af at sove i.

Saa kom der en Dag med Posten et Brev fra den afskedigede Gesandt, der meldte hans definitive Ankomst den følgende Dag, men til denne Efterretning var knyttet en anden, der frembragte en trykket, forlegen Stemning. Brevet endte nemlig saaledes:

- Jeg tager Otto Holm med; han er kommen til Evropa for et Par Maaneder siden, er bleven særdeles dygtig og flink og gør mig i alle Maader Glæde.

- Och den gode Grev Otto, afbrød Generalen den langvarige Tavshed, som fulgte paa Grevens Oplæsning af de citerede Ord - jeg forstaar ikke, hvorfor han altid vil rippe op i denne importune Affaire. Det er meget nydeligt, at han tog sig af Fyren og har gjort ham til noget, der kan passe for hans Stand, men hvorfor skal han ved hver Lejlighed introducere ham i Familien og genere den ved" at erindre om Skandalen?

Med denne "Skandale" forholdt det sig paa følgende Maade. Grev Magnus Egerskjolds Fader havde ladet sine Børn skøtte sig selv, medens han ruinerede sig og sit Gods ved Spil og andre Udskejelser i den for Landgodserne daarlige Periode. Han havde en Datter, fem Aar ældre end Stamherren; hun sad og kedede sig uden Selskab paa Lungelse, hvor kun langstøvlede Jægere drev deres Sport i Grevens lange Enkemandperiode. Hun havde 134 forelsket sig i en ung Forstkandidat Holm; da der ikke var Tale om Faderens Samtykke, lod det unge Par sig hemmelig vie, uden at have noget at sætte Bo for. Greven vilde ikke se sin Datter mere, men hans yngre Broder Otto, der allerede den Gang beklædte en Post i det udenrigske Departement, tog sig af Parret, uagtet han var meget lidet fornøjet med det skete, og skaffede Holm en Skovriderpost ved Statsskovene. For at faa anstændig Fagon paa det hele virkede han for, at Skovrider Holm kunde faa en "Karakter"; det varede heller ikke længe, før han blev Forstraad, men førend han blev Jægermester, var han ikke presentabel i "Familien". Grev Ottos Bestræbelser vare ikke langt fra at blive kronede med Held. Frederik den sjette havde sat Skovriderens tredivte Aar som Termin for denne Indrømmelse til Egerskjolderne, da Holm pludselig døde. Grev Otto understøttede hans Enke og eneste efter ham selv opkaldte Søn; og da hans ældre Broder, Lehns greven, var død, tog han uden videre Moder og Barn med, naar han besøgte sin Brodersøn og hans unge Hustru paa Lungelse. Fru Holm døde, medens hendes Søn endnu var Barn; Grev Otto lod ham studere og tvang saa at sige igennem, at Drengen i Ferierne kom til Lungelse, medens han selv som Diplomat opholdt sig i Udlandet. Otto Holm var fem Aar ældre end Komtesse Alvilda; da han var fjorten Aar, fik han et romantisk Sværmeri for det smukke Barn, og det var kun for hendes Skyld, at han, efterhaanden som han voksede til og tydelig skønnede, at han kun var tolereret paa Gaarden, hvor f. Eks. Generalen systematisk undlod at tale til ham, dog vedblev at komme der selv i sine første Studenteraar. Da han ønskede at studere Polyteknik, sendte Grev Otto ham i hans tyvende Aar til Schweiz. Afskeden med den da femtenaarige Alvilda var indvendig i høj Grad romantisk og rørende hos begge, udvendig var den lille Komtesse fin og formfuld, og den unge Student kluntet og rødmende. Han plukkede en Buket Markblomster, som han før sin sidste Afrejse listede til hende; den gemte hun i sin Konfirmationssalmebog af Fløjl med Sølvpladen paa Bindet, hvori det egerskjoldske Vaaben var udgraveret. Buketten var ledsaget af et Vers, hvorpaa der stod:

Voks op i Uskyld lig disse Blommer
med deres bløde og fine Klokker;
gid Solens Glans i en herlig Sommer
maa lege sødt paa de dunkle Lokker!

Det var ikke lang Tid siden, hun havde fundet de visne Blomster og dette Stykke Ruspoesi i Salmebogen; det var den Aften, da hun, tænkende paa Albrecht og paa Heines Digt, havde staaet i sit Værelses Vindue. Halv forbitret havde hun kastet Blomsterne ud i Haven og revet Papiret med de forgyldte Kanter itu. Hun

vidste, at Otto Holm som Civilingeniør var taget til Sydamerika eller saadant et Sted, men han blev aldrig nævnet; ingen havde tænkt paa ham, og efter at hun selv var kommen tilbage fra Holsten, havde hans Billede aldrig meldt sig i hendes Tanker.

Den gamle Greve og hans Broderdatters Søn ankom sent om Aftenen. Kun Lehnsgreven var oppe for at modtage dem; og først ved Frokosten næste Dag mødte hele Husets Besætning. Den gamle Greve fik den mest hjertelige Modtagelse. Det var en smuk, vel voksen, endnu rank gammel Mand, med hvidt Haar og stærk Bakkenbart; hans milde, rolige Øjne virkede velgørende, og da Generalen hentydede til hans Fald som Slagtoffer for "*la canaille*", trak han smilende paa Skulderen og sagde:

- Man bliver gammel, kære Bilbach; det havde været bedst, om jeg havde trukket mig tilbage et Par Aar tidligere. Jeg kan ingen Nytte gøre mere; jeg tror ikke paa Tiden, og den ikke paa mig.

Hans unge Ledsager hilste man paa med kølig Høflighed. Generalen bukkede uden at række ham Haanden; Alvilda sænkede Øjenlaagene til Hilsen; hun maatte tage mod hans fremstrakte Haand, men han følte hendes som en livløs Genstand i sin. Kammerherreinden sagde: God Dag, lille Holst. Albrecht blev ikke præsenteret, men da Holm nærmede sig ham, gav det et Ryk i dem begge. Holm udbrød:

- Hvad, De her, Hr. Albrecht? - om Forladelse - er De Professor eller Doktor?

Albrecht bed sig i sit Skæg. Grevinden sagde:

- Hr. Kandidat Albrecht har været saa god at paatage sig Vilhelms Undervisning. Du kjender Hr. Albrecht?

- Ja, Hr. Albrecht har været min Lærer, og siden har vi talt oftere sammen i mine Studenterforeningsdage,

Albrecht var stiv og tilbageholdende. Holm syntes heller ikke at have Lyst til at inklade sig videre med ham. Generalen hviskede til Greven:

- Den unge Mand har faaet en fiks Tenue. Man ser dog, han er halvblods.

136

- Ja lige straks, det gør man, min Sæl, svarede Greven sagte og hurtig.

Det var forgæves, at Holm ved al betragte Komtessen søgte at faa hende i Tale gennem et Minespil; hun værdigede ham ikke et Øjekast. Men Holm var ikke den Mand, der lod sig skræmme. Tilsidst sagde han højt over Bordet:

- Du er nok bleven en ivrig Rytterske, Alvilda? -

Hun lod, som hun ikke hørte det, skønt det var vanskeligt

at faa nogen til at tro det muligt, saa direkte var Repliken bleven

henvendt, og saa tydelig var den bleven udtalt.

Den gamle Greve saa først over paa hende, saa paa Holm

med et lille Smil og sagde, idet han ved at optage den sidstes

Ord ligesom understregede dem:

- Ja saa; det var jo smukt. Hvoraf véd Du det, Otto?

- Jeg kommer til at skrifte en Synd for at besvare det Spørgsmaal, Grandonkel. Da vi traf sammen paa Stationen igaar Aftes, kom jeg ikke lige fra København. Jeg har i flere Dage været hos den gamle Skovrider Klausen. Jeg har strejft omkring i Egnen og levet mellem gamle Minder. Jeg vil hellere straks bekende det end have, at det skal blive opfattet som en Mangel paa Opmærksomhed mod Onkel Egernskjolds Familie; men jeg havde Trang til at gaa lidt ene omkring i al Stilhed. Saa mødte jeg forleden Alvilda til Hest og hilste paa hende.

- Har Du talt med Otto? spurgte Grevinden. Der laa en vis livlig, ingenlunde vred Nysgerrighed i Betoningen, og Grevinden skottede over til Albrecht, der paa skraa fikserede Alvilda og hendes Fætter. Havde Komtessen kunnet trylle en Knebel i Munden paa Otto Holm, havde hun gjort det i dette Øjeblik; havde hun kunnet opdrive et rigtig giftigt Gensvar, vilde hun have betalt det i dyre Domme, thi hun mærkede, hvor blussende rød hun blev; og uden at hun saa paa Albrecht, følte hun hans Blik ramme hende i Ansigtet. Men Otto tog straks Ordet, idet han lo.

- Nej det har hun ikke, Tante Charlot; for da jeg rejste mig op fra Stubben, hvor jeg sad, gjorde jeg samme Virkning paa hende og hendes brune Hoppe som en Genganger - de for afsted i susende Galop. Du kendte mig vist ikke igen, Alvilda.

- Nej, svarede hun.

Albrecht tænkte med jaloux Uro: Der maa have været noget mellem de to. Konversationen blev af den gamle Greve ledet ind i mere almindelige Baner. De tre ældre Herrer kørte ud 137 straks efter Frokosten. Albrecht og Otto gik med Damerne ned i Havestuen. For at sige noget sagde Grevinden til Otto:

- Hvad synes Du om at være kommen tilbage til Danmark, Otto?

- Jeg vilde lyve, om jeg enten sagde "godt" eller "slet". - Det er en underlig blandet Følelse, Tante. Steder og Lokalteter og Natur glæder mig; det er mig ligesom en Beroligelse at se, naar de er, ligesom de var,, før jeg tog bort herfra; og de Smaabegivenheder, som de har været Scene for, staar i et venligt, flatterende Lys for mig.

- Hvad er det da, Du ikke synes om?

- Menneskene, oprigtig talt; det vil sige dem af mine gamle bekendte, som jeg er kommen til at tale med; og dem syntes jeg ilde om, fordi de har holdt sig saa uforandrede; netop det, som jeg synes godt om hos Naturen og Lokalteterne. Jeg har faaet en nedtrykkende Følelse af, at vi savner Tilstrømning fra det store Evropa; det har forbavset mig at mærke, at Folk, som man maa regne til de mest dannede, og som i Følge deres Stilling burde være det, er aldeles uden Kendskab til, hvad der er tænkt og arbejdet rundt om i Verden. Jeg har mærket selv hos de bedre en løjerlig afvisende Overlegenhed, naar man har villet tale om, hvad der skrives og tænkes ude i Evropa, som om det var noget, der ikke kom dem ved, eller som vi her hjemme slet ikke behøvede.

- Ja saa? sagde Grevinden; (hun havde ondt ved at slaa ind i en alvorlig Tone over for Otto, der altid stod for hende som en stor Dreng). Du er altsaa egenlig meget misfornøjet med os. Hvad siger De, Hr. Albrecht, om min Nevøs strænge Dom? Den er jo knusende.

Spørgsmaalet kom ikke Albrecht ganske belejligt. Han var endnu ikke paa det rene med, hvilken Position han med størst Virkning kunde indtage lige over for den unge Mand, der, da han sidst kendte ham, var aldeles uudviklet, men han maatte jo svare paa Grevindens Spørgsmaal for ikke at tabe sin Prestige, især da Spørgsmaalet hemmelig gentoges i et Øjekast fra Komtessen. Uagtet han mange Gange havde hævdet lignende Paastande, som den, der her kom frem, var det dog altfor fattigt for ham at sekundere den unge Fyr. Han valgte derfor at berede sig til at opponere og sagde:

- Hr. Holms Paastand er holdt i en saa stor Almindelighed, at den er vanskelig at faa fat paa.

138

- De har Ret, sagde Otto med imødekommende Aabenhed; det er den ganske vist. Jeg vil dog nødig tage Eksempler fra mit eget Fag, der højst vilde kunne interessere Dem, Hr. Albrecht. De er jo Mathematiker? . . .

- Nej det vilde ikke interessere Grevinden og Komtessen at tale om Mathematik, sagde Albrecht hurtig. De bør hellere tage Deres Udgangspunkt fra . . .

- Politik? faldt Otto ind og lo.

- Uh, nej, sagde Grevinden og fortrak Munden, som om hun smagte noget stygt.

- Vælg Du saa, Alvilda! sagde Otto.

Komtessen søgte at knuse ham ved en foragtelig Mine, men Kasteskytset prellede af, thi Otto sagde med et godmodigt Smil:

- Naa - jeg kan se paa Dit Ansigt, at Du vil have, at jeg skal tale om Poesien, som Du sværmede for i Dine aldeles unge Dage. (Komtessen knugede sine Fingre mod hverandre under Bordet, saa de knagede). Ja der bevæger jeg mig desværre lidt famlende, for jeg har ikke i de sidste Aar fulgt synderlig med vor egen Skønlitteratur, men var der kommet noget særdeles nyt eller originalt, havde jeg vel faaet det at vide og saa gjort Bekendtskab med det.

- Naar rejste De herfra? spurgte Albrecht.

- Det er vel en fem Aar siden.

- Aa, hvad siger De da om "Tre Digte" af Paludan-Müller, om "Hjortens Flugt", om Arbejder af Hauch, Andersen osv.

Havde Albrecht kunnet læse i Komtessens Hjerte, vilde hendes taknemmelige Glæde have løftet ham højt paa Inspirationens Vinger, saa slaaende fandt hun Paavisningen af Ottos Uvidenhed, og saa inderlig undte hun ham den.

- Hm - ja! tog Otto betænksomt til Orde; al mulig Respekt for de skønne Ting, som vore snart gamle Digtere skænker os. Men i det nye, der er kommet mig for Øje, ser jeg kun mat Efterklang; smaa Tilløb uden Vingefang og uden Mod.

- Det er vel i Kraft af en aandelig Naturlov, svarede Albrecht. Efter en saa rig Blomstring maa der følge en Standsning i Produktionen. Det bliver da Literaturens Opgave gennem hvad De kalder Efterklang, at bevare den gode kunstneriske Tradition og at samle og sondre for at opfatte den foregaaende Perodes rige Resultater fra alle Sider og tilegne sig den dybere.

- Ja, men det har jeg heller ikke set mange Tegn til; maaske jeg tager fejl; jeg er, som sagt, ikke sikker paa dette Omraade.

139

Men De er jo selv Digter, det er sandt; jeg husker endnu, at De læste nogle Poesier for mig en Nat, da jeg fulgte Dem hjem fra Studenterforeningen og gik op med Dem i Deres Bolig; jeg husker tydelig en Korsarvise; der var et Vers, jeg syntes godt om:

Først naar Flaaden jeg skuer i Fylking staa ud,
og dens Kongeflag slaa
med sin Dug i det blaa,
skal jeg vise, jeg lyster Kommando og Bud;
jeg skal styre saa glad
ind i Slaglinjens Rad.

Skønt det ved enhver anden Lejlighed vilde have smigret Albrecht at høre sig citeret, blev han dog meget ilde til Mode ved dette Citat, thi nu maatte Komtessen jo antidatere dette Digt, som han hemmelig haabede, at hun havde betragtet som en Improvisation, hvortil Situationen havde begejstret ham. Han undgik at se paa hende, henvendte et lille Buk til Otto og sagde:

- De kom bort fra Deres Tankegang. Hvad vilde De have sagt?

- Nu ja, med al Agtelse for vore Digteres Kunst, saa savner jeg, hvis jeg tør bruge et saa simpelt Udtryk, Soliditet i deres Stof. Hvad der i de sidste Aartier har bevæget Verden, har været dem fremmed. Den nyere franske Literaturs psykologiske Grundighed har de ikke tilegnet sig, og en Oversættelseslitteratur eksisterer der slet ikke. Jeg har endog troet at mærke en vis Uvilje imod, at Folk fik fremmed Literatur at kende, og at man har villet piske os ind i en kinesisk-nordisk Afsondrethed; jeg vil ikke tale om, at jeg har læst Deklamationer imod, at der lærtes Tysk i de danske Skoler.

Det kan være et forceret Udslag af en ellers berettiget Selvopholdelsesdrift, svarede Albrecht. Efter en Krig for vor Nationalitets Bestaaen, under en stadig Kamp for at sikre os dens Resultater, er det forklarligt, at man gør alt for at bevare den nationale Literatur i dens Renhed.

- Den vil dø af den Kur, tror jeg, bemærkede Otto; dø af Tæring. Civilisationen kræver en stadig Vekselvirkning mellem Nationerne. Det er en daarlig Politik lige over for en mægtig Fjende, ikke at ville lære hans aandelige Ressourcer at kende.

Albrecht følte sig i en skæv Situation. Han havde jo i tidligere Disputer drillet eksklusiv nationale Studenterkammerater med lignende Paastande, og nu følte han, at han vilde blive tvungen videre paa den engang begyndte Bane, hvis han ikke 140 gjorde et Sidespring, der gav den efter hans og, som han forudsatte, ogsaa Damernes Smag, for nøgternt førte Konversation, en lyrisk Opløftelse; han udbrød:

- Lad os bede de gode Guder bevare os for den massive psykologiske og sociale Poesi à la Balzac, for alle tyngende Tendenser og Problemer; lad os holde fast ved, at Poesien er en Sommerfugl, hvis fine Psykevingers Støv ikke taaler at besværes med al den tunge Ballast. Aladdin er Poesiens Typus, dens af Guden udkaarne Mystos; lad os være fri for Nureddin og hans underjordiske Muldvarpefærd!

Damerne raabte Bravo indvendig. Otto svarede:

- Aladdin er en Typus for Romantiken, men det er da kun en vis Form af Poesi, som Tiden vel snart er færdig med.

- Som bekendt deler Æsthetiken Poesien i den klassiske og den romantiske; det vil sige den antike græsk-romerske og de moderne Folkeslags. De vil da ikke have, at vi skal gøre Forsøg paa at lave os om til Grækere eller Romere som Franskmændene i det 17de Aarhundrede.

- Nej hverken det eller et Forsøg paa at omskabe os til middelalderlige Troubadourer. Vi skal i Poesien, som overalt, være os selv. Jeg synes, vi har havt nok baade af middelalderlig-gothiske og orientalske Maskerader.

- Ja, naar vor Literaturs største Digtning staar for Dem som en orientalsk Maskerade, saa kan jeg begribe, at alt det andet ikke finder Naade for Deres Øjne, sagde Albrecht. - Nu følte han Sympathi i Luften og blev mere stridslysten.

- Det kunde aldrig falde mig ind at give det dejlige Digt et saadant Navn; De misforstaar mig ganske; ingen kan elske det højere end jeg, svarede Otto. Saa længe Romantiken var Tidens mest begavede Naturers aandelige Atmosfære, var den naturligvis en fuldt berettiget Form, og hvem kan andet end beundre Aladdin, der er et af Romantikens reneste og sundeste Produkter, og som er fri for al Dunkelhed og Affektation? Aladdin er en mageløs Yngling; men naar halvgamle Folk vil spille Aladdin, saa er de ikke behagelige. Og Aladdin er, tror jeg, en enkelt lykkelig udkaaren; man kan ikke grunde en almengyldig Livsbetragtning, eller noget, der ligner en Moral, der skal være de almindelige Menneskers daglige Brød, paa den geniale Undtagelses Ret. Gud velsigne Oehlenschläger for hans Aladdin, men jeg ønsker ikke det samme over dem, der har aladdiniseret efter Oehlenschläger.

141

- Men Poesien er selve Ungdommen, udbrød Albrecht; den skal netop proklamere den geniale Trods mod gammel muggen Fordom i Kraft af sin guddommelige Ret; den skal give Vinger til at sætte over alle Bomme, som Bornethed og Dumhed rejser for Tankens Frihed; derfor har vel Grækerne gjort den vingede Pegasos til dens Symbol.

- Deri giver jeg Dem Ret; paa Fremskridtets Sag maa baade Videnskab og Kunst arbejde, hvis de skal du noget; men jeg holdt mere af, at man nu i vor Tid proklamerede alle Menneskers Ret end en Undtagelses Ret for de geniale Individuer, som der desværre - eller maaske fornuftigvis - kun kan være faa af.

Dette kunde Albrecht ikke sige imod i Kraft af tidligere Udtalelser og af alle sine Sympathier; han gjorde da en ny Afstikker til Siden:

- Jeg kan ikke tænke mig, sagde han, at Poesien kan komme bort fra Romantiken, der først indførte den begejstrede Lovprisning af Kvinden i Poesien, der først slog fast, at Kvinden er den inspirerende Kraft for Manden til al ædel Daad. Sligt kendte Oldtiden ikke til.

- Jeg kender for lidt til Oldtiden, svarede Otto, til at jeg tør modsige Dem. Men med Romantikens Lovprisning af Kvinden er det saa sin egen Sag, synes jeg. Ja, det er vanskeligt for mig at udtrykke klart, hvad jeg mener. Men denne Lovsyngen af Lokker og Kærmindeøjne, af Rosenkinder og Alabasterarme, alt dette poetiske Galanteri er ingen virkelig Anerkendelse af Kvinden som en med Manden lige berettiget Personlighed. Den udviklede Kvinde bryder Romantiken sig ikke om; hun er Romantikerens ikke luftig, ubestemt, henflydende nok. Romantikerens gør Fordring paa en evig Ungdom; han vil bestandig være Troubadouren, der synger sig ind i Dejlighedernes Hjerter, men han vogter sig vel for at binde sig for Alvor. Var jeg Kvinde, vilde jeg nødig gifte mig med en Romantiker, thi han vilde have Privilegium paa bestandig at skifte Genstand for sit Sværmeri fra sit 20de til sit 70de Aar; naar Hustruen har naaet de 30, saa er hun kun hans Husholderske eller 'Tjenerinde'; i hvert Fald en i hans aandelige Liv underordnet Personlighed. Det morer mig at se franske Forfattere fra vor Tid tage den modne Kvinde under Behandling og aflokke hende Interesse; det er dog et Slags Tegn paa en begyndende Respekt for Kvinden som selvstændig Personlighed.

Denne Replik af "den unge Fyr" pirrede Grevindens Nysgerrighed lidt, og hun spurgte: 142 - Hvilke Bøger tænker Du paa, Otto? Det kunde interessere mig at kende dem.

- Jeg véd ikke, Tante Charlot, om Du vil takke mig for, at jeg har givet Dig Anvisning paa dem, naar Du har læst dem.

- Naa saadan? sagde Grevinden med en afværgende Haandbevægelse og tog sin fornemme Mine paa. - Det er vel nogle, som skildre emanciperede Kvinder (Adjektivet udtaltes med foragteligt Eftertryk).

- Ikke i den Forstand, som jeg kan høre, at Du opfatter det, Tante; de skildre snarere paa en rystende Maade Kvindens Lidelser under det Trældomsaag, som Konvensens og Fordomme lægger hende i.

- Den Slags Bøger er ikke Poesi, sagde Albrecht; det er en Blanding af Poesi, Psykologi og sociale Betragtninger, som maaske kan være meget gode, men som maa forhandles anden Steds end i Skønlitteraturen.

- Ja . . . jeg synes for Resten, Hr. Albrecht, sagde Grevinden, at De har holdt paa noget lignende som Otto . . . men maaske har jeg misforstaaet Dem?

Otto kunde ikke tilbageholde et Smil og sagde:

- Ja, jeg kan huske, hvorledes Hr. Albrecht i gamle Dage vakte nogle unge Theologers Forfærdelse ved at præke Kvindens Emancipation i Studenterforeningen. Men De er maaske bleven konservativ med Aarene?

- De misforstaar mig. Jeg kan godt være frisindet i alle praktiske Spørgsmaal, fordi jeg vil holde den larmende Virkelighedskamp uden for Poesiens fredlyste Tempel.

- Ja deri lader det til, stikker vor Uenighed. Jeg tror, at Poesien, for at faa sundt Blod i sine Aarer, i vor Tid, da dens yngste romantiske Produkter lider af Blegtsot, vil styrke sig ved at give sig i Kast med de Kampe, som finder Sted i det virkelige Liv, at den dog kan øve sine Sener og Muskler.

- Men de Kampe finder da egenlig slet ikke Sted hos os, bemærkede Albrecht.

- Nej, det har De for Resten Ret i; det glemte jeg, sagde Otto, jeg glemte at stikke Fingrene i Jorden.

- Men Du vil maaske rejse Kampen her, Otto, tog Komtessen første Gang Ordet. Er det i Amerika, at Du er bleven saa krigerisk? Du har maaske faaet en Faible for en eller anden emanciperet Dame i Bloomerdragt?

- Eller maaske i en i Almenvellets eller Missionens 143 Interesser romanskrivende *blue-stocking*, som Dickens skildrer dem i *Bleak-House*? sekunderede Albrecht

Komtessen lo; hendes Latter havde noget skadefro i sin Klang. Otto lo med og sagde:

- De Eksemplarer, jeg har set, er ganske vist ikke særdeles tiltalende. Men inden ny Ideer faar arbejdet sig igennem til Klarhed i den almindelige dannede Bevidsthed spørger de i Hjerneerne paa en Mængde uklare Hoveder, hos hvem de bliver latterlige; ja tidt gør de endog Folk gale; men det er kun et Bevis paa, at de tilegnes af daarlige Individuer; derfor kan Ideerne være fortræffelige. Men Du kan for Resten være rolig for mit Vedkommende, Tante; jeg véd meget godt, at jeg hverken har Evner eller Modenhed nok til at kunne træde offentlig op som ny Ideers Forkynder, og det er maaske taabeligt, at jeg har ladet mig forføre til at berøre dem i en Samtale som denne. Naar man trods sin Overbevisning om deres Rigtighed ikke tror at have Magt til at bringe dem til Sejr, er det rigtigt at tie, til den udvalgte kommer. Den Slags løse Udtalelser, som jeg har ladet falde idag, kan maaske forbitre og irritere, misforstaas og forvirre; de bringer ikke Sagen et Hanefjed frem.

Dermed rejste Otto sig op, hilste og gik ud.

- Mon han blev vred? spurgte Grevinden Albrecht.

- Aa nej, Deres Naade, svarede denne, det var vist blot et lille Forsøg i Retning af en *sortie brillante*.

- De har været Otto Holms Lærer og har kendt ham, hører jeg.

- Aa, jeg læste med ham et Aars Tid og har aldrig kendt ham nøjere, svarede Albrecht ligegyldig.

- Han er bleven lidt myndig og voksen i sine Udtalelser - lidt paradoks - synes De ikke?

- Aa jo.

- Men han er vist en temmelig prosaisk Natur.

- Han er i det mindste noget sat og gammelklog, bemærkede Albrecht. Amerika plejer heller ikke at give Folk poetisk Sving. Naa - han bliver nok endnu tammere, naar han faar et eller andet praktisk Stade her hjemme.

Der var i den Maade, hvorpaa Albrecht henkastede disse Ord, noget, der berørte Komtessen ilde; hun fik et Indtryk af noget ikke rigtig ridderligt. Otto havde hidtil staaet for hende som en sentimental drengagtig Fyr. Synet af ham havde vakt et Minde, hvorover hun var flov og skamfuld, som hun helst vilde slaa en 144 tyk Streg over; nu, da det forekom hende, som Otto havde gjort det samme, var hun egenlig ærgerlig over det. Den ugenerte Maade, hvorpaa han havde raabt hende an, forekom hende halv fornærmelig; hans aabne, frie Optræden forbavsede hende, men hun maatte indrømme, at han havde været stærkere i Situationen end hun. Havde Albrecht givet ham en venlig Anerkendelse efter den nys endte Samtale, havde det efter hendes Mening været sandere og smukkere; det modigt-ridderlige var jo det Ideal, hun havde set i ham. Hun følte sig forstemt, vidste heller ikke, hvad hun skulde sige nu, da hendes Moder var til Stede. Hun havde følt Bitterhed imod hende og havde ikke talt med hende siden hendes heftige Opførsel hin Dag, hvis Grund hun forgæves havde søgt at udgranske. Thi havde Grevinden anet, at hun elskede Albrecht, sluttede hun af sit Kendskab til hende, at hun vilde have givet sin Advarsel i en blød og kærlig Form. Hun overvældedes mere og mere af en uhyggelig Tyngde i Sindet. Hun forlod Stuen og gik op paa sit Værelse. Hun søgte sin gamle Fløjls Salmebog - vare ogsaa alle de visne Blomster sporløst forsvundne? Nej - der var nogle faa løse Bladstumper i det snævre inderste Rum mellem de to af Bogens Blade; dem blæste hun ud

paa Bordet og blev ved at blæse til dem, saa de sagte dansede rundt paa Pladen; en Stund blev hun ved med denne Leg. Endelig tog hun Mod til sig og blæste stærkere, saa de røg rundt til alle Sider og forsvandt i Luften. Men saa brast hun i Graad; og saa blev hun vred paa sig selv og sagde:

Naar vil jeg høre op med at være et Barn?

Hun var vred paa sig selv, paa sin Moder, paa Otto, paa Albrecht. Hvorfor havde han ikke talt tydelig til hende? Hun maatte ud af det tvetydige Forhold, ud af den tærende Tvang, som hun følte tungt om sig - han havde jo lovet at føre hende til Luft, Lys og Frihed.

Grevinden var ene med Albrecht for første Gang siden deres Møde i Haven. Hun havde nu lignende urolige Fornemmelser som den Gang, men Albrecht var aldeles sikker; lige over for Kvinder var det ejendommeligt for ham, at han altid blev ugenert og overlegen, naar han saa dem forglemme sig paa en eller anden Maade i hans Nærværelse. Den formfulde Tilbageholdenhed, der i Almindelighed tæt omhyllede fornemme Damer, og som straks, da han saa den, imponerede ham, havde han nu opdaget var en *façon d'être*. Hans Ugenerthed viste sig endog ved den Maade, hvorpaa han lænede sig tilbage i Stolen og legede med en 145 Essensflacon, der havde staaet paa Bordet; tidligere sad han ret op, eller lidt foroverbøjet med forekommende Venten paa, hvad hendes Naade vilde behage at sige. Nu blev han ved at tie og lod, som han slet ikke saa Grevinden. Han havde bestemt, at hun skulde bryde Tavsheden først; i en saadan lille Krig var han fast nok i sine Planer. Hemmelig nød han Grevindens Forlegenhed. Endelig maatte hun til det og sagde:

- Klaveret har tiet længe, Hr. Albrecht.

- Deres Naade mener? . . .

- . . . At det er længe siden De har sunget for os.

- Erindrer Deres Naade maaske ikke, at De har sat mig under Censur? Derfor lyder jeg og tier af Hensyn til, at mine Sange kunde forstyrre Komtessen i hendes Tro.

- De forstaa ikke en Moders Angst for hendes Barn, ellers vilde De ogsaa forstaa og . . . undskylde min Heftighed i det Øjeblik. Der er da ogsaa andet, man kan tale om end Religionsspørgsmaal. De talte nylig saa smukt om Poesien som et fredlyst Tempel for Uro og Larm.

- Ja for den Uro og Larm, der rører sig i det materielle Liv; men ikke for Tankelivets Brydninger og Kampe. Hvad enten jeg taler i Prosa eller paa Vers, maa jeg udfolde min Livsanskuelse; ellers tier jeg.

- De er vred, Hr. Albrecht.

- Jeg? vred? Nej saa maatte jeg ganske misforstaa min Stilling.

Grevinden blev bleg; Repliken skar igennem hende; hun rejste sig, gik hen foran Albrecht, der ogsaa rejste sig.

- Har jeg nogensinde givet Dem Anledning til at tænke saa stygt, Hr. Albrecht? spurgte hun med bævende Stemme og saa ham stift i Øjnene. - Nu er det virkelig Deres Tur at bede om Forladelse.

Forsøgsvis rakte Albrecht sin Haand ud, den mødte Grevindens, som han saa greb om; hun lod ham gøre det, men han kunde mærke, at hun rystede.

- De har Ret, Deres Naade, svarede han og slap efter et varmt Tryk hendes Haand. De syntes begge lidt i Forlegenhed med at indtage en Stilling efter denne Scene. Grevinden blev staaende med Haanden støttet mod en Stoleryg. Der var nu stærk Farve paa hendes Kinder, og hendes Bryst arbejdede hurtig. Pludselig udbrød hun:

- Tror De virkelig ikke paa et Liv efter dette?

146

- Paa den personlige Udødelighed? - Ja!

- Nej, Deres Naade.

- Hvad giver Dem da Kraft til at opfylde Deres Pligter? Tænk Dem nu et Menneske, i hvis Lod det er faldet at opgive sig selv hele sit Liv igennem, altid at resignere, aldrig at kunne give sig hen, aldrig at kunne følge sit Hjertes Trang, som maa vise Livets Poesi og Glæde fra sig, fordi det Menneske nu en Gang er saadan stillet, at det ikke kan nyde sligt uden at krænke de helligste Pligter.

- Hvis Pligterne virkelig er hellige, saa maa vedkommende vel selv befinde sig bedst ved at opfylde dem. Men jeg kan ikke svare paa Spørgsmaalet saadan i al Almindelighed; den Trældom, som paalægges os af

vilkaarlige Love og af Tvang, der udøves mod os, inden vor Personlighed er udviklet nok til at gøre sin retmæssige Modstand derimod, kan det aldrig kaldes en Pligt viljeløs at bøje Nakken under et helt Liv igennem. Saa er Oprøret berettiget.

- Hvis man ikke troede, at Savnet her nede vilde erstattes en Gang, sagde Grevinden tankefuld, saa vilde Livet ikke være til at udholde.

Albrecht vilde just svare, da Rullen af en Vogn meldte de gamle Herrers Tilbagekomst. Grevinden for sammen, men der faldt som en Sten fra hendes Hjerte, og hun saa formelig glad og befriet ud, da Albrecht hilste og gik.

- Jeg vil aldrig tale om den Slags Ting med ham, mumlede hun og satte sig ned paa sin Plads.

XIX.

Da Generalens Ildebefindende var hævet, mindede han Greven om, at nu vilde en Diner vistnok styrke ham.

Den var pragtfuldt og smagfuldt sammensat; Retterne og Vinene mindedes længe i Omegnen med Glæde af dem, der havde været med til den; og naar den lange Spiseseddel opregnedes og drøftedes, vakte en saadan Flothed Misundelse hos alle, der stod saa højt paa Samfundstigen, at der kunde have været Tale om, 147 at Lehns greve Egerskjold kunde tage Notits af dem. I den nærmeste Købstad maatte Skriveren paa Lungelse Godskontor, der selv naturligvis ikke var højt nok paa Straa, til at han paa nogen Maade kunde være præsentabel, høre ilde paa en Barberstue af den der fungerende Svend, fordi Greven havde forbigaaet Amtsforvalteren, som var Justitsraad, og medtaget Branddirektøren, der kun var Kancelliraad, medens Skriveren ivrig forsvarede dette Valg, thi det gav ham Haab om, at han selv ved taalmodig Venten en Gang vilde kunne optages i et af de grevelige, i hele Amtet berømte Middagsselskaber, eftersom vedkommende Branddirektør i sin Ungdom havde været Skriver hos Grevens Faders Godsforvalter.

Medens Vogn efter Vogn rullede op ad Alleen: de fra Herregaarden med gnistrende Hjulskinner, flotte Heste, Kusk og Tjener i Liberi, de lejede Vognmandskareter fra Købstaden i tungt borgerligt Trav, de gamle Præstekalecher skumplende og rystende, kørte af Kuske, hvis Kvasiliberier vare syede til en tredje eller fjerde Formand i Bestillingen, stod Povl i sin langskødede lyseblaa, sølvtræssede Frakke, skrævende, med Hænderne i Lommerne paa sine sorte Fløjels Bukser, noget fra Gitteret foran Borggaarden. Han meddelte sine kritiske Bemærkninger over Køretøjerne til Niels Rideknægt, der, ligeledes galaklædt, stod ved hans Side.

- Hofjægermesterens Kusk fra Stenløsegaard tager altid for langt Sving; naar ellers de to sorte blev kørt ordenlig, var der Rejsning i dem, men nu dukker den nærmer med Hovedet ligesom en gammel Ko. Hæ - det er ogsaa et Par Grise at møde med, dem, Kammerherren fra Stokkerup har lagt ud med - sikken de skræver med Forbenene, naar han holder dem an. Saa - der er Præsten fra Frørupmagle, sikken en Gumpekærre, man skulde tro, de kørte med Møg. Hæ - sikken et Par Vognmandskuler - naa det er Etatsraaden fra F-, de gaar og nikker ligesom Degnen i Sønderup, naar han synger i Kirken; de skal vel ogsaa sælges til Hesteslagteren, naar Mikkelsdagsmarkedet kommer. Der er Oversvedskenusseren fra N-; det er ellers et Par gode Bæster, han har købt sig; dem har han nok betalt med de Penge, han har snydt Bønderne for paa Snapse i sin Skænkestue. Det er s'gu ogsaa en at invitere til en Middag for den gamle Greve. Det hele bliver dog mestendels et Slyngelgilde; der er mange flere af Rakket end af vores egne Folk. Det maa lige godt krapere Kristian Gottliebsen at skænke den fine Vin 148 ud til saadan nogle Tampe. En Bajer var mer end god nok til de fleste af dem.

Halv fornærmet kastede Povl Cigarstumpen fra sig, styrede hen ad Herskabsstalden til og overlod til Niels Rideknægt at udføre hans Betragtninger videre.

Oppe gik det til med stille og højtidelig Etikette. Der var ingen andre Damer til Stede end Husets egne; den gamle Grev Egerskjold, hvis sorte Kjøles venstre Side var skjult af funklende Ordener, var gaaet først ind i Spisesalen med Grevinden under Armen; Lehns greven havde taget Kammerherreinden, Generalen Komtessen; disse tre Herrer rangerede netop i den Orden, saa gik det ned ad bestandig efter Rangforordningens Klasser: Kammerherren, Amtmanden, som var Konferensraad, en Hofjægermester, en Byfoged, der var Etatsraad, saa et Par Jægermestre, saa en Provst, saa den ovenfor nævnte Kancelliraad og Branddirektør, saa Stiftsfysikus, der som den ringe Rangsperson qva Doctor medicinæ sluttede de med Titler benaadedes Falanks: Godsinspektøren, som var Kammerraad, burde strengt taget være gaaet forud for ham, men en Bøn fra Greven om at indrømme Stiftsfysikus denne Udmærkelse, var for Kammerraaaden det samme

som en Befaling, hvilken han adlød med et resigneret Suk og i Erkendelse af sin Pligt som Grevskabets Funktionær. Tilsidst kom *vulgus profanum*: Præster, ubetitlede Proprietærer, en rig Købmand fra den nærmeste Søkkøbstad, som opkøbte en stor Del af det paa Lungelse avlede Korn; sidst kom Albrecht og Avlsforvalteren; Otto Holm sad i Egenskab af Slægtning ved Siden af Kammerraaden.

Der var en højtidelig Tavshed ved Bordet; Skaaltaler var en altfor borgerlig-parlamentarisk Skik, til at den kunde indføres her. Efterhaanden afløstes Stilheden af en almindelig Summen, der steg højere og højere, efterhaanden som flere af de otte Glas, der skinnede foran hver "Kuvert, fyldtes af Gottliebsen, der udførte sin Forretning som Mundskænk med den til Embedets Betydningsfuldhed passende Værdighed. Bordvinen stod naturligvis à *discrétion*, og straks efter Suppen lød Gottliebsens Stemme, medens han rakte Flasken frem: Pale Sherry, men baade denne og den hvide Fiskevin nævnede han med en vis overlegen Ligegyldighed; først da Vinene med finere Etiketter kom frem, var der en ærefrygtindgydende Højtidelighed i den Maade, hvorpaa han efterhaanden meldte: Château Beycheville! Château Ychem! South Madeira! Château Lafitte!

149

Malvoisier-Portvin! Medens de to liberiklædte Tjenere og Jægeren ilede om og skiftede Service for de forskellige Retter, bevægede Gottliebsen i den civile Selskabsdragt sig med en overordnet Embedsmands langsomme Sikkerhed.

Da den vigtige Katastrofe i enhver fin Diner - det Øjeblik, da den frapperede Champagne skummede i Glassene - var kommen, rejste Husets Vært sig og sagde med en Aplomb, der paa Grund af Talens Korthed ikke knækkede over:

- Jeg beder det ærede Selskab tømme et Glas for min ædle Onkel, Grev Otto Egerskjold, der nu efter lang Fraværelse vender tilbage til Fædrelandet.

Alle rejste sig og hilste med Glassene paa den gamle Greve, der ogsaa hilste til alle Sider, saa satte man sig ned, og den forrige Summen begyndte i jævnt Crescendo.

Albrecht følte sig ilde til Mode ved som idag at forsvinde i Vrimslen; han, som var sig bevidst hemmelig at spille en saa vigtig Rolle i disse Haller. Han havde nu som i gamle Dage Trang til et Publikum, til Klakører. Hans ene Nabo, Avisforvalteren, sad stille og passede sin Mad, rev af og til en tarvelig Vittighed af over en eller anden af de til Højboards siddende, men Albrecht paaskønnede dem ikke; hans anden Nabo, en gammel Provst med Ridderkors paa en overordenlig antik udseende sort Kjole, og . med Fløjelskalot paa Hovedet, tav bomstille, siden Albrecht paa hans Spørgsmaal, om der var mange Grundtvigianere blandt de unge studerende i København, havde erklæret, at han ikke havde Anelse derom. Huslæreren havde da ikke andet at gøre end at se paa de høje Gæster. Den gamle Grev Egerskjold saa unægtelig fin og nobel ud, hvor stak ikke hans Genbo, Amtmanden, af imod ham! Da Albrecht sidst saa ham, var han endnu kun en af de juridiske Matadorer i Studenterforeningen, der til daglig Brug imponerede ved sin hovne Mine og ringeagtende Tavshed, som han dog brød paa Generalforsamlinger og almindelige Studentermøder, for i Lapidarstil at fremsætte juridiske Deduktioner og skarpsindige Fortolkninger af Foreningens Love, hvilke i de Dage var en Anbefaling til Avancement i Ministerierne og paa Embedsbanen. Nu var han, neppe 40 Aar gammel, bleven Amtmand og Konferensraad, var bleven saa fed, at han formaadede at bære den bureaukratiske Værdighed frem; om hans Læber var der et konstant, med sig selv og Tiden inderlig tilfredst Smil, der denne Dag var forhøjet af Sejrsstoltheden over, at "disse Knaldepiskriddere og Smørfjerdingfyrster" nu var nødte til at lukke deres Kreds op for ham; og da Greven hilsende ham med Glasset og drak med "den højeste Øvrigheds-person her paa Egnen", svarede han med et skødesløst og familiært Nik, der bed indvendig i Greven. Naar den ved Siden af ham siddende gamle Hofjægermester og Godsejer talte til ham, svarede han kun med Enstavelsesord uden at se paa ham. De øvrige midaldrende adelige Godsejere havde i Reglen stærkt beskæggede, sunde og kraftige Ansigter, men det animalske overvejede langt det intelligente i Udtrykket.

Medens Albrecht foretog denne Revy, havde han glædet sig ved de prægtige Vine; og mere og mere kriblede og krablede det i ham efter at frembringe Uro i denne Ro. Hvad om han afbrød denne aandløse Affodring ved en Tale? en, der kunde forarge Stivstikkerne og faa den trodsige Ild til at lue op i Komtesse Alvildas Øjne. Han tømte flere Glas glødende Malvoisier-Portvin, og for hvert Glas bankede Produktionstrangen stærkere paa. Saa nærmede Gottliebsen sig med Champagneflasken; medens den knitrede og kogte i Glasset, slog Albrecht til Lyd og rejste sig.

Som trukne ved en Snor vendte samtlige Hoveder sig paa én Gang imod ham, og alle Øjne stirrede paa ham som paa en gal Mand; Generalens Øjne lynede ham bidsk imøde, men han saa Komtesse se saa spændt, saa lyttende, saa forbavset ud, at han mødte alle usympathiske Miner med et Smil og begyndte under Dødsstilhed i Salen:

- Mine Damer og Herrer! Den uovervindelige Stormagt, alle Tidens Hersker, er Aanden; Aanden, der taler gennem klare Tanker, bevingede Rytmer, straalende Farver, Formernes Skønhedslinier. Den ligger i evig

Kamp for at omforme det døde Stof efter sit Krav; dens Udviklingshistorie er forud tegnet i Mytherne om Gudernes Kampe med Titanerne, Asernes med Jætterne. Stoffets Modstand kan være sejt, men den tvinges altid tilsidst. Der har været Tider, da Sejren har været saa aabenbar, saa glimrende, at vi beundrende skuer tilbage paa disse Epoker som paa Slægtens Kulminationspunkter.

- Fraser! sagde Amtmanden halvhøjt over til Stiftsfysikus, der løftede paa Skuldrene, men tilføjede:

- Aa - hvad - det er jo ganske net.

Albrecht sendte dem et foragteligt Smil og gik videre:

Ære være Aandens Mænd, de inspirerede Genier! Men Ære 151 være ogsaa deres allierede, der sympathetisk kommer dem imøde og støtter dem! Vi har for ikke saa mange Aar siden oplevet en Vækkelsens, en Begejstringens Tid i det mindeværdige Aar 1848 . . .

- Tak! mumlede den gamle Hofjægermester og var nær ved at slaa Kors for sig, - hæ - den Gang Bønderne forlangte Jorden gratis af Herremændene!

- Hint Aar, da den fremskredne Tanke krævede ny Former i Overensstemmelse med sit erhvervede Standpunkt. Men Eftertiden har ikke holdt hvad hint Aar lovede. Mere og mere forstummer Sangen, mere og mere trænger Prosaen sig frem i Højsædet. Det er, tror jeg, fordi den Tids Mænd søgte falske Alliancer. Den søgte en aandløs Race, der af Forfængelighed vilde være med, men som altid har manglet Gehør for Ideernes Musik - Bourgeoisiet!

- Ja det var s'gu galt, at al Ting skulde gaa paa sin Fransk, hviskede den rige Købmand fra Købstaden, tyggende paa et vældigt Stykke Kransekage, til sin Sidemand, en tyk Proprietær, der var ved at falde i Søvn og blot svarede med en Brummen.

- I gamle Dage havde Adelen dette Gehør, vedblev Albrecht. Her gjorde Stiftsfysikus en Grimace til Amtmanden.

- Den er endnu for en stor Del Besidder af de største Ejendomme; den maa gennem Slægtens Uafhængighed af det grove prosaiske Arbejde være bleven forberedt til at vurdere aandelig Næring og at trænge til den. Jeg skal ikke afgøre, om Fejlen ligger paa den ene eller paa den anden Side - nok er det, hidtil har Aandens Mænd og Adelen ikke fundet hinanden. Gid det ske i en ikke for fjern Fremtid, gid vi maa se Kunstens og Videnskabens Mænd færdes paa de danske Herresæder, gid vi maa se disses Vægge straalet af Billeder, Salene genlyde af Sang, Haverne prange med monumentale Statuer, med ét Ord - en Skaal for en Alliance mellem Aristokratiet og Intelligensen!

En uhyggelig Tavshed fulgte paa Talen. Generalen var saa overvældet af Indignation og Bestyrtelse, at han var fuldstændig mat og sad og stirrede ud i Luften med aaben Mund og opspilede Øjne, saa at efterhaanden Bulbidertypen gled over i en Torske-dito; Greven gned sine Hænder hudløse under Bordet. Ingen løftede sit Glas mod Albrecht undtagen den gamle Greve og Otto Holm, men selv dette skete ganske stille høflig og koldt. Men Taleren fandt rigelig Belønning, thi Alvildas Øjne havde 152 straalet ham i Møde under hele Talen, og Grevinden havde stjaalet sig til et næsten umærkeligt Bifaldsniik. Meget kort efter at Albrecht havde sat sig, skød Greven Stolen tilbage og hævede Taflet.

Det var sent paa Sommeren, men endnu lyst et Par Timers Tid; Kaffen skulde serveres i en stor Pavillon i Parken; i Verandaen bød Greven Cigarer. Selskabet spredte sig i Grupper, der dels bleve ved at spadsere en Tid om i Havens Gange, dels fordelte sig paa Bænke, i Lysthuse og ved Udsigtspunkter over Søen. Samtalestoffet var naturligvis den uhørte Begivenhed, at der ved Lehns greve Egerskjolds Bord, i Lungelse ærværdige Spisesal, i Nærværelse af Anernes Portrætter, snart harniskklædte, med Renæssancens Korsskæg, snart med guldbroderede Kjoler og Kniplings Halsklud, Kalvekryds og Parykker, der snart havde Allongekrøller, snart Tindingebukler og Hanekamme, lige ned til den forrige Lehnsbesidder med stivkravet rød Kammerherrekjole fra Frederik den VI.s Tid, var sket noget saa uhørt, som at en Bordgæst havde holdt, hvad man i de Kredse kaldte en politisk Tale.

Generalen var sunken ned paa en Bænk; han havde indhyllet sig i sin Plaid som Cæsar i Kappen. Han var flankeret af en Kammerherre og en Hofjægermester.

- Véd De, hvad jeg mener, gode Kammerherre? sagde han med dyb, bævende Røst. Jeg mener, at Verden gaar kaput om meget kort Tid.

- Var det min Huslærer, sagde Hofjægermesteren, saa skulde jeg Dagen efter Skandalen drive ham ud af Gaarden med Hundepisken.

- Det er rigtigst aldeles at ignorere sligt, sagde Kammerherren, hvis apoplektiske Mund kun bevægede sig lidt i den ene Mundvig, naar han talte. - Bare ignorere Demagogerne, saa bliver de skam kede af det.

Bare ignorere, min kære General, det er mit Princip; jeg ignorerer alt . . . alt uden Undtagelse.

Paa en Høj nede ved Søen stod Amtmanden og blæste med intensiv Nydelse den lyseblaa Røg ud fra Havanacigaren. Han havde Stiftsfysikus og Byfogden til Akolyther.

- Det var . . . det var, synes jeg, noget upassende paa det Sted, - bemærkede Byfogden, en ældre Mand, - ja hvad mener Konferensraaden ?

- Aa, Børnestreger, lo Amtmanden overlegen. De Herrer havde for Resten ikke ilde af, at der blev pirret lidt ved dem.

153

- Ja, men det gør Greven saa ondt . . . han fortrak formelig Ansigtet.

- Han forstod ikke et levende Muk af det uklare Tøjeri, svarede Amtmanden.

- Det var alligevel saadan . . . ret poetisk . . . schwungvoll, ytrede Stiftsfysikus, der selv var Lejlighedsdigter; men det var noget Vrøvl, at Intelligensen og Adelen skulde alliere sig; det er da virkelig den tredje Stands Periode siden Julirevolutionen; det var dog den skønneste Revolution, Verden har set.

- Intelligensen skal ikke alliere sig med nogen; den skal gennemsyre Embedsstanden og regere Landet, sagde Amtmanden og brystede sig. - Jeg mener naturligvis den i Livets Alvor virksomme Intelligens, ikke den æsthetiske Eksaltation og Uklarhed. Jeg kan huske denne Albrecht som en ung Fyr fra min Kandidattid. Det var saadan en radikal Oppositionsmand, der prækede Atheisme og sværmede for Heine. Den Gang klædte de.t ham, da han næsten var en Dreng. Nu lader han til at sværme for Adelen. Det er karakteristisk nok for en saadan æsthetisk Døgenigt, at han priser Adelen, fordi den i Aarhundreder ikke har gidet bestille noget. Det kommer sikkert af en vis Sympathi; selv har han jo ikke kunnet eller gidet tage Attestats.

- Aa, nu er De dog vist for stræng, Hr. Konferensraad, jeg mener, noget . . . lidt for stræng, sagde Byfogden.

- Nej, véd De hvad, Etatsraad, var jeg strængere, saa fik ikke saa mange gamle Embedsmænd, der sorterer under mig, Lov til at blive i deres Embeder.

Skønt Amtmanden sagde dette leende og, tilsyneladende gemytlig, klappede den gamle Byfogeds spidse, høje Skuldre, for dog en Gysen denne sidste gennem Marv og Ben.

- Naa Doktor, tog Amtmanden igen til Orde, vil nu ikke De, *poetice et eleganter*, udbringe en Skaal i Curaçao eller Chartreuse, naar vi skal have Kaffe?

- Det skulde da være for Grevinden; det er en brilliant, svulmende Junoskikkelse. At hun har kunnet være fornøjet med den lille Mandsling af en Greve!

- Det er Skade, De ikke er Huslæge her, lo Amtmanden. Det er en frivol Race, de Læger; ikkesandt Etatsraad?

- Jo - jo - det vil sige nogle af dem, mange er meget alvorlige Mænd, sagde den gamle Byfoged; endogsaa særdeles alvorlige.

154

Indvendig tænkte han derimod: Det er Tonen blandt de Embedsmænd, som man sender os fra Studenterforeningen!

Den gamle Grev Egerskjold havde straks ved Udgangen fra Taflet taget Otto Holms Arm; de spadserede længe omkring i Havens Gange.

- Naa - hvad siger Du til den *Harangue* af Hr. Albrecht, Otto? spurgte den gamle smilende.

- Hvad Hamlet svarer Polonius, da han spørger ham, hvad han læser - *Words, words, words!*

- Det interesserede mig paa en Maade at høre det, sagde den gamle Greve; det er første Gang, jeg har hørt en Prøve paa de Studentertaler, som navnlig i den skandinaviske Bevægelse har spillet saa stor en Rolle i Danmarks nyeste Politik.

- Indholdet af denne sidste Tale var rigtignok af en anden Art.

- Ja, men de samme Studerekammertheorier, der vidner om, at vedkommende aldrig har havt med praktiske Sager at gøre. Det er ligesaa umuligt af faa en Alliance i Stand mellem dem, der kalder sig de intelligente her i Danmark, og vore Herremænd, som at faa en dynastisk Union i Stand mellem de nordiske

Riger, eller som at faa Slesvig inkorporeret i Kongeriget. Men lad os ikke komme ind paa Politiken, jeg har havt Ærgrelser nok af den; gid jeg ikke maa opleve, hvad jeg frygter. I mine unge Dage var det en Maksime, naar man i Politiken vilde virke for et Maal, at arbejde i Stilhed, kun tale, hvor det kunde nytte, men ellers tie; nu raaber man sine Hensigter og mest vidtrækkende Planer ud til alle Verdens Hjørner og tror at sætte dem igennem ved det, man nok her hjemme kalder det levende Ord. -

- Men sig mig oprigtig, Onkel, hvis det er Din Mening, saa har Du den jo ikke i Kraft af en Erfaring fra idag eller igaar - hvorfor har Du ikke selv for længe siden trukket Dig tilbage?

- Aa - jeg burde vel ogsaa have gjort det, min Ven. Dels var det vel af Egoisme, jeg blev saa længe paa min Post; jeg var vant til at leve i visse Kredse, i en evropæisk Hovedstad, og kunde daarlig forsoner mig med at tage hjem og se de Forhold nær ved, som var mig saa lidet opbyggelige *en distance*. Dels troede jeg virkelig, at jeg endnu kunde gøre nogen Gavn. Det er ikke fordi jeg tiltror enten mig selv eller den Slægt Diplomater, hvortil jeg hører, nogen eminent Dygtighed, men vi har en vis Routine, en vis *savoir-vivre diplomatique*, som ikke er saa ganske at foragte. Et Par Hænder med malpropre Negle, der 155 undtagelsesvis trækkes op af Lommerne, en Holdning, som om man havde baaret Slaabrok den meste Del af sit Liv, vækker nu en Gang Anstød i den diplomatiske Verden; ved fremfusende Væsen og importun Tale fordærver man tidt en Sag. Det var Folk fra min Tid, der fik Landet flikket sammen, sidst det var gaaet itu; de moderne Politikere siger, at det er slet gjort; det er muligt; men de vilde slet ikke have kunnet udrettet noget, som Sagerne stod i Evropa, og jeg frygter meget for, at de vil bringe det hele til at gaa saadan itu, at det aldrig mere kan sys sammen.

- Jeg skal ikke kunne modsige Dig, Onkel, sagde Otto, for jeg kender kun Politiken gennem Aviserne, der her som i Amerika serverer den, som det passer for de Partier, de repræsenterer. Men én Ting har unægtelig forbavset mig. Man proklamerer et Demokrati i Landets Grundlov - men medens man reformerer f. Eks. den latinske Skoleundervisning, lader man Almuens Undervisning blive staaende paa samme Trin som paa Frederik VI's Tid. I de Dage, jeg har været nede i Skovridergaarden, har jeg besøgt Bønder, som jeg kendte fra gammel Tid, og talt med deres Sønner, mine jævnaldrende, men de mangler alle Forudsætninger til at danne sig et selvstændigt Begreb om Sagerne, saa det vil være rent tilfældigt, hvem de paa en Valgdag giver deres Stemme, eller rettere, de vil blive et Bytte for hvem, der vil besnakke dem. Et demokratisk Samfunds første Betingelse er dog en oplyst Almue. For en uvidende Vælger er politiske Rettigheder ikke den Snaps værd, som han sælger sin Stemme for. Men det har vore intelligente Demokrater aldrig tænkt paa.

- Demokrater! udbrød Greven. De Folk har ikke været mere Demokrater i deres Hjerter, end jeg er det; det vil vise sig, naar de en Gang skal mødes med Konsekvenserne af det Demokrati, som de proklamerede i en poetisk Rus. For deres Fantasi stod "*le Peuple*" som en mystisk, herlig, guddommelig Idé, ganske som for de franske Digtere i Trediverne. De kendte ikke vore Bønder, forstod hverken deres Trang eller deres Tankegang; de troede, at de vilde danse efter deres Parole som et *corps de ballet* efter Balletmesterens Program, Det Billede, de har dannet sig af vore Bønder, ligner ikke Virkeligheden mere end Personerne i Thaarups "Høstgildet", eller Landsbypigernes Tricotstrømper i Balletterne ligner vore Bønderpigers sorte Uldhoser. Det vil vise sig, at Bourgeoisiets Alliance med Almuen er en lige saa stor Fantasi som den, Hr. Albrecht foreslog, mellem Intelligensen og 156 Aristokratiet. Hvordan er det? Sagde Du ikke, at den Mand havde været Din Lærer? Hvad Slags Menneske er det?

- En Eksistens, gyngende som en Mosebund. Han kan blive begejstret for hvad det skal være; han snakker sig begejstret, som andre snakker sig arrige. Vi mødtes i sin Tid, efter at jeg havde forladt Skolen, fordi jeg interesserede mig for Matematik, og han udgav sig for Mathematiker. Ja, han var en flink Elementarlærer, men har aldrig haft Ro paa sig til et Studium. Endnu i hans Ungdom spillede Interessen for Literatur og Theater en vis Rolle i hans Kreds. Da kæmpede han for de reale og eksakte Videnskaber, medens han samtidig skrev Digte. Aldrig har han kunnet fuldføre noget. Han famler og piller ved al Ting, drejer og vender det, til han bliver ked af det, som et Barn af sit Legetøj, tager det op igen, naar han er i Humør til det, og har en vis Evne til at rive ganske unge Mennesker og vel ogsaa unge Damer med. Lad ham næste Gang forelske sig i en Grossererdatter, og han vil forsvare den borgerlige Kapitalisme.

- Næste Gang? sagde Greven og saa stift paa Otto med et ganske lille Smil; er han da nu charmeret i en adelig Dame?

- Hvor har Dine skarpe Øjne været henne, Onkel Otto?

- Jeg kan mærke, at vort Facit stemmer overens, svarede Greven og klappede Otto paa Skulderen; jeg slutter da, at vi har regnet rigtig. Men jeg troede, at Du nu, efter at Du har købt den Gaard paa Fyn, kom hertil med Hensigter, som nok ere af gammel Datum.

- I det mindste er den Følelse, der ligger til Grund for, hvad Du kalder mine Hensigter, adskillige Aar gammel. Jeg er nu en Gang en Natur, der er meget usammensat, og naar en Følelse har faaet Tag i mig, kommer jeg ikke let fra den, saa lidt som jeg opgiver let, hvad min Vilje en Gang har bestemt; saadant noget

vokser bestandig stærkere og stærkere frem i mig.

- Har Du tænkt paa at optage en Kamp? sagde Greven og smilede igen. - Du véd, jeg er gammeldags i mine Anskuelser, og selv, om jeg ikke holdt saa meget af Dig, vilde det dog ærgre mig, om denne Albrecht . . . Har Du en strategisk Plan?

- Foreløbig kun Fabius Maximus Cunctator. Alvilda er en af de tavse Entusiaster, og der er Oppositionsaand i hende, men hun er en ærlig og kraftig Natur, og denne Egenskab haaber jeg, vil bringe hende til at forstaa, at Genstanden for hendes Sværmeri er meget uvederhæftig. Hendes Fantasteris Taage skal blot spredes.

157

- Du er ældre i Sind end af Alder, Otto, sagde Greven; I Din Alder løb Sindet og Lidenskaben anderledes af med mig.

- Du maa ikke tro, jeg har Fiskeblod i Aarerne, Onkel, svarede Otto; men jeg har lært nogenlunde at køre min Lidenskabs og min Fantasis Heste. Jeg har mere end én Gang, da jeg arbejdede ved en Jernbane i Sydamerika, staaet omringet af Udsud fra alle Jordklodens Lande, der brølede som vilde Dyr, og hvis skarpe Knive var nok saa slemme som Jaguarernes Tænder. Havde jeg da fulgt min første Indskydelse, vilde jeg i den størst mulige Fart have brændt alle de Skud, der var i min Revolver, ind i denne Bunke Pak, og øjeblikkelig vilde jeg være bleven revet itu af den Mængde, som var tilovers. Men netop det, at jeg tvang mig til at vise mig aldeles flegmatisk og saa ligegyldig ud mod de løftede Knive uden at tage min Cigaret af Munden, gjorde at jeg kunde faa Magt over dem. Jeg havde haft en lille Forskole forinden som den tolererede Fætter her paa Gaarden; da var det, fordi jeg holdt saa meget af Alvilda, at jeg aldrig nænnede at gøre Skandale f. Eks. mod den gamle General, som jeg den Gang var rasende paa. Den Følelse for hende, har været det Baand, som gav mit Liv Sammenhæng og knyttede Fortid til Nutid; naar jeg somme Tider var i Situationer, hvor jeg som Jeppe var nær ved at knibe mig i Armen og spørge, om det var "jeg", saa forsikrede det lille Pigebillede, som altid dukkede op for min Tanke, naar jeg manede det frem, mig om min Identitet.

- Jeg mærker, Du tror paa Æren, min Dreng, sagde den gamle Greve og trykkede hans Haand; saa faar Du i Guds Navn være den Progressist og Fritænker, som jeg har faaet Indtryk af gennem Dine Breve til mig.

Har Du faaet Indtryk af det? spurgte Otto studsende.

- Du roste mig før for skarpe Øjne; nu maa jeg rose mig selv for min fine Næse, svarede Greven og lo.

- Naa, siden Du har opdaget det, Onkel, sagde Otto, saa vil jeg da ærlig bekende, at naar jeg har villet fordølge for Dig, at jeg i meget afveg fra Dig, saa var det af Veneration for min Velgører, for en gammel Mand, i hvis Udviklingsaar ganske andre Anskuelser indaandedes gennem Tidens Luft . . .

- Ja, ja, min Ven, lad nu det være godt. Men det er sandt - her paa Gaarden er jo Jordbunden beredt for Dig. Jeg talte for et Par Dage siden med Din Tante Charlot, som efter en begejstret Lovtale over Hr. Albrecht, halv ængstelig skildrede, 158 hvorledes han med uimodstaaelig Veltalenhed beviste Nødvendigheden af at forlade den gamle Tro, og hun ytrede sin Bekymring for, at han allerede havde vundet Alvilda for sine Meninger.

- Aa - han er og bliver en Dreng, om han saa bliver halvfemsindstve Aar, sagde Otto. Spørgsmaal, som er under Diskussion mellem de største Tænkere i vor Tid, forhandler han med disse Kvinder, der er uden al Forberedelse til at vælge deres Standpunkt; Resultater, som maa vindes gennem Kamp, Studium og Arbejde, men som han er kommen til paa fjerde Haand, serverer han i en Salonkonversation og bringer Uklarhed og Forvirring ind i Stedet for Klarhed og Ro. Intet gør en Sag mere Skade end disse løsgaaende Guerillabanditer.

- Det er underligt, sagde den gamle Greve eftertænksomt; næsten de samme Ord sagde jeg for 30 Aar siden om Legitimitetens Banditer i Frankrig. Hvor forskellige vi er, mærker jeg Blodsforvandtskabet imellem os, Otto. Hm! Din Moder opkaldte Dig ogsaa efter mig - ja nu ler Du indvendig ad min gammeldags Mysticisme, som I jo kalder det . . .

En af Jægerne kom løbende imod dem:

- Jeg skulde melde Ekscellencen og Ingeniøren, at Kaffen var serveret i Pavillonon; men jeg kunde ikke finde Ekscellencen og Ingeniøren . . .

- Nu kommer vi, sagde Greven.

Pavillonon var en hvid Rokokobygning med glaseret Tegltag, omgivet af en perlemalet Sandstensbalustrade, paa hvilken der vekselvis var anbragt Vaser, omslyngede af Stukguirlander, og Gudinder eller Nymfer i de mest forvredne Akrobatstillinger, alle meget fede og med friserede Lokker, haandværksmæssige Forkludringer af berniniske Typer. Den bestod i det indre af et Kabinet og en stor Sal

med hvidlakerede Paneler, omgivne af forgyldte snørklede Rammer, i hvis udbuede Hjørner der sad nogle store forgyldte Rosetklumper, om hvilke Avlsforvalteren hviskende bemærkede til en borgerlig Proprietær, at de lignede ' friske Hestepærer, hvad der glædede Proprietæren i den Grad, at han sagde:

- Hør, Jakobsen, kan jeg liste mig ind til Dem og drikke Toddy med dobbelt Væge, inden jeg kører hjem? Kom snart over til mig og smag min ny Kognak. Det er s'gu bedre end saadan en kvart Snaps sliksød Likør.

Herrerne nød et sybaritisk Velvære ved de udmærkede Cigarer og Kaffen, der skænkedes inde i Kabinettet af Grevinden og 159 Komtessen. De sad magelig lænede tilbage i de højryggede Lænestole, nippede til de smaa Likørglas med Curagao, Cacao, Chartreuse o. s. v., som Tjeneren fyldte paa det store runde Bord i Midten.

Erfarne DTnerpraktikere forsikre, at netop denne Tilstand, Middagsbordsrusens Fordunstningsproces ved Kaffen, denne begyndende Apathi, som dog det ved Likøren forarsagede lette Chok forhindrer fra at gaa over til dvask Søvnighed, egenlig er Nydelsens Højdepunkt, hvori Sindet kommer i en uendelig Harmoni med Tilværelsen, som om der intet ondt eller forstyrrende fandtes i Verden. Skandalen ved Bordet var foreløbig glemt; selv Generalen havde fredelig foldet sine Hænder over Maven; hans Øjne stode paa Klem og saa helt milde ud; hans graa Knebelsbart bevægede sig for hans Aande som en Tot Græs for Zefyrens Pust, og hans Stemme, der ellers lignede et Bashorns, fik noget af en dyb Obos blide Klang, da han henvendte følgende Replik til Kammerherren:

- Man maa dog takke den gode Gud, at man ikke har faaet det værre i Verden, min kære Kammerherre.

Pludselig lød der i ikke lang Afstand et sælsomt Forfærdelsesraab af flere Stemmer og en hurtig Klapren af Træsko over Stenbroen i et Gaardsrum, hvortil den Del af Haven, i hvilken Pavillonen laa, vendte ud, men kun fra Kabinettet kunde man se ud gennem Gitteret i denne Gaard, som en Laage førte ud til.

Den lukkede Dør til Kabinettet blev revent, Grevinden styrtede hen mod sin Mand og sagde:

- Gud, Magnus, der er vist sket en Ulykke ved Brøndgravningen derude.

Alt, hvad der var nogenlunde bevægeligt, røg op fra det magelige Sæde, kun et Par meget gamle Herrer bleve siddende. Generalen kom ogsaa paa Benene; men inden nogen var naaet til Døren, havde Otto Holm gennemløbet Kabinettet og netop faaet Tid til at se Albrecht ved Alvildas Side i det aabne Vindue.

- Kom med, Hr. Albrecht, raabte han i Farten. Grevinden, der nu kom til, hørte Raabet og sagde med bævende Stemme:

- Aa bliv hos os, jeg er nær ved at dø af Angst.

- Jeg gaar derud, sagde Alvilda; skynd Dem, Hr. Albrecht.

Albrecht fulgte hende. I Gaarden var der en forvirret Løben frem og tilbage af Arbejdsfolk. Nogle raabte og skreg, andre stod og lamenterede foran et Hul i Jorden, hvor Sten og Muld 160 laa i et forvirret Kaos. En Kone udsendte nogle Hvin, dyriske, vilde og gennemtrængende, og rev store Haartotter af sit Hoved. Otto ragede Stimlen til Side.

- Her er en Brønd styrtet sammen, sagde han, henvendende sig til en Mand, der stod og stak med en Spade i den sammenstyrtede Jord.

- Ja, er det ikke mageløst at tænke sig. Der var nu Lars Persen som er Brøndgraver af Profession, og han sagde til Smedens Søn Søren Madsen, at det lige godt . . .

- Sludder, sagde Otto. Da han havde kastet et Øje paa den sammenstyrtede Masse, sagde han:

- Hid med Planker og Økser! der er ikke Tømmer nok der. Hvad Fanden staar Du der og stikker med Spaden for?

- Der er to Mænd begravede dernede, og . . .

- Naa, vil Du begrave dem helt? Væk med Spaden. Ingen maa røre ved Jorden, før vi har Tømmeret i Orden.

Otto lagde sig ned paa Jorden. Nede fra lød Hyl og Klynken. Imidlertid var Selskabet kommet til. Der stod de sorte Kjoler med de flunkende Ordener forpaa og med de gyldne Kammerherreknapper bagpaa mellem grove, skidne Skjorter og islandske Nattrøjer; de lakerede Støvler mellem lerovertrukne Træsko og gule Uldhosesokker af det aller uappetitligste Udseende. Albrecht borede sig Vej igennem Skaren; Alvilda havde uden at vide, hvad hun gjorde, grebet hans Haand, som hun trykkede i konvulsivisk Angst.

- Her maa iles, sagde han, ellers kvæles han dernede af Kulsyren.

- Der er to Mennesker dernede, jamrede Konen, og den ene, det er min Mand.

- Var der forgiftet Luft i Brønden, sagde Otto, saa vilde de være blevne kvalte for længe siden. De kan jo høre dem skrige der nede. Nej de maa holde ud en tre fire Timer, før naar vi ikke ned til dem. Men hvor kan man bære sig saa bestialsk ad at grave den gamle stensatte Brønd dybere? Hvad er det for noget Fedteri, i Stedet for at anlægge en hel ny Brønd med ordentlig Lad og forsvarlige Stivere?

- Ja, det er efter Generalens udtrykkelige Ordre, bemærkede Avisforvalteren ondskabsfuldt; jeg sagde nok, det gik aldrig.

- Saa skulde De s'gu heller ikke have taalt det, min gode Mand, sagde Otto. Avlsforvalteren mukkede noget og trak paa Skuldren.

161

Atter borede en uhyggelig, dæmpet, forvirret Hysten sig op gennem Jorden, den besvaredes med hjerteskerende Veklager fra nysnævnte Kone.

- Maa jeg bede alle dem gaa deres Vej, som ikke forstaar sig paa at grave og at sætte Stillads, sagde Otto. De staar i Vejen for Folkene. Der kommer de med Tømmer.

Vrimmelen spredte sig. Kun en Proprietær, Avisforvalteren, Albrecht og Alvilda bleve tilbage foruden Arbejdsfolkene. Otto spurgte:

- Vil Alvilda og Hr. Albrecht arbejde med?

- Jeg bliver, svarede Alvilda.

- Vær saa god! sagde Otto.

- Der maa gøres noget, for at de kan faa Luft dernede, sagde Albrecht og søgte at lægge Myndighed i sin Stemme.

- Vær saa god, saa gør noget, svarede Otto flegmatisk. - Hid med Tømmeret, Folk. Det var Ret, Vilhelm! Du slæber med.

- Aa, hvor han er raa, hviskede Komtessen til Albrecht, hvilken Kulde lige over for Menneskeliv! Gør noget, tag De Kommandoen.

- Kan der ikke anbringes en . . . en Sprøjteslange med Luft ned til dem? spurgte Albrecht en Mand, der med en Økse huggede Tømmeret til.

Den tiltalte vedblev at hugge og saa flygtig op paa Albrecht; han sagde intet, men Svaret: "Sludder" laa i hans Mine.

- Men Mand dog! Er De Tømrer? raabte Otto til en anden, der ogsaa arbejdede paa Tømmeret - tror De, De staar og kløver Pindebrænde? og i en Ruf var Øksen reven ud af hans Haand; Otto smed sin Kjole, bukkede hen mod Alvilda og sagde spydig:

- Komtessen maa undskylde min Dristighed, - hvorpaa han smøgede Skjorteærmerne op over Albuen, viste et Par haarrige Arme med forsvarlige Muskler og Sener og bearbejdede Tømmeret med en Hurtighed, saa Øksebladets Form flød sammen i noget ubestemmelig blinkende, der susede gennem Luften.

Det slog Folkene.

- Hille den slemme Jøde, hviskede den før saa fornærmede Landsbytømrer til en Nabo; saadan Haandelav lærer man kun i de udlændige Lande.

Komtessen ærgrede sig over, at det ikke var muligt at faa Albrecht skudt frem til Ekspeditionens Chef. Hun havde just ikke ønsket at se ham staa og hugge til i Skjorteærmer, men myndig fra en Forhøjning lede en Udgravning, selv styrte sig i den farefulde Grube og redde de begravede Mennesker.

162

- Men maa de Mennesker der nede ikke dø? spurgte hun ud i Almindelighed til de arbejdende.

Ingen svarede, man hørte kun Øksehuggenes korte Slag som et hurtigt arbejdende Aandedræt. Otto var færdig med sit Tømmer længe før de andre.

Brøndens Sten havde styrtet næsten den ene Halvcirkel af Trærammen ned, men den anden stod endnu.

Langs den nedstyrtede Side lod nu Otto med Forsigtighed lægge en Ramme i stærk skraa Retning, som derpaa ved parallele, over hinanden liggende Smaastivere forbandt den nye med det tiloversblevne af den gamle Ramme, og som Sprængbuer stemte mod Jordens Tryk fra begge Sider. Men der gik lang Tid dermed, thi Spaden maatte bruges med den største Forsigtighed, for at Jorden ikke skulde knuse det Loft, som Otto sluttede, at det først af Jorden nedrevne Tømmer maatte danne over de begravede Mennesker, og som foreløbig var deres eneste, usikre og svage Værn mod den visse Knusningsdød. Arbejdet, hvori den nys nævnte Proprietær og Avlsforvalteren ogsaa tog Del, blev drevet med en tavs Alvor; de Ord, der faldt, gjaldt kun tekniske Details, som hverken Alvilda eller Albrecht forstod noget af. Mørket var kommet, og nogle Lygter oplyste Terrænet i snævre Kredse omkring hver Lygte. Albrecht var før længe siden ked og led af det hele. Dette langvarige, sejge, satte Arbejde kunde ikke vedligeholde den Spænding, som Indtrykket af de to Menneskers Livsfare eller Død straks havde sat ham i, men da Alvilda ikke gjorde Mine til at gaa, men med Interesse fulgte Arbejdet og ofte nærmede sig det dybe Hul, som man nu havde faaet gravet, saa nær, som muligt, fulgte han hende. Naar hun bøjede sig ned mod Gruben, vakttes han til Liv ved at studere den gyldne Glans, som Lygteskæret bredte over hendes Ansigt, og den hvide Kjoles effektfulde Fremdæmren af Mørket.

Pludselig hørtes Ottos Stemme nede i Gruben:

- Kan I høre dernede? Er I levende? . . . Godt, nu lidt Taalmodighed, Børn; rør Jer ikke, hold Jer ganske stille, til jeg siger, at I skal tage Plankerne væk.

Derpaa raabte han til dem oppe over Jorden:

- Jeg skal have en rask Mand til her ned, som ikke er bange for sit Skind. Nu haster det. Planken er drevet ned til Folkene i Brønden.

- De skal gaa derned, Albrecht, sagde Alvilda og puffede formelig til ham.

163

Der randt en Kuldegysning gennem alle hans Nerver, da hans Blik saa ned i det sorte Hul, hvori en Lygte blinkede som en blodrød Prik.

Enhver af Folkene vilde sikkert have lystret og være steget derned, men enhver saa ogsaa helst, at en anden gjorde det; thi skete der blot det mindste Skred i det nylig udgravede, var det deres Død. Albrecht samlede alt sit Mod, men han kunde føle Benene ryste under sig paa de øverste Trin af den vaklende smalle Stige, som man havde surret fast til to Opstandere, der vare drevne ned i Jorden. Han saa ned, og det svimlede for ham; den ved Lygteskæret i Mørket utydelig fremdukkende Skikkelse dernede syntes ham at dreje sig rundt i en uendelig Dybde, skønt hans Forstand sagde ham, at den kun kunde være lidt over en halv Snes Alen fra ham.

- Træk dog Deres Kjole af, sagde Alvilda utaalmodig. Instinktmæssig adlød han, kastede Kjolen op ad og begyndte sin Nedstigning.

Nu hørtes atter Ottos Stemme:

- Den, der er øverst oppe, skal tage imod den første Mand, der skal hjælpes op. Han har faaet Hovedet forslaaet, og den ene Arm knust.

Som belyst af et Lyn fremtraadte for Albrechts skræmmede Fantasi den af Blod dryppende, lemlæstede Skikkelse, der skulde overleveres ham. I panisk Rædsel raabte han:

- Jeg kan ikke - jeg faar ondt - Luften fra Brønden . . . den kvæler mig . . . Brønden styrter sammen! . . .

Han havde netop Kraft til at arbejde sig op ad de faa Trin, han var stegen ned af, men ikke saa snart havde han naaet Jordens Overflade, før han faldt afmægtig om i det vaade Muld og Ler.

Alvilda blev staaende ubevægelig; det var som hendes Aandedræt frøs fast i hendes Strube. Lygten, som en Mand holdt, der knælede ned ved Siden af hende, medens han saa ned i Hulen, oplyste hendes dødblege Ansigt, og en tæt Masse af Fortvivlelse og Foragt lagde sig knugende paa alle hendes Tanker. Hun sendte ikke et Øjekast til den Mand, der laa bevidstløs i Skarnet for hendes Fødder.

Avlsforvalteren havde taget den ved Albrechts Forsvinden ledig blevne Plads. Nu blev den saarede Arbejdsmand forsigtig hivet op fra Mand til Mand og bragt i Seng. Der var naturligvis 164 straks sendt Vogn efter Lægen. Den anden var sluppet med mindre betydelige Kontusioner og kunde hjælpe sig selv op.

Da Otto kom op, var hans Skjorte blodig foran paa Brystet, hvor den saarede Mands Hoved havde hvilet; Blodet løb ned ad hans blottede Arme, som han havde revet itu paa Søm og Splinter; hans Benklæder vare fulde af Ler og Dynd.

Alvilda for imod ham, greb begge hans saarede og smudsige Hænder, saa fast og alvorlig paa ham og

sagde:

- Tak - Otto - Tak!

- Selv Tak, svarede han tørt og saa tvivlende og hurtig paa hende. Alt gik jo godt efter Omstændighederne. Armen paa den første Mand er kun brækket, og jeg tænker ikke, Hullet i Hovedet er saa farligt, siden han lever endnu. Men hvad Fanden er det der ligger? Blev De daarlig, Hr. Albrecht? Hjælp dog Manden op, I Drønerter, og giv ham hans Kjole paa.

- Otto, sagde Komtessen atter, kom med mig! Lige som Du er, skal du gaa med mig op, hvor alle Gæsterne sidder; jeg skal fortælle, hvordan Du har vovet Dit Liv, mens de . . .

- Tys, tys, Alvilda, lad os ikke give Operascener. Nej, nu gaar jeg op og vasker mig, saa kommer jeg maaske ned siden.

Modløs og mat slap Alvilda hans Haand, som hun paa ny havde grebet. Otto løb op bag om Bygningerne; Albrecht var ført bort; hun saa sig om, alle Folkene vare ogsaa borte. Hun følte Forladtheden og Ensomheden smertelig, da hun, kuldesitrende, med Armene fast knugede mod Brystet, gik ene gennem de mørke og tavse Gaardsrum op paa Hovedbygningen. Fra Vestibulen hørte hun de rejsefærdige Gæsters højrøstede Tale, saa hørte hun Vognene rulle op ad Stenbroen; hver Lyd gjorde ondt i hende. Nu var hun endnu mere bange for Selskab end for Ensomheden. Hun gik uden om Fagaden op ad en Dør i en af Fløjene.

XX.

Efter at Middagsgæsterne havde forladt den uhyggelige Scene ved Brønden, havde de paa ny spredt sig i Salene eller i Haven. Den gamle Grev Egerskjold var gaaet tilbage til Pavillonen for at hente sin Paletot, som han i Illsomheden havde glemt. Han saa, da han kom ind i Salen, at Døren stod aaben til Kabinetet, og fattede den Beslutning at gaa derind, for, hvis Grevinden var der, at meddele hende, at de begravne Folk sandsynligvis vilde kunne reddes, samt lejlighedsvis stemme hende til Gunst for Otto ved at tale om hans dygtige og behjertede Opførsel.

Han fandt hende siddende paa en Tabouret henne ved Vinduet. Hendes Øjne saa ud, som hun havde grædt, og hendes ophedede Kinder vidnede om Sindsbevægelse. Den gamle Greve sagde ved sig selv:

- Saadan ser man ikke ud, naar man sidder i Angst for Menneskeliv. Her er noget andet paa Færde.

- Om Forladelse, kære Charlot, sagde han høflig bukkende; jeg vilde blot tage min Paletot der inde og ved samme Lejlighed sige Dig, at der næppe er Fare for de to Mænds Liv . . . jeg ser, Du er inkommoderet - og han gjorde Mine til at gaa.

- Hør, Onkel Otto, sagde Grevinden hurtig.

- Jeg hører, kære Ven.

Grevinden løftede Brystet, aandede med et lydeligt Suk som en, der tager en' fortvivlet Beslutning, og udbrød:

- Hvad vilde Du sige til en Mesalliance i anden Generation i Træk af den Egerskjoldske Familie?

Derpaa rejste hun sig med pathetisk Højtidelighed og stillede sig rank oprejst lige foran den gamle Diplomat.

Denne mødte hendes Blik med sit lyse, milde og rolige Øje, forandrede ikke en Mine, men rykkede to Stole frem og sagde:

- Den Sag maa vi drøfte i al Rolighed. Hvor Du er bevæget, mit Barn! Du, som ellers er saa stille og rolig. Mesalliance i den Egerskjoldske Familie? Lad mig se - det kan jo kun være Alvilda.

Grevinden nikkede langsomt og højtidelig.

- Hvad siger Du til en saadan Sorg? Vor eneste Datter! Greven pegede paa den ene Stol, og først da Grevinden havde sat sig, satte han sig paa den anden og sagde:

- Ja, ser Du, kære Charlot, jeg har jo ondt ved at følge med Tiden, den løber fra mig; jeg er en meget podagristisk Bedømmer af den unge Slægts hurtige Løb og Sætten over alle Barrierer i vor hyggelige, gammeldags Manege. Om en Sned Aar vil maaske Ordet Mesalliance være en tom Lyd, som man ikke kan forbinde nogen fornuftig Forestilling med. Jeg troede ellers, Du hældede til den moderne Opfattelse, mere end jeg.

166

Grevinden blev forlegen; hun følte sig ikke fri for af og til at have koketteret med lidt Frisind i Samtaler med sin Mands Farbroder og andre Adelsmænd af den gamle Skole. Hun stammede:

- Men saadan en Forbindelse er . . . altid . . . vanskelig . . . der er saa mange Hensyn . . .

- Ja, deri har Du Ret, sagde Greven. Hyggen, Roen og Harmonien kan lide meget derved, og for saa vidt er der noget særdeles rimeligt i, at saadanne isolerede Smaakonventikler som adelige og Jøder helst gifte sig med "voresses" Folk. Ja, ja, jeg mener, hvad jeg siger (her gjorde han en beroligende Gebærde, da han saa, at Grevinden mistænkte ham for at raillere). Men der kan komme noget, der er stærkere end alle saadanne Hensyn, ligesom der i Historien kan opstaa geniale Individier, som man, enten man vil eller ej, maa give Ret lige over for det bestaaende. Har Kærligheden hos de to en saadan Styrke, en saadan Ild, at det vilde være det samme som aandelig at myrde vedkommende at forhindre Forbindelsen - ja, saa maa man bøje sit Hoved og sige: Guds Vilje ske!

Grevinden bed sig i Læberne; hun vidste ikke, hvad hun skulde sige. Greven vilde atter komme hende til Hjælp.

- Men er det blot en Kaprice, en Øjenforblændelse, en Frugt af Kedsomhed og Trang til at fylde Fantasien med noget . . . Grevinden greb ham heftig i Armen:

- Hvad siger Du, Onkel Otto, hvor véd Du? . . . Greven fortsatte:

- Som det vel er Tilfældet med Tilbøjeligheden for denne livfulde unge Mand med de usædvanlige Meninger og de farlige Evner.

Grevinden rejste sig, løftede Armene og de knyttede Hænder opad og raabte:

- Jeg hader, jeg afskyr, jeg foragter det Menneske! Den gamle Mand lagde Haanden tungt paa hendes Skulder, pegede med en vis Myndighed paa Stolen og sagde bestemt:

- Nej, Du gør ikke, Charlot: ellers kom Du ikke i en for Dig saa unaturlig Sindsbevægelse ved at tænke paa ham og tale om ham.

Det var som hvert Træk i Grevindens Ansigt forstenedes ved det alvorlige, gennemtrængende Blik, der ledsagede disse den gamle Greves Ord. Lidt efter overfaldt en Rysten hendes Legeme.

167

Den gamle Mand rykkede sin Stol tæt hen til hende, tog hendes Haand, klappede den som et Barns og sagde med et lille Smil:

- Maa jeg gøre Dig et Samvittighedsspørgsmaal, kære Charlot? Er Du ikke en syv otte og tredive Aar?

Grevinden saa angst og undselig op paa ham og nikkede.

- Om ikke mange Aar vil Resignationen ikke mere være Dig vanskelig. Jeg véd, at Du aldrig har haft nogen straalende, af smukke Illusioner belyst Ungdom. Maaske kunde Din mangeaarige Resignation paa personlig Lykke have baaret kraftigere Frugter i en Virksomhed, som Din Stilling gav Lejlighed til, men ingen kan forcere et Menneske ud over dets Natur. Men husk paa én Ting, mit Barn. Det er muligt, at den Menneskerace, som vi med Ret eller Uret har været glade ved at tilhøre, snart har udspillet sin Rolle; jeg véd det ikke, men somme Tider synes jeg, at et og andet peger hen derpaa. Men vi fremskynder selv vor Undergang, hvis vi skejer ud fra det, vi selv mener, vi staar i et eget Forhold til, Æren. Skal Stumperne af vore sønderslaaede Skjolde om kort eller lang Tid sankes sammen som Museums kuriositeter, lad saa de besøgende dog kunne finde et enkelt, hvor der ingen Pletter kan opdages; der er desværre nok af den Slags Skjolde i alle Europas Lande, hvor den megen Rust fortæller snart om Svindleri, snart om Ægteskabsbrud.

Helt opløst og slappet var Grevinden sunket sammen; uden at hun vidste det, var hendes Hoved faldet ned paa den gamle Greves Skulder.

- Den Sag med Alvilda kommer der vel nok Rede paa, sagde han. Lad os frem for alt ikke gribe ind med klodset Haand, ellers gør hun ligesom sin salig Tante, Ottos Moder.

. . . Jeg trænger meget til The, lød General Bilbachs Stemme ude fra det store Værelse i Pavillonon. Er

her ingen?

Den gamle Greve gav Grevinden Armen. Hun samlede sig, tændte en Lampe og gik gennem Haven op i Huset, ledsaget af sin Mands Onkel, der, inden de gik, raabte ud til Generalen:

- Jeg har haft noget at tale med Charlot om. Du maa have Taalmodighed, min Ven.

For den gamle Grev Egerskjold havde Generalen en vis Respekt; han strøg sit Skæg, drejede sig om paa Hælen og begav sig op til Hovedbygningen ad en anden Vej. Generalen var desuden for optaget af én Tanke, til at han havde rigtig Samling til at tænke paa andet. De Bud, som tidt vare blevne sendte ned til Brøndstedet for at berette, hvorledes det gik, og som af 168 Generalen modtog Ordre til at kalde Komtessen op, fortalte, at hun og "Informatoren" vilde blive, til det hele var endt.

- Hører Du, Magnus? hviskede Generalen til Greven. Din Datter staar dernede alene med Huslæreren blandt det simpleste Tyende her paa Gaarden?

- Ja, det er . . . det er . . . aldeles upassende.

- Men det er heller ikke passende, at nogen af os gaar ned og kalder hende op. Det kan aldeles ikke gaa an.

- Nej - det har Du s'gu Ret i. Hvad Pokker skal vi gøre? Han begynder at genere mig, den Fyr, den Albrecht.

- Det var dog maaske paa Tide at distancere ham, Magnus.

- Ja, efter det forbandede Sludder ved Bordet er jeg rigtignok yderst opbragt paa ham. For det var vel dog egenlig en Fornærmelse mod mig?

- Ja, mod hele Dit Selskab paa dem nær, som ikke er af Familie.

- Du . . . jeg tror . . . jeg tror, jeg i Aften vil skrive en Opsigelse til ham og saa lade Peter Tjener bringe den op til ham ganske tidlig i Morgen.

- *Bien!* Jeg har beredt mig paa at tale et meget alvorligt Ord med Din Datter.

- Men hør, Onkel Hellmuth, skulde vi ikke tale med Onkel Otto om det?

Denne Idé syntes Generalen ikke om.

- Hm - nej, Magnus, det skal Du ikke. Otto Egerskjold er saa . . . saa svær at dechiffere . . . saa kompliceret . . . jeg nægter ikke, han er en meget klog Diplomat, men han har en hel anden diplomatisk Methode end jeg . . . ser Du, jeg forener Soldaten med Diplomaten, og her maa gøres et *coup de main*, forstaar Du?

- Ja, Ja, gør som Du vil, sagde Greven, lettede sin Bekymring ved et Suk, knejste derpaa og saa barsk ud.

Imidlertid blev Generalen tørstig, foretog sin Ekspedition efter Theen, som blev serveret en halv Times Tid derefter af Grevinden oppe paa Hovedbygningen i et Kabinet, hvor den gamle Grev Egerskjold igen hele Tiden sad hos hende. Imidlertid trak Tiden ud; Gæsterne lavede sig til at køre hjem, men hverken Alvilda eller Albrecht viste sig. Generalen fandt, at nu gik det over alle Grænses. Han tog Hat og Havelock paa og havde i Sinde at begive sig ned til Brønden og rigtig ydmyge Huslæreren i det "øvrigte Tyendes" Nærværelse. Nu traf det sig, at han tog 169 Vejen ned ad en Sidetrappe, der gennem en lille Forstue førte til den Dør, mod hvilken Alvilda styrede sin Vej for at gaa op til sit Værelse. Som han var kommen ned i den lille Gang, gik Yderdøren op, og ved den lille, paa Væggen hængende Lampes Skin saa han Komtessen med et forstyrret, vildt Udtryk i hver Mine og med Haaret i Uorden fare lige imod ham. Begge standsede. Alvilda vilde omgaa Generalen, men denne stillede sin brede Figur midt paa Trappens nederste Trin og sagde med den dybeste Bas, han kunde præstere:

- Alvilda, Alvilda, hvor kan Du saaledes glemme, hvem Du er? Lehns greve Egerskjolds Datter gaar og spadserer om i Mørket med et af Gaardens Tyende, som har fornærmet hendes Fader og hans Selskab ved Middagsbordet.

Komtessen følte sig i dette Øjeblik som et jaget Vildt, der af forfølgende Hunde er spærret fra enhver Flugt; Blodet susede for hendes Øren, det gnistrede For hendes Øjne; det vildeste, det mest fortvivlede laa nærmest for. Uden at hun selv vilde sige det, var det, som en uovervindelig Magt lagde hende Ordene i Munden, da hun raabte:

- Den Mand er min Forlovede.

Generalen var nær gaaet bag over!

- Alvilda, brølte han som en saaret Tyr, er Du gaaet fra Forstanden?

- Ja, maaske. For jeg vil føre Krig med Jer alle, med Jeres usle Trældom under taabelige Former, mod Jeres Døvhed og Blindhed for alt, hvad der hedder Aand, mod Jeres fejge Angst for at lade den sande Menneskenatur bryde frem. Jeg vil ikke være Fange; jeg river Jeres Lænker itu.

Hun hørte sin egen Stemme lyde i Rummet, som var det en fremmeds; hun vidste ikke, om hun skød Generalen til Side, eller han gav Plads, men hun ilede aandeløs op ad Trappen, saa højt hun kunde komme.

Generalen blev staaende med aaben Mund og stupid opspilede Øjne. Længe stod han saaledes og gloede paa de kalkede Vægge, hans Mund begyndte at dirre krampagtig, til den endelig kunde artikulere disse i den dybeste Bestyrtelse udtalte Ord:

- Revolutionens skinbarlige Djævel har besat dette Hus!

Derpaa gik ogsaa han op. I sit forreste Værelse vækkede han den slumrende Kristoffer med et voldsomt Brøl, som littede alt det, der væltede sig om i hans Tanke af Forbavselse, Forbitrelse og fortvivlet Raadvildhed.

170

Kristoffer skruede Lampen op og skottede med en Blanding af Frygt og Nysgerrighed til sin Herres højst uregelmæssige Udtryk, men denne sagde:

- Hjælp mig straks i Seng, men Du vover ikke at tale et Ord til mig.

- Nej Gud bevare min Mund, Hr. General, for . . .

- Ikke et Ord! afbrød Generalen stampende i Gulvet Kristoffer maatte tie; først da Generalen var kommen til Ro, og han selv skulde til Sengs, sagde han hviskende til sig selv:

- Ja, Jeg skal nok faa det opsnuset. Det var ikke for ingen Ting, at den gamle Greve sad saap længe med Grevinden der nede i Pavillonen; det saa jeg gennem Vinduerne; jeg kunde ikke høre, hvad de sagde, men hun græd, og han saa ud, som han gav hende en Afrøfling paa den Maade, som den Slags Folk kan gøre det. Naa - og saa Komtessen, der vilde jage Informatoren ned i Brønden, fordi hun nu er ked af ham og er forlibt i Fætteren, som hun greb om Hænderne ligesaa beskidt, som han var. Jeg skal nok faa det hele lagt sammen, saa der kommer en Reskultat ud af det.

XXI.

Medens Alvilda nu aandeløs standsede paa den øverste Trappeafsats, tog hun lige som et Tag i sig selv for at faa Orden i sit Indre, hvor alt laa hulter til bulter som Stykkerne af et med Vold opbrudt og sammenrystet Tankespilsbillede. Men neppe fik hun formuleret det Spørgsmaal, hvad hun vilde have gjort, hvis Otto var kommen hende sympathetisk imøde, før hun, forfærdet for et hvilket som helst Svar, afbrød hele den begyndte Tankeproces, og gav sig den underlige, meningsløse Tvang i Vold, der havde lagt hende de skæbnesvangre Ord til Generalen paa Tungen. Ganske mekanisk gik hun højere og højere op, indtil hun naaede den lange Korridor paa anden Sal, der var en Kvistetage, hvori der baade var Værelser, der laa i Midten, med Vinduer ud til Gaard- og Havefaçaden, og i hver af Sidefløjene. Hun havde ikke været der, siden hun var Barn, thi Værelserne anvendtes kun til Gæstekamre med Undtagelse af 171 Huslærerens to, der laa i Fløjen til venstre for Trappeopgangen. En eneste Lampe oplyste kun svagt den lange Gang. Alvilda saa sig om til alle Sider, lyttende og spejdende. Hvad vilde hun her? Heller ikke Svaret herpaa turde hun afvente. I listende Løb paa Taaspidserne for hun gennem Korridoren, hvor hendes hvide Kjoleslæb fejede langs det mørke Gulv, og styrede lige hen mod Albrechts Dør, som hun bankede stærkt paa. Den blev reven op, og Albrecht stod slaabrokkklædt for hende. Han skiftede Farve og ravede et Par Skridt tilbage. Alvilda stod ubevægelig paa Tærskelen og sagde under Hjerteslagets stærke Akkompagnement af hvert Ord:

- Jeg vil bort. De møder mig Klokkeren ét i Nat ved den lille Laage. Og med den samme Forfærdelse over at høre sin Stemme, som hun før følte, vendte hun sig brat, uden at lukke Døren, og ilede gennem Gangen ned ad Trappen, uden at vende sig eller se til nogen Side.

Albrecht stod et Øjeblik fortumlet og saa efter hende. Da den hvide, lette Skikkelse var bleven borte, gik

han tilbage i Stuen og satte sig ved Bordet med Hovedet hvilende i sine Hænder.

Efter Affæren ved Brønden havde han følt alle Strænge brystne i sig; den samme sløve, gnavne Ligeegyldighed, som havde været hans normale Sindstilstand i flere Aar, før den uventede Huslærerepisode indtraf, var atter dalet ned over ham som en klam, tungt rugende Sky. Siden han kom op paa sit Værelse, havde han ligget ubevægeligt paa sin Sofa. Han havde naaet at dysse sig hen i en Halvblund, hvori han kæmpede med svagt fremdæmrende Drømmeudkast, som han jog bort ved at aabne Øjnene og se paa Lampen, der stod paa Bordet foran hans Sofa, saa lukkede han dem, og saaledes var han bleven ved et godt Stykke Tid. Da den stærke Banken lød paa Døren, havde han havt Lyst til at skribe; han søgte at imødekomme denne Lyst ved en gnaven Ed.

Nu kom der Bevægelse nok i hans Sind. Først syntes hans Mod at løfte sig rankt. Det eventyrlige i Alvildas Kommen og Gaaen og hendes Bud at flygte med ham fyldte hans Fantasi. Det gamle Billede, der saa tit havde malet sig for ham af ham selv som Menestrellen, der vinder Borgfrøkenen, traadte atter frem i Farvens og Lysets Liv. Han rejste sig fra sit Sæde og gik nogle Gange frem og tilbage paa Gulvet; hans Øje spillede 172 livlig om. Derpaa flyttede han Lampen hen paa Skrivebordet, greb en Blyant og henkastede følgende Strofer:

Nu afsted til en Flugt med din tro Troubadur
i Guds store Natur!
Du skal lade tilbage den knugende Sorg
i den hjemlige Borg!

Hvis Du drives til Graad under Mindernes Tvang,
stemmer højt jeg i Sang;
hver din Taare skal tone saa klart i sit Fald
som mod klangrigt Metal.

Saa afsted til en Flugt med den viftende Vind
under Syvstjernens Skin!
Nu afsted gennem Lunden i vingelet Gang
under Citarens Klang!

Og de Liljer og Roser, jeg snor om min Hat
i den kølige Nat,
skulle læskes ved Dug i det hvidnende Gry,
skulle dufte paa ny.

Hymenæerhe klinge fra Krattet ved Aa,
og Kærminderne blaa
har baldyret saa pragtfuldt vor opredte Seng
paa en fløjelsblød Eng.

- Det skal være vor Opsang, udbrød Albrecht og begyndte at nynne en Melodi.

- Hm! hm! Rytmerne er næsten en Gentagelse af min gamle Korsarvise. Det var kedeligt!

Han fik en Følelse af at have spillet sin bedste Trumf ud, og samtidig meldte Erindringen om hans nylige Nederlag ved Brønden sig som et prikkende Sting. Han gik hen og lukkede Vinduet op og lænede sig ud. Der skinnede ingen "Syvstjerner". Vejret var blevet koldt; det ruskregnede. "Guds store Natur" laa æltet sammen i en grødagtig Masse. Albrecht følte atter en Fjeder knække i sig.

Han lagde sig igen paa Sofaen. Fra en ætherisk Region var hans Tankegang dalet og fløj tæt langs med Jorden som Svaler i Graavejr. Hvad skal der dog komme ud af dette Eventyr? tænkte han., Hvor skulde de flygte hen? Han tog sin Portemonnaie op; der var tyve Rigsdaler i den; hvor længe skulde 173 de holde ud? Og hvad var det for en Slags Kvinde? Et lunefuldt og uberegneligt Væsen med bratte Omslag og stærke, for ham vist ubetvingelige Naturirnpulser, Havde hun ikke behandlet ham som Fräulein Kunigunde behandlede Ridderen Delorges i Schillers Romance "Der Handschuh"? Og var han i Grunden ikke en fornuftigere Mand end denne Ridder, der styrtede sig ned paa Arenaen mellem de vilde Dyr og tog Handsken op?

Der havde altid været en uforholdsmæssig Kløft mellem hans Fantasi og hans Virkelighedsliv, større end hos de fleste. I Fantasi og i Tanke var han dristig, kaad og hensynsløs; men hans Liv havde altid været henlevet i literære Minder og Indtryk, i Konversation og Disput; uden disse Paavirkninger var der i Regelen tomt i ham, og i det ydre Liv tog han kun for saa vidt Del, som han traadte i Forhold til det gennem Stemningen. Han havde aldrig kendt til, enten videnskabelig eller praktisk at have en Opgave. Nu blev der stillet ham den, at gøre noget radikalt, der vilde drage Virkelighedskonsekvenser efter sig, som han bævede tilbage for blot ved flygtige Forestillinger derom.

Den Kildren ved det pikante i Situationen, der straks havde vakt ham til Liv, aftog i ligefremt Forhold til disse Forestillingers voksende Magt, alt mens den ene i rivende Fart afløste den anden; og den radikale Lyriker og Fantast endte med rent at forflygtiges i den filistrøseste Snusfornuft. Det Spørgsmaal: Hvor skal vi tage hen? vi kan jo dog ikke melde os som Mand og Kone paa et Hotel, bragte Nattergalhymenæerne fra Krattet til at tie bomstille, rykkede den grønne Brudesengs Kærminder op med Rode og spredte dem for alle Vinde.

Det var en pinefuld, en uudholdelig Tilstand. Han følte sig atter lamslaaet; han blev liggende ubevægelig i lang, lang Tid. Hvad kunde Klokken vel være? Det kostede ham en uendelig Overvindelse at faa sat Armen i Bevægelse, Haanden ned i Vestelommen og Uhret op.

Klokken var over tre - for mere end to Timer siden skulde han have været der. I det første Indtryk af Forfærdelse for han op; han saa nu tydeligt Dagslyset skinne gennem Persienerne. En Panik overfaldt ham; i Huj og Hast pakkede han en Haandkuffert og ilede ned ad Trappen; hans Hjerter bankede, da han saa den lille Laage i Haven. Der var ingen, han vidste ikke, om denne Opdagelse smertede eller lettede. Han listede sig ad en Sidevej ud gennem Gaardens Terræn og slog instinktmæssig 174 ind paa den Vej, der førte til den nærmeste Jernbanestation, Han gik lige ud uden at standse.

XXII.

Da Komtesse Alvilda først havde gjort det fortvivlede Skridt, blev hun saa rolig, at hun selv forundrede sig derover. Glorien om Albrechts Hoved var blegnet for hende, men hun følte, at hun var stærkere end han, og hun vilde bruge sin Magt over ham; han skulde Livet igennem være hendes Page, der bar Slæbet og sang til Mandolinen. Det var nu klart, at, havde hun ikke taget ham med en Trumf, vilde han aldrig være kommen videre end til at liste sig omkring hende i luskende Tilbedelse; det var blevet en dræbende Situation med fortærende, aarelangt Koketteri. Og det afgørende Skridt maatte ske straks, om ikke af anden Grund, saa for at vise Otto Holm, at ogsaa hun, hvis fremstrakte Haand han saa haanlig havde stødt fra sig, var i Stand til at gøre noget afgørende, noget stærkt. At se ham igen, ligegyldig og overlegen lige over for hende, var hende en utaalelig Tanke; et saadant Gensyn vilde hun undgaa for enhver Pris. Med et let Anstrøg af skadefro Glæde forestillede hun sig de forbavsede og forfjamskede Ansigter, man vilde sætte op, naar man erfarede hendes Flugt paa Gaarden; kun ét Billede viste hun fra sig, naar det vilde dukke frem: hendes Moders; hun turde ikke gennemtænke den mulige Aarsag til hendes sære Adfærd i den sidste Tid, men hun anede noget uhyggeligt.

Omhyggelig og betænksomt samlede hun de nødvendigste Ting i en broderet Rejsevadsæk, og nogle Minutter før ét begav hun sig til det bestemte Sted. Hun vidste, at hendes Forældre, hvis Soveværelse laa tæt ved hendes, vare gaaede til Ro for længe siden; hun gjorde Vold paa sig selv for ikke at standse foran Døren; hun saa ikke engang til den, for ikke at blive blød om Hjertet, men ilede forbi den med tilbageholdt Aandedræt. Hun syntes, at Gangene og Trapperne vare mange Gange længere end sædvanlig. Forsigtig drejede hun den indvendig siddende Nøgle omkring i Laasen paa Udgangsdøren; en stærk Blæst piskede hende i Ansigtet; Regndraaberne faldt langsomt og 175 spredte; med stærke, ruskende Ryk tog Vindstødene i Havens Buske og Træer. Da hun endelig naaede den lille Laage, stirrede og lyttede hun om i Mørket til alle Sider; der var intet at se eller høre. Hun kunde se det ene af Albrechts Vinduer, der var Lys endnu. Hun følte Vreden jage Blodet op i hendes Kinder; det svimlede for hende og blev sort for hendes Øjne. Hendes Haand greb om den ene af Laagens Stolper; hendes Knæled slappedes; hun slog den ene Arm om Stolpen, pressede sin hede Kind og sit bølgende Bryst tæt op imod den. Der stod hun, medens Vinden piskede Haaret under den lille Rejsehue og snoede Slaget paa hendes Regnstykke. En Hulken tog Magten fra hende; hun kunde høre sin egen Graad, som hun ikke mere kunde betvinge. Besindelsen var ved at forlade hende, da hun mærkede en Arm gribe hende fast om Livet. Hun sank hen i den med lukkede Øjne. En Haand klappede hendes Haar og samlede Kaaben om hende, og hun hørte Ordene:

- Lille Alvilda, kom til Dig selv.

Hun sitrede ved Lyden og slog Øjnene op.

- Otto! raabte hun med skærende Fortvivlelse.

- Kom med mig, Alvilda, svarede denne stille.

Viljeløs som et træet Barn lod hun sig føre af ham hen i et af Havens mange lukkede Lysthuse. Længe sad de tavse ved Siden af hinanden. Endelig kunde Alvilda sige:

- Hvordan kom Du her?

- Du lagde ikke Mærke til, svarede Otto, at en Dør lige ved Siden af den, Du bankede paa i Aftes, stod aaben ud til Gangen. Det var til mit Værelse. Jeg var træt og havde lagt mig paaklædt paa Sengen; jeg havde ikke Lyst til at gaa ned. Jeg saa og hørte alt; og jeg vilde for enhver Pris forhindre, at Du gjorde det vanvittige" Skridt.

- Hvorfor stødte Du mig tilbage før? spurgte Alvilda og tog ham stærkt i Armen; alt var ellers blevet godt.

- Du var eksalteret, Du var syg, Alvilda. Jeg kan ikke vise frem for Verden, hvad der tilhører Ensomheden; det er mig umuligt at give Scener. Og synes Du, at Du lige før den Tid var kommen mig saadan i Møde, at jeg kunde tro . . .

- Alt kunde være blevet godt, alt kunde være blevet godt, hviskede Alvilda og rystede bedrøvet paa Hovedet.

- Det kan det vel blive endnu, svarede Otto.

Hun rejste Hovedet og rettede sig i Sædet, saa uvilkaarlig 176 efter hans Ansigt for at læse deri, men Mørket skjulte ham helt. Hun kunde ikke spørge videre.

- Kan Du huske, begyndte han efter en Pavse, at det kneb for os at skilles ad i sin Tid? Da nogle Aar var gaaede, var jeg glad over, at det var sket; jeg mærkede nu, at min Kærlighed til Dig var solid, og at den kunde staa imod mangan en Tørn. Den laa forvaret stille, inderst i mig; jeg tyede til den som til et Fristed, en Hvile paa mine Farter. Det var et fantastisk Haab af mig, at Du, som den Gang, vi sidst saas, var et Barn, skulde gaa og gemme paa Minderne fra en smuk Leg og lade dem vokse til Alvor; men jeg, som var ene i den vide Verden, havde kun denne faste Kærne, hvorom de bedste Minder og Haab lagde sig.

- Og tror Du ikke, at jeg var ene? afbrød Alvilda ham halv bittert.

- Jo-o; men paa en anden Maade. Du kan gerne sige, at Du var mere ene; men den Masse Mennesker, der omgav mig, havde ingen Lod eller Del i mig, saa lidt som jeg i dem. Ensomheden føles langt tungere, langt intensivere midt i fremmede Steders Larm og Vrimmel, end naar man sidder ene i sin Stue i bogstavelig Forstand. Desuden - Du er et Fantasimenneske; Du befolker din Ensomhed med Drømme og Billeder.

- Det var min Ulykke, hviskede Alvilda.

- Maaske. I det mindste har Du ladet Dig lokke og drage af noget i Vedkommendes Person, i hans Øje, i hans Stemme, i hele hans Væsen, som lover noget fjernt, herligt, ubestemt; jeg kender ham fra gammel Tid, men først nu har jeg forstaaet ham helt ud. Jeg havde næppe set ham sammen med Dig, før jeg forstod din Adfærd ved Skovridergaarden. Og da jeg tænkte paa Forholdene her paa Gaarden, hvor alt var fuldt af tung, sammenpresset Luft, gik det snart op for mig, at hans Komme maatte frembringe en Eksplosion, men jeg vidste ogsaa, at han selv maatte springe i Luften, ud i det tomme.

- Hans Sange . . . var . . . saa smukke, stammede Alvilda.

- Aa, ja! Jeg er selv gaaet i Tøjet for dem, især naar han sang dem.

- Er da alt sligt Løgn og Hykleri? -

- Nej lige saa lidt som hans Fritænkeri, men det er Frugt af løse Inspirationer. Naar han er Fritænker, er det ikke, fordi han alvorlig har sat sig ind i Problemerne og studeret, hvad der 177 kræves til at vælge; han véd blot, at Problemerne eksisterer, og saa finder han det mest pikant at stille sig paa den Side, hvor der er noget at hente, der kan forbavse, ægge og pirre. Men lad ham gaa for hvad han er, nu vil jeg ham intet ondt. Véd Du, hvorfor?

- Nej - svarede hun tøvende.

- Fordi jeg nu er vis paa, at Du tilhører mig. Ellers var Du ikke bleven hos mig nu; saa havde jeg ikke havt Magt til nu at tale Dig rolig og fornuftig. Hør, Alvilda. Jeg er ikke Romantiker og ikke Poet; jeg lover Dig ikke Aladdinsslotte med Kupler, hvori usynlige Kor synger; jeg lover Dig Trofasthed i Livet, og saa god Vejledning, jeg kan give Dig, til at forstaa og glæde Dig ved alt skønt, godt og sandt i os og om os; og fanger dit Øre saa en Tone, saa tror jeg nok, at den stiger op fra vor skønne Jords egen Sangbund. Hvad Du saa vil tro af det, der ikke kan vides, bliver din Sag. Din Overbevisning maa Du selv tilkæmpe dig og ikke lave dig en for min Skyld; men hør kun paa dem, der bruger Grunde, ikke paa dem, der besnakker og overtaler, paa hvad Side de saa staar.

Otto havde lagt Armen om hendes Liv; uden at tænke paa noget, havde hun lænet sit Hoved op til hans

Bryst.

- Det var godt, at jeg fandt en stærkere end jeg selv. Det var det, jeg trængte til, hviskede hun.

Han blev ved at holde sin Arm om hende, medens de langsomt og i Tavshed vandrede op til Huset. Allerede hvidnede det første Morgenskær i Østen.

Lehnsgreven var tidligt oppe den Morgen. Han skulde jo skrive et Opsigelsesbrev til Albrecht, og han havde ikke sin Styrke i Pennen. Han sad foran sit Skrivebord i Renæssancestil, over hvilket hang et stort Fotografi af Generalen i Gala, støttende sig paa Sabelen, omtrent som han optraadte i Japan; og det barske Ansigt var Greven en stadig Maner til at gøre sin Pligt. Greven vendte og drejede Ord og Fraser i sit Hoved, gned sin Pande, stod op af Stolen, spadserede frem og tilbage, bed sit Overskæg, vred sit Fipskæg; han fik konstrueret et ikke ringe Forraad af Forudsætninger, der forekom ham som ret gode Ouverturer til et Stykke fornem Alvor, men det knækkede altid over, naar Eftersætningen skulde begynde. Saa satte han sig atter ned og mediterede videre. Havde han havt Paryk som Hermann v. Bremenfeldt, vilde han, lig hin Politiker, have søgt Trøst og Inspiration ved at rive den af Hovedet og kaste den 178 hen ad Gulvet, nu nøjedes han med at purre sig i sit Haar. Det bankede paa Døren; en Tjener traadte ind.

- Jeg skulde melde Hr. Greven, at Informatoren er rejst bort i Nat, Jens Skovfoged fra Vesterskoven har kørt ham til Stationen og er her for at hente hans Tøj, som han har lovet at sende til København.

Et Glædesudbrud var lige ved at slippe ud af Grevens Mund, men han fattede sig, satte den vel kendte myndige Mine op, viftede med Haanden, som han vilde fejre Tjeneren ud ad Døren, og sagde:

- Godt Niels, det er godt.

Tjeneren bukkede og gik.

Greven følte en Blyklump falde ned fra Hjernen og en Kampesten fra Hjertet. Han skubbede til Pen og Papir og gav sig til at fløjte en Jagtmelodi. Da Strofen var ude, sagde han med inderlig Glæde:

- Gud ske Lov og Tak. Hm! jeg havde for Resten ikke noget imod ham. Havde han bare passet sig selv. Han smagte godt paa Vin.

Det bankede igen. Denne Gang bar Grevens "Kom ind" Præg af Fortrydelighed over at blive forstyrret i Nydelsen af sin Glæde over at være bleven fri for hint literære Arbejde. Nu var det Otto Holm, der traadte ind ad Døren. Næppe havde Greven faaet Tid til at vende sig mod ham, før Otto sagde:

- Jeg vil melde Dig, Onkel Magnus, at Alvilda og jeg er blevne forlovede.

- Hvad er I? raabte Greven og traadte et Skridt tilbage.

- Blevne forlovede, gentog Otto.

- Ja men . . . For Fanden . . . det er jo . . . det er s'gu, - jeg mener . . . det er galt . . . det . . . Véd Generalen det?

- Hvem?

- Onkel Hellmuth.

- Nej, det kunde ikke falde mig ind at melde ham det, før jeg sagde det til Dig og Tante Charlot.

- Ja, men det vil jeg sige Dig, Otto, Generalen bliver gnistrende gal.

- Det bliver værst for ham selv, Onkel, for saa faar han først den Ulejlighed og saa den at blive god igen.

- Ja, men det kommer til at gaa ud over mig, slap det 179 uforvarende ud af Greven, men han afbrød sig brat og spurgte: Har Du talt med min Kone?

- Nej, naar hun er visibel, vil jeg melde hende det.

- Ja skynd Dig og tal med hende . . . saa skal jeg . . . ja saa skal jeg tale . . . hm . . . meget alvorlig med Jer begge to.

Otto gik. Greven sukkede og sagde:

- Herre Gud! nu havde jeg det saa rart for et Øjeblik siden, da jeg blev fri for det Vrøvl med den Huslærer, og nu kommer det Forlovelsesvrøvl. Og saa skal Alvilda hedde Fru Holm! (her rynkede han Næsen). Men hvad Fanden skal jeg gøre?

Generalen fik først Nyheden at vide ved Frokostbordet, thi forinden havde Otto søgt Grevinden sammen med den gamle Grev Egerskjold. Hun blev paa en Gang forbavset og let om Hjertet derved. Hun saa spørgende paa den gamle Greve, der nærmede sig hende og hviskede:

- Han er flygtet i Nat.
- Gud ske Lov, hviskede hun med et befriende Suk.

Generalen modtog Budskabet med en resigneret Tværhed og bukkede stift for de Forlovede uden at række dem Haanden. Efter Frokosten erklærede han, at han næste Morgen vilde rejse til Fyn. Han brummede, da han gik op: Læreren igaar, Tømmersvenden idag - imorgen Rideknægten! Greven gned triumferende Hænderne under Bordet. Kammerherreinden sagde til den gamle Greve:

- Naa saa Du fik altsaa Holst gjort til Jægermester? - Hun huskede paa Faderen.

Den, der forargedes mest over Mesalliancen, var Povl Kusk. Straks efter Bordet løb Stamherren ned i Kuskekammeret og betroede sin Mentor den nye Familiebegivenhed. Povl lod Børsten og Striglen falde ned paa hver sit Laar og udbrød:

- Tak! Det var s'gu noget pænt noget. Nej det gaar tilbage for vos Arrestokrater. Nu kommer Rakkets Tid.

Derpaa smed han begge de ovennævnte Redskaber paa et Bord, satte sin tressede Kasket paa Sned, stak Hænderne i Lommen og saa paa Vilhelm med et spydigt Blik.

- Har De ikke Lyst til at gifte Dem med Marie Kokkepige, Grev Vilhelm? Det er hende, som Rasmus Staldkarl gør. sine Hoser grønne hos.

Povl havde talt for højt i sin Pathos, thi Rasmus, der var 180 ude i Stalden, hørte det, som han stod i en af de nærmeste Baase og lagde frisk Strøelse under en Hest; han stak Hovedet ind ad Døren og sagde:

- Nej stop," Povl! Hende maa jeg gifte mig med før Mortensdag, formedelst at det er ganske nødvendigt.
- Hæ, brummede Povl, der er aldrig saa tintet en So, den finder jo en skabet Orne.

XXIII.

En Søndag Formiddag - Klokken var vel elleve - laa Cand. phil., Timelærer Karl Albrecht i Sengen i sit lille Værelse. Hans sorte Thepotte stod og svirrede paa et Fyrfad; der laa forskellige Klædningsstykker paa Kammerets to Stole; en Pibe stod støttet til en af Sengestolperne ved hans Hovedgærde. Solen kigede ind gennem Revnen mellem Vindueskarmen med den sprukne Malning og det mørkegrønne Sirtses Rullegardin med de flossede og i hinanden filtrede Rullesnore og skinnede paa hans Isse, hvor der var en stor skaldet Plet. Saa gjorde Solstraalen en lille Afstikker hen i Ansigtet paa ham; han vaagnede og viste et Par røde Øjne, der meldte om hyppige Nattesvire. Han saa ud, som han følte Kvalme, men kunde først efter lang Kamp faa Armen rakt hen paa Servanten og taget et Glas Vand, som han hurtig skyllede i sig og dernæst skar Ansigt af. Det ringede paa Døren, saa den rustne Klokkestræng klirrede mod det løse Tapet, og Kalken dryssede lydelig ned mellem dette og Muren. Et Postbud kastede et Brev ind ad Døren. Denne Begivenhed satte lidt Liv i Albrecht; det var mange Tider, siden han havde faaet et Brev. Han stak Benene ud af Sengen ned i et Par Tøfler, tog Brevet op fra Gulvet, satte sig paa en Stol, bredte en gammel Slaabrok, der væsenlig bestod af Sirtses Foer, spækket med nogle Vatlaser, over Skødet, rev Konvoluten af og læste: 181 Munkebogaard pr. K- paa Fyn,
23. April 186 . . .

Kære gamle Ven og Skolekammerat!

Det er nu tre Aar, siden vi skiltes; men hvilke indholdsrige Aar for mig! Naar jeg tænker tilbage paa dem, er det som et helt Eventyr. Du har Din Andel i disse betydningsfulde Begivenheder, og skønt jeg har tænkt mange Gange paa Dig med Vrede siden hin skæbnesvangre Aften, da Du drak mig beruset i Toddy i Dit Værelse paa Lungelse, har denne Følelse dog niere og mere veget Pladsen for min gamle Anerkendelse af Dine udmærkede Talenter, som jeg aldrig siden vor Skoletid har undladt at yde Dig baade mundtlig og i mit stille Sind. Du har en underlig Magt over mig; Du benyttede den dæmonisk imod mig i Din Sang; jeg bruger dette Udtryk, som jeg siden den Tid nu omtrent forstaar, men som jeg før aldrig rigtig kunde faa fat paa hvad betød, naar jeg læste det hos æsthetiske Forfattere. Ja egenlig gjorde Du mig til et ulykkeligt

Menneske; jeg troede, jeg var bleven gal; og hvis jeg ikke var falden i en haard Sygdom, der ogsaa blev en aandelig Krise, véd jeg ikke, hvad der var blevet af mig. Imidlertid kom jeg mig, men jeg var bleven melankolsk og menneskesky, uden Tillid til min Duelighed til den mig før saa kære Gerning. Jo mere jeg tænkte over Sagen, desto mere klart blev det mig, at jeg havde altfor verdslige Tilbøjeligheder, og dette blev ogsaa Meningen om mig i Sognet; der blev bragt mig Rygter, der omtalte mig som madlysten og kvindekær, og skønt de foregivne Fakta, som Rygterne støttede sig til, vare forvanskede og overdrevne, fandt jeg dog ved nøjere Selvransagelse, at der var et Sandhedsfnug i dem; og ved at gaa videre og videre i Selvkritik, som for Resten kostede mig uhyre Arbejde, kom jeg til det Resultat, at jeg burde opgive min præstelige Stilling, som jeg hidtil havde hængt ved, vel tildels med Tro paa min Duelighed dertil, men ogsaa af ogennyttigt Hensyn til den Tryghed, den gav mig i materiel Henseende. Jeg meddelte min Plan til Komtesse Egerskjolds daværende Forlovede og nuværende Mand Hr. Holm, som flere Gange havde besøgt mig under min Sygdom, og hvis aabne Væsen havde indgydt mig Tillid. Han priste min Beslutning og sagde, at jeg handlede som en ærlig Mand. Da han kort efter blev gift med Komtessen, overtog han efter Grevens Ønske Forpagtningen af Herregaarden 182 Taagerup, der hører til Grevskabet, og som han *in parenthesis* sagt, har gjort til en Mønstergaard ved Indførelsen af nye, rationelle Reformer baade i Jordernes og Mejeriets Drift. I Forvejen havde han købt Munkebogaard paa Fyn; han besluttede da paa den at oprette en Skole for unge Bøndersønner, men med en hel anden Plan end vore nye, rundt om opdukkende Bondehøjskoler, og hvor der, foruden de til Landbrug hørende Fag, skulde undervises i Historie, Geografi, Naturkundskab, Mathematik og Dansk. Straks tilbød han mig Bestyrerposten for den uden for Landbruget liggende Del; det er den, som jeg endnu beklæder, men først nu har Institutet faaet en saadan Frekvens, at den kan virke med fuld Kraft, hvorvel Hr. Holm stadig maa skyde til; men han betragter saadanne Skoler som nødvendige til Demokratiets Opdragelse. Jeg har megen Glæde af min Gerning; jeg læser selv Historie og Geografi, og den Omstændighed at jeg er opvokset mellem Bønder og Almuesfolk, gør, at jeg ikke trættes ved at tale bredt og populært, hvad jeg maaske vilde gøre, hvis jeg var et lettere Hoved. Men det er underligt, kære Albrecht! Jo mere jeg arbejder i mit nuværende Kald, desto mindre tænker jeg paa de Dogmer, der i sin Tid forekom mig som det nødvendige Grundlag for al Sandhed; jeg kan ikke faa dem til at spille nogen Rolle for mig; jeg er endog tilbøjelig til at tro, at man kan opgive en Del af dem. Den gamle Rationalisme, som jeg tidligere foragtede, forekommer mig ikke saa helt gal, men jeg tør ikke ret give mig mine Tanker i Vold; thi bliver det ved, som det har begyndt, kan jeg let komme videre, end det er godt for mig. Jeg er næsten bange for, at jeg, saa at sige, havde banket mig op til min tidligere Rettoenhed, fordi jeg ikke kunde tænke mig anden Livsbane end den præstelige, hvortil min Fader havde bestemt mig, fra jeg var Barn, og som altid blev omtalt i mit Hjem som noget, der aldeles selvfølgelig maatte være mit endelige Maal. Hr. Holm siger ogsaa, at jeg er rationalistisk anlagt, men han mener intet ondt dermed; og da Religion ligger aldeles uden for Skolens Plan, ja endog slet ikke ønskes bragt ind i Undervisningen, eftersom Hr. Holm paastaar, at det religiøse maa overlades til den enkelte, generer mit nu mindre sikre Standpunkt mig ikke i min Gerning. Jeg bevæger mig i det hele friere ved dog af og til at turde aflægge denne ydre Værdighed, som min tidligere præstelige Stilling krævede; jeg behøver ikke at frygte for at lade mig henrive til Gemytlighed og Lystighed; og skulde vi en enkelt Gang, hvad jeg ikke haaber, veksle en 183 Toddy for meget sammen, saa vil jeg ialfald ikke blive sønderreven af Anger derover, som jeg var i gamle Dage, naar vi blot sørge for, at Eleverne intet faa at vide.

I mit Familieliv er jeg meget lykkelig. Jeg har giftet mig med en brav, bondefødt Pige, der plejede mig omhyggelig under min haarde Sygdom. Hun skænkede mig først to Dreng - Tvillinger - og er nylig lykkelig nedkommen med en stor og stærk Dreng. Jeg vil betro Dig, at hun hedder egenlig Maren, men jeg kalder hende Mariane. Du vil vist billige, at jeg af æsthetiske Grunde har foretaget denne lille Idealisering. Hr. Holm har let deraf, men han er mig nu vel realistisk, ligesom jeg ingenlunde tør gaa saa vidt som han i Skepsis over for det transcendent.

Nu kommer jeg til mit Hovedpunkt, kære Ven! som angaar Dig. Jeg har hørt, hvorledes Du paa en pludselig og gaadefuld Maade forsvandt fra Lungelse; jeg har ogsaa hørt ymte om Grunden dertil; jeg har inderlig ondt af Dig, thi jeg har ogsaa været betaget saaledes af vedkommende, at jeg, som ovenfor er nævnt, nær var gaaet fra Forstanden. Jeg er helt glad over, at samme vedkommende aldrig har sat sin Fod her paa Gaarden, som derimod Hr. Holm besøger nogle Gange om Aaret. Fra København erfarer jeg, at det slet ikke gaar Dig godt, og at - undskyld, at jeg taler rent ud - Du er udsat for at forfalde. Nu vaagnede mine gamle venskabelige Følelser, og da Skolen skal have en Lærer til, vil jeg med Hr. Holms Samtykke tilbyde Dig Posten. Du kan vælge enten Dansk eller Mathematik og Naturkundskab; for 400 Daler og fri Bolig kan Du godt leve her. Egnen er meget smuk og vil give Dig Anledning til forskellige idylliske Stemninger. Der er desuden nu nærmere mellem vore Anskuelser om adskillige vigtige Spørgsmaal end tidligere, men jeg vil dog nødvendig have for mange af den Slags Diskussioner, men hellere gaa min egen Gang.

Jeg holder ikke af at spørge til Familien paa Lungelse; lejlighedsvis har jeg erfaret, at General Bilbach er død af en ondartet Podagra, at Kammerherreinden er hensovet ved en rolig Død, at Lehnsgreven er bleven Landsthingsmand, og at den unge Grev Vilhelm lærer Landvæsenet paa Taagerup og skal have udviklet sig fordelagtig. Grev Otto Egerskjold, der nu nærmer sig de firs, tilbringer ogsaa den meste Del af Aaret paa samme Gaard. Om Holms har Børn, véd jeg ikke; jeg véd ikke hvorfor, jeg har 184 ikke gidet spørge derom. Tag nu mod Tilbudet, gamle Ven. Et sundt Landliv og en rolig Virksomhed vi! kunne frelse Dig legemlig og aandelig.

Din gamle Ven,
August Jespersen.

Albrecht, der var lige ved at lide Nød, tog imod Tilbudet. Et halvt Aars Tid efter skrev Jespersen til Otto Holm:

Højstærede!

De var bange for min gamle Skolekammerats Fantasteri, da De vilde have en ordenlig og grundig Undervisning i Skolen; men i hans Gerning viser sligt sig ikke, men vel i hans noget aparte Dragt og Manerer. Han underviser i Mathematik og Naturkundskab, og hans Væsen er blevet langt mere stille end før. Eleverne gøre gode Fremskridt under ham. Han har erklæret, at han, naar De kommer her over, vil lade, som han ikke kender Dem; han lider vel af og til af Bitterhed i Sindet, som gør ham menneskesky, men for det meste tilbringer han dog Aftenerne hos mig. Jeg vilde have, at han ved en Skolefest skulde skrive en Sang, men han erklærede, at han hadede Vers som Pesten; og det nyttede ikke, at jeg sagde ham imod og urgerede Poesiens Betydning; han var nær ved at gøre den identisk med Humbug. Men i Timerne siger han ikke saadanne Paradokser, der holder han sig til Stoffet. Om han end tegner til at blive en Særling, tror jeg dog han er reddet for Samfundet; og for at opnaa dette Resultat drev jeg saa stærkt paa hans Ansættelse trods Deres ingenlunde ugrundede Betænkeligheder. Mere næste Gang.

Deres ærbødigst hengivne
August Jespersen.

SMAAFOLK (1880)

186

187

I.

Da Hørkræmmer Kringelberg var to og halvtredsindstyve Aar gammel og med Stolthed saa tilbage paa, at han havde været etableret i 28 Aar, saa han endog havde maattet søge Myndighedsbevilling for at aabne en Butik, havde han ved surt Slid, ved gerrig Opstabling af Eneste- og Toskillinger og senere ved forsigtige Diskonteringer fortjent sig en køn lille Formue paa et halvt hundrede tusind Daler. Men Hørkræmmer Kringelberg var ikke af Naturen anlagt til Asket, ej heller var han saa prosaisk, som han saa ud til. I Sommertiden forsømte han ingen Søndag i den Tid, hans Butik stod lukket, med et Par Venner at spadserere til Charlottenlund langs Strandvejen, og, om han end ingenlunde æsthetisk-reflekeret nød Farvespil og Linier, Skyformationer og Havets vekslende Udseende, følte han dog altid et forhøjet Velvære ved Bevægelsen i den friske Luft, et Velvære, der først slog ud i Sentimentalitet, naar han efter sin Frokost, der bestod af Æg og Anchiovis, Smørrebrød med islandsk Lammekød og gammel norsk Ost med tilhørende Genever, der var fyldt paa en Medicinflaske, lagde sig under en Eg foran i Charlottenlund Skov og morede sig med at lade Øjnene glide, som de vilde, ud paa Vrimmelen af kørende, ridende og spadserende paa Strandvejen og ud over Havet paa de hvide Sejl. Da rørte Modet sig i Hørkræmmer Kringelbergs Bryst; han blev lyrisk og sang et Vers, der fandtes i Visebogen i den Klub, hvoraf han var Medlem:

O, ejed jeg en yndig Pi-i-ge
i Livets ungdomsfagre Vaar,
et Englebarn fra Himlens Ri-i-ge
med Azurøjne, gyldne Haar!

188

Ak - da var min al Livets Ly-ø-kke,
da glemte jeg al Sorg og Harm,

naar blot hun ømt mig vilde try-ø-kke
tæt til sin elskovsfulde Barm.

Derefter saa han, listig plirende med Øjnene, hen paa sin Ledsager, tog den halve Flaske bajersk Øll, som han havde i Baglommen paa sin Frakke, og som han, skønt dens Indhold blev lunkent paa Vejen, dog stadig førte med fra København for ikke at give dobbelt Pris paa Beværtningsstederne, drak en Slurk og rakte Resten til Vennen med de Ord:

Den dejlige nordiske Kvindes Skaal!

Naar han derpaa vandrede langs Hovedpassagen i Skoven, og Duften af Boeuf fra Restaurationerne pirrede hans Lugteorganer, følte han i sit Indre en ubetvingelig Lyst til at fortsætte sin Frokost med denne lukulliske Ret; men kun et halvt Minut dvælede Herakles-Kringelberg paa Skillevejen; Dyden overvandt Vellysten og forkyndte sin Sejr med de Ord:

Fanden skulde give to Mark og otte Skilling for en Boeuf.

Tidligere havde Hørkræmmer Kringelberg drømt om et tusindaarigt Rige med herlige Nydelser i Form af Lediggang, rigelig Mad og Drikke og Kærlighed i en fyldig Kvindes Arme; men hans kiliastiske Drømme havde han udregnet vilde kræve 3000 Rigsdaler om Aaret til deres Realisation, og for at være sikker paa denne aarlige Indkomst maatte han have en Grundkapital af 50000 Daler. Uagtet han aldrig brugte mere end 700 Daler om Aaret, naaede han som sagt først til dette Maal efter 28 Aars Forløb, i sit 52de Aar. Da overlod han Butiken for en god Afstaaelsessum til sin Svend og ægtede en trediveaarig Pige, der i en halv Snes Aar havde gjort Pigejerning i hans Hus.

Hun var, sagde baade han og hun, af pæn borgerlig Familie og hed Jomfru Asmussen.

Om Søndag Formiddag, naar Hr. Kringelberg gjorde sine Udflugter i Naturen, beværtede hun med hans Tilladelse en tre fire Veninder med Kaffe og Sukkerkringler.

To Gange om Aaret forærede han hende en Billet til anden Etages Pladsloge paa de bagerste Bænke i det kongelige Theater.

Da Jomfru Asmussen var bleven gift med "Grossereren" - thi Kringelberg antog denne Titel efter at have opgivet Butiken - bleve hendes kaffedrikkende Veninder yderst opbragte. De 189 erklærede det for en afgjort Sag, at dette pludselige Giftermaal var sket *propter periculum in mora*; men ingen paafølgende Begivenhed bekræftede denne onskabsfulde Insinuation - Grosserer Kringelberg kaldte det for en Inflation, fordi han, naar han havde set Ordet i Aviserne, altid havde læst det lange danske s som et f.

Nu saa Grosserer Kringelberg det tusindaarige Rige oprinde; nu vilde han tage Revanche for sin Selvfornægtelse og Askese; nu vilde han forme sit Liv efter sine Begreber om Lykke og Livsnydelse. Han fik arrangeret et Spilleparti to Gange om Ugen, Whist om Onsdag, L'hombre om Søndag Aften, efterat han var flyttet ind i den Gaard, han havde købt i en af de smalle Gader, der fra Vimmelskaftet løbe ned til Stranden. Til disse Glæder mødte regelmæssig to gamle Ungkarle, Venner fra Klubben og Ledsagere paa Søndagsfodturene, en forhenværende Høsekræmmer og en ligeledes forhenværende Juveler, nu Rodemester, samt en gift Brændevinsbrænder, hans nye Nabo og før ham Ejer af den nykøbte Gaard; hans Kone og to Døtre *entre deux âges* holdt Fru Kringelberg med Selskab. De fremmede beværtedes med en overordentlig solid Aftensmad: enten en varm Steg, hvortil der serveredes en grusom Mængde Syltetøj, som navnlig Brændevinsbrænderens Døtre fortærede med stor Graadighed, eller en kold Opdækning, hvis staaende Repertoire var Aal i Gelée, den fedeste røgede Laks og dito Skinke foruden Fersk og Ost; Desserten var Æblekage eller Svesketærte. Drikkevarerne vare: dansk Brændevin og bajersk Øll; først efter Bordet serveredes der for de spillende Herrer dampende Romtoddy af meget store Glas, medens Damerne, som i et andet Værelse forlystede sig ved at spille Stop eller Rambus, fortsatte Kage- og Syltetøjsspisningen og opfriskede Appetiten ved smaa Snapse Solbærrum. Gæsterne titulerede Hr. Kringelberg ved hvert andet Ord med "Grosse'ren", ikke saa meget for at smigre ham som for at hæve sig selv i deres egen Bevidsthed. Kringelberg, der til daglig Brug, medens han syslede med sin Forretning, havde været tavs, gnaven og tvær, var nu Lystigheden, Gemytligheden og Meddelsomheden selv; kun saalænge Maaltidet stod paa, led han ikke megen Tale; naar hans Kone blev for vidtløftig, sagde han gerne:

- Aa, pas din Mad og lad os andre have Ro til at spise.

Men, naar denne Hovedforretning var besørget, fortalte han Masser af Historier uden al Pointe, ad hvilke baade han og hans 190 Gæster lo, saa det skraldede i hele Huset. Naar Fruen saa sagde:

- Gud - pst - I vaagner Børnene her under nejen, raabte Grossereren:

- Gaarden er min. Lad dem, der har Lyst, flytte. Lejere kan jeg sagtens faa. Hvorpaa han spilede Arme og Ben ud som Vingerne paa en Vejrmølle for i stolt Selvfølelse som Grundejer i Danmarks Hovedstad at indtage

et saa stort Rum som muligt, og henvendte hver Gang den stereotype Replik til Rodemesteren :

- Naa, Therkelsen! Naar kommer De saa igen og panter mig for mine Skatterestancer? Og atter lo Grosserer under sine Gæsters pligtskyldige Akkompagnement. Naar han spillede en Hjerter ud eller stak med den, sagde han: Her er mit blødendes Hjerter! Var det en Klør, hed det: Nu faar i Klør; en Spader ledsagedes af Kommentaren: Dette hersens er Isenkram, inte Hørkræmmervarer; en Ruder fik i Tilgift: Ruder ud! sagde Glarmesteren . . . og han er jo en Svoger af Dem, Therkelsen. Under idelig Latter fortsattes Spillet, indtil de af den stærke Drik omtaagede Øjne ikke længere kunde skelne mellem Otter og Tier, medens et Kort af og til dryssede ned paa Bordet fra de famlende Fingre.

Men Grosserer Kringelberg stillede for store Fordringer til sine Livsfunktioner i det hele taget. En skøn Dag fik han et let apoplektisk Anfald, og, uagtet hans Læge forbød ham enhver Form af Udskejelse, var han saa besat af den Tanke at ville nyde Livet til Gavns, at han straks efter sin Helbredelse tog fat, hvor han slap. Et forstærket Anfald ramte ham da efter et Par Aars Forløb; efter dette fulgte Hjerneblødhed med jævnt fremskridende Imbecillitet; et Aar efter døde han. Det skønne, solbeskinnede Efteraar, som han havde higet efter, blev meget kort. Ved det Testament, han efterlod sig, havde han gjort sin Enke til eneste Arving, hvis hun forblev i ugift Stand; men, indgik hun i et nyt Ægteskab, skulde den halve Kapital tilfalde en af Hovedstadens Sognekirker, medens hans Enke i saa Tilfælde kun skulde arve den Gaard, han ejede, og den anden Halvdel af Formuen. At Grosserer Kringelberg vilde straffe sin Hustru, hvis hun i et andet Ægteskab med en yngre Mand tog Revanche for sit første Ægteskabs mulige Skuffelser og Savn, var Resultatet af en Tænkemaade, der ikke er ualmindelig hos smaalige og udannede Mennesker. Underligt kunde det synes, 191 at han, som næppe havde skænket Kirken en Tanke undtagen ved sin Konfirmation, Altergang og Brudevielse, havde betænkt denne Institution, hvis hans Kone skulde vise Utroskab mod hans *manes*. Nogle mente, at han længe havde været i Forlegenhed med at finde en offentlig Institution, som han vilde unde noget, og at hans Valg netop var faldet paa denne bestemte Kirke af følgende Grund: Hver Formiddag mellem Frokost og Middag tilbragte han fire Timer i sit Vindu uden at røre sig fra sin Stol; han tændte den ene Cigar efter den anden og gennemlæste Adresseavisen tre Gange fra Ende til anden. Naar denne sidste Beskæftigelse var tilendebragt, lod han sit Øje ørkestløst strejfe op ad Gaden, og bestandig mødte det det øverste af denne Kirkes Taarn som den mest fremspringende Genstand i Rummet. Han syntes, at Taarnet saa ud, som om det kedede sig ligesom han selv, naar det gloede ud i Verden gennem sine Lydhuller; han kom efterhaanden til at føle Sympathi med Taarnet »og nikkede stundom fortrolig til det som til en god gammel bekendt.

Jomfru Asmussen havde aldrig været nogen fin Skønhed, og, da Hr. Kringelberg besluttede sig til at gøre sin mangeaarige Husholderske til sin Hustru, var hun stærkt affloreret; hendes høje, ranke Vækst var bleven knoklet, de store røde Hænder og brede Fødder vare knortede og deformede; Kindernes tidligere sunde rødt og hvidt havde tabt deres faste Konturer og sad i uregelmæssige Skjolder og Klatter, saa at man fik Indtrykket af, at noget af Kindernes forrige rødt var sprungen op i Panden eller Tindingerne. Men det varede ikke længe, før hun nu i Form af Fru Kringelberg fik en Slags Efterblomstring: der lagde sig Kød om det store Skelet; hendes Former, der havde faaet noget maskulint eller rettere kønsløst, rundedes og blødgjordes; en aldrende Elsker med noget plebejisk Smag havde endnu kunnet finde Behag i hende, da Hænder og Fødder vare det eneste stygge paa hende. Heller ikke kunde nogen føle sig frastødt af hendes moralske Egenskaber; thi som Frue viste hun et anderledes roligt og mildt Væsen, end hun havde aabenbaret i sine sidste Jomfruaar, i hvilke hendes Husbond oftere i fortrolige Vennesamtaler havde kaldt hende "en haard Negl af et Fruentømmer". Men nu tav hun meget og ytrede kun sin Mening om Klæder, Mad og Tjenestepiger, hvilke sidste hun tumlede og agerede med som i fordums Dage og kaldte "en forvorpen Rasje Mennesker". At hun tit græd hele Timer i sine sidste Ægteskabsaar, naar hun var ene, fik ingen at vide, og hun 192 fandt sig ikke foranlediget til at ytre noget til nogen derom, og, havde nogen spurgt hende om Grunden til hendes Sorg, vilde hun være bleven vedkommende Svaret skyldig.

Da Manden døde, fældte hun de pligtskyldige Taarer; hun vilde forøvrigt have grædt over et hvilket som helst Dødsfald, der var forefaldet i hendes Nærværelse, og, da den nærmeste Sørgetid var forløben, viste hun Tegn paa Irritation, naar man roste den afdøde for meget, og hun paastod ivrig, at han havde "mange Fejler". Da Indholdet af Testamentet, som i Følge Mandens Bestemmelse først blev meddelt hende nogen Tid efter hans Død, blev oplæst for hende, forglemte hun sig ganske i Prokuratorens Nærværelse, brugte Ukvemsord som "et gammelt Asen" om sin salige Halvdel; hun forsikrede, at hun aldrig havde haft en glad Time i sit Ægteskab, men havde bare maattet slide og sjove sine bedste Aar hen; hun slog med sin store Haand til Dokumentet, saa det fejede hen ad det glatte Bord og langt ud i Stuen, gjorde nogle ikke utydelige Hentydninger til Snyderi fra Prokuratorens Side, erklærede Loven for lumpen, naar den kunde tillade sligt, og, jo mere hun følte, at hun tørnede mod en uigennemtrængelig Granitvæg, desto mere slog hun over i den værste Fiskerkællingetone og spyttede hen ad Gulvet, naar hun nævnede Mandens Navn. Saa gik hun i Seng, hvor hun blev i fjorten Dage under stadig Graad og Raseri. Brændevinsbrænderens Kone besøgte hende i denne Tid og fik hende stundom beroliget ved stadig at snakke hende efter Munden og ved at gentage som et Refræn:

- Grosse'ren har, mildest talt, baaret sig uhyre simpelt ad. Ørkesløse, glædeløse, tomme Dage fulgte efter; Fru Kringelberg havde ingen Glæde af sin Velstand. Al den fede og tunge Mad, som hendes Ægteherre

havde sat saa stor Pris paa, blev hende, maaske netop af den Grund, modbydelig; hun indførte atter de københavnske Smaahusholdningers tørre, knappe og tynde Levemaade, som havde hersket i Huset de Aar, hun var sin Mands Husholderske. Hun, som før ligegyldig og ukritisk havde ladet Omverdenen, paa Tjenestepigerne nær, glide forbi sig, blev en opmærksom og skarp lagttager af al Livets usleste Detail. Hun blev Uvenner med Brændevinsbrænderens Kone, fordi hun ikke kunde lide hendes yngste Datters Frisure, hun kombinerede Historier om mindre anstændige Forhold mellem Mænd og Kvinder i sin Omgangskreds, satte dem i Omløb og ophobede paa den Maade endeløse Masser af Klammeri og Vrøvl, Fjendskaber, 193 Forsoninger, Skænde- og Grædescener. Baade af den Grund og vel mest fordi smal Kost havde afløst det tidligere bugnende Aftensbord i det Kringelbergske Hus, trak de gamle bekendte sig tilbage. Og nu sad Fruen ene i sine fem Stuer, hvoraf hun kun brugte de to, med en stadig Forbitrelse i Sindet, der voksede i samme Forhold, som Tallet svandt paa dem, hun kunde lade den gaa ud over, følgelig blev hendes Tjenestepige den eneste Afløbskanal: hun skiftede da ogsaa mindst hver Maaned. Om det end ikke gik saa hyppig paa, vekslede hun ogsaa juridiske Tillidsmænd; hun syntes bestandig, at hun ikke fik nok ud af sine Penge, uagtet Kapitalen dyngede sig op hvert Aar, fordi hun ikke nær brugte sine Renter, men dette skjulte hun listig for sin officielle Sagfører og anbragte de opsparede Beløb hos en obskur Kommissionær og Lommeprokurator, der, efter i nogle Aar at have givet hende urimelig høje Renter, en skøn Dag gik fallit, hvorved Fru Kringelberg fik ny Anledning til at rase, ikke alene mod Bedrageren, men ogsaa mod den Prokurator, hun sidst havde valgt som Administrator af Grundkapitalen, fordi han, ved kun at skaffe hende saa ringe et Udbytte, havde tvunget hende til at søge andre. Fremdeles skiftede hun adskillige Gange Huslæge, thi alle de Læger, som hun trættede med vidtløftige og uforstaaelige Forklaringer af de tusinde Sygdomssymptomer, hun paastod at føle, skrev paa Skrømt Medicin op til hende; hun var snild nok til at mærke, at de ikke tog hendes Svaghed for Alvor, samtidig søgte hun i Smug en Homøopath og desuden en klog Kone, der som Middel mod de "forfærdelige Trækninger" i Lemmerne, som hun paastod at lide af, anbefalede hende at lægge en Blanding af Rugbrød, Honning og fastende Spyt lige under Hjertekulen hver Aften, naar hun gik i Seng. Dette syntes hun selv skaffede hende nogen Lindring.

Det var midt i vor sidste Spekulations- og Svindelperiode, at Fru Kringelberg henvendte sig til en ung Sagfører, som nylig havde etableret sig. Han hørte med tavs bifaldende Velvilje paa hendes Klager over Forgængerens Uduelighed, lovede Fruen med Haand og Mund, at hun skulde faa langt flere Renter ud af sin Kapital, hvis den blev overladt til hans Administration, og han holdt Ord. Han købte Papirer af alle Slags; solgte, hørkede og jobbede paa alle Maader; hans Klientinde var henrykt; hun fik et overfladisk Begreb om Aktievæsen og Kurser; det morede hende at snakke med den unge, elegante Sagfører med det soignerede Ydre; hun var opmærksom mod ham, sendte Presenter 194 til ham, Kone og Børn, saa Sagføreren tilsidst fandt, at han maatte bede hende med til sine Middags- og Aftenselskaber. Skønt Konversationen her ingenlunde havde noget særdeles aandfuldt Præg, stod den dog adskillige Intelligentsgrader over, hvad Fruen hidtil var vant til at høre; Damerne talte om Theatret og om Byens Prædikanter; Herrerne af handlede Politik. I Begyndelsen generede det Fru Kringelberg, at hun aldeles ikke kunde give sit Besyv med, og hun fik straks fat i en halv Abonnementsplads i det kongelige Theater; men, naar det kom til Stykket, kunde hun ikke faa et Ord frem om, hvad hun havde set; det var hende umuligt at faa Indtrykket formet til nogen Dom, især da det egentlig ikke morede hende at se Komedie, og hun mangan Gang med heroisk Anstrængelse tvang sig selv til at holde sig vaagen i Theatret. Men hun vilde ikke "stikke op". Hun indtog, naar Theaterdiskussionen begyndte, en stram, imponerende Holdning med lidt tilbagelænet Nakke, og, naar nogen henvendte et Spørgsmaal til hende, sagde hun:

- Jeg sagde forleden Dag min Mening til Prokuratøren, da han var hjemme hos mig; - og denne Replik blev sagt med en saadan Suffisance, at den idetmindste en tre fire Gange blev tagen *au sérieux*.

Sagførerenes meste Klientel bestod af Kapitalister, dels Particuliers, der oprindelig havde været større Detailhandlere eller Haandværkere, dels andre, der endnu drev lignende Næringsveje. Denne Praksis skyldte han tildels sin Morbroder, der var Sognepræst ved en af Hovedstadens Kirker, og som nød et stort Ry som Prædikant blandt Damerne af disse Samfundsklasser. Pastor Hjorths Ydre mindede noget om en velstaaende Bryggers eller , Bagers; hans skikkelige, rødlige, trivelige Ansigt oplivedes af et venligt, fugtigt Øje og et livligt Minespil om den fyldige Mund. Hans Prædiken var mere moraliserende end dogmatiserende; han talte meget om Hjemmets Velsignelser, om de smaa elskelige Børn, ogsaa ofte om Døden, om hvilken han brugte evfemistiske Udtryk som den evige Hvile, den dybe Ensomhed, Mørket, der fører til den evige Morgenrøde; naar den kom paa Tale, løsnede Fugtigheden sig fra hans Øje og perlede langsomt ned i en blinkende Dugdraabe, der beskrev en stor Bue om Kindens Runding. Der var noget solidt, Biedermannsmæssigt udbredt over hans Forkyndelse. Han kom i Huset hos ikke faa af sin Menigheds Medlemmer; men dels var han en arbejdsom Mand, der stod i Spidsen for velgørende Foretagender, dels var han klog nok til at indse, 195 at hans Autoritet let kunde faa et Stød, hvis han ikke gjorde sig en lille Smule kostbar, saa han ingenlunde viste sig hver Gang, man kaldte paa ham. Han holdt af at leve godt, men var hverken Fraadser eller Gourmand. Han havde et lille Versifikationstalant, indledede gærne sine Prædikener med en Bøn paa Vers; ved en Kirkeindvielse havde han skrevet en hel Kantate; desuden beklædte han en høj Stilling i Frimurerlogen.

Pastor Hjorth havde i sin Søstersøns Hus lagt Mærke til Enkens noget isolerede Stilling og tilbagetrukne Væsen Af naturlig Skikkelighed, der maaske var forbunden med et lille Gran af uskyldig Nysgerrighed, havde

han givet sig til at tale med hende. Efter den første Samtale, hvori hun blot snakkede Præsten efter Munden uden at indlade sig videre med ham, svandt hendes Mistænksomhed paa Grund af hans aabne Ansigt, skikkelige, store Øje og fordringsløse, korpulente, lille Figur. Fru Kringelberg følte sig ikke lidet smigret, da Pastor Hjorth ved deres tredie Møde til et stort Middagsselskab hos Sagføreren før Bordet rykkede sin Stol hen til hende og tiltalte hende som en god bekendt. Forinden havde han, som han var vant til at gøre hos Slægtninge og Venner af de ham personlig ubekendte afdøde, over hvem han skulde holde Ligtale, hos sin Søstersøn skaffet sig nogen Detailkundskab om Enkens Vaner og Levevis. Idet han holdt sit Ideal - en ærlig, djærv, kraftig Mand - tæt for sin Fantasis Øjne, slog han Fru Kringelberg gemytlig paa hendes brede Skulder, saa den ømskindede Enkes Muskler ængstelig trak sig sammen, og sagde:

- Naa, hvad er saa Deres Glæde i Livet, lille Fru Kringel - bach - nej - berg, ikke sandt?

Enken vidste ikke rigtig, om det muligvis kunde være passende at agere lidt stødt. Hun brystede sig, stak Næsen i Vejret og svarede:

- Jeg glæder mig virkelig slet ikke.

- Saa - aa? Naa, ja vi ere jo heller ikke satte her i Verden ene for at glæde os, sagde Pastor Hjorth, rettede sig endnu rankere end Fru Kringelberg og pustede en Luftsøjle ud mellem Læberne. - Vistnok er Verden ikke, som ensidige Bodsprædikanter kalde den, en Jammerdal; men den er fuld af Alvor. Men det gælder om at se denne Alvor i Troens Lys; saa bliver denne Alvor os kær, vi lære at elske denne Alvor, selve denne Alvor bliver vor sande, var egentlige Glæde.

Da han opdagede, at Fru Kringelberg forlegen snoede en Ende af sin Brystsløjfe om sin hvidbehandskede store Pegefinger og 196 skyede hans Blik, slog han fra den værdige over til den mere gemytlige Tone, som han straks havde brugt. Denne Gang ledsagede han endog sin Replik med et lille kærtegnende Dask paa Bagen af Enkens venstre Haand, der hvilede i hendes Skød.

- Naa, De synes maaske ikke, at Livet er saa alvorligt? Hvad?

Jo, naar man holder Tjenestefolk, saa faar man saamænd at vide, at det ikke er Morskab, svarede Fruen.

- Naa, naa, naa - de husmoderlige Pigesorger, lo Præsten godmodig-overlegen.

Egentlig blev Fru Kringelberg arrig og havde Lyst til at bevise, i hvor høj Grad Tjenestepiger var en Plage for Husmødre, j men hun huskede paa, at hun en Gang i sin Ungdom havde hørt j en studeret Mand sige, at det var simpelt at tale om Tyendet i Selskab; hun havde det paa Fornemmelsen, at hos en Mand som Pastor Hjorth vilde hun ikke finde tilstrækkelig Sympathi, og tav derfor med en mut Mine med Fortænderne stemte mod Tungen. Pastor Hjorth saa paa hende i nogle Sekunder; hun syntes ham foreløbig utilgængelig, og han skjulte en Gaben med sin hule Haand. Straks efter udbrød han:

- Jeg er bange for, at De tidt keder Dem, gode Frue.

- Ja det véd Gud, sagde hun af sit Hjertes fulde Oprigtighed. Hun maatte give los for Tungen og begyndte at græde.

Pastor Hjorths Øje blev ogsaa fugtigt; andres Rørelse smittede straks den godhjertede Mand. Kun et svagt Anstrøg af Salvelse gennembrød den bløde, venlige Tone:

- Kære Kone . . . De har aldrig bedet mig om at være

Deres Sjælesørger . . . ja . . . jeg vil ikke være paatrængende;

i men enhver kristelig Præst maa føle det som sin Pligt at trøste

dem, der - som det hedder i vor gamle Kirkebøn - syge og

sorgfulde ere, hvad enten de ere fjern eller nær.

- Gener Dem endelig ikke, svarede Fru Kringelberg med et opmuntrende Nik. Jeg, som er saa travrig af mig, kan netop trænge til Trøst og Sjæle. . . forsørgelse og saadan noget.

- Føler De aldrig Trang til at søge Kirken?

- Jo-o-o. Det kunde jeg saamænd mangen Gang have Lyst til. Men Pastoren skulde bare vide, hvor meget Mas man har med' at faa en Pige sat i Trit om Morgenen, saa, inden man véd et Ord af det, er det langt op paa Formiddagen, og om Søndagen er det nu rent tosset med dem, for saa tror de, de har Rettighed til at ligge og snue og . . .

Her standsede Fruen i Fornemmelse af, at hun var gledet 197 for langt ned ad det forførende Skraaplan, det om Tjenestepigerne. Præsten henkastede som i Spøg:

- Kan De huske Evangeliets Fortælling om Martha og Maria? . . . Naa, jo vist husker De den. Tænk paa den, gode Frue!

Fruen gjorde et Forsøg paa at "tænke over" Præstens Ord, men de to Typer, han henviste til, skilte sig ikke klart ud fra hinanden i hendes Tanke. Pastor Hjorth opfattede hendes konfuse Blik; brat og myndig sagde han:

- De maa virke for velgørende Øjemed; der er ikke andet for.

Fru Kringelberg saa sig omkring som efter Undsætning. Hun havde slet ikke Lyst til at indlade sig paa noget, som kostede Penge; men et ligefremt Nej havde hun ikke Mod til at give Præsten, hvis beduggede, skikkelige Øjesyn desuden udøvede en løjerlig betvingende Virkning paa hende. En Ytring om daarlige Tider og lidte Pengetab svævede hende paa Læben, men hun turde ikke udtale den, thi sæt, at Præsten gennem sin Søstersøn muligvis havde faaet Nys om, at hun var en velhavende Kone. Enten nu Sagføreren, som i nærmere og fjernere Ringe bestandig havde omkredset og iagttaget de to samtalende, forstod sin Klientindes tavse Nødraab, eller det skete rent tilfældigt - han kom til just i dette Øjeblik, lagde sin Haand paa Pastor Hjorths Skulder og spurgte:

- Naa - fisker Onkel en Sjæl?

Præsten slog straks ind i den anslaaede Tonart og svarede:

- Jeg har Snøren ude. Det er jo min Profession at fiske Sjæle, som det er Din at fiske Klienter. Naa - men Spøg til Side. Synes Du ikke ogsaa, at Fruen bør gaa ind i vort Velgørenhedsselskab? - Hvad Frue? Er det noget at betænke sig paa? De er jo en rig Kone. (En Kuldegysning fik Fru Kringelberg til at fare sammen). Naa, lille Frue, bliv ikke bange. Jeg aner, Skam, ikke, hvad De ejer, men Gud og hver Mand véd da, at salig Hørkr . . . hm . . . Grosserer Kringelberg havde baade at bide og brænde. Hvad? Naa . . . hvad mener min retslærde Nevø?

Den unge, noget blegfede Sagfører snoede sin Guldvestekæde om et Par af sine Fingre, drejede Halsen for at give den et mageligere Leje mellem de smaa opstaaende, af Stivelsen blankt glinsende Flipper, som hans blonde Whiskers fejede ned over som Hængeaskens Grene og Løv over en Marmorgravsten. Han sagde ligegyldigt, langsomt og døsig: 198 - Hm . . . ja . . . jeg véd ikke, hvad jeg skal sige til det. Saadan . . . aktiv Deltagelse i Foretagendet, jeg mener personlig Undersøgelse af de trængendes Værdighed i et vist Distrikt, tror jeg ikke egentlig ligger for Fruen. Ja, hvad mener De selv, Frue?

Fru Kringelberg tog meget hurtig til Orde med langt mere Ugenerthed, end da hun talte til Præsten:

- Nej, véd De hvad, Prokurator, det véd De da bedre end nogen, at jeg, ved Gud, ikke har Helbred til at rende op ad alle Slags Hønsetrapper til Kvistkamre. De véd jo selv, hvor nemt jeg taber Vejret.

- Saa? Lider De af Asthma? spurgte Pastor Hjorth med opmærksom Deltagelse.

- Ja, jeg tror snart, at der ikke er den Sygdom til, som jeg ikke har.

- De ser dog saa frisk og sund ud, sagde Præsten naivt.

Sagføreren gjorde en Anstrængelse for at holde sit Smilebaand i Lave ved at bøje Spidsen af sin ene Bakkenbart hen til Munden og bide i den. Han missede med Øjnene til sin Onkel, som vilde han sige: Klem paa hende! Præsten svarede med et Minespil, der bad Sagføreren blive og hjælpe ham. Denne nikkede bekræftende, og Pastor Hjorth aabnede atter Attaquen.

- Men kunde De slet ikke have Lyst til at deltage i en Kærlighedsgerning, Frue? Tænker De aldrig paa de fattige og bedrøvede?

Fruen betænkte sig lidt og svarede:

- Jo-o. Naar man sidder i en god varm Stue, saa takker man rigtignok Vorherre for, at man ikke er nødt til at gaa hele Dagen og rode i et koldt Køkken og sjaske og pjaske i halv frossent Vand.

Fru Kringelberg skutede sig ved Tanken om Kulden og saa hen mod Aabningen i den hvide Porcelænskakkelovn, der glødede højrødt og kastede et gult Skær hen over Gulvtæppet i det halvmørke Værelse.

Præsten og Sagføreren vekslede atter Blikke, den sidste nikkede energisk tilskyndende. Pastor Hjorth knappede sin sorte Kjole over Vesten, tog et lille Tag i sit hvide Halstørklæde, traadte et Skridt tilbage, lagde

begge Hænder over en Stoleryg og antog en lidt foroverbøjet Stilling, fast støttet paa et Par solide Ben. Hans Tonefald mindede lidt, men ingenlunde paa nogen smagløs Maade, om Prædikeduren, medens han sagde: 199 - En Samling retskafne, kristelig sindede Mænd og Kvinder med varmt Hjerte for dem, der vandre i Skyggen, for værdige trængende, der have kendt bedre Dage, eller som endnu formaa at skjule deres Trang for Verdens Øjne . . . en Samling, siger jeg, af retskafne, brave, kristelig sindede Mænd og Kvinder har forenet sig om i Aarets Løb at foranstalte en Bazar, hvor der skal sælges frivillige Gaver fra handlende, Haandgernings- og Husflidsarbejder til Fordel for slige trængende. Kunde nu ikke De, Frue, (her slog Taleren ud med Haanden) . . . De, hvem Gud har givet, om ikke Rigdom, saa dog Velstand, om ikke Overflod, saa dog . . . dog . . . jeg mener, dog mere, end Livets strenge Nødtørft kræver (her fjernede Sagføreren sig, da han saa Taarer baade i Talerens og Tilhørerindens Øjne og deraf sluttede, at Sagen var i god Gænge), kunde nu, siger jeg, ikke De føle Trang til at bidrage til et saadant Maal, det være sig med Pengegaver eller ved Deres Hænders Værk i ledige Timer, samt ved at hjælpe til ved Basaren med Udsalget?

Fruens Udtryk blev spændt nysgerrigt; hun fik aabenbart Interesse for Sagen. Efter en kort Pavse slog Pastor Hjorth om i en livlig Konversationstone.

- Naa, ser De, lille Frue; det gaar virkelig morsomt til ved en saadan Basar. Den holdes i et kønt dekoreret og stort Lokale, der er draperet med rødt og hvidt, vore kære nationale Farver; paa hver Side af en bred Midtergang er der en Rad Butiker, der ogsaa ere prydede med Draperier, Flag og Guirlander. Bag Diskene staar ældre og yngre Damer . . . he . . . i flunkende Stads, og der handles under Latter, Spøg og Vittigheder. Grosserer Ravns Frue er Sjælen i disse Basarer, hun . . .

- Hvem, Grosserer Ravns Kone paa Nørregade? afbrød Fru Kringelberg Præsten med funklende Øjne.

- Netop.

Fru Kringelberg mindedes, at hendes Mand havde fortalt, at Fru Ravn ogsaa havde været sin Mands Husholderske, før hun blev hans Frue. Skønt Ravns ingenlunde hørte til "*la haute finance*", var det dog et rigt Hus, hvis Chef ligesom Kringelberg havde været Hørkræmmer; men da Ravn dels var ældre, dels havde erhvervet en mange Gange større Formue end Kringelberg og desuden havde haft Mod og Talent til at slaa ind paa den store Handel, havde Kringelberg altid set op til Ravn som noget af det mærkeligste, der var til, og afvekslende ytret sin Misundelse og sin Beundring. Naar han var sammen med sine Venner, 200 lod han stundom, især naar Toddyen havde sat hans Fantasi i Bevægelse, som om han havde staaet paa en ret familiær Fod med Ravn. Aa ja, Herre Gud - vi gjorde saamænd tidt Forretninger sammen, sagde han. Naa, jeg var jo lige saa klog som Ravn . . . det vil sige . . . ja han var jo mere svineheldig. Men han har mange Gange sagt til mig . . . det vil sige nogle Gange: Der gjorde De et godt Slag, Kringelberg . . . eller ogsaa: De er lige saa god som Kontanter, Kringelberg . . . naa, han var svineheldig, for jeg forstod mig lige saa godt paa Hørkramhandel som han . . . ja nu faar vi se, hvor længe det gaar, osv. osv. - Fru Kringelberg havde i nogle Aar med Ærgrelse set Ravns Ekvipage holde udenfor Butikerne paa Hovedruten gennem Byen, og den store, imponerende Frue med Masser af Silketøj raslende omkring sig og slæbende efter sig stige ud paa Fortovet og gaa ind i vedkommende Butik. Fru Kringelberg vidste, Gud véd hvorfra, hvad alle Grosserer Ravns Børn hed til Fornavn, hvor mange Tjenestefolk, der holdtes i Huset, hvor store Indkøb Ravns gjorde hos Slagteren; hun havde slaaet Hænderne sammen ved at erfare, at de hver Dag brugte Asparges til Kødsuppe om Vinteren. Udsigten til at komme i Stue sammen med Fru Ravn gjorde hende eksalteret; hun sagde til Pastor Hjorth:

- Ja det vil jeg gerne være med til.

- De hører os til, udbrød Præsten og gjorde et Forsøg paa at omslutte Fru Kringelbergs Hænder mellem sine, men det lykkedes ikke; hans smaa buttede Hænder med de korte hvide Fingre kunde ikke spænde om dem.

Da Sagføreren inkvisitoriske Sideblik var kommet til det Resultat, at nu var Sagen afgjort, sagde han til Gæsterne:

- Tør jeg bede Dem gaa til Bords. Vil Onkel tage Fru Kringelberg?

Det var første Gang, denne Ære var overgaaet Fruen. Hun havde en Følelse, som hendes vægtige Korpus ingen Tyngde havde, som gled hun, lig en Svane gennem Vandet, da hun med sin Arm i Præstens passerede Kabinettet og Dagligstuen. Hun strøg forbi et Par Damer, om hvem hun altid havde haft den Fornemmelse, at de skumlede over hende og trak spodsk paa Smilebaandet ad de faa Ord, som hun havde vovet at berige Samtalen med. I Følelsen af sin triumferende Situation sendte hun dem et stikkende, giftigt Øjekast, der ledsagedes af en ganske lille fnysende Lyd, omtrent som en Kat, der er for vel opdragen til at lade sit Had bryde frem mod Hunde i al dets raa Naturfylde, men dog heller ikke ganske kan eller vil beherske det.

201

Ved Bordet sad der lige over for Præsten en Skuespiller af anden eller tredje Rang, der var ivrig beskæftiget med at spise og følgelig ikke fik Tid til at tale et Ord med sin unge og ret kønne Borddame,

Datter af en forhenværende Hofbager, skønt hun idelig sendte ham indbydende Skraablikke. Hver Gang Kunstneren løftede paa sit Glas, lugtede han til dets Indhold med en Kendermine. For det meste rystede han lidt paa Hovedet, som om han var utilfreds med Undersøgelsens Resultat, hvilket imidlertid ikke hindrede ham i hvert Øjeblik ved fortrolige Nik til den opvartende Lejetjener at skaffe sig de tømte Glas øjeblikkelig fyldte. Pastor Hjorth sagde til ham:

- Hvad siger De om det nye Stykke, Hr. Krog?

- Tja-a-a! svarede Skuespilleren, medens han tyggede af; min Rolle er rent nederdrægtig; det er ikke muligt at faa noget ud af den.

- De skal dog have fortræffelige Momenter i Deres Spil . . . Jeg holder mig til Kritikens Dom, jeg har ikke selv set Stykket, sagde Præsten. Har De set det, Fru Kringelberg?

- Det har jeg rigtignok, sagde Enken og skød sin Gorge i Vejret.

- Og De synes om det?

Til Svar gav Fruen en uartikuleret Lyd til bedste, som man kunde tage baade for Ja, aa ja saamænd og Nej. Præsten vendte sig atter til Skuespilleren.

- De hører jo til den saakaldte realistiske Skole. Sympatiserer De med den, Hr. Krog?

- Nej, svarede Skuespilleren, idet Butterdejgsranden af en Krustade knasede tinder hans Tænder; jeg holder paa, at ethvert Kunstværk skal . . . kort sagt, skal . . . have noget til Baggrund. (Her tømte han et Glas Sherry).

- Ja vel, et Kunstværk skal, saa at sige, vise ud over sig selv, fortsatte Pastor Hjorth og nikkede bifaldende ad sin egen Tanke; det skal ligesom pege hen til den ideale Tilstand, som først naas hinsides.

- Ja - ja, det var det, jeg mente, faldt Skuespilleren ind, da han havde faaet et Par Champignons sunket.

Præsten talte videre:

- Men der maa kunne findes en højere Enhed, hvori Realisme og Idealisme gaa op som ophævede Momenter. Ikke sandt, Hr. Bramsen? Her saa han over paa en ganske ung Student, som endnu læste til Filosofikum.

202

Den adspurgte blev ildrød, saa ned i sin Tallerken og stammede:

- Jo-o, det . . . tror jeg nok.

Sagføreren smilede og sagde:

- Nu doceres der nok en anden Slags Filosofi ved Universitetet, Onkel. Ja, jeg forstaar mig ikke paa Filosofi.

- Ja, ja det er sandt. Jeg har jo læst Anmeldelser i Bladene af Professor Brøchners forskellige Arbejder og deri set, at denne Tænkner vil frakende Kristendommen Naturbegreb. Nu be'r jeg Dem, mine Damer og Herrer! Er ikke denne Vennekreds, der i Dag er samlet om min kære Søstersøns gæstfrie Bord, det bedste Modbevis mod denne Paastand? De fleste, jeg ser bænkedede her, ere gode Kristne, ere mine Tilhørere og Tilhørerinder. Og glæde vi os ikke alle ved den gode Moders, Naturens Gaver? (En rund Armbevægelse omfattede Fadene, Tallerkenerne, Flasker og Glassene paa Bordet). Erkende vi ikke, at Naturen er Skaberens Værk, og at dens Gaver ere skabte til Gavn og Glæde for Mennesket? Og saa paastaar en Mand, der kalder sig Filosof, at Kristendommen intet Naturbegreb har.

Pastor Hjorth lagde sig tilbage i Stolen; Refleksen fra Gaslysekronen spillede i hans glade Øje; han følte sig som den, der ved sin Argumentation havde fældet alle Kristendommens Modstandere lige fra Lukian og Celsus til Feuerbach og Strausz. Hans Ord bevaredes i flere unge Damers Hukommelse, de undlod ikke at bruge dem i senere Selskaber, hvor unge Snesaarsmennesker af begge Køn konverserede om Tilværelsens højeste Problemer.

Fru Kringelberg forlod Selskabet efter at have givet sig selv det Løfte at overvinde alle Hindringer næste Søndag for at høre sin prægtige Bordkavaller prædike, og hun holdt Ord. Hun hørte eller opfattede ikke synderlig af hans ellers populære, hjærtelige og oprigtige Ord, saa beskæftiget var hun med at sluge ham med Øjnene og opdage, om han dog ikke skulde se paa hende. Hun gik hjem med en lidt pinlig Uvished; hun kunde ikke komme til noget sikkert Resultat, om han havde haft et Øjekast tilovers for hende eller ikke. Det Haab, der havde dæmret frem i hendes Fantasis Baggrund, at Pastor Hjorth i Anledning af Indmeldelsen i det

velgørende Selskab, som Sagføreren skyndsomst havde besørget, skulde gøre hende en Visit, som hun nok skulde sørge for blev publiceret i hele Huset, dette Haab var nu skræmmet tilbage, men dets tomme Sted var som et Saar, 203 hvori hun følte Svie og Prikken. Pastor Hjorth viste sig sjelden uden ved højtidelige Lejligheder: Bryllupper, Begravelser, Daab, Konfirmation o. dsl. i sine Tilhøreres Huse, naar han ikke udtrykkelig blev indbudt. Dette skete temmelig hyppigt, og et vist Lag af Bourgeoisiet var hans egentlige Omgangskreds, thi hans lærdere og mere begavede Kolleger saa ned paa ham; hans Provst beklagede tidt med et Skuldertræk, "at en . . . ja . . . en Filister som Hjorth var bleven københavnsk Sognepræst, en Stilling, som han ganske manglede Intelligents til at udfylde." Da Fru Kringelberg havde holdt ud et Par Søndage endnu at overvinde sig til at gaa saa tidlig ud, at hun kunde vnaa at komme til rette Tid til Pastor Hjorths Gudstjeneste, uden at Præsten syntes at bemærke hende, blev hun ked af det; da den tredje Søndag kom, laa hun i Sengen og ærgrede sig over sine fejlslagne Forhaabninger om at komme i nærmere Forbindelse med ham, der siden hint Middagsselskab stod for hende som det fineste, hun havde set af alle mulige Mandfolk. Da Pigen kom ind med Morgenkaffen, fandt hun Fruen hulkende, og, da hun spurgte til hendes Befindende, fik hun til Tak en Salve af Skænd og en Opsigelse til næste Maanedsskifte.

Da Sagføreren nogle Dage efter kom for at betale Fruen Rentepenge, blev han modtaget med en sur Mine, som ikke formildedes trods hans gentagne Forsøg paa at gøre hende forstaaeligt, hvormeget han havde faaet ud af Kapitalen. Da Regnskabet var færdigt, og Fruen havde underskrevet Kvitteringerne, gav hun ved sin hele Adfærd tydeligt tilkende, at Sagføreren skulde gaa; men denne lod, som om han ikke forstod det, lagde sig magelig tilbage i Stolen og strakte Benene lidt fra sig.

- Denne Gang gjorde vi et godt Kup, Frue, sagde han.

- Finder De?

- Otte Procent gennemsnitlig. Hvad behager?

- Aah! - Der er dem, der faar mere.

- Ja, men saa maa man, Skam, have Mod til at spekulere; og det har De jo ikke, Frue.

- Saa? Det kan De sige, at De ikke véd. Hendes Stemme bævede ved Tanken om, hvad hun havde tabt ved Kommissionæren.

Sagføreren rørte sig ikke fra sin Stilling, men blev ved at se paa Enken med halv sammenknebnede Øjne og et lille fint Smil paa Læberne. Hun vrissede gnavent med Hovedet, som var hans Øjne et Par generende Fluor, hun vilde kyse bort, men 204 det .hjalp ikke; Øjnene blev siddende; Fru Kringelberg havde en krillende Fornemmelse i sit Ansigt.

- De har nok faaet Interesse for Religion, . . . for det kirkelige, sagde han.

- Man har lige megen Tak, enten man er saa eller saa, sagde Fruen.

- Hm! Nu skulde vi for Resten snart have fat paa en Basar.

- Saa! Jeg er lige glad.

- Ja, men min gode Frue, jeg har paa Deres egen Opfordring meldt Dem ind i Velgørenhedsselskabet og lovet Deres Bistand.

En uformelig Stemningsklump væltede sig om i Fru Kringelbergs Indre, den var sammensat af en almindelig Ulyst til at foretage sig noget som helst, Arrighed mod Verden i Almindelighed, mod Pastor Hjorth og Sagføreren i Særdeleshed, en ubestemt Lyst til at se paa og tage Del i Basaren, en Tiltrækning hen mod den store, fløjls- og silkestruttende Fru Ravn, blandet med Ængstelse for at blive overset og stødt tilbage; Klumpen forulempede hendes Aandedræt; hun udstødte tre dybe Suk, og det svære Bryst spændte Kjolen stramt; saa sank hun sammen med begge Hænder mat henkastede i Skødet.

- Ja, hvad er vi uden Religion, Frue? sagde Sagføreren igen og bed sig i Spidsen af sin ene Whisker. Det er dog den, der holder Styr paa os allesammen; ellers slog vi, min Sæl, hinanden ihjel til Hobe.

Fruen følte sig hverken opfordret til at bekræfte eller benægte dette Stykke Socialfilosofi.

- Hvad koster det Væsen? spurgte hun . . . dette Velgørenhedstøjeri?

Sagføreren svarede ikke, men kastede det ene Ben over det andet, smilede og bøjede sig nærmere hen mod Fruen.

- De véd jo nok, at Bibelen opfordrer os til at være snilde som Slinger og enfoldige som Duer. Vil De være velgørende, uden at det koster Dem noget, eller dog uden at De mærker det ringeste dertil?

Det vilde Fruen uhyre gerne; hun turde vistnok ikke svare Ja, men Sagføreren havde tilstrækkeligt Svar i det Lysglimt, der opklarede de nys saa misfornøjede og vrantne Træk. Han fortsatte derfor uden Afbrydelse.

- De véd, at jeg er Kasserer for dette Velgørenhedsselskab, 205 som jeg vil have skal vokse op til noget storartet, forstaar sig først og 'fremmest af Interesse for Sagen, men ogsaa . . . naa, ja vi er jo alle Mennesker . . . for at jeg selv . . . ja De forstaar mig jo nok . . . man maa jo slaa sig i Vejret i denne Verden . . . selv noget Tøjeri som et Ridderkors er ikke at foragte.

Fru Kringelberg saa hen paa hans Frakkes øverste Knaphul. Hun kunde ogsaa nok have Lyst til at se samme Kors hænge der; det var noget at prale af for Veninder og bekendte, at hun havde en saadan Mand til Prokurator. Sagføreren havde Kik paa noget langt "reellere" end et Ridderkors, som han vel ikke havde haft noget imod at tage som et lille Aksidens; men han indsaa, at Fruen netop vilde finde en Ærgerrighed, der havde et Ridderkors til Maal, ædel og imponerende. Imidlertid gjorde han en pludselig Bevægelse, sprang op fra Stolen, saa hen til sin Hat, der laa i Vinduet, og sagde:

- Naa . . . men det er sandt. Jeg er jo kun saadan halvt om halvt Deres Tillidsmand . . . De har jo en anden, som De har betroet en Del af Deres Penge til.

Fruen skiftede Farve, og det rislede koldt gennem alle hendes Lemmer. Hun turde ikke møde Sagførerenes kolde, smilende Blik, hun saa hen mod Væggen, men tog straks Hovedet til sig, da hun saa hans Profil aftegne sig i et mangfoldig forstørret Skyggebillede paa samme Væg; det skræmmede hende lige saa meget som Manden selv. Hvor vidste han dog, at hun havde betroet en anden nogle af sine Penge?

- Jeg maa have Deres fulde Tillid, naar jeg indlader mig paa en saadan Forretning som den, jeg havde i Sinde at foreslaa Dem.

Lynsnar greb han Hat og Stok, bukkede dybt med sit sædvanlige Smil og var ude af Døren, før Fru Kringelberg fik udstødt nogle uarticulerede Lyde for at holde ham tilbage.

Enken greb til sit sædvanlige Middel mod pinlig Spænding og anden Sindsbevægelse; hun yppede Klammeri med sin Pige og gik i Seng. Men nogle Dage efter gik hun selv til Sagføreren med Resten af sin Kapital - ja hun maatte gaa to Gange, thi hun havde forsøgt paa at unddrage ham nogle tusind Kroner og erfarede til sin Rædsel og Forbavselse, at han til Punkt og Prikke vidste, hvad hun ejede. Hun maatte smukt bringe ham Resten. En lang Forhandling fandt Sted for lukkede Døre; man hørte ud igennem dem Fruen snart skænde, snart græde, snart 206 true, snart bede; Sagførerenes Stemme kunde ikke høres. Efter omtrent tre Timers Samtale fulgte han bukkende og artig Fru Kringelberg ud paa Trappen. Faa Dage efter læstes i Aviserne, at Enkefru Kringelberg havde skænket 6000 Kroner til "Velgørenhedsselskabet af 18de Februar". Hun fik Diplom som Æresmedlem af Selskabet, Visit af Pastor Hjorth og endelig den Glæde, at hendes Sagfører paa Grund af sin utrættelige Virksomhed i filantropiske Øjemed blev dekoreret med Dannebrogordenens Ridderkors. Han lovede Fruen den Butik paa Basaren, der laa umiddelbart ved Siden af Fru Ravns i Salens øverste Ende. De næste Søndage forsømte Fru Kringelberg ikke Pastor Hjorths Gudstjeneste; det forekom hende nu, skønt hun ikke var ganske sikker derpaa, at Prædikantens Øje stundom hvilede paa hende med et velvilligt Udtryk.

II.

Nogle Dage efter gik en lille, helt sort klædt Mand frem og tilbage i den Gade, Fru Kringelberg beboede. Han havde en blank børstet Cylinderhat, blankt og højt Atlaskes Halsbind, i hvis Sløjfe sad hæftet en Brystnaal med en violet Sten i, glat kæmmede glinsende sorte Lokker strøgne hen over Tindingerne, dito stærkt fremad kæmmede Bakkenbarter paa de røde porcelænsagtige Kinder; paa Hænderne bar han sorte Skindhandsker, der, paa Grund af, at de var for snævre i Fingerspidserne, dannede krøllede Tutter. Det eneste fremtrædende i Ansigtet var en spids, maaragtig Næse, det eneste bevægelige deri var de indad mod Næsen buskede Øjenbryn, der var i en stadig sitrende Bevægelse. Han saa et Par Gange paa et stort, gammeldags Gulduhr, som han trak op af Vestelommen, saa standsede han foran det Hus, hvis Ejerinde og Beboerinde Fru Kringelberg var, og tog nøje Syn over det. Fagaden havde et Knæk midt paa Maven; Huset, der var bygget i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, bar forøvrigt Præg af at være opført af en efter de Tidens Vilkaar velstaaende Bygherre. De kannelerede Pilastre mellem Vinduerne bar tunge Koronamenter, der fremkaldte Forestillingen om sammenrullede tykke Bondepandekager, en Prøve 207 paa, hvorledes en københavnsk Murmester paa den Tid havde opfattet de Harsdorffske joniske Kapitæler; Arkitraven, der lod, som om den blev baaren af Pilastrene, var saa primitiv som vel muligt. Huset var overstrøget med graa Oliefarve, hvis stærke Afskalning vidnede om, at Ejerinden ikke overanstrengte sig med ydre Reparationer.

Den blankt børstede sorte Herre gik saa ind i Porten. Den var belagt med Brosten, og en Rendesten med Bræt over løb midt igennem den. Han gik op ad Trappen; den var daarlig belyst, slog mærkelige Volter og havde Afsatser og isolerede Trin paa de uberegneligste Steder. Rækværkets Haandgreb var malet mørkebrunt med Oliefarve; det var fedtet og klamt at tage paa; de firkantede, klodsede Trætremmer gav gennem Malingens sprukne Blærer en Forestilling om mangfoldige Overstrygninger. Over det hele rugede en sødlig Lugt, der kom fra Naboen Brænderi og Kostald. Den blanke Herres Næse og Øjne spillede til alle Sider og tog Maal af alt. Han naaede op til anden Sal, hvor Fru Kringelberg beboede sine fem Værelser, men kun benyttede de to til daglig Brug. Som i mange ældre københavnske Huse savnede Lejlighederne her Entré, og man gik lige fra Trappen ind i Dagligstuen. Den var ret rummelig, Indgangsfløjdørens Kanter var beslaaede med Lister af tykt Gulvtæppetøj for at værne mod Træk fra Trappen. Mellem Væggenes perlemaalede og riflede Panelrammer var der Felter af lyseblaat oliemalet Lærred, indesluttede af forgyldte Lister, som Alderen havde givet en Tinte, der laa mellem Kobber og Bronze, og som Ormehuller og Residua af mange Sommeres Fluegenerationer havde prikket og spættet. Vinduernes gule Damaskes Gardiner med sort Fløjels Kantning hang glat, foldeløst, kedelig og fladt som Kjolen over en mager gammel Jomfrus Bryst. Over hele Stuen var der paa en Gang udbredt noget falmet, der tydede mere paa karrig Forsømmelighed end paa fortrykte Kaar, og noget forlorent Oppyntet, der navnlig viste sig ved de rigelige Draperier af hvide hækledede Stykker, som bedækkede Ryg og Sæde paa alle Møblerne, samt ved Nips i Form af smaa, smagløse Vaser, Porcelænsæsker, diminutive og daarlige Biskuitstatuetter, der fyldte Spejlkonsolerne og det øverste af Sekretæren, og endelig ved Kakkelovnsprydelsen: den afskyelige Sejrgudinde fra Julisøjlen paa Bastillepladsen i Paris.

Fru Kringelberg havde rustet sig til Modtagelse; hendes Sagfører havde forberedt hende paa Besøget. Hun havde sat sig i Positur midt i den store Sofa bag Divansbordet, bred og stor, 208 med en struttende magentarød Brystsløjfe til den sorte Kjole. Hun havde flere Gange lyttet spændt, naar hun hørte Trin paa Trappen; efterhaanden som de nærmede sig hendes Dør, havde hun indtaget en imponerende Holdning, lidt tilbagelænet og med de store Hænder, der lignede Naalepuder, hvis flade, riflede og opad krummede Negle ingen Børste kunde berøve et halvgrumset Udseende, lagte over Kors i Hjertekulen, alt imens hun lod den højre Tommelfinger dreje sig i en Cirkel om den venstre; men, naar hun saa hørte det ringe paa underneden eller Trinene fortsætte sig op paa tredje Sal, holdt hun Hvil, slappede Overkroppens Holdning og lod Hænderne synke ned.

Stuen lugtede af Ofenlak eller en lignende simpel Røgelse, der var kommen paa Fyrfadet, og fra den store Messing-Selvkogers Skorsten hvirvlede den hvide Damp ud i Stuen. Fruen fandt, at det var det mest repræsentative Stykke, hun ejede; bag den følte hun sig altid ganske specielt som Husejerinde og velstaaende Kone. Ogsaa Frokostbordet tydede paa noget usædvanligt: i Stedet for de sædvanlige to Miniaturtallerkener med tynde, af Tørhed sig krummende Skiver af røget Kød og simpel Ost, en rigtig lurvet københavnsk Opdækning, stod nu et Par Koteletter, nogle Ansjoser, et lille Stykke fin Ost og en Flaske Solbærrum paa Bordet.

Den lille, blanke Mand stak sit Porcelæns hoved, der nu, da Hatten var af det, tydelig viste, at det bar Paryk, ind ad Døren, som han havde aabnet ganske lidt, da et "Værs'artig" havde besvaret hans Ringning; først da samme Ord havde tonet anden Gang fra Fruens Mund, gled han helt ind og stod stille med et fedt og fløjelsblødt Smil, bukkende og holdende den glinsende Hat tæt op mod den højre Hofte. Han satte Hovedet i en sagte, svingende Bevægelse, indledte og endte sine Ord med en underlig syngende Latter, idet han sagde:

- Hehehe . . . det er Overkrigskommissær Gormsen he- he-he.

- Værs'artig . . . vil Over . . . krigs . . . kommissæren ikke . . .? og Fruen gjorde Mine til at rejse sig og byde ham en Stol, men den blanke Mand gjorde en blid, afværgende Bevægelse, satte sig ned paa den nærmeste og flyttede Hatten fra højre Hofte ned paa det højre Knæ.

- Det er vor fælles . . . he . . . Interesse for Velgørenheden, der skaffer mig Æren af Fruens Bekendtskab . . . jeg er Selskabets Sekretær.

209

- Vil Overkommis . . . Overkrigs . . . (Fruens Tunge slog en Knude).

- Over - krigs - kommissæren - ak Gud . . . hehe . . . det gør aldeles ikke noget . . . Over - krigs - kommissær Gormsen.

Navnet blev sagt saa smørblødt, at Lyden næsten smeltede hen i Luften.

- Vil Overkrigs . . . kommissio-særen ikke tage til Takke? sagde Fruen . . . en Bid Frokost? . . . ikke? . . . naa, men en lille Kop Kaffe?

- Det siger jeg aldrig nej til, he . . . he . . . jeg er . . . rent ud sagt . . . en Kaffesøster.

Han kom en urimelig Masse Sukker og Fløde i den Kop, der blev rakt ham, saa det hvide Skind strømmede over til alle Sider, dyppede en Brioche i Kaffen og spiste, alt mens han talte, og sugede Kaffen sagte ned med en svag og hurtig slubrende Lyd, der mindede om en Kat, der laber Mælk.

- Ja Gud . . . Fruen har jo betænkt os saa rigelig . . . om jeg maa sige . . . fyrstelig . . . hehe . . . , men min kære Basar, der er en ren Fest i mit Liv . . . maa De da endelig ikke nægte Deres værdifulde Assistance. Gaver til den "(Fruens Øjenbryn trak sig sammen) . . . som sagt . . . Gaver til den, hverken bør eller tør (disse to Verber understregede Overkrigskommisæreren ved at løfte Øjenbrynene op i Panden) jeg forlange, . . . blot Assistance ved Udsalget. Sagfører Borg, vor kære, brave Kasserer, mente, at De . . . hehe . . . nok vilde . . . hvad, gode Frue?

Naturligvis vilde Fruen gerne til Basaren, men hun fandt, at hun for Ceremoniellets Skyld burde gøre sig kostbar.

- Ja . . . naar jeg havde rigtig god Tid . . . men Ens Hus tager al Ens Tid, naar man har saadan en daarlig Pige.

- Ja, det er en meget, meget slem Ting, sagde Overkrigskommisæreren og lod Smilet glide over i dyb sympatiserende Alvor. Denne Replik og dette Minespil tog Fru Kringelbergs Hjerter med Storm: at en Mand, og det en saa højt staaende Mand kunde dele hendes Centralinteresse, overgik hendes dristigste Forventninger, uagtet hendes Sagfører varmt havde anbefalet hende at bruge "den gamle Herre til al Slags Smaasjov", som han udtrykte sig i sin mere flot-moderne Stil.

. - Ja, hvor faar man ordentlige Tjenestefolk nu om Stunder? sagde Fruen, og hendes Blikke rettede sig op ad som til en Bøn til Himlen, men samtidig rystede hun resigneret paa Hovedet, som om det var noget, der selv oversteg de stærkeste Magters Evne at frembringe.

- Der søger atter den kristelige Velgørehed at udrette noget, svarede Overkrigskommisæreren.

- Kan Velgørehedsselskabet skaffe En Tjenestefolk? spurgte Fruen hurtig studsende.

- Om jeg saa maa sige, indirekte . . . gennem dets hehe Sekretær . . . mig . . . hehehe (Latteren blev en ren Fløjtetone). Jeg staar ogsaa i Forbindelse med Tjenestepigeskolen i G., hvor de unge Piger faar baade en kristelig og praktisk Opdragelse, og hvor der tidlig og silde indskærpes Lydighed.

Det sidste Ord understregedes med Øjenbrynene og illustreredes med et etnisk Alvorsblik, det barskeste, som den lille Overkrigskommisær kunde sætte op. Nu udviklede der sig en Samtale, hvori Fruen paa det mest detaljerede fremsatte sine Anker over alle de Tjenestepiger, hun havde haft; Overkrigskommisæreren forsikrede ved hver Anke, at den vilde være umulig at fremføre mod en Pige, der udgik fra den Institution, hvor hans Broder virkede som Præst og en Ungdomsveninde af ham som Forstanderske. Der udviklede sig paa Grundlag af denne Forhandling en saadan Fortrolighed mellem de samtalende, at Fruen pillede ved Overkrigskommisærens Frakkeknop, og denne klappede hende paa Skuldrene. Enden blev, at han paatog sig at skaffe et udmærket Eksempel fra den nævnte Tjenestepigeskole til den første i næste Maaned; og, blev der noget i Vejen med den første Hovedrengøring, saa skulde Overkrigskommisæreren, som siden sin Afsked fra Marineministeriet havde Tiden til sin Raadighed, og som, "uden at rose sig selv . . . he . . . he . . . he . . . havde et net lille Arrangementstalent og megen Interesse for, hvad man med et fransk Ord kalder "comfort", med største Fornøjelse hjælpe med at hænge Gardiner op og rangere Møblerne". Fruen var i den syvende Himmel af Henrykkelse over at have fundet et saadant Faktotum, da Overkrigskommisæreren sagde:

- Og saa faar De et af de fineste Udsalg ved Basaren, bedste Frue; jeg selv, jeg personlig . . . hehe . . . henter Dem om Morgenen i Vogn; og . . . og . . . hehehe . . . jeg skal til Sølvbryllupsgratulation om Aftenen, saa jeg kommer i . . . i . . . hehehehehe . . . Uniform.

211

- Har De Uniform? sagde Enken og var nær falden ned for hans Fødder.

- Ja-a - bevares! svarede Overkrigskommisæreren med en Grimace, som skulde udtrykke en over en saadan Bagatel højt hævet Ironi; Rang i sjette Klasse Nr. 10!

- Hvordan er den Uniform . . . hvad! spurgte Fru Kringelberg, og Overkrigskommisæreren fortalte med en uhyre Tungeraphed, bestandig med ironiserende Tonefald, hvori kun Latterafbrydelserne betegnede Selvtilfredshedens Gennembrud:

- Mørkeblaa Vaabenfrakke med to Rader gule Knapper, opstaaende mørkeblaa Krave og højrrøde Kanter; paa Kraven to Rader Guldtresser hi-hi-hi; smalle mørkeblaa Klædes Skulderstropper med højrrøde Kanter og to matte Guldstjerner; hvid Vest med én Rad gule Knapper, mørkeblaa Benklæder, som bæres over Støvlerne; trekantet Hat - hi-hi - med matte Guldkordons, mat Guldkantillekrampe og reglementeret Kokarde, Kaarde med Arméens Feltegn; gule Sporer . . . Farvel, farvel, kære Frue, vi ses snart - Tusind Tak

for den dejlige Kop Kaffe!

Det varede ikke længe, inden Overkrigskommissæren kom igen og fik Kaffe, Wienerbrød og Solbærrum. Han blev helt uundværlig for Fru Kringelberg. Han vidste at skaffe hende Interesser, som dog fyldte noget af den bitre og gnavne Tomhed i hendes Sind. Han fik hende ved blidt Lirkeri til at skaffe sig et mere moderne og smagfuldt Møblement, som han besørgede købt billig paa Avktioner; han løb baade i Butiker og paa Torvet for hende, han forærede hende Skilderier til at pryde Væggene med, bevægede hende til at benytte sin Spisestue og ikke som forhen lade Maden servere i Dagligstuen; han gik baade i Køkken og Spisekammer og sørgede for, at Pigen baade skurede og polerede; og, naar saa Tin, Messing og Porcelæn skinnede saa blankt ned fra Hylterne, saa det skar hvidt i Øjnene, oversaa han Rummet som en sejrrig "Feltherre sin Valplads og udførte selv Sejrsfanfaren i en leende Pikkolofløjte-trille. I alt det blanke, rene, symmetrisk opstillede i Køkkenet, i de smaa polstrede Møbler og skinnende polerede Bordplader, der i Stuerne havde afløst de gamle, bredt skrævende, med plump Træbeklædning forsynede Sofaer og Stole, i de pudsede Spejle, hvori han saa sin egen lille Person, sirlig som et pillet Æg, smile sig imøde, fandt han sin Livsposi, der udaandede den fineste Nydelsesbuket, som Tilværelsen kunde bringe ham, Naar han efter en saadan 212 kontrollerende Vandring gennem Huset satte sig til Bords med Fru Kringelberg, der nu igen fik Interesse for god Mad - ikke disse evindelige *pièces de résistance*, som i hendes Mands Tid - men Retter, tillavede efter Overkrigskommissærens Recept: smaa Koteletter, diminutive, men saftige Stykker Bøf, Fjerkræ, som samme Overkrigskommissær vidste at afprutte en Amagerkone til en billig Penge, saa nød han ogsaa disse Goder med epikuræisk Langsomhed og Maadehold, lo til Fruen og spurgte hende, om hun ikke med ham fandt, at Vorherre skænkede sine Børn mange Glæder i Livet. I ensomme og gnavne Øjeblikke kunde Fruen fatte Mistanke om egennyttige Hensigter hos Overkrigskommissæren i Form af Testamentjægeri og besluttede at være paa sin Post; men Overkrigskommissæren gav hverken i Ord eller Opførsel Mistanken fjerneste Grund. Var Fruen gnaven eller arrig, snakkede han for hende, spasende og tyssende som for et uartig Barn:

- Saa - saa - saa . . . bu . . . bu . . . bu - he - he - he, rolig, bare rolig, lille Frue. Det bliver godt alt sammen.

Af hans Levnetsløb erfarede hun, at han næsten som Dreng var bleven Skriver i Marineministeriet, hvor han allerede fra første Færd af havde følt det embedsmandige Ansvar og sin Stillings Værdighed i Kraft af en urokelig Tro paa, at det bureaukratiske Maskineri var et næsten guddommeligt Kunstværk, udtrykt i Trinfølgen af Over- og Underordnede, i Administrationens i hverandre gribende Tandhjul, i den majestætiskupersonlige Kancellistil, der med lige Højtidelighed behandlede en Leverance af Tran og en Indstilling til en høj Ordensdekoration eller et Avancement. Da Hr. Gormsen var et Stykke oppe i Fyrerne, naaede han at blive Fuldmægtig; i enkelte ekstatiske Øjeblikke saa han en Engel i Skyerne, der holdt hans Udnævnelse til Kontorchef i den ene og Basunen, der skulde blæse til Triumf, i den anden Haand, men ulykkeligvis havde Gormsen ikke en Gang dansk juridisk Eksamen; i hans 48de Aar, da hans Kontorchef døde, sprang en langt yngre Fuldmægtig, der var juridisk Kandidat, ham forbi. Ved sin Resignation og sin orthodoxe Tro paa sine Overordnede stræbte han at læge dette Hjerteskaar, men det brød stadig op igen med en sagte, smertelig Bløden. Da tog han en Beslutning. Ved sin store Sparsommelighed havde han samlet en lille Kapital, som han efterhaanden havde forøget ved forsigtige Spekulationer; af dens 213 Renter i Forbindelse med sin Pension maatte han kunne slaa sig igennem, og i sit 50de Aar søgte og erholdt han sin Afsked i Naade og med Pension, idet han samtidig fik allernaadigst Udnævnelse til Overkrigskommissær med Rang i sjette Klasse Nr. 10 med Ret til at bære den for denne Charge normerede Uniform.

Mere erfarede Fru Kringelberg ikke, thi Skildringer af Stemninger og Sjælstilstande laa uden for Overkrigskommissæer Gormsens Rækkeevne. Han betroede hende ikke, hvorledes han gennem sin Ungdom og Manddom altid havde et eller andet platonisk Kærlighedssværmeri for en Skønhed i et Vindue, bag hvilket han forestillede sig al mulig Lunhed, Hygge, Komfort og sorgløs Tilværelse. Han kunde spadsere mange Gange forbi et saadant Vindue, nyde det Billede med Staffage, som tegnede sig for hans Fantasi; men hans korte Syn ydede ingen Garanti imod, at den ophøjede Laura, som den lille, pænt børstede Petrarca fra Marineministeriet forestillede sig tronende deroppe i den fjerne Herlighed, ikke i Virkeligheden var en saadan Maren Amme, som Rasmus i Ulysses von Ithacia ved en dristig Intuition forestiller sig siddende i Maanen og "skjule den ganske". Endnu mindre kunde eller vilde han betro Fruen Aversen af sin erotiske Medaille; at hans Idealisme kunde slaa over i kras Modsætning, og at han ogsaa kendte noget til den aldrende Ungkarls sørgelige Mysterier, Genstand for mange Timers Skam og Ærgrelse hos den bly og moralsk disciplinerede lille Mand. Folk, der hverken have Dannelse eller Dybde i Sindet, falde let paa at søge Trøst i en eller anden Form af Afladshandel; de gribe da den nærmest liggende Form, som Samfundet byder dem. Overkrigskommissæren, hvis Hjerte var snævert som hans Hjerne, mente, at, naar han gav en vis Sum om Aaret til velgørende Øjemed, maatte det kunne skaffe ham Syndsforladelse i nogenlunde ligeligt Forhold til Summens Størrelse. Da han henvendte sig til Pastor Hjorth, der var Formand for det omtalte Velgørenhedsselskab, var han i et Øjeblik i Beraad med sig selv, om han ikke tillige skulde gøre ham til Skriftefader; men Overkrigskommissæren var altfor bly og ængstelig, og Pastor Hjoths gemytlige, aabne, brede Væsen, der vandt ham saa mange Venner i visse Samfundsklasser, skræmmede snart den lille, formelle, i Hensyn og Omsvøb indhyllede Kontormand. Men alligevel blev Bekendtskabet og den deraf følgende Virksomhed til Glæde for den ubeskæftigede, nogenlunde velhavende Pensionist: han fik Skriverseri, som han 214

kunde sidde og pille sirligt og pedantisk ved, som han med Triumffølelse over sin korrekte Embedsstil kunde

oplæse i Bestyrelsesmøderne som Sekretær; han fik forskellige løbende Forretninger; ved Undersøgelsen af de trængendes Forhold fik hans sporende og snusende Talent og hans Lyst til at dvæle ved Livets yderste Detail Beskæftigelse og Anvendelse; baade Præsten og hans Søstersøn Sagføreren, hvilken sidste naturligvis gjorde Nar af Overkrigskommissæren bag hans Ryg og ikke gad bede ham hjem til sig, maatte erkende hans Brugbarhed navnlig til at udrette utallige Smaaærinder med Nøjagtighed og Diskretion. Ved denne Virksomhed kom Overkrigskommissæren i Bekendt. skab med adskillige Familier, men han befandt sig bedst hos Enker og ældre ugifte Damer. Han sværmede for Hækleri og Broderi, kunde selv strikke, var uudtømmelig i Ideer til Presenter i Form af nette Nipssager; og, naar han sad, opfyldt af Tanken paa og vidtløftig Tale om slige Ting, i en lun, sirlig Stue, følte han sig i sit Element, og Velbehaget ytrede sig i den hensmeltende, salige, med ham selv og Tilværelsen saa inderlig tilfredse Latter. Men han gav snart Fru Kringelbergs Hus Fortrinnet for de andre Steder, hvor han havde sin Gang; thi her var noget at tage fat i, noget at ordne, at smaareformere; han saa det efterhaanden omskabe sig efter hans Ideal af smaat skaaren Sirlighed; han saa Enken ligesom forædle og foryngte sig for hans Øjne, blive omhyggeligere i sin Dragt, aflægge de halvt udtraadte Morgensko, der gjorde Fødderne endnu mere brede og klodsede, end de var af Naturen; ja han opdagede endogsaa, at hun snørede sig, uden at han dog direkte havde stillet nogen Opfordring til hende i den Retning. Det var nu den Form af "das Ewig-Weibliche", som han holdt af, og som hans Tanke kunde naa til. Han kunde sidde og nyde Fruen, selv naar hun var gnaven; thi da kunde han snakke og vrøvle, fortælle Bynyt og Skandale for at aflede det onde Lune eller, hvis det var nødvendigt, tysse og smaaskgende. Fruen havde betroet ham sin Mands Ondskab med Hensyn til hendes mulige Tilbøjelighed til at søge Trøst for sit første Ægteskabs Skuffelser ved et nyt Forsøg i samme Retning; til lidt Ærgrelse for hende syntes det ikke at gøre synderlig Virkning paa Overkrigskommissæren, der var langt fra at have "reelle" Hensigter, men fra først af havde givet Fru Kringelberg en Plads blandt sine platoniske Sværmerier, hvis Genstande han vel turde se, men ikke røre. Han var altfor ængstelig til for Alvor at træde den Tanke 215 under Øjne at gifte sig og hidføre en saa radikal Forandring i sit daglige Liv, der nu i en Menneskealder uforstyrret var gaaet i samme Takt; han syntes, at hans to sirlige, men aldrig opvarmede Stuer, hvor han selv med en Fjerkost fejede hvert Støvgran fra Møblerne, hvor Bibelen, Riises Arkiv og Nordisk Konversationsleksikon straaledede med blanke uberørte Rygge igennem det lille Nøddetræs Bogskabs Glasruder, maatte falde sammen og begrave alt under Ruinerne, hvis der hørtes andre Trin end hans smaa trippende Fødder og hans opvartende Kones stilfældige Filtsko.

III.

Fru Kringelberg sad atter rustet til Repræsentation i den forreste Stue til Gaden, der nu alene tjente til Spisestue, med den galapudsede Selvkoger og det pænt dækkede Frokostbord foran sig. Hun havde den sædvanlige imponerende Brystsløjfe paa og havde paa Overkrigskommissærens Raad anskaffet sig en Næseklemmer med blaa Glas til at konservere Øjnene med; hun havde den i Dag paa for første Gang, og efter flere Gange at have prøvet den foran Spejlet havde hun endelig faaet et nogenlunde venskabeligt Forhold oprettet mellem den og Næsen, hvis flade og bløde Former længe havde protesteret mod denne nye og uvante Gæst. For at sikre sig dens Forbliven paa Stedet holdt hun sig rankere og knejsede højere end sædvanlig.

Overkrigskommissær Gormsens kendte Trin lød paa Trappen; Fruen saa paa Uhret og maatte erkende, at Klokkeren akkurat var tre Minutter over elleve; og til dette Klokkesiet havde han lovet at være paa Pletten med den nye Pige, som han havde skaffet Fruen fra Tjenestepigeskolen paa Landet og nu havde hentet paa Jernbanen. Det ringede blidt og beskedent; Fruen raabte: Kom ind! Døren var ikke laaset af. Den lille Pensionist gled ind ad Dørens Aabning, som han for at skaane Fruen for Trækvind havde gjort saa smal som muligt, let og lydløst, som var han smurt med Olie. Efter ham skød hans Ledsagerske sig ind, men fik næppe Tid til det, thi Fruen raabte:

- Luk Døren, det trækker!

216

Den nye Pige, som fik denne Hilsen, skyndte sig at adlyde. Det var et ganske ungt, lige udvokset Pigebarn. Hun stod undselig, med skraat ludende Hoved under den mer end tarvelige brune Straahat, paa hvilken en enlig, falmet Tøjrose sad og dinglede lige saa holdningsløs som dens Ejerinde. Svøbt i det stortærnede uldne Shawl, der sad tæt og foldeløst om hende, med den snævre Nederdel af sin Sirtses Kjole stikkende frem under Shawlet, med de altfor store udtraadte, formløse Brunels Støvler med stødte, lakerede Lædernæser, saa hun saa ynkværdig ud som en tynd, skævhovedet middelalderlig Helgenindestatue under en Baldakin paa en Kirkepille. Begge Hænderne, med de forslidte, flossede brune Skindhandsker, over hvilke Haandleddene viste sig som to røde Baand mellem Handsker og Ærmer, holdt hun fast om en lille Urtepotte,

hvori der var plantet en Geranium, der ogsaa havde et forkrøbet og forknyt Udseende.

Fru Kringelberg mønstrede Novicen med sin myndigste Mine. Overkrigskommissæren gjorde en lille, udslaaende Haandgestus, som om han vilde holde et intimerende Foredrag, men fik kun sagt:

- Ja-a-a, skød Øjenbrynene højt op i Panden og kløede sin Hage mod Halsbindets Rand.

- Fandt De hende straks paa Jernbanen? spurgte Fruen.

- Øjeblikkelig - he. Jeg skal sige Dem, gode Frue, jeg gør mig altid forud . . . saadan en Forestilling . . . eller Idé om Mennesker; og jeg forsikrer Dem, den passer næsten altid. He-e.

Fruen stak Underlæben frem, saa atter mønstrende paa Pigen og sagde:

- Du hedder jo Frederikke! Men jeg vil kalde Dig Rikke. For jeg siger ikke De til mine Piger; jeg hører til den gamle Skole; det bliver ikke anderledes i mit Hus.

- Dette . . . hehe . . . dette patriarkalske - lille Frede . . . lille Rikke kender jo Patriarkerne fra Bibelhistorien, sagde Overkrigskommissæren - jeg mener, dette patriarkalske Forhold mellem Husbond og Madmoder paa den ene og Tyendet paa den anden Side stemmer jo med den reli'øse Opdragelse, der udmærker den Tjenestepigeskole, hvor lille . . . he . . . Rikke har nydt den Velgerning at blive opdraget. De behørige Understregninger med Øjenbrynene ledsagede Talen, hvis Periodebygning Overkrigskommissæren nød indvendig.

Rikke saa umaadelig fjollet ud, rørte sig ikke af Stedet, kun 217 famlede den højre Haands Fingre ganske sagte paa Geraniumsplantens Blade.

Fruen skænkede to Kopper Kaffe ud af Kanden til sig og Overkrigskommissæren, derpaa i en Spølkurnme en lille Rest, som hun supplerede med rigeligt Vand af Maskinen og en Sjat kogt, afskummet Mælk. Ved Siden lagde hun et eneste Stykke Sukker, bestrøg et Par Stykker Rugbrød med et saa tyndt Lag Smør, at det brune allevegne stak igennem, og sagde til Pigen:

- Gaa først ud og sæt den tossede Urtepotte fra Dig! Du kan drikke din Kaffe, mens vi spiser, saa kommer Du ind og tager af Bordet, saa vasker Du op, og saa er De nok saa god, Overkrigskommissær, at gaa op og vise hende hendes Kammer, for jeg kan saa daarligt taale at gaa op ad de mange Trapper.

- Hjertelig gerne, bedste Frue, svarede den sidst tiltalte, men Svaret afæskedes ham i en uheldig Stund, thi han tabte et Stykke Sukkerkringle ud af Munden; imidlertid greb han det behændigt i den hule Haand og slyngede det tilbage til dets Bestemmelsessted. Da Tjenestepigen var gaaet ud i Køkkenet, knækkede det repræsentative Apparat inde i Fru Kringelberg; Overkroppen faldt sammen, Næseklemmerne sprang fra sin Plads og havnede i sin Ejerindes Skød, et mat, misfornøjet Udtryk bredte sig over Øjne og Mund. Overkrigskommissæren skottede til hende over sin Mad.

- Bare det ikke er et rigtigt Pjok, jeg har faaet! udbrød hun med et Suk. Overkrigskommissæren sagde:

- Man bør . . . jeg mener, det er en Pligt baade mod sig selv og andre at haabe det bedste. Hvorfor skulde nu just denne pæne, lille Pige, med det beskedne, nysselige Udseende, være hvad De kalder et . . . he . . .?

- Hvor véd De, at hun duer til noget?

- De har jo set hendes udmærkede Anbefalinger, gode, lille Frue.

- Aa - hvad! Dem er man jo altid nødt til at skrive saadan. Alt det Rak, jeg har haft og trækkes med, har jeg jo ogsaa maattet rose i den Tid, man skulde give Skudsmaal.

- Jeg har jo søgt de nøjagtigste Efterretninger hos min Broder, Præsten . . . jeg . . .

- Saa? Ja men jeg tror nu, det er et Pjok. Disse Ord udtalte Fruen med et saa arrigt Eftertryk, at den lille Mand ikke vovede at sige hende imod, men gav sig til at granske 218 paa Formildelses- og Afledningsmidler for det optrækkende Uvejr.

- Nu er der kun fjorten Dage til Basaren. Det kan nok være, at vor kære Fru Kringelberg vil straale i sin nye staaalgraa Silkekjole. Hvad . . . vil hun ikke, den lille Frue? (Fruen vrissede med Hovedet) . . . jo vist vil hun saa. Jeg er vis paa, jeg bliver . . . he . . . he . . . rent ud sagt . . . jaloux, naar jeg ser de Øjekast, Herrerne vil sende samme lille Frue.

- Det Dyr af en Syjomfru faar vel ikke en Gang min Kjole færdig, sagde Fruen, der mærkede, at hendes Sind begyndte at formildes, men i Kraft af et for hende ejendommeligt Koketteri vilde vedblive at være

muggen og for at opnaa dette Maal opsøgte noget, hvorover hun kunde faa Anledning til at ærgre sig.

- Jeg skal endnu i Dag sige samme Syjomfru, at jeg skal have hende alvorlig paalagt at have Kjolen færdig om otte Dage, sagde Overkrigskommissæren, forud glædende sig til at slynge denne bureaukratiske Frase ud mod Syjomfruen. Saa ledsager jeg Dem i Droske, og . . . som jeg har sagt, i Uniform.

Det lykkedes endnu ikke at formilde Fruen; Midlet var brugt for tidt til at gøre sin første Tryllevirkning. Fruen var endnu sur. Pensionisten anstrængte sig paany.

- Det gaar jo slet ikke godt med forrige Frøken Berthelsen i hendes Ægteskab med forhenværende Hofpossementmager Lauritzen.

Nu spidsede Fruen Øren; nu tog Glæden Magten fra alle de mørke Dæmoner i hendes Sind. Der var Tale om den yngste Datter af den Brændevinsbrænder, som havde været hendes Mands Omgangsfælle, og med hvis Familie hun levede paa fjendtlig Fod.

- Saa? sagde hun.

Overkrigskommissæren spejdede omkring i Stuen baade med Næse og Øjne og hviskede:

- Uh . . . der forefalder skrækkelige Scener.

- Fruen bøjede sig fremad. Hendes Øjne lurede graadig paa Skandalen som et Rovdyrs paa Byttet. Overkrigskommissæren rykkede sin Stol tæt hen til hendes og vedblev:

- Hendes . . . rent ud sagt . . . Arrighed er aldeles forfærdelig. Manden . . . det er jo en ældre Mand, der gerne kunde være hendes Fader . . . lider af . . . ja til Dem tør jeg vel nok sige det?

219

Fruen betragtede Overkrigskommissæren med Nysgerrighedens ængstelige Spænding; hun ventede noget ekstraordinært.

- Sig De det bare!

- Af Næseblod, rent ud sagt, hviskede han ængstelig.

- Aa - ikke andet, sagde Fruen halv fornærmet og skuffet, Naa og hvad saa?

- Det kan den stakkels Mand jo ikke gøre ved. I Forgaars kom Tilfældet over ham . . . uh saa voldsomt, og havde netop samme Morgen faaet en ren Man . . . jeg mente noget rent Manchetlinned paa. Naa, Manden kunde maaske med Forsigtighed have undgaaet at tilsmud . . . at besudle det stivede og fransk strøgne Kraveindlæg . . . naa . . . men De véd, han er noget korpulent; som sagt, Ulykken skete. Men saa satte Fruen i et Skrig, ja der siges ligefrem i et Brøl og skældte Manden saa aldeles utilbørlig ud . . .

- Hvad sagde hun?

- Hun sagde . . . ja . . . hehe . . . hi. Hun sagde . . . ja hun sagde: Dit ækle Schvinebæst!

- Ja, det har altid været uhyre simple Folk, de Berthelsens. Derfor holdt Kringelberg ogsaa saa meget af dem. Nej . . . vil man tænke sig! Sagde hun Svinebæst?

- Det véd Gud, hun gjorde, lille Frue. Og saa kaldte hun paa begge sine Piger.

- Naa det er derfor hun stikker sin Næse saadan til Vejrs, fordi hun har Raad til at holde to Piger. Jeg skulde bare være hendes Mand. Naa og hvad saa?

- Og saa kaldte hun dem til Vidner paa, at det ikke var hendes Skyld, at der blev leveret saadant Tøj til Vask og Strygning, og saa græd hun og skældte igen paa Manden, saa' han blev helt ude af sig selv og erklærede, at han vilde drukne sig i Sortedamssøen, og saa gik han.

- Men dronede han sig? spurgte Fruen.

- Nej, men han gik lige op til Konens Forældre og sagde, at han vilde skilles fra hende, og saa gik Moderen med ham og vilde stifte Forlig mellem dem; men véd De, hvad Datteren gjorde ved hende?

- Nej, hvad gjorde hun?

Overkrigskommissæren vred sig og hviskede med en blød og bly Røst, der stod i en latterlig Modsætning til de raa Ord:

- Hun aabnede Døren for hende og sagde: Pil Du af, dit gamle Dyr!

220

- Nej, det er mageløst. Og Fruen lo, saa det klukkede, og slog Hænderne sammen som af forarget Forbavselse, men egentlig applauderede hun Skandalen. Der kom Liv i hende, hun rejste sig op, gik frem og tilbage i Stuen, satte Næseklemmeren paa sin Plads og gentog:

- Nej, det er mageløst, det er mageløst!

Da Pigen, som hun havde ringet paa, kom ind for at tage af Bordet, saa Fruen endogsaa helt mildt til hende, tog noget gammelt Sytøj ud af en Skuffe, angaaende hvilket hun gav hende vidtløftige Anvisninger, og beordrede hende til at gaa op paa sit Kammer og gøre det i Stand; Overkrigskommissæren spurgte Fruen, om han saa skulde vise Pigen Vej; Fruen nikkede med et distræt Smil; hendes Tanke svømmede og boltrede sig vellystig i Skandalens Højvande; hun gav sig endogsaa til at synge falsk. Overkrigskommissæren betragtede med Stolthed sit Værk, medens han sagde:

- Kom saa lille Fred . . . Rikke, saa skal jeg følge Rikke op i . . . Jomfruburet . . . he-he-e.

Fruens Tanke fløj pludselig i Land og slog ned som en Høg paa Overkrigskommissæren. Der var noget i disse Ord og i det Blik, hvormed han ledsagede dem, som vakte og irriterede hende i højeste Grad. Overkrigskommissæren krummede sig som en Kylling under en Høgeklo, der greb ham fra hendes koncentrerede Forbitrelsesblik, og sank i Knæ.

- Tak, sagde hun med dirrende Stemme, jeg skal nok selv vise min Pige hendes Kammer. De skal ingen Ulejlighed gøre Dem. Ja nu gaar jeg.

Under den sidste Replik tabte Overkrigskommissæren Vejret, opgav al Tanke om Modstand, bukkede dybt og gik baglængs bukkende ud ad Døren med Ruelsen malet i hvert Træk. Fruen stod og stirrede med sammenbidte Tænder ud af Vinduet, og, da hun hørte Porten gaa, sluttede hun, at Overkrigskommissæren var kommen ud paa Gaden, se ham kunde hun ikke; thi han strøg sig som en Kat langs Husenes Vægge.

- Kom med, sagde hun befallende til Pigen og gik foran gennem Døren op ad Trappen til Kvistetagen; Køkkentrappe fandtes ikke i Huset Den trivelige og dovne Dame havde faaet en forunderlig energisk Fart i sig; hun tog to Trin ad Gangen, og Skørterne susede om hendes tykke Smalben. Pigen, som var uvant med københavnske Trapper, blev helt forpustet og var nær ved at snuble over de jernbeslagne Trin. Paa den sidste Afsats 221 standsede Fruen og afventede hende. Hun lod hende puste af for selv at betænke sig, saa hvast paa hende og spurgte:

- Fortalte den . . . den ældre Herre Dig noget paa Vejen?

Frederikke fæstede sine troskyldige, lyse Øjne paa sin Frue, men blev blussende rød. Det æggede Fru Kringelberg endnu mere, og hun gentog Spørgsmaalet i en endnu skarpere og mere bydende Tone, da opløstes Pigens subordonerede Alvor i et ubetvingeligt Udbrud af Latter, som hun dog straks blev fortvivlet over, og hun stræbte af al Magt efter at faa Ansigt og Sindet lagt til Rette igen.

- Er Du gal? Hvad griner Du af? raabte Fruen. Vil Du lige øjeblikkelig svare paa, hvad jeg spørger Dig om! Naa - hvad sagde den . . . fremmede Herre til Dig?

Saa ynkelig som et Skolebarn, der bekender sin Forseelse, svarede Frederikke:

- Han vilde kysse mig paa Halsen, og saa "neb" han mig i Kinderne her paa Trappen.

Og atter blev Pigens Ansigt blussende rødt, og Latteren fusede ud som en Springvandsstraale. Men den blev standset i Farten af Fruens Raseri, der fik Udflod i følgende Harangue.

- Naa saa Du er af den Slags! Saa bliver Du ikke gammel i Gaarde. Saadan en uanstændig Tøs! Skam Dig dog noget! Saa Du begynder allerede at jave med Mandfolk? saadan en raa Unge! Det siger jeg Dig, at, hvis jeg opdager, at Du bare ser paa et Mandfolk, saa skal jeg, ved den levende Gud . . . Naa det er nogle rare nogle, der kommer ude fra Landet.

Frederikke var bristet i Graad; hun var sig bevidst at have ' undflyet Overkrigskommissærens erotiske Avancer med den største Uvilje, og hun havde set den blanke lille Mand selv blive aldeles ulykkelig over sin Dristighed. Endelig fandt hun vel sagtens ikke, at det hele var saa farligt, men en saadan Arrighedens Skylnregn var hun ikke vant til at staa for; alene Bulderet forfærdede hende rent nervøst, især da Døren i Etagen neden under gik op, og to Hoveder kiggede ud af Sprækken for at se, hvad det dog var for et Spektakel. Hun var nær ved at synke i Jorden og havde intet andet Værgemiddél end Graad. Da Fruen nu ogsaa blev opmærksom paa, at Scenen fik et Publikum, fandt hun det raadeligst at holde inde med Changeringen; hun afdæmpede sin Stemme, som dog dirrede af Forbitrelse, da hun, efter at have smidt

Pigekammerdørnøglen nogle Trappetrin opad, med en kommanderende Haandbevægelse sagde: 222 - Der er Kammeret oppe. Døren er lige for Næsen af Dig, dit Fæ. Bliv Du bare deroppe; Du skal saamænd ingen Ulejlighed gøre Dig med at komme ned til Middagsmaden, for jeg har faaet den Middagsmad, jeg skal have, og jeg gaar i Seng . . . Saadan en uanstændig Tøs! At saadant noget kan ske i et ordentligt Hus!

Og medens Fruen gik nedad Trappen, hørtes stadig hendes skændende Brummen som Lyden af en hendøende Torden; den summede endnu om Ørene paa det stakkels Pigebarn, der med Sytøjet og sin Klædebylt naaede op til den lille umalede og uhøvlede Brædedør, som førte ind til hendes Kammer; inden hun fik drejet Nøglen om i Hullet, hørte hun nede fra tredje Sal en Kvindestemme sige:

- Gud, hvor den Fru Kringelberg dog er en simpel Konet
- En ren Rappenskralde! svarede en Mandsrøst!

Og Frederikke, som troede, at det var en forfærdelig fin Dame, hun kom til at tjene hos! Hun vidste jo ude fra Landet, at det var en Grossererfrue, og i den nærmeste Købstad var der kun en eneste Grosserer, som ogsaa var Konsul, og hans Hus var betragtet som Byens allerfineste; at komme til at tjene der, var en Ærgerrighedssag for Egnens tjenestestøgende Tyende. Frederikke havde forestillet sig, at det var en lignende glimrende Skæbne, der ventede hende. Og nu var hun bleven modtaget med en saadan Arrighedssalve.

Hun drejede Nøglen om i Døren, og det lille, usle Tagkammer laa for hende med en skraa Væg til venstre, som hun nær var løbet med Hovedet imod, og hvis hæslige graastribede Papir var løsnet fra Brædebeklædningen af Fugtighed og hang dinglende i krøllede og fedtede Laser. Det var noget andet end den hvidkalkede, lyse og luftige Sovestue i Tjenestepigeskolen ude paa den frie Mark med vid Udsigt til Horisontens Skovpartier, der vekslede med grønne Bakkekamme i hyggelige og milde Linjers luftige Omrids, som hun var vant til at se ud paa i de lyse Sommeraftener. Uden alt bevidst poetisk Sværmeri, der laa udenfor hendes Rækkeevne, havde hun tidt ladet Øjet følge langs med disse Linjer og i en behagelig Ørkesløshed i Tanken vugget sig op og ned med deres bølgende Hævninger og Sænkninger. Her ludede alt tæt, knugende, snævert, smaaligt udregnet ned over Hovedet paa hende; den skraa Brædevæg stod som en stadig Trusel om et Ørefigen; den snævre, korte Seng med den lille "Dyne overtrukken med gult, fedtpletlet Sirts, der var en 223 forhenværende Nederdel af en aflagt Morgenkjole, var Ikke indbydende til at hvile sig i. Hvor tarveligt denne fattige, forældreløse, paa en velgørende Stiftelse opdragne Pige end var vant: Lys, Luft, Rum havde hun ikke været vant til at mangle. Det halvt klosterlige Livs efter Klokkeslet ordnede Regelrethed, med det pedantiske Opsyn og indskrænket-skikkelige kvindelige Funktionærers snærpede Moralisering havde vel, siden hun blev voksen, da Munterheden og Livstrangen udfoldede sig sammen med Legemet, mangen Gang ægget hende til indre Modstand og smaa drillende Oprørsforsøg; men noget ondt og "arrigt som sin nuværende Frue havde hun aldrig stødt paa. Den megen Kirkegang, Bøn og Salmesang, som Educandinderne, i Følge Stiftelsens Fundats, blev holdte til, havde ikke ret ligget for hende; hun havde tidt været adspredt under saadanne Andagtsøvelser, var bleven greben i at se ud af Vinduet og betragte en forbiflyvende Fugl eller, om Vinteren ved Lys, i at lave et Kaninhoved af sit dertil præparerede Lommetørklædes Skygge paa den kalkede Væg til Morskab eller Forargelse for sine Naboersker, og havde faaet strænge Irettesættelser derfor, men hvor længtes hun i dette stygge Loftskammer efter en Salmetone! "Hun satte sig, beklemt forkuet paa Kammerets eneste Stol med det lasede Betræk, satte sig yderlig og umagelig, som var hun bange for samme Stol, lyttede i sløv, forskræmt Ørkesløshed, men hørte kun en løjerlig fjern Summen, der af og til afbrødes af skingrende Raab med levende Rejer eller holstensk Sild, men hun forstod ikke Ordene eller Mening og blev uhyggelig til Mode ved den snart melankolsk-klagende, snart raat brølede Tone i disse Raab. Og v nu dette København, Hovedstaden og Kongens Residents, som hun havde forestillet sig ganske ubestemt som "mageløs dejlig"! Da hun steg ned fra Jernbanevognen paa Perronen, var hun bleven puffet og skubbet, var bleven modtaget af den lille, gammelagtige Fyr med det søde Smil, var vandret med ham i Regnvejrgennem mørke, snavsede Gader, hvor hun ikke kunde høre Ørenlyd for Vognenes Rullen, heller ikke se noget, fordi hendes Ledsagers hurtige Gang forbød hende enhver Standsning. Var der noget kønt ved det? Og saa den "gamle, sære Stabejs", der vilde kysse hende? Ja, det var da det eneste morsomme, men hun havde saamænd ikke andet i Sinde end at gøre Nar af ham, og saa kunde Fruen blive saa gal! Det ene uhyggelige og ængstende Indtryk jog det andet igennem denne lille Hjerne, der blev helt fortumlet og ikke vidste, hvordan 'den skulde komme 224 til Hvile og Fred i noget hyggeligt eller glædeligt, som den trængte til. Hun pillede en Knude op paa sin Bylt, der laa paa Sengen, og trak en lille Pakke ud; det var hendes Salmebog, som var indhyllet i et rødt- og hvidtærnet Bomuldslommetørklæde. Hun bredte Tørklædet ud paa sit Skød, lod Salmebogen aabne sig af sig selv, fandt en god gammel bekendt, læste den og læste videre, mere vuggende sig i Rytmerne end tænkende over, hvad Ordene indeholdt; hun holdt mest af dem, hvori der var en stærkt markeret Verstakt, og var netop midt i en Strofe, som hun nynnede, reciterende, med mekanisk Skansion og pligtskyldig standsende efter hver Verslinje uden smaaligt Hensyn til Enjambements. Hun havde vel læst en halv Snes Salmer paa den Maade og havde lige endt følgende Strofe:

Se, hvor saare
Længsels Taare
rinder paa min svage Kind,

hvor jeg trænges,
hvor jeg længes
efter dig i Sjæl og Sind;
lad dig finde, lad dig finde,
lad mig trænge til dig ind;

da hun sprang op af Stolen, aldeles forfærdet, med et lille Skrig. En Mandsstemme, stærk og skingrende som et Messinginstrument, lød fra Luften og skar som en skarp Kniv det Stemningsflor igennem, som denne tankeløse Gyngbevægelse i Verstakten havde vævet om hendes Tanker. Kaad trodsende, raat forstyrrende buldrede de banale Rytmer og Ord:

Paa Allenberg er mejet kønt,
der er grumme kønt;
der vi danser under Løvet grønt,
det er mejet grønt,
det er grønt

Pigen tæt sig læner mod mit Bryst,
mod mit ømme Bryst
Trykke-Polka er en salig Lyst,
er en salig Lyst,
er en Lyst.

Og saa kom et Efterspil i Form af nogle skarpe Fløjtetriller, der svirrede gennem Luften.

225

Det var blevet Solskin. Det kløvede Skyerne med en blændende, overvældende Lysmasse, der gennem Vinduet væltede sig langt ind i Kammeret; de glaserede Teglsten, der dannede Gavlen paa Nabohusets knækkede Tag, kastede saa skarpe Reflekser af Sollyset lige ind i Øjnene paa Frederikke, at hun maatte knibe dem sammen under disse hvide Stribers første Anfald. Da hun atter aabnede dem, gik hun til Vinduet, der stod aabent, og nu saa hun en Haand gribe i en af Teglstenene tæt ved Tagets Hjørne, saa kom et med hvide Skindbukser, Uldstrømper og Lærreds Sko besat Ben, og tilsidst en hel hvid Mursvend svingende om Hjørnet, behændig voltigerende og holdende sit Bræt med en fastsiddende Kalkmasse, hvori Murskeen var plantet fast, under den venstre Arm, som sidst kom frem. Han stemmede Knæerne fast mod de glatte Tegl, som om det var Katteklør, der borede sig ind i en Træstamme; hans Fløjten lød nu i langsom Takt, beroligende, opfordrende til Forsigtighed; men da han havde faaet et mindre usikkert Fodfæste mod den omløbende Tagrende, slog bemeldte Fløjten atter ind i den kaade, skingrende Dansetakt. Frederikke saa ham kun bagfra, medens han laa paa Knæ og udspækkede nogle Tagstens Rande med Kalk. Den Fyr kom hende jo slet ikke ved; det var meget bedre, at hun læste videre i sin Salmebog end stod og saa paa saadan en tosset Mursvend; bare han vilde lade være at fløjte, for det forstyrrede hende. Men det er sandt, der var det Sytøj, Fruen havde givet hende med; det var bedst, hun snarest mulig tog fat paa det, saa skulde hun nok passe sig selv og lade Mursvenden være Mursvend. Inden hun begav sig hen at hente bemeldte Sytøj, kastede hun dog et Blik ud af Vinduet. Der laa han, solbeskinnet og hvid paa den funklende Teglstensskraaning; den svære, tyreagtige Nakke med den kraftige rødbrune Farve mødtes med det mørkebrune krøllede Haar, der groede tæt og frodig frem som et Tjørnekrat, mens det glinsede blankt i Solen. Denne rødbrune Nakke, dette krøllede blanke Haar med Straahatten paa Sned, den brede Ryg, hvor Skuldrenes Bevægelser saas uden paa Vestens hvide Bagklædning, hele denne robuste Skikkelse tvang Pigebarnets Øje; hun kunde ikke faa det til at slippe denne Mursvend, der jo slet ikke kom hende ved, som hun bestandig indvending paastod for sig selv. Endog den Fløjten, som havde skræmmet hende og kyst hende fra Salmebogen, maatte hun høre paa, og, som hun før vuggede sig i Verstakten, traadte hun nu Dansetakten sagte med den ene Fod. Uvilkaarlig kom hun til at tænke

226

paa de Dansemelodier, som saa lokkende klang over til hende mangan en Søndag Aften fra en nærliggende lille Skov, naar hun klædte sig af med sine Kammerater i den hvidkalkede Sovestue; Tonerne kom fra et Skovbal under aaben Himmel for Egnens Karle og Piger, men det var de unge Tjenestepigeaspiranter paa det strængeste forbudt at deltage i saa farlige Forlystelser. Frederikke havde mange Gange ønsket, naar hun laa i Sengen og endnu hørte Violintonerne fjernt og svagt, at hun turde staa op og gaa over og danse, men hun maatte indskrænke sig til svagt at bevæge de nøgne Fødder mod Træbeklædningen ved Sengens Fodende. Nu stod hun, støttet med Albuerne mod Vindueskarmen, saa ud i den lysblinkende Luft, hvor hvide Skyer sejlede højt over Tage og Skorstene, som hun kunde se i den Aabning, der frembragtes mellem det Hus, hun boede i, og Nabohuset, derved, at det sidstes Tag var bygget paa den nævnte ejendommelige Maade, saa at det ingen lige Gavl havde, medens dets Tagrygning ikke laa højere, end hun kunde se op til den fra sit Vindue. Hun fulgte nu med en Spænding, som andre føle for en dramatisk Handling, Mursvendens langsomme Entren opad under Akkompagnement af de vekslende Vals-, Hopsa- og Polkamelodier, som han fløjtede. Saa . . . nu et behændigt Sæt! Og han sad overskrævs paa Tagrygningen, rejste sig, spadserede langs ad den med en Kats Sikkerhed og Ugenerthed, stolt knejsende op mod den blaa Himmel, stadig med Hatten paa tre Haar, avancerende hen mod Skorstenen, som han besaa og lod til at finde uden Trang til Udspækning eller anden Istandsættelse, thi han vendte sig brat, og stod nu med Ansigtet vendt mod

Frederikke. Ja, det var nu alligevel en uhyre køn Mursvend, som stod der højt i Luften med solbrændte Kinder, ridderlig Knevelsbart og Fipskæg og spillende, forsorent-lystige brune Øjne, der ramte Frederikke med en saadan Magt, at hun, ildrød i Hovedet, for tilbage fra Vinduet ind i Kammeret Men det varede ikke længe, før hun, lokket og draget af noget, der var stærkere end hun selv, maatte liste sig hen mod Vinduet, hvor hun i Haab om at være i Skjul bag Væggen, paa skraa skottede op mod hin Ridder, der havde øvet sin luftige Idræt og nu efter fuldendt Daad vankede stolt triumferende ad den smalle Sti med frygtelige Afgrunde paa begge Sider. Frederikke havde ikke aldeles uden Frugt læst de Romaner, der, efter at have passeret Præstens og Forstanderindens Censur, fra Sognebiblioteket vare komne indenfor Tjenestepigeskolens moralsk-æstetiske Kordon; det var 227 væsentlig kun nogle danske, saakaldte historiske Romaner fra ældre og nyere Tid. Helt ubevidst fik de unge Helteskikkelser, som ud fra disse Bøger vare gaaede over i den attenaarige Piges Fantasi, Kød og Blod og samlede sig i Mursvenden i de hvide Arbejdsklæder, det brune Korsskæg, den robuste Legemsbygning, der spadserede langs Tagrygningen paa det københavnske Hus.

De brune Mursvendeøjne slap ikke deres Fangst. Oppe fra Luften lød det:

- Hvor blev De af, Jomfru? Jeg saa Dem jo meget godt.

Frederikke trykkede sig tæt op til Væggen med bankende Hjerter; hendes Tanke var først at smække Vinduet i og flygte langt ind i Kammerets mørkere Baggrund; men hun gjorde det alligevel ikke, hun blev staaende. Alt var nu ganske stille; hun lyttede, men hørte ingen Bevægelse deroppe. Da vovede hun at komme frem, først med Næsetippen, saa med den halve Del af Ansigtet i Profil foran Vinduet. Nu kunde Mursvenden se hende, og for paa sin Vis at yde den unge Tjenestepige ridderlig Hylding gav han sig til at at balancere vekselvis paa det ene og det andet Ben som en Linedanser langs Tagryggen, hvorpaa han svingede med Hatten, raabte Hurra og sang, saa Frederikkens Trommehinder dirrede:

Ak, aldrig faar jeg svalet mit Hjertes hede Brand,
og aldrig faar jeg Tag i Livets Lykke,
før femten tusind Piger i Danmarks grønne Land
til min uldne Trøje tæt kan trykke.

Frederikke syntes, at hun burde finde, at det var noget forfærdeligt Sludder, den Mursvend sang, men hun følte sig dog nødt til igen at trække Næsetippen udenfor hans Synsvide for at le, saa det klukkede i hende.

Mursvenden rømmede sig højt; dernæst hørte Frederikke et temmelig tungt Fald. Nu var det altfor fristende at lade Profilen komme frem med Næsetippen som Forløber. Mursvenden var entret ned ad Tagstenene og stod nu paa Tinden af Brandmuren mellem begge Husene; den laa saa lavt, at hans Hals var i Niveau med Pige-kammerets Vindue, og pludselig saa Frederikke til sin store Forfærdelse et Par mørkebrune Knevelsbarter glinse hende i Møde paa temmelig kort Afstand; hun saa bemeldte Knevelsbarter glide hver til sin Side, skille sig i Midten og blotte et Par svulmende røde Læber og to Rader Tænder, som intet Rovdyr kunde ønske hvidere og stærkere. Nu syntes Frederikke, 228 at Mursvenden nærmede sig paa en altfor faretruende Maade; hun gjorde et ilsomt Tilbagetog helt hen til den anden Ende af Kammeret; ja hun stillede sig endog med Ryggen op til Udgangsdøren, stift rettet og med Hjertet bankende oppe i Struben, da hun saa Mursvendens Ansigt i Vinduet med Hagen støttet mod Karmen og ganske ugenert ladende Øjnene spille om i Kammeret. Da de havde opdaget hende, som hun stod der i Halvdæmring, tog deres Ejer Straahatten af Hovedet og gjorde et dybt Buk. Nu brast Frederikke atter ud i en ubetvingelig Latter, der umærkelig gled over i Graad; hun skyggede med begge Armene for Øjnene og klemte Ryggen tæt op mod Døren. Imidlertid var det hende umuligt at bare sig for at kikke gennem sine to Armes Mellemlum . . . bestandig lo de i Solen glinsende brune Knevelsbarter, dunkelrøde Læber og elfenbenshvide Tænder hende i Møde. Gennem det samme Mellemlum forsøgte hun at presse følgende Ord:

- Kan De ikke passe Dem selv? Men det blev ved en klynkende Hvisken, saa det næppe var rimeligt, at Ordene naaede deres Adresse. Imidlertid gled Taarerne langsomt ned ad de ru, rødlige Arme og standsedes i Farten af den dunagtige hvidgule Haarbeklædning.

- De er vist fra Landet, Jomfru? sagde Mursvenden.

- Det . . . det kan jo være Dem det samme, svarede Tjenestepigen med Bestræbelse efter at lægge Indignation i Repliken.

- Hvad behager? sagde Mursvenden.

- Ingen Ting, svarede Frederikke.

- Naa, ikke det? Det var forbandet lidt . . . He! Har De aldrig været paa Alleenberg, Jomfru. Inte? Ja saa? Heller inte paa Tivoli. Nej, vil man bare se . . . Hvorfor kryber De i Skjul? De skulde komme lidt her hen, saa kan vi tale om Tingene.

Nu saa Frederikke, at Mursvenden havde arbejdet sig i Vejret, saa næsten den halve Krop laa lænet ind i Kammeret paa Karmen. Det gyste ned igennem hende; hun blev tør og hed i Munden af Rædsel; uden selv rigtig at vide, hvad hun gjorde, fik hun Nøglen drejet om i Døren, smuttede baglængs ud ad den og slog den i efter sig. Hun stod ude paa Loftsgangen og lyttede med højt bankende Hjerter og dirrende Knæ. Instinktmæssig havde hun revet Nøglen af og laaset udvendig fra. Efter en god Stunds Forløb lagde hun Øjet til Nøglehullet, stod længe og 229 kikkede, og, da der ikke viste sig Spor af nogen Mursvend mere, lukkede hun sig ind igen og tog fat paa det Sytøj, hendes Frue havde givet hende med.

Hun kunde ikke faa sine Tanker fra det Eventyr, hun nylig havde oplevet. Hun havde alligevel aldrig set saadan en Mursvend! Og saa havde han nævnet Tivoli! Medens Synaalen arbejdede, lød dette Ord bestandig for hendes Øre; hun saa mange Gange op fra sit Arbejde, om ikke Mursvenden stod der endnu, saa vilde hun ikke være saa fjollet som før, men spørge ham ud om dette Tivoli, om hvilket hun efter en ældre kvindelig bekendts Fortælling allerede i Tjenestepigeskolen havde dannet sig den mest glimrende Forestilling som et Sted, hvor der lød en Dansemusik langt vældigere end den, hun havde hørt klinge hen til sig fra Skovballerne, og hvor det ene lysfunklende Krystalslot knejste ved Siden af det andet, og ind i disse Forestillinger vævede sig de, som hvilede i hendes Fantasi, afsatte af de historiske Romaner. Midt i al Musiken og i Lysglansen gik Riddere med vajende Fjer, klingende Sporer og raslende Sabler lig de to hjempermitterede Dragoners, som hun havde set slæbe langs Landsbyens Gade, sammen med dem vankede Damer med fejende Fløjels- og Silkeslæb; . . . hun saa Mursvenden i en glimrende Dragt og med Dragonhjelme paa Hovedet, Guldsporer paa Støvlerne og Skarlagenskappe over Skuldrene; hendes Hjerne syede Dragter sammen efter de Modeller, som uklart stod for hende fra Romanerne, efter de to hjempermitterede Dragoners og den ved Tjenestepigeskolen nærmeste Købstads Postmesters Uniformer, samt af Kuskens og Tjenerens Liberi paa Herregaarden, samtidig med at hendes Hænder flikkede paa Fru Kringelbergs gamle Snørliv og vatterede Skørt. Hvor det var kedeligt, at Mursvenden ikke var der mere! Nu havde hun saa mange Ting at spørge ham om. Da hun var færdig med Sytøjet, vovede hun sig hen til Vinduet, valgte sin Udkigsport som før ved Væggen og nærmede Ansigtet i Profil til Ruden, og, da der intet var at opdage, lænede hun sig udad, lod Øjnene glide om paa Nabohusets Tag - ikke Spor af Mursvend at opdage. Saa faldt hun atter hen og lod sig hvirvle om i Billedvrimlen fra før, blev overvældet af den og bange for den, rev sig løs og greb atter efter sin Salmebog, men blev staaende med den i Haanden med Pegefingeren stukket ind mellem Bladene, ledende i Hukommelsen efter et Vers, der var skikket til at holde sig fast ved, da en vældig, skrattende, alt overdøvende, hver Tanke dræbende Lyd af en Klokke lød 230 lige over hendes Hoved og formelig smertede inden i hende. Hun havde ikke bemærket dette Meddelelsesmiddel mellem Fruen og hende, denne store klodsede Klokke, der hang over hendes Sengs Hovedgærde paa Væggen ved Vinduet. Hun skyndte sig at lystre Signalet, der bød hende at komme ned og passe Middagsmaden.

IV.

Fru Kringelberg havde som sædvanlig ligget til Sengs flere Dage efter sin sidste Sindsbevægelse. Efterdønningerne af hendes Sinds oprørte Hav ramte hendes nye Tjenestepige i Form af en Gnavenhed, der fordeltes ligelig paa alle de Tjenesteydelser, hun fordrerede af hende. Men Frederikke var ikke uvant med sligt; den Dame, der i Tjenestepigeskolen havde doceret Vask og Strygning, kunde ogsaa være gnaven. Frederikke maatte nu blive nede hele Dagen og opholde sig i Spisestuen ved Siden af Fruens Sovekammer. I de lange ledige Timer søgte hun igen Trøst i sin Salmebog. Mursvendens Billede afblegedes snart i hendes Fantasi og forstyrrede hende ikke mere i denne Andagt, der bestod i at vugge Tanken i Søvn ved Versenes Takt. Den fjerde Dag var Fruen mere bedrøvet end gnaven; hun nedlod sig til at betro sin Tjenestepige, at hun var et ulykkeligt Menneske, som ingen brød sig om, og som alle oversaa, og som aldrig havde kendt til andet end til Skuffelse og Modgang i Livet. Skønt Frederikke ikke rigtig kunde indse, at en velhavende Kone kunde have Grund til at klage over sligt, smittede hendes Frues Graad hende tilsidst, men det syntes Fruen ikke om; det var hende for megen Familiaritet, og hun besvarede sin Piges sympathetiske Rørelse med Ordene:

- Men hvad flæber Du for? Pas Du hellere Dit Arbejde og lad være med at tude over Ting, som ikke kommer Dig ved.

Men Frederikke var nu kommen i Gang med at græde og blev ved i Følge Inertiens Lov, saa, da hun fra Sovekammeret kom ind i Spisestuen og med sit Sytøj tog Plads paa en Rørstol henne ved Døren, randt Taarerne strømmevis ned over hendes Kinder; hele Tilværelsen syntes hende et stort Regnvejr, hvor 231 alt græd og hylede undtagen en Mursvend, der til hendes Ærgrelse stod paa Tagryggen paa det ene Ben og svingede det andet ud i Luften; det var en væmmelig Mursvend, ad hvem hun i Tanken truede med sin

knyttede lille røde Haand for at skræmme hans Billede bort. Salmebogen maatte atter til; den hjalp, indtil hun blev træt af at læse, saa kom Mursvenden igen, han, hvem det de foregaaende Dage var lykkedes hende næsten at genne helt bort, og med ham kom Tankerne om det fjerne, glansfulde Tivoli igen og huserede i hendes Hjerne; det laa bag en høj Mur, hvorfra der lød Dansetoner ud, samtidig med, at det universelle Regnvejr piskede imod den. Som Fruens Klokke forleden Dag satte nu Dørklokkens mildere Lyd et brat Punktum for Drømmerierne; hun ilede ud for at lukke op.

Der stod en Herre uden for Døren, som Frederikke fandt umaadelig fin; hendes naive landlige Smag stødtes ingenlunde ved, at Cylinderhatten sad paa tre Haar, at den sorte, rødstribede Silkekravat ikke var elegant i Farven, og at Glansen af Slid havde afløst Silkens naturlige Glans; hun anede ikke, at den store Brystnaal, der var plantet i den foran paa Brystet, ikke hidrørte fra en Juvelers Butik, men fra en Isenkræmmers Lager; hun havde ikke Øje for, at den blaa Dyffels Vinterfrakke dels ikke hørte den langt fremskredne Foraarssæson til, dels var for vid til den, der bar den. Men det underlige var, at hun syntes, hun skulde kende den Herre, især da hun hørte ham spørge:

- Med Forlov, Jomfru . . . er Fruen hjemme, hvad?

- Hun ligger, svarede Tjenestepigen.

- Føj for Satan, sagde Herren, saa grundende i Vejret og gav sig til at fløjte. Men aldrig saa snart var den første Takt af Melodien kommen gennem hans Læber, før Frederikke udstødte et lille Hvin.

- Hvad, b'faler? sagde Herren . . . Men ih Du Frelserens Arbejdshus! Det er jo den lille Jomfru fra Vindvet igaar. Saa De tjener Tante Sukkerkringle? Se, se!

Da Frederikke gennem Omklædningen havde genkendt Mursvenden paa hans Fløjten, blev hun rød i Hovedet, fik Hjerterbanken og pillede ivrig ved sit Forklædebaand; men da denne efter hendes Opfattelse glimrende Vittighed i Øgenavnet til hendes Frue kom frem, brast hun i Latter og slap Dørklaasen med den ene Haand. I et Nu følte hun Mursvendens Arm som et stramt Bælte om sit Liv, hun søgte at skyde ham fra sig med begge sine Hænder; men, hvad enten Modstanden manglede 232 virkelig Energi, eller Mursvendens kraftige Taktik var vant til Sejre i Kampe af den Art - vist er det, at hans Knevelsbart og Fipskæg straks efter kildrede hendes Mund og Hage; et ordentligt Kys blev trykket mod hendes Læber. Hendes Lemmer mattedes, og hendes Modstandskraft opløstes, da hans Øjne funkede hendes tæt i Møde, og hun saa farvede Hjul gnistre om de sorte Pupiller. Da han slap hende, tumlede hun halvt bevidstløs ind i Stuen, sank ned paa den nærmeste Stol og brast i Graad. Mursvenden var ogsaa gaaet ind i den forreste Stue, hvor han indtog en teatralisk Stilling i anden Position med Haanden paa Hjertet, tog derpaa en Tollekniv op af Vestelommen, gik hen i Vinduet og skar ganske ugenert en Rose af en af de der staaende Buske i Urtepotter; med forceret smægtende Galanteri rakte han den til den grædende unge Pige, der sad sammenkrøben paa Stolen. Hun rørte sig ikke for enten at modtage eller afslaa Blomsten, den faldt i hendes Skød og trillede sagte ned paa Gulvet. Nu lød Fruens vredt skingrende Klokke inde fra Sovekammeret; Frederikke for sammen, rejste sig og løb derind, medens Mursvenden ugenert satte sig i Sofaen med det af Overkrigskommissæren besørgede brunrøde Reppsbetræk, og det paa en saa ugenert Maade, at han lagde det ene Ben op i den.

- Kan Du ikke komme og sige, hvem der ringer? raabte Fru Kringelberg med en saa kraftig Stemme, at den vilde have beroliget enhver med Hensyn til Farligheden af hendes Sygdom. Hvis det er Overkrigskommissæren, som Du har staaet og pjanket med, saa . . .

- Nej, det er Mursvenden - det . . . er . . .

Med et kraftigt Ryk svang Fru Kringelberg sig over Ende i Sengen og hug begge sine knyttede Hænder mod Overdynen, saa en Sky af Dun røg ud i Stuen som en Flok opskræmmede Fugle.

- Men har jeg nu ikke sagt Dig tusinde Gange, Din . . . uh, . . . at Du skal smække Døren i lige for Næsen af ham . . . - Nej, det har Fruen aldrig sagt . . .

- Naa, det har jeg ikke? Siger Du, at jeg? . . . naa, men det maa Du da selv kunne begribe. Saadan en Døgenigt, saadan en Abekat, saadan en Socialist!

Ved det sidste Ord, om hvis Mening Frederikke vel havde en saare taaget Forestilling, men til hvilken dog knyttede sig Billedet af en Fjende af Gud og Kongen, blev hun helt bange, thi ude paa Skolen havde hun lejlighedsvis hørt Socialisterne omtale af Præsten, Forstanderinden og Lærerinderne som Tidens 233 Pest, som Forbud paa Antikristens Komme. Ord, som hun mindedes fra sin Religionsundervisning og fra Prædikener, som hun havde hørt i Kirken, uden at de havde efterladt et Billede i hende, Ord, hvis rent materielle Klang havde skræmmet hendes Øre, kom op i hende; hun huskede en Ytring om, at Djævelen kunde paatage sig Skikkelse af en Lysets Engel; hun havde aldrig set nogen, der gav hende et stærkere Indtryk af en Lysets Engel, end Mursvenden, og dog . . . da han kyssede hende, eller rettere lidt efter Kyset, havde hun følt sig saa grænseløs skræmmet, opløst, fortvivlet; og nu hørte hun, at samme Mursvend var

Socialist. Skulde det være Djævelen selv?

- Falder Du i Staver, Dit Pjokkehoved? lød Fruens Stemme - hvad har Du sagt til den . . .? Pludselig saa hun mistænkelig spejdende paa Frederikke og udbrød:

- Hvoraf véd Du, at han er Mursvend?

Frederikkes korte Erfaring havde lært hende Løgnens praktiske Nytte trods alle theoretiske Skildringer af dens Syndighed; hun havde endog set den anvendt paa Tjenestepigeskolens Udstilling af Haandarbejder, som udgaves for at være et udelukkende Resultat af Elevernes Flid, skønt baade Forstanderinden og to Lærerinder havde hjulpet ivrig til i de sidste Par Uger, før disse Prøver bleve fremlagte for Offentligheden. Hun svarede derfor uden Frygt for at begaa noget ondt:

- Det sagde han, han var. Han sagde . . . han sagde, at jeg bare skulde hilse Fruen fra Mursvenden.

Straks efter bankede det paa Sovekammerdøren.

- Maa jeg ikke bevidne søde Tante min dybt følte Deltagelse over, at Tante er do'lig, lød Mursvendens Røst tæt bag Døren inde fra Spisestuen. Maa jeg komme ind til stakkels Tante?

- Jeg tror, Du er . . . nej, nej, nej, vil Du gaa, Dit . . .

- Nej, saadan en Haardhed kan jeg ikke bære over mit bløde Hjerte. Jeg skal hilse Tante saa flittig fra Fader og Moder.

- Hils dem igen og gaa Din Vej!

- Nej, jeg vilde saa gerne se et Glimt af min Moders eneste Søster.

- Du hører jo, jeg ligger i Sengen.

- Ja, men Tantes Pige er jo til Stede, saa der kan jo ikke være - om jeg saa maa sige - noget umoralsk i, at jeg besøger Tante paa Sengen.

- Vil Du blive udenfor!

Men Fyren kom uden videre ind og stillede sig dybt 234 bukkende for Benenden af Sengen. Fruens Øjne sprudede Ædder og Forgift hen mod ham.

- Tante ser ellers ret vel ud, sagde Mursvenden.

Fru Kringelberg gjorde en Vending af sin Krop, saa Ansigtet kom ind mod Væggen, og Bevægelsen var saa patetisk, at Sengen knagede, og Dunene atter fløj ud til alle Sider i Værelset.

- Gaa Din Vej, Rikke, snerrede hun; hvad staar Du der og glor efter?

Pigen gik ud; Mursvenden sendte et Kys paa Fingeren efter hende, hvad der bragte Fru Kringelberg til at gøre Front imod ham ved en ny Vending, ledsaget af den samme Knagen og samme Dunflugt som forrige Gang.

- Saa holder Du oven i Købet Jav med min Pige, raabte hun. Gaa dog Din Vej!

- Det er en rigtig nysselig Pige, Tante har faaet. Hun ser saa uskyldig ud som et Guds Ord fra Landet, og Uskyldigheden, lille Tante, den bliver en sjælden Vare i vor syndige Tid.

- Puh! Dit Skabedyr! Du snakker om saadant noget, Du som er Socialist?

- Nej, det har jeg slaaet mig fra.

- Saa? Du har vel ogsaa slaaet Dig fra Svir og Sværm og Fruentimmer?

- Ganske og aldeles, Tante! Jeg har sla'et mig for Brystet, sagt til mig selv: Føj, Ferdinand, og saa omvendte jeg mig i en Snup til Rel'ion, Dyd og Økonomi.

- Ja, det kunde jeg se før, da Du javede med Tøsen?

- Aa . . . det var bare gammel Vane . . . jeg skal aldrig gøre det mere. Kan Tante ikke laane mig ti Kroner?

- Laane? Dig? - ti Kroner? Nej, min S'æl og Salighed, om jeg gør.

- Tak for ren Beske'n, lille Tante! Men det er nu egentlig ikke til mig, men det er til min stakkels Moder, Tantes eneste Søster, at jeg vilde laane de 10 Kroner. Hun vilde selv være kommen og talt med Tante, men hun har ikke Klæder til det, og hun véd, at det generer Tante, naar der kommer fremmede til Tante og ser, at Tantes eneste Søster har saadan en daarlig Garderobe.

- Puh, saa? Men Du har Raad til at holde saadan en Vinterfrakke, at gaa med stive Flipper og saadan et stort Silkehalstørklæde?

- Nej, det ved den søde Gud, jeg ikke har, Tante, for 235 Halskluden har jeg laant af en Urtekræmmersvend, og Frakken er min Faders, og se - Flipperne er da endelig ikke saa dyre, og her skal Tante se (Mursvenden knappede Vesten op og bøjede den til Side) jeg har kun en besk . . . , om Forladelse . . . smudsig Dowlas's Skjorte uden paa en lige saa besk . . . - om Forladelse, jeg vilde sige - malproper Uldtrøje.

- Knap Din Vest, Dit Svin! sagde Fru Kringelberg.

- Med Fornøjelse, Tante, det er saamænd ikke for at være uanstændig mod Tante, at jeg knappede op, men Tante sagde jo selv, jeg var saa godt klædt. Nej, Tante skulde bare se, hvor der ser tomt ud hjemme, for vi har maattet sætte alting ud. Arbejdet gaar det daarligt med, og . . .

- Aa! Din Fader maa jo tjene noget.

- Hm - ja, men Tante véd jo, hvordan det gaar til. Fa'r og Mo'r kan jo daarlig trække Vogn sammen . . . Dørklokken ringede igen.

- Du gaar lige øjeblikkelig, raabte Fru Kringelberg.

- Ja, hvor ligger Tantes Portemonniks, saa skal jeg straks hente den og vise Tante, at jeg ikke tager mere end den ene blaa Lap.

- Ikke Du faar en Øre. Og hun bemægtigede sig i en Fart Portemonnaien, der laa paa en stum Tjener foran Sengen. Vil Du se, Du kommer afsted.

- Det er vel bedst, jeg tager imod de fremmede, siden Tante ligger, sagde Mursvenden, tog en Stol og satte sig ned.

- Aa, jeg elendige, jeg ulykkelige Menneske! Rikke! Rikke!

- Jeg skal ringe paa hende, Tante. - Og han sprang op, tog Bordklokken paa den stumme Tjener og rystede den. Frederikke kom ind igen.

- Hvem ringede paa Døren, mit Lam? . . . skulde jeg spørge fra Tante.

- Din Gadedreng! . . . jeg kan godt spørge selv, sagde Fruen.

- Naa, jeg troede, Tante var for medtaget. Hvem ringede, Jomfru?

- Det var en Herre . . . han sagde, han hed Pastor . . .

- Hjorth? udraabte Fruen og slog Hænderne sammen i Forfærdelse.

- Ja, saadan var det. Jeg sagde, Fruen var syg.

- Er han da gaaet?

236

- Nej, han gik ind i Dagligstuen og sagde, at han kunde tale med Fruen gennem Sovekammerdøren.

- Gaa ind og sig . . . nej, gaa bare ind! Aa Gud! Aa Gud! Ferdinand, Dit Afskum!

- Ja, Tante har mig jo nu herinde i Sovekammeret, men Tantes Renommé er mig helligere end Balslevs Bibelshistorie, saa jeg skal gerne liste mig gennem Spisestuen ud i Køkkenet og vente, til hans Højærværdighed er forduftet. Men saa kommer jeg ind igen og snakker videre om disse ti Kroner, hvis ikke Tante vil give mig dem straks for at spare Vidtløftigheder.

Med Øjnene i Fortvivlelse rettede mod Loftet, aabnede Enken sin Portemonnaie og kastede med bortvendt Ansigt en Tikroneseddel ud i Luften, som Svenden behændig fangede.

Tak, jeg kunde ellers nok tage den selv, brummede han og gik dybt bukkende ud, idet han sagde: Tak og god Bedring, velsignede lille Tante!

Da han kom ind i Sideværelset, saa han, at Præsten allerede var avanceret derind og hørte ham sige til Frederikke som Fortsættelse af en tidligere begyndt Tiltale:

- og det glæder mig at høre, mit Barn, at Du er udgaaet fra en kristelig Anstalt; jeg véd, at Du er kommen i et kristeligt Hus. Din Madmoder er en Kone, som gør meget godt, trods al menneskelig Skrøbelighed. Vær taalmodig, gudhengiven og . . . Nu saa han det fremmede Mandfolk komme ud fra Fruens Sovekammer og studsede. Mursvenden gjorde et Skrabud og sagde:

- Ja, det er daarligt med Fru Kringelberg: men Deres Højvelærværdighed maa inte forargre Dem, for jeg er bare en Balbersvend, som har sat Fruen et . . . hi . . .

- Godt, godt, sagde Præsten, tyssede paa ham med Haanden og sagde til Pigen:

- Ja, vil Du saa hilse Din Frue, for jeg maa gaa.

- Det behøves inte for den Sags Skyld, Deres Højvelærværdighed, for Krisen, som vi Balberer og Doktre kalder det, er heldig overstaaet; det har lindet gebommerlig; men Fruen er bare noget mat i Sokkerne og kunde vist have godt af Rel'ionens Trøst og Bestyrkelse i hendes Dyd.

Pastor Hjorth lo godmodig og sagde:

- Tak, min gode Gert Vestfaler . . . he . . . he . . . he . . . det er bare Spøg, at jeg kalder Dem saaledes, hvorpaa han klappede Svenden, hos hvem han ikke forudsatte andet end 237 Barbersnaksomhed, paa Skulderen og bad Frederikke spørge Fruen, om hun kunde tale med ham.

Fruen, som havde hørt Replikskiftet mellem sin uvorne Søstersøn og Præsten, var i en blandet Stemning: dels ærgrede hun sig over de 10 Kroner og den Maade, hvorpaa Søstersønnen havde forklaret sit Besøg i Sygeværelset, dels følte hun en vis Tilfredshed ved, at Præsten dog var bleven holdt uvidende om det kompromitterende Familieforhold. Hun havde mest Lyst til at blive liggende, men Præstens Besøg smigrede hende saa meget, at hun lod Pigen sige, at, hvis det var Pastoren muligt at vente saa meget som ti Minuter, følte hun sig rask nok til at staa op og tale med ham; men, da hun ikke syntes rigtig om, at han havde talt med hendes Pige, gav hun denne Ordre til at gaa ud i Køkkenet, saa snart hun havde bragt Pastoren Besked. Medens Fruen altsaa iførte sig Morgenkjole, et stort Shawl og dækkede sit Haar med en Mellemting af Kappe og Tørklæde, gik Præsten om i Værelset og fordrev Tiden med at pille ved nogle Nipssager, der stod paa en Etagere. Det var ham egentlig ikke imod at faa lidt Rast for indvendig at holde en Slags Generalprøve paa sin Optræden i den Scene, der forestod. Han gennemgik sit Parti med naiv Samvittighedsfuldhed, som naar han i det sidste Øjeblik, før han betraadte Prædikestolen, rekapitulerede Dispositionen i sin Tale; der var ingenlunde noget bevidst poseuragtigt heri, han handlede i den bedste Tro af Verden. Da Fruen endelig viste sig med Patientens Bededagsansigt, ønskede han endog, at hun havde givet ham en fem Minuters Tid endnu til Forberedelsen.

Langsomt, med Alvorsmine, gik Pastor Hjorth Fru Kringelberg i Møde, tog hendes Haand, førte hende gennem Spisestuen ind i Dagligstuen og hen til en Sofa. Hun takkede ham med et mat, lidende Nik. Præsten satte sig lige over for hende, lagde sine foldede Hænder foran paa Bordet, lod Tommelfingrene spille, trak Øjenbrynene lidt sammen og saa op mod Loftet. Han begyndte sin Tale med lav, noget besløret Røst.

Der gives Mænd, og der gives Kvinder, hvis Livsvej ikke har været rosenbestrøet; nej, disse Mænd og Kvinder have saaret deres Fødder paa de Torne, som have ligget paa hin Vej. Jeg har erfaret, jeg véd, at De, kære Frue, ikke, trods gode timelige Kaar, har svævet let hen ad Livsvejen, men jeg véd ogsaa, at Deres Sind i den sidste Tid har søgt didhen, hvor Husværelse ene er at finde, (nu græd Fruen), nemlig til Troen og dens Frugt i gode Gerninger. De har givet til de fattige af 238 Deres Overflod, rigere end de fleste har givet, (Fruen bed sig i Læben), De har givet 6000 Kroner til et Værk, der med Guds Hjælp skal vorde mange, ja saare mange til Velsignelse. Og, hvorfor skulde jeg dølgge det? Dette skyldes i det mindste tildels, at De er falden i gode og kristelige Mænds Hænder, som min Søstersøns og den brave Overkrigskommissær Gormsens. (Fruen undertrykte en Trang til at fnyse vredt, da det sidste Navn blev nævnet, Pastor Hjorth gjorde en Pavse og snød sin Næse). Ja Frue, jeg vil dvæle nogle Øjeblikke ved den sidste, som for Øjeblikket er en dybt bedrøvet Mand.

- Det har han godt af, mumlede Fru Kringelberg.

- Enhver, der fejler, har godt af at angre; deri har De Ret. Og Overkrigskommissær Gormsen angrer. Jeg kunde mærke paa ham, at der var noget i Vejen, og fik ham med megen Møje til oprigtig at sige mig, at han frygtede, at De var vred paa ham, og til at betro mig Grunden til denne Frygt. Men, ikke sandt, Frue? enhver Synd kan tilgives, og Mennesker bør ikke være strængere end Gud.

- Jeg kan ikke lide, at man javer med mine Piger, sagde Fru Kringelberg.

- Deri har De fuldkommen Ret. Det bør sig hver Husbond og Madmoder at holde over rene Sæder i sit

Hus. Men hvad har Overkrigskommissær Gormsen gjort? Han har knebet eller maaske blot nippet Deres Pige i Kinden. Kære Frue, naar ingen Mand dreves videre af sit Køds Skrøbelighed, saa vilde megen Skam og Ulykke være sparet. Er det dog ikke sandt?

- Jeg ærgrer mig kun over, at det var min Pige og saadan en raa Unge, sagde Fru Kringelberg, der ikke kunde finde Modgrunde mod Pastor Hjorth, men som endnu fandt nogen Tilfredsstillelse ved at ærgre sig over Overkrigskommissæren. Pastor Hjorth kunde mærke, at han ikke havde vundet Sejr endnu, og at det muligvis vilde vare længe, hvis han blev ved ad den Vej. Efter nogle Gange at have draget sit Vejr tungt og lydeligt og ladet Øjnene beskrive Cirkler paa Loftets Gibsflade for at danne Overgangen til et nyt Tempo og en anden Toneart, sagde han let henkastende:

- Naa - Basaren skal være paa Fredag. Har De ikke set det i Avisen? De kommer der ikke? Aa - hvad, det er slet ikke Deres Mening. De kommer til at more Dem udmærket. Vor gode Overkrigskommissær, som er en mageløs Arrangør, har været Mester for Dekorationen af Salen. Fru Ravn har lovet at staa i Butiken midt for Indgangen ved Enden af Salen, og Butiken paa højre Side af hende, hvem tror De, den er tiltænkt? Kan De nu gætte, lille Frue?

- Nej, det kan jeg rigtig ikke, svarede Fru Kringelberg med et af Forventningsfuldhed og Glæde bankende Hjerte.

- Gæt!

- Jeg kan ikke, sagde Fruen og krøb koket smilende sammen under Shawlet.

- Ikke? Prøv paa det! hvad?

- Jeg kan ikke, gentog Enken kælent.

- Den Butik er bestemt for . . . for . . . for vor kære Velgørerinde Enkefru Kringelberg.

Enken slikkede sig om Læberne.

- Naa? sagde Præsten; vil De saa ikke? - Han slog let og færdig om i en lille Smule Salvelse og fortsatte: Det er en Kærlighedsgerning, Fru Kringelberg. Det følger af sig selv, at De kommer. I den Butik, som er Dem tiltænkt, serveres der i al Uskyldighed med Drikkevarer, det være sig Portvin, Sherry, det være sig svensk Banko eller bajersk Øl - naa, jeg vil ikke gaa i Detail. Kan De nu under Udskænkningen udvikle nogen Humor (Enkens Ansigt blev stupidt og misfornøjet ved dette Ord) - jeg mener sige nogle muntre Ord til de fortærende, som naturligvis kun nyde disse Sager for at gøre en god Gerning, ja saa vil De frembringe Glæde, den Glæde, den Lysning i Sindet, som er saa god en Følgesvend langs Livets ofte bugtede og slibrige Baner.

Som Lignelsen om den Fugl Fønix slog Jeronimus i Særdeleshed, saaledes slog Pastor Hjorths sidste Ord Fru Kringelberg, der i Begyndelsen havde haft oppositionelle Ytringer paa Læben, som f. Eks., at hun, ved Gud, ikke var vant til nogen Slags simpel Beværtning og rigtig ikke vilde trække bajerske Ølflasker op for alle Slags Mandfolk. Hun forsøgte at samle sine Indtryk af Pastor Hjorths Ord; det resumerede i følgende to korte Formler: 1) Butikssælgersken paa højre Side af Fru Ravn == Næstkommanderende paa Basaren + Udsigt til at gøre Bekendtskab med den store Grossererfrue; 2) gemytlig Beværtning + Kærlighedsgerning. Ved disse Formler klamrede hendes Tanke sig fast; de frelste hende fra at hvirvles om i de stridige Stemningers Malstrøm. Hendes først sky omstrefende Blik fæstede sig sikkert paa Præsten, og hun sagde: 240 - Kommer saa Overkrigskommissæren og henter mig paa Fredag?

Præsten svarede ikke, men lukkede Øjnene, sænkede Hovedet og gjorde et Forsøg paa at faa Fruens Hænder anbragt mellem sine egne, rejste sig, klappede hende paa Skuldrene, sagde et bredt Farvel, der lød som Faarvel, og gik ud ad Døren. Fru Kringelberg følte sin Helbred styrket, gik ind i sit Sovekammer og gjorde et fuldstændigt Toilette.

V.

Da Dørklokken lød Fredag Morgen, og Frederikke lukkede op for Overkrigskommissæren i Galauniform, blev hun saa imponeret af Dragten, at hun ikke straks genkendte den vævre, smilende Kurmager fra sidst; og, da det gik op for hende, at det var ham, blev hun som sædvanlig rød i Hovedet. Det undgik ikke den uheldige Elskers altid spejdende Øje; men for ganske at knuse det forrige Indtryk hos Tjenestepigen stivnede han sin

lille Krop, stak den trekantede Hats forreste Snip og Næsen i parallelle Linjer op mod Loftet, knyttede den hvide behandskede venstre Haand om Sølvtraadene, hvormed Kaardehæftet var omvundet, spilede Benene fra hinanden og Fødderne ud til Siden, saa Frederikke saa de forgyldte Sporer blinke. Da han havde udført disse mimiske Forsøg i Retning af det imponerende, applauderede han sig selv med Øjenbrynene og sagde med en fornem Snøvlen, som han ogsaa stillede op mod Hængelampen i Loftet:

- Er Fruen færdig?

Medens Frederikke uden at svare gik ind for at hjælpe sin Frue med Resten af hendes Paaklædning, belavede Overkrigskommissæren sig paa en Holdning lige over for denne sidste og indøvede den foran Spejlet. Han lagde de foldede Hænder om den trekantede Hats Snip foran paa Maven, drog et Suk og søgte at frembringe et vemodigt Smil; men det selvtilfredsstillende Billede, som Spejlet viste ham, betog ham saa stærkt, at han straks faldt ud af den beregnede Holdning i ren naiv Glæde over, hvor godt han tog sig ud. Han satte Hatten paa igen og 241 nikkede med et -Hi-hi-hi til Spejlbilledet, gjorde en Antydning af Dansetrin og hviskede:

- Du er ung endnu, min kære Overkrigskommissær; hvorpaa han skød Læggene ud, vred sig i Hofterne og lod en Finger ligesom kærtegnende glide langs Kravens Guldgalon.

Da aabnedes Døren, og Fru Kringelberg sejlede frem i et Fløjels Overstykke og en kostbar Kjole af svær brun Silke. Hun var noget højere og to Gange bredere end sin uniformerede Kavalier, der i en Fart søgte at komme over i den indstuderede Holdning, men den store, brede Frues vældige Fremtoning lammede hans Kraft; han sank sammen under Indtrykket og kunde kun frembringe et temmelig kluntet Buk. Ved Synet af hans Stads smeltede ogsaa Fruens Hjerter, og den Mine af lidt sur Fornærmelse, som hun kom ind med, glattedes ud i et Smil og en nysgerrig Begloen. Da Overkrigskommissæren saa dette Smil, fik han sit gamle smilende, glatte Ansigt igen, og Hjerternes Forsoning viste sig i det gensidige velvillige Minespil. Fruen tog halv distræt mod Overkrigskommissærens fremrakte Haand, medens hendes Øje vimsede op og ned ad ham. Hun gav sig til at pille ved hans *Porte-épée* og spurgte ham, om det var ægte Guld, hvad han alvorlig bejaede; saa tog hun den trekantede Hat blidt ud af hans Haand, vendte og drejede den paa alle Leder, strøg sagte paa dens Filt og gav ham den igen med et Nik af Tilfredsstillelse. De stod en Stund og nød hinanden, hvorefter Overkrigskommissæren med et sagte hendøende: Hi-hi-hi greb Fruens Arm og sagde:

- Drosken holder dernede. Skal vi køre derhen?

Fruen havde gerne i dette Øjeblik kørt med ham til Verdens Ende. Det blev dog ved en Tur ud ad Vesterbro, hvor Basaren holdtes i en stor Sal med tilstødende Værelser i et Restavratslokale, som var lejet dertil. Overkrigskommissær Gormsen gjorde forskellige Tilløb til at konversere sin Veninde for at overtale sig om deres fuldstændige Forsoning, men Fruen svarede bagvendt, om end langt fra uvenlig paa hans Spørgsmaal. Hun sad hensunken i en stille, næsten andægtig Spænding med Tanken dvælende paa det højtidelige, som forestod. Det var første Gang, at hun i sit ensformige, indsnævrede Liv havde Følelsen af, at hun drog paa Æventyr, ud i et hende aldeles ubekendt Medium, op samtidig kom al den gamle Forbitrelse, hun havde næret for sin Mand, og i hende. Havde hun nu havt en Mand som - ja det var nu lige meget - men en Mand, der havde 242 villet og kunnet føre hende frem i Verden som hendes nye Venner, Pastor Hjorth og Overkrigskommissæren! Og havde Kringelberg ikke handlet skændigt ved i sit Testamente at lænkebinde hende saaledes, at hendes Glæde ved det nye Liv, der nu nærmede sig hende med glansfulde og rige Løfter om Anseelse og Ligestilling med ganske anderledes fine Folk, end hendes tidligere Omgang havde været, kun kunde blive ufuldstændig? Kringelberg havde ligefrem været - hun havde nær tænkt - et Asen! Der sad nu en uniformeret, en fornem Mand ved hendes Side, og han - ja . . . Hun turde ikke tænke Tanken til Ende. Og, da hun sammen med ham gik op ad den brede med Nerier og Lavrbærtræer i Baljer smykkede Trappe, tvang Hjertebanken hende til at standse paa hver Afsats og udstøde lydelige Sukke for at lindre sit tæt klemte Bryst. Og hver Gang bøjede Overkrigskommissæren sin trekantede Hats forreste Snip med det glædeglinsende Ansigt og den bevægelige Væselsnude hen under hendes Hat, medens hans sædvanlige Udtryk for Lyrik: Hi-hi- eller He-he antog en Tone først af beklagende Deltagelse, saa af en trøstende Opmuntring, hvori der laa Forvisningen om, at Beklemmelsen snart vilde gaa over, og, da Fruen sidste Gang umiddelbart foran Indgangsdøren udstødte sit: Aa ja, ja, ja! og ligesom bedende løftede Øjnene opad, vovede han at gribe hendes Haand, føre Bagen af den til Brystet af sin Uniformsfrakke og lade det fløjtende hi-hi gaa over i et mere oboagtigt: ø-hø-h, hvorefter han aabnede Døren paa vid Gab for sin Dame og gik ind bag efter hende med Hatten i Haanden, dybt bukkende og sødt smilende langt ud i Salen.

Langs hver Side af denne var der seks Butiker, adskilte ved grankvist- og blomsteromvundne Opstandere, foroven havde de som afsluttende Prydelse Draperier af et rødt og hvidt Shirtings Gardin med en rød Roset, hvorfra røde og hvide Silkebaand flagrede eller hang ned. For Enden af Salen var de tre Galabutiker, hvis adskillende Opstandere var overtrukne med Guldpapir, og over hvis Gardiners Dannebrogfarver Fligene af de to andre nordiske Rigers Flag faldt ned. Forestillingen var endnu ikke begyndt, samtalende Grupper stod lejrede rundt om i Salen; to og to Herrer spaserede om paa kryds og tværs; Damerne bag Disken udstillede og ordnede Varerne: broderede, strikkede og hæklede Arbejder, Galanterivarer, Parfumerier osv.; nogle unge Herrer med Studenterhuer benyttede sig af deres ubundne

Fritid, i hvilke deres jævnaldrende Rivaler af andre 243 Samfundsklasser var bundne til Disk og Pult, til at gøre Kur til de unge velhavende Borgerdøtre, dels ved at hjælpe dem med Arrangementet af deres eller deres Mødres Udsalgssted, dels ved at staa lænede til Disken og stræbe at behage, nogle ved følsomme Øjekast, andre ved vittig Konversation, atter andre ved Skumlerier og Satirer over det hele Foretagende, for saaledes at imponere Genstanden ved et ophøjet overlegent Syn paa Tilværelsen. Skønt egentlig Salgstiden var begyndt, turde man dog ikke sætte Basaren i Gang, thi Fru Ravn, der skulde staa i Midterbutikken ved Enden af Salen og sælge de kostbareste franskbroderede Sager, var endnu ikke kommen. Overkrigskommissæren, der hilste mildt og bekendt til alle Sider, spaserede først lidt om med Fru Kringelberg, der følte sig forpligtet til stive, halv fornærmede Nik som Svar paa Hilsenerne, og bugserede hende saa op til Salens Baggrund langs Sidevæggene, idet han præsenterede Fruen for nogle af Damerne i Butikerne, af hvilke et Par ældre fandt sig smigrede ved at gøre Bekendtskab med "Selskabets store Velgørerinde". Men, saasomt Fru Kringelberg og hendes Kavalier vare komne i behørig Afstand, stak samme Damer Hovederne sammen, og den ene sagde:

- Sikken en Air, hun tager paa sig! Hun var Husholderske hos den gamle Hørkræmmer, før han tog hende og . . . gaa lidt til Side, min Pige (dette sagde hun til sin Datter, der havde vendt sig fra sin konverserende Student og nærmet sig de ældre Damer; Studenten, der var Referent for en mindre Avis, havde for ogsaa at opsnappe noget, næsten lagt sig paa Maven over Disken) . . . tal med Hr. Petersen, mens jeg taler med Fru Olsen, . . . og hør, de siger, at (nu blev Stemmen hviskende, og begge begyndte at fnise).

- Ja, fortsatte den anden Frue, og nu (hun viste med Hovedbevægelser hen paa Overkrigskommissæren og Fru Kringelberg) . . . ja Gud, hvad gi'er De mig?

- Og, at Pastor Hjorth kan komme til hende.

- Aa, den velsignede Mand, han tror alle Mennesker saa godt; han tror ogsaa den Prokurator der (en ny Hovedbevægelse viste hen paa vor Bekendt Sagfører, der spaserede op og ned i Salen samtale med en anden Herre), men jeg véd fra min Søsterdatters Kæreste, De véd nok, han er juridisk Kandidat; ja han har rigtignok kun anden Karakter, saa det kan have lange Udsigter, men jeg véd fra ham, at Prokuratoren der var Frispiller, den Gang han kuns var Kandidat.

244

- Hvad var han? Frispiller? Hvordan det?

- Nej, Fritænker, hedder det. Og det er noget af det værste, man kan være, for de tror, at de har Lov til, rent ud sagt, at skifte Kone hver fjortende Dag, naar de faar Lyst til det, og saa vil de afskaffe Rel'ionsundervisningen i Skolerne. Gud ske Lov, man ikke har ukonfirmerede Børn, Fru Kemp, for der er saamænd ingen, der véd, hvad saadanne Tider som disse herre kan bringe.

- Nej, det maa De nok sige. At nu saadan en Ting, havde jeg nær sagt, som denne Fru Kringelberg, skal sættes op i den fine Ende af Salen! Hvad? Havde hun ikke den Smule Penge, var der saamænd ingen, der saa til hende. Kalder De det Kristendom, Fru Olsen? De skulde spørge Pastor Hjorth, om det er Kristendom.

Fru Olsen trak paa Skuldrene og svarede:

- Ja, naar man saadan skulde gennemgranske alle Ting, saa kunde man jo ogsaa spørge, hvorfor Fru Ravn altid skal være højest paa Straa.

- Ja véd De hvad; hun har nu saa grumme meget; hendes Mand staar i Skattebogen for 30000 Kroner om Aaret, saa det synes jeg dog, at man egentlig ikke kan sige noget til; hun kan købe en halv Snes Fru Kringelberger og den lille Oberkrigsdromedar i Tilgift. Min Mand kalder ham altid Oberkrigsdromedaren, ha, ha, ha, hvor han skaber sig i den Uniform, den gamle Abekat. De siger, at han kommer Blanksvæerte i Skægget.

En raat klingende Fnisen belønnede Damens satiriske Præstation.

Overkrigskommissæren orienterede imidlertid Fru Kringelberg i hendes Butiks Varer og deres Priser, gjorde hende opmærksom paa, med hvilken Omhu og Smag han havde opstillet Flaskerne i tre Etager i Form af et fremspringende Hovedparti, der indeholdt Portvin, Sherry og Likør og flankeredes af to lange Sidefløje af halve Bajere. Han sagde:

- Det er ligesom Slottet i Versailles (han udtalte det Verseilles) - he-he-

Fløjddørene ved Salens modsatte Ende aabnedes vidt med Brag. Almindelig Bevægelse! Grupperne i Salens Midtergang ordnede sig *en haie*, og mellem dem skred Fru Ravn, der var et Hoved højere og havde en Alen mere i Periferi end Fru Kringelberg, helt klædt i sort Fløjel, som en Dronning langs de hilsende 245 Rækker, af hvilke Pastor Hjorth traadte ud og bød hende Armen. Bagefter gik en Tjener i en langskødet mørkeblaa Liberifrakke og bar Fruens Shawl og Overstykke. Paa Grund af Fru Ravns betydelige Volumen og

hendes eksceptionelle Stilling blev hun ikke ført ad nogen af de smalle Gange bag om Butikerne, og da hun naaede sin egen, sprang Sagføreren og hans Ledsager frem og løftede hele Disken til Side, for at hun paa en eklatant Maade kunde tage sit Æresstade i Besiddelse.

Sagføreren ringede med en Klokke til Tegn paa, at nu kunde Forestillingen begynde. Publikum spaserede nu op og ned i Midtergangen og tog alle Butikerne i Øjesyn, inden de fordelte sig foran de enkelte. Den summende Lyd, som enkelte Gange blev gennemskaaren af høje Udraab og Latter, tiltog med jævnt voksende Hastighed.

Fru Ravn havde anbragt sine Masser af Kød, Fløjel og Guldstads i en bred polstret Lænestol, der stod bag hendes Disk, foran hvilken Pastor Hjorth og Sagføreren stod paa hver sin Side, flankerende den rige Grossererfrues Bod som Vildmændene det kongelige danske Vaaben. Inde fra sin Bod skottede Fru Kringelberg ængstelig og skinsyg hen til sine to Beskyttere. Vilde de dog ikke tage sig af hende? Vilde de ikke holde deres Løfte at præsentere hende for Fru Ravn? Og dog - naar hun saa, hvorledes denne Dame nikkede nedladende til disse to Mænd, som hørte til de fineste Samfundseksemplarer, hun kendte, og ikke engang syntes at høre efter, hvad de sagde, men kastede et saa kommandantmæssigt-mønstrende Syn ud over Salen, at Fru Kringelberg ikke vilde have forundret sig, om hendes behandskede Haand havde snoet den ikke aldeles ubetydelige sorte Knebelsbart, der beskyttede Fru Ravns Overlæbe, saa følte Hørkræmmeren sig dog benauet ved Tanken om en mulig Præsentation for denne imponerende kvindelige Matadorskikkelse. Foran hendes egen Disk stod kun den trofaste Overkrigskommissær, der af og til ved et He-he søgte at henlede Fru Kringelbergs optagne Opmærksomhed paa sig, men - om det nu var instinktmæssigt eller bevidst - Fru Kringelberg behandlede sin Akolyth ligesaa nonchalant som Fru Ravn sine to.

To Personer styrede nu hen imod Salens Baggrund: en høj, knejsende, midaldrende Dame med mandfolkeagtige Træk og en Dobbeltbage svulmende som en Fuglekro, moderne og ret smagfuldt klædt, og en lille trivelig, gemytlig smilende gammel Mand, der var saa meget mindre end Damen, at man kunde udregne, 246 at, naar han satte sin nye blanke Cylinderhat, som han holdt i Haanden, paa Hovedet, vilde Puldens øverste Flade omtrent være i Niveau med Damens Isse. Da Damens Øje strøjfede til højre og traf Fru Kringelberg, trak hun det øjeblikkelig tilbage, og hendes Mund gjorde en Grimace, der skulde udtrykke inderlig Foragt; Fru Kringelberg gav til Svar en ikke ganske uheldig Fnysen gennem Næsen. Overkrigskommissæren blev saa angst over al den Edder og Gift, der sprudede ud af de to Damers Miner, at han klemte sig op mod en af de guldpapirsbetrukne Opstandere, der begrænsede Fru Kringelbergs Butik. Kun den lille Ægtemand, hvis skaldede, stærkt svedende Isse blinkede gemytlig ud i Salen, om hvis tandløse, indfaldne Mund et menneskevenligt Smil svævede, hvis nøddebrune Øjne sendte Alverden en velvillig Hilsen, og hvis trivelige Mave saa ud som en Viskelædersbold, med hvilken ethvert alvorligt og haardt Sammenstød vilde være en Umulighed, anede endnu aldeles ikke, at der var Uvejrlighed i Luften. Han kastede sympathetiske Øjekast hen til det foran Fru Kringelberg opstillede Flaskebatteri og slikkede sig om Læberne med Tungen. Ved et let Ryk i sin Kones Arm, som han holdt saaledes, at Haanden lige naaede til hendes Albue, forsøgte han at faa hende med til at gøre et Slag hen mod den Disk, hvor en Læskedrik i Form af en halv Bajer lokkede ham; men hans kraftige Frue kneb ham saa haardt og forbitret i Armen, at hans Ansigt fortrak sig af Smerten og derefter blev ynkelig bedende; samtidig sagde hans Ægtehalvdel forbitret-myndig advarende:

- Alfred! Den Vej! og tvang ham til venstre med en saadan Styrke, at hans smaa Ben maatte tage hurtige, trippende Skridt, for at han ikke skulde snuble. Fru Kringelberg, hvem Vreden havde givet Mod, sagde højt til Overkrigskommissæren:

- Der er nok nogen, der er vred over, at der ikke er noget af Berthelsens Akvavit i denne herre Butik.

Parret var nemlig Familien Kringelbergs tidligere Omgangsvens, Brændevinsbrænder Berthelsens, Datter og hendes Mand, forhenværende Hofpossementmager Lauritzen. Fru Lauritzen fandt det under sin Værdighed at vende sig om, men hendes indvendige Pathos gav sig et Udtryk ved atter at knibe i Mandens Arm, saa han ikke kunde lade være at udbrøde:

- Men av for Satan dog, Aurora!

- Kom saa, lille Alfred, sagde Fruen sødbittert, kom min Ven! Vi har jo ikke Brug for Hørkræmmervarer i Dag.

Og - formodentlig uden at knibe ham - trak hun ham 247 længere til venstre. Hofpossementmageren troede, at der skulde ske en Standsning foran Fru Ravn, paa hvis Disk der laa udfoldet brogede og omfangsrige broderede Sager paa Fløjel og Kanevas, men hans Ægtehalvdel havde ogsaa en Regning at afgøre med Fru Ravn, der en Gang i et Middagsselskab, hvor de vare trufne sammen, ikke havde svaret hende, da hun talte til hende. Fru Lauritzen spillede da sine Øjenlaage op som et Par Stykporte i et Orlogsskib, blottede begge Øjenkugler, saa det hvide saas helt omkring det farvede, medens hun omtrent bed sine Læber til Blods, og efterat have mønstret Tøjerne sagde hun halv højt som henvendt til sin Mand:

- Gud, sikken en Smag! Nej! - Jeg vilde hverken eje eller have et eneste Stykke, om nogen vilde give mig det for ingenting.

Fru Ravn lagde sig tilbage i Stolen, maalte Fru Lauritzen fra Top til Taa, og, da Vreden bragte hende til at søge en kvindelig Forbundsfælle, drejede hun Hovedet om til Fru Kringelberg og sagde, uden just direkte at henvende Repliken til hende, med blid Overlegenhed:

- Ja ved en saadan Lejlighed maa man jo desværre finde sig i, at der lister sig nogen Pøbel ind blandt ordentlige Folk.

- Gud, hvor det er sandt, sagde Fru Kringelberg, løftede Øjnene op mod Loftet og foldede Hænderne over Brystet.

- Desværre, det er meget sandt, sagde Overkrigskommissæren og bøjede sig saa langt ind over Fru Kringelbergs Disk, at han kunde ses og høres af Fru Ravn, men var udenfor Parret Lauritzens Syns- og Hørevidde. Samme Par gik videre til venstre forbi Butiken paa Fru Ravns venstre Side, hvor en Enke efter en Møller, der havde været Oberst i Borgervæbningen, solgte Portemonnæer, Cigarfutteraler og deslige, indtil Fru Lauritzen med et bydende: Alfred! tvang sin Mand til at gøre Holdt ved Hjørnebutiken, hvor en Boghandler, der var et virksomt Medlem af det velgørende Selskab, personlig stod for Salget af forskellige smukt indbundne Smaabøger: lyriske Digtsamlinger, oversatte engelske Guvernantefortællinger, opbyggelige Traktater, populære naturhistoriske Billedværker, der vare skænkede som Gaver til Basaren af ham selv og Kolleger; der var ogsaa Musikalier og Fotografier at faa. Overkrigskommissæren, hvis Hjerte havde banket af Ængstelse for et voldsomt og lydeligt Sammenstød mellem de tre store Fruentimmer, der syntes ham at maatte knuse baade ham og Hofpossementmageren, følte sig 248 betydelig lettet ved at se Fru Lauritzen styre den Vej; han løsnede sig nu fra sine Støtter: Fru Kringelbergs Disk og Opstander, gav sin Næse en lidt opadgaaende Retning, saa haanlig efter Parret Lauritzen, alt imens hans venstre Haand krummede sig om Kaardeheftet.

- Uhyre simple Folk, sagde han og trak paa Skulderen, men gjorde et Tibagetog til sin forrige Stilling, da han i Afstand saa Fru Lauritzens Dobbeltbue og vredesfunklende Øje i Profil over hendes Skulder og hørte hende formelt rette Ordene til sin Mand, men reelt slyngende dem som et Projektil til Fruerne i Hædersbutikerne:

- Alfred, lad os se paa noget Literatur og Musik, . . . ja, lille Alfred, i denne Ende af Salen véd de ikke, hvad det er, ha, ha, ha. Hvad, Alfred? Tror Du, at nogen i denne Ende af Salen véd, hvad Literatur er. Ha, ha, ha!

Hofpossementmageren mumlede nogle uforstaaelige Ord; Stemmens Klang syntes at tyde paa et dyssende og tyssende Samtykke. Hans Frue slap hans Arm, Tegn paa Følelse af Befrielse viste sig paa hans lille runde Ansigt, hvorover den naturlige, gemytlige Velvilje snart bredte sig, da han havde pustet og rørt sin Arm nogle Gange.

Fruerne Ravn og Kringelberg vekslede atter et sympathetisk Minespil; og, da Fru Ravn ved et bastonende ha, ha, ha, overbød Fru Lauritzen, stemte Fru Kringelberg i med en Kraft som et Par Matroslungers. Denne Kraftudfoldelse gjorde den sidste modig:

- Hvor det er simpelt, at en ung Kone kalder sin gamle Mand ved Fornavn, bemærkede hun.

- Aa ja; jeg vilde nu kalde det smagløst, svarede Fru Ravn med et velvilligt - korrigerende Smil.

- Ja det var egentlig det, jeg mente, sagde Fru Kringelberg og blev lidt flov, men skrev sig dog dette Udtryk bag Øret som en Berigelse af sit Vokabularium af dannede Udtryk.

Som Svar paa Ægteparret Lauritzens Nærmelse rakte Boghandleren, en rødhusset mørk Mand med glatkæmmede Bakkenbarter, kraftige Mustacher og en Stræben efter at se intelligent ud, sin undersætsige Overkrop imødekommende ud over Disken.

Fru Lauritzen nikkede familiært og sagde:

- God Dag, Blangstrup! Straks gav hun sig til at vende op og ned paa Nodehæfterne, ganske som hun var hjemme, 249 aabnede nogle af dem, kigede i dem og lod Fingrene paa højre Haand gøre klaverspillende Bevægelser paa Boghandlerens Disk.

- Den er køn. Den er der Stemning i, sagde hun, den skal vi have Y (hun nævnede Navnet paa en bekendt Operasanger) til at synge hjemme paa Lørdag efter Middagen. Kom med din Tegnebog, Alfred!

Manden adlød. Fruen tog to Tikronesedler ud af Tegnebogen, rystede dem ud i Luften, meget synlig for de omgivendes Øjne, glattede dem og lagde dem ned paa Disken,

- Det slaar lige til, Blangstrup, sagde hun, naar jeg nu tager en Bog. Den ser godt ud, den der med det grønne Bind og med den Egekrans med Geniusser inden i. Lad mig se! Nej, uh! den vil jeg ikke have; den hedder jo "Ung Elskov". Hør, Blangstrup - gaa lidt til Side, Alfred! - den er vist . . . hvad?

- Nej, det forsikrer jeg Dem, Frue; det er den virkelig ikke.

- Kan De indestaa mig for, at den er komplet anstændig? Snerpet er jeg ikke, men jeg kan ikke lide noget som helst, som er . . . sanseligt, rent ud sagt.

- Det er en meget lovende Lyriker, og hans Erotik er aldeles uskyldig; det tør jeg garantere Dem for. Han kommer i mit Hus, og jeg har jo to næsten voksne Døtre, Frue, og dem læser han Dansk med.

- Ja, lad mig saa faa den! Fik De de tyve Kroner?

Og atter fyrede Fruen sine Øjnes Granater hen imod Fruerne Ravn og Kringelberg, greb sin Mands Arm og gik majestætisk tilbage igennem Salen, efter at have givet et Spark til sit tykke Silkeslæb, saa det raslede og hvinede. Folk var imidlertid strømmede til, og rundt i alle Salens Butiker blev der købslaet og passiareet med Iver. Pastor Hjorth, der tilligemed sin Nevø havde forladt Fru Ravns Butik før Episoden med Fru Lauritzen, gik frem og tilbage med et sjæleglad Smil paa sit Ansigt; hans Blik løb ligesom velsignende over den store Forsamling, i hvem han saa Broderkærligheden og de andre kristelige Dyder indkarnerede; Øjet beduggedes, Duggen blev til en Taare; Basaren højnede sig i hans glædestraalende Fantasi til en Slags *Ecclesia triumphans*. Han nød forud den Glæde om føje Tid at kunne være med til at uddele Resultaterne af al denne Godgørenhed til værdige trængende og ledsage Gaven med velvillige, salvesfulde Opmuntringer eller Formaninger, og ved Tanken derom afløste en ny Taare den forrige i hans Øje. Han mødte, før han 250 forlod Lokalet, sin Søstersøn, trykkede hans Haand mellem begge sine og sagde:

- Det er i Sandhed en velsignet Dag. Tak, kære Ven, fordi Du saadan hjælper os! Farvel!

Og styrket ved Troen paa Religionens og Dydens Sejrstog gennem Verden gik den skikkelige Mand hjem og satte sig til af Hjertens Lyst at arbejde paa sin Prædiken til næste Søndag.

Fru Kringelberg havde faaet rigtig god Søgning, efterhaanden som de tilstedeværende Herrer følte sig tørre i Halsen, og som Forsamlingens mandlige Del voksede ved Middagstid, da Forretningerne tillod flere at give Møde. Overkrigskommissæren hjalp hende med at konversere Gæsterne; Fru Ravn vekslede en sjelden Gang ret velvillige Repliker med hende, saa Fru Kringelberg var i et udmærket Humør, der endvidere forhøjedes ved det meget Bynyt, som Overkrigskommissæren vidste at lokke ud af Kunderne, der sad i hyggelig Rundkreds paa Rørstole foran Butiken, hver med sit Glas Øl, Vin eller svensk Banko i Haanden; Overkrigskommissæren havde hele Tiden staaende paa Disken en lille Snaps Jordbærlikør, hvormed han en sjelden Gang vædede sine Læber, af og til tog han en Makron og tyggede paa den.

Pludselig saa Fru Kringelberg og hendes Adjudant et lille, rundt, glinsende, smilende Ansigt under en ny sort Hat dukke frem og styre op imod dem. De fik ikke Tid til at meddele hinanden deres Forbavselse, før forhenværende Hofpossementmager Lauritzen, der havde faaet sat sin Kone af og nu vilde benytte sin Frihed, stod lige ved Disken, slog en siddende ældre Herre paa Skulderen og sagde:

- Det er nok Gemytligheden, der har etableret sig i denne Ende. God Dag, Fru Kringelberg! Det kan jeg lide. Ja undskyld, jeg tiltaler Dem saa bekendt, men jeg er en Ungdomsbekendt af Deres salig Mand. Hvad er det, De har der? Naa - lad De mig begynde med en Eksport. Hvad koster den? en Krone siger De! Det er Skam for dyrt. Jeg faar den vel for tre? Aa jeg har længe trængt til en Bajer!

Og under hjertelig Latter over sit Indfald og under stor Sympathi hos de siddende Gæster gav Hr. Lauritzen sine tre Kroner og drak sin halve Flaske Øl. Fruen vidste ikke, hvorledes hun skulde behandle ham, og saa spørgende paa Overkrigskommissæren; men dels tilskyndet af hans beroligende Mine og af Hofpossementmagerens Gemytlighed, dels imponeret af den 251 fortrolige Maade, hvorpaa han omtalte Hoffet, fortalte Historier fra de højeste Personers Privatliv og i det hele udfoldede en noget nærgaaende Loyalitet i den Retning, glemte Fru Kringelberg tilsidst, at han var sin Kones Mand, og indlod sig med ham i al Venlighed. Da han, efter et Par Timers Ophold, staaende tog sig et Glas Sherry ved Disken, rystede han Fru Kringelbergs Haand, trykkede et Tokronestykke i den og sagde:

- Hun kan, min Tro, ikke gøre for det, Frue. Det er Nervøsitet altsammen.

Han satte Punktum efter den sidste Sætning i Form af et Suk. Derpaa gik han forbi Fru Ravn; men hende turde han ikke tiltale; han bukkede kun dybt med et bedende Blik, købte og betalte højt et Stykke Broderi, ved hvilken Lejlighed kun de uundværligste Ord veksledes; Scenen endte med et endnu dybere Buk og en endnu ydmygere Bøn gennem Øjet om Tilgivelse for sin Ægtehalvdel.

Et muntret Smørrebrødspique-nique med The, Kage, Vin og Likør endte den travle Dag.

Fru Ravn brød op forinden. Da hun havde faaet sit Tøj hjulpet paa af sin langskødede Tjener, nikkede hun majestætisk for Selskabet i Almindelighed, men rakte Fru Kringelberg Haanden. Hun var lidt i Forlegenhed for, hvad hun skulde sige, og for, hvor vidt hun turde drive Nedladdenheden; hun stammede halv sagte:

- Vi - ja - jeg haaber, vi ses . . .

Men, da Fru Kringelberg hurtigt og varmt tilføjede:

- Det skal være mig en . . . afbrød Fru Ravn hende pludselig og sagde hurtigere og køligere:

- Ved en ny Basar eller sligt, og sejlede under Tjenerens Konvoi gennem Salen.

Selv om Fru Kringelberg i dette Øjeblik følte sig noget skuffet, trøstede hun sig med, at hun var den eneste Dame, Fru Ravn havde givet Haanden. Glæden blussede atter op i hende, og, da Overkrigskommissæren, civilklædt, kom og hentede hende, saa hun formelig kælent paa ham. I Drosken kom hun, uden at vide hvorledes, til at holde ham i Haanden hele Tiden under Kørselen. De sad tavse. Begges Hjerter bankede. Da de vare uden for Fru Kringelbergs Gadeport, og Overkrigskommissæren havde lukket Porten op, stod han et Øjeblik stille i den aabne Port med Nøglen i Haanden. Men paa en Gang tvang han den over i Haanden paa Fruen, gled ud paa Gaden og næsten løb 252 hjemad. Fruen var gnaven, da hun gik op ad Trapperne, hun vidste ikke hvorfor, men hun mumlede, inden hun faldt i Søvn, at Overkrigskommissæren var et "Fjols".

VI.

Men deroppe, højt oppe under Teglstenene, havde Fru Kringelbergs Pige, Frederikke, endnu vanskeligere ved at falde i Søvn; ja hun sov ikke den Nat, men faldt kun i en urolig, hvert Øjeblik afbrudt Blund, som paa en sær Maade snart afbrød den lange Billedrække, som den sidste Dags Oplevelser tegnede i den unge Piges stærkt rystede Fantasi, snart forstørrede Billederne og gav dem Æventyrets barokke Dimensioner og irrationelle Omrids. Hendes Erindring fortalte hende hundrede Gange den samme Historie; snart understregede den en, snart en anden Episode af denne for andre Mennesker højst trivielle og hverdagslige, men for Frederikke fortryllende, betagende, ængstende, lokkende, i hvert Fald mest interessante, af Begivenheder mest opfyldte Dag i hendes korte Liv. Frederikkes Frue havde ikke været en halv Time borte, før Dørklokken kimedede. Næppe havde Frederikke skudt Smæklaasen fra, før Døren blev skudt kraftig ind, og med et Spring røg Mursvenden langt ind i Stuen, svingede sig et Par Gange dansende rundt og standsede i en ikke aldeles ubehændig Efterligning af en Balletattitude, med det ene Ben højt i Vejret og svingende sin Cylinderhat med den højre Haand. Saa gav han sig til med et Foredrag, for hvilket Studier fra Sangertribunerne i Frederiksberg Allés Kunstanstalter tydelig laa til Grund, at syngede:

Jomfru vil De med i Skoven?

Denne syngende, larmende og dansende Ustyrlighed, den Glæde og Trods, den Graadighed efter Livet, der glødede paa Svendens røde Kinder, funkede ud af hans blanke, brændende Øjne, glimtede fra hans stærke hvide Tænder og svulmede paa hans fyldige Læber, tvang hidtil ukendte Længsler frem hos det unge Pigebarn fra Landet, og i et Nu syntes hun at se et Sollys, som skar i Øjnene, som lagde Glans hen over Markernes rask opskudte Vintersæd, bævende sno sig langs oppløjede Højes 253 svungne Linjer, dirre paa de nysudsprungne lysegrønne Blade; nu syntes hun at høre Fuglesang over og under Træer og Buske, Kryben, Raslen og Hvislen i det blegbrune Løv i Skoven, dæmpet Hundeglam og fjærnt Hanegal fra Huse og Gaarde; og hun længtes uimodstaaelig efter Skoven. Hun hørte eller forstod ikke andet af den banale Sangs Ord end disse: Jomfru, vil De med i Skoven? Ja, hun vilde med, trods det, der ængstelig protesterede i hendes Indre; at det dog vist ikke gik an, at hun jo slet ikke kendte det Menneske, at hun vilde faa Ubehageligheder af sin Frue osv.; Prosaen maatte vige for Poesien, der faldt dansende og syngende ned fra Himlen til hende i Form af en glad og køn Mursvend. Hvad hun sagde, hvad hun gjorde, sagde og gjorde hun ubevidst som i en Rus. Hun mindedes ikke, hvorledes hun kom ned ad Trapperne og ud paa Gaden, fra Byens vestre til dens østre Kant og op paa en Vogn, fuld af leende og passiarende Mennesker; men, hvad hun før havde set i drømmerisk Hallucination, udfoldede sig nu i Virkeligheden, og det endda forstørret og forskønnet for hendes Blik. Det var ikke de smaa indesluttede Landskaber, som hun var vant til hjemme fra, et af den Slags, hun havde Udsigt til fra sin forrige klosteragtige Bolig; her havde hun det store dybblaa Hav med hvide Skumtoppe, med Skibe, hvis Sejl blinkede i Solen; de vidt strakte grønne Marker ved Siden, hvor Vinden tegnede mørke Flamme igennem Vintersædens blaa-grønne Masse; Haverne med blomstrende Buske, Landstederne, som hun antog for lutter Herregaarde, og hvis

forskelligartede Bygningsmaader, hvor barokke eller trivielle de end vare, for hende realiserede Former af de Slotte, hun havde læst om i Æventyr og Romaner. Og uafladelig lo hun og morede sig over sin Kavalers Vittigheder, selv om hun slet ikke forstod dem, thi hans Latter smittede, og hans sunde straalende Ansigt stod i Harmoni med det gnistrende Foraarssolskin og det farveglade Landskab; og de andre kørendes muntre Stemmer, hvoraf hun kun hørte Lyden uden at opfatte Ordene, var som et Akkompagnement til hendes og hendes Vens Jubelduet; ja hvert Piskeknald, som Kusken præsterede paa det forreste Sæde, satte mere Liv i hende end i Hestene; hun syntes, de kørte i susende Galop med fire for, som naar Grevnen fra Herregaarden derude paa Landet i flyvende, men næsten lydløs Fart for forbi Tjenestepigeskolebygningens Vinduer. Fortid og Nutid, Minder og Øjeblikkets virkelige Indtryk boltrede sig om i hendes Sind i kaotisk Blanding, altsammen sat i Bevægelse 254 af hin Mursvend, hun den første Dag havde set knejse paa Tagrygningen midt mellem Jord og Himmel.

Hun havde klappet i Hænderne som ved Synet af en god gammel Ven, da hun saa Charlottenlunds Skov; men Stemningen steg endnu nogle Grader, da Musik, rigtig, lystig Dansemusik klang hende i Møde indefra Skoven, medens hun spaserede ved Mursvendens Arm ad Gangstien ved Siden af Hovedlandevejen. Snart drog hun fremad, hen mod den Kant, hvor Violinstrøgene lokkede, snart stansede hun uvilkaarlig for at betragte de moderne Toiletter, som hun saa spaser sig forbi; da løb en let Sky hen over Sindets Solskinshimmel, og et lille Suk hævede Brystet; det var Længsel efter en Kjole af saa fikts et Snit, en saadan lille Hat med store Fjer, et saadant let Foraarsstykke og saadan nogle fine Fjerstøvler med en spids Hæl midt under Foden. Hun arbejdede med sine Handsker for at faa Fingrene borede helt ud i Fingerenderne. Men saa kom en ny Gruppe spaserende, eller saa kom et nyt Køretøj med Liberikusk farende forbi paa Kørevejen; det maatte hun ogsaa se paa; hun spurgte sin Ledsager, om der var saa mange Grever, Baroner, Kammerherrer eller Jægermestre i Byen, for det var jo lutter Herskabsvogne; han lo og sagde:

- Ja, her er baade Rosingrever og Kulbaroner og Tøsejægermestre, og hun lo med, skønt hun ikke vidste, hvad han mente. Pludselig rykkede Mursvenden til højre bort fra den banede Vej. De slog ind paa en Sti, hvor den sorte fugtige Muldjord skød sig op gennem Grusbeklædningen, efterhaanden som den fordybede sig ned i en moseagtig Eng, hvor Vandet sivede op gennem den med saftfuldt Græs bedækkede Bund, der hist og her spættedes af Forglemmigejer. Et nys udsprunget, gammelt, usædvanlig stort Elletræ hvælvende sig ud over en Bænk ved Stiens Rand. Den jordagtige Lugt fra Mosen blandede sig med det unge Løvs friske, sødlige Duft; kort afbrudt Fuglekvidder dansede hen over Engen, Violinstrøgene lød stadig i Afstand, en dæmpet Genlyd af de paa Hovedvejen spaserendes Skridt og Tale lød derind; Frederikke sugede en Rus ind gennem alle Sanser; hun lukkede Øjnene; hun hørte ikke, hvad Mursvenden sagde, skønt Munden uophørlig gik paa ham, og han endte alle sine Replikker med en Latter; men pludselig følte hun sig omslynget af ham og tvungen hen imod ham.

- Nej, lad være, lad være! jeg vil ikke sidde paa Skødet, sagde hun, og søgte at værges sig. Hun aabnede Øjnene og saa 255 sin nye Vens Øjne saa tæt; de syntes hende to gnistrende Stjerneflammer, hun saa hans Mund nærme sig hendes, hans Arm holdt fastere og tættere om hendes Liv; da knækkedes hendes Modstandskraft, og hun sank hen i et langt Kys. Hun vaktes ved Lyden af Ordene:

- Se nu er vi blevne Kærestefolk. Dette herre er helt romantisk, hvad behager?

Og han sang med deklamatorisk Pathos og store Armbevægelser følgende fire Linjer, atter hentede fra Sangerpavillonernes Repertoire, hvorfra han havde sin æstetiske Dannelse:

Midt i Naturens grønne Skød
jeg kyssede din Læbe blød,
da sank Du til min ømme Barm
saa blussende, saa elskovsvarm.

Frederikke blev bange. Billedet af den hvidkalkede Stue i Tjenestepigeskolen skød frem for hendes Syn, og en Koralmelodi klang advarende og opskræmmende for hendes indre Øre. Hun rejste sig op fra Bænken saa brat, at Mursvendens Arm slap hendes Liv; hun sagde med Graad i Halsen:

- Nej, her vil jeg ikke være, jeg vil bort.

Svenden gjorde en Bevægelse som et Skuldertræk, der skulde betyde halv Medlidenhed over en Kvindes barnagtige Indfald, halv galant Beredvillighed til at rette sig derefter. Han rejste sig og ledte sin Dame hen ad en Sti, der krydsede den første. Violintonerne lød nærmere; nu skelnede Frederikke ogsaa Klarinet og Fløjte og tilsidst Kontrabassen. Snart saa hun gennem Træerne Parrene svinge sig i Dansen, halv skjulte af et med Bøgeguirlander omvundet Rækværk. Det lignede det, hun som Barn havde set paa Bøndernes Dansepladser i Skoven ved Skyttefesten og deslige. Det var forbuden Frugt, medens hun var i Tjenestepigeskolen; hun havde jo hørt den fristende og lokkende Magt, naar hun som næsten voksen Pige havde hørt Musiken naa til hendes Øren Sommeraftenerne om Søndagen. Nu kom hun en saadan Institution nær for første Gang siden sin Barndom. Længselsfuldt skottede hun hen til de dansende, Hovedet rokkede i Valstakten, men med Forundring opdagede hun, at Mursvenden ikke gjorde Mine til at standse, men

knejsede overlegent og fornemt hen mod Dansepladsen. Frygtsomt stammede Frederikke; 256 - Der ser . . . kønt ud der! Det maa være morsomt . . . hvad?

Mursvenden blæste i sin Cigar, saa Røg og Gnister stod ud af Enden paa den, og sagde:

- Det er en Bissekro! Lutter Rødder! Over-Johnen paa den Dansebeværtning er en Børstenbindersvend fra Antonistræde, og Tøsen, han danser med, naadler hos en Skomager i Kristenbernikovstræde i den simple Ende af Gaden. Bare videre. Saadant noget overser man.

Frederikke forstod ikke hans tekniske Betegnelser, men blev netop derfor imponeret af dem. Hun lod sig føre af ham, tilde kom til Pavillonen Gyldenlund. Frederikke syntes, at det var et Slot, og betragtede de store Vinduer og Glasdøre med Beundring. Mursvenden nikkede til Svar paa hendes Minespil og sagde:

- Ja vel! I Dag skal vi ind paa en nobel og dyr Beværtning. Slag i Frikadellen, lille Rikke!

De gik ind i Salonen. Mursvenden rykkede med saa megen Larm som muligt to Stole ud fra Bordet, hvorunder de stod, kaldte paa en Opvarter med et to Gange gentaget Pst! og raabte:

- To Appelsinkager, to Pommeranser og to Vander!

Propperne fra Sodavandsflaskerne lod han knalde mod Loftet, kastede sig tilbage i Stolen, greb i Vestelommen og smed den fra Fru Kringelberg erobrede Tikroneseddel langt hen ad Bordet og sagde til Opvarteren:

- Værs'go' - Ti Øre til Dem selv.

Frederikke følte, at netop saadan maatte en ægte Kavalier te sig. Men der kom atter en let Dæmper paa hendes Glæde, da hun bemærkede, hvor fine de faa Kvinder, der sad i Salen, saa ud, og et sammenlignende Blik paa de andre Herrer med Sommerpaletots og hendes Kavalier med den tykke Vinterfrakke uden nogen anden Frakke under generede hende en lille Smule; det var hende lidt ubehageligt, at der kunde gives noget finere end han. Mursvenden havde forgæves spejdet efter en Lejlighed til at gøre sig bemærket. Han havde anvendt sit Fløjtetalent til at foredrage: *La donna è mobile*, men de Blikke, der mødte ham fra de andre siddende Gæster, og de ironiske Miner, som et Par Opvartere indbyrdes udvekslede, lod ham føle, at her var ingen Sangbund for hans Kunst. Da han saa, at Frederikke, som forlegen havde pillet ved sin Brystsløjfe, ikke syntes at være i sit Es, gjorde han endnu et Forsøg i Retning af det imponerende 257 ved med begge Hænderne i Lommen at udspile Frakkeskøderne og spasere op og ned i Salonen, idet han besaa sig selv i de store Ruder. Opvarterne fnisede. Heldigvis havde han ikke nydt flere eller stærkere Drikkevarer, end at hans krigerske Mod blev tøjlet af Fornuftens taktiske Bedømmelse af Terrænet. Han fandt det aldeles ugunstigt for en Batalje, nøjedes med at knuse Opvarterne med Blikket og førte Frederikke ud af Kaféen. Denne Gang var det et tabt Slag, men der kunde endnu vindes et i den ganske korte Tid til Jernbanetogets Afgang fra den nærliggende Station.

- Véd Du, hvorfor jeg gik ind paa den Knejspe? sagde han. For at vise Dig, at de, man kalder fine Folk, er noget Rak, og at Opvarterne er Slavefrø. Har Du hørt tale om Socialismen? Nej, I læste vel inte Aviser ude i den Landsby?

Nej, det gjorde de rigtignok ikke, men Frederikke havde altid hørt, at Socialisterne var nogle fæle Mennesker.

- Ja naturlig har Præster og saadanne nogle stukket Jer saadant noget ud. Nej, ser Du, Bøtten maa vendes. Der bliver ingen Mening i Tingene, før de, der nu er underneden kommer ovenpaa, og de, der er ovenpaa, kommer underneden. Men de har baaret dem dumt ad med det; de har spillet dem selv lige i Gabet paa Politiet; derfor blev det til Torskesuppe den Gang. Nej, ser Du, jeg har en Idé, men Du maa, min Sæl, inte sige det til nogen. Lad mig bare faa fat i nogle Skillinger, saa vil jeg ikke røre ved det Murklatteri. Saa vil jeg være Skuespiller paa et af de smaa Theatre, og saa vil jeg selv lave nogle Stykker, som skal vise Publikummet, at alt det, de kalder Samfundet, er noget rigtigt Kluderi, og det skal siges med saadant et Slag, med saadan, hvad de kalder Pathos, og alligevel med Listighed, at Folk skal blive saa knusende gale hver evige Aften, de har hørt mig rigtig sætte i, at de tilsidst inte la'r sig nøje med som forrige Gang at sla Ruderne ud i en Sporvogn eller la'r sig kyse af nogle Husarskeder. Du skal se, Rikke, der skal blive Humør paa alle Beværtninger. Du skal se, hvor Pigebørnene vil kaste Buketter til mig . . . hvad Du? Men jeg skal pænt levere Dig dem allezusammen, Du skal inte se surt for det, min Tøs!

Mursvenden voksede atter til imponerende, endog ængstelige Dimensioner i Frederikkes Fantasi. Hun havde aldrig forbundet nogen bestemt Forestilling med Socialismen, men den kunde jo umuligt være noget fælt noget, naar den havde saadan en Talsmand. Men hans foragtelige Udtryk om Præsterne gjorde hende 258 bange. For hende var Præsten derude fra Sognet det højeste, hun var kommen i Berøring med, og Kirken og Husandagten havde hidtil forsynet hende med de bedste Indtryk i hendes Liv, som i Ensomhedens Stilhed samlede sig i Salmernes Rytmer og Melodiers Strøm. Hun trykkede sig under Farten paa Jernbanen op til sin

Kæreste som for at støtte sig til noget mod de uklare, bange Ængstelser, der væltede ind paa hende; med stor Anstrængelse af Mod havde hun omtrent paa Halvvejen samlet sig til at spørge, om Socialisterne ogsaa vare gode Kristne; men, da hun vilde til at fremsætte Spørgsmaalet for Mursvenden og løftede Øjet op til ham, saa hun, at han sov, og hørte, at han snorkede. Hun skottede sky omkring sig, naar hun listede sig til at tørre sine Øjne, men der var ikke en Sjæl i Kupéen, der gav ringeste Agt paa hende.

Resten af Aftenen stod for Frederikkes Minde som et Kaos af Lys, pragtfulde Farver, brusende Musik, knaldende Raketter, Summen af frem- og tilbagebølgende Menneskeskarer, vildt Ridt i Rundkreds af fantastisk paaklædte eller meget lidt paaklædte Mænd og Kvinder paa underlig udpyntede Heste, Bravoraab, Piskesmæld; hun mindedes en sød dejlig lysegul Drik, der var løbet som Ild gennem hendes Aarer, svensk Banko kaldte de den; derefter vare de komne ned til et Sted, hvor Dansen hvirvlede sig vildt under kulørte Lampers Skær, der gav Ansigter og Klæder fantastiske Farvetoner; hendes Kæreste havde ligesom løftet hende gennem Luften; en aandedrætsbetagende, hed Atmosfære laa over det hele; af og til hørte hun Ord svirre forbi hendes Øre, som hun, uden rigtig at forstaa, blev helt forkyst ved, men saa var al Angst, alt Tryk druknet i Musikens og Dansens Tummel og Larm; hun havde med Stolthed hørt en skrattende Kvindestemme sige om hendes Kavalier:

- Det kan man kalde at polkere! Naa da!

Hun laa søvnløs og vendte sig i Sengen. Det summede og suste, sang og klang, knaldede og knitrede for hendes Øren; det tindrede og blinkede, lyste og flammede for hendes Øjne; hun følte hede Kys næsten smertende knuges mod hendes Læber; hun stemte begge Hænder mod sit bankende Hjerter. Stundom kom hun i en nervøs Sitren, til hun endelig faldt i Søvn af Træthed.

259

VII.

Der fulgte mange lystige Aftener efter denne Aften. Den ved Pigebarnets tidligere Klosterliv og ejendommelige snæversynede Opdragelse omhyggelig nedpressede Glædestrang sprang nu saa meget voldsommere frem, som Trykket havde været haardt Ved den erotiske Længsels Vækkelse i hendes Sind vaagnede tillige alle Drifter, der higede mod Nydelse for Øje og Øre, og, da ingen Dannelse eller Refleksion formede Trangen, rev den hende med i vild Fart over Stok og Sten, saa meget mere, som hendes Elsker aldrig talte et alvorligt Ord med hende, men stadig spillede en Klowns eller en Deklamators Rolle. Han forsikrede, at han var Kunstner; kun hans Faders Urimelighed havde forbudt ham at følge sit indre Kald; "men Kunsten, den er og bliver nu det første af alt, og jeg skal - saa kom en Ed - blive noget af det mere kradsende i den Genre" . . . det var hans stadige Omkvæd i disse Samtaler. Det Dogme, "at Kunsten var det højeste", var det første, som Frederikke hørte fremsætte med samme apodiktiske Vished, som Religionslærerinden og Præsten havde fastslaaet Religionslærdommene for hende; det susede ogsaa stadig for hendes Øre som Resultatet af det nye, hun havde lært. Naar Fru Kringelberg sov paa sit grønne Øre, listede hendes Tjenestepige sig paa Hosesokker med Støvlerne under Armen, sky standsende og lyttende ved hvert andet Trin, ned ad Trappen og ud af Porten, hvortil Mursvenden ved en Vens, en Smedesvends Hjælp havde skaffet hende Nøgler. Naar det nu klang i hende, var det lutter Dansemusik fra Fønix, Figaro, Alleenberg og Tivoli; Salmemelodierne fra Landet forstummede; Mindet om de puritanske hvide Stuer var veget for Billeder af oplyste Danse sale og broget Menneskemylr.

I den unge Pige, der en Søndag Juliaften spaserede ad Dæmningen mellem St. Jørgens- og Sortedamssø fra Vester- til Nørrekanten, skulde ingen let have genkendt det forknytte lille Skind, der for nogle Maaneder siden paa en saa sølle Maade gjorde sin Indtrædelse i Fru Kringelbergs Hus, ledsaget af Overkrigskommissær Gormsen. Først havde hendes vidt flagrende, ubestemte Ønsker samlet sig om en Hat med Fjer; da Ønsket undslap hende, forærede Kæresten hende en den næste Søndag; da Ønskerne voksede videre og dristede sig til at begære en graa ulden Kjole med Slæb med mange Plisseer og kulørt Besætning, turde hun ikke fremsætte dem for Kæresten, men et kvindeligt 260 Bekendtskab fra et Danselokale belærte hende om, at der levede velsindede ældre Kvindfolk, hos hvem yngre kunde faa alskens Herlighed til Leje eller paa Afbetaling, og, da Frederikke var bange for dette Skridt, tilbød Veninden, der syede "Humbugs" for en Herreekviperingshandel, hende sin velvillige Assistance, som Frederikke takkede for, men ikke vovede straks at tage imod. Men, som Tiden gik, og Sommeren skred frem, samtidig med, at hun vandt flere og flere pyntede Bekendtskaber, blev Trangen til bemeldte Kjole saa stærk, at den kvalte alle Betænkeligheder. En Maanedes Løn gik med til Forskuddet, det supleredes ved, hvad der indkom for Pantsættelsen af Underbeklædningsstykker, hvormed hun var nogenlunde forsynet fra Anstalten; heldigvis tillod Kjolens Nederdels moderne Snæverhed at nøjes med et ringe Underlag af Skørter osv. Naar hun om Dagen gik

søvnic og træt over sit Arbejde, prellede de opdukkende Selvbeprejelser saa vel som Fruens evige Skænd og Gnaverier af paa hendes Sløvhed: først naar alt var lukket og slukket, begyndte Hovedet at fyldes med lokkende Billeder og Fødderne at trippe i Polkatakt, medens hun oppe paa Loftskammeret gjorde sit Toilette i Mørke, en Færdighed, som hun dreven af Nødvendigheden, efterhaanden havde udviklet til stor Fuldkommenhed.

Nu vimsede hun, som sagt, nok saa flot over Dæmningen langs Jernbanelinjen, Kjoleslæbet fejede Støvet op i Skyer efter hende, af og til gav hun det et Spark med Hælen; hendes Holdning var nu snarere knejsende end som før ludende; naar forbigaaende Herrer sendte hende ømme eller udæskende Blikke, blev hun slet ikke bange, men saa hvast afvisende eller koket-medlidende paa dem, og, da en dristede sig til at tiltale hende, havde hun straks et Afslag ved Haanden i en saa populær Form som, "at der var vinket af". Hendes Kærestes Lovprisninger over hendes usædvanlig hurtige Fremgang i Væsen og Manerer havde hævet hendes Mod; hun erklærede, at hun nok skulde holde hvem, det skulde være, fra Livet.

Hun drejede om ad Nørrebro Dossing, gennem et Par Tværgader ind i en mørk Gade med grimme, ensudseende, høje gule Huse. En Del Børn løb og legede og opfyldte Luften med skingrende ensformige Sangremser som: Alle mine Heste! hyp, hyp, hyp! som de gentog vel nogle hundrede Gange, idet de løb rundt i en Række, den ene efter den anden; af og til brødes Kæden af større Drengene, der legede en vild Tagfat, ledsaget af uarticulerede Hyl. Det synkende Dagslys laa rødt over alle 261 Genstande og tegnede Flammer paa de barhovedede Børns Haar. I de aabne Vinduer i de mest af Arbejderfamilier beboede Huse saa man hist og her Familjefaderen sidde med Kasket paa Hovedet, bare Skjortæærmer og Pibe i Munden; Koner med Kapper og Kurve paa Armen strøg forbi hverandre paa Fortovene eller standsede til Passiar ved Udgangen fra Høker- og Urtekrambodernes aabne Døre, der udaandede en Duft henholdsvis af røget Flæsk og gammel Ost eller af Kryderier og brændt Kaffe. En trivelig Madame sendte en Strøm af Skældsord i lige Linje ned ad Gaden efter to Drengene, der løb afsted pibende i Fingrene. Det var Svar paa de knubbede Ord, de nys havde opvartet hende med, fordi hun med sin ene Filtsko ubarmhertigt havde sparket en udhulet Kobberskilling, som deres Klinkspil havde sendt hen paa hendes hvide Strømpe, ud i den tyktflydende, uappettilige Rendesten. -

Frederikke skulde for første Gang besøge sin Kærestes Hjem; det vil sige, ham og hans Moder, thi Faderen, Malermester Grønlund, hed det sig, havde Arbejde paa Landet. Forinden havde Sønnen instrueret Frederikke; hun maatte ikke nævne, at hun tjente Fru Kringelberg, hans Moders yngre Søster, som Pige; det skulde hedde sig, at hun var Jomfru hos en Grossererkenke.

Familien Grønlund beboede en Stueejlighed paa tre temmelig smaa Værelser; det forreste var Opholds- og Spisestue. Det var et af de sædvanlige tyndmurede nye københavnske Huse i de tarvelige Kvarterer; det stygge gule Tapetpapir gik lige fra den perlemaalede Sokkel op til det hvidtede Gibsloft, uden at Væggen var skilt fra det ved en Gesims eller saa meget som en Liste. De Potter med Blomster, der stundom trives saa mærkværdig godt hos Smaafolk, manglede her; der var en luslidt Uorden og noget jævnt støvet udbredt over de polerede Fyrretræs Møbler; de oprindelig hvide Gardiner havde faaet en svag rødgul Tinte; Huller, som lidt Stopning havde forsøgt at bøde paa, gloede en i Møde fra dem; Væggene prydedes kun af et Par meget primitive Oljebilleder, det ene forestillende en Ridder, der vankede om i en Have i øm Samtale med en hvidklædt Dame, det andet en himmelblaa Dame til Hest, ledsaget af en karmoisinrød Page, kunstneriske Forsøg fra Malermester Grønlunds yngre Dage, hvilke viste en stor Forkærlighed for karmin- og rosenrød Karnation, matematisk aflinede Skygge- og Lyspartier samt bredt gloende Glanslys, forbunden med en elskværdig Ligegyldighed for Smaating som Mellemtone og Perspektiv.

262

Om Bordet med den slidte og ridsede Plade, hvoraf de sidste Spor af Politur vare ved at forsvinde, sad fem Personer: først Madam Grønlund, der lignede et Miniaturbillede af sin Søster Fru Kringelberg; Trækkene, der oprindelig vare finere og mere kvindelige end Søsterens, vare skrumpede mere ind paa Grund af hendes Magerhed; hendes Paaklædning hang skødesløst om hende, ja opfyldte vel næppe den strengeste Renligheds Fordringer; over for hende sad hendes Søn i en blaastribet Lærreds Frakke; i Sofaen sad en kvindelig og en mandlig Gæst; den første var Frederikkes Veninde fra Danselokalerne, Humbugssyersken, friseret »en chien", med et vældigt firdobbelt Halsbaand af falske Koraller paa en mørk Kjole med Fløjlsbesætning, stærkt udskaaren i Halsen, hun enedes med sin Sidemand om at ryge af samme Cigar; han havde et bredt, glatbarberet Ansigt, der paa de Dele, hvor der voksede Skæg, havde en blaagraa Farve; det i Nakken lange Haar var strøget glat tilbage og smøget bag begge Ørene; hans Læber pressede sig stadig sammen og dannede en lang bestandig bølgende Linje; deres Bevægelse gik i Takt med Øjenbrynene, som han stadig trak sammen over de smaa, stikkende, rødkantede Øjne; et tærnet Silkehalstørklæde var bundet i en stor, skødesløs Knude, medens Snipperne hang langt ned paa Brystet ud over Vesten, han kunde vel være nogle og fyrretyve Aar. Den femte i Gruppen var en lille, fed, højskuldret Mand, højt oppe i Halvtredserne, men med endnu ganske sort Haar; Mund- og Hageskæg vare barberede til en regelmæssig Ellipse om Munden; et Par store halvkugleformige Øjenlaag beskyttede de dvaske, meget mørkebrune Øjne, hvis Iris var kantet af en blaahvid Cirkel. Han var knappet helt op i Halsen; intet Steds paa ham viste sig Spor af Linned; paa hans korte brede, mørkebrune højre Haand havde han Ringe paa Pege- og Lillefingeren, men det var længe siden, at nogen havde kunnet antage Guld og Agate for ægte, saa dunkelt og falmet var

det, der skulde forestille sligt.

- Her er din Stamherres Hjerterdame, Mutter, raabte Mursvenden ved Frederikkes Indtrædelse. Efter en kort Mønstring af sin tilkommende Svigerdatter tørrede Madam Grønlund sig om Munden med Bagen af Haanden, rejste sig og kyssede Frederikke; Humbugssyersken stak Cigaren i Munden paa sin Sidemand og nikkede med et "God Aften, min Skat" til Frederikke; Sidemanden havde rejst sig med en Kompliment og hilste saa dybt, at de lange Lokker fra Issen krummede sig til Fald ned 263 over Panden; den lille tykke blev siddende, bankede Mursvenden paa Maven med sin Kno og sagde i en forunderlig lydende Dialekt;

- Dajelig Pike! Gu' bevar's vel! Makeløst!

- Fine Papirer, Frederik, sagde Mursvenden til sin Kæreste; Hr. Justesen, kongelig Operasanger (ved disse Ord tog Herren i Sofaen en dyb Bastone som for at attestere Præsentationens Rigtighed), hans Forlovede Frøken Paulsen, med a - husk endelig paa det, Frederik; ja I har nok mødtes paa Livets Keglebane, og her er min ærværdige gamle Ven Hr. Segatti, forhenværende Tenorsanger i den italienske Opera fra attenhundrede og Hvidkaal.

Madam Grønlund og Frøken Paulsen lo højt; Hr. Justesen tog en ny Bastone; Signore Segatti gryntede, kløede sig paa Armen og sagde;

- Stor Comico, den Grønlunn. Talento, Dyt ok Pine!

- Naa, sagde saa Mursvenden til sin Moder, op med Moskaten, Donna Blanka. - Vi er Stodenter fra Salamanka.

I en Fart blev et Aftensbord dækket, hvis *pièce de résistance* var en stor Flæskesteg, i hvilken Gæsternes udmærkede Appetit gjorde store Brecher. Paa dette Gebet udmærkede Bassangeren Hr. Justesen sig mest, medens Hr. Segattis Færdighed i at skylle den ene Snaps Brændevin i sig efter den anden tydede paa, at han i det mindste i én Henseende var bleven nationaliseret i Danmark.

- Det skal være saadant et yndigt Land, Italien, sagde Frøken Paulsen og vendte Øjnene i Hovedet. Der vokser jo Appelsinerne paa Træer, og Herrerne synger og musicerer under deres Kæresters Vindver.

Gu' beyar's! Makeløst Land, Italia; det kan segu nok være! Frøken kan gaa ing i Osteria, det er po danske en Kro, kan pestille halv Bajer af Vino, so mejet (her skænkede Hr. Segatti en halv Flaske bajersk Øll, drak den ud i ét Drag og fortsatte straks efter.) Ok hva' koster den so, tror De? Otte Skilling danske.

Han nikkede tilfreds med sit Fødeland og sig selv, da hans Publikum udtrykte deres Forbavselse og Beundring over et saadant Land.

- Og der er Kunsten og Kunstneren agtet; han er ikke som her æstimeret for en Pariaer, bemærkede Bassangeren med bred og fed Betoning af a'erne; der lever han som Trubadur hos Konger og Fyrster og bekranses med Lavrbær af de skønne.

264

- Ok naj, Herre Giustesen, sagde Segatti, ok naj; Artisti har baade Sulte og Torste i Italia; slet inte so godt, temmelig skitte.

- Ja saa, sagde Justesen med en bitter Fortrækning af Læberne og lagde Hagen i sin hule Haand; hm, altsaa følger Miskendelsen Kunsten overalt, selv i dens Fædreneland!

- Overall - già; sukkede Segatti, dappertutto, ve' Gu' i Himmel.

- Kan Du se, lille Ferdinand, sagde Madam Grønlund til sin Søn; jeg synes ikke, at Du skulde slaa Dig fra Murervæsenet paa saadant noget usikkert noget som Kunst.

- Lad mig bare komme til den, jeg skal nok sla' den op, Mutter, svarede hendes Søn og kastede et udfordrende Blik ud i Værelset.

Hr. Justesen rejste sig, bøjede sin store Overkrop tværs over Bordet, lagde begge sine Hænder paa sin Genbos Skuldre, rystede sine lange Lokker, trak Øjenbrynene sammen til det mørkeste pathetiske Udtryk og sagde med en Bugtalerbas, hvori en Lyd som af dirrende Messing gjorde et imponerende og rystende Indtryk paa Frederikke:

- Ferdinand Grønlund! Om tyve Aar vil Du sige:

Hvor er I henne, favre Ungdomsdrømme?
I drukned dybt i Tidens stride Strømme.

Og Hr. Justesen klemte atter Læberne sammen, lod dem bugte sig og satte sig paany i Sofaen. Et Øjeblik holdt han Haanden for Øjnene, saa gennem Fingrene hen over Bordet og sagde til sin Forlovede med en Stemme, hvori endnu den mørke Klang bævede:

- Josefine, ræk mig den gamle Ost!

Indtrykket af Hr. Justesens Røst var saa stærkt, at det endog foreløbig tvang den Protest tilbage, som rørte sig i Mursvendens Indre mod den ældre Kunstners mørke Livsanskuelse. Der blev en Pavse, som Ferdinand Grønlund brød ved at sige:

- Men hvorfor gav de ikke det kongelige et Spark og gik til et andet Theater? Der maatte De have kunnet brillere, Justesen.

- Det er rihti'. 'An hade vaaren bleven *magntflco* paa Al'ambra, bemærkede Segatti. Kønne Teatro, men esisterede so korte Tit . . . Direttore er Svinhunt og Skurke tillike; skylder maj tre Riksdalere to Mark ok fjorte Skillin for *Commissioni*. Jaj for ikke fire Skillin, for det gør ti Or, at Direttore er døt.

265

Al diavolo tutti gli impresari! Fanne i Vold med alle Direttori, det erre min Mening!

- De har ogsaa lidt Skuffelser paa Kunstens Bane, Hr. Segatti? spurgte Josefine Paulsen deltagende.

- Lidt i Skuffe? Nej, det ve' Gut jeg ikke 'ar, Fraaken; jaj mo være tilfreds at tjene hver Dak til en Smule Brøj, Kyj og lille Snapse.

- Han forstaar Dig ikke, Josefine, bemærkede Hr. Justesen; hun mener, om De har haft Elusioner?

- *Illusioni? Corpo di Madonna!* Den ene mere gale end den anden! O, Døt og Pine! *Budella del Papa!*

- Aa, vil De ikke fortælle Deres Liv? Det er vist romantisk, bad Josefine.

- Inte majet at fortælle, Fraaken. Ser De, jaj er *Pisano*. Bræktig By, Pisa! oh oh! Store Domkirke af Marmo, barstens Marmo, saa stor Torn, skæv og vind, so . . .

Han anskueliggjorde det skæve Taarn ved med sin Tollekniv at lave en skæv Cylinder af en Korkprop og fortsatte:

- Min Modre satte i Port af Kirke so, ved en Fat af *acqua santa* . . . sodan Vand har de inte her! *No n so spiegarmi, Diavolo!* Se her!

Han dyppede en stor Ræddiketop i sit Ølglas og bød Josefine den. Hun vilde lige til at dyppe Ræddiken i Salt og spise den, men saa dog først spørgende paa den gamle Italiener.

- Naj, inte spise den, Gu bevares! - Han tog Ræddiken, vædede sine Fingre med Toppen og tegnede et Kors paa sit Bryst og sin Pande med Øldraaberne.

- Ah ha, Vievand, udbrød Justesen og nikkede selvtilfreds til de andre. Jeg kender det fra Theatret og Literaturen.

- Jaj var *uno zago*, sodan Kirkedreng, røj og hvij, majet smok. Skulde bære en . . . en . . . en *incensorio*, . . . en *terribulo* . . . en . . . so . . . Et bajersk Ølkrus maatte atter til; Hr. Segatti svang det som et Røgelseskar og efterlignede med Munden Røgelsens knitrende Lyd. - Skulle pro furnere Præst . . . so (nu gik han hen og løftede Frakken op paa Mursvenden og bevægede Ølglaset ind under den paa samme for os saa bizarre Maade som Kordrengene i de katolske Kirker).

Josefine fniste, det smittede saa stærkt, at Madam Grønlund og Frederikke lo højt.

- Kedede maj rajsomt. So var der en anden Kirkedreng; hanses Modre havde *scritturato* ham . . . engagert ham til en 266 Irnpre . . . en Direttore for Opera i Coro, 'an sa' til maj, jaj kunde okso blive *Artista*. Ok so gik vi til *Francia*, jaj sang som HH' Pike . . . dajlig *Soprano* . . . i *Anna Bolena*, i *Lucrezia Borgia* . . . *grandi opere* . . . Døt ok Pine! Blev lang Dreng, Stemme væk! So blev jaj *Cuoco*, ok gik til *Parigi* med en stor Sanger, en *compatriota* af maj; jeg kunde gøre *Macaroni* - oh (Hr. Segatti slikkede sig om Læberne og frembragte en slubrende eller sugende Lyd) . . . delikat! naa da! Stor Tenore sagde: Assolut ingen kan gøre *Macaroni* som Giuseppe Segatti . . . det var jaj. Jaj gik med store Tenore til Londra, men den Gang kunde jaj inte li' Øll. Væmmelig Land . . . pføj, majet ubehakeli *Persone de Inglesi*. So blev jaj stor ok fik excellent Tenorstemme; turde inte sike det til *Padrone* . . . alle *Artisti* misund'lig . . . føj . . . majet stygt, men de erre det se Gu' alle tesammel; ikke *Tenori* paa *Bassi* eller *Bassi* paa *Tenori*, men *Tenore* paa *Tenore* og *Baritono* paa *Baritono*. *Ebbene!* So kom der en *Compatriota* af mig og spiste Frokost hos min *Padrone*, stor, fet Mand; han vilde kombinare *Compagnia* for *Norte**), var en *Impresario*. Jaj spionerte ham ut paa Trappen, og nere i

Dør sang jaj *Leonora Addio af il Trovatore*; den var den Gang ganske ny; min Padrone havde gort Furore med den, og jaj ha'de lært den, uden Note, alene her (han pegede paa sit Øre), jaj ha'de stort *Talento naturale*. Jaj sku' komme til han, Impresario, næste Morgen; an proberte maj; jaj blev *Corista*; kom til Tiskland og so til *Danimarca*. Jaj havde det rajsomt koldt, hu, hu! Men jaj boede hos en Skomakre, 'an het Rassemusse - oh 'an ha'de en Datter, 'un het Larsina - *oh una biondinetta!* 'Un ku' gøre varm dør (Segatti trykkede begge Hænderne mod sit Hjerter) for den, som havde koldt der (han pegede paa sin Ryg). 'Un var majet entusiasterte for italienske Opera, for 'un fik *Gratisbiglietto* af maj; ok jaj spillede ok sang guddommeligt, naar jaj saa hende i nærmeste *Palco*, nej *Loggia* i tredje Etage, ok jaj gik frem af *Coro* og gjorde store Arme, sodan ut mod Larsina, og hun kysste paa Finger til maj, sodan, ok so sang jaj, saa det bumred over den hele Teatro. Men so blev første *Soggetto*, den *Tenore*, som sang *solo*, majet gal . . . det var Misundelighed, ok skældte maj ud efter *Rappresentazione*, ok jaj skældte ham ut igen, stor *Scandalo*: han slok maj paa Øre, jaj sparkte han bak i . . . *scusi* . . . Forrefærdelig Vrevl . . . Gu' beva'rs; * 267 Impresario gav maj bode *bestia* ok *asino*, det er liksom paa Dansk Best ok Asen - det er de eneste italienske Ord som likner danske Ord - Væk met maj! *Impresario* jok maj væk, og Skomakre jog maj væk, men la Larsina, *poveretta*, 'un rendte med maj. Men jaj hade kuns otte Risdali, og 'un hade en Risdale og en Riksesort. Det var inte majet; *Cristo santissimo!* Men so var der po Vesterbro en *Napolitano*, 'an hade en lille Menageri met en Bjørn, to Papegøjere, en *lena**) og seks Apekatter. Han var okso majet gal po min Impresario, for 'an hade kuns givet den *Napolitano* *Gratisbiglietti* til han selv ok til hanses Kone, inte til hanses to smaa Barn, og hanses Kone ku' inte go fra den lille, for det var en Patbarn, ok *Impresario* vilde inte ha' Patbarn i *Teatro*. Og so sa' den *Napolitano*, at jaj ok Larsina ku' assister' met at passe po *Bestie* ok polere under dem, ok so kørte vi om til Marke'jer i hele *Danimarca* ok *Svezia* i stor *Carozza* med Kakkellovn i, ok i den *Carozza* fik Larsine stor dejlig Dreng; han har gjort maj majen Plaser, er bleven stor *Artista* og spiller hos stor Beritere i *Berlino* i *Orchestra*, ok han kan selv komponere *Marcie*, som Hester render rundt efter. *Gran talento musicale!* Men Larsina vilde inte rajse met *Napolitano*, men blive i sin kære Fedreneland, so tok vi til Kopenavn. 'Un syede sodanne Sko, som Madama Gronlunn har (han pegede paa Madamens grønne Morgensko), jaj var immervæk *Assistente* hos mange, mange Padroni for Menagerier, po Vesterbro ok po Tivoli, ok po Alambra ok po Alleenberg; jaj barberer *Artisti* og har *Commissioni* for dem etcetera. Larsina, *poveretta*, 'un er død; det gør ti Or; 'un var bleven majet grim, fordi gal Apekat bet hinner i Næse . . . sodan . . . - og med virkelig mimisk Talent efterlignede Segatti en arrig Abes rynkede Fjæs og bed en røget Sild over for at anskueliggøre Scenen. - *Già! . . . è finito*. Nu erre der se'gu' inte mer. Kunst, Kærrelighed, Kønhet . . . væk . . . altsammen gaar *al Diavolo! Accidente!* Det var en skræklik gal Apekat!

- Man kan da egentlig ikke kalde det et Kunstnerliv i dybere Forstand, bemærkede Hr. Justesen med medlidende Ironi til Josefine. Segatti hørte eller forstod det ikke; han var sunken hen i Lethargi og spillede dvask med sine brune, beringede Fingre paa Bordet.

* - 268

- Spil Du nu noget Komedie for os, Justesen, sagde Mursvenden.

- Na-j, svarede Justesen højtidelig, rynkede Panden og rullede med Øjnene.

- Aa, hvad, bad Damerne og Ferdinand i Kor.

Hr. Segatti syntes at være falden i Søvn.

Hr. Justesen rystede paa Hovedet og gjorde en afværgende Haandgestus. Derpaa tog han sin dybe Bastone og slængte sig tilbage i Sofaen. Frøken Josefine Paulsen styrtede sig over ham, kyssede og klappede ham. Han vedblev at ryste paa Hovedet. Saa satte hun sig paa hans Skød, nippede ham i Øret og pludrede løs som en Papegøje:

- Hvad Du - gamle Bas! Være rar Dreng I Her er jo ingen, som miskender dit Talent som Sanger og Skuespiller. Hvad lille Missekat! Er der vel? Saadan! smil lidt til din gamle Fine! Syng os først en Vise, hvad? Den om Floden, der svulmer som et Heltebryst, den er saa rystende. Hører Du, Justemand? . . . Aa Du gamle, søde Dyr! Vær nu glad og behagelig! Du forædler os allesammen, naar Du vil give noget.

Koristen skød sin Forlovede fra sig, gik ud fra sin Plads, stillede sig midt ud paa Gulvet, vred Læber og Øjenbryn og rynkede Panden i et vildt Spil af Linjer, sparkede til en Stol, der stod ham i Vejen, stillede sig i anden Position, hævede sin vældige Brystkasse og satte i med en Force, som vilde have generet delikate Trommehinder; men denne raa Stemmefasses Bulder gjorde her et Indtryk i Retning af det ophøjede. Teksten, Hauchs smukke Ord, blev aldeles uforstaaelig, alle Vokalerne lød som aabne ø'er, og Konsonanterne slugtes; men, da Hr. Justesen fra en Bjørns brummende Piano i Ordene:

Og ved Pigens Vugge sidde de med Graad paa Kind,
under Suk og Vemodssange slumrer Glutten ind

slog over i et sandt Tyrebrøl, da han sang:

Men ved Drengens Vugge drømme de om Kampens Ørn,

under Sang om svunden Storhed vaagne Polens Børn;

brød Herrerne ud i Bravoraab, og Taarerne randt ned ad de kvindelige Kinder af nervøs Affektion. Hr. Justesen tog mod Hyldningen med et Smil, et let overlegent Buk, medens Frøken 269 Josefine glattede Brystet i hans Skjorte, som han havde krøllet ved et stærkt Greb, da han sang den første Linje:

Hvorfor svulmer Weichselfloden som et Helte bryst?

- Kunsten er det højeste af alt, sagde Ferdinand og satte Punktum for sit Dogma ved at slaa i Bordet.

Madam Grønlund satte den rygende Punsch frem. I den Anledning glattede Hr. Segattis olivenfarvede Ansigt sig ud i forventningsfuld Salighed; han kløede sig paa Maven som for venlig at avertere den om dens forestaaende Nydelse, medens han lod Tungen spille for at indsuge Dampen, der snoede sig ud af Tuden paa Kanden.

- De har, min S'æl ingen Forstand paa Kunst her i dette Land, naar de kan lade en Sanger som Justesen gaa og slide sig op som Korist, sagde Ferdinand.

- Ja, min Ven, egentlig er jeg ikke saa meget Sanger, som jeg er tragisk Skuespiller. Forstand paa stor Kunst her i Danmark! Na-a-j! Grin, min Ven, det vil man have. Her i Danmark har ingen gjort Lykke som de, der har gjort Grin, ligefra Johan Ludvig Holberg til Johan Ludvig Heiberg. Den sidste har jeg kendt, men det er ikke til hans Fordel. Jeg tror nok ikke, at Etatsraaden, som han var, egentlig kan være tjent med det Vidnesbyrd, jeg maa give ham.

Koristen afbrød sig selv med et mystisk Nik, der lod hans Tilhørere ane meget. Han gjorde denne Pavse for at berede en saa meget desto større Effekt for den Meddelelse, som det var hans faste Hensigt at gøre, thi nu havde Punschen vakt hans Produktionslyst.

- To Aar havde jeg sunget i Koret, begyndte han, da jeg blev greben, om jeg saa maa sige, af et brusende Ungdomsmod og fik Vished om at kunne blive blandt de allerførste i Skuespillet. Man taler om Nielsens stærke Stemme, Ved Siden af min var den som en Violoncel ved Siden af det mægtige Orgel i Roskilde Domkirke - naa, der er vel ingen af de tilstedeværende, der har hørt det, - men det er et Fakta, som jeg beretter. For ikke at vække den altid listig lurende Misundelse talte jeg ikke et Ord om mine Sjælekampe og om alt det, som ulmede og gærede i det dybeste af mig. Jeg havde lært en mægtig Rolle, Keans. Ja det Stykke er nu forglemt; men det 270 er netop en Fremstilling af det dramatiske Genis traagiske . . . øh . . . Skaf mig en høj sort Silkehat!

Mursvenden udleverede sin til Brug.

Justesen vedblev: Den Rolle prøvede jeg for ovennævnte Johan Ludvig Heiberg. Han sad fornem og kold over for min svulmende Begejstring. Jeg saa godt, han forstod ikke, hvad jeg vilde, og hvad jeg kunde. Jeg gider ikke fortælle hans dumme Bemærkninger, da han raadede mig fra at debutere. Det var, som de var sagte af en Spækhøker, ikke af en Digter og Theaterdirektør. - Tak . . . han strøg sine Lokker saa langt tilbage som muligt, brugte sin sædvanlige Ansigtmimik for at komme til at se sublim ud, knappede Frakken, satte en Stol haardt i Gulvet og tog Hatten i Haanden, stod først stille med tilbagebøjet Overkrop, men gradvis bøjede han den frem, indtil han paa det mest pathetiske Sted som en Fægter støttede sig paa det venstre Ben og faldt ud som til en høj Kvart med det højre Ben, den højre Arm og Haand med Hatten, som han rystede, saa det knagede, hvilket bragte Madam Grønlund ud af Illusionen, thi hun spejdede spændt efter, hvorvidt Hatten ikke tog Skade af den voldsomme Behandling, som blev den til Del. Men de unge Damer sad i en sand Ekstase ved Hr. Justesens fede Udtale af Vokalerne, saa a blev til aa, det lukkede ø til et aabent, ved hans smækkende Knald paa Konsonanterne og ved den højpathetiske Hvæsen, der akkompagnerede hele Diktionen. Der var tændt Lys, og Gardinerne var nedrullede, saa Selskabet bemærkede ikke, at der i Gaden udenfor Vinduerne var stimlet en hel Del Drenge, Tjenestepiger og Sjovere sammen, der gjorde store Anstrængelser for gennem Rullegardinernes Sprækker at opdage, hvad det var for sælsomme Ting der foregik i Malermester Grønlunds Hus. Kun Madam Grønlund lyttede spændt til den Summen udenfor, hun var slet ikke med mere, især da en noget højroset Stemme lød udenfor paa Gaden, ledsaget først af et Par Klask og saa af nogle fløjtende og hujende Toner samt hurtig Trætøfleklaapren hen ad Stenbroen. Kunstneren var midt i et Pragtsted og udtordnede hen imod Ferdinand, som han hele Tiden havde tiltalt som Lord Meville, og som han bestandig kaldte "Milôr", følgende Replik:

- Milôr! De har i alt dette kun glemt to Ting, at jeg kunde angive Deres Falskneri for Retten og overgive Dem i dens Hænder - og at De her er i min Vold, min Magt; - jeg kunde sønderbryde Dem i mine Hænder, saaledes som jeg kunde 271 bryde dette Glas, ha, ha, ha! naar jeg ikke heller vilde benytte det til at tømme en Skaal. Skænk i, Peter!

da Døren reves op, og en noget krumbøjet, graaskægget Mand viste sig i Døren. Justesen standsede midt i sin Tirade, hans Mund og Øjenbryn stode i et Par Sekunder ligesom stereotyperede i den Grimace, der plastisk havde illustreret hans sidste Tirade.

Den nys ankomne lod sine Øjne glide over Selskabet med et intet mindre end sympatetisk Blik, og navnlig fik Madamen et Øjekast, der var saa vredt, at hun sank sammen under det og forfjamsket samlede den Strikkestrømpe op, som hun havde havt liggende urørt paa det endnu dækkede Bord. Hr. Justesen satte sig med en mørk Mine og med Armene korslagte over Brystet. Den graaskæggede Mand rykkede, uden at sige et Ord eller at hilse nogen, den Stol, som Justesen havde manøvreret med, hen til Bordet, gav sig til i Tavshed at spise og skænke sig en Snaps, pegede paa en tom Halvflaske med en kommanderende Mine til Madam Grønlund, der lod, som om hun intet saa eller intet forstod. Mursvenden smilede og sagde med sødladen Høflighed:

- Skal jeg hente en halv Bajer til Fa'r? Værs'artig Fa'r, der er Ræddiker, og der er røget Sild; Ost har vi ogsaa levnet. Det er mig, som holder Forlovelsesgilde; her er min udkaarne Brud, Frøken Frederikke Petersen, Selskabsdame hos Etatsraadinde XX (han nævnede et fint Navn fra Handelsverdenen).

- Det er Løgn, sagde Malermester Grønlund og blev ved at spise.

Gæsterne vidste ikke, hvad de skulde gøre, og vekslede spørgende Blikke med hverandre. Sønnen af Huset søgte at redde Situationen ved at sætte et flot og oprømt Ansigt op.

- Maa jeg skænke Fa'r en Snaps til? sagde han og greb efter Brændevinskarafle, men fik straks et haardt Slag over Haanden af Faderen. Hans Ansigtstudtryk gik pludselig over til en hadefuld Trods; han bed sig i sit sorte Overskæg og sagde:

- Vil Fa'r ellers noget? Og samtidig stillede han sig lige hen ved Siden af ham og saa ham haanlig ind i Ansigtet.

Maler Grønlund rejste sig, tørrede sig om Munden og stillede sig Ansigt til Ansigt med sin Søn. Med en Stemme, hvis Dirren al Beherskelse ikke formaede at bekæmpe, sagde han:

- Jeg har løst min Vinterfrakke ind fra Pantekælderen, Du 272 havde slidt den hvid paa Ærmerne. Du gifter Dig vel med den Selskabs . . . jomfru, naar Du næste Gang stjæler et Par Bukser fra mig og faar Penge for dem hos en Pantejøde.

Frederikke stod og græd, lænet til Humbugssyerskens Skulder. Hr. Justesen tog nogle Bastoner, men der var ingen rigtig Frejdighed i deres Klang. Madam Grønlund strikkede med en Iver, saa Pindene klirrede ved det. Josefine blev ved at holde Frederikke om Livet; Ferdinand fløjtede, men Korist Justesen, som rimeligvis fandt Situationen altfor udramatisk, gjorde en Ende paa den ved at tage sin Hat, bukke theatralisk - ikke for nogen enkelt - men ud i Stuen og gaa ud ad Døren med et -øh-øh, sunget saa dybt han kunde gaa. De andre fulgte ham, lydløst, paa Ferdinand nær, der sagde:

- God Nat, Fa'r, sov vel!

Ægtefolkene var alene. Kun Strikkepindenes Prikken lød i den død stille Stue. Maler Grønlund blev ved at spise en Stund, rejste sig derpaa og nærmede sig Døren. Lyset faldt paa hans brede, røde Ansigt med de store og raa Træk og de underlige forsagt-gnavne lyseblaa Øjne. Han havde først haft til Hensigt at vise sin Styrke ved at forsvinde uden at sige et Ord, men, da han allerede havde Haanden om Laasens Greb, standsede han. Der brød noget i ham, som han trængte til at faa frem, men han ønskede og ventede paa, at hans Kone skulde give ham Anledning til at begynde. Men Madam Grønlund strikkede og strikkede og lod, som om Manden slet ikke var til Stede. Det nyttede ikke, at Malermesteren vred og vendte sig; han følte, at han maatte begynde selv, hvis han vilde have Klammeri, og han følte tillige, at det maatte han have for sin Samvittigheds og Sjælefreds Skyld. Efter nogen Betænkningstid passerede han Stuen i Tavshed, tog med et energisk Tag Lampen af Bordet og gik med den ind i Sideværelset. Nogle Øjeblikke efter kom han tilbage med nogle Mandsklæder over Armen. Konen sendte ham et hurtigt Blik, men sænkede det straks efter ned paa sin Strikkestrømpe, inden han fik besvaret det. Uden Korrespondents fra hendes Side udsendte han Ordene:

- Du skulde ikke ane, hvorfor jeg kom i Aften?

Madam Grønlund samlede en tabt Maske op og svarede ganske ligegyldig:

- Ne-nej, jeg gør saamænd ikke.

- Ja, det er ikke for det; jeg gaar straks igen og ligger 273 over paa Strandvejen, hvor jeg har Arbejde, for Drengen bor vel herhjemme?

- Ja, det gør han vel.

- Det tænkte jeg nok. Derfor vil jeg redde disse Klæder fra at ryge i Pantekælderen.

- Naa.

- Ja det er jo en nem Maade at faa Mønt til Svir og Liderlighed at sætte sin Faders Tøj ud. Og det er jo meget pænt af hans Moder, at hun vil hjælpe ham til det. Hæ, hæ, hæ. Og naar han kommer i Rasphuset, og det gør han jo nok, saa er det jo til stor Ære for hans Moder og hendes fine Søster Hørkræmmerkællingen.

Madam Grønlund blev rød i Hovedet, skubbede til Stolen og slog Strikketøjet mod Bordet. Hendes Stemme bævede, medens hun udstødte Ordene:

- Kommer han der, er det hans Faders Skyld, for hans Fader tvang ham til at blive Murerdreng, og Ferdinand var født til noget meget mere.

- Ja til at blive Abekat og Bajads. Naa det har hans Moder da ogsaa opdraget ham til.

- Hm! Hvad har hans Fader opdraget ham til? Hvad? Nej, hans Fader lod nok baade Kone og Barn gaa for Lud og koldt Vand.

- Jeg havde andet at bestille end sidde og sylte her hjemme.

- Ja, at jave med Tjenestepigerne i alle Huse, hvor Du havde Arbejde. Og det gør Du da endnu, saa gammel Du er.

- Madamen var ogsaa saa behagelig, naar jeg kom hjem. Det var et nydeligt Eddikebryggeransigt, hun opvartede med til Aften.

- Aa ja, saamænd. Naar man kun var Gulvskrubbe og Karklud, saa var man nok i Humør til at grine og fnise. Naar andre Mestres Koner kom i Skoven og fik ordentlige Klæder, saa maatte jeg rende som en anden Sjukke-Dorthe paa Gaden med bar Kappe og Kurv paa Armen. Og det var bare for den Fornøjelse at faa en fuld Mand hjem om Aftenen.

- Ja, det er jo meget morsommere at faa en fuld Søn hjem. Nu knækkede Madam Grønlunds af Harmen støttede Styrke, hun brast i høj Graad og udbrød:

- Nej, det er rædsomt

- Ja saa? sagde Maler Grønlund og lo højt. Naa saa det er det dog?

274

- Hvorfor skulde den Dreng være Murer? Det var stor Synd, sagde Madamen.

- Hvad skulde han da være bleven?

- Hvad han selv havde Lyst til.

- Ja det var jo Kejser af Rusland eller saadan noget.

Madam Grønlund tav et Øjeblik. Hun søgte efter Ord, der rigtig kunde saare, ydmyge, knuse hendes Mand; hun samlede al sin Lidenskab for at inddryppe dem med den mest ætsende Gift, som hendes Sind kunde destillere. Hendes Øjne for om i Stuen for at finde en eller anden Genstand, der kunde hjælpe hende. Paa én Gang krusede et Sejrssmil hendes Læber, idet hun pegede op paa de to Oljebilleder, der hang over Sofaen:

- Ferdinand tog forleden Dag de to snavs Billeder der; vi maatte sætte noget, for vi havde ingen Penge. Manden i Pantekældereren bød ham fem og tyve Øre for Stykket. Det maa være gode Billeder. Den, der malede dem, bildte sig ind en Gang, at han kunde blive Kunstmaler.

Madam Grønlund opnaaede sin Hensigt; hendes Mand havde virkelig næret saadanne Fantasier i sin Ungdom, og de to Billeder havde han foræret sin daværende Kæreste til de to Fødselsdage, hun oplevede, medens de vare forlovede. Manden sprang hen mod hende, løftede sin knyttede Haand til Slag; men lynsnart greb hun den paa Bordet brændende Petroleumslampe og holdt den op foran sig. Malermester Grønlunds Haand sank ned. Hans Kone sagde:

- Slaa kun til! men det kan hænde sig, at Du svider dine Klæder med det samme.

- Ho, ho! Du har nok drukket Dig fuld i Punsch med det Døgenigtkompagni, her var, sagde han med rystende Stemme. Han var bleven mat; hans Muskler og Nerver kunde ikke mere fungere som Ledere for hans Lidenskab, der trængtes sammen i hans Indre til en tør, ubevægelig, død Klump, der smertede som en haard Svulst, der trykkede paa et Organ. Han mægtede ikke en Gang at tage en Genstand og kyle den mod Væggen; hans Haand famlede ud over Bordet og fik fat i den skaarede Punschekande, hvis Tud han satte for Munden. Han drak, hvad der var i den, tog sit Tøj paa Armen og gik ud ad Døren. Hans sidste Kraftytring var at smelde Gadedøren i, saa det hele Hus rystede.

Madam Grønlund tog atter fat paa sit Strikketøj og sad 275 ubevægelig. Gennemgik hun i Tankerne sin lidet dramatisk-spændende, men udpinende og fortørrende Livshistorie fra den Dag, hun var bleven gift med den unge kønne Malermester, der havde imponeret hende ved at "have gaaet paa Kunstakademiet" og smigret hende ved at foretrække hende for hendes yngre Søster, der saa aabenbart havde anglet efter ham, men som fra den Dag, hun kom i deres Hus, havde været hende en idelig Anledning til Jalousi? Erindrede hun sig de lange ensomme Dage, som Manden tilbragte ude, efter at Søsteren havde søgt Kondition; sine frugtesløse Kampe med sit uartige Barn, som hun dog klyngede sig til med al den uanvendte Ømhed, der var i hende; mindedes hun sin Kval over ikke at nænne at skænde paa Drengen, naar han havde været doven i Skolen, og sin Anger over de Skandaler, hun havde gjort i Inspektørens Kontor, naar Drengen var kommen hjem med Strimer paa sin Ryg? Mindedes hun sin Ærgrelse over, at Drengen med Magt var sat i Murerlære, sine vanvittige Udveje for at skaffe ham Penge, da han var med i en stor Strike, sin Sjæleangst hin Aften, da hun vidste, at han tog Del i det store Socialistmøde paa Nørrefælled, da der gik Rygter om, at Husarerne huggede Socialisterne ned med blanke Klinger? og de mange Aftener, da han kom drukken hjem, ligesom hans Fader i sin Tid, og naar han præsenterede hende den ene Kæreste efter den anden? Af og til slog hun Grubleriets Slør til Side, gik hen og aabnede Vinduet, spejdede og lyttede ud i den lyse Nat, om han dog ikke skulde komme. Time gik efter Time, nu gik hun hen og aabnede Vinduet hver Gang, hun hørte Trin. Nej, det var ikke ham. Tilsidst lavede hun Kaffe, satte Kanden paa et Fyrfad og en Kop og lidt Sukker paa Bordet; han holdt saa meget af at faa en Kop Kaffe, naar han kom hjem; det læskede oven paa alle de Glas Øll og Toddy. Endnu et Par spejdende og lyttende, men frugtesløse Forsøg! Saa gik hun langsomt ind i sit Sovekammer, tog Petroleumslampen med, for at han ikke skulde vælte den, naar han kom hjem, kom ind igen med en Stump Tællelys i en gammel Køkkenstage, som hun satte i et Vandfad paa Bordet, og redte hans Seng paa Sofaen. Hun laa ganske stille, vaagen og lyttende i sin Seng, til hun endelig hørte Nøglen Lyd i Gadedøren, derefter tunge og usikre Trin igennem Stuen og den hjemkomnes Tørnen mod Stole og andre Møbler i Stuen.

Paa Tagkammeret i Fru Kringelbergs Hus faldt Maaneglansen sagte sitrende gennem Vinduet, Lysstrømmen bredte sig ud over 276 den lille Seng og omhyllede en hvid Skikkelse med det i Panden skilte prægtige blonde Haar, der strømmede ned over Skuldrene og Ryggen, mens hendes Hage hvilede paa Knæene, som hun omsluttede med sine Arme og stemte Brystet imod. Gennem Aftenens og Nattens berusende Minder: Kunstnydelsen i Kærestens Hjem, vild Dans ved Lampeskin, kvælende Kys og Favntag, kastede Maler Grønlunds Skikkelse kun en svag Skygge, men en anden Angstfølelse, Frederikke dog ikke vilde have undværet, slyngede sig som en mørk Vedbendranke om den spraglede Guirlande af Minder, snart uhyggelig knugende, snart trøstende som en Hvile for Fantasiens Øje fra det brogede, glitrende, blændende. De slappede Knæ sank endelig ned i Sengen, og Armene skilte sig og gled ud over Dynen, og det lysfunklende Haar spredte sig som en Vandstrøm, hvis Leje bliver bredere og fladere, ud over hele Sengens Hovedgærde, og det var for hende, som hun sejlede ind i Søvn, saa lydløst som paa hin Gondolfart over den dunkle Stadsgrav med sølvglitrende og karmoisinrøde Lyssøjler i, og som om de to sidste Linjer, hendes Kæreste havde sunget - Linjer, der syntes hende det dejligste, hun nogensinde havde hørt - vuggende omsusede hendes Øre:

Fuldmaanen, som i Kanalen sig spejler,
spejler sig ogsaa i Øjet paa Dig.

Det var en Vise fra en "Folkekomedie", et yndet Pragtnummer paa Kafeernes Sangtribuner! Sligt forsyner Smaafolk med "Poesi", som Lirekasserne forsyne dem med "Musik".

VIII.

Fru Kringelbergs Sinds solbestraalte Himmel var i de sidste Maaneder bleven mere og mere formørket af alskens Skyer. Det begyndte med lette Fjerskyer i Form af Tiggere, der, lokkede ved det Ry for Velgørenhed, som nu knyttede sig til Fruens Navn, der af og til figurerede i Avisen under Bekendtgørelser fra Foreningen, indfandt sig for om muligt at bringe hende til at interessere sig for dem hos Selskabets øvrige Bestyrelse: De 277 bad hende om at se til dem i deres fattige Hjem og forinden give dem en lille Hjælp, da Nøden var overhængende. Hun viste dem altid bort; men den evindelige Ringen paa Dørklokken, som i Kraft af det Uheld, hun paastod havde ledsaget hende gennem hele hendes Liv, altid indtraf, naar hun vilde tage sig et Blund, irriterede hende og bragte hende til at skælde først de betiende, derpaa sin Pige ud. Og man tænke sig! Det Guds Ord fra Landet, for hvis Religion og Moralitet hun havde skriftlige Attester, var bleven værre til at "svare" end nogen af de Piger, hun havde havt; ikke at tale om, at hun altid gik og sov om Dagen og slog en Masse Porcelæn og Glas i Stykker. Og da Fruen fandt Nøglen til Gaaden, dannede der sig store Kugleskyer. En Nat, da Overkrigskommissæren ledsagede hende hjem fra et Aftenselskab hos en rig Urtekræmmer, hvis Kone ogsaa var i Velgørenhedsselskabets Bestyrelse, og hun stod og ventede, medens

han og Portnøglen leverede en af de sædvanlige Kampe med den gamle stædige Laas, hørte hun høj Latter og Sang og saa nogle Mandfolk og Fruentimmer svinge om Hjørnet i Løb. En raa Stemme lød:

- Gi'r Du et Kys hos din Kæreste, Ferdinand Grønlund, saa gi'r jeg to Bajere bagefter.

Et af Fruentimmerne for hvinende afsted, forfulgt af et Mandfolk, og løb lige paa Fru Kringelberg. Madmoder og Tjenestepige stod over for hinanden under Gaslygtens Skin.

- Hjælp mig, Overkrigskommissær! jeg faar ondt, raabte Fru Kringelberg.

Overkrigskommissæren, der havde vredet Huden af sine Hænder paa Nøglen, sprang til og greb Fruen om Livet, men maatte paa Grund af sin Byrdes Tyngde støtte sig til Lygtepælen. Det lystige Selskab kom til, og Fru Kringelberg vaktet af sin begyndende Afmagt, ved at en lallende Stemme udbød:

- Død og Pølse! Sikken Ballade! Det er min kødelige Tante, som bliver karesjeret af en ældre Herre.

- Hurra for Ferdinands Tante! lød det baade i brølende Bas og hvinende Diskant.

Et Vindue aabnedes ligeoverfor, og en gammel Herre stak Hovedet ud og raabte:

- Hvad er det for Spektakel! Er her ingen Betjent?

Man hørte tungt Løb oppe i Gaden. Overkrigskommissæren var bleven saa forfærdelig angst, at han sank i Knæ, og Fru Kringelberg maatte støtte ham; men i et Nu havde Frederikke, 278 som formodentlig bedre kendte den gamle Portlaases sære Luner, faaet Porten aabnet; uden videre tog hun sin Frues Haandled og trak hende med sig; Overkrigskommissæren smuttede efter. Med et stort Smæld røg Porten i, og Nøglen blev drejet om indvendig fra. Medens alle tre med bankende Hjerter listede sig op ad Trappen, hørte de Ferdinand Grønlunds og et Par andre Stemmer skændes med Betjenten udenfor.

De tunge Kugleskyer gave ingen Regn. Fruen var i nogen Tid tavs og talte kun med sammenbidte Tænder de højst nødvendige Ord til sin Pige. Hun tumlede indvendig med en forfærdelig Ærgrelse, som hun ikke kunde faa saa megen Bugt med, at hun kunde give den Luft i Ord. Hun nøjedes med kort at forlange af Frederikke Udlevering af den Portnøgle, hun maatte være i Besiddelse af, og Udleveringen fandt Sted fra Tjenestepigens Side i mut Tavshed.

Og Himlen blev efterhaanden mere og mere skjult af formløse, helt overdækkede Lagskyer. I Sommerens Løb havde Fru Kringelberg gentagne Besøg af sin Søstersøn, medens Overkrigskommissærens Besøg blev sjældnere og kortere, og han selv mere tilbageholden og forlegen. Fruen bed især Mærke i, at han aldeles ikke talte om Efteraarsrengøringen, ved hvilken han ellers plejede at være en saa virksom Medhjælper. Den lille Mand var først bleven dødelig skræmmet ved hin Gadescene, og dernæst havde hans Støverinstinkt uimodstaaelig ægget ham til at forfølge Sporet videre i Retning af Fru Kringelbergs Familjeforhold, af hvilke han den Aften havde faaet en saa uhyggelig Fært. En Familie som Maler Grønlunds! Vor Herre bevares! To ældre ugifte Damer, som nu i saa lang Tid havde surmulet over, at han forsømte dem for sit nyeste Bekendtskab, glædede sig nu atter ved hans stadige Hyldest. Fru Kringelberg havde sagt sin Pige op til November; Frederikke havde vrisset impertinent med Nakken og sagt:

- Som Fruen vil; jeg er lige glad; og var gaaet trallende ud af Stuen.

- Ja, Du kommer snart til at tude, min Pige, raabte Fru Kringelberg efter hende og lo med en pikant Blanding af inderlig Glæde og inderlig Arrighed.

Ja, Fru Kringelberg spaaede rigtig. Frederikke kom. til at græde og græde meget.

I lang Tid hverken hørte eller saa hun noget til Ferdinand. En ny Portnøgle, som hans Ven Klejnsmedsvenden atter havde 279 lavet til hende, blev benyttet med større Forsigtighed end den forrige; thi den første Tid efter den forrige Katastrofe havde hendes Frue gjort den Kraftanstrængelse at gaa op og undersøge, om hun var i Seng Kl. 10. Frederikke var ganske rigtig i Seng, men en Time efter listede hun sig paaklædt ud af Porten. Forgæves søgte hun efter sin Kæreste, først i Tivoli, saa længe det var aabent, saa i Figaro og Sangerpavillonerne. Hun skrev ham til; intet Svar. Hun søgte ham et Par Søndage i hans Hjem; første Gang traf hun hans Moder, der var meget ordknap og kort for Hovedet og sagde, at hun ved Gud ikke vidste, hvor hendes Søn var; anden Gang stak Maler Grønlund et saa forbitret Ansigt ud af Døren, at Frederikke for tilbage som for en Hyæne, der var i Færd med at fare løs paa hende; hun fik et Par grove Skældsord slyngede ud paa Gaden efter sig. Saa længe Spændingen var over hende, holdt hun nogenlunde Modet oppe; hun lavede sig alle Slags Trøstegrunde om Intriger fra Forældrenes Side. Ihærdig spaserede hun i de nu tidt kolde og stormfulde Nætter frem og tilbage uden for Lokaler, hvorfra Sang, Dansemusik, raa Latter og Hvin lød ud til hende, medens Lysene dirrede i Vandpytterne paa Gader og Veje. Hun ventede, til der lukkedes, og Gæsterne gik ud - hun havde nu ikke Penge til at betale sin Entré - og hun begyndte omsider ogsaa at undse sig for at vise sin Figur i et for stærkt Lys. Tidt kom hun gennemblødt hjem, medens

Vandet svuppede i Støvlerne, og de falmede Blomster og Fjer sad uformelige klæbede til Hatten; men længe, meget længe holdtes hun oppe af Haabet om at være heldigere i sin Søgen næste Nat. Dagen døsede hun hen eller førte en ejendommelig Krig med Fruen. Naar hendes Apathi blev overvunden af dennes evindelige Gnaveri og Skælden og slog over i nervøs Irritabilitet, saa skaffede denne sig Udbrud i, at hun med høj og skingrende Røst sang et broget Potpourri af Stumper af allehaande Sange, der gik lige fra Knejpeviser som

København, Du er dejlig, naar bare man har
de fornødne Penge

til Nummere, som hun havde hørt Haandværkersangforeninger foredrage i Frederiksberg Have eller i Charlottenlund, og hvis Tekst hun ikke havde forstaaet, men gengav saaledes, som den havde lydt for hendes Øre i Frastand, f. Eks.:

280

Unge Genbos Liv i Norden
Røst fra vore Kæres Grav,
vil Du styre hver dens Orden
svide Aandens Banner af?
Vil Du brede Aandens Mørke
over Nutids klare Dag?
vil Du vække hviden Styrke,
fordums Had og Vaarens Brag?

for tilsidst, naar Fruen stampede i Gulvet og raabte: Hold Mund! at opbyde Røstens mest gennemtrængende Toner og tralle:

Ja det er Gammen
at vandre sammen,
naar Hjerteflammen
er Kærlighed.

Og hun havde ofte den Triumf, at Fruen overvunden trak sig tilbage og efter sin Sædvane tyede til Sengen for at fordøje de voldsomme Portioner af Ærgrelse, hun havde maattet nedsluge.

Men tilsidst blev det Frederikke klart, trods al den Modstand hendes Indre gjorde mod at lade den Tanke faa Magt, at der maatte være noget rent galt paa Færde med hendes Mursvend. Hun opgav sine natlige Spejdertog og tilbragte Nætterne vaagen i sin Seng, der nu var en Pinebænk for hende. En Søndag Formiddag, medens Fru Kringelberg var i Kirke, opsøgte hun Humbugssyersken Josefine Paulsen; Haabet om hos hende at faa et eller andet Spor var det Bræt, den skibbrudne greb efter for at klamre sig til som til det sidste Redningsmiddel. Frederikke var saa heldig at træffe hende paa hendes Kvistværelse i en Gade midt i Byen. Hun stod foran en Stol, hvorpaa der var anbragt en lille Vaskerballe, i Nattrøje med opsmøgede Ærmer, Underklokke og bare Fødder i et Par Slæber, Levninger af broderede Morgensko, med Haaret ned ad Nakken og vaskede nogle unævnelige Klædningsstykker; paa den uredte Sengs Dyne glimrede et Guld - eller i det mindste gyldent - Ur med tilhørende kort Kæde, en Halskæde med Medaljon og nogle Ringe; paa Søm i Væggen hang en sort og en kulørt Silkekjole, et Foraarsstykke af elegant Stof var falden ned paa Gulvet, nogle Stykker smudsigt Linned laa og flød over en Stol. En hæslig Blanding af Kulos og Parfume fyldte Atmosfæren i det lille Kammer. Da Josefine saa Frederikke, som hun havde drukket Du's med i svensk Banko en af de glade Aftener, slog hun 281 Sæbeskummet af sine Hænder langt ud paa Gulvet, tørrede dem i Nattrøjen og aabnede Favnen for sin Gæst. Stor Omfavnelser, Hulken og rigelige Taarestrømme! Da det var stilnet lidt af, førte Josefine Frederikke til Sæde paa Sengen, satte sig selv ved Siden af og holdt begge Hænderne om hendes Liv.

- Véd Du, hvor han er? spurgte Frederikke med sænket Hoved uden at se op, som var hun bange for Svaret.

Josefine sukkede, knipsede til et Dun, der laa og bævede paa Dynevaaret og sagde:

- Væk! . . . Det ene Mandfolk ligner det andet som to Draaber Vand.

- Hvor er han? spurgte Frederikke igen.

- Ja véd jeg det, min Skat? Først var han jo med i den sidste Murerstrikke, og i den Tid gik han og drev om paa simple Beværtningskældere og ruinerede Justesen aldeles ved at forføre ham til Drik. Véd Du, det er ogsaa forbi mellem mig og Justesen. Han har faaet Afsked fra det kongelige Theater og hjælper ham, Italieneren Schegatto med at tage mod Billetter ved det nye Menageri. Han sagde, at han fik sin Afsked, fordi han ikke kunde taale at gaa med Blanklæders Støvler i det vaade Vejr; han var nødt til at gaa med Fedtstøvler, sagde han, og saa var der en af de store Sangerinder, der besvime af den Tranlugt, og saa fik Justesen sin Afsked. Men han har natyrligvis været fuld flere Gange paa Prøverne og paa Komediernes. Men

det tager jeg mig slet ikke nær, for han blev mere og mere vidtløftig, og jeg har sat to uldne Kjoler i Pant for at betale hans Gæld paa en Ølkælder. Uf - de er virkelig ækle, saadan nogle Mandfolk! Nogle dyriske Grise, rent ud sagt!

- Men hvor er Ferdinand?

- Ja hvor er han? han bildte sig jo ogsaa ind, at han var et stort Geni; det fik Justesen ham til at tro, og til Løn for dette forførte han Justesen til at drikke. Han er rendt til Provinserne og spiller Komædie. Men det er et umaadelig simpelt Selskab; de spiller ved Markedet for Lammedrivere og saadant noget Bagads. Jeg véd ganske bestemt, at første Elskerinde er en Sangerinde fra et af de allersjofleste Telte i Charlottenlund, en gammel Harpe, Du! Men Gud, Gud! raabte Josefine pludselig og saa op og ned ad Frederikke og gav sig til at græde. Dit stakkels Skind! udbrod hun.

Fortvivlet kastede Frederikke sig ned paa Gulvet. Hendes 282 Legeme vred sig i Krampetrækninger og rystedes af en afbrudt, kort Stønnen eller Hulken.

Sypigen lagde sig ned paa Knæ ved Siden af hende, glattede hendes Haar, rejste hendes Hoved op og lagde det i sit Skød.

- Gaa Du bare fra din Kondition og det straks. Her er daarlig Plads, men man maatte jo være et Skarn, hvis den ene ikke hjalp den anden, naar det er rent ravgalt. Bliv Du her, min Skat! Kommer Tid, kommer Raad. Ingen véd, hvordan det kan gaa. Hør. . . (og hun hviskede hende nogle Ord i Øret). . . Naa, saa har vi jo Tiden for os. Ser Du, jeg tror nu paa hele Reli'onen, uden Undtagelse, og jeg tror, . . . ja jeg tror, at ethvert Menneske bliver lykkeligt, . . . naar bare . . . ja naar bare Vorherre vil lade ham leve og se sin Lykke.

Frederikke blev hos Josefine, og Veninderne arrangerede sig saa godt, som det var muligt efter fattig Lejlighed. Josefine blev i Begyndelsen endogsaa hjemme hele Dagen; Munden gik uafslædig paa hende, og hendes høneagtige Pludren døde de bedrøvelige Tanker hos Frederikke. Men den urolige Fugl kunde ikke længe finde sig i at være i Bur. Efterhaanden som Efteraaret rykkede frem, og Aftenerne længedes, maatte Josefine ud paa Farten, kom sent hjem om Natten og var gnaven og lunefuld om Dagen. Naar hun ikke gad være over sit Arbejde, kastede hun det hen til Frederikke og lagde sig paa Ryggen i Sengen med en Lejebibliotheksroman eller "Dagstelegrafen" paa Knæene, som hun skød op til en Pult, rygende en som oftest fra den foregaaende Aften levnet Cigarstump; og naar hun var optaget af saadanne literære Sysler, blev hun vred, hver Gang Frederikke hostede eller gjorde en lydelig Bevægelse. Sypigen, som i den første Maaned havde været Godheden og Opofrelsen selv og havde delt sin knappe Middagsmad fra en Spisekælder, sin Kaffe, Mælk og Tvebakker med hende, klagede nu over, at hun blev mager, og konsulerede tidt et stort Toiletspejl, der stod i underlig Modstrid til Værelsets forøvrigt saa lurvede Udstyrelse, og erklærede, at man snart kunde tælle alle Benene paa hendes Krop, og at hendes før saa kønne Hals og Gorge tabte sig; saa græd hun og surmulede. Naar saa Frederikke ogsaa græd, begyndte Josefine med at bebrejde hende, at hun satte hende i daarligt Humør i Stedet for at opmuntre hende; men da kunde det hænde, at det skikkelige pludselig kom op i hende; hun faldt da Veninden om Halsen, kaldte sig selv et ondt og arrigt Dyr ' og Frederikke en Engel af Fromhed og "Res'nation" og skød 283 Skylden for al Kvindens Sorg og Taarer paa Mandfolkene, der var nogle "vidtløftige Kanutter og ""igoistiske"" Personasjer", med en skrækelig "ordinær" Tænkemaade, for ikke at sige, at de ligefrem var Sjøfelister. Hun gav Frederikke Beviser derfor, hentede fra hendes egne, alt andet end opbyggelige Erfaringer; men, naar Frederikke, med Landsbypigens Ukyndighed, gjorde hende et naivt Spørgsmaal, blev hun fornærmet og svarede: at hun, ved Gud, ikke vilde gaa i "Detaljeringer" med saadant noget, en Regel, som hun dog tidt overtraadte til Frederikkes Forfærdelse. Den sidste sank mere og mere hen i sin forrige sløve Melankoli, men, naar Aftenen kom, og hun var ene, væltede Forfærdelse for Fremtiden, Anger og Græmmelse over Fortiden, Savn af og Vreden paa den, der havde forraadt hende, saaledes ind paa hende, at hun hulkende og vridende sine Hænder i lange Timer gik op og ned i det bælgmørke Kammer, paa hvis Tagrude Efteraarsregnen trommede, og Metalsprosserne klappede eller sang, naar Vinden ruskede og rev i dem. De faa Klæder, hun ejede, vare blevne satte ud paa de allernødvendigste Stykker nær; om sin tynde Kjole svøbte hun et uldent Shawl, som hun tillige slog om Hovedet; sammenkrøben og rystende af Kulden, der paatrængende susede ind gennem Tagkammerets mangfoldige Utætheder, gik hun og stampede med Fødderne for at tilvejebringe lidt Varme, indtil hun sank om paa Sengen af Træthed for langt ude paa Natten at blive vækket af Veninden, ofte paa en mindre blid Maade.

En ejendommelig Rædsel faldt over Frederikke, da Julen nærmede sig. Julen! Det var jo den største Højtid paa Landet, med Sanggudstjeneste i den oplyste Kirke Juleaften og Juletræ ovenpaa, med Dans omkring det, medens de unge Piger sang: Glade Jul, dejlige Jul! Det var saa indgroet i Folk paa Landet, at man skulde være glad i Juletiden, at alle vare glade, selv om det vilde være vanskeligt for dem at klare, hvorfor de egentlig glædede sig. Tanken om en Jul uden Lys, uden Juletræ, uden Kirkegang var forfærdelig for Landsbypigen. Barndommens og den første Ungdoms religiøse Indtryk, som det vilde Liv, Elskovsrusen, Sorgen og Skuffelsen rent havde trængt ud af hendes Minde, meldte sig i Form af noget dumpt, truende, hævnfordrende, der ikke fik Skikkelse i noget som helst Billede, ikke klang ud i nogen som helst Tone. Det var noget stort graat noget, uklart, som den Maade, hvorpaa Indtrykket i sin Tid var optaget i hendes

Bevidsthed; men Ord, som forhen, mange Gange gentagne, 284 havde suset hendes Øre forbi, blot efterladende Mindet om en vis Lyd, hvortil ingen Forestilling om noget virkeligt var knyttet, dukkede nu op igen, Lyd som: Synd, Straf, Guds Vrede, den evige Ild, voksede nu op igen i Erindringen, og nu lød de som en fjærn, ondt varslede Tordenbrummen, der netop i Kraft af det dumpe, det døvende, det uklare frembragte en rugende, kvælende, kuende Forfærdelse hos hende, som gjorde hende halv vanvittig. Angsten tillod hende ikke at græde; hun kneb Øjnene sammen og stak Fingrene ind i begge Øren, men den store graa Taage og den fjerne Buldren blev endnu mere skrækkelig; hun løb Panden til Blods mod Muren, satte sine Negle i Tindingerne, saa Blodet randt hende ned ad Kinden. Det var ikke til at holde ud. Hendes forvirrede Tanke slæbte og tumlede med Udtryk, der randt hende i Hu fra Konfirmationsundervisningen f. Eks.: Anger, som fører til Død og virker Fortvivlelse, og Anger, som virker Omvendelse og fører til Liv; men hun kæmpede forgæves for at faa en klar Forestilling vristet ud af dem.

Det mørke Kammers Ensomhed blev rædselsfuld. Uden at gøre sig Rede hvorfor, ilede hun, som hun gik og stod, med det sorte uldne Shawl om Hovedet, de tynde Lædersko uden paa de hullede blaa Bomuldsstrømper, ned ad alle Trapperne og ud paa Gaden. Hun saa op; der var ingen Himmel; i den graa Frosttaage flød den sammen med Jorden; hun kunde ikke løfte nogen Bøn op i dette tunge, kolde Rum, hvori de blodrøde Lygter, der døsedede som flammeløse Gløder, vare de eneste farvede Punkter. Der laa noget imellem hendes Sanser og Yderverdenen, der døvede og afstumpede Indtrykkene: hun tørnede mod Huse og Lygtepæle, men følte næppe Modstanden; Lyd af Vogne, Mennesketrin og Stemmer kom til hende som fra det fjærne, altsammen som noget, der varslede ondt, der trueede. Stundom skubbede en eller anden, som hun tørnede imod, ublidt til den lurvet udseende Skikkelse med det tilhyllede Hoved; det var hende, som det ikke kom hende ved. Aa - kunde hun blot blive ved at gaa og gaa og gaa sig død, uden at vide af det, sluges umærkelig af alt det graa og svinde hen i Taagen ligesom Lyden og Genstandene!

Hvor vilde hun hen? Vidste hun det? Helst ud, hvor der var rigtig mørkt! Den stille Kulde knugede hende sammen, kun sjældent skar et isnende Vindstød gennem hendes Klæder og afpressede hende et Gys.

Nu saa hun kun de blodrøde Gasblus i længere Afstand som 285 Prikker, nu mærkede hun ikke Spor af Mennesker, men der var noget, der sukkede svagt, og af og til glimtede mat op til hende. Hun saa og lyttede, blev staaende i Mørket og forsøgte paa at sætte en Slags Overvejelse i Gang. Dernede i Vandet, der sukkede og glimtede . . . var der ikke bedre end heroppe? Fantasien gjorde et famlende, et rystende Forsøg paa at trække et Par Fremtidskonturer, men hun skreg som et skræmmet Barn og vilde straks viske dem ud igen; de bredte sig atter truende, hun skreg igen og søgte at samle Tankerne til noget, som kunde ligne en Bøn, men de ramlede sammen som et Korthus for et Stød.

Midt paa Dæmningen, der deler Sankt Jørgens Sø, standsede hun igen og spejdede ud i det uigennemtrængelige Mulm. Der var intet at se eller høre. Hendes Tænder klaprede af Kulde; hendes Fødder vare som døde. Det blev ved at sukke og glimte dernede. Det var det eneste levende, hun mærkede; Himmel og Jord vare døde. Hun gled eller sank om paa Skrænten; hun hørte nu den ganske svage Skvulpen mod Stenene. Hun tilhyllede sit Ansigt helt og sad sammenrullet som et Nøgle Garn paa den korte Skraaning, hvor Jordens fugtige Kulde forbandt sig med Luftens for ret at sammenpresse hende. Langsomt uden at ville noget, ligesom løkket og draget, nærmede hun sig med lange Mellemrum mere og mere ned til Vandet. Endelig naaede hun saa vidt, at hun mærkede det væde hendes Ankler; saa skreg hun og flyttede sig højere op for atter at prøve det samme Spil.

Det begyndte at summe for hendes Øren og at snurre underlig i hendes Lemmer. Samtidig lysnede det for Øjet; alt blev hvidt; det var den store Sal i Tjenestepigeskolen med de kalkede Vægge og med de tre Vinduesfag med Udsigt over den snebedækte Mark med den brunviolette Skov bagude. Skolelæreren sad ved Stueorglet, om det stod hun med Kammeraterne og unisont lød Kingos Salmevervs sunget af halv barnlige Diskantstemmer:

Er der da slet ingen Raad,
er der ingen Trøst at vente,
er der ingen Hjælp at hente,
er der ingen Fynd i Graad,
er da Naadens Kilder tørre,
er jeg slet til Døden solgt,
er der Laas for Himlens Døre,
er Guds Hjerte blevet koldt?

Og det blev ved at surre og summe; saa blev det atter mørkt, derpaa lyste det et Øjeblik med grønne, blaa, karmoisinrøde og orangegule Lys; larmende Polkamusik brusede op . . . Salmen, Salmen! raabte hun i Fortvivlelse. Saa tav det hele; alt blev mørkt; hun mærkede kun en lammende Snurren i Arme og Ben.

IX.

I den ovale Spisestue med de zinnerfarvede Vægge, der vare tæt bedækkede med mindre Oliebilleder, Studier og Skitser, gamle Kobberstik efter Italienerne og Hollændere, sad tre ældre Herrer og en dito Dame omkring Bordet. Man havde spist for en god Stund siden, men Dugen laa endnu paa Bordet, Kopperne med den nu afkølede Kaffe paraderede ved Siden af Cigarbægrene; Duften af god Hayana slyngede sig med de lyseblaa Skyer gennem Stuen, og stundom cirkulerede en Karaffel med hvid Oporto som Pousse-café mellem de tre Herrer, af hvilke vi endnu kun kende den ene, den lille trivelige Mand, der lænet tilbage i sin Stol, i glad harmonisk, med sig og Verden tilfreds Stemning lader sit fugtige Øje svæve om i Værelset, idet han lugter til Røgen, der som et tyndt Baand snor sig ud fra den lange Askesøjle paa Cigaren, som hviler mellem hans korte, buttede, hvide Lang- og Pegefinger. Over for vor Ven Pastor Hjorth sidder Værten, en tynd, skaldet Mand med hvidt Helskæg, et meget bevægeligt, rynket Ansigt, hvori Mundens hyppige Smaagrimacer tegne sig dæmpet under Overskægget; han er helt sortklædt, og i Stedet for Flip falder hans ustivede fine Lærreds Skjortekrave bredt ud over det tynde sorte Slips. Han og Pastor Hjorth ere i ivrig Samtale, som Damen, der synes at være noget tunghør, har ondt ved at følge; hendes Genbo med det store Atlaskes Halsbind med en blinkende Topasnaal i Sløjfen, de tæt sammentrukne buskede Øjenbryn, der næsten ere lige saa store som de kort studsede graa Knevelsbarter, tygger sin Cigar flad og synes kun for Høfligheds Skyld at give sit Besyv med ved Nik eller Rysten med Hovedet og enkelte meget korte Ytringer; en med Møje skjult Gaben tydede paa Længsler i Retning af en lille Siesta oven paa det gode Maaltid.

287

Det var Værtens, cand. jur., pensioneret Fuldmægtig i Domænekontoret, nuværende Rentier Dambergs Fødselsdag. Han gjorde ellers ikke Gilder, men denne Dag havde han i mange Aar fejret med sine to eneste Klassekammerater fra den længst nedlagte lærde Skole i Nakskov; Pastor Hjorth, sammen med hvem han blev dimitteret til Universitetet, og nuværende pensioneret Infanterikaptejn Støvring, der som halvvoksen gik fra Minervatemplet i Nakskov til Marstemplet paa Hjørnet af Bredgade i København, blev Officer, tog Del i den første slesvigske Krig som Premierløjtnant, men blev afskediget med Kaptejns Karakter som stivbenet Invalid efter et Skud i Knæet, som han fik ved Frederiksstad. Damberg havde i Skolen og i de første Studenteraar været en livlig, ustadig bevæget Fyr, der tegnede, malede, spillede Komædie, skrev Vers og dyrkede mange frie Kunster; saa tabte hans Venner ham af Syne, og det hed, at han var nær ved at gaa i Hundene; kun cand. theol. Hjorth, da Timelærer ved københavnske Skoler, holdt Øje med ham, skaffede Hjælp, naar det kneb rigtig haardt, og paastod altid, at et glimrende Geni var gaaet til Grunde i Damberg. Som en Fyr paa tredive Aar tog Damberg sig sammen, Kærlighed til en fattig Pige, sagde man, var Grunden dertil; han tog juridisk Attestats med haud illaudabilis, men, medens han sled i underordnede Poster i den røde Kancellibygning, havde den skønne nok frygtet for at gaa i Frø og tabt Taalmodigheden; hun gjorde et bedre Parti med en velstaaende Sæbesynder, men Damberg aflivede sig ikke; muligvis havde hans Erotik ogsaa faaet Svindsot i de slet ventilerede Kontorers mugne Luft. Da han, nogle og fyrretyve Aar gammel, uventet, paa Grund af et Par Fætters Dødsfald, arvede en firsindstyve tusind Kroner efter en Morbroder, tog han straks sin Afsked, købte sig en Villa ved St. Jørgens Sø, anskaffede Malerier, Kobberstik og Bøger og levede et æsthetiserende, aldeles uproduktivt Liv. Pastor Hjorth gjorde ham af og til Besøg, som Damberg aldrig gengældte. De to Venner disputerede altid, thi Damberg var, muligvis ægget ved mange fejlslagne Livsmaal, ved den bornerede Skepsis, som Mangel paa Energi saa let føder hos æsthetiske Naturer uden bestemt Talent, ved Bitterhed over den Tvang, han uden Nytte i mange Aar havde paalagt sig ved Beskæftigelser, han slet ikke havde Lyst til, ved Overvurdering af sine lidet paaskønnede Evner, bleven en hidsig Modstander af de fleste bestaaende Samfundsforhold, hvori Pastor Hjorth hvilede med troende Naivetet, og om hvilke han helst undgik al Disput. Næppe 288 havde man faaet Kaffen serveret, og næppe havde Pastor Hjorth sat sig til Rette til blid Efternydelse med den sitrende, i Lampelyset som en Diamant blinkende Taare i Øjet, før den magre Damberg udbrød efter i nogen Tid at have set sig lidt arrig paa sin trivelige Ven:

- Du har nok faaet en ny residerende Kapellan ved din Kirke? Han hedder jo Flemmer. Det er naturligvis en af den forrige Ministers overordentlig talrige Familje, der imod al Ret og Skel er sprungen forbi en halv Snes ældre Ansøgere. Den Eks-Minister gør Landets Embeder til Forsørgelsesanstalter for hele Familjen ligefra sine egne til sine Halvkusiners Sønner og Svigersønner.

- Det er dog, siger alle, en udmærket dygtig Mand, bemærkede Præsten.

- Ja til at drive Nepotisme og til selv at rage sig Penge sammen . . .

- Ja, det kan de, Pinedød, disse nymodens Avtoriteter, bemærkede Kaptejnen. Akkurat som i Militæretaten, disse Artillerister . . .

Han fik ikke Lov til at tale ud for Damberg, der tænkte sig mere og mere hidsig:

- Dygtig! Ja det siger man om alle, som er frække og heldige. Det er det eneste, der behøves for at komme i Vejret i dette slavesindede Land.

- Hvor kan Du tale saadan om vort kære, gamle, skønne Danmark, sagde Pastor Hjorth og blev blød. Man lever her saa godt . . .

- . . . Og kristeligt, karikerede Damberg med et Forsøg paa at eftergøre Mantzius's Diktion i den bekendte Replik af "Deklarationen".

Pastor Hjorth rystede smilende paa Hovedet over til sin Skolekammerat og sagde:

- Gamle Drillepind! Naar man nu ikke vidste, hvor godt og hvor kærligt et Menneske Du er! Hvad siger De, Fru Lassen? raabte han med høj Stemme til den tunghøre Dame og gentog sin Ros over Damberg i Form af et Spørgsmaal. Hun nikkede pligtskyldigst.

- Lad mig være fri for Jeres sentimentale Udgydelser! sagde Damberg. Du er, min Sandten, ligesaa uvidende som et Barn, min gode Pastor. Om Søndagen lever Du i en, om Hverdagene i en anden Slags Sansbedrag. Du skulde som jeg have levet 289 en Del Aar i de store Aandløsheds-Depoter omme bag Børsen, det kongelig privilegerede Institut til juridiske Kandidaters gradvise Fordummelse, hvor den gør bedst Karriere, som er den mest slaviske og mest bornerede Skrive-, Regne- og Referatmaskine.

- Betragter Du alle vore højere administrative Embedsmænd som Idioter? spurgte Præsten.

- Guds Død og Pine, saa galt er det da heller ikke, sekunderede Kaptejnen; det bør man heller ikke sige for Disciplinens Skyld. - Han saa sig forsigtig omkring som for at forsikre sig om, at ingen hørte slige statsfarlige Ytringer.

- Vi regeres af Kretihere, vedblev Damberg, der talte sig op til Irritationens Højtryk. Det bedste Bevis paa det er, at Genier som Oehlschlager og Heiberg ere døde som fattige Mænd og vilde have sultet ihjel, hvis der ikke var blevet tilkastet dem et Hundeben i Form af et Embede, som de da for Resten ogsaa aad sig halvdumme i.

Pastor Hjorth rettede sig i Sædet og løftede Haanden advarende :

- Nu bliver dine Ord virkelig forargelige, min gode Damberg.

- Guds Død og Pine, mumlede Kaptejnen; naar Du kalder saadanne nogle kloge Hoveder halvdumme, hvad vil Du saa kalde - jeg vil for Eksempel sige - mig?

- Militæretaten er ein Ding an sich; den har ikke noget med det at gøre, som jeg taler om, sagde Damberg med en Grimace.

- Naa, saadan? nikkede Kaptejnen beroliget.

- Jeg taler her om Folk, vedblev Værten, som i sin Tid har bildt sig selv og andre ind, at de gav sig af med aandelig Syssel, der har sunget og talt begejstret om Idealerne. Hvad er saadanne Fyres Idealer? Høj Gage, høj Plads i Rangforordningen, Magt til at forsørge Slægt og Venner, Adgang til store Ædegilder, Ordensdekorationer, som de i deres Ungdom gjorde Nar af . . .

- Du ser dem ikke i deres Løn-kammer, naar de er ene med deres Gud, sagde Pastor Hjorth højtidelig; kun han kan ransage Hjerter og Nyrer.

- Det var Synd at misunde ham den Evne, svarede Damberg; der er vist ikke meget rart ved det, han finder.

- Lad være med den Slags Spot! jeg kan ikke lide det, bemærkede Pastor Hjorth.

290

- Nej, jeg maa ogsaa sige . . . det . . . det . . . lyder, hvad man vilde kalde respektstridigt, bemærkede Kaptejnen.

- Ja, vedblev Pastor Hjorth, jeg kan med en vis Taalmodighed høre paa alle dine Paradokser, da jeg kender dit gode Hjerte, min gamle Ven; men Kristendommen maa Du ikke røre ved; det taaler jeg ikke.

- Du mener vel Kirken, min Ven, for Kristendommen . . . ja den kommer jo egentlig slet ikke Dig ved.

- Det var som Sa - . . ., det var højst mærkeligt! udbrød Kaptejnen.

- Det maa Du nok sige, kære Støvring, sagde Pastor Hjorth og lo; nu bliver Du virkelig morsom, Damberg.

Hører De, hvad han siger, Fru Lassen? Han raabte Dambergs sidste Ord højt over Bordet.

Ih Gud, bevares! raabte Fru Lassen. Det var ligesom De vilde sige til min Fætter, at den Formue, han lever af, ikke kom ham ved.

- Bravo, Jane, bravo! raabte Damberg jublende. Ha, ha, ha, det var en slem allieret Du fik der, Hjorth!

- Jeg finder, at Fru Lassen taler overmaade sundt og fornuftigt, sagde Kaptejnen.

- Har Du studeret Søren Kierkegaards Skrifter, Støvring? spurgte Damberg.

- Langt fra ikke dem alle; han har jo skrevet saa Fandens meget, brummede Kaptejnen.

- Ja for, hvis Du "havde læst og forstaaet dem, sagde Damberg og henvendte fra nu af pro forma Talen til ham, saa vilde Du vide, at der er en himmelvid Forskel paa Kristendommen og Kristenheden, eller rettere, at de to Begreber intet har at gøre med hinanden. Er der nogen nu om Stunder, der siger Verdens Farisæere Grovheder fra Bjergetoppe eller fra Torve og Templer? Gaar der Apostle om, som ikke har Guld eller Sølv eller Kobber i deres Bælte, ej heller to Kjortler, ej heller Sko eller Stav? Lader nogen den beholde Kappen med, som trækker Kjortlen af ham? Hader nogen nu Verden og de Ting, som ere i Verden? Lader nogen sig nu bespotte og bespytte for Sandheden?

- Aa nej, det tror jeg oprigtig talt ikke . . . nej, det er der næppe nogen, der gør, indrømmede Kaptejnen. Men hvad . . . vi er jo kun Mennesker, og Kristendommen maa dog være en Religion ogsaa for almindelige, borgerlige Folk.

Pastor Hjorth tog nu til Orde med foldede Hænder: 291 - Ja, deri har Du Ret; vi er kun Mennesker og saare skrøbelige Mennesker, langt fjærnedede fra det ideale Gudmenneske; men vi kan have godt af at høre saadanne varslende Ord af dem, der kan nænne at tage dem i Munden uden at have Myndighed som han, der udtalte dem. Saa meget erindrers jeg fra min Religionsfilosofi, at Verdenshistorien er en Udfoldelse af Guds Tanker, at, ligesom han transcendent svæver over den, saa er han immanent i den; og, naar det er Tilfældet, saa maa vi tro, at . . . at . . . Verdens nærværende Skikkelse . . . saa bør vi tro, at . . .

. . . At det, som salig Doktor Pangloss lærte sin Elev Candide, er sandt, afbrød Damberg. Ikke sandt, Støvring?

- Jeg kan, min Sæl ikke følge med den nyeste Literatur, sagde Kaptejn Støvring, og Filosofi lærte vi ikke paa Akademiet; det var der kun nogle Højskoleofficerer, der lapsede sig med.

Pastor Hjorth blev forstyrret i Udformningen af den lærde Frase, han havde forsøgt at komponere, og gav den helt og sagde:

- Jeg holder mig til dem, der tror i al Enfoldighed, til de fattige i Aanden; deres Længsler og Tanker forstaar jeg bedst. Og Du kan nu holde mig for saa daarlig Præst, som Du vil. . .

- Tværtimod, raabte Damberg, jeg holder Dig for en af de skikkeligste Mænd, som nogen Tid har baaret den sorte Kjole, en godgørende Mand, en . . .

- Naa, naa, sagde Præsten smilende og rakte rørt sin Ven Haanden. Jeg siger, jeg forstaar kun den enfoldige Tro og dens Frugter i et retskaffent Levnet, og jeg glæder mig ved det skønne, gode og glade i Verden som en, rigtignok kun jordisk svag Afglans, men dog et Spejlbillede af Guds Herlighed.

Damberg fortsatte:

- Det gør Du i Kraft af dit naturlige gode Hjerte og dit skikkelige Sind, som en Hedning kan have lige saa vel som en Kristen. Jeg har i og for sig ikke noget imod, at man lader sin Egoisme sætte Grænser for sin Opofrelse, men saa skal man ikke kalde sig Kristen.

- Men jeg erkender slet ikke, at Ens Egoisme har Lov til det, udbrød Pastor Hjorth, og her er et af Skelnemærkerne mellem det humane Hedenskab og Kristendommen.

- Naa, det erkender Du ikke? sagde Damberg. En Mand gik fra Jerusalem til Jeriko osv. Jeg substituerer Nutidsstørrelser ind i den gamle Formel. Herude i Grøften paa Vodrofsvej 292 ligger et Ladegaardslem, som er bleven slaaet halvt fordærvet og blødende af to Kollegaer. En Kapellan og en Sognepræst komme forbi. Mon ikke Ladegaardslemmet fik Lov til at vente længe paa den barmhjertige Samaritan? Hvad mener Du, Støvring?

- Føj for Pokker, . . . ja, men et fuldt Ladegaardslem! Skulde to saadanne Mænd tage et saadant Svinebæst hjem og befænge hele sit Hus med Utøj? raabte Kaptejnen. Der er da, for en Ulykke, Politistationer, hvor man kan melde, at man har set saadant et Subjekt ligge i Grøften,

- Det er meget fornuftigt og berettiget sluttet fra et hedensk Standpunkt, sagde Damberg. Men den barmhjertige Samaritan sluttede anderledes. Jeg indrømmer for Resten, at den moderne Politistat er en af de Virkelighedsfaktorer, som gør det nye Testamentes Kristendom temmelig malplaceret i denne Verden.

Kaptejn Støvring og Fru Lassen intonerede en dæmpet Snorkeduet, der fik Præsten og Damberg til at le, hvorved Diskussionen standsede. De havde begge Lyst til en Cigar endnu, og Værten foreslog sin Skolekammerat at nyde den i den fri Luft; lidt Kulde kunde gøre godt oven paa det substantielle Maaltid og den hede hvide Oporto.

Klokken var bleven det meste af 10. Eftermiddagens graa Frost, der saa ud, som den pønsede paa ondt, havde nu faaet i Sinde at afsløre sine Planer. Det var blæst op med en bidsk Nordostvind, og en strid, endnu dog kun tyndspredt Sne piskede Ansigterne paa de to Skolekammerater. Kampen, som de maatte føre mod Blæsten og Sneen, berøvede dem Lyst til Samtale. De trængte, som sagt, til at røre sig; men, da de var komne om paa den anden Side af Søen hen mod Midten af dens Længde, havde de nok af den Sport og besluttede at bruge Midterdæmningen som Genvej til Vodrofsvej-Siden. Med hinanden under Armen, med Vinterfrakkens Krave smøget op over Ørene, holdende fast med den ene Haand paa Hatteskyggen, Kroppen bøjet paa skraa til Modstand mod Stormen, krydsede den lille trivelige Præst og den lange, smalle Pensionist sig frem med Møje under den stærke Sidevind. Pludselig mærker Damberg et Ryk i sin Arm, derpaa slipper Præstens Haand sit Tag i den, og dens Ejermand bliver borte.

- Faldt Du? spurgte Damberg.

- Puh - ja . . . laan mig din Haand . . . Tak! Det er besynderligt; der ligger noget her paa Vejen . . . jeg kan ikke 293 begribe, hvad det er t. . . dér . . . Og han berørte med Foden den Genstand, han talte om.

Noget som et Suk eller en Rallen fra et levende Væsen lød de to Mænd i Møde, men, om det var fra et Menneskes eller et Dyrs Strube, var ikke let at afgøre.

Damberg, der havde lettere ved at bukke sig end Pastor Hjorth, bøjede sig ned, idet han spurgte Præsten:

- Stødte Du Dig?

- Gud ske Lov, nej! jeg blev kun lidt forskrækket. Hvad er det, der ligger, som jeg faldt over? Det er en stor, blød Genstand.

- Det er, saa Skam, et Menneske . . . et Fruentimmer kan jeg føle paa Klæderne. Det er vel en ovre fra Ladegaarden. Hun er sagtens fuld. Bi lidt! jeg har nogle Cigartændere med, som ikke slukkes af Blæst.

En højtrødt Flamme sprang spruttende og knitrende op i den sorte Luft og belyste de to foroverbøjede Mænd og en sort Skikkelse, der laa sammenrullet som et Nøgle paa Jorden. Tænderen gik ud, en ny blussede op.

- Aa, lad heller være! sagde Pastor Hjorth . . . saadanne drukne Kvinder er saa modbydelige.

Damberg nærmede sit Ansigt til Præstens og sagde ham Ordene tæt ind i Øret:

- Men ved en Hændelse drog en Præst den samme Vej, og, da han saa ham, gik han forbi.

Pastor Hjorth blev halv stødt, halv skamfuld. Samtalen om den barmhjertige Samaritan fra før af randt op for ham. Han sagde i en lidt gnaven Tone:

- Men den Kvinde her ligger, kan dog ikke sammenlignes med . . .

Imidlertid havde Damberg strøget den tredje Cigartænder, bøjet sig helt ned og trukket det Hovedet indhyllende Shawl til Side. Et ligblegt, ungt Ansigt, med et saa troskyldigt Udtryk som et Barns, glimtede frem ved det korte og stærke Lys. Inden Pastor Hjorth fik sin Sætning fuldført, raabte Damberg:

- Se - se - hvor er det et kønt og fint Ansigt!

Han løftede hende paa Hug med den ene Arm efter at have gjort Ild paany. Hendes Hoved faldt som et Stykke vaadt Linned ned paa hendes ene Skulder. Den blonde Haarmasse løsnede sig og strømmede ned over Dambergs Hænder. En varm Blodstrøm susede gennem den gamle Æsthetiker, der først kastede 294 Tænderen, da han følte en brændende Smerte i Fingrene. Pastor Hjorth rømmede sig og vidste hverken, hvad hun skulde gøre eller sige. Saa meget havde han faaet at se af det Individ, der laa slængt her i Skarnet, at det ikke var et drukkent Ladegaardslem.

- Hun er ikke frosset ihjel, sagde Damberg, jeg kan føle Hjerteslaget.

- Vi maa dog vist . . . hm . . . sagde Pastor Hjorth.

- Hvad maa vi?

Gøre Anmeldelse paa en Station.

- Aa, jeg vil se Dig hængt. Nej jeg vil bære det stakkels Barn hjem; hun skal plejes og behandles godt. Det er et ganske ungt Barn. Og et Par Politinæver skulde røre ved dette bløde, dejlige Haar! Føl en Gang! Det er som Silke.

- Kære Damberg, nu bliver Du eksalteret ligesom i gamle Dage. Du véd jo slet ikke, om det maaske er et meget - ja hvem véd - meget uanstændigt Fruentimmer.

- O, I Kristi Efterfølgere, raabte Damberg bestandig liggende paa Knæ og støttende den afmægtige Kvinde med den højre Arm, idet han gestikulerede ud i Mørket med den venstre; skam Jer! Buk Dig ned og se, Du kan finde en Sten og kaste paa hende, for Du er jo ren! Hvad? Kom! Kast Stenen, men jeg kyler Dig den, min S'æl, i Hovedet igen.

- Jeg skal gerne hjælpe Dig med at føre hende hjem, skønt jeg rigtignok synes, at der var mere fornuftige Maader at yde hende Hjælp paa, sagde Præsten sagtmodig og betænkksom, men din Svigerinde . . . ?

- Nu skal jeg vise Dig, at jeg tør føre hende hjem trods alt muligt Fruentimmervrøvl. Le I saa kun af en gammel Idealist! men Idealismen er dog den eneste Livsanskuelse, der kan begejstre En til et Spring ud over den daglige Prosa.

- Nu har jeg fat i hendes ene Arm, sagde Præsten. Nu var det bedre, Du løftede med, i Stedet for at filosofere.

Pastor Hjorth følte sig nu som den overlegne, efterat han havde taget sit Parti. Den lille kraftige Mand slæbte dygtigt, medens Damberg stønnede og pustede og var ked over, at der ingen Droske var. Præsten lo af, at han kunde forudsætte Droskers Tilstedeværelse paa Stier og Dæmninger.

Da de endelig stod udenfor Indgangen til Villaen, var Damberg badet i Sved, og - han havde mistet Løftelsen. Tanker om, hvad hans Svigerinde vilde sige, om det Hus, der vilde 295 ligge, om hvad han egentlig skulde gøre med det særegne Fund, krydsede i rivende Fart gennem hans Hjerne. Dybest i ham var der noget, der gav Pastor Hjorths Forslag om Politistationen Ret. Præsten derimod, som straks havde fundet Dambergs Forslag eksalteret, havde efterhaanden arbejdet sig op til en Art Begejstring for, hvad han kaldte sin poetisk begavede Ungdomsvens modige Idealisme, og beundrede ham til en vis Grad. Han tænkte over, at Augustin havde kaldt Hedningernes Dyder glimrende Laster; gjorde ikke Hedningen Damberg mange Kristne til Skamme?

Begge vaagnede af deres Betragtninger ved et Ryk i Armen. Pigebarnet var vaagnet af sin Bevidstløshed, og hendes første Bevægelse var et instinktmæssigt Forsøg paa at frigøre sig fra noget, som hun mærkede holdt hende fangen. Pastor Hjorth sagde:

- Vær rolig! vi vil kun hjælpe Dem.

Lyden af en Menneskestemme virkede straks skræmmende paa Frederikke, som om det var noget fjendtligt, noget, der vilde gøre hende Fortræd. Hun rykkede utaalmodig og vildt igen i sine Ledsageres Arme.

- Saa, saa! sagde Pastor Hjorth. Vi bringer Dem ind i en varm Stue og giver Dem noget at styrke Dem paa.

Frederikke blev en Smule beroliget ved den venlige og skikkelige Klang i Stemmen, gav efter for sin Mathed og sank atter sammen.

- Kan Du holde fast, Damberg, mens jeg ringer? spurgte Præsten.

- Det er bedre, Du holder fast, mumlede Damberg forpustet, saa skal jeg hente en Droske, for det bliver dog bedre at køre hen til saadant et Sted, som . . .

- Naa, saa Du giver mig Ret? hm! hm! Den barmhjertige Samaritan! Idealisme! Hvad?

- Ring paa! raabte Damberg med en Slags desperat Mod. Saadan vilde han ikke lade sig sætte til Vægs. Forfængeligheden skød atter Hjertet op i ham. Nu vilde han vise sig som en heroisk Idealist. Da det varede ham for længe, inden nogen kom og lukkede op, ruskede og rev han hidsig i Klokkestrengen og raabte med en Stemme, der skingrede gennem Korridoren:

- Vi har fundet et sygt Fruentimmer paa Vejen. Sig til 296 Fruen, at der skal laves noget varmt til hende, og at et af Kamrene ovenpaa skal gøres i Stand til hende.

Tjenestepigen, et gammelt surt Inventarium, som Fru Lassen, der var pensioneret Enke efter en Toldkontrolør i en Provinsby, havde bragt med sig til Dambergs Hus, betragtede sin Herre paa en Maade, der egentlig ikke syntes at røbe Forbavselse, men snarere Medlidenhed eller Undseelse over en Person, der ikke er vel forvaret. Hun blev staaende ubevægelig, som paa Vagt, afventende, hvad for Taabeligheder der nu skulde gaa for sig, thi, naar hendes Herre en Gang imellem saa fremmede hos sig, var Lisbeth beredt paa, at der maatte ske noget galt, saadan som han larmede, støjede og disputerede; desuden ansaa hun med Bondemistænkelighed alle Københavnerne for at have en eller flere Skruer løse i Hovedet. Hidtil var der intet sket. Lisbeth havde takket sin Gud derfor, men der maatte komme noget galt, det var hun vis paa.

Damberg var saa nervøs opspændt, at han ikke lagde Mærke til, at Lisbeth aldeles ikke ændrede hans Ordre, men blev staaende klemt op mod Væggen for dog at have Ryggen dækket. Damberg og Pastor Hjorth kom trækkende ind med deres Fund. Frederikke gik ganske mekanisk, hendes store, lyse Øjne stirrede tankeløst ud for sig; hendes Træk vare slappe som hendes Holdning; det var hende lige meget, hvad de gjorde ved hende. Men, da de vare komne forbi en Dør, som førte til Køkkenet, smuttede Lisbeth hastig derind, foretog en saadan Ilmarsch gennem Køkkenet, at hun naaede Spisestuen en Stund før de andre, fik Fruen vækket og raabte hende ind i Øret:

- Pas paa, Frue! De har hittet paa Abekattestreger og kommer drivende med en Tøs, som de har hittet.

Hun raabte det saa højt, at Kaptejn Støvring ogsaa vaagnede, gned sine Øjne og gabede med et Suk som en stor Hund.

- Om Forladelse, Frue, sagde han . . . hvad var det nu, vi talte om? . . . naa det var om . . . hø . . . naa om, at man ogsaa kunde drive Religion og saadant noget for vidt . . . men hvor er Damberg og Præsten?

Kaptejnens diplomatiske Forsøg paa at skjule sin lange Søvn var aldeles spildt, thi Fruen tog Lampen og ilede ind i Dagligstuen, hvor de to Herrer havde faaet Frederikke placeret i en Lænestol. Hun saa spørgende, først paa Damberg, saa paa Præsten. Den første strøg sig gentagne Gange om Skægget, rømmede sig og knejste, spekulerede paa en eller anden 297 imponerende Replik, men Kompositionen klikkede for ham. Præsten derimod havde faaet sit rolige, milde Ansigt igen, nærmede sig Fru Lassen og sagde:

- Kære, gode Frue! Vor kære Damberg vil gøre en Kærlighedsgerning. En saadan bør vi aldrig vige tilbage for, selv om dens Form synes os meget ekscentrisk. Det er bedre at støde an mod, hvad Menneskene have opstillet som Regel, end ikke at følge Samvittighedens hellige Røst, Guds Stemme i vort Indre. Giv denne ulykkelige Kvinde Husly og Brød, indtil vi faar den fornødne Oplysning om, hvor hun hører hen. Nu er hun halvdød af Kulde. Husk, hvad der staar skrevet: Hvad I have gjort mod en af disse mine mindste Brødre, have I gjort mod mig.

Damberg ærgrede sig, da han saa, hvorledes Præstens og hans Ords Avtoritet spredte det Uvejr, der var trukket op paa Fru Lassens Ansigt; han følte, at han havde taget Luven fra ham, og der svævede ham paa Læberne et Udfald mod Avtoritetstroen, mod Vanekristendommen osv., men han indsaa dog straks, at her var det unyttigt. Han var vred paa alle de tilstedeværende, misfornøjet med sig selv, ked af den Situation, han selv havde frembragt, og over Udsigten til "at faa denne Forstyrrelse bragt ind i sit Hus; Misfornøjelsen formede sig tilsidst til en hadefuld Stemning mod hele Samfundet, der ikke i Tide gjorde noget for slige ulykkelige Individuer som denne Pige, og som var Skyld i, at Folk som han ikke kunde blive fri for at komme i saadanne ubehagelige Situationer alene paa Grund af, at de vare mere idealt anlagte end andre.

Anledningen til hele denne sære Situation, Frederikke nemlig, sad sammenkrøben i Lænestolen. Intet Indtryk syntes at naa til hendes Hjerne. Da Fru Lassen tog Lampen for at lade Lisbeth gøre de fornødne Forberedelser til at huse den uvelkomne Gæst, og Herrerne ligeledes forlode Stuen, følte hun dunkelt Mørket og den varme Stueluft som noget dulmende og lindrende, og hun faldt atter hen i Søvn eller Bevidstløshed. Præsten blev ved at tale for Fru Lassen, der ikke turde eller kunde sige ham imod, om end en Følelse af, at det hele var noget splintrende galt, bestandig knurrede i hende. Lisbeth var den, der hurtigst fandt sig i Tingen som et *fait accompli*; Frederikke blev overladt til hendes Besørgelse og blev bragt i Seng i et Kammer ved Siden af Lisbeths paa Kvisten. Kaptejnen var tavs under det hele; han var ked af at gaa Glip af L'hombre og Toddy den Aften, thi 298 Damberg var helt kommen ud af Stemning til sligt; Pastor Hjorth erklærede, at han var træt og brød tidlig op. Han og Kaptejnens Vej faldt til forskellige Sider. Da de toge Afsked paa Dosseringen, fik Kaptejnens Skuffelse over den forstyrrede Aften Form i følgende Ord:

- Hør, véd I hvad, godt Folk? I er D-t-m- alle mer eller mindre anstukne af vor Tids Pest, jeg mener Socialismen. Og det kommer af, at I aldrig har lært militær Disciplin. Det kan ikke nytte; at Du vil sige mig imod, gamle Hjorth, for jeg har Ret. Farvel! Nu har jeg sagt min Mening.

Pastor Hjorths Sind blev gennemfuret af en hel Del modsatte Stemninger, da han gik hjem. Først glædede han sig over, at det var ham, der havde sat Sagen igennem, over, at "det Ideale" hos ham selv

havde vundet Sejr over de verdslige Hensyn, at det egentlig var ham og ikke Damberg, der havde gjort noget i Retning af den barmhjertige Samaritans Kærlighedsgerning og præsteret, hvad han kaldte et Spejlbillede, der gav Afglans af den guddommelige Kærlighed. Men saa kom det Spørgsmaal op for ham, hvad han vilde have gjort, hvis de havde fundet det syge Fruentimmer nær ved hans Hjem; om han trods sin Kone, der ikke var slet saa modtagelig for hans Formaninger som hans stadige Tilhørerinder af Bourgeoisiet, kunde have skaffet den lurvet klædte Plebejerske Nattely i sit Hus. Nu, Spørgsmaalet forelaa jo ikke, det var jo overflødigt at drøfte det. Og dog paatvang det sig. Han burde naturligvis have tiltunget sig Pigens Optagelse i sit Hus, og, naar han burde det, vilde Gud nok have givet ham Kraft til at kunne det. Ja - mon det var saa vist? Han saa sin høje, magre Kone med det myndige Ansigt staa for sig, hende, til hvem der paa Grund af hendes svagelige Helbred maatte tages et saa ængsteligt Hensyn ved alle Lejligheder; hun, som til Gengæld for, at hendes Svagelighed altid holdt hende bundet til Hjemmet, herskede saa uindskrænket i dette Hjem, at han for at blive fri, saa ivrig søgte Omgang og Beskæftigelse udenfor Hjemmet. Han var nær ved at takke Gud, fordi han ikke havde sat ham paa en saadan Prøve. Han fordybede sig i den trøsterige Tanke om *Providentia specialissima*, der kærligt havde lagt Begivenhederne saaledes til Rette, at han, Pastor Hjorth, havde kunnet udrette, hvad han gjorde, i Dambergs Hus, og, jo mere han tænkte paa Forsynet, paa sig selv og paa sin Kone, desto mere beundrede han den styrende Visdom i 299 Tilværelsen. Hans optimistiske Natur fandt sig tilfreds med, som det hele var gaaet; han kom hjem, gik i Seng og sov ind i Fred med sig selv og Alverden.

X.

- Naa, linder det saa lidt? spurgte Lisbeth Frederikke den næste Morgen tidlig. Den gamle Pige sad paa en Stol foran Sengen i Nattrøje og Uldklokke med Trætøfler paa de vældige Fødder i de sorte Uldhoser. Hun havde lige rakt Frederikke en rygende Kop Kaffe, efter at hun havde blæst paa den, som om hun serverede den for et lille Barn.

- Tak skal De have! sagde Frederikke.

- Selv Tak! Er Jomfruen ellers saa fin paa det, at hun siger De til Folk. Det er vel, fordi hun har saadan en mageløs fin Garderaabe, - Og Lisbeth pegede haanlig paa Frederikkens elendige og faa Klædningstykker, som hun Aftenen i Forvejen havde rullet sammen i en Bylt og kastet hen i en Krog.

- Naa De . . . Du er fra Landet? spurgte Frederikke.

- Jo, med Jomfruens Forlov, det er jeg. Men Jomfruen er sagtens fra København, siden hun smider sig saadan paa Vejene ved Nattetid som en anden Skærslibertøs.

Frederikke saa bange op paa det store Bondefruentimmer med Underbiddet og de to gule udstaaende Tænder, der gav hende et bidsk Udseende. Hver Rynke i hendes rødbrune Ansigt holdt sig saa ubevægelig som Furerne i pløjet Jord. Alligevel fandt Frederikke noget større Tryghed ved Nærværelsen af et Væsen, der ikke i social Henseende var højere paa Straa end hun selv, og de haarde Ord fandt hun ikke saa urimelige, thi det var jo aabenbart, at det var Tjenestepigen i Huset, der vilde faa Ulejligheden med en saadan Gæst. Da Frederikke med Forbavselse havde set sig om i det pæne Værelse, spurgte hun Lisbeth:

- Hvem er jeg hos? Hvordan er jeg kommen her?

- Han selv, Manden, eller som man jo skal kalde dem i Byerne, Herren, har jo selv slæbt Dig herind. Han hiter jo paa saa mange Tossastreger de Gange om Aaret, han sidder og drikker til Pægls med nogle andre nogle. Ellers er han ikke 300 slem til at drikke. Saadant noget kunde da en fuld Bonde aldrig finde paa; men herinde er de jo allesammen saadan nogle Komediemænd.

Frederikke blev lige klog efter den Besked. Hun havde imidlertid drukket Kaffen; Lisbeth havde taget Koppen og sat den fra sig, men satte sig igen paa Stolen ved Sengen. Skønt hendes Ansigt ikke røbede det ringeste Tegn paa, at hun vilde spørge, ja skønt hun ikke en Gang saa paa Frederikke, mærkede denne dog af hendes Dvælen, at en Bekendelse ikke vilde være hende ukær; desuden følte Frederikke, oprigtig talt, selv Trang til lidt Meddelelse saavel som til lidt Fritten, nu da Reaktionens Ro i Sind og Krop var fulgt efter den stærke Krisis, nu da Hygge og Lunhed slog hende i Møde i Stedet for Nøgenhed og Kulde. Men det vanskeligste var at finde Lejlighed til at bryde Isen. Lisbeth vilde have havt lettere derved, men med den for Bønder ejendommelig stive Etikettefølelse fandt hun, at det var den fremmede, der skulde begynde. Da Pavsens havde varet lidt, sagde hun:

- Ja nu maa jeg nok ind og faa noget. Tøj paa mig; men hun gik ikke, hun blev siddende uden at røre sig. Et Øjeblik fløj Frederikkes Øjne rundt i Værelset, hvis oljemalede Vægge og gibsede Loft forekom hende uendelig elegante; hun opdagede, hvor fin den Seng, hun laa i, var; men Glæden var kortvarig; et Øjebliks Refleksion bragte hende paa det rene med, at hun inden en stakket Frist maatte forlade al den Herlighed; hun kom da til at græde og udbrød:

- Gud! At et Menneske dog kan blive saa ulykkelig som jeg!

- Han er vel rendt for at slippe for at betale til Barnet? bemærkede Lisbeth i den roligste Tone af Verden. Dette ugenerte Spring lige ind *in medias res*, denne sikre, objektive Vurdering af Situationen sprængte alle Betænelighedernes Skillevægge hos Frederikke, og i en tid af Graad og Hulken afbrudt, men dog med ikke saa ringe Tungefærdighed udført Fortælling gav hun Lisbeth et Omrids af sin Livshistorie. Da hun tav, sagde Lisbeth:

- Jeg fik ikke at vide, hvad han er.

- Han er . . . ja han er . . . nu er han Kunstner.

- Det var s'gu ogsaa En at indlade sig med, saadan En, der rejser rundt og æder Blaar og fanger Knive i Luften saa paa Roskilde, saa paa Ringsted, saa paa Køge Markedsdage. En 301 Bondekarl kan Sognet dog skaffe En fat paa og holde ham til at betale, hvad han skal.

- Ja det er nu ikke saadan en Kunstner, bemærkede Frederikke lidt stødt; han spiller rigtige Mennesker, ligesom de gør paa Frederiksberg Morskabstheater, og han synger Viser, som saadan er lagt ind imellem Talen, og det kaldes Poesi.

- Det ene kan være ligesaa godt som det andet, erklærede Lisbeth med den største Ligegyldighed for alle æstetiske Distinktioner; for alle saadanne nogle er Landløbere, enten de saa staar paa Hovedet eller paa Benene.

- Hvad skal jeg dog gøre? raabte Frederikke og vred Hænderne i et nyt Udbrud af Fortvivelse.

- Du skal staa op, naar jeg faar lagt lidt i Kakkellovnen hos Dig, svarede Lisbeth, for det ligner ikke noget at ligge og bøle i Sengen helt op ad Formiddagen, saadan som de Sæ'le gør her i Huset. Men saadan gør alle Mennesker i denne halvtossede By.

- Men jeg kan dog ikke blive her.

- Næ-æ-j?

- Og hvad saa?

- Det véd jeg s'gu 'tte.

Dermed rejste Lisbeth sig og gjorde Ild i Ovnen, tilsyneladende uden at ændse Frederikkes Suk og Graad. Da hun var færdig, gik hun ud af Stuen, idet hun brummede:

- Du kan ligesaa godt lade være og tude og skabe Dig, for det bliver dog ikke anderledes for det.

Damberg havde drukket nogle Glas Vin endnu, efterat han var bleven ene om Aftenen; han havde følt Trang til at stramme sig op fra den Flovhed og Nedslagenhed, som han følte efter det Skridt, han saa ubesindigt havde gjort i et Anfald af idealistisk Humanitet. Det lykkedes ham ogsaa at faa sin Stemning oparbejdet igen. Han saa det kønne blonde Hoved i det flatterende Lys af den flammende Cigartænder, og i de Novellefragmenter, som hans Fantasi digtede omkring dets Ejerinde, naaede han et Virkelighedsmoment: at det var en af en utro Elsker forladt Pige, der havde tænkt paa Selvmord. I Tanken rasede han mod det vanvittige, Natur og Sandhed fornægtende Samfund; han vilde tage sig af denne Pige, han vilde, som han udtrykte sig indvendig, udvikle hende idealt; han vilde købe et Sted paa Landet, hvor hun skulde figurere i en Idyl mellem Lam og Geder; han saa det smukke gule Haar flamme i Aftenlyset, naar hun sad 302 hos ham paa Bænken udenfor Huset med Udsigt til Sø og Skov, medens han læste for hende; han saa hende selv ligge henstrakt mod Skovens dybe Baggrund, som en Correggios Magdalene, men ikke bodfærdig, ikke læsende en Pønitentsesalme, men i Goethe og drømmende recitere af Digtet: Vor Gericht:

Mit wem ich mich traute, das sag' ich euch nicht.
Mein Schatz ist lieb und gut,
Tragt er eine goldene Kette am Hals,
Tragt er einen strohern Hut.

Han faldt i Søvn med denne Strofes Klang i Øret.

Men da han vaagnede sent den næste Morgen, og Gaarsaftenens Æventyr fra en dunkel Taageplet trængte sig frem i Erindringen og antog en hel Skys Former, medens han vaskede sit Ansigt i det kolde Vand, syntes han, at han havde baaret sig ad som et Barn, som en Don Quixote. Han, der elskede Fred og Ro og en beskæftiget Lediggang: at slaa op i en halv Snes forskelligartede Bøger i Dagens Løb og læse et Par Sider af hver, at blade i sine Samlinger af Kobberstik, Litho- og Fotografier, at slaa nogle Akkorder an paa Klaveret, at pusle lidt med Blomster o. dsl., skulde han kunne paatage sig at opdrage et Pigebarn, maaske et dumt, uopdraget, malproport, plebejisk, ja maaske endog uanstændigt Fruentimmer? Damberg var altid om Morgenen kritisk ligeoverfor sig selv. Naar en god Frokost med et Glas god Portvin havde opildnet hans Livsaander, naar dernæst hans ovennævnte Beskæftigelser havde adspredt ham, og naar endelig en substantiel Middagsmad med et Par Glas af hans selvforskrevne Bourgogne havde opstemt ham, saa han i høj Grad ned paa de to halvgamle Kvinder, der syslede om ham og skaffede ham den Komfort, hvori han hvilede, som paa to Slavinder; han var Alexander Magnus, Fru Lassen og Lisbeth, eller egentlig talt hele Danmarks Befolkning, vare Slyngler tilhobe. Men om Morgenen gik det op for ham med drillende Klarhed, at disse to kvindelige Individuer, som aldrig sagde ham imod, virkede sammen i Forbund bag hans Ryg, og at den døde Fru Lassen, der altid roste ham, altid gav efter for ham i Ord, alligevel ordnede Huset, som hun vilde, og egentlig ikke brød sig det mindste om de tusinde Reformplaner om Aaret, som han fremsatte i Retning af Husførelse og hjemlige Arrangements. Før Frokosten kunde Damberg være ligefrem "zerrissen"; han ærgrede sig over, at han, der længe før nogen anden havde set, 303 at Oehlenschläger havde forfusket de nordiske Æmner, som han udtrykte sig, at han, Damberg, som havde havt den Plan i en dramatisk Trilogi at behandle Ragnaroksmithen i Eddaens ægte Aand, som i Tankerne havde syslet med en Fortsættelse af "Faust", hvori Goethes, Lenaus Digtninger, Christopher Marlow's: *Life and death of Dr. Faustus* samt Calderons *El mágico prodigioso* skulde sammenarbejdes til en højere Enhed, at han var født i dette elendige Land, hvor alt sammensvor sig til at stække en højststræbende Genius's spændte Vinger. Og saa gik det ud over Kancellibygningens Maskineri, ja selv over hans Ungdomsven, Pastor Hjorth, der havde reddet ham ud af Sølen i sin Tid. Men, skinnede Solen saa blankt ind til ham, medens han lagde den sidste Haand paa sit Toilette, kunde han blive blød, smelte hen i en filantropisk Broderkærlighedsfølelse og føle Trang til at gøre en eller anden Kærlighedsgerning; det blev gerne derved; kun en Gang imellem, naar han følte sig særegent opildnet, sendte han et ret spendabelt Pengebeløb til Pastor Hjorths Velgørenhedsselskab, efter forgæves at have spekuleret paa en mere personlig, mere selvstændig Handling i velgørende Retning, der kunde bevise, at den idealistiske Humanitet mindst formaade lige saa meget som Kristendommen.

Hr. Damberg var længe om at klæde sig paa den Morgen. Med Gru forudsaa han en Diskussion med Fru Lassen ved Frokostbordet om den løjerlige Gæst, han havde bragt til Huse. Hvad skulde han gøre? I sit Hjerter fandt han, at, hvis hans Kusine, som hun naturligvis gjorde, foretog en øjeblikkelig Henvendelse til Politiet og derpaa følgende Affærdigelse af Gæsten, saa var det det eneste rigtige og bekvemme for ham; men paa den anden Side vilde Eftergivenhed her være at dale ned fra den ideale Højde og at sætte sig paa almindelige Filistres og Politistatsundersaaatters Niveau. Men hvad var det? Trin lød ude i Haven, det maatte være En, der vilde til ham. Han kikkede bag den nedrullede Persienne. Uh! Det var Pastor Hjorth. Mere Vrøvl altsaa! Det gjaldt om i en Fart at indtage en Position. Damberg fik sin Slaabrok kastet om sig, rev Skjorten til Side, saa Halsen blev blottet paa ham som paa Portræter fra Revolutionstiden, satte sig i en Lænestol for Bordenden i sit Studereværelse med Hovedet i begge Hænder. Da Lisbeth, efter at have lukket Pastoren ind i Korridoren, bankede paa hans Dør, raabte han saa højt, at vedkommende nødvendigvis maatte høre det: 304 - Jeg er ikke hjemme for nogen som helst.

- Jo, for mig nok, lød Præstens Stemme ude fra Korridoren.

Damberg gjorde ingen yderligere Indvending, men blev siddende i den nys indtagne Stilling uden at besvare sin Skolekammerats: God Dag, kære Ven; Tak for i Gaar! med andet end et distræt Nik.

- Jeg vil fortælle Dig . . ., sagde Pastor Hjoth og rykkede en Stol frem til Sæde for sig selv; men Damberg afbrød ham med hul Stemme:

- Kære, Du maa gaa din Vej. Jeg er i en saadan aandelig Opløsningstilstand, at jeg virkelig ikke kan tale med nogen. Ja . . . undskyld mig, men jeg er ikke som I andre. Jeg har aandelige Kriser, som I ikke kan dømme om.

Pastor Hjorth saa deltagende paa ham og sagde vemodig:

- Ja, den Trøst, som jeg kan skænke Dig, véd jeg jo, at Du forsmaar.

- Jeg har kun Stoikernes Trøst efterhaanden gennem Erkendelsen af alle ydre Ting som *ἀδιάφορα* at arbejde mig gennem *αὐτάρachia* op til *ἀπάθεια*, den guddommelige Marmorro, hvori alle Affekter stivne i Krystalformen

Der var under denne Replik foregaaet en Stemningsveksling hos Damberg. Han havde begyndt med ved en tragiskzerrissen Holdning at ville imponere og distancere sin godtroende Ven; men, da han saa de lette Trækninger af Misfornøjelse, som krusede Præstens glatte og glade Ansigt ved de græske Ord,, hvad der

altid var Tilfældet, naar han hørte græske Citater af Damberg, da de paa en drillende Maade mindede Præsten om, at han rent havde glemte Græsken, kom Disputerelysten op i Damberg, der forresten kun kunde nogle Fraser af det Græske. Han glemte nu sine heroiske Planer om at vise Præsten bort med aandelig Myndighed og vedblev:

- Den Kristendom, som I prædiker, som for Resten er meget forskellig fra Apostlenes Kristendom, der forudsatte, at Verden skulde gaa under i den dalevende Generation, giver altid Menneskene Anvisning paa noget, der ligger uden for dem selv. Konsekvent gør den al Stræben overflødig; dens Tilhængere bør i Grunden sidde med Hænderne i Skødet og vente paa, at Naaden skal falde ned i det. I Ulykken lærer den Kristendom at bede, den lærer at ty hen under Moders Skørt ligesom 305 skræmmede eller uartige Børn i Stedet for at opmande dem til tapper Kamp mod Sorgen og til Sejr over den.

- Det faar man jo netop Styrke til ved Bønnen, svarede Præsten. Men, kære Ven, jeg er ikke kommen for at disputere om Dogmatik og Moral, men for at . . .

- Hvad behager? Bør Du ikke hvert Øjeblik være rustet til Strid netop for Troen, det, som Protestanterne jo sætte som det højeste.

- Troen behøver ikke mit Forsvar, den staar nok foruden det, bemærkede Pastor Hjorth med en frygtsom Antydning af Utaalmodighed. Det er en ren praktisk Sag, jeg vilde tale om.

Aux autres, mon cher, sagde Damberg; jeg er det mest upraktiske Menneske, véd Du jo. Paa de Omraader er jeg et Barn som alle Idealister.

- Ja, men i Gaar paastod Du jo, at Du havde Mod til at gøre den barmhjertige Samaritans Gerning lige over for de ringeste og mest foragtede Personer, og, naar jeg gaar ud fra det, saa mener jeg -

Lisbeth aabnede Døren paa Klem og sagde:

- Jeg skulde bede Herren om at komme ind og spise Frokost.

- Jeg vil ingen Frokost have, snerrede Damberg.

Paa Lisbeths Ansigt læstes, at hun var akkurat lige glad; over Pastor Hjorths for en let Sky af Skuffelse, thi han vilde nok have Frokost. Han havde været tidlig oppe og var løbet om for at skaffe Oplysninger om det paa Dæmningen fundne Fruentimmer. De fyldigste og mest detaljerede fik han hos Overkrigskommisær Gormsen. Han anede, at Dambergs Frokost ikke vilde være saa tarvelig endda, og sulten var han. Under andre Omstændigheder vilde han imidlertid utvivlsomt have resigret, da hans Skikkelighed og ringe psykologiske Evne var vant til at tage Dambergs Stemningsevolutioner for fuldt Alvor, ligesom hans Respekt for sig selv vilde have forbudt ham at besøge ham to Dage i Træk. Men nu havde han en Sag, som han betragtede det som sin Pligt at ordne; han blev paa sin Post. Det er ikke let at bestemme den lønlige Andel, som Haabet om en god Frokost muligvis havde i at staalsætte den brave Mands Vilje; det var af den Slags Motiver, som næppe dukke op over det ubevidstes Overflade, før de ved et Magtsprog af Vedkommende kyses ned i Dybet igen. Pastor Hjorth blev altsaa og fortalte Damberg, hvad han vidste om den Pige, de i Aftes havde bragt 306 til hans Hjem, og ytrede sin dybe Bedrøvelse over, at den kristelige og sædelige Opdragelse, hun havde faaet i et af Landets mest renommerede Tjenestepigeinstituter, ikke havde været stærk nok til at holde hende fra det skæbnesvangre Skridt paa Lastens Bane. Han fortsatte sin før afbrudte Tankegang:

- Naar Du nu altsaa, kære, gamle Ven, med din poetiske Sjæls hele Ildfuldhed i Gaar erklærede Dig mod at gaa den sædvanlige Vej, som vi i vort ordnede Samfund plejer at gaa med slige Individuer, saa kan jo saadanne ophøjede Følelser kun glæde En; men mener Du dog ikke, efter nøjere Eftertanke, at der blev sørget bedst for Vedkommende, naar man lagde hendes Skæbne i Hænderne paa de rette Avtoriteter, der virkelig i vor Tid er humane . . . og . . .

Nu kom Fru Lassen og gentog Opfordringen til at spise Frokost.

Damberg havde opgivet sin forrige Position, uvilkaarlig revet med af sin nye polemiske Stemning, saa han, uden at mindes sin asketiske Beslutning om at undvære Frokost og sit faste Forsæt at faa Pastor Hjorth paa Døren, selv aabnede Døren til Spisestuen og skød Pastor Hjorth først ind. Dennes Øjne holdt en flygtig Revy over det dækkede Bord, hvis Resultat: Sardiner, Skinke, kold And, Roquefort-Ost etc., frembragte en ganske lille Forøgelse af Øjnenes Glans. Havde han ikke været i en saadan Railleurs Hus, vilde han ugenert og naturlig have udtalt sin Glæde over Guds Gaver. Man satte sig tilbords. Damberg, der havde gemt Pastor Hjorths sidste Replik, brød ud:

- Du talte om Avtoriteterne i vor Tid! Vor Tid! Bureauernes Aarhundrede, hvor Godgørenheden sættes i System, hvor de saakaldte Filosofer haaner den spekulative Intuition og vil underordne Aandslivet under matematiske Formler. Jeg vil hverken have med vor Tids videnskabelige eller praktiske Avtoriteter at gøre.

Jeg vil bekæmpe dem til min sidste Blodsdraabe.

- Saa skal altsaa Fru Kringelbergs forrige Pige blive her i Huset? spurgte Præsten saa højt, at Fru Lassen kunde høre det. Hvad mon din Kusine vil sige om det?

Fru Lassen, der havde faaet fornøden Underretning af Lisbeth, gav nu ogsaa sit Besyv med og sagde:

- Det er da ikke din Mening, Damberg? For naar Du vidste, at hun . . . ja . . . hvordan skal jeg udtrykke mig?

- Jeg har sagt ham det, Frue, sagde Pastor Hjorth, og . . . om det saa kun var af Hensyn til Dem, saa maa hun jo bort.

307

Jeg skal personlig tage mig af hende, og, skønt Velgørenhedsselskabet ikke plejer at antage sig den Slags trængende, skal jeg dog udvirke, at . . .

Damberg for hidsig op, knækkede Foden af sit Sherryglas og raabte:

- Jeg foragter Jer Akkomodationsmoral. Enten skal den Kvinde stenes af alle, som er rene, eller ogsaa skal man erkende, at hun har været i sin fulde Ret til at følge sit Hjerte og sin Natur. Har hun elsket, er der intet dertil at sige; Kærligheden er den rette Legitimation for en Forbindelse mellem Mand og Kvinde; men I Præster indvier over en lav Sko Fornufts- og Spekulationsgiftermal, der kun er privilegeret Utugt. Jeg vil hædre den Kvinde, jeg vil yde hende min dybeste Anerkendelse, hvis hun har elsket lidenskabeligt . . .

Fru Lassen rejste sig og sagde:

- Saadan noget kan jeg, ved Gud, dog ikke høre paa. Du véd, jeg hører daarligt, saa Du kunde dog gerne tale lidt sagtere.

Damberg havde talt sig ind i en saadan Ekstase, at Pastor Hjorth, som saa hans Kinder blive rødplettede og hans Øjne funkke, ikke turde eller vilde sige ham imod. Han gjorde nu et Forsøg paa at stemme ham ned ved at sige med dæmpet Stemme:

- Jeg vilde have talt med den Kvinde, talt alvorligt og formanende og dog kærligt og trøstende.

- Det vil jeg gøre, sagde Damberg.

- Jeg vilde have sørget for en Plads paa Fødselsstiftelsen.

- Hun skal ikke paa Fødselsstiftelsen.

- Altsaa, Du vil have, at hun her i Huset . . . ?

- Huset er mit. Jeg er Herre her.

- Men bedste Mand . . . hm . . . din Kusine.

- Behøver ikke at tage sig af den Ting.

- Men . . . men . . . der skal jo, rent ud sagt, hentes Jordemoder.

- Det gør jeg selv.

- Du? Ha, ha, ha, men Du er jo eksalteret.

- Det vil jeg være. Saa kan I andre være snusfornuftige, for det vil jeg ikke være. Kommer I med Jeres Politi, barrikaderer jeg Dørene. *My house is my castle.*

Fru Lassen blinkede tyssende til Pastor Hjorth. Resten af Frokosten fortsattes i Tavshed. Da Præsten tog Afsked, fulgte Fruen ham ud og sagde til ham i Gangen: 308 - Han gør det ikke. Det er bare saadan en Flyvegrille.

Uheldigvis talte Fru Lassen, som mange døve Mennesker, lige saa højt til andre, som andre tale til dem, saa at Damberg hørte det. Det fæstnede end yderligere hans Beslutning om at trodse Sagen igennem og at vise sig "ideal". Da han blev ene, tænkte han paa sin endnu ubekendte Gæsts Historie, og jo mere han syslede med den, desto mere Poesi fik han ud af hin Situation ved Søen den foregaaende Aften; han fik Taarer i Øjnene, satte Pen til Papiret og skrev en fire fem Ottavestanser, hvori han besang den kolde Vinternat, det sorte Vand, den sammenrullede Skikkelse osv. osv., saa var han træt og puttede det begyndte Digt ind i en struttende Mappe, der indeholdt hele Dynger af slige paabegyndte, aldrig fuldførte Digte. Hans

Plan var at ende sit Arbejde med et vældigt Angreb paa Samfundet, en begejstret Hylding af Kærlighedsbørn, broderet over Edmunds bekendte Monolog i Kong Lear, der skulde glide over i en Hymne til Venus à la Swinburne. Men nu var han, som sagt, træt, lagde sig paa sin Sofa og faldt snart i Søvn over første Bind af Lotzes "Mikrokosmos", som han havde ejet i flere Aar, men hvoraf kun en Snes Blade af samme første Bind vare opskaarne.

Nede i Køkkenet talte Fru Lassen og Lisbeth om Situationen. Lisbeth udtalte mod Slutningen af Samtalen de trøstende Ord:

- Hun kan godt en Maanedstid hjælpe til med lidt Smaavask og Strygning; det véd jeg fra den Tid, en anden En var kommen galt afsted. Saa kan hun da altid være Føden værd. Og, naar det kommer saa vidt, skal jeg nok sørge for, at hun kommer ud paa den Anstalt, som der jo er her i Byen for dem, som saadant noget vederfares.

XI.

Den Orden, der herskede i Husets daglige Førelse, den Stilhed, hvormed alt gik, dels paa Grund af, at Lisbeth ikke holdt af at tale, og at Fru Lassen daarlig kunde høre, dels fordi det lange Samarbejde mellem disse to havde affødt konstante Former og bestemt afgrænset hvers Forretninger, gjorde Frederikke godt Fru Lassen var i Begyndelsen noget kold og tilbageholden, men, 309 da hun opdagede, at Frederikke gjorde "pænt Stupigearbejde" og forholdt sig tavs og ydmyg, svandt den Fornærmelse noget, som Fruen først syntes, at hun burde føle paa Moralitetens Vegne. Fru Lassen saa saa godt som aldrig andre Damer, hvis Konventionsmoral stadig kunde minde hende om, hvorledes man skulde være tilmode lige overfor Livets uregelmæssige Fænomener, og selv var hun af en godmodig let og flad Natur, uden Kanter, og hendes Døvhed i Forbindelse med det sorgfrie, vegeerende Liv, hun havde ført i sin mangeaarige Enkestand efter sit barnløse Ægteskab, lod hende gaa op i Dagens og Vejens Smaasysler, som hun besørgede med pillen og proper Omhyggelighed. Naar hun talte med Lisbeth om andet end, hvad der umiddelbart laa for, var det om svundne Tider, den Gang hun og hendes Mand, som hun altid kaldte salig Kammerraaden, vare regnede blandt Købstadens *beau-monde* og endog blev inviterede til Middag paa Omegnens Herregaarde. Mod Damberg's Ekstravagancer herskede der en tavs Alliance mellem Fru Lassen og Lisbeth; dens Politik var aldrig at sige ham imod, men vente, til han glemte sin Kaprice, for saa at gøre, som de selv vilde, men Fru Lassen kunde ikke lide, at Lisbeth aabent udtalte den Mangel paa Respekt, som hun nærede for Husherren; ethvert Udbrud af den Art viste hun tilbage med Ytringer som: Han er klog paa Ting, som vi ikke forstaar os paa, eller: Han giver meget bort til fattige Folk, eller: Du kan jo se, at han magelig kan disputere sig sin Ret til og det endda med en Præst. Først om Eftermiddagen, naar der intet mere var for Frederikke at gøre, kom Savnet, Sorgen og Graaden, mens hun sad og syede i sit Kammer, enten ene eller i Selskab med Lisbeth, der akkompagnerede hendes Graad med: Aa, ja! Ja, det er galt, ja det er saagu'. Men det er ingen Nytte til at græde . . . Det er ikke værre for den ene end for den anden osv.

Fru Lassen havde ikke i mindste Maade hentydet til Frederikkes Eksistents i Damberg's Nærværelse. Han var ganske tavs en Uges Tid efter hin Samtale med Pastor Hjorth og sin Beslutning at gøre noget ekstraordinært for den unge Pige. Sagen var, at han ikke kunde finde nogen Form for denne Beslutnings Iværksættelse. Tanken derom beskæftigede ham, men en lønlig Selvkritik fulgte altid bag efter hans Udkast til at "udvikle det ideale" i hende; samme Selvkritik fortalte ham, at det var Fantasteri. Han var virkelig nedslaaet derved; thi der skød i saadanne kritiske Øjeblikke Strejflys hen over hans tilbagelagte, 310 ikke saa korte Liv, og de viste ham en Masse Tilløb og Forspring, en Masse Muligheder i ham selv, som han ikke havde villet eller kunnet faa noget ud af. Nu havde han gjort et nyt Forsøg. Og hvorfor? Var det af Menneskekærlighed eller af Forfængelighed? Han havde endnu ikke talt et Ord med den, som han havde paastaat, at han kunde trøste og styrke ligesaa godt som og bedre end Præsten. Nu i Dag, hele otte Dage efter hendes Ankomst, maatte det dog ske; der maatte gøres en Begyndelse. Men den Kærlighed, der skulde drive Værket, kunde han ikke faa fat paa i sig selv. Han greb sig i at lave en *mise en scène*, i at udspekulere smukt klingende Repliker, gøre en virkningsfuld Entré i Frederikkes Kammer, hvor han forestillede sig hendes Stilling og Udseende, og han blev led og ked af det hele. Han sank hen i en Rugen over sin egen indre Tomhed og en oprivende Tvivl, om den "Idealitet", som han ellers troede sig i Besiddelse af i Modsætning til de fleste Mennesker, ikke var "lauter Affektation". En Eftermiddag sprang han op fra sin Sofa, efter forgæves at have søgt at læse sig til Glemsel af sig selv i en Digtsamling af Swinburne, som i det sidste Aar havde været hans Yndlingsdigter. Som Dreng, der ikke kunne tage en Beslutning, slaa Plat og Krone eller tælle paa deres Knapper for at naa til en Afgørelse, slog han op i Bogen paa maa og faa, efter at have bestemt, at hvis de Vers, han tænkte paa, stod paa et lige Pagina, skulde han straks tale med Pigen, ellers ikke. Sidens Nummer blev lige, og Damberg løb hurtigt op ad Trappen til Kvisten, idet han mumlede: "Jeg er

bleven 55 Aar og er ikke kommen videre!"

Paa hans Banken svarede Lisbeths karleagtige Røst. Da han kom ind, faldt Vintereftermiddagens Skær ind i Stuen. I den gule Tone flimrede de fine Dun paa Pigens Læber og Hage og gjorde Profilens Konturer bløde, ligesom disede. Hun sad bøjet over sit Sytøj, ligesom Lisbeth over sit; den sidste havde taget Plads paa en Skammel. Lisbeth kastede et flygtigt, ligegyldigt Blik paa sin Herre; Frederikke bøjede Hovedet dybere ned over Sytøjet; hun rødmede, og hendes Hjerter bankede.

Damberg betragtede Lisbeth som et rent idiotisk Fruentimmer; han havde paa Grund af hendes Grimhed og Tværhed næppe talt ti Ord med hende i den Række af Aar, hvori hun havde været i hans Tjeneste. Han sagde til hende i en Tone, der vel ikke var bydende, men saa ligegyldig, som om han talte til en livløs Genstand: 311 - Vil De gaa ud et Øjeblik.

Lisbeth rejste sig op paa Hænderne med stor Langsomhed og Omstændelighed og slæbte Benene efter sig ud af Kammeret. Damberg knipsede med Fingerspidserne af Utaalmodighed.

Med den maniererede Fyndighed i Tonen, som vankelmodige og svage Mennesker formaa at forcere sig op til, naar de endelig ere drevne til med et fortvivlet Hug at kløve den Haardknude, som endeløs Frem- og Tilbagereflekteren har snæret om dem, udbrød Damberg:

- Jeg kender Deres Historie i dens store, almindelige Træk. Jeg vil sige Dem, at jeg ikke har den ringeste Bebrejdelse at gøre Dem. Jeg betragter Samfundets Ordning som yderlig slet. Jeg har en dyb Foragt for den konventionelle Moral, som er skabt af de usleste Hensyn til højre og venstre.

Frederikke saa paa skraa op paa ham fra sit Sytøj med en frygtsom Forbavselse. Udtrykket i hendes Ansigt viste, at han ligesaa godt kunde have talt Hebraisk til hende.

- De forstaar mig jo nok? fortsatte han.

Frederikke rødmede og rystede paa Hovedet. Det var, som et smerteligt Sting skar igennem Damberg. Han befandt sig som en Mand, der ædelmodig vil give en fattig et Guldstykke, men ikke kan faa ham til at modtage det, fordi den fattige aldrig har set en saadan Mønt og anser den for Regnepenge. Han gik op og ned ad Gulvet og søgte efter Tanke- og Ordsmaamønt Endelig spurgte han:

- Synes De da selv, at De har begaaet, hvad der kan kaldes Synd?

- Ja, svarede Frederikke næppe hørlig,

Damberg trak paa Skuldrene.

- Det har vel en Præst i sin Tid lært Dem, sagde han.

- Nej, det var en Skolelærer, der læste med os paa Institutet, sagde Frederikke.

- Er De vis paa, at han talte sandt?

- Ja-a-a.

- Hvorfor?

Frederikke ønskede inderlig, at hun kunde have købt sig fri for denne Eksamination; men Damberg gentog sit Spørgsmaal.

- Jo - for . . . for han belagde det med Ord af Bibelen,

- Naa, og hvad saa?

- Saa . . . saa . . . maa det være sandt,

- Saa? Hvorfor det?

312

Frederikke troede, at han katekiserede for Alvor, og Skolepigeærgerrigheden kom op i hende; hun huskede paa, at Præsten, der havde konfirmeret hende, i hendes Skudsmaalsbog havde erklæret hendes Kundskab for "meget god".

- Jo . . . for Bibelen, det er Guds eget Ord, sagde hun og saa op paa sin Kateket, som om hun ventede et paaskønnende Nik af ham. Damberg, som havde paa Munden at sige, at hendes Paastand om Bibelen muligvis var rent forkert, tav stille, slaaet af det uendelig troskyldige i den tænksomme Maade, hvorpaa hun aabnede Læberne og missede lidt med Øjnene. Efter nogen Tavshed spurgte han:

- Sig mig, tænker De nu paa alt det, De har lært om den Slags Ting?

- Nej, det er kun sjældent, sagde hun.

- Hm! gjorde det et stærkt . . . et . . . dybt Indtryk paa Dem, medens De gik i Skole og til Konfirmation?

- Ne-e-j, svarede hun tøvende.

- Forstod De det?

- Nej, ikke altsammen, men jeg var letnem til at lære udenad. Naar jeg havde fire Sider for og havde læst over paa det tre Gange, saa kunde jeg det. Men Salmerne . . . de var yndige.

Salmerne? Hvilke Salmer?

- Dem allesammen. - Hun saa lidt ned for sig med Taarer i Øjnene. Damberg nærmede sig hende og klappede hende sagte og venligt paa Skulderen. Han følte, at han blev blød om Hjertet. Frederikke klemte sig sky sammen, da han berørte hende, og skottede mistænkelig op til ham.

- Aa, lad vær' at røre ved mig, klynkede hun.

Damberg lod Haanden synke. Han rynkede Brynene og blev misfornøjet med sig selv i Følelsen af sin Afmagt til at udrette noget. Han, der i Fantasien mange Gange havde følt sig som eksperimental Psykolog à la Søren Kierkegaard, som en Hjerteknuser à la Don Juan, som en Kvindebetvinger à la Byron, stod saa fjollet overfor en Tjenestepige. Han drejede sig om paa Hælen, stak begge Fingre i Vestelommen, vuggede sig i Hofterne og gav sig til at fløjte for ikke at tabe Udseendet af flot Overlegenhed. Havde han turdet give Rum for den eneste sande Følelse, der i dette Øjeblik rørte sig i ham, vilde han have erkendt, at han var i det mindste lige saa stort et Barn, som hun, han havde valgt til Eksperimentgenstand; men hans Ulykke 313 var, at en Mængde fantastiske Idealer, som han havde skabt sig af brogede Indtryk fra sin mangeartede spredte Læsning, altid havde overskygget hans egentlige Jeg og havde kvalt Personlighedsspiren i dens Vækst. Denne simple Situation: en ældre, dannet og velstillet Mand overfor en stakkels bedragen og fattig Pige frembragte imidlertid en virkelig Bevægelse hos ham; det var, som noget af hans sande Væsen dukkede frem i sin Sandhed og Oprindelighed som et Stykke blaa Himmel, der brat bryder igennem Skyerne. Han tog Mod til sig og spurgte ligefrem:

- Er De meget ulykkelig? Holdt De saa meget af ham, der forlod Dem?

- Ja, det gjorde jeg rigtignok, svarede Frederikke, bestandig med Hænderne for Øjnene; Tonen i Dambergs Stemme gjorde hende trygtere.

- Var han saa smuk?

- Aa, saa mageløs smuk.

- Og livlig og munter?

- Ja og saa . . .

- Saa . . .?

- Saa . . . ja, jeg véd ikke, hvad jeg skal kalde det . . . det kaldes nok genial. Saadan kaldte han det selv.

- Ja saa? Var han ikke Haandværker?

- Jo, men indvendig sagde han altid, var han Kunstner.

Damberg lo ikke. Ordene klang for ham som en Parodi paa den Paastand, han saa mange Gange havde fremført om sig selv i Samtale og Enetale. Han spurgte paa en Gang smilende og sukkende:

- Hvad for en Slags Kunstner?

- Komediespiller; og saa vilde han selv lave nogle poetiske Komedier, som han skulde spille i. Han havde begyndt paa en fire fem Stykker; men han fik ikke Raad til at gøre dem færdige. Men jeg tror nok, at hans Ulykke var, at han var Socialist.

I hvert af Pigens Ord følte han en Satire. Han havde jo ogsaa i Disputer erklæret Socialismen baade for en retfærdig Straf og for den eneste Redning for det i Bund og Grund raadne Samfund, hvori han selv ikke havde kunnet finde en Plads, der stod i Forhold til de Evner, som han altid havde tillagt sig.

- De sagde, at De holdt af Salmer, tog han igen til Orde. Sig mig, holder De ogsaa af andre Slags Vers.

- Ja, Vers er noget yndigt noget, svarede Frederikke.

314

- Hm! - vil De vente et Øjeblik. Jeg kommer straks igen.

Han gik ned og kom tilbage med en meget lille Bog, pragtfuldt indbunden i karmoisinrødt Shirting, smykket med en Blomsterguirlande, i Midten af hvilken svævede en Genius med højt løftet Lyre. Det var en Digtsamling, han havde udgivet i sit 24de Aar, som Kritiken skaanselsløst havde fejlet til Side, og som ingen nu læste undtagen han selv. Det var lutter Efterklangsdigte, som de fleste for Poesi modtagelige Mennesker paa et vist Dannelsesstandpunkt og i en vis Alder vel kunne producere. Han satte sig paa en Stol i Kammeret og læste med en noget maniereret Deklamation:

Ballade.

Møen gik til Skoven en yndig Sommerkvæld,
Hun satte sig ved Randen af det klare Kildevæld.
Alt Dag med Dæmring skifted,
og Aftnens Aande vifted;
den Jomfru var saa underlig til Mode i sit Sind.

Og da de lange Skygger det sidste Lys forjog,
og Natten op de tusinde klare Øjne slog,
og Maanestraaler bæved
paa Vandets Glar og væved
in blege Sølvrislæt i Mørkets sorte Felt,

da vokste hendes Længsel; højt svulmed hendes Bryst;
hun stirred ned i Kilden efter Lise og Trøst.
Den randt saa let og rolig,
den hviskede saa fortrolig,
dens Voves sorte Øje var saa trofast og saa dybt.

Men sé - da brødes Spejlet, og op en Yngling fór.
Der fandtes ingen skønnere vel paa den vide Jord.
Hans havblaa Øje lued,
paa Pigen ømt han skued,
hun maatte synke hen i hans aabnede Favn.

Han kyssede hendes Kinder, han kyssede hendes Mund,
og Hjertets dybe Længsel veg bort i denne Stund.
Han kvad: Vil Du mig følge
ned i den dunkle Bølge?
Der ejer jeg et Kongeslot af skinnende Krystal.

315

Han tog den Mø i Favnen; hun baade græd og lo.
Hun ængsted sig og glæded sig til Kildedrottens Bo.
Og Bølgespejlet lukked
sig over dem. Det sukked,
det suste og det bruste saa sælsomt gennem Skov.

Og stundom ses de tvende i hvide Maaneglans
at svæve gennem Skoven i Alfetogets Krans.
Ej mer den Jomfru græder,
i salig Fryd hun kvæder,
mens op fra Kilden stiger en dæmpet Harpeklang.

Denne Digtning paa fjortende Haand henrykte Frederikke; hun slog Hænderne sammen i Fryd og udbrød:

- Det er det dejligste, jeg nogensinde har hørt!

Damberg blev formelig en smuk Mand og saa ti Aar yngre ud ved disse Ord. Han sagde ved sig selv: Kun en saa frisk Jordbund, som ikke er bleven forpisket af Bureautidsalders Overkultur, kan modtage Poesiens Frø.

- Vil De høre mere? spurgte han.

- Herren er saa mageløs god imod mig. Jo det vil jeg rigtignok gerne.

Damberg læste eller rettere deklamerede udenad, gestikulerende med Bogen, endnu to Digte: et, som havde til Titel: "Idealet", et andet, som hed: "Til Stjernerne", han modtog samme beundrende Bifald som før. Men han forfulgte ikke sin Sejr videre denne Gang; dels nærede han en dunkel Frygt for at trætte Frederikke, dels var Digtsamlingen saa lille, at der maatte spares paa den, naar den skulde holde nogenlunde længe ud. Han sagde, førend han forlod Frederikke:

- Vær ikke bange for Deres Fremtid. Af mig skal De faa alt, hvad De behøver.

Han var i ypperligt Humør Resten af Dagen. Om Aftenen hørte han Frederikke gaa oppe paa Kammeret, der laa lige over hans Værelse. Han fik et Indfald. Det støvede Klaver, som han ikke havde rørt i Aar og Dag, blev slaaet op. Uden at have nogen mere end almindelig Færdighed havde Damberg i sin Tid tilegnet sig et vist populært sentimentalt Foredrag, der altid havde rørt f. Eks. Pastor Hjorth dybt, naar hans Ven i gamle Dage stundom nedlod sig til at producere sig for ham. Han tog Berggreens Folkevisesamling, spillede adskillige Melodier igennem, og fra nogle improviserede Akkorder gled han over til nogle af de hyppigst anvendte Salmemelodier. Oven paa sad Frederikke og 316 Lisbeth sammen; den første standsede straks Samtalen, da Klaverspillet underneden formede sig til Melodier; Lisbeth blev ked af det og sagde, idet hun beredte sig til at forlade Kammeret:

- Det er ogsaa en Maner at give sig til saadan at gale op med den Spillekasse, naar andre Folk gaar i Seng. Men han er s'gu ikke rigtig i Hovedet.

- Han har nogle Begreber i Hovedet, som vi ikke forstaar, bemærkede Frederikke. Lisbeth antog hendes Ord for en Bekræftelse af sin Paastand og gik ud af Døren med Brummen over, at nu fik "en anden en" vel ingen Nattero for det Spilleværks Skyld. Frederikke lyttede, medens hun klædte sig af. Da hun var kommen i Seng, klang de gamle Salmetoner, det eneste, hun havde holdt af fra sin halv hjemløse og glædeløse Barndom, dæmpede og indsmigrende op til hende; det var for hende, som de dulmede Braadden i alle Fortidens smertende Minder og alle Fremtidens ængstende Trusler. Søvnens sænkede sig umærkelig ned over hende; hun vaagnede halvt lidt efter; atter lød Klaverets dæmpede Klang op til hende, og snart lullede den hende helt i Søvn.

Damberg gik som sædvanligt sent i Seng. Han sov ind, overbevist om, at Søren Kierkegaard havde fuldstændig Ret i kun at ville have én Læser, om, at det højeste i Poesien var de simpleste, mest elementære Følelsers Udtryk, og at det paaskønnedes bedst af de af Folkets Midte udgaaede primitivt-modtagelige Naturer. Det var ogsaa dem, der forstod at udskille Religionens poetiske Kærne og at bortkaste de dogmatiske Skaller. Næste Morgen kom som sædvanlig Reaktionen. Under sit langsomme Toilette brummede han halvhøjt:

- Jeg er reduceret til at gøre Lykke med mine aflagte romantiske Klæder og med drævende Koraller hos en sølle sentimental Tjenestepige, som jeg har fundet i Skarnet paa Vejen. Jeg er et Pattebarn. - Og han vrængede ad sit graaskæggede Ansigt i Spejlet; han fandt det umaadelig flovt. Men som sædvanlig blev Humøret bedre efter Morgenspasereturen og efter Frokosten. Frederikke fik atter et Par Digte læst op om Eftermiddagen og nogle Melodier spillede om Aftenen; Digtsamlingen og Dambergs musikalske Repertoire holdt ud, til Juledagene vare forbi. Da Samtaler nu skulde udfylde Besøgene paa Kammeret ovenpaa, gik det trægt; Besøgene bleve kortere og kortere; saa blev Damberg ked deraf, skønt han bestandig bevarede en vis 317 blød Velvilje ligeoverfor Frederikke. Fru Lassen mærkede godt, at han var ved at løbe Linen ud, og, da hun i Begyndelsen af Februar lod sig forlyde med, at der maatte sørges for, at den fremmede Pige kom ud af Huset, gjorde Damberg vel paa Skrømt en svag Modstand, men gav straks efter. Han gav Frederikke en rigelig Pengegave med Løfte om mere, og Lisbeth besørgede hende anbragt.

XII.

En Søndag Eftermiddag i Maj Maaned - over et Aar efter de sidst fortalte Begivenheder - havde det straalende Solskinsvejr drevet en Masse Mennesker ud af Byen ad Frederiksberg Allé, hvor frem- og

tilbagegaaende Strømme mødtes, delte sig og snoede sig om hverandre; de summede og brummede gemytlig smaasnakkende gennem Alleen; ofte gennemskares den ensformige Lyd af Sporvognshestenes Klokkeklemten eller endnu mere paafaldende af enkelte højmale Stemmer, hvis Begejstring, efter Foredragets Klangfarve at dømme, ikke var ganske fuselfri. Endnu kikkede kun paa enkelte af Alleens Træer en lille grøn Prik ud af Knoppernes harpiksklæbrige Hylster, endnu rejste de nøgne, mørke Grene deres lunefulde Arkitektur, spillende i det brunviolette, op i den lyseblaa Luft med den blændende Sol; men nærmere Jorden kunde Menneskeøjets Undrende udhvile sig i Haverne foran Husene, hvor alt blinkede lysegrønt af de mere eller mindre udsprungne Buskvækster, og hvorfra en Liv og Blomstring bebudende, pirrende, krydret Duft bares ud tværs over Vejen. I Kantningen om Bedene løftede allerede de svajende Tulipanstilke den pæreformede Blomsterknop, der endnu bly gemte sin Farvepragt, op fra de brede graagrønne Blade; hist og her soledede fuldt udsprungne Paaskeliljer deres gule, krøllede Hoveder med Svævet, flot kastet ned over Stænglen, stundom ledte et med let berusende Aroma svangert Vindpust Tanken ned paa Aurikler, der dulgte deres sortviolette eller karmoisinrøde Fløjelskroner tæt ved den sorte, fugtige Muldjord. Det var, som Naturens forhaabningsfulde Udseende kastede sit Skær over de frem- og tilbagebølgende Menneskemasser; selv hos fattigklædte 318 Individder syntes de haarde Indtryk fra daglige Bekymringer at være gledne smeltede ud i Sollyset; og det var, som det truende Billede af den Dag imorgen havde givet Plads i Sindene for et let sangvinsk Haab om, "at det vel nok gik altsammen"; det ægte, bløde danske Letsind trivedes godt paa denne lune, lystig glimtende Foraarsdag med de løse, hvide Skyer og de sig i de milde Vindstød magelig gyngende Planter. Menneskene syntes, ligesaa lidt som Naturen, at tænke paa, hvor svigefuld denne besungne Maj Maaned som oftest er hos os, at en brutal Nattefrost pludselig kan svide dette jomfrurene og glade grønne, og den solblanke Himmel sløre sig til og overdænge Jorden og Menneskene med iskolde, stikkende Hagprojektiler.

Iblandt de spaserende, der styrede Kursen ud ad Frederiksberg til, træffe vi to bekendte. Lisbeth gik, iført et blomstret, uægte "fransk" Shawl, der bag paa røbede hendes store Skulderblades Bevægelse, og en Sommerhat, som hun idelig kæmpede med for at give den en nogenlunde rimelig Stilling paa hendes med en saadan Pryd uvante Hoved; hendes Knæ trommede kamplystent mod det stivede Skørt, naar hun satte Benet ud til lange Skridt, trædende vederhæftigt paa Jorden med sine nye Læderstøvler, hvis Dimensioner vilde have tilfredsstillet en almindelig dansk Dragon. Og, hvis forbigaaende Mandfolk muligvis kunde faa det Indfald indiskret at nærme sig eller tiltale en af hendes to yngre Ledsagerinder, stod de to store gule Tænder truende ud fra den bidske Mund som de forsvarligste Dydsvogtere, man kunde ønske sig. Vor anden bekendt er Frederikke, klædt med en Blanding af borgerlig Ærbarhed og en vis Chic, som navnlig fremtraadte i Kjølens og Overstykkets Garnering, men hendes Figur var bleven stærkere og kraftigere, Ansigtet mere markeret; de før saa svømmende lyseblaa Øjne kastede mere positive Blik ud paa Tingene end før; Læberne, som hun forhen holdt halvt aabne, og som bævede og vibrerede, sad nu fast samlede og bebudede, at deres Ejerinde begyndte at vide, hvad hun vilde. Paa Armen bar hun indsvøbt i et Shawl et Barn, der, lig en Kattekillling, som nylig har faaet Øjne, missede utilfreds mod Solen og gav en knirkende Klynken fra sig, naar Lysskæret faldt skarpt ned i større Mellemrum mellem Træerne. Den tredje Person i det kvindelige Selskab maa vi foreløbig præsentere Læserne blot som Madam eller Fru Lodsberg, en tre og tredivaarig lille kraftig Kone, hvis Ansigt med de brune, livlige Øjne endnu havde bevaret hele sin ungdommelige Friskhed, 319 kun et allerede fremtrædende Embonpoint røbede hendes matroneagtige Værdighed.

Fru Lodsberg og Frederikke havde samtalen ivrig, mens de gik; men Lisbeth havde ikke mælet et Ord, naar undtages, at hun gnavent havde afvist Fru Lodsbergs Anmodning om at give sit Besyv med gennem følgende Replik: Jeg forstaar mig ikke paa 'et, og jeg er lige glad, enten det er saa eller saa.

- Ja, jeg bliver nu ved at paastaa, at De hellere skal gaa til Hr. Damberg end til Pastor Hjorth, Frederikke. Det kan godt være, at Pastor Hjorth er en rar Mand, og, naar De bliver saa rørt over hans Prækener, saa er det jo rimeligt, at De gaar i Kirke hos ham, Gud bevares! for De kender jo ikke noget til Naturvidenskaberne, saadan som jeg; for siden jeg fik udlært paa Stiftelsen, laaner jeg altid alle Slags videnskabelige Skrifter hos Reservelægen, og deraf lærer man rigtignok, at Jorden slet ikke er bleven skabt i seks Dage, og at Døden slet ikke er kommen ind i Verden, fordi Adam og Eva spiste det Æble . . . ja, lille Frederikke, jeg vil ikke gøre Dem Fortræd, saa De behøver ikke at se saa muggen ud for det, men jeg holder med Fritænkerne, ligesom Reservelægen, og det maa enhver fornuftig Jordemoder gøre. Nej, ser De, De skal arbejde for Deres Barn, og jeg holder med Dem i, at han skal studere, for det er det eneste, der giver Tænkekraft, men han skal studere til Doktor og ikke til Præst. Og hvis De bliver altfor hidsig paa Rel'ionen, ser De, saa falder De i Skrupler baade over det ene og det andet, men, naar De holder Dem til Naturvidenskaberne, og De behøver jo ikke at studere dem selv, saa længe De bor hos mig, for jeg skal nok sige Dem ganske kort, hvad der staar i det sidste Tidsskrift . . . jeg mener, naar De holder Dem til dem, saa lærer De, at De skal stole paa Dem selv, og at et Fruentimmer er akkurat lige saa god som en Mand og lige saa godt kan forrette alle Slags Bestillinger. Og ser De, De skal jo bruge et Forskud til en Symaskine; og det kan godt være, at Pastor Hjorth kan skaffe Dem det; men Præsterne, de betragter alt saadant noget som Almisser, som man skal sætte et Bededagsansigt op for; men, naar De gaar til saadan en Mand som Hr. Damberg, som selv har lovet Dem at hjælpe Dem, som har behandlet Dem saa mageløst nobelt, og som, efter alt, hvad jeg kan høre, har fri Tænkning i sit Hoved . . . jeg mener . . . saadan en Mand vil ikke gøre Staahej og Formaninger.

- Ja, men jeg har godt af de Formaninger, svarede Frederikke.

- Saa? Sidst da De kom fra Kirken, var De jo helt forbrølet.

- Ja, men jeg havde alligevel godt af det, Madam Lodsberg. Det lindedede . . .

- Visvas! Man har aldrig godt af at græde. Det er Tidsspilde. De skulde høre, hvad Reservelægen paa Stiftelsen siger. Han siger, at Menneskene bare skal stræbe efter at gøre sig selv og andre lykkelige, og det gør de, naar de lægger sig efter Retskaffenhed og Flittighed. Ja, lille Frederikke, Gud skal vide, at De er flittig, og det er jo rart, at jeg kan hjælpe Dem til saa meget Arbejde, at De kan føde Dem og Drengen, og jeg maa ogsaa sige, at De græder ikke saadan, som De gjorde, da Lisbeth der kom med Dem og vilde have, at jeg skulde leje Dem det lille Kammer, men hver Søndag skal De dog have Dem en lille Tudetur. Ser De, jeg har mistet en skikkelig Mand, der sad i en pæn Næringsvej som Gibser, og saa mistede jeg to Børn; og dem maatte jeg slide og slæbe for, for det gik jo først frem med Praksissen, da jeg var bleven ene; men jeg er naaet saa vidt, at jeg siger til mig selv: Hvis din rare Mand og dine to søde Børn nu kunde se Dig, saa vilde de jo bare blive bedrøvede, naar de saa, at Du var bedrøvet, og . . . Her brast Fru Lodsberg trods sine stoiske Principer ud i en kort Graad; Frederikke græd med; endog Lisbeth tørrede sine Øjne med Bagen af sin graa Bomuldshandske. Samtalen forstummede nogle Øjeblikke, Pavsens udfyldtes af Næsesnydning med de tre respektive Lommetørklæder. Saa tog Jordemoderen igen til Orde:

- Kan De selv se, det varer ikke mere end et Par Minuter. Det er noget rent nervøst, skal jeg sige Dem. Men hvad var det nu, jeg vilde sige? . . . Nej se, hvor det mylrer inde i Frederiksberg Have! . . . og se Frederik den Sjettes Støtte! Den skinner som det bare Guld. Herre Gud! Den Støtte har min afdøde Mand taget af i Gibs til en gammel Ekscellence. Men lad os hellere gaa lidt ind paa Sommerlyst og drikke en Kop Kaffe med et Par Horn til.

- Ja, det var der da noget riælt ved, mumlede Lisbeth.

- Aa, nej, lad os ikke gaa derind! udbrød Frederikke og tog Fru Lodsberg i Armen.

Fru Lodsberg saa paa hende et Øjeblik, nikkede derpaa resolut og sagde: 321 - Vi skal netop gaa derind. Nu kan De rolig gaa saadanne Steder, og De har godt af at røjle Dem op, som simple Folk siger. Saadan . . . det kan jeg lide. Gør Ens Følelser sig obstinatsige, saa tager man sin Vilje og giver Følelserne et Slag med den paa Hovedet, ligesom man gør ved de smaa Dukker, der springer op af en lille Tønde, naar man vil have dem ned i Tønden igen.

Frederikke, der, ved nu i nogen Tid at have levet sammen med en saa tapper Kone som Fru Lodsberg, havde gjort den samme Erfaring som Sokrates om Tapperhedens smittende Indflydelse, satte nu Hovedet til Vejrs, samlede Læberne, klemte fastere om sit Barn, og Toget marcherede ind paa Sommerlyst; Lisbeths Skårter maatte atter fungere som Trommeskind for hendes Knæ. Man svingede til venstre og ind i det første af de ledige smaa Trælysthuse, der vende ud til Vejen. Frederikke, der havde sat sig for at være saa kæk, at Fru Lodsberg skulde komme til at erkende hendes Fremskridt, raabte en Opvarter an og bestilte tre Kopper Kaffe med Brød i samme myndige Tone, som hun havde hørt af de Kavalerer, hun havde været sammen med forrige Sommer, og, uagtet Erindringerne sled i hende, netop da hun hørte sin egen Stemme antage denne Tone, holdt hun dog Stand, saa ingen mærkede det paa hende, ligesom hun blev Sejrherr i den ædle Vædekamp mellem sine Ledsagerinder, af hvilke Fru Lodsberg vilde betale det hele, og Lisbeth ytrede, at det var det "riæleste", at hver betalte for sig, da der ingen Mandfolk var med, for de var kun til det samme; Frederikke afbrød Disputen ved igen at anvende den myndige Tone til Opvarteren og betale ham trods den tostemmige Protest. Men hun havde ogsaa den Glæde, at hendes Beskytterinde ytrede:

- Ja urimeligt er det, Frederikke, at De betaler, men jeg kan godt lide, at De viser Enersji. Men hør, vedblev hun efter en lille Betænkningstid; der falder mig noget ind. Hør, Frederikke, De er vist oplagt til Værtshushold, jeg mener til saadan en pæn Beværtning, helst det, som de kalder *Hôtel charni*.

- Ja, naar man havde Penge, sagde Frederikke.

- Men dem har jo Lisbeths Hr. Damberg lovet Dem. Han skal holdes til at holde det, min rare Ven; det skal Mandfolkene altid, for de er, rent ud sagt, nogle Vrøvlehoveder. Nej, De skulde læse en Bog af en Engelskmand, han hedder . . . lad mig se . . . Stuart Miller, om Kvindens Underkuelse. Reservelægen paa Stiftelsen laante mig den i Fjor; ja det vil sige, jeg 322 har egentlig ikke læst den, for den var skreven i en Stil, der var for svær for mig, men jeg saa saa meget af den, at vi Fruentimmer lader os lumpe af Mændene, og at det behøver vi slet ikke. Lad os bare sørge for at komme dygtig i Lav med Videnskaben . . . Naa . . . ja, ja, lille Lisbeth, det keder Dem. Tak for Kaffe, lille Frederikke! Lad os nu gaa lidt . . . kom, nu bærer jeg Barnet et Øjeblik . . . Genere mig? Nej, det véd Gud jeg ikke gør. Jeg skal vise, at jeg ikke blot er Fremskridtskone i Tiorien, men ogsaa i Praksissen. Snak . . . jeg vil have Drengen.

De gik ind paa Alleenberg, og, da de vare ude for Karruselbanen, slog Lisbeth et Slag hen mod Trappen, medens Frederikke aabenbart havde en Tendents til at undgaa at se denne Institution.

- Skal vi ikke op at tage en Omgang? spurgte Lisbeth. Det er da det, der er mest Plaser ved; det kan jeg huske fra Markedsdagene i Køge.

- Nej, der ser ud til at være en ryde Tone og fulde Mandfolk, sagde Fru Lodsberg og rynkede paa Næsen.

- Dem kan man da nok genne fra sig, naar man vil, svarede Lisbeth. Jeg vil derop.

- Naa - ja; det kommer jo an paa, hvad man er, og ikke paa, hvad man gør; men det er bedst, vi to bliver hernede, lille Frederikke, sagde Jordemoderen. Musikken smertede i Frederikkens Indre som et Samvittighedsnag; hun havde i sin Tid kun altfor gerne lyttet til den. De ventede altsaa nedenfor. Frederikke saa ikke op, men Fru Lodsberg saa Lisbeth med en saa alvorlig Mine, som om hun kørte i Ligfølge, sidde ganske alene i en Vogn og lade sig svinge rundt de behørige Antal Gange til en Orkestermusik, i hvilken en skingrende Klarinet hvæsede som en Gase. Lisbeth steg saa atter ned. Hendes sure Mine havde givet Plads for et stort Smil fra det ene Øre til det andet; en Hob halvglemte Billeder fra Markeder, Bryllups- og Barselgilder vare blevne vakte til Live hos hende, maaske netop ved Klarinettens hvæsende Stemme.

- Her skal nok være nogle sjeldne Negere at se herude, sagde Fru Lodsberg. Det er den Slags, der er Menneskeædere. Dem vil jeg se.

- Uh fy, nej, sagde Frederikke og krystede sin Dreng, som hun havde faaet tilbageleveret, medens Lisbeth kørte i Karrusel, - det er jo rædsomt!

323

- Ja, der er nogle, som siger, at Moralen kommer af Klimaet og saadant noget, bemærkede Jordemoderen docerende; maaske det er den eneste Kødmat, de kan faa i de Lande. Ækelt er det rigtignok, naar man tænker dybere over det. Men for Videnskabens Skyld vil jeg se de Menneskeædere.

Efter en kort Søggen fandt de en Fjælebod, hvis Lærredsskilt bemalet med de to sorte Mennesker og de tilhørende store gule Plakater angav, at her fremvistes de nævnte Eksemplarer af den berømte Negerrace. Foran Boden sad en lille Mand ved et lille Bord, hvorpaa der fandtes en fire, fem tomme bajerske Ølglas og ét halv fuldt; han vendte Ryggen til de kommende, saa at de kun saa en grønbrun Dyffels Frakke, hvis Traade vare blanke af Slid, og over hvis i Nakken opsmøgede Krave et Par sorte Haartjavser hang ned, samt en strikket blaa Hue med spættet Bort og en stor blød Knop oveni. Den lille Mand sad og røkkede frem og tilbage som en gammel Hornugle i et Bur. Da han hørte Lyden af Skridt, opfyldte han mekanisk sin Pligt: at gøre Reklame for, hvad Skuret indeholdt, men han ansaa det for overflødigt at vende sig om og se paa dem, som nærmede sig. Med en løjerlig Udtale af dansk Sprog og i en søvniq reciterende Tone sagde han;

- To sort' Negri fra Afrika, en 'An og en 'Un. Mejet smuk Men'sker og Mensk'ædere tillike. Spiser bare Men'sker, som de tager i Krig, elle's inte gør noget, Væ'sarte, min 'Erre og Dame; tyve Øre per persona, ti Øre for Barn ikke tolf Aare. Presentere sig okso to store Apekatter og en lill' Svin, okso fra Afrika.

Frederikke genkendte Hr. Segatti, hendes troløse Elskers Ven. Hun blev forlegen ved Mødet og vilde sno sig forbi ham, skjult mellem sine to Ledsagerinder; men hendes Frygt for en Genkendelse fra hans Side var overflødig. Hr. Segatti sad med halv tillukte Øjenlaag i en dvask, halvsovende Tilstand, saa slet ikke op paa Selskabet, men rakte mekanisk sin gulbrune Haand ud efter Betalingen for Entréen, som Fru Lodsberg rakte ham. Da faldt det Frederikke ind, at han muligvis kunde give Oplysninger om den forsvundne. Hun meddelte sagte og hurtig Fru Lodsberg sin Opdagelse, og denne opfordrede hende bydende til straks at anstille en Inkquisition. Frederikke stivnede sig af al Magt, nærmede sig den gamle Italiener og sagde:

- God Aften, Hr. Segatti!

- Go' Dak, Signora, svarede han og fjærnede de 324 halvkugleformede Øjelaag fra de brune, hvidrandede Cirkler, men de røbede intet Tegn paa, at han kendte hende.

- Kan De ikke kende mig?

- Gu' bevar's . . . jo . . . svarede han med en Antydning af et forbindtligt Smil. Han havde ikke Anelse om, hvem hun var.

- Hvordan lever Grønlunds? (Stemmen var ved at blive borte i hendes Strube).

- Skitte, tror jeg nok, svarede han med et Skuldertræk. Mann og Kone immervæk i *Disputa* og . . . i *garbuglio* . . . Søn meket stor Svinhund.

- Véd De ikke . . . jeg mener . . . Sønnen . . . véd De, hvor han er?

- Jo, det vét jaj sku meket godt. Jaj sku' være *Impresario* for *Rappresentazioni* med de to Negri ok den lille Apekat ok det Svin; 'an sku' ta' mot Penge, hvor jaj sitter 'èr utenfor *Teatro*, og jaj sku' presenter Mennesker og Dyr for *Publico*, men 'an rendte med Penge, mens jaj var derinde. Nu erre Jan derinde, ok jaj

mo bli herute. *Briconaccio!* 'An 'ar majet stor *Talento*, men, . . . Hr. Segatti gjorde nogle Gestus med Hænderne, der skulde betegne, at den omtalte var meget vidtløftig og upaalidelig. - Pludselig gik der et Lys op for ham, der kom formelig Ild i hans Øjne; han smækkede med Tunge og Fingre og raabte:

- *Corpo di Sant' Antonio! E una delle sue ragazze! La riconosco! Ecco la vendetta che mene!*

I lynende Fart fik han rejst sig og næsten skubbede Frederikke ind gennem det Forhæng, der skilte det Indre af Boden fra Yderverdenen, foretog dernæst en lignende Operation med Fru Lodsberg og Lisbeth, der begge gav ham knubbede Ord, idet den første sagde:

- Naa, naa, tag ordentlig paa Damer! og den sidste:

- Se til, at han ka' la' vær' at rage paa Folk!

Overgangen mellem det stærke Solskinslys udenfor og en halvmørk Skumring inde i Boden fik Frederikkes Barn, som nu blev baaret af Lisbeth, til at skribe; denne Lyd eggede de to Aber, der sad lænkede i hver sin Ende af Rummet, til ligeledes at hvine og fare op og ned af deres Pæle; Barnet blev bange og skreg endnu højere; Aberne satte ligeledes i det frygteligste *fortissimo*, rykkede i Kæderne og raslede med dem, skar deres grinende Grimaser, som skød Snuden i tusinde Rynker op mod Øjnene, ud mod de nysankomne, for med et Ryk at gøre 325 omkring og te sig paa en Maade, der hos ukultiverede Mennesker betegner den dybeste Haan mod de tilstedeværende. Lisbeth fik Barnet til at tie ved at stikke sin store Pegefingre ind i dets Mund, for at det kunde klø Gummerne med de frembydende Tænder.

- Det er ækelt at tænke sig, at vi Mennesker nedstammer fra saadanne Asener, sagde Fru Lodsberg; men Videnskaben har bevist det, saa vi er nødte til at tro paa det.

Fra en Tribune i Fjælebodens Baggrund skinnede to Par sorte Øjne ud fra en blaa Emailgrund. Der sad en sort nøgen Mand og en sort nøgen Kvinde med slapt nedhængende Arme, begge med brogede Bælter og Hovedprydelser af Fuglefjer. Et sribet Draperi bag Tribunen skilte sig ad, og et hvidt Mandfolk kom frem i en kort blaa Jakke, lysegraa falmende og plettede Benklæder, der faldt de besøgende i Øjnene, efterhaanden som deres Øjne vænnede sig til Belysningen; ja ikke en Gang det Faktum, at Overlæderet paa hans udtraadte Fjersko ud imod Næserne skilte sig fra Saalerne og blottede et Par hvidgule Uldsokker, undgik deres Opmærksomhed. Men med stor Flothed drejede han med den ene Haand Spidsen af sin med Pomade stivede Knevelsbart, og med den anden legede han med en uægte Urkæde med store Signeter og andet Tilhæng, alt forlorent. Saa tog han paa en Stol en tynd, ridepiskagtig Stok, pegede hen paa de to sorte med den, stillede sig op *en profil* med tilbagekastet Hoved og reciterede med en Diktion, der havde en daarlig Provinsskuespillers harske Fedme, følgende Ramse:

- Disse tvende Eksemplarer ere virkelige Mennesker, hvilket ses af den oprejste Gang og af Lemmernes Bygning, De ere fra det Indre af Afrika, ikke langt fra de Søer, som Opdagerne have fundet ere Nilens Kilder. De leve i Polygami, det vil sige, have flere Hustruer, hm! Ja det ser man jo ogsaa i Evropa (her satte han et humoristisk Smil op), men man betragter det ikke som moralsk undtagen blandt Høns. Undskyld, mine Damer, jeg gaar videre. Hvad det angaar, at de ere Menneskeædere . . .

- Hvorfor kniber De mig i Armen? afbrød Fru Lodsberg og bestræbte sig for at trække sin Arm bort fra Frederikke.

- Det er ham, hviskede denne.

- Hvad for noget? Nu stærk, meget stærk! Tag Deres Barn! kommanderede Fru Lodsberg.

Hun tog Barnet fra Lisbeth og rakte Moderen det.

326

- Nævn hans Navn! hviskede hun til denne. Manden paa Tribunen vilde til at fortsætte sit Foredrag, da Frederikke stille og rank nærmede sig ham, holdt sit Barn i Vejret og sagde højt:

- Ferdinand Grønlund! Skam Dig!

Det gøs igennem ham. Han søgte at stramme sig op og lege fremmed og sagde med den affekterede Jargon, som udannede Skuespillere bruge, naar de skulle agere franske Adelsmænd:

- Min Dame! jeg véd virkelig ikke, hvorfra jeg har den Ære . . .

Frederikke maalte ham fra Top til Taa. Et smerteligt Træk forvred hendes Mund, men hun tvang sig endnu til at sige med fast Stemme:

- Min lille Drengs Fader skal ikke gaa med hullede Støvler og plettede Bukser. Jeg bor Nr. 8 i Dannebrogsgade. Jeg kan godt betale et Sæt ordentlige Klæder til Dig.

- Meget godt, Frederikke, hviskede Fru Lodsberg . . . nu gaar vi.

Manden paa Tribunen havde mistet sin hele Holdning. Han sank sammen som en Klud og raabte i en ynkelig, grædende Tone:

- Aa Frederikke, bliv lidt! hvad? Aa, tilgiv mig, men . . .

- Pjalt! sagde Fru Lodsberg uden at vende sig om og tvang Frederikke med sig. Segatti nikkede efter dem og gned sig i Hænderne. Nu kom Turen til Frederikke at synke sammen. Da de kom udenfor, krummede Benene sig under hende, en kold Sved stod paa hendes Pande, og Tænderne klaprede i Munden paa hende.

- De gjorde det meget godt, min Pige; jeg har Ære af Dem, og jeg er ligefrem stolt af Dem, sagde Fru Lodsberg. Nu gaar vi ind og sætter os paa ensom Bænk i Frederiksberg Have. Saa kan De have Lov til at græde; for nu kommer den naturlige Redaktion, som Lægerne kalder det.

- Lisbeth bemærkede:

- Nu er det bedst, vi melder ham paa Birkekontoret i Morgen tidlig; for saa vil Birkedommeren nok holde ham til at svare til Barnet det, som han skal svare. Det er altid 28 Rigsdaler om Aaret.

Fru Lodsberg fremskyndede Marchen, og hurtig gik det ind i Frederiksberg Have, til Selskabet naaede Øen, hvor en Bænk tæt ved den der temmelig brede Kanal blev valgt til Hvilested. Der fik Frederikke Luft og brød ud i Hulken. Fru Lodsberg iagttog hende først med Ro som en Læge, der observerer en 327 Kri- ses naturlige Gang. Efter en Stunds Forløb spurgte hun, om det ikke havde lindet lidt, men Graaden gjorde ikke Tegn til at ville stille af. Saa bankede hun med sin Parasol paa Bænken med korte og myndige Slag, som hun efterhaanden gjorde stærkere i Lyden og hurtigere i Takten, og, da Frederikkes Graad blev uhørlig, slog hun et skarpt Slag som en Kommando at gøre "Holdt". Da sagde hun, mildt skændende:

- Men De .holder jo af ham endnu.

- Ja, jeg gør, svarede Frederikke.

- Og det, efter at De har set ham saadan . . . i den Positur! Hvad siger De Lisbeth?

- Jo værre en Barias en Karl er, jo galere er Pigerne efter ham, svarede den store Bondepige. Saadanne nogle, der rigtig kan gøre Komædie, det er de allerværste. - Hun tænkte paa Genstanden for sit eget Ungdomssværmeri, som for et Kvart Aarhundrede siden betog hende, da han som "Fastelavnsnar", prydet med en hvid Skjorte, besat med brogede Silkebaand, som hun selv havde laant ham, gjorde sit Indtog i den Gaard, hvor hun tjente, under Akkompagnement af en hvinende Violin og en hvæsende Klarinet,

- Men han her tede sig jo som en Kryster, der hverken havde Mod eller Mands Hjerte, vedblev Fru Lodsberg.

- Mod mangler han saamænd ikke, tog Frederikke til Orde, for i den Tid, han tog En med paa Tivoli og Alleenberg og saadanne Steder, saa turde virkelig aldrig noget Mandfolk være flov mod mig, for saa slog han lige straks; saa han skal da ikke have Skyld for at være bange.

- Jeg taler ikke om fysisk, men moralsk Mod, lille Frederikke, docerede Fru Lodsberg. Ser De . . . alting er noget nervøst; det er Mod ogsaa. Men der er to Slags Nerver: Følenerver og Bevægelsesnerver, og jeg tror nok, at det moralske Mod kommer af den første Slags og det fysiske af den anden Slags; ja, det vil sige, det er noget, jeg selv har udtænkt, jeg har ikke spurg- t Reservelægen rigtig ud om det.

- Ja, men saa kan Ferdinand jo ikke gøre ved, at han er, som han er.

- Nej stop, min Pige! den gaar ikke, for vi har en Vilje.

- Ja, hvor kommer den fra? De siger jo, at alting kommer af disse herre Nerver.

Fru Lodsberg blev lidt konfunderet, men hun var ikke den Kone, der lod et Problem staa uløst. Hun svarede: 328 - Aa, ja, . . . men ser De, jeg bilder mig ind, at, naar vi vil noget, saa gaar der det, som Videnskaben kalder en elektrisk Strøm fra Hjernen ud i Nerverne og tvinger dem til makke ret. Ja det er nu saadan, som jeg har spekuleret det ud.

Frederikke stræbte med ærlig Vilje at faa disse Ord til at faa Mening for hende i et anskueligt indre Billede, men opgav det. Nu sank efterhaanden Aftenskumringen blødt dæmpende om Øjne og Sind, og, medens Bladrandene forgyldtes, saa de funkledede derved, blev det grønne længere inde dybere og roligere, Kanalens stille Vand indsguede mere og mere Farven af Træerne, som spejlede sig i det indtil et vist Tidspunkt, da det mere og mere sank hen i dunkelbrunt med enkelte hvide Reflekser. Vore tre bekendte tav, det lille Barn sov; dets Aandedræt strøg sammen med Aftenvinden sagte langs Moderens Kind.

XIII.

Madam eller Fru Lodsberg vaskede og strøg for Folk. Hun drev denne Forretning ved Siden af sin Praksis som Jordemoder og drev den efter en forholdsvis stor Maalestok. Hun var aldrig ledig i sit Hjem; foran Stolen ved hendes Seng laa altid en Mængde Hefteskrifter, som hun læste i en halvanden Times Tid, før hun lagde sig til at sove; det var populære naturvidenskabelige Tidsskrifter, Rejsebeskrivelser o. desl., medens hun i høj Grad foragtede Romaner og betragtede Vers som pæne Snurrepiberier. Da hun paa Lisbeths Anbefaling tog Frederikke i Huset, var det dels af naturlig Skikkelighed og af Sympathi for den stakkels unge Pige, hvem det var gaaet saa ilde, dels fordi hun nu, da hendes anden Bestilling mere og mere kaldte hende ud af Huset, trængte til en fast Medhjælperke til Vask og Strygning, hvori Frederikke fra Tjenestepigeskolen var ret vel oplært, dels endelig, fordi hun inderlig trængte til en at snakke med for at udtale de konfuse Indtryk, hun modtog fra sin Læsning, og som hun straks slog fast i Dogmer. Frederikke havde med sædvanlig kvindelig Snuhed luret hende af, at hun nærrede et lønligt Sværmeri for den Reservelæge paa "Stiftelsen", som hun jo selv havde set, og som var en smuk ung Mand; men Fru Lodsberg var besindig nok til at maale Afstanden, der forhindrede et Parti, saavei som til ikke at indlade sig i nogen illegitim Forbindelse. Denne haabløse Tilbøjelighed var iøvrigt langt fra at gøre hende tungsindig; den blev snarere et lille romantisk Indelukke, hvortil hun tyede hen som til et Fristed i korte Øjeblikke fra sin ellers positive Tankegang og stærke praktiske Beskæftigelse. Som det gerne gaar med Folk paa hendes Dannelsesstandpunkt, der forsøge paa at ræsonnere sig fra Religionen, saa hun i Præsterne lutter sorte Sjæle. Frederikke havde flere Gange bragt Tøj til Dambers; en eller to Gange var hun tilfældig stødt paa Husets Herre, der efter at have spurgt, hvorledes det gik hende, og have faaet det Svar, at det gik hende godt, derefter havde rettet et halvt ironisk, halvt forlegent Spørgsmaal om, hvorledes det gik med hendes Æsthetik. Hun vidste ikke, hvad det var for noget, var bleven lidt stødt og mente, at han "gjorde Nar". Det gjorde hende ondt, da hun havde den Forestilling om ham, at han var en "umaadelig genial Mand". Da hun en Gang brugte dette Udtryk om ham til Fru Lodsberg, glædede denne sig over "saadant et Udtryk" i Frederikkes Mund, men ytrede sin Tvivl om dets Berettigelse, da hun aldrig havde set hans Navn i Avisen eller hørt, at han havde udgivet noget. Fru Lodsberg og Frederikke arbejdede sig efterhaanden mere og mere sammen; Frederikke havde Respekt for Enkens Ihærdighed, og hun vandt hendes Hjerte ved den Godhed, hun viste hendes Barn. Arbejdet gik under godt Humør og ivrig Passiar, og, naar de to kønne og sunde Fruentimmer stod i Køkkenet ved Vaskerballen, og de kraftige og velformede Arme bevægede sig saa rask, at de glimtede ved det, medens røde Kinder og de livlige Øjne skinnede og lyste gennem den hvidblaa Damp, hvis Rande spillede i gult og rosenrødt fra Skorstensilden, fik man et Billede af, at selv det jævreste Arbejde kan have sin Poesi og sin Skønhed.

Efter hin Begivenhed paa Sommerlyst bar Fru Lodsberg taalmodig over med Frederikkes tungsindige Adspredthed og Ordknaphed. Hun lod hende ikke gaa, uden at hun enten selv ledsagede hende eller vidste, at hun var i Selskab med Lisbeth, thi hun frygtede et Møde mellem de to tidligere Kærestefolk, og det vilde hun nok selv være med til. Hun var forberedt paa et Besøg af Ferdinand Grønlund og havde lagt sin Modtagelsesplan. Desuden spekulerede hun alvorlig paa Frederikkes Fremtid, saa det var hende ikke ukært mod Sædvane at forholde sig lidt tavs.

En Dag, da Fru Lodsberg og Frederikke holdt Rast en 330 Morgen Kl. 9 for at drikke Formiddagskaffe, som indtoges staaende ved Køkkenbordet, en Tid, som Fru Lodsberg samtidig brugte til at læse "Dags-Avisen" og heraf at meddele Frederikke i forkortet Form, hvad hun ansaa for at have Almeninteresse, ' studsede hun pludselig under Læsningen og spurgte:

- Hør, Frederikke! Prokurator Borg havde han ikke med den Frues Sager at gøre - hende, som De tjente?

- Jo.

- Han har hængt sig. Der staar, at han foruden mange private Folks Penge ogsaa har brugt det velgørende Selskabs, som han var Kasserer for.

- Men, Du forbarmende! udbrød Frederikke. Saa har han vel ogsaa brugt Fru Kringelbergs Penge!

- Saa! græder De nu over det? Jeg synes ikke, hun var saa rar, efter det, De har fortalt mig. Saadant noget, som nu er sket, det kalder jeg ligefrem logisk. For naar Folk sidder og driver over deres Penge, som de ikke selv har tjent, og ingen Gavn gør med dem, saa er der ikke noget at sige, naar de ryger paa den Manér. Det er logisk, som Videnskaben kalder det. Men - hvordan var det? Hun var jo Tante til Deres Bjørnetrækker? Naa, staa nu ikke og hæng, men tænk over, hvad jeg siger til Dem!

- Jeg vil op til Fruen, sagde Frederikke - tørrede Øjnene med sit Forklæde; for vel var hun arrig og gal, men jeg har ogsaa gjort Uret imod hende, for jeg løb fra min Tjeneste i Utide.

Fru Lodsberg holdt den broderede Krave, som hun havde vasket sidst, op mod Lyset for at undersøge,

om den var ren, mens hun sagde:

- Op til hende? Hvad vil De der?

- Jeg vil trøste hende og . . .

- Saa? Hvad vil De saa sige til hende? Hvad?

Frederikke sænkede ydmyg Hovedet og hviskede:

- Det véd jeg ikke. Men, da hun saa Fru Lodsbergs hoverende Mine, kom Oppositionslysten op i hende, og hun fortsatte:

- Naar man selv har været i Ulykke, saa falder saadant noget En ind af sig selv. Men . . . han, Overkrigsdirektøren . . .

- Naa, hendes Kæreste, som hun ikke kunde faa, fordi Manden i sit Testament havde forbudt hende at gifte sig?

331

- Ja. Men, at det var hendes Kæreste . . . det tror jeg dog ikke.

- Snak! Naturligvis var han det.

- Ja, men nu, da hun ingen Ting har, saa kan han jo tage hende. Og jeg tror, hun vilde blive en meget ordentlig Kone, hvis hun fik ham.

- Saa, nu ringer det, afbrød Fru Lodsberg. Jeg vil helst selv lukke op.

Hun kom tilbage med et højtideligt Ansigt og løftet Pegefinger.

- Enersji, Frederikke! sagde hun. Det er ham, Bjørnetrækkeren. - Ingen Skrigen! ingen Scener! Hold paa Deres Værdighed!

Frederikke hængtede sin Kjole, drog et Suk, rettede Overkroppen og stemte begge Hænder mod sit Bryst.

Ind traadte Ferdinand Grønlund i en gammel, forslidt, graa Sommeroverfrakke, hvis Krave var knappet tæt op i Halsen, i de samme lysegraa plettede Benklæder, som han havde præsenteret sig i, da han viste Menneskeæderne frem i Fjæleboden; i Haanden holdt han en Straahat, der var ved at skilles ad i alle Sammenføjningerne; men Knevelsbarten og Fipskægget struttede af Pommade. Han havde aabenbart indstuderet sin Entré; han skred langsomt frem med sammentrukne Bryn, Hovedet lagt paa Siden og Hænderne stærkt knyttede. Frederikke pressede Neglene ind i Vaskens Trærand, mod hvilken hun støttede sig. Hvor var den glade Mursvend bleven af? Hun saa her en Gøgler, der havde tilegnet sig Hr. Justesens Manerer; og, hvor meget hun end beundrede Komediespil, var der dog noget i hende, som følte Sorg og Modbydelighed ved at se det anvendt nu. Fru Lodsberg sagde tørt og haardt:

- De er maaske sulten. Vil De have et Stykke Smørrebrød og en Kop Kaffe, men Brændevin eller Bajer holder vi ikke her i Huset, det maa De undskylde.

Ferdinand nikkede og faldt med et Suk ned paa Køkkenets eneste Træstol. Fru Lodsberg smurte ham fire Stykker Mad, lagde Spegepølse og Ost paa og skænkede ham en Kop Kaffe af Kedlen. Derpaa gik hun, uden at mæle et Ord til ham, hen mod Døren til sin Stue og hviskede til Frederikke: Nu ingen Kogen Øllebrød, men Enersji! og forlod Køkkenet.

Ferdinand slugte Maden med et Dyrs Graadighed. Frederikke blev staaende ubevægelig i samme Stilling og saa paa ham, medens hendes Bryst arbejdede stærkt. Da han havde spist, fór 332 hun hurtig gennem Køkkenet og aabnede Døren til sit lille Kammer. Der laa hendes Dreng paa et Listetæppe og kravlede, mens han halvt bed af, halvt suttede paa en Tvebak. Han gryntede lidt og fæstede et Par store forbavsede Øjne ud i det Rum, der nu aabnedes for ham. Ferdinand gjorde et Par dansende Trin hen imod Døren, lagde Overkroppen tilbage, aabnede Armene, løftede Øjnene mod Himlen og begyndte:

- O, uskyldige Sjæl!

Men Frederikke lukkede sagte og hurtig Døren igen, slog ad ham med Haanden og sagde:

- Fy, Du skaber Dig!

Ferdinand sank ned paa Stolen igen med Hænderne for Øjnene. Han følte sig helt opløst; han kunde ikke finde Bund i sig selv. Han var virkelig bevæget, men han var saa vant til at skabe sig og agere, at han ikke

vidste, hvorledes han skulde bære sig ad med at være sand. Den glade, evig forsorne Svends Rolle, som han tidligere havde spillet, var bleven ham fremmed, og nu arbejdede et Kaos af misforstaaede Figurer fra Sensationsdramaer, Farcer og enkelte Lystspil, som han havde udført paa Provinstheatrene som Medlem af en af de usleste rejsende Skuespillertrupper, i hans af Drik og Udsvævelser sløvede Hjerne; han kunde ikke blive dem kvit, skønt han i dette Øjeblik gerne vilde være skikkelig og naturlig, og skønt noget i Retning af Sorg og Anger dæmrede i hans Sind. Han maatte opgive Ævret og sank sammen med bøjet Hoved, mens han strøg Hænderne op og ned ad Laarstykkerne paa sine Benklæder. Under denne Bevægelse gik den øverste Knap op paa hans Frakke. En Vest, af hvis Aabning det nøgne Bryst stak frem, blottedes ubarmhjertigt. Frederikke udstødte et lille Skrig, løb hen imod ham, tog ham om Hovedet og udbrød:

- Du har ingen Skjorte paa, Ferdinand!

Det var det værste, som hun, der i den sidste Tid havde svælget i fint Manchetlinned, kunde tænke sig. Hun lagde sin Kind op til hans. De hulkede begge højt. Ferdinand var imidlertid saa betænksom, at han fangede Taarerne i den hule Haand, før de naaede hans pomadiserede Skæg. Frederikkes Hulken blev til høj Graad; Ferdinand fulgte med i Crescendo'et. Det maa have lydt ind i Sideværelset, thi pludselig traadte Fru Lodsberg ud i Køkkenet med de Ord:

- Saa! Tænkte jeg det ikke nok! De laver Røræg! Hør Hr. . . . hvad hedder han nu, Frederikke?

333

- Grønlund, lød det hulkende Svar.

- Naa, Hr. Grønlund - jeg vil, ved Gud, ikke præke Moral for et stort og stærkt Mandfolk, men jeg vil bare sige Dem, at, naar et Mandfolk møder i det Costume, saa er hans Æresfølelse anløben. Og det begynder indvendig fra. Saalænge Linnedet er propert, er der endnu Haab . . . Men hør nu! De er Fader til et Barn, og de har forført en Pige. De kan hverken forsørge den ene eller den anden. Men De skal oprette Frederikkes og hendes Barns Ære. Bi lidt . . .

Fru Lodsberg forsvandt et Øjeblik, kom tilbage med fire Skjorter og tog paany til Orde:

- Her har De fire Stykker Linned, som har tilhørt min afdøde Mand. Dem begynder De med, hører De? Mad kan De faa her hver Dag. Saa kommer De altsaa i Morgen, saa skal vi gaa ud med Dem og købe Dem et ordentligt Sæt Klæder. Slip nu Frederikke! det Kæresteri er ækelt at se paa. Men hør nu, lille Grønlund . . . uh, hvor det er ækelt at se et Mandfolk flæbe! . . . Saa! Saa! Jeg mener . . . De har jo den rige Tante, hende, den Grossererente. Hun maa jo skamme sig over at lade sin Nevø gaa om, rent ud sagt, som et Ladegaardslem.

Ferdinand blev, som det ofte hændes svage og fantastiske Naturer, paavirket saaledes af en mere bestemt udpræget Individualitet, at han følte Trang til at slaa ind i den anslaaede Tonart og efterabe den, som han følte havde Overtaget i Situationen. Han rettede sig og mente, at hans tidligere Svendemanér vilde harmonere mere med Fru Lodsbergs ligefremme Udtryksmaade:

- Tante Sukkerkringle er bleven snydt for alle sine Møntsorter af den hængte Prokurator. Da jeg var hjemme hos de gamle . . . det vil sige hos Mutter, for Fatter holder sig paa Distancen . . . saa sad jo vores fine Tante og udvekslede sine Livsanskuelser med Mutter, som hun nu har levet med som Hund og Kat i mange Aar. Naa da! De tudede som de var betalte for det. Sikken en Ballade!

'Fru Lodsberg maalte ham med Øjnene og sagde:

- Naa, de tudede, ligesom De gjorde nylig? Det ligger nok i Familjen.

Ferdinand stod et Øjeblik og betænkte sig. Han var lige ved at sætte sit Ansigt i tragiske Folder, men den ubarmhjertige Fru Lodsberg sagde:

- Kan De ikke te Dem som et almindeligt Menneske? Lad 334 være at lave den Slags Fløvsler, som man læser i Bladene, naar de skriver om den offentlige Politiret.

Ferdinand skulede sky op til hende og blev atter slap i Hjerne og Lemmer. Frederikke turde ikke sende ham en opmuntrende Mine. Efter en Pavse mumlede han noget om, at det nok var bedst, at han gik, og nærmede sig Døren.

- De kommer altsaa i Morgen, sagde Fru Lodsberg, saa skal jeg gaa ud med Dem og købe Klæder. Saa kommer vi til, lille Frederikke, at faa Værtens Datter til at hjælpe os med Strygningen. Farvel, lille Grønlund!

Da Ferdinand var gaaet, sagde hun til Frederikke:

- Ja, gifte Dem med ham, det maa De, baade for Deres egen og den lille Karls Skyld; men saa maa De rigtignok holde ham stramt, for han er jo en ren . . . naa, ja, ja! Jeg kan se paa Dem, at De holder af ham

endnu. Ja, det er der ikke noget at sige til; det stemmer med Videnskabens Lærdom om Naturkræfterne. Men hvad skal han blive til?

Fru Lodsberg tog atter fat paa Vasketøjet og arbejdede tavs en halv Times Tid. Saa holdt hun en Revy over, hvad de havde faaet fra Haanden samme Formiddag, og efter nogen Betænkning sagde hun:

- Jeg tror, jeg kan skaffe ham noget, som passer for ham. Han er jo kunstnergal, har De fortalt mig. Jeg maa op til Billedhuggeren, Professor Ahlberg; - jeg forløste hans Kone i Vinter. De kan nok blive færdig med det Tøj, der er tilbage.

- Hvad vil De gøre Fru Lodsberg?

- Det skal jeg sige Dem, naar jeg har gjort det, svarede hun.

Ferdinand indfandt sig næste Dag, men Fru Lodsberg beordrede Frederikke til at gaa ind i sit Værelse, mens hun talte med ham. Naturligvis undlod hun ikke at lægge Øret til Døren, men af Fru Lodsbergs lange Tale kunde hun intet opfatte. Derimod kunde hun tydelig høre Ferdinands begejstrede Udraab:

- Nej, det var mageløst! Det vil altsaa sige Stillinger som i et Tableau!

- Ja, det faar De nok Besked paa af Professor Ahlberg, svarede Fru Lodsberg. Værs'god Frederikke! Nu klæder jeg mig bare paa.

Frederikke fandt Ferdinand overordentlig oprømt, medens Fru Lodsberg klædte sig paa. Han fortalte om sine Farter som rejsende Skuespiller, om sine Rivalers Intriger, om Direktørens Insolvents, om geniale Gilder i Paaklædningsværelset bag Salene 335 i Landsbyernes Kroer eller de smaa Købstæders Raadstuesale, hvor kun et Skærnbræt afsondrede de mandlige fra de kvindelige Kunstnere; han trak ud af sin fedtede Frakkelomme udklippede Stykker af Provinsaviserne, som han oplæste for at bevise, hvor skændigt Kritiken mishandlede Kunsten og specielt en af dens Repræsentanter, Ferdinand Grønlund, der havde forsøgt sig i alle Fag, som ung Elsker, som Melodramahelt, som værdig Fader, som burlesk Komiker, ja endog som Stig Hvide i "Svend Dyrings Hus", i hvilken Rolle han fortalte, han havde optraadt i en karmoisinrød Fløjeiskappe, foret med Hermelin, grøn guldbroderet Jakke og en højpuldet graa Filthat med safrangul Fjederbusk. Han endte sin Beretning med disse Ord, som han ledsagede med et stærkt Knips paa de udklippede Avisstykker:

- Men Du ser, Frederikke, at din ulykkelige Ferdinand mange Gange har været paa Tryk.

Hans Besøg blev hyppigere og gentog sig flere Gange om Dagen. Nu viste han sig i den anstændige Paaklædning, som Fru Lodsberg havde skaffet ham i et Magasin i Grønnegade. Han blev stille og pæn, legede med Drengen og bestræbte sig for at tale som "et andet Menneske". Naar Frederikke spurgte ham, om han havde faaet Arbejde, svarede han med et selvtilfredst og hemmelighedsfuldt Nik, men tilføjede, at Fru Lodsberg havde forbudt ham at sige, hvad det var, indtil videre. Fru Lodsberg fortalte selv Frederikke, at hun havde lejet et Kvistværelse til Ferdinand nogle Gader fra deres egen Bolig, men hun tilføjede:

- Hvor det er, siger jeg Dem ikke. Jeg, er ikke snerpet og moralsk, men jeg har studeret mig til Klogskab og Erfaring og véd, at Menneskene er svage. Man maa bruge Tvang imod dem, til den Tid kommer, at de alle bliver videnskabelige og selv lærer at indse, hvad der tjener dem bedst.

Nogle Dage efter blev Fru Lodsberg kaldet i Praksis og bragte en Pose af Nyheder hjem med. Sagførerens Selvmord var Følgen af, at han forudsaa sin Fallit, der var foraarsaget af Svindelspekulationer. Pastor Hjorths sammensparede lille Kapital var gaaet med; alle Mennesker sagde, at han var nær ved at gaa ud af sit gode Skind over, at det Velgørenhedsselskab, der havde gjort ham saa populær blandt Smaafolk, var blevet sprængt ved hans egen Søstersøns Kæltringestreger; han turde næsten ikke være hjemme for sin Kone, der var aldeles rasende af 336 Fortvivlelse og Vrede over deres personlige Tab. Fru Kringelberg var rent gaaet fra Koncepterne; hun turde heller ikke være hjemme, men sad hele Dagen ude hos Søsteren og blev der til alle Maaltiderne, skønt Søsteren havde ondt ved at faa det tørre Brød. Efter at have fremsat dette for Frederikke, blev Fru Lodsberg ganske tavs, tog fat paa noget Sytøj og spekulerede aabenbart stærkt, thi imod Sædvane gik hendes Arbejde langsomt og med mange Afbrydelser, under hvilke hun gned sin Pande eller spaserede fra Køkkenet ind i Stuen og tilbage igen. Paa en af disse Vandringer standsede hun foran Frederikke, der som sædvanlig stod ved Vaskeballen.

- Hør, Frederikke, sagde hun, har De saa læst den Bog "om Sindets Kraft", som jeg laante Dem. Nu maa jeg levere Doktoren den tilbage.

- Jeg begyndte paa den . . . men . . . stammede Frederikke.

- Men hvad?

- Jeg kunde ikke forstaa den.

- Det kan jeg heller ikke, men man skal alligevel læse saadant noget, Der hænger altid noget ved. Men De har ikke Enersji nok, siger jeg Dem. Maa jeg spørge, uden Fortrydelse, lille Frederikke, hvad bestiller De da om Aftenen, naar De brænder Lys?

- Jeg . . . jeg læser.

- Saa? Hvad? Hvorfor bliver De rød i Hovedet? Det er da ikke Romaner eller saadant noget? De er saamænd ikke det Petroleum værd, De brænder i Deres Lampe. Ja, ja, lille Ven, har De ingen Fortrolighed til mig, saa skal jeg saamænd ikke trænge mig ind i Deres Hemmeligheder. Ellers havde jeg noget for med Dem, som maaske kunde skaffe Dem gift. 'Om jeg selv tør sige det, saa er det, jeg havde for, meget mere sjenialt end Roman- og Versebøger, for det er noget, som ikke skal digtes, men som skal ske, ligefrem ske, virkeligt.

- De maa saamænd gerne faa at vide, hvad jeg bestiller om Aftenen, svarede Frederikke, men De gør jo bare Nar af det. Ser De, jeg kan ikke blive dannet paa den Maade, som De vil have det, for jeg har ikke saadan . . . hvad De kalder Tænkekraft til at forstaa Deres Skrifter om, hvordan Jorden er bleven til, og om hvordan Dyrene slaas om Føden. Nej, nu skal jeg vise Dem det . . . men De maa ikke le, Fru Lodsberg, for jeg synes, det er saa dejligt.

Hun gik ind i sit Kammer og kom tilbage med en tynd, 337 heftet Bog i blegrødt Omslag og et Par sammensyede Hefter i Kvart. Da hun aabnede et af dem, viste der sig en Side, der var linieret med Blyant som en Skrivebog; langs Linjerne stod en stor, stiv, men meget omhyggelig Skrift. Fru Lodsberg læste langsomt: Skønne Stjerner, I, som favne Lyset, der paajord er slukt! Lad min Sjæl hos Eder havne paa sin tavse Natteflugt . . . men hvad, udbød hun! det rimer jo! Laver De Vers?

- Nej, jeg skriver dem af efter denne Bog.

- Lad mig se: Lyrisk-romantiske Studier af Georg Damberg, København 1843. I Kommission hos - naa? Men hvorfor skriver De det af?

- Jo, for jeg finder, det er saa nydeligt. Jeg synes, jeg først rigtig nyder dét, naar jeg ganske langsomt og ligesaa pænt, som jeg kan, skriver alle de yndige Ord om Roser og Stjerner og Guldharper, for saa er det, ligesom jeg saa og hørte det, og, naar der saa kommer noget . . . saadan rigtig højtravende . . . maa jeg se: "Uendelige Længsler" . . . og der . . .

"Og hvor de rene Idealer svømme
i Æthrens evig klare Sølvstrømme",

saa kan jeg dog huske Ordene, naar jeg skriver dem ned. Og saa om Dagen, naar jeg staar ved Vaskerballen, naar De er ude, som nu i Gaar, saa siger jeg Versene for mig selv, og naar jeg er bleven træt af Hr. Dambergs Vers, saa tager jeg noget lettere, nogle af de Salmevers, jeg kan udenad fra Skolen, og saa, naar jeg vasker og gnider i Takt, saa gaar det lettere fra Haanden. Ja, nu staar De og ler, Fru Lodsberg, men jeg bilder mig ind, at det hjælper mig til at holde ud, ligesom Musiken hjælper Soldaterne til det, naar de er i Krig. Og naar jeg vugger Drengen eller pusler med ham, saa bruger jeg de Melodier, som jeg kan, og synger Hr. Dambergs yndige Vers til dem. Men det er ikke altid saa let at faa dem til at slaa til.

- Hm, sagde Fru Lodsberg, ja, naar det kan hjælpe til at fortne paa Arbejdet, saa kan jeg jo ikke have noget derimod, om jeg ogsaa synes, at det er noget sært Legeværk. Men nu skal De da høre min Spekulation. Den kan ikke sættes paa Vers, men, kommer den i Stand, saa tror jeg nok, uden Fortrydelse, at flere Mennesker faar Gavn af den end af Hr. Dambergs Versebog. Der skal bare en Driftskapital til. Bi lidt . . . nej, hør! Det er mageløst! Naar man faar en god Idé, saa bringer den straks 338 flere til Verden. Gaa De over til Hr. Damberg og fortæl ham, hvor De sværmer for hans Vers.

- Det véd han godt, men det bryder han sig ikke mere om. Og det er saa rædsomt flovt.

- Passiar, min Engel! Saadanne Skoletøsehistorier er Frederikke og jeg for længe siden voksede fra. De gaar over til Hr. Damberg, begynder med at rose hans Vers, minder ham om, hvad han selv har lovet, og beder ham om at laane Dem 2000 Kroner til at sætte i en Bedrift. Jeg har 2000 Kroner i Bikuben, et tusind maa jeg se at faa laant. Nu skal jeg sætte Dem ind i det hele.

Og med forretningsmæssig Bestemthed og i en vis grossereragtig Flothed i Tonen fortalte Fru Lodsberg, at Fru Kringelbergs Gaard havde været til Avktion, men enten havde Budene været for lave, eller Køberne ikke solide. Men der maatte kunne bringes noget mere ud af den Ejendom end hidtil. I Baghuset maatte der kunne indrettes Dampvaskeri, det vilde Fru Lodsberg overtage og beskæftige Ferdinands Moder i, saa hun kunde faa Føden; i Stuen i Forhuset kunde der blive en Cigarbutik, den kunde Ferdinand passe og endda beholde sin nuværende Bestilling ved "Kunsten", som han jo havde saa megen Lyst til; første og anden Sal skulde gøres til et "*Hôtel charni*", som Fru Lodsberg af lutter Iver for korrekt romansk Udtale altid benævnedes den Slags Institutioner, det maatte Frederikke bestyre; det hele skulde være, hvad der i

Handelsverdenen kaldtes "en Konsurtium"; men det forstod sig af sig selv, at Fru Lodsberg vilde føre Overkommandoen over det hele og, hvis det gik godt, efterhaanden trække sig ud af sin Jordemoderpraksis, som Folk var saa dumme at rynke Næse af.

- Ser De, Frederikke, sluttede hun, De véd, hvormeget jeg holder af Dem; men jeg er ikke af den Sort, der gaar og kysser og slikker; det kan jeg ikke lide. Jeg finder, at hele det Arrangement vil stille Dem nobelt over for den Fru Kringelberg, som har opført sig saa simpelt imod Dem. Jeg har jo faaet ud af Grønlund, at hun i sin Tid gav ham fyrretyve Kroner for at løbe fra Dem, fordi hun syntes, at det var en Skam, at En af hendes Familje skulde blive gift med en Tjenestepige - Pyh - det er virkelig ogsaa en net Familje. Ser De, jeg har saadan min egen Moralitet. Jeg mener ikke, at De skal hævne Dem paa den Madame, saadan som simple Folk hævner sig; nej De skal være mere storartet. (Her knejsede den lille Kone, skød 339 sin trivelige Gorge i Vejret og slog ud med den højre Haand) De skal sige til hende, hvis vi kan købe Gaarden: Vær saa artig, Fru Kringelberg, og flyt op paa tredje Sal; De skal faa den for samme Leje, som De selv har taget af de forrige Lejere, og der skal ikke blive lagt paa. Naa, men det tør De kanske heller ikke.

- Jo, det tør jeg rigtignok, sagde Frederikke, der blev inspireret af Udsigten til at kunne være "stor" overfor sin forrige Madmoder. Og i sin faste Tro paa, at Fru Lodsberg kunde faa sat igennem, hvad hun vilde, gjorde hun ingen Indvending mod hendes Plan. Hun blev ikke saa rasende paa Fru Kringelberg, fordi hun havde underkøbt Ferdinand til at forlade hende, som hun vilde være bleven, hvis hun ikke havde haft den Tro, at det selv uden en saadan Fristelse kunde være faldet ham ind at bære sig ad paa lignende Maade. Værre var det for hende med Ærindet til Damberg. Hun vred og vendte sig, men Fru Lodsberg erklærede, at, hvis hun ikke gjorde det godvillig, vilde hun trække hende med sig til Dambergs Dør og skyde hende ind ad den; og det var ligesaa godt, at det skete straks. Frederikke maatte lystre og gaa den Gang langs Dosseringen ved St. Jørgens Sø, der siden hin fortvivlede Vinteraften altid havde været hende en *via doloris*. Hun saa flere Gange op og ned ad Villaen, inden hun gik ind; endelig drog hun et lydeligt Suk og ringede paa Døren. Lisbeth lukkede op. Frederikke fandt den store halvgamle Bondepige grædende. Hun spurgte hende, hvad der var i Vejen, og fik at vide, at Fru Lassen pludselig var død. Frederikke gik med ind i Køkkenet, og da hun var let at smitte baade med Graad og Latter, satte hun sig paa Køkkenstolen, medens Lisbeth satte sig paa Komfuren, og sekunderede livlig sin ældre Veninde i hendes lydelige Veklage over hendes gamle Frue, om hvem Lisbeth bemærkede, "at der altid havde været et godt Sind i hende, og naar hun var galhovedet, saa var det over det, at hun var døv og ikke kunde høre, eller ogsaa over Herrens Taab'ligheder, men nu havde hun lige godt "undt" af ham, for han havde lukket sig inde og havde ikke rørt ved Frokosten, og hun var vis paa, at det ikke kunde nytte noget at lave Middagsmad til ham. Hun havde kikket ind gennem Nøglehullet fra Dagligstuedøren og set, at han ikke sad og granskede i Bøger, men gloede lige ned for sig paa Gulvet paa den samme Plet og rørte sig ikke "ud af Steden". Efterhaanden tog Samtalen en mere praktisk Vending; Lisbeth erklærede, at hun ikke 340 vilde tjene Damberg længere, for saadan en Mand som han var "til ingen Ting"; han vidste ikke en Gang, hvad et Læs Tørv kostede, og Fruen havde maattet klippe Lapper af hans Obligationer og selv rende efter Pengene; ikke en Gang det kunde eller gad han besørge, og han havde endda været "i Ministeriet" og studeret til Prokurator. Til Gengæld for disse Tilstaaelser fremsatte Frederikke Fru Lodsbergs Spekulation. Lisbeth var nogen Tid om at fordøje den; derpaa erklærede hun, at hun kunde have Lyst til at være med i den Vaskeanstalt; hun havde 600 Kroner i sin Sparekassebog, og Fru Lassen havde givet hende "Læsning" (o: et skriftligt Bevis) for, at hun skulde have 2000 Kroner efter hende. -

Frederikke følte sig straks lettet om Hjertet ved, at Omstændighederne nu forbød hende at søge Damberg; men denne Følelse afløstes straks efter af Frygt for, hvad Fru Lodsberg vilde sige om det hele. Frederikke kom hjem med et glædestraalende Ansigt. Hun havde bemærket, at, hver Gang Fru Lodsberg havde vist sig i denne ligesom foryngede og forklarede Skikkelse, havde hun været hos sit videnskabelige Orakel: Reservelægen paa Stiftelsen og nydt de faa Minuters Samtale, han havde tilovers til den skikkelige Jordemoder, hvis Flid og Dygtighed han agtede, men hvis "videnskabelige" Passiar han hverken havde Tid eller Taalmodighed til at høre paa. Men efter en saadan fem Minuters Samtale sang Fru Lodsberg hele Vejen til sit Hjem de Visestumper, hun kunde af Vaudevillekouplets, som hun kunde huske fra sin første Ungdom fra Kasinos Theater, nede fra Trappen hørte Frederikke hende i Dag nynne:

 Og skilt fra Tante jeg blev i Vrimlen,
 da kom en Herre som sendt fra Himlen
 med Paraply.

- Han talte over en halv Time med mig i Dag, kan De tænke Dem, udbrød hun, idet hun traadte ind. Her er en Bog om . . . naa, ja det bryder De Dem jo ikke om. Men saasart jeg fortalte ham, hvad jeg havde for, lovede han at tale med sin Broder om det; for han har en Broder, som er Prokurator, en af de fine; og Doktoren mente, at han kunde skaffe os et Par tusind Kroner nogenlunde billigt. Naa . . . og Hr. Damberg?

Da Fru Lodsberg hørte, hvorledes Sagerne stod paa Villaen ved St. Jørgens Sø, kløede hun sig lidt ærgerlig under Hatten, 341 og da Frederikke bemærkede, at med Lisbeths og Doktorens Penge blev det Beløb suppleret, som hun havde ventet at faa hos Damberg, svarede hun:

- Nu snakker min Gaas. Jo flere, jo bedre. Saa køber vi hele Kassen og laver den om. Hm, hm, hm! Det

var slemt.

Hun grundede lidt med sammentrukne Bryn, medens hun tog Hat og Overtøj af. Derpaa sagde hun saa livligt, at den Knappenaal, hun havde i Munden, klirrende faldt mod Gulvet:

- Han skal ikke slippe, den gamle. Jeg tror, vi har ham alligevel. I Morgen maa De gaa til Pastor Hjorth.

- Men, lille Fru Lodsberg.

- Vist saa. For jeg gaar ikke til en Præst. Jeg vilde anse det for min Pligt at sige, at jeg ikke tror paa Mirakler. Og jeg vil ikke bede en Præst om en Tjeneste, det strider mod mine videnskabelige Principer, og dem holder jeg paa fremfor alt.

Skønt Frederikke heller Ikke var ganske rolig ved Udsigten til et Besøg hos Pastor Hjorth, syntes hun dog, at han ikke var slet saa imponerende som Damberg, og desuden havde hun det samme platoniske Sværmen for ham som saa mange andre af hans Tilhørere af hendes Stand. Da hun spurgte Fru Lodsberg om, hvad hun skulde sige til Præsten, kom Jordemoderen frem med den nye Felttogsplan, som hendes frugtbare Hoved havde udklækket. Paa Grundlag af den Forestilling, hun havde faaet af Lisbeths Fortællinger, og af alt det, hun havde stavet og lagt sammen om den Kreds af Mennesker, Frederikke tidligere havde set, instruerede hun hende. Hun skulde foreslaa Pastor Hjorth at sætte sig i Bevægelse og udføre hendes Ideer. Frederikke havde ikke let ved at holde alt samlet i sit Hoved; da Fru Lodsberg mærkede det, gennemgik hun *en détail* med hende de Repliker, hun vilde have, at hun skulde sige; ja hun fulgte hende paa Vej og gentog sin Instruktion lige til Pastor Hjorths Dør. Tilbagevejen lagde hun om ad Fødselsstiftelsen og sendte et Suk op mod Reservelægens Vindue, men det hele skete i Jernbanefart, thi der maatte ikke spildes mere Tid til Sentiments end højst nødvendigt.

I Pastor Hjorths Forværelse sad der adskillige Folk, der ventede paa at faa ham i Tale, saa Frederikke havde god Tid til at foretage endnu et Par Repetitioner af sin Rolle; hun syntes nu, at hun var aldeles sikker i den. Men, da hendes Tur kom, blev hun paa Vejen til Døren til Præstens Værelse betaget af 342 den samme Angst, hun som Skolepige havde følt, naar hun var til Eksamen, og den Dag, hun blev konfirmeret. Hun tænkte et Sekund paa at flygte bort, men Tanken om, hvad hendes Formynderske Fru Lodsberg vilde sige, naar hun kom hjem, drev hende frem. Hjertebanken gjorde hende saa stakaandet, at hun mistvivlede om at kunne faa Ordene frem. Pastor Hjorth sad med Profilen mod Døren foran sit Skrivebord. Den før saa trivelige og glade lille Mand havde faaet ældre og skarpere Træk; Øjnene udsendte ikke mere den faste, kuglerunde, regnbuespillende Draabe; de randt jævnt, og han maatte tørre dem hvert Øjeblik med sit Lommetørklæde. Det rødmede Bourgeoisansigt, hvoraf lige over for hans sædvanlige Omgivelser en harmonisk Sikkerhed udstraalede, lignede nu et Billede, hvorpaa Fernissen havde slaaet mange Sprækker; det glinsende var gaaet af det.

- Hvad vil De, min Ven? spurgte han med et Suk, idet hans Mund fortrak sig smerteligt.

Præstens nedslaaede Væsen gjorde, at Frederikke følte sig stærkere. Med nogenlunde Tungefærdighed svarede hun:

- Jeg er en af Hr. Pastorens Tilhørere. Jeg har saa mange Gange havt Glæde ved at høre Hr. Pastoren . . .

- Glæde? Hm! Det vil De næppe faa mere, min lille Pige . . . eller maaske lille Kone? Jeg bliver vist Bodsprædikant for Fremtiden. Sandheden i Læren om en personlig Djævel er ret levende gaaet op for mig. Naa (her drog han atter et Suk) . . . hvem er De? Hvad ønsker De?

- Jeg er den Pige, som Hr. Pastoren og Hr. Damberg fandt den Aften ved Søen.

En Mængde uhyggelige Minder: Fru Kringelberg, Prokuratøren, Velgørenhedsselskabet, hans egen Mangel paa Energi til at tage Kampen op mod Dambergs Urimelighed i sin Tid, hans tro Beundrerinde, Fru Lassens Død steg samtidig op i Pastor Hjorths Fantasi som truende Skræmmebilleder. Han lod Haanden glide over Øjnene som for at viske Skræmmebillederne ud. Han mumlede:

- Ja . . . der var en Tid, jeg kunde aabne en Haand og give mange forladte og sorgfulde! Nu ejer jeg . . . ikke en Hvid . . . Han strøg den ene Haandflade mod den anden, og hans Stemme kvaltes.

- Gud ske Lov, til den Slags Hjælp trænger jeg ikke, svarede Frederikke.

343

- Naa, maaske blot til aandelig Trøst? sagde Pastor Hjorth synlig lettet. Tal kun!

Nu kom Frederikke med sin Lektie. Hun fortalte, hvorledes Fru Lodsberg havde taget sig af hende som en Moder, hvorledes de arbejdede i Kompagni og tjente godt, om den Spekulation, de havde for, der, hvis den lykkedes, kunde skaffe hende gift og fri hendes Barn for Skam, og endte med, at hun syntes, at hun

burde meddele sin Præst dette.

En saadan lille borgerlig Novelle med rørende Momenter og med lykkelig Udgang stemmede aldeles med Pastor Hjorths Smag. Hans Ansigt oplivedes under Frederikkes lange, men i hurtigt Tempo holdte Fortælling, der var en lille Stiver for hans rystede Tro paa Optimismen i Tilværelsen. Frederikke havde lært lidt praktisk Observationskunst af Fru Lodsberg; hun saa, at Skyerne spredte sig, og vilde benytte sig af det maaske kun kortvarige frembrydende Solskin i Pastor Hjorths Gemyt.

- Ja, men Hr. Damberg maa være græsselig ulykkelig, sagde hun. Hvordan skal han undvære Fru Lassen?

- Jeg var hos ham i Gaar Aftes, sagde Præsten. Han talte ' om at sælge sin Villa og ophæve hele sin Husholdning.

Det var netop det, som Fru Lodsberg havde overdraget Frederikke at faa sat igennem ved Præstens Hjælp. Et nyt Kort paa Haanden, tænkte hun, og blev mere og mere modig. Hun spurgte nu Præsten, om ikke Damberg kunde bevæges til at laane Fru Lodsberg og hende et Par tusind Kroner og tage Bolig i det projekterede *Hôtel garni*, hvor der skulde blive sørget for ham som for et lille Barn; for det fortjente dog den Mand, der havde taget sig af hende som en Fader. Hun bad ham tilsidst om at give Hr. Damberg medfølgende lille Bog. Det var den Skrivebog, hvori hun havde skrevet hans Vers af.

Der faldt igen en Sten fra Pastor Hjorths Hjerte. Han var virkelig bekymret for sin Ungdomsven, som han med den sejge Hængen ved Barndoms- og Ungdomsindtryk, der er en af de smukkeste Sider ved lidet perfektible Naturer, betragtede som et, vel ikke uden egen Skyld, miskendt, men betydeligt Geni, og denne Bekymring havde sin Rod i et af de Dogmer, som han ogsaa havde læst i sin Ungdom, at kunstnerisk anlagte Naturer absolut maa, ja bør være upraktiske. Men dels havde han hjulpet Damberg saa mange Gange, at han syntes, det kunde være nok, dels følte han i sin nærværende pinlige Stilling liden Energi til at gribe aktivt ind i Sagerne. Vilde disse brave 344 Fruentimmer tage sig af dem, saa meget desto bedre, saa havde han, Pastor Hjorth, sin Samvittighed fri og havde ikke forsømt nogen Pligt mod Damberg. Han bad Frederikke at høre op til ham om en Uges Tid.

Og en gunstig Skæbne ordnede Sagerne efter Pastor Hjorths Bekvemmelighed. Denne Gang kom Damberg selv til ham, der til Tak for sin fra Barndommen tilvante Seen op til sin Skolekammerat saa ofte var bleven anvendt af denne som en Slags Løbedreng. Thi, da Lisbeth havde sagt sin Kondition op, fik Damberg en Følelse, som om Huset ramlede sammen over hans Hoved, satte sig straks i en Droske, kørte til Pastor Hjorth og erklærede, at nu maatte han tage sig af ham; han vidste jo, at han var et Barn i alle praktiske Sager. Præsten følte dybt i sit Indre en Slags Tilfredsstillelse ved at gøre sig lidt kostbar; han vilde lade Damberg mærke, at det var meget vanskeligt for en Mand, der nylig havde lidt noget saa smerteligt som det, der var overgaaet ham, nu at tage sig af Ting som Køb og Salg; han vovede endog at minde Damberg om, at han jo dog selv var Jurist osv., og udholdt et Udbrud af dennes Raseri, da han erklærede med største Pathos, at en af hans senere Livs Hovedbestræbelser havde været at rive ethvert Spor ud af sin Erindring om dette trivielle, uvidenskabelige, uideelle Sammensurium, som ved vor usle Embedsfabrik af et Universitet gik under Navnet Retsvidenskab. Pastor Hjorth lagde sig tilbage i Stolen, som om han grundede lidt, derpaa udbød han:

- Husker Du den ulykkelige, faldne Pige, vi fandt paa din Fødselsdag forleden Aar?

- Jo-o-, svarede Damberg lidt forlegen; jeg har af og til hørt noget om hende gennem min afdøde Kusine . . . naa, det gaar hende jo godt.

- Hvis Du var Kristen, min Ven, saa vilde Du i, hvad jeg nu vil berette Dig, erkende Forsynets Finger, sagde Pastor Hjorth. Hun, som Du hjalp den Gang, bliver nu sendt til at hjælpe Dig; hun, den fattige, den ringe, har Herren nu givet Evne til at være Dig, den begavede, den velhavende, til Tjeneste.

Han fortalte nu, hvad Frederikke havde meddelt ham om sin Plan for Fremtiden. Damberg blev virkelig rørt, han mindedes jo, hvor den Pige havde haft den instinktmæssige, dybe Forstaaelse af Poesi, som han var kommen til Erkendelse af egentlig kun fandtes i de Samfundslag, hvor Naiveteten endnu ikke var reven op af Civilisationens Ployjern. Han gik ind paa det 345 forlangte Laan og paa at leje sig i Kost hos Frederikke, naar han kunde være fri for at se noget til hendes Mand og Barn, thi Vrøvl vilde han ikke høre, og Børneskraal gjorde ham dødssyg. Men Frederikke maatte ordne Flytning og alt sligt; der maatte sørges for et Par Mand til at indpakke og senere ophænge og opstille Bøger, Malerier og desl. Da disse imaginære Vanskeligheder vare erklærede for let overvindelige, gjorde Damberg nogle Grimacer bag Skægget og udbød:

- Nej, jeg vil dog betænke mig. Flytte ind til Byen! Det var vist meget bedre, om jeg lejede mig i Kost et ensomt Sted paa Landet og fuldførte den Digtning, som jeg stadig har manglet Sindsro til, Du véd den . . .

- Naa, den om Kong Sebastian af Portugal med den yndige Scene mellem ham og Digteren Car . . . Can .

. .

- Camoes.

- Ja vel. Det er vel en tredive Aar siden, Du læste den for mig. Naa, den Tragedie arbejder Du bestandig paa? Men har Du ikke havt Ro der, hvor Du boede?

- Nej. Jernbanetogenes Rumlen og Piben har altid forstyrret mig. Og saa kom jo alt det Vrøvl, der følger med at være Husejer . . . nej, vor Tid kan ikke føde en Poesi. Dens Atmosfære er Kulrøg; den kvæler Digterne.

- Ja, skrækkelig er Tiden rigtignok, sagde Pastor Hjorth, og hans Ansigt formørkedes igen ved Tanken om, hvad han havde maattet døje i den senere Tid. Sukkende trommede han med Fingrene paa sit Skrivebord og kom derved til at berøre den Bog, som Frederikke havde medbragt, og uden paa hvis Omslag stod skrevet saa sirligt, som hun formaaede: "Nogle af Hr. Dambergs skønne Digte for Frederikke Karoline Petersen".

- Naa, det er sandt, sagde han. Den Bog bragte den samme lille Pige mig. Du har rigtignok en Beundrerinde i hende.

Damberg trak paa Skuldrene, men greb ivrig Bogen, aabnede den og saa, hvad den indeholdt. Med en Stemme, som han af al Magt søgte at lægge Ligegyldighed i, skønt Henrykkelsen klang igennem den, sagde han:

- Hm! hun har skrevet mine Digte af!

Da han bemærkede, at Pastor Hjorth betragtede ham, og frygtede, at denne skulde kunne læse sig til, hvor henrykt han var i sit Indre, tog han sig om Skægget, trak sit Cigarfutral op 346 af Lommen, bød Præsten en af sine Havanacigarer, idet han stak Skrivebogen i Lommen, og sagde henkastende:

- En saadan Tro har jeg endnu ikke fundet i Israel.

Under Turen hjemad modnedes Beslutningen hos ham om at gaa ind paa de af Pastor Hjorth fremsatte Forslag. Han tænkte paa de begejstrede Planer, der i sin Tid vare opdukkede i ham om at tage sig af Frederikkes "ideale Udvikling". Fantasterier! sagde han til sig selv. Der er noget i Rousseaus Paastand, at Menneskene aldrig burde være revne ud af det umiddelbare Naturstandpunkt. Maaske vilde den fine Sans for Poesi være bleven kvalt hos dette Fruentimmer, hvis den var bleven betyngt med Lag af positive Kundskaber. Nej, jeg vil overlade hende til hendes egen Udvikling.

Da Fru Lassen var begravet, lod Damberg sin Sagfører ordne alt fornødent; i en Samtale med Pastor Hjorth, hvori den sidste hentydede til Dambergs upraktiske Genialitet, svarede Sagføreren:

- Aa, han er Skam ikke saa tosset, som han lader. Han lod mig undersøge Prioriteterne i Fru Kringelbergs Hus og forstod meget godt at sikre sig. Han gjorde mange meget rigtige praktiske Bemærkninger, og denne Madam Lodsberg maatte udstede en hel lovformelig Obligation til ham, som han selv havde gjort Udkast til. Han véd ogsaa meget godt, hvor han skal anbringe sine Penge, men han forsvarer sig med, at han handler af en vis genial Intuition.

XIV.

Overkrigskommissær Gormsen havde ikke lidt direkte Tab ved Pastor Hjorths Søstersøns Bedrageri, men Skandalen, der i nogle Uger var Konversationsthema i visse københavnske Kredse, havde dybt rystet den lille Mand, hvem Velgørenhedsselskabet i sin Tid havde givet Anledning til alskens Skriveri, Undersøgelse af trængende og Arrangements af forskellig Art. Han løb nu om som et forvildet Faar, der ikke vidste, hvor han skulde anbringe sig selv. Han havde ikke mere Velgørenhedsselskabet til flatterende Baggrund; han havde ikke mere Anledning til 347 Besøg i de "velgørende" Familjer, mellem hvilke han kunde bringe pikante Observationer og nære Skandalegraadigheden. Gamle Damer, hos hvilke han især havde sin Gang, fandt, at han var bleven kedelig; hans Fløjtetone og sagte hendøende Latter havde tabt deres sympathetiske Klang; det kraftige Haandtryk og det glade Smil, hvormed Pastor Hjorth tidligere havde modtaget ham, vare nu afløst af en mat Berøring og et dybt nede fra oppumpet Suk, der forstemte ham i Stedet for at opmuntre ham. Naar han passerede Gaden, hvori Fru Kringelbergs Hus laa, løb Samvittighedsnag og Minder ham koldt ned ad Ryggen; blandt de Steder, han havde havt at "gaa", havde dette dog været det sikreste og intimeste. Og dog dreves han stundom hen i Gaden som lokket af en dæmonisk Magt. En Dag blev han saare forbavset

over at se Haandværkere i Lag med at pudse Facaden op og den aabne Port fuld af Murbrokker og Grus. Overkrigskommissær Gormsen lod Øjnene løbe rundt, lig en Kat, der agter at gaa paa forbudne Veje, strøg sig ind ad Porten saa tæt som muligt op ad den ene Væg; hans Blik søgte Trappen, da han ogsaa vilde sikre sig mod Overtumpling fra den Side; men der stod et nyt Stykke Murværk, hvor man før drejede ind til Trappegangen. Overkrigskommissæren gik ind i Gaarden og saa, at der var lavet et Slags Udbygning dér til Anbringelsen af en ny, regelmæssig og bred Trappe; ogsaa i Baghusets forskellige Etager rumsteredes der. Overkrigskommissæren følte sig ydmyget som en Mand, der ikke længere er *à jour* med sine Ting. Han vidste vel, at Fru Kringelberg havde mistet sin Formue ved det store "Krak", der paa anden Maade havde ramt ham selv saa føleligt, men, hvad her gik for sig, havde han ingen Nøgle til. Det var ikke til at holde ud. Han bebrejdede sig, at han af Etikettehensyn havde trukket sig tilbage fra Fru Kringelberg, og hans Samvittighed fortalte ham, at han kunde have baaret sig smukkere ad. Dreven af Videlyst gik han ned i Urteboden paa det næste Hjørne, og under det Paaskud at se i en Vejviser- fik han at vide af Urtekræmmersvenden, at Fru Kringelberg havde solgt Gaarden, men skulde bo paa tredje Sal, saasnart Reparationen var fuldført, og at hun dog vilde redde en fyrretyve tusind Kroner ud af Skibbruddet. Uvilkaarlig gjorde Overkrigskommissæren, som fra tidligere Tid kendte Indholdet af den famøse Klausul i Hørkræmmer Kringelbergs Testamente, følgende Addition: 40,000 Kr. à 5 pCt. gjør 2000 Kroner, dette + Pensionen fra Marineministeriet og Renten af en lille Kapital tilsammen 348 2000 Kr. gør 4000 Kr. Det er Kontorchefsgage. Nu maatte der gøres noget.

- Hvor bor da Fru Kringelberg nu? spurgte Overkrigskommissæren. Urtekræmmersvenden, der som de fleste af sine Kolleger var nogenlunde funderet i Gadens Beboeres Personalhistorie, svarede:

- Det er hos en Søster, hun bor. Det vil sige, Søsteren er gift med en Maler. Han arbejder nu i hendes forrige Gaard. Han hedder vist Grønbæk.

Overkrigskommissæren havde nu fundet Ariadnetraaden. En Rest af fordums Fornemhed kriblede endnu i ham, men den blev overvunden af det straalende Haab om en velhavende Alderdom, alle Filistres attraaede Paradis. Han kunde jo kun faa et Afslag; i saa Fald var hans Stilling jo ikke værre, end den nu var, og i sin oplivende Fortrøstning til sin kontormæssige Færdighed i Pennen, skrev han, da han kom hjem, med sirlig Haandskrift følgende Brev, der begyndte med en vældig kalligrafisk Initial og endte med et langt Sving under Navnet, der som en Slange snoede sig om Titulaturen, der fulgte efter:

Efter at jeg med dybt følt og oprigtig Beklagelse har erfaret det Fruen med mange andre, paa Grund af uforudsete og uforseelige Omstændigheder, overgaaede haardt rammende Tab og den deraf følgende Sorg og Bekymring, skal jeg, næst efter at frembære min Bøn om Tilgivelse for, at jeg, ogsaa ramt af denne i enhver Henseende beklagelige og oprørende Begivenhed, hvilken har haft en ikke umærkelig Indflydelse paa min Helbred og Sindstilstand, ikke undlade forbindtligst og ærbødigst at erklære, at jeg, hvis pekuniære Omstændigheder turde være Fruen bekendte, af ganske Hjerte, og det tør vel her tilføjes, med et mig i min Sorg oplivende Haab, gerne ved en Addition af Fruens og mine samlede Indtægter vil bidrage til at berede Fruen en sorgfri Fremtid, og at den af denne Addition resulterende nøjere Forbindelse af vore Livsskæbner, vilde være en Opfyldelse af mit inderligste Ønske, i Haab om hvis Realisation jeg tegner Fruens med Højagtelse
ærbødige og forbindtlige
H. Gormsen,
Overkrigskommissær.
349

Overkrigskommissæren gennemlæste Brevet og nikkede bifaldende, alt mens han tilføjede et Komma hist og en Prik eller en Tøddel her.

Fru Kringelberg modtog dette Brev en Søndag Formiddag, da hun drak Kaffe sammen med sin Søster, Madam Grønlund. Hun sad og græd, saa Taarerne randt ned i Kaffekoppen, hun erklærede, at hun var tiggefærdig, uagtet hun havde faaet Underretning om, at hun vilde faa omtrent lige saa meget at leve af, som hun hidtil havde brugt til sin Husførelse. Og saa skulde hun tilmed have den Krænkelser, at hun, den Tøs, der var rendt fra sin Kondition, skulde være Medejer af hendes velsignede salig Kringelbergs Gaard, og at hun var bleven gift med hendes kødelige Søstersøn; ja jeg er rigtignok bleven "degredert", sagde hun. Madam Grønlund blev vred paa Ferdinands Vegne og svarede, at, naar man stak Næsen altfor højt i Vejret og ikke gad se paa Jorden, saa faldt man netop med den i Snavset. Scenen var ved at antage en krigersk Karakter, da Postbudet bragte Brevet. Fru Kringelberg aabnede det spændt, thi hun kendte Overkrigskommissærens Haandskrift, og, da hun havde læst det, rystede hun paa Hovedet; hun kunde ikke forstaa det. Hun læste det atter og atter, gav derpaa Søsteren gode Ord og bad hende læse det. Hun var lige saa klog. Heldigvis ankom det nygifte Par, Ferdinand og Frederikke. Fru Kringelberg maatte nedlade sig til at bede dem om at se dette Brev, men tilføjede hun:

- Hvis det er noget simpelt, der staar i det, saa kan det være det samme. Saa vil jeg ikke vide det.

- Men Gud, Frue, udbrød Frederikke, da hun havde læst det over Ferdinands Skulder, han vil jo gifte sig

med Dem.

- Aa Sludder! sagde Fru Kringelberg og rev Brevet ud af Haanden paa sin Søstersøn. Ved en ny Læsning gik det imidlertid op for hende, at det var Meningen med Brevet. En straalende Glæde udbredte sig over hendes Ansigt, men da de andre beredte sig til Gratulation, sagde hun pludselig:

- Gud, jeg faar saa ondt. Jeg maa ind og lægge mig et Øjeblik.

Da hun var ude, sagde Ferdinand til sin Moder:

- Hun sla'r til med Smækkys! Hvad behager?

- Nu faar hun nok lidt Stadighed paa sig, nikkede Madam Grønlund; det var, ved Gud, paa Tiden.

350

Frederikke havde sendt sin Ægtemand et bebrejdende Blik efter hans sidste Udbrud og sagde nu:

- Du véd, Ferdinand, at jeg ikke kan lide saadanne flove Ord. Ja, ja, vær du blot glad ved, at Fru Lodsberg ikke hørte det.

- Jeg skal nok være en pæn Mand, svarede Ferdinand, for nu er jeg virkelig i en pæn Bestilling.

- Hvad er det, Du egentlig er, Ferdinand ? spurgte hans Moder.

Ferdinand rettede sig, skød Brystet frem, hvilede paa det venstre Ben og gjorde et Udfald med det højre, trak sin Frakke af, smøgede Skjorteærmet op, strammede de svære Muskler paa sin Arm og sagde:

- Ja, skulde jeg forklare dig det rigtig, maatte jeg egentlig klæde mig splitternøgen af.

- Ih, fy, dog, raabte baade hans Moder og Kone.

- Ja, saadan stod jeg sidst for Professoren. Det er rigtignok ham, der *gør* alle disse hersens gammeldags Guder og Generaler, men han kan ikke faa dem klasket sammen i Ler, før jeg har ageret dem, ligesaa spillevenes, som jeg er. Kom bare op paa Udstillingen paa Charlottenborg til April; det er ikke en Gang saa dyrt som at gaa paa Tivoli, og saa er det meget noblere, om ogsaa det er noget sejt i Længden for dem, der inte har stoderet den Slags Kunster, saadan som jeg har gjort i den senere Tid. Men, hvis Mo'r kendte min bare Ryg, saa vilde Mo'r se den paa to saadanne Guder og tre Generaler, men splitter-ragende nøgne er de, jeg kan inte hjælpe Jer, for det skal Folk være i den Slags Kunst. Men min Bestilling er en pæn Bestilling, for der maa absolut Properhed til over hele Kadaveret.

- Ja, nu kan din Fader selv se, sagde Madam Grønlund, Du kunde først blive til noget, naar Du blev Kunstner.

- Ja vel, sagde Ferdinand, og den Slags Kunster, som man kan forrette, mens man holder Kj . . . , om Forladelse, mens man tier stille, mener jeg, de er meget mere noble end som de, hvor man bralrer op. Den stak jeg Justesen ud forleden Dag. Han er ellers bleven Øltapper; det vil sige, hans Kone, I véd, hende Josefine, født Paulsen med a, er den rigtige Øltapper, for han selv spiller paa Frederiksberg Morskabstheater.

- Skal Du hen og arbejde paa din Kunst i Dag, min Dreng? spurgte Madam Grønlund, for ellers kan vi blive samlede 351 her i Aften. Naar din Fa'r faar at vide, hvordan det hele er gaaet til, ogsaa det med Tante Sukker- med Tante Kringelberg, saa er jeg vis paa, at han bliver saa glad, at han kommer med.

- I Aften skal jeg ogsaa ud paa Kunstens Vegne, svarede Ferdinand. Der er en Maler, som skal lave et stort Gilde, og jeg skal staa i Gangen og tage mod Gæsterne i en sribet, gul, brun og rød Ridderdragt ligesom en af de Kanutter, der passer paa Paven nede i Rom uden for det Slot, hvor han har de 2000 Medhustruer eller Slavinder - nej, det er sandt, det er nok Sultanen i Konstantinopel, men det er lige meget, jeg skal agere ved den Lejlighed.

- Men hør, Ferdinand, saa tager Du Dig nok iagt for . . . , sagde Frederikke. Sætningens Fortsættelse hviskede hun ham ind i Øret.

- Bare en lille bitte Søndagskæfer, bad han.

- Nej.

- Aa hvad, en lille glad en?

- Ja, ja. Men, er der mindste Dingleri ved Dig, saa siger jeg det til Fru Lodsberg.

XV.

Fru Lodsberg havde maattet slaa noget af paa sine storartede Projekter. Efter Reparationsarbejderne, der nu skinnede ud i Gaden med en lys og munter Farve og havde faaet lyse og rummelige Trapper og Korridorer i de forskellige Etager, var der ikke Tale om at anlægge Dampvaskeri. Hun maatte nøjes med en Vaske- og Strygeanstalt uden Damp, men det gik saa godt, at Haabet om en Anstalt, Indrettet efter mere "videnskabelige" Principer, stadig glimtede for hendes Øje. Fem unge Piger arbejdede i det af Em opfyldte store Kælderrum; de saa ud som Ellepiger i Taage, gennem hvilken Fru Lodsbergs glade, blussende Ansigt skinnede som en rødlig Fuldmaane. Snak og Latter lød muntert i Rummet; Fru Lodsberg erklærede, at Ytringsfriheden inden for Anstændighedens Grænser var en Menneskerettighed, som var anerkendt af Videnskaben, men hun holdt paa, at Viljens elektro-magnetiske Strøm maatte kunne faa Bugt med de 352 modsatte Strømninger, der gennem Nerverne beherskede Menneskene. Hver Aften fulgte hun de unge Piger ud af Porten, som hun lukkede efter dem, og saa hun en mistænkelig Kavalier staa paa Lur, holdt hun Øje med ham som en Politibetjent. Respekterede Kavaleren ikke hendes plastiske Advarsel gennem de sammenslyngede Arme og rynkede Bryn, hvormed hun ledsagede sine Inkvisitorblikke, men gjorde mistænkelige Tilnærmelser til "den unge Skønhed, kaldte Fru Lodsberg denne tilbage og befalede hende at tilbringe Natten under hendes Tag i en Uge, hvis hun vilde beholde sin Post. "Saa har jeg gjort, hvad jeg kan, sagde hun, men vil de absolut paa Galejen, saa kan jeg ikke tvinge dem. Mærker jeg, at de vil den Vej, saa maa de væk, for jeg vil ikke have Halløj piger i mit Brød."

Forhuset var heller ikke blevet et Hotel garni, men snarere en Slags Pensionsanstalt, der blev bestyret af Frederikke og et Par Piger. Lisbeth var mest virksom med Strygning hos Fru Lodsberg. Paa første Sal boede Damberg. Hans Frygt for at blive forstyrret ved Larm fra selve Huset havde Frederikke beroliget ved at anbringe dobbelte Portiører foran alle Døre, og Damberg selv havde ladet hænge smukt farvede Tæpper, som en Maler havde valgt, i tykke Draperier under Lofterne i alle sine Værelser, for at døde Larmen ovenfra, hvilken dog var saa ringe som mulig, da anden Sal bestod af et Pensionat af fire gamle Damer. Paa tredje Sal boede Overkrigskommissær Gormsen med Frue; de levede i en vis tilbagetrukken Fornemhed, tilsyneladende lykkelige som et ungt Turtelduepar, i al Fald kom ingen Larm fra huslige Scener udenfor deres Bolig, som Tilfældet var under Fru Kringelbergs Enkestand. En Pige bragte kun det Rygte om blandt Husbeboerne, at hver Søndag Formiddag spaserede Ægteparret Arm i Arm gennem alle Husets Stuer, og at Overkrigskommissæren da var i Uniform med trekantet Hat og Kaarde ved Siden og Fruen i sin mest flunkende Silkekjole fra Basarernes Tid, samt at Parret adskillige Gange standsede foran Konsolspejlet i Dagligstuen, foretog en Omfavnelser og nød deres eget Billede. I Stuen var der Butik; i Kælderen drev Ferdinand Grønlund en Cigarhandel, som i hans Fraværelse paa "Kunstens" Vegne besørgedes af en halv voksen Pige. Den lod ikke til at ville give Overskud, men den "balancerede". Alligevel vare Fru Lodsberg og Frederikke enige om, at det var bedst at blive ved, for Ferdinand maatte holdes til Ilden, og Fru Lodsberg, der svømmede om i det hele Kompleks af Forretninger som den mest spillende 353 Fisk i klart Vand, og snart var oppe, snart nede, bestandig med opsmøgede Ærmer, i evig Travlhed og uforstyrreligt godt Humør, fik endda Tid til at føre Hovedregnskabet og udbetale enhver sit; kun ytrede hun stundom med et beklagende Skuldertræk, at hun var for træt om Aftenen til at følge med i "Videnskaben". Det ældre Ægtepar Grønlund boede i øverste Etage i Baghuset; Manden kom nu hjem til Maaltiderne og sov hjemme. Frederikke, som passede Damberg med stor Omhyggelighed, vandt ham mere og mere; hver Aften, naar hun kom for at tage af Sengen og udbede sig hans Ordre til næste Dag, læste han for hende Scener af sine ufuldendte Dramaer og Strofer af sine lyriske Digte, der vare gaaede over i Midten; disse Sager nød hun og fandt dem dejlige; mindre Held havde han med sine filosofiske Foredrag, hvori han vilde forklare hende, hvorledes den indre Begrebsudvikling var identisk med den objektive Sagudvikling, og hvorledes Tænkningen, upersonlig og uendelig, realiserer det ideelle Indhold i Form af den ydre Tilværelse gennem en uendelig fremadskridende Proces; hun hørte vel derpaa med Ærbødighed, men forstod saa lidt eller rettere saa aldeles intet, at hun ikke en Gang turde forsøge at give et Referat til Fru Lodsberg og spørge hende om, hvad det hele var for noget. Men Damberg var overbevist om, at han havde omvendt hende fra hendes umiddelbare religiøse Standpunkt til Tro paa Pantheismen, og, naar han paa sine Spørgsmaal til Frederikke, om hun endnu gik i Kirke, fik det Svar, at hun aldrig havde Tid, sagde han til sig selv: Man faar altid Tid til at følge sin ideelle Trang, og til Poesi og Filosofi faar hun jo dog Tid, det beviser, at hun er kommen ud over Hjorths skikkelige Filisterreligion.

Damberg holdt første Gang Fødselsdag i sit nye Hjem. Af Hensyn til Kaptejn Støvring, der paa Grund af Gigtvaghed ikke turde blive sent ude, var Gildet arrangeret i Form af en elegant *Déjeûner à la fourchette*. Frederikke havde forestaaet Anretningen og fik megen Ros for den, hvad der ærgrede Lisbeth, som havde gaaet hende til Haande i Køkkenet, en Smule, thi hun havde spaaet, at saadant noget raat Snaskeri som de smaa ristede Koteletter var ikke noget at byde store og voksne Mandfolk. Men de store og voksne Mandfolk vare hjertensglade; Pastor Hjorth glemte sine Sorger, Kaptejn Støvring sin Gigt, og Damberg saa i Aanden alle sine Digterværker fuldendte, selv Tragedien om Kong Sebastian, thi den hvide Oporto var bleven varmere og 354 aandigere i de tre Aar, som vare gaaede, siden vi sidste Gang nævnede den for Læseren.

Vintersolen skinnede ind paa Gubbernes glade Ansigter: Dambergs Skæg glimtede som Sølvtraade, Pastor Hjorths velærværdige Skaldepande lignede en tæt bedugget Porfyrplade, brogede Reflekser spillede paa Kaptejn Støvrings mægtige sorte Atlaskeshalsbind som paa Vingefjerene af en Due. Da Frederikke kom ind med Desserten, og Damberg havde skænket gammel Cap Constantia i de smaa fine Glas med en tynd Stilk til at tage om og med fint slebne Fordybninger, holdt han den rubinfunklende Vin op i det af Værelsets mørke Draperier dæmpede, matgyldne Lys; hans Mund dirrede under Skægget, og med opadvendte Øjne deklamerede han, mens han slyngede sin Arm om den forbavsede Frederikkes Liv:

Heftig faszt er sie mit starken Armen
von der Liebe Jugendkraft durchmannt,

men slap hende straks, da han saa hendes inderlig forlegne og ulykkelige Blik, uden at høre Kaptejns Ølbas brumme af en gammel Garnisonsvis:

En Løjtnant ved Jægerne,
han tømmer alle Bægerne,
og han er den blandt Krigerne,
som varmest favner Pigerne.

Pastor Hjorth rynkede sin Pandes glatte Flade, bankede med Kniven paa Glasset og sagde mildt advarende:

- Lad os huske paa, at vi ere ældre og tildels kristelige Mænd (Ordet tildels henvendte han specielt til Damberg). Og ikke sandt, Madam Grønlund, De er en kristelig lille Kone?

Her tog han hendes Haand, og den runde Draabe glinsede blank og kuglefast i hans Øje som i gamle Dage. Inden hun fik svaret, udbrød Damberg:

- Jeg protesterer mod den Paastand, og som radikal Modstander af alle det hestedumme Samfunds nederdrægtige Vilkaarligheder hævder jeg, at man siger Fru Grønlund til denne Dame.

- I det sidste følger jeg Dig gerne, svarede Pastor Hjorth med en overlegen Haandgestus, men, hvad Kristendommen angaar, saa véd jeg, at det er Fru Grønlunds kristelige Barnelærdom, der har ført hende frelst gennem Livet.

355

- Saa? Fru Grønlund - er det ikke Poesien? Hvad? Er det ikke Genklangen i Deres Sjæl af . . . af . . . forskellige Digteres Vers og af store Tænkeres Ideer? raabte Damberg.

- Jeg véd det saamænd ikke, sagde Frederikke og pillede ved sit hvide Forklæde, det er . . . ja Fru Lodsberg siger, at det er Videnskaben, men saa var der jo gode Mennesker og noget inden i En . . . ja det er vel saadant lidt af alle Slags, det ene med det andet.

- Meget rigtigt, nikkede Kaptejn Støvring bifaldende, man skal tage lidt af alt med, jeg mener . . . man skal . . . ja, hvad skal man sige? Jeg mener, man skal, om jeg saa maa sige, bestræbe sig for . . . for . . . vent lidt, nu kan jeg det . . . for en fast Samarbejden af de aandelige Vaabenarter, om jeg saa maa sige.

Da Samtalen opløste sig i en almindelig Højtale, gik Frederikke op paa Kvisten, som var ombygget og indeholdt tre pæne Værelser, hvor hun og hendes Mand havde deres Lejlighed. Der løb hendes lille Karl om paa Gulvet og trillede med en Bold. Hun kyssede Barnet, stillede sig hen i det Vindue, hvorfra hun første Gang havde set sin senere Elsker og nuværende Mand. Nu skinnede Solen paa den hvide Rim paa Tagene. Hun drog et Suk, thi, hvor godt hun end havde det, saa følte hun dog, at den Ridderskikkelse, hun havde digtet ud af Mursvenden, der stod paa ét Ben paa Tagrygningen, var betydelig reduceret, men han var dog bleven ordentlig og skikkelig, "og hvad kan En, der ikke har lært mere end jeg, forlange mere?" sagde hun til sig selv. Hun saa om i den lyse Luft, da hun pludselig fik et Indfald. Hun pakkede sin Dreng godt ind, listede sig ned ad Trappen, men undgik ikke at møde Fru Lodsberg, der spurgte, hvor hun skulde hen.

- Jeg vil ud i Solskinnet med min Dreng! svarede hun.

- Altid, naar De skal ud og røre Dem, skal De have Drengen med, sagde Fru Lodsberg. De kan ingen ordentlig Motion faa, naar De gaar med ham.

- Men nu kan jeg være ham bekendt, og nu synes jeg, at jeg vil vise ham frem for alle Mennesker, svarede Frederikke.

- Hm, sagde Fru Lodsberg og tog hendes Haand; nu er De altsaa helt og holdent lykkelig? Hvad?

Hun opfangede et ganske lille Suk fra Frederikke, forstod hende og tilføjede:

- Det var dumt sagt. Man skal ikke være helt og holdent lykkelig, for saa bliver man dvask. Der skal være . . . ja der skal være noget, der er i Distance . . . højt op over En, som man ikke kan naa, men som man gerne vilde naa, og som ; . . Naa, Farvel, lille Frederikke, og god Fornøjelse paa Spasereturen. Værs'go lille Karl, her er en stor Kobberspecie til Bolcher.

Frederikke styrede Vejen ud til Sankt Jørgens Sø. Hun gennemlevede hin Sorgens Vandring for tre Aar siden med den underlige Blanding af Smerte og Vellyst, som Mindet om forbigangne Sorger vækker i Menneskesjælen. Den Gang var alt mørkt og sort, kun gennembrudt af Gaslygternes røde, dødsige Øjne; nu laa det i den klare Frosteftermiddags stille og gule Lys. Hun satte sig paa samme Skrænt, hvor hun hin Dag havde sat sig med Tanken om at ende sit eget og det lille rødmussede og glad spillende Liv, der vimsede om hende. Nu laa der en let gennemsigtig Taage over den blaa Sø med den muntert kræppede Bølgeflade; mod Vest laa Himlen i lys, gylden Tone, medens den tynde Sne langs Søens Kanter snart rødmede i en svag Rosatinte, snart gled over i Lilla. Maanen krummede sig som en Sølvabel paa den hvidblaa Grund; en enkelt Stjerne var tændt hist og her. I den dybe Stilhed lød en fjern, lystig Hornmusik, hvis Toner, klart perlende, rullede sagte gennem den rene, ætheragtige Frostluft. Hendes Øre indsugede disse Toner, som hendes Øjne indsugede de milde, sig i hverandre blødt fortonende Farver. Hun tænkte ikke paa noget, hun strømmede hen i det hele. Skulde de uudviklede Tankekimer, der brød frem i hende, undergaa en Fortolkning, maatte det vel nærmest være denne: At det var bedre og kønnere at sidde og se paa alle disse Kulører, som Vorherre selv havde skabt, og at høre paa denne kønne og skikkelige Musik, end at se og høre sig tosset i Hovedet og feberhed i Blodet paa alt det kulørte, spruttende og knaldende, susende og larmende og skrattende Tøjeri, Lamper, Raketter, Dansemusik, hvinende og gale Mennesker, som hun en Gang syntes var det dejligste, der var til. Og hun bifaldt i sit Indre som noget særdeles aandrigt og træffende Ferdinands Lovprisning over "de stille Kunster" fremfor dem, der "bralarer op".